ION MINULESCU

O P E R E

II

T E A T R U

Ediție îngrijită, note de
EMIL MÂNU
Prefață de
MIHAI GAFIȚA

S C R I I T O R I   R O M Â N I

E D I T U R A   M I N E R V A
București, 1976

PLEACĂ BERZELE

TREI ACTE ÎN PROZĂ

Lui Iancu Păucescu

în amintirea toamnei anului 1906, cînd plecau berzele pentru întîia oară

PERSOANELE

MIHNEA DORNESCU
RADU MAJOREANU
JEAN ROBOIU
DOCTORUL
IRENA MAJOREANU
ELENA ROBOIU
O DOAMNĂ
O SERVITOARE
UN SERVITOR

ACTUL I

În orașul Constanța, la Majoreanu acasă, în luna septembrie, pe la ora cinci după-amiază, în timpul ceaiului.

Scena reprezintă un salonaş de primire. Peretele din fund, format din geamuri, prinse într-o armătură de fier, se desface pentru a forma o singură piesă cu terasa, peste balustrada căreia se zăreşte marea şi unul din farurile portului. In dreapta şi în stînga, uşi. Un gheridon cu diferite bibelouri şi fotografii. Un pian în dreapta, o masă mare rotundă în stînga, cu canapeaua şi, fotoliile garniturii. O altă măsuţă cu un joc de şah lîngă pian, iar pe masa mare, un serviciu cu ceai.

Invitaţii sunt aranjaţi cam în felul acesta: doctorul într-un fotoliu comod, în apropierea păretelui de sticlă, făcînd faţa spre mare. Pe canapeaua din stînga, o doamnă, iar pe un scaun lîngă masa mare, Elena Roboiu. Jean Roboiu, în picioare, face naveta de la un invitat la altul. Irena Majoreanu, în picioare, sfîrşeşte tocmai să servească ultima ceaşcă de ceai.

SCENA I

IRENA MAJOREANU, ELENA ROBOIU, O DOAMNA, DOCTORUL, JEAN ROBOIU, şi SERVITOAREA, care iese.

ROBOIU *(continuînd discuția):* Ba nu, zău, doctore... Să lăsăm gluma deoparte ... Ce-ai zice însă, dacă mîine, poimîine, ai vedea jurnalele publicînd cu

litere de o şchioapă că la Constanţa, în casa lui Radu Majoreanu, invitaţii au fost intoxicaţi cu parfum... *(doamnele fac haz)* şi că doctorul X... dumneata sau alt confrate întru Esculap, deşi chemat în grabă, n-a putut să le fie de nici un folos... *(Sentenţios.)* Otrava îşi făcuse ^efectul... *(Doctorul dă din cap cu milă şi nu răspunde.)*

ELENA: Ce rău trebuie să-ţi pară că lucrul ăsta n-are să se întîmple niciodată ... Parfumul nu este otrăvitor.

ROBOIU *(sigur de a afirma)* : Parfumul? Poftim... lata roadele culturii superficiale a femeilor... Parfumul, dragă, este cea mai grozavă otravă... S-o ştii de la mine.

O DOAMNĂ *(nedumerită şi vexată, privind cînd spre doctor, cînd spre Roboiu)*: Dar doctorii parcă spun că...

ROBOIU: Ei! doctorii! Parcă numai doctorii trebuie să ştie ceva pe lumea asta...

IRENA: Doctore, ai cuvîntul!

ROBOIU: Da, da, doctore... Spune cine are dreptate.

DOCTORUL: Amîndoi.

ROBOIU: A, nu... De data asta te rog să ne spui adevărul. N-ai nici un muribund de faţă pe care trebuie să-1 minţi că o să mai trăiască încă o sută de ani... Parfumul este sau nu otrăvitor?...

DOCTORUL: Păi... Văd că tu le ştii mai bine ca doctorii.

ROBOIU *(triumfător):* Vedeţi?

ELENA: Va să zică, este adevărat?

ROBOIU : După cum ţi-am spus-o.

O DOAMNĂ: Te poţi otrăvi şi cu parfum?

ROBOIU: în orice caz, mai sigur ca cu sublimatul corosiv...

O DOAMNĂ: CU parfumul pe care îl pui pe batistă?

ROBOIU: Pe batistă sau pe sprincene, ca să mirosiţi frumos! *(Imită gesturile batistei şi sprincenelor.)*

ELENA: Ei bine, la asta nu m-aş fi aşteptat niciodată. *(Visătoare.)* Să mori otrăvită cu parfum!

IRENA: Ce admirabil sfîrşit de roman senzaţional!

O DOAMNĂ: Vai, domnule Roboiu... Astăzi aţi fost delicios, nu altceva.

ROBOIU: Daţi-mi voie să adaug: ca întotdeauna...

O DOAMNĂ: Spune-ne însă şi nouă cum se procedează.

ELENA: Cum poţi, omule, să mori otrăvită cu parfum?

ROBOIU *(făcînd pe savantul dificil, cu multă preţiozitate în cuvinte):* O!... Trebuie să ştiţi că există mai multe metode... depinde de om,'de parfum, de circonstanţe... depinde de o mulţime de alte intervenţii...

IRENA: NU zici nimic, doctore? Domnul Roboiu începe să. arunce cu pietre în grădina vecinului.

DOCTORUL: Aştept să sfîrşească. *(Către Roboiu.)* Povesteşte-ne întîi metoda cea mai simplă.

ROBOIU: Ai răbdare, şi ai să vezi că eu, care nu sunt doctor, ştiu totuşi ceva mai mult decît doctorii noştri de la Constanţa.

DOCTORUL: Numai de la Constanţa? Poate chiar din lumea întreagă!

O DOAMNĂ: Ah, domnule Roboiu, povestiţi-ne mai repede. Cine şi-ar fi putut închipui!...

ELENA *(visătoare):* Să mori otrăvită cu parfum!...

O DOAMNĂ: Ce moarte poetică!...

DOCTORUL: Ai dreptate, coniţă!... Mai ales în epoca noastră de neurastenie şi decadentism literar!

ROBOIU: Ascultă, doctore... ' Să fim serioşi... Nu?... Ei bine, cred că trebuie să ştii şi tu că în India, prin băltoacele de pe malul Gangelui, creşte o specialitate de lotus albastru, faimosul „lotus bleu", din care se extrage un anumit parfum...

DOCTORUL: Pe care nu-1 fabrică nici Houbigant, nici Guerlain...

ROBOIU: Bineînţeles... Ăsta este un parfum special, care se întrebuinţează la executarea condamnaţilor la moarte...

TOŢI *(aproapeîntr-o exclamare):* A!...

ROBOIU: Aşa e că nu v-aşteptaţi la aşa ceva?...

DOCTORUL: Ia ascultă, Roboiule, eu'n-am mai cetit de multă vreme literatură. Te rog să îmi împrumuţi şi mie romanul ăsta de care ne vorbeşti.

ROBOIU *(vexat):* îmi pare rău, dragă doctore, dar eu îţi afirm încă o dată că lucrurile astea nu sunt literatură, ci pură medicină...

DOCTORUL: Medicină indiană?

ROBOIU *(mîndru):* Cum vrei s-o iei. Trebuie să ştiţi însă, că în India execuţia la moarte cu ajutorul acestui parfum constituie o mare favoare, de care nu se bucură decît nobilii, cărora legea opreşte să li se taie capul.

IRENA: Şi de unde ştiţi atîtea lucruri?

ELENA: Şi mie de'ce nu mi le-ai spus pînă azi? ...

ROBOIU: Fiindcă, să vă spun drept... Abia aseară le-am aflat şi eu... Mi le-a spus Dornescu.

(La pronunţarea numelui Dornescu, o schimbare bruscă se observă pe figura tuturor. Doamna Majoreanu schiţează o încruntare pe care caută s-o ascundă însă imediat. Doctorul dă din cap cu dezgust, iar celelalte personagii iau diferite expresii de curiozitate şi nerăbdare.)

ELENA: Dacă le ştii de la Dornescu, am înţeles... Un *farceur...*

ROBOIU: Un *farceur* care de data asta vorbea foarte serios...

IRENA: Şi vă închipuiţi că asemenea lucruri se pot crede?

ROBOIU: Dornescu pretinde chiar că a fost de faţă la o execuţie... Rajahul din Chapurthala...

O DOAMNĂ *(grăbită):* Chapurthala! Foarte interesant... Ah, domnule Roboiu, povesteşte-ne cum îi omoară...

IRENA: A, nu... Vă rog... Să fim serioase, măcar noi, femeile.

DOCTORUL: Lăsaţi-1 să spună. Poveştile indiane sunt totdeauna interesante. Mi-aduc aminte de pe vremea cînd citeam şi eu literatură... Ei, şi cum îi omoară, Roboiule?

(Doamna Majoreanu încearcă să-şi ascundă neliniştea ce creşte.)

ROBOIU: Foarte uşor... *(Dînd o deosebită atenţie şi intonaţie povestirei.)* După cît se pare, parfumul ăsta este aşa de otrăvitor, că nici nu este nevoie să-1 bei. fi'de ajuns să te închizi într-o odaie şi să-ţi stropeşti pereţii cu el. Pentru aceasta, există în India odăi construite special. Condamnaţii la moarte şi le mobilează cum nu se poate mai luxos. Dornescu mi-a spus că unele din ele sunt adevărate podoabe de artă decorativă...

(Atenţia doamnelor creşte, pe cînd doamna Majoreanu pare a se interesa aiurea.)

IRENA *(cu răutate):* Nu cumva a adus şi fotografii?

ROBOIU: Uite, vedeţi... Lucrul ăsta am uitat să-1 întreb. Mi-a spus, însă, că paturile sunt de lemn de abanos, cu incrustaţii de fildeş, de aur şi de pietre scumpe... Pereţii sunt tapetaţi cu stofe groase de brocart, ca să se poată îmbiba în ele cît mai mult parfum... La început, bineînţeles că mirosul parfumului te adoarme... visezi ce visezi, şi la urmă... *(făcînd un gest ca şi cum ar vrea să se debaraseze de ceva)* dimineaţa te scot servitorii afară cu pat cu tot *(revenind)* fiindcă, uitasem să vă spun, în India nobilii sunt îngropaţi cu patul în care şi-au dat sfîrşitul... Aşa este tradiţia.

DOCTORUL: Multe prostii se mai pun şi în spinarea tradiţiilor.

ROBOIU: în orice caz, lucrurile se petrec aşa după cum vi le spusei eu.

IRENA: Sau, mai bine zis, după cum v-au fost spuse de altul...

O DOAMNĂ: Ce frumos!:.. Pe mine m-a mişcat pînă la lacrimi.

ELENA *(cu neîncredere):* Curios debut pentru un om care nu-şi are încă reputaţia bine stabilită!

ROBOIU: Te rog, te rog... Omul ăsta nu mai are nevoie de părerile noastre. Are o reputaţie pe care nici Dumnezeu nu i-o mai poate schimba.

O DOAMNĂ *(intrigată):* Adevărat să fie? Mi s-a spus că Dornescu ăsta ar fi un aventurier...

ROBOIU: Aventurier?... Nu tocmai... Mai repede un fel de pasăre călătoare...

DOCTORUL *(uitîndu-se prin deschizătura terasei):* Ia uitaţi-vă... Tocmai au început să plece...

ROBOIU *(privind şi el, împreună cu celelalte persoane, în aceeaşi direcţie):* Ce bizară coincidenţă!...

IRENA: Pleacă berzele...

DOCTORUL: Se duc spre India...

ROBOIU: Şi el, care abia a sosit din India... Cum vă spuneam, tot un fel de barză este şi omul ăsta. Exact... Eu îl cunosc de prin facultate. între noi fie vorba, nu învăța nimic, şi, dacă nu mă înşel, n-a trecut nici primul examen de drept... Toată ziua nu făcea decît să consulte prospectele diferitelor companii de navigație. Avea acasă o întreagă colecție de pavilioane. în loc de tablouri, avea atîrnate pe pereți drapelele Franței, Angliei, Spaniei, Americii ... Mi-aduc aminte însă, că mie îmi plăcea steagul Chinei, un steag galben, triunghiular şi, la mijloc, un balaur verde, care arunca flăcări pe nări ... Aşa l-am cunoscut, aşa a rămas ... veşnic cu gîndul la ducă... Un fel de pasăre călătoare, care vine primăvara şi pleacă toamna.

DOCTORUL: Numai că de data asta şi-a schimbat itinerariul.

IRENA: A întîrziat pe drum, se vede.

ROBOIU: NU face nimic... Sunt sigur că Dornescu o să se ratrapeze şi o să plece la timp, înainte de începutul iernei.

IRENA: Ca să nu se mai întoarcă niciodată?

ROBOIU: Foarte posibil... Dornescu este omul care pe unde a trecut o dată nu se mai întoarce.

DOCTORUL: Are aerul că este urmărit de poliția de siguranță.

IRENA: Vai, domnule Roboiu... Cîtă elocință cheltuieşti pentru un om pe care nu-1 cunoaştem încă nimeni.

ROBOIU: O!... Faptul că nu-1 cunoaşteți încă n-are nici o importanță. Timpul nu este pierdut...

IRENA: Găsiți de absolută nevoie să-i facem cunoştința?

ROBOIU: Iertați-mă, doamnă, dar dacă îmi dați voie să vă destăinuiesc ceva...

IRENA: O destăinuire?

ROBOIU: Dornescu pare a fi unul din vechii şi cei mai buni prieteni ai lui Majoreanu.

IRENA *(tulburată):* Prieten cu bărbată-meu?... Cum se poate?... Mie, cel puțin, nu mi-a vorbit niciodată de el.

ELENA: Aşa sunt bărbații... *(malițioasă)* neglijenți...

ROBOIU: Poate chiar o neglijență voită...

O DOAMNĂ: Sau o surpriză plăcută.

IRENA: NU înțeleg de ce ar fi aşa.

DOCTORUL: Nici nu trebuie să înțelegi... Lucrurile astea nu le înțelegem decît noi, doctorii... în cărțile noastre, unde nu se face literatură, medicamentul ăsta se cheamă ser preventiv.

ROBOIU: Şi, cu toate acestea, vă asigur... *Cest un charmant gargon.*

O DOAMNĂ: Ce om extraordinar! Nu este aşa?

ROBOIU: Extraordinar?... în ce sens?

O DOAMNĂ: în sensul că... Mi s-a spus că ar fi călătorit prin toată lumea... Cum?... Nu găsiți că lucrul ăsta este extraordinar?

ROBOIU: Adevărat... Este un original, un om ciudat, aş putea spune. Are în figura lui ceva straniu, ceva de om chinuit sufleteşte, care îți trădează pe *globtrotteur-ul* ce vine de departe, gata în orice clipă să plece din nou, tot atît de departe...

O DOAMNĂ: Este blond?

ROBOIU: Aproape. Sau, ca să fiu mai exact, a început să cărunțească...

DOCTORUL: Şi berzele, tot sure sunt...

ROBOIU: Trebuie să fie cu doi-trei ani mai mare ca mine.

O DOAMNĂ: Şi ochii?

ROBOIU: Ochii? Mi se pare că sunt verzi... Verzi sau albaştri... Credeți-mă că nu le-am luat bine seama... Are însă nişte ochi!... *(Face un gest de admirație.)*

O DOAMNĂ: Şi figura foarte interesantă...

ROBOIU: O minune de bărbat!

O DOAMNĂ: Şi, pe lîngă astea, mi s-a spus că ar fi şi foarte bogat.

ROBOIU *(oprindu-şi admirația crescîndă):* Vedeți, doamnă... în privința asta nu vă pot da nici o informație. Pe vremuri, îl ştiam băiat cu parale. Dar astăzi, după atîtea călătorii în jurul lumei... Tot ce vă pot spune, este că aseară a pierdut la club aproape zece mii de lei.

DOAMNELE *(aproape în cor):* Zece mii!...

ROBOIU: Am zis: aproape... Vi se pare mult? Opt sute i-am cîştigat chiar eu. *(Doamnele scapă din nou o exclamație comună.)*

DOCTORUL: După cîte văd, din tot ce mi-ai spus pînă acum, lucrul ăsta este cel mai interesant... Astă-seară vin şi eu la club...

ROBOIU: Vino, că n-ai să regreți. Tu poate ai să-1 înțelegi mai bine ca noi cînd îl vei cunoaşte...

DOCTORUL: Este un om enigmă?

ROBOIU: Enigmă nu... Dar chiar aseară, bunioară... După ce a pierdut zece mii de lei, era mai vesel de cum ar fi cîştigat un milion parcă.

DOCTORUL: Tactică de jucător...

ROBOIU: O, nu... Te înşeli, doctore. Nu este jucător deloc... Din contră... Aseară a avut un gest care ne-a uimit... Ne-a invitat la bufet, a destupat 12 sticle cu şampanie şi ne-a rugat pe toți să închinăm primul pahar în sănătatea unei femei. *(Doamnele scapă o nouă şi mai puternică exclamație comună.)* Vă înțeleg curiozitatea... Iertați-mă însă, dacă nu vă pot spune în sănătatea cărei femei am închinat aseară... N-o cunosc nici eu, după cum, dealtfel, n-o cunoaşte nici el... Am închinat în sănătatea primei femei pe care o va iubi la Constanța.

O DOAMNĂ: *Tiens, c'est gentil ga...*

IRENA: Dar dumneata ne spui lucruri extraordinare, domnule Roboiu.

ROBOIU: Nu ceea ce vă spun eu, ci omul este extraordinar, doamnă...

ELENA *(hotărîtă):* Atunci trebuie să ni-1 recomanzi şi nouă numaidecît.

O DOAMNĂ: Aşa este... Numaidecît, domnule Roboiu.

ROBOIU: Nu vă grăbiți, că omul ăsta a făcut pe multe femei să plîngă...

IRENA *(prefăcută şi ascunzîndu-şi turburarea)*: Cum?... Sunt şi femei care plîng?

ROBOIU *(reverențios)*: Doamna mea... Cel puțin aşa se spune.

IRENA *(cu admirație):* Se mai spune însă că sunt şi femei care nu plîng niciodată... Lucrul ăsta nu l-ați auzit încă?

ROBOIU *(foarte plecat):* lertați-mă, doamnele mele... Dar dacă îmi permit să vă urez ceva, atît domniilor-voastre cît şi nevestei mele, chiar, este ca după ce-1 veți cunoaşte să vă păstrați ochii tot atît de senini ca şi mai înainte de a-1 fi cunoscut. *(Printre doamne, o nouă turburare.)*

IRENA *(plină de autoritate):* Ceea ce ne-ați spus acum este o amenințare sau o profeție?

ROBOIU *(plecat):* Aş voi să fiu profetul mincinos, care în țara lui nu devine amenințător decît atunci cînd trebuie să ascundă că nu ştie nimic...

O DOAMNĂ: Ba mie, deşi-mi place enorm omul ăsta, vă spun drept că nu mi-e frică de el... *(Se scoală.)*

ELENA *(cu răutate):* Tu, care pleci peste cîteva zile... înțeleg... Noi, însă, care rămînem...

ROBOIU: Căutați de plecați cît mai curînd, doamnă...

O DOAMNĂ: Chiar şi mai tîrziu, va fi acelaşi lucru... Vă asigur... *(Se îndreaptă spre Irena.)* Sper că o să ne mai vedem...

IRENA: Va să zică, ne părăseşti...

O DOAMNĂ: Sîmbă.tă fac vizitele de adio... Bună seara, domnule doctor... Vă mulțumesc pentru frumoasa poveste indiană... *Au revoir, ma chere...*

(Scenă de despărțire. Iese, urmată de Irena.)

SCENA II

ELENA ROBOIU, JEAN ROBOIU, DOCTORUL, apoi IRENA MAJOREANU

ROBOIU: Ce zici, doctore?

DOCTORUL: Nu zic nimic. Mă uit cum pleacă berzele...

ROBOIU: Că bine zici! Interesant băiat Dornescu ăsta... Totuşi, să vă spun drept... Mie personal nu-mi prea inspiră multă încredere.

ELENA: Pe mine a început chiar să mă plictisească. Toată Constanța, de cîteva zile, nu vorbeşte decît

de Dornescu. în definitiv, ce caută aci şi nu se duce la Bucureşti?

ROBOIU: Ce caută? Poftim întrebare... Ce caută fiecare bărbat... Aventuri... Un roman nou de dragoste... pe care, dealtfel, mi se pare că l-a şi început...

DOCTORUL: NU mai spune!...

ELENA: îşi bate joc de voi.

ROBOIU: Ba deloc... Dornescu iubeşte... iubeşte sau i se pare că iubeşte pe cineva. Pentru el, lucrul este aproape acelaşi.

ELENA: Şi pe cine?

ROBOIU: Ştiu eu!... Pe tine, pe doamna Vlad, pe doamna Majoreanu, pe o cucoană oarecare din Constanţa... Iubeşte o femeie pe care a întîlnit-o alaltăieri seară pe stradă şi pe care pînă azi n-o cunoaşte încă.

IRENA *(care tocmai intră şi a auzit ultima frază):* Şi Constanţa este aşa de mare, că n-a putut încă afla cine este?...

ELENA: EU îţi repet acelaşi lucru... îşi bate joc de noi.

DOCTORUL: Ia ascultă, mă Roboiule... Spune tu drept... Nu ţi se pare că prietenul ăsta al vostru ar avea nevoie mai curînd de un medic specialist?

ROBOIU: Dacă îţi face plăcere, am să ţi-l prezint chiar astă-seară.

ELENA: Cum?... Şi astă-seară te duci la club? ...

ROBOIU: Ce-ntrebare!... Sigur.

IRENA: Ca să mai cîştigaţi încă 800 de lei?

ELENA: Sau să mai piardă ceva din buzunar.

DOCTORUL: Aş,... se duce să mai închine un pahar de şampanie, în cinstea alteia, desigur... Numărul doi...

ROBOIU: Recomandaţi-mi dumneavoastră altceva mai bun de făcut şi mă supun. *(Doamnele tac.)* Vedeţi... Nu există... Din două, una, dar... Ori mă duc la club, şi la club ştiţi cum se poate petrece... Ori mă duc în port să asist la sosirea „împăratului Traian". Dacă asta se poate numi o distracţie...

ELENA: O distracţie care nu costă bani.

ROBOIU: Şi care, în schimb, nu-ţi dă nici o emoţie... *Merci.*

ELENA *(care s-a sculat): Bonsoir,* doctore.

DOCTORUL: NU mergem împreună?

IRENA: NU, fiindcă vreau să te mai reţin cinci minute. Am să-ţi cer o consultaţie.

ROBOIU: Aşadar, diseară la club, doctore... *(Irenei.)* Pentru viitorul ceai, ne aşteptăm la o nouă aromă... Există atîtea parfumuri...

ELENA: Ce rău îmi pare că nu cunosc reţeta parfumului indian...

ROBOIU: Am s-o cer lui Dornescu, dacă ţii aşa de mult...

DOCTORUL: Nu-ţi mai pierde timpul, că n-o cunoaşte nici el... O să te trimeată la rajahul din Chapurthala.

(Ies cu toţii, afară de doctor.)

SCENA III

DOCTORUL, apoi IRENA

IRENA *(intră ameţită parcă. Cuvintele i se opresc în gît. Toată falsitatea expresiei păstrată pînă aici dispare) :* Doctore, dragă doctore, sunt pierdută... Ascultă-mă, doctore... trebuie să mă scapi... trebuie să mă scapi cu orice preţ... Singurul om la care mă pot adresa fără frică eşti tu, doctore...

DOCTORUL *(mîngîind-o):* Ei, ce e? Ce e?... Linişteşte-te şi vorbeşte.

IRENA: Nu pot, doctore... Nu pot... Mi-e ruşine şi mi-e teamă. Mihnea Dornescu... Mihnea Dornescu... Mihnea.

DOCTORUL: Da, da... Mihnea Dornescu...

IRENA *(înăbuşită):* El este...

DOCTORUL: Frumoasă surpriză!... Cam tîrzie, nu-i vorbă, dar nu face nimic... Ştiu... Adică, mai bine zis, l-am ghicit...

IRENA *(plîngînd):* Sunt nenorocită!

DOCTORUL: Mai întîi nu mai plînge, fiindcă plînsul nu este un medicament propriu-zis contra nenorocirilor...

IRENA *(calmîndu-se, îşi şterge lacrimile şi se îndreaptă rugătoare spre doctor):* Iartă-mă, doctore, că te supăr poate... Dar te rog... Te rog, ajută-mă... Eşti singurul meu duhovnic... Spune-mi, ce trebuie să fac?

DOCTORUL *(rece):* Nimic...

IRENA: Dar, doctore dragă, gîndeşte-te că Radu îl cunoaşte, şi Radu nu mi-a spus nimic pînă azi. Radu trebuie să ştie totul,

DOCTORUL: Crezi?... Nu-ţi fie teamă... Radu îl cunoaşte, dar nu ştie nimic.

IRENA: Dar dacă află?

DOCTORUL: N-are de unde.

IRENA: Dar dacă?:..

DOCTORUL: Cine?... El?... Dornescu nu te mai cunoaşte... Priveşte-te în oglindă şi întreabă-te singură dacă mai poate să-ţi fie teamă.

IRENA *(cu regret):* Să fi îmbătrînit aşa de mult!...

DOCTORUL: O, nu... Nu fiindcă eşti bătrînă... ci fiindcă esti mai frumoasă ca oricînd...

IRENA *(a luat de pe gheridon o oglindă şi se priveşte în ea cu oarecare cochetărie) :* Să fie oare cu putinţă?... Să nu mă mai recunoască?... Şi eu, care tot l-aş recunoaşte/parcă...

DOCTORUL: Bine, bine, asta este o supoziţie... Eu însă as vrea să ştiu alt lucru mai interesant... îl mai iubeşti?...

IRENA *(scapă un suspin uşurător şi cu vocea pe jumătate) :* Nu ştiu...

DOCTORUL *(cu şiretenie):* A!... Nu ştii!... Ei bine, atunci dă-mi voie să-ţi spun eu: tot îl mai iubeşti...

IRENA *(speriată):* Nu... Nu vreau să-1 mai iubesc...

DOCTORUL: Nici eu n-aş vrea... Dar aşa este... Ah, dacă am putea face în viaţă numai ceea ce vrem! Dar nu se poate. Vezi? Lucrul ăsta este aproape cu neputinţă... E mult mai uşor în viaţă să faci ceea ce nu' vrei, decît să faci ceea ce vrei... Or, numai atunci cînd faci ceea ce nu vrei înseamnă că ai putut face ceva cu adevărat... Iată, bunăoară, dragostea, fiindcă e vorba de ea, dragostea care este poate singurul lucru pe care îl facem în viaţă, fără să ne dăm seama că voim cu tot dinadinsul să-1 facem, dragostea este totuşi singurul lucru pe care îl facem cu adevărat, noi prin noi înşine şi totuşi în afară de noi...

IRENA: Mi-e frică, doctore...

DOCTORUL: Şi mie mi-e frică... Dar dacă şi eu aş putea face ce vreau, ţi-aş spune: nu-1 mai iubi... Şi tu la fel, dacă ai putea face numai ce vrei, m-ai asculta.

IRENA: Dar dacă o să mă recunoască?

DOCTORUL: Dacă o să te recunoască, o să te facă să suferi, fiindcă tu tot îl mai iubeşti.

IRENA: Sfătuieşte-mă atunci ce trebuie să fac.

DOCTORUL: Nimic altceva decît s-aştepţi, să aştepţi şi să faci tot ce crezi că vrei mai puţin să faci. Să rămîi pentru el o necunoscută... Să rămîi pentru el cutiuţa de atlas în care rubinul adevărat a fost înlocuit cu altul fals...

IRENA: Şi dacă mă recunoaşte?

DOCTORUL: Tu să nu-1 mai recunoşti...

IRENA: Dar, dacă...

DOCTORUL: De prisos orice altă povaţă... Cînd amîndoi aţi trecut de jumătatea vieţii şi nu v-aţi mai văzut de 15 ani...

IRENA: De 18...

DOCTORUL: 18!... Atît mai bine... Observ că socoteala anilor nu te-a făcut să neglijezi socoteala inimei. Nu uita că poliţele inimei nu se prescriu niciodată.. *(Cu răutate.)* Hm!... Sărmanul băiat... Trebuie să fi uitat că mai datoreşte ceva. A semnat o poliţă cînd nu era încă major şi a împrumutat o sumă pe care n-avea destulă minte să judece că n-are s-o poată plăti niciodată... *(Schimbînd tonul, cu hotărîre.)* Ei bine, ascultă! Dacă te recunoaşte,, cere-i ce-ţi datoreşte... Şi dacă nu ştii ce-ţi datoreşte, să-ţi spun eu: să plece, să plece cît mai degrabă şi să facă asa ca bărbatu-tău să nu afle nimic.

IRENA: Dar dacă nu mă mai recunoaşte?

DOCTORUL: Dacă nu, să faci la fel ca şi cum te-ar fi recunoscut. Să-i spui tu cine eşti şi să-i mai spui că tu ai uitat cine este.

IRENA: Doctore!...

DOCTORUL *(oprind-o cu un gest):* Pentru astă-seară, atît şi nimic mai mult... Dacă mai vrei ceva, o linguriţă de valeriană... Ştii cum... în puţină apă zaharată... La revedere *(îi ia mina şi i-o sărută.)* Şi nu uita... încearcă să faci cît mai puţin din'ceea ce ai vrea să faci... *(Iese singur.)*

SCENA IV

IRENA *(rămasă singură în mijlocul odăii, fără să fie capabilă să-l conducă, se mai priveşte o dată în oglindă şi exclamă):* Dacă aş fi tocmai eu femeia pe care a întîlnit-o alaltăieri!...

(Se aud din nou voci în antreu. Tresare cînd recunoaşte vocea lui Radu, oftează prelung şi se îndreaptă spre odaia ei, cu pasul rar şi privindu-se mereu în oglindă.)

SCENA V

MIHNEA DORNESCU, RADU MAJOREANU, O SERVITOARE

RADU *(bine dispus):* Trebuia să-1 oprim şi pe doctorul... Vezi? Nu ne gîndirăm. Cazul tău devine tot mai interesant. Uite, vezi, la asta nu mă aşteptam odată cu capul. *(Dornescu nu răspunde. Are aerul preocupat şi priveşte prin odaie. Radu se adresează servitoarei.)* Unde este coniţa?

SERVITOAREA: în camera d-sale.

RADU: Spurie-i că astă-seară avem invitaţi la masă. *(Servitoarea iese. Lui Mihnea.)* Ia ascultă, frate, vorbeşti serios? *(Mihnea dă din cap afirmativ.)* Şi cum e? înaltă, scundă, blondă, brună?...

MIHNEA *(cu oarecare oboseală în voce) :* Dacă mă crezi, nici nu-mi aduc bine aminte.

RADU *(uimit):* Ei, poftim... Un om care se pretinde îndrăgostit de o femeie pe care nici nu o ştie cum este...

MIHNEA: E-aşa de greu să descrii femeia pe care o iubeşti, după cum aproape ţi-este imposibil să defineşti frumosul în sine.

RADU: Ia lasă, frate. Parcă cine ştie ce mare lucru să simţi că ceva este frumos...

MIHNEA: Să-1 simţi, da... dar să spui de ce, nu... Frumosul nu suferă să fie încătuşat în formule. Frumosul sparge tot.

RADU: Aşa este... sparge şi distruge tot, începînd cu memoria.

MIHNEA: TU crezi lucrul ăsta?

RADU: Eu nu-1 cred, dar tu ai pretenţia să mi-1 probezi.

MIHNEA: Hm... Memoria... memoria... Nimic mai stupid lucru decît să ai memorie... Memoria este apanajul oamenilor lipsiţi de inteligenţă, Radule.

RADU: Pardon... Memoria este baza carităţei si a recunoştinţei.

MIHNEA: Continuă, continuă te rog... şi a răzbunărilor josnice. Nu?... Uite, vezi, eu nu vreau să am memorie... Aş vrea, din contră, să pot uita totul... Tot ce-am văzut şi am auzit... toate locurile pe unde am trecut şi am avut de suferit... Aş vrea să uit pînă chiar şi faptul că aici, în oraşul tău, am întîlnit o femeie, o necunoscută, o nălucă, pe care o iubesc... o iubesc cu adevărat, Radule, te asigur... şi pe care totuşi aş vrea s-o uit, dacă s-ar putea...

RADU: Foarte frumos... Dar fiindcă n-ai uitat-o încă, te rog spune-mi şi mie cum era femeia asta.

MIHNEA: TU vrei să ştii cum era femeia pe care o iubesc... Ce naiv eşti tu!... Parcă m-ai întreba: Cum e cerul astăzi?... Mă uit pe cer şi-ţi răspund: Cerul e senin...

RADU: Exact acelaşi lucru te întreb şi eu. Cum era femeia pe care o iubeşti?... Cum era în ziua aceea?...

MIHNEA: în ziua aceea? *(După o pauză.)* în ziua aceea, femeia pe care o iubesc purta o pălărie mare, purpură... o pălărie care-i acoperea tot părul, toată fiinţa aproape... Mergea cu faţa spre apus şi apusul i se răsfrîngea în ochi ca în două oglinzi încadrate în aur... Nu ştiu cum îi era părul şi ochii, nu ştiu cum i-ar fi putut fi altfel decît îmbibaţi de soare... Ştiu însă că femeia asta m-a făcut să mă gîndesc

la un portret de Whistler... *(Radu face ochii mari.)* Da, da, era o femeie pe care o mai văzusem cîndva... O femeie pe care o purtam în minte... Dar de cînd?... De unde? ... Nu-mi mai aduc aminte ... Era, desigur, amintirea unui tablou de Whistler... Tu ai văzut tablouri de Whistler... Nu?... Ei bine, era o adevărată simfonie în purpură şi aur...

RADU *(în bătaie de joc)*: Ei, bravo, ştii că asta îmi place!... Tablou de Whistler la Constanţa!... Să-1 fi descoperit pe la Paris... Ştii tu... pe la „Tabarin" mai înţelegeam.-.. Dar aici? Nu cumva ţi s-a părut?...

MIHNEA: Nu!

RADU: Dacă nu e vreo străină, cu toate că sezonul este pe sfîrşite. Constanţa n-are decît să se felicite... Eu, unul, drept să-ţi spun, aşa lucruri de preţ nu prea cunosc în oraşul nostru...

MIHNEA *(devenind din ce în ce mai admirativ)*: Şi, cu toate acestea, este aşa precum ţi-am spus... Vezi tu... nu era o frumuseţe din acelea pe care le poţi defini. Era frumoasă nu pentru că avea părul aşa, ochii într-altfel, nasul mai ştiu eu cum... Era frumoasă fiindcă era frumoasă... De ce?... Fiindcă era frumoasă...

RADU: *Merci.*

MIHNEA: Iată pentru ce era frumoasă...

RADU *(cu ironie)* : Admirabil... Asta este o nouă teorie a ta.

MIHNEA: Teoria adevărului.

RADU: Se prea poate... După teoria ta însă toate femeile sunt frumoase.

MIHNEA: Toate, cu o singură condiţie însă, să ne placă.

RADU: Şi asta-i bună... Mă miră însă faptul că a trebuit să vii tocmai la Constanţa ca să găseşti ceea ce o viaţă întreagă ai căutat zadarnic prin cele cinci continente.

MIHNEA: Frumuseţea n-are ţară.

RADU: Se prea poate... Dar frumuseţea descoperită de tine nu prea are bază. Ascultă-mă şi pe mine o singură dată barem.

MIHNEA *(zîmbind cu bunăvoinţă, în mod demonstrativ):* Tu eşti om însurat... Nu este aşa?

RADU *(uimit)* : Şi ce-are a face ?

MIHNEA: Şi te-ai însurat fiindcă ai găsit o femeie care să-ţi placă... Nu?

RADU *(demn):* Asta e treaba mea.

MIHNEA *(schimbînd tonul):* A!... Treaba ta... Iartă-mă... Credeam că mă adresez unui prieten vechi, care n-are nimic să-mi ascundă. Dar dacă nu-ţi face plăcere, nu mai insist.

RADU *(revenind):* Hm... Da... Desigur...

MIHNEA: Nevastă-ta este frumoasă... Nu?

RADU *(enervat):* De ce mă întrebi lucrurile astea?

MIHNEA: Dar tu de ce nu vrei să-mi răspunzi?...

RADU *(încurcat):* Fiindcă... de.... Ce-ţi pot spune eu? ... Ai s-o vezi şi tu ...

MIHNEA: Cum? N-ai nici măcar curajul să-mi spui dacă nevastă-ta este frumoasă sau nu?

RADU *(pe gînduri):* Dragul meu, mi se pare că tu ai perfectă dreptate... Vezi... La lucrul ăsta nu m-am gîndit niciodată. E aşa după cum spui tu... Desigur că nevastă-mea este o femeie frumoasă... A!... O femeie foarte frumoasă, chiar... Dar de ce anume este frumoasă, crede-mă că nici eu nu ţi-aş putea spune.

MIHNEA: Şi cîte alte femei tot atît de frumoase n-ai iubit înainte de a te însura...

RADU *(oprindu-l cu gestul):* St!...

MIHNEA: Cum, te lapezi de trecut?

RADU *(grav) :* Mihneo, tu o să-mi faci scandal în casă.

MIHNEA *(glumeţ):* înţeleg... Este şi în casa ta obiceiul să se asculte pe la uşi?

RADU *(protestînd uşor):* A, nu... Dar... *(Stăpînit de o plăcută amintire.)* Adevărat... îţi mai aduci aminte de ... *(la urechea lui Mihnea)* Odetta...

MIHNEA: Odetta?...

RADU: Odetta... de... Odetta de la „Tabarin"... Ce dracu, nu-ţi mai aduci aminte? Aia care venea o sară blondă, o sară brună, o sară blondă... o sară brună...

MIHNEA *(amintindu-şi)*: Da, da... Şi care totuşi era frumoasă.

RADU *(entuziasmat)*: Ce frumoasă?... Superbă, *mon cher,* superbă... Ei, ştii că femeia asta m-a făcut să plîng. *(Mihnea zîmbeşte, Radu revine.)* Dealtfel, a fost singura dată cînd am plîns în viaţa mea pentru o femeie. Te rog să mă crezi...

MIHNEA: Ai mîngîierea că n-ai fost singurul.

RADU *(mulţumit)* : Adevărat ?... Era foarte rea ... Nu?...

MIHNEA: Şi foarte bună în acelaşi timp.

RADU *(convins):* Aşa este... Uite, vezi... cu mine s-a purtat cît se poate mai gentil.

MIHNEA: Şi cu alţii la fel.

RADU: Şi eu, care vream să vin cu ea în ţară...

MIHNEA: Ea a fost mai cuminte însă că te-a refuzat.

RADU: De unde ştii?

MIHNEA: îmi închipui. La drept vorbind, nici nu putea face altfel.

RADU: Ai dreptate... Ştii cum am plîns la plecarea din Paris!... Ce curios îmi pare acum... închipuieşte-ţi că de la Miinchen era să mă întorc înapoi.

MIHNEA: Şi-ai făcut foarte bine că ţi-ai urmat drumul înainte. Dealtfel, e singura dată cînd ţi-ai impus şi tu aceeaşi deviză ca şi mine... înainte... Totdeauna înainte... Trecutul miroase a hoit...

RADU: Aşa este. Deviza ta e sfîntă... Tu ai avut totdeauna dreptate... Ah, dacă ai şti cum te uram pe vremea aceea... Iată, îţi mărturisesc ca eram o canalie şi că dragostea pe care ţi-o arătam de cele mai multe ori nu era decît aparenţă.

MIHNEA: Frumoase lucruri aflu după 15 ani ...

RADU: Iartă-mă, dar vezi, mi-era necaz pe tine, pe succesele tale, pe felul tău de a înţelege viaţa ... Ah, ce tip, Dumnezeule... Ce tip! în fiecare zi iubeai altă femeie... în fiecare zi, una plîngea după tine şi tu plîngeai după alta... Vezi, eu n-am putut să fiu ca tine... Cu cît o ştiam mai mult a mea, cu atît o iubeam mai mult.

MIHNEA *(întrerupîndu-l brusc):* Tu trebuie să-ţi iubeşti mult nevasta.

RADU *(surprins de întrebare):* De ce mă întrebi lucrul ăsta ?

MIHNEA: Ştiu eu ?... Dar teoriile tale mă fac să bănuiesc că este aşa.

RADU *(îngăimînd vorbele):* Da, desigur... o iubesc... Mult însă... de... Ce ţi-aş putea spune? O iubesc îndeajuns să mă doară, bunioară, dacă aş afla că mă înşeală... Simt însă că n-aş face niciodată prostia nici s-o împuşc, nici să divorţez...

MIHNEA *(strîngîndu-i mîna):* Brava, Radule ... Tu eşti un om... Ceva mai mult ca un bărbat propriu-zis.

RADU: îmi pare bine că mă aprobi, cu toate că... Să-ţi spun drept... De nenorocirea asta nu-mi este încă frică. La Constanţa n-avem bărbaţi din rasa donjuanilor...

MIHNEA: Am să rămîn şi eu aici.

RADU *(frapat de hotărîrea lui Mihnea) :* La Constanţa?

MIHNEA: Crezi că nu mai e loc şi pentru mine?

RADU: Dar ce-ai putea face tu la Constanţa?

MIHNEA: Ce faci şi tu.

RADU: A, da... uitasem... Cu necunoscuta-, desigur... Cu simfonia în purpură şi aur... Cu tabloul de Whistler... Numai de n-ar fi măritată cu altul, dragul meu...

MIHNEA: NU face nimic... o să divorţeze...

RADU *(înspăimîntat):* Ceee?... Dar dacă femeia îşi iubeşte bărbatul?

MIHNEA: O femeie nu iubeşte niciodată îndeajuns un om ca să nu-1 poată sacrifica la nevoie pentru un altul...

RADU *(pe gînduri):* Ei, ştii că devii periculos pentru oraşul nostru?...

MIHNEA: Am dreptul şi eu la partea mea de fericire ... Ce vrei?... Prea mă simt obosit... Am nevoie şi eu de repaos, repaos mult, mult, mult. Uite, vezi, dacă s-ar putea aş vrea să mă culc la noapte şi să nu mă mai deştept decît peste trei ani.

RADU: Cam la 45 de ani, adică...

MIHNEA: TU nu crezi că mie îmi pare rău că îmbătrînesc?

RADU: în orice caz, la trei ani de viaţă nu se poate renunţa aşa uşor...

MIHNEA: Dragul meu, ține minte de la mine un lucru: ca să iubeşti, nu ți se cere niciodată o anumită vîrstă. Cei care îmbătrînesc iubind, iubesc ca să-şi întîrzie bătrînețea...

RADU: Vorbe, vorbe... paradoxe...

MIHNEA: Dar bine, tu n-ai priceput că la 18 ani iubeşti cu frică, fiindcă nu ştii încă cum să iubeşti? Ce-ai învățat de prin romane nu-ți este de ajuns. Te simți stîngaci, nesigur, prostuț... Te simți străin, ca pe străzile unui oraş în care n-ai mai fost niciodată... Fiecare colț de stradă, fiecare vitrină, fiecare fereastră cu transparentele lăsate te impresionează cu totul altfel de cum te-ai găsi în oraşul tău... Şi nesiguranța asta te munceşte timp îndelungat, pînă ce, în fine, ajungi să fii stăpîn pe inimă ... Din clipa însă în care nu-ți mai este frică să iubeşti, începe să-ți fie lene...

RADU: Ei poftim, unde-ai ajuns...

MIHNEA: Aşa e, ți-e lene, întocmai ca elevului care nu se poate hotărî să-şi prepare examenul şi se mîngîie cu speranța că mai are timp... Ți-e lene să iubeşti, sau iubeşti numai aşa, drept formă, mai mult de teamă să nu-ți pierzi cu totul obişnuința... Abia tîrziu... tîrziu de tot, poate chiar prea tîrziu, începi să iubeşti cu adevărat, cu toată patima şi naivitatea tinereții apuse... Iubeşti grăbit, iubeşti intens, iubeşti savant. Iubeşti ca să arăți că n-ai îmbătrînit încă ... Sunt ultimii ani, dragul meu... Sunt ultimele zile cînd mai ai timpul să iubeşti... Şi mori iubind tot atît de tînăr ca şi în anii adevăratei tinerețe, cînd ți-era frică să iubeşti... *(După o pauză.)* Acum pricepi în ce stă frumusețea dragostei?

RADU: Frumos... Foarte frumos...

MIHNEA: Iată de ce-ți spuneam că nu eşti niciodată prea bătrîn ca să iubeşti.

RADU: Ai dreptate... Tu ai avut totdeauna dreptate ... Eu însă îți spun încă o dată: Pentru oraşul nostru tu eşti un om periculos...

MIHNEA: NU cumva eşti gelos?...

RADU *(în glumă)*: Gelos?... Nici nu mă gîndesc ... Dealtfel, mărturiseşte singur că pentru moment prea eşti amorezat de simfonia ta pentru ca să mai ai timp să faci curte şi nevestei mele.

SCENA VI

SERVITOAREA, apoi MIHNEA DORNESCU, singur

(Servitoarea intră, ținînd pe un taler o carte de vizită, pe care o dă lui Radu.)

RADU *(citind)*: A, da... *(Lui Mihnea.)* Iartă-mă... Un moment numai.

(Radu iese, urmat de servitoare. Rămas singur, Mihnea continuă să privească cu de-amănuntul prin odaie. La un moment dat, se apropie de gheridonul pe care se află mai multe fotografii. în clipa aceea se opreşte brusc în fața primei, la care îşi aruncă ochii, apoi, ca şi cum n-ar fi îndrăznit ca să facă gestul, întinde mîna şi apucă fotografia Irenei, pe care o priveşte turburat, dar plin de admirație. Din gesturile lui şi din^expresia figurei se înțelege că a aflat pe cine iubeşte. îşi trece mîna pe frunte ca şi cum ar fi vrut să-şi îndepărteze o viziune chinuitoare. în clipa aceea, Irena intră.)

SCENA VII

MIHNEA DORNESCU, IRENA MAJOREANU

(Irena intră zîmbitoare, ca şi cum nu s-ar fi aşteptat să întîlnească un străin singur. La vederea lui Mihnea, figura i se contractează şi rămîne pe loc. Apoi întoarce butonul şi aprinde lumina. Mihnea se dezmeticeşte şi în mod instinctiv duce fotografia la spate, ca şi cum ar fi vrut s-o ascundă, apoi mai mult încurcat decît emoționat...)

MIHNEA: Doamnă... Dacă nu mă înşel, soția lui... Vreau să zic doamna Majoreanu.

IRENA *(liniştită)*: Precum ați spus, domnule.

MIHNEA: Vai, doamnă... Să credeți că lucrul ăsta nu l-aş fi bănuit niciodată... Iertați-mă... Ce-aş fi

putut, avea de spus nu se mai poate spune... Deocamdată, mă mărginesc să vă cer iertare.

IRENA: Pentru curiozitatea vinovată de a cerceta fotografiile care nu vă aparțin?

MIHNEA *(găsind o scăpare)*: O, da... Aproape îmi uitasem unde mă găsesc. *(în timp ce pune fotografia la loc.)* Şi totuşi, doamnă, dacă ați şti că este o greşeală şi mai mare?

IRENA: Dar pentru un moment, nici nu ştiu pe cine trebuie să iert...

MIHNEA: Aveți dreptate... Mă cheamă Dornescu !...

IRENA *(stăpînindu-şi exclamația)*: Dornescu?

MIHNEA: Da, doamnă... Mihnea Dornescu, bunul prieten al bărbatului dumneavoastră şi invitatul la masă din astă-seară.

IRENA *(întinzindu-i mîna)*: Fiți binevenit, domnule Dornescu.

(Mihnea se pleacă şi i-o sărută, în timp ce uşa se deschide şi Radu Majoreanu intră.)

SCENA VIII

IRENA MAJOREANU, MIHNEA DORNESCU, RADU MAJOREANU

RADU *(care surprinde gestul)*: Dar ce însemnează atîta grabă ?...

MIHNEA *(recăpătîndu-şi sîngele rece)*: După cum vezi... Dacă ne-am fi găsit în altă parte, te-am fi aşteptat pe tine... Cum însă ne găsim în casa ta...

RADU: Va să zică, nu mai este nevoie...

MIHNEA: Ne-am prezentat singuri...

RADU: Frumos... foarte frumos... şi original...

IRENA: Vă credeam împreună...

RADU: Ce-are a face?... Pentru un banal „îmi pare bine de cunoştinţă" nu era nevoie să vă eternizați unul în fața altuia ca două mumii egiptene...

MIHNEA: Şi cînd te gîndeşti că nici n-am avut timpul să pronunțăm sacramentala formulă.

IRENA: Aceasta înseamnă că adevărata noastră cunoştință abia acum o facem...

MIHNEA: Pentru mine, doamnă, cunoştinţele cele mai puțin ceremonioase sunt cele mai durabile.

RADU: Ei, asta e! Iar începi cu ale tale... Aş vrea să ştiu cu cîte din cunoştinţele de-a lungul voiajurilor tale mai eşti în corespondență.

MIHNEA: Astăzi, cu nici una... Mi-aduc aminte însă cu o deosebită plăcere de fiecare...

RADU: Ascultă, Mihneo, observ la tine o schimbare care mă cam pune pe gînduri...

IRENA: îl cunoşti de mult pe d-1 Dornescu?... Mie nu mi-ai vorbit niciodată...

RADU: Nu ți-am vorbit fiindcă... întîi îmi şi uitasem de el şi al doilea, să-ți spun drept, aveam cel mai puternic motiv să-ți ascund lucrul ăsta.

IRENA *(intrigată)*: Cel mai puternic motiv?...

MIHNEA: O glumă, doamnă... desigur.

RADU: Ba deloc... Vorbesc foarte serios. Mi se pare că pentru un om însurat, care îşi iubeşte nevasta...

IRENA: O, o...

RADU: Da, da... Chiar aşa. Pentru un om care îşi iubeşte nevasta, nu-i tocmai potrivit lucru să-i vorbească de prietenii cu care a ştrengărit înainte de a fi cunoscut-o.

IRENA: Să fie posibil!... Domnul Dornescu?...

RADU: Precum îți spun. Cel mai mare ştrengar al timpului. Dacă nu l-aş fi cunoscut, poate că m-aş fi însurat mai din vreme.

MIHNEA: Dacă nu m-ai fi cunoscut, poate nu ți-ai fi iubit atît de mult nevasta... Şi dacă doamna îmi dă voie să-i fac o destăinuire prețioasă... Acum 15 ani eu îi completam educația sentimentală...

IRENA: în cazul acesta, nu-mi rămîne decît să vă mulțumesc. Radu este un bărbat ideal...

RADU *(tandru)*: *Merci*, dragă... Mă miră însă faptul că pînă azi nu mi-ai spus-o niciodată.

IRENA: Ți-am spus-o cînd s-a ivit ocazia.

MIHNEA: A spune ceva nu-i mare lucru. Totul constă în a-1 spune cînd trebuie.

RADU: Şi de data asta, tot tu ai dreptate. Eu însă mențin ce ți-am spus adineaori. Tu eşti un om periculos pentru oraşul nostru! *(îl mustră cu degetul. Irena*

pare tulburată.) Dar să trecem mai departe... Deocamdată, tu eşti un om bolnav şi trebuieşti oarecum menajat...

IRENA: Şi aţi venit tocmai la sfîrşitul sezonului?

MIHNEA: O glumă nouă, doamnă...

RADU: A, nu... De data asta nu glumesc deloc. E bolnav, bolnav de-a binele. Numai că boala lui nu se vindecă cu băi de mare, ci... la băi de mare.

MIHNEA: Eşti un caraghios...

RADU *(căpătînd curaj):* Dar tu?... Tu care la 40 de ani trecuţi încerci să ne faci să credem că eşti amorezat.

IRENA *(fără să-şi dea seama):* A!...

RADU: Ei da, chiar aşa... Domnul Dornescu, pe care ai onoarea să-1 vezi aici, prietenul meu de ştrengării, pe vremea cînd eram burlac, a căutat să mă convingă, adineauri chiar, cum că ar fi amorezat.

IRENA: Poate ar fi fost mai bine să vă ascundeţi boala...

MIHNEA *(schimbîndu-şi figura de pocăit) :* Cîtuşi de puţin, doamnă... Mi-a făcut chiar o deosebită plăcere că aici la Constanţa am găsit un prieten bun, căruia să mă pot destăinui.

IRENA: Şi prietenul, pe care l-aţi crezut duhovnic, s-a schimbat în delator.

MIHNEA: Era fatal... Ultimul duhovnic a murit odată cu sfîntul Nepomuk...

RADU: TU nu ştii cum stă chestia... Mihnea este amorezat de o simfonie în purpură şi aur. *(Irena nu pricepe.)* Nu pricepi?...

IRENA: Pînă acum nimic.

RADU: Cum? Tu n-ai văzut tablouri de Whistler?... Nu face nimic. Nici eu n-am văzut... Dar fiindcă el îmi spune că este aşa, eu îl cred... Este amorezat de o femeie pe care n-o cunoaşte încă, pe care însă a văzut-o o singură dată, alaltăieri, aci în Constanţa, o femeie care seamănă perfect cu un tablou de Whistler, cu alte cuvinte cu un obiect de preţ... Iată povestea boalei prietenului meu... Şi-acum, gîndeşte-te şi tu... Care din cocoanele noastre ar putea să fie simfonia asta în purpură şi aur?... *(Se aude un şuierat de sirenă.)* A, ha... soseşte „împăratul Traian"...

(în timp ce Irena răspunde, se aprinde farul din fundul decorului şi Radu iese pe terasă.)

IRENA: Fiindcă aveţi nevoie de serviciile mele, vă promit că voi face tot posibilul să vă fiu de folos! *(Accentuează cuvintele.)* Unui bolnav nu trebuie să-i refuzi niciodată iluzia însănătoşirii!...

MIHNEA: Vă mulţumesc, doamnă... Sunteţi prea bună... De cîteva minute, însă, iluzia de care-mi vorbiţi a devenit realitate... Nu mai am nevoie s-o caut fiindcă am găsit-o... Am găsit-o colo, în fotografia de pe gheridon. Şi-acum, nu vă mai cer decît iertarea pentru nebunia de a fi iubit-o mai înainte de a fi ştiut cine este. *(Profită de turburarea Irenei şi-i apucă mîna, pe care i-o sărută pătimaş.)*

RADU *(de pe terasă):* Tiii... Ce frumoasă noapte!... Vino, Mihneo, şi spune-mi unde ai mai văzut tu nopţi aşa frumoase ca pe malul mării noastre!

MIHNEA *(îndreptîndu-se spre terasă):* Tu ai spus-o în glumă... Eu însă ţi-o mărturisesc că-i singura noapte frumoasă din viaţa mea...

IRENA *(cu mîinile împreunate, ca pentru rugăciune):* Doamne, Doamne... Fă să ţină noaptea asta cît mai mult, cît toată viaţa...

CORTINA

ACTUL II

Acelaşi decor ca şi în actul I

SCENA I

IRENA MAJOREANU, MIHNEA DORNESCU

(Irena este la pian. Aplecat aproape pînă deasupra umărului ei, Mihnea se sprijină de speteaza scaunului, privind-o cu patimă.)

IRENA *(cîntă):*

Non, tu ne sauras jamais,
O, toi, que tout bas j'adore
Si je faime ou si je te häis,
Si je raille ou si je souffre encore ...

MIHNEA *(întrerupînd-o cu o sărutare):* De ce m-ai urî? De ce-ai suferi?

IRENA *(lăsînd pianul şi întorcîndu-şi capul):* De ce te-aş iubi însă atît de mult?...

MIHNEA: Fiindcă, pînă a nu te fi întîlnit pe tine, nu iubisem pe nimeni încă...

IRENA *(cu insistenţă):* Pe nimeni?... N-ai iubit pe nimeni în viaţa ta?...

MIHNEA: Pe nimeni care să mă fi putut opri din drum ca tine.

IRENA: Şi cînd va trebui să pleci iarăşi ?

MIHNEA: Vom pleca amîndoi.

IRENA: Şi pentru cît timp?

MIHNEA:' Pentru totdeauna...

IRENA: Pentru totdeauna?

MIHNEA: Da, pentru totdeauna... Şi dacă cuvîntul ăsta nu te-a înspăimîntat niciodată, primeşte-1 azi ca un fericit augur al dragostei noastre... *(O sărută.)*

IRENA *(degajîndu-se de el):* Şi nu l-ai mai spus niciodată?

MIHNEA: La aceeaşi întrebare ca a ta, niciodată...

IRENA: Şi multe femei te-au întrebat ca mine?

MIHNEA: Toate...

IRENA: Şi cîte au fost acestea toate?...

MIHNEA: Cîte, nu se poate spune, cînd ai întîlnit în fine pe aceea care le coprinde pe toate...

IRENA *(cu oarecare amărăciune):* De ce mă minţi, dragul meu?... De ce îmi spui lucruri frumoase numai cînd ai nevoie să le ascunzi pe cele urîte?

MIHNEA: Fiindcă din viaţa morţilor nu trebuie să învăţăm decît ceea ce este frumos... Frumosul dragostelor defuncte...

IRENA: Şi frumosul dragostei noastre cînd va începe să lăcrimeze şi el?

MIHNEA: Cînd vom lăcrima împreună de fericire... Cînd vom pleca pentru totdeauna.

IRENA: Pentru totdeauna?

MIHNEA: Şi pentru niciodată. Căci va fi singura dată cînd voi pleca şi eu cu adevărat... Va fi singura dată cînd voi putea şti şi eu pentru ce plec pentru totdeauna... Va fi singura dată cînd nu voi lăsa nimic în urmă şi singura dată cînd voi duce cu mine ceea ce niciodată n-am putut lua, ori de cîte ori am plecat... Vom pleca pentru totdeauna şi pentru niciodată... Pentru totdeauna fiindcă vom pleca împreună, şi pentru niciodată fiindcă nu ne vom mai despărţi.

(Cad unul în braţele altuia... O pauză. Se aude o sonerie. Joc de scenă. Ea îşi reia cîntecul la pian, iar el se postează în dosul ei ceva mai departe, în picioare.)

SCENA II

ACEIAŞI, JEAN ROBOIU, ELENA ROBOIU

(Soţii Roboiu intră uşor, ca şi cum ar vrea să surprindă pe cineva. Roboiu fredonează şi el cîntecul.)

ROBOIU :

Si je faime ou si je te haîs,
Si je raille ou si je souffre encore ...

(Irena şi Mihnea întorc capetele spre uşe.)

MIHNEA: A... Conspiratorii!

ROBOIU: Continuați, vă rog... Continuați... E singura romanță pe care am răuşit şi eu s-o învăț pe dinafară. *(Reîncepînd cîntecul.)*

Non, tu s aur as jamais ..

(Irena s-a sculat de la pian ca să primească pe Elena.)

ROBOIU: Ce? nu mai cîntați? Păcat... Aveam aerul că trăim vremurile primului imperiu...

MIHNEA: Aşa de departe?...

ROBOIU: Ce are ajace? Istoria se repetă... împăratul Napoleon... împărăteasa Iosefina... Cancelarul imperiului, Talleyrand-Perigord, duce de Sagan, prinț de Benevent...

ELENA: Dar pe ăştia de unde i-ai mai învățat?

ROBOIU: Din memoriile lui Marc de Saint-Hillaire, dragă... Tu ştii că eu nu citesc ca tine romane senzaționale, în care autorii fără scrupule învață femeile măritate să fugă cu amanții. *(Irena şi Mihnea schimbă o privire pe furiş.)* Da, da, eu citesc cărți de istorie... memoriile oamenilor care pe vremea lor au jucat alt rol decît Willy al dumitale în literatură...

ELENA: Devii asomant...

MIHNEA: De data asta, doamnă, dați-mi voie să iau apărarea bărbatului dumneavoastră.

IRENA *(lui Roboiu):* Şi mie dă-mi voie să-ți mulțumesc că tot mai ai timp să te gîndeşti şi la noi!

ROBOIU *(reverențios):* în afară de nevastă-mea, sunteți singura cocoană frumoasă din oraş, la care mă gîndesc în fiecare zi.

ELENA: Devii asomant.., Ți-am spus.

ROBOIU *(bine dispus):* Poftiți... Trebuie să vă spun şi dumneavoastră ce mă arde pe suflet... Ştiți de ce este nevastă-mea furioasă contra mea?

ELENA: Te rog... să nu mai începem.

ROBOIU *(fără să facă atenție):* A L. Este o întreagă poveste... O adevărată pagină de roman conjugal... I-am împrumutat unui prieten, fără consimțămîntul ei, toate romanele lui Willy.

ELENA *(furioasă):* Şi prietenul dumitale, ca un om binecrescut, cum se pretinde, a găsit cu cale să plece cu ele la Bucureşti...

ROBOIU: Exact... Să plece şi să nu mai vină înapoi. O, de lucrul ăsta sunt sigur. Omul ăsta n-are decît un singur cusur, uită să dea înapoi ce împrumută... Cărți, ace de cravată, butoni, cîteodată chiar şi cîte un pol, doi. La el, toate împrumuturile joacă acelaşi rol. Adio!... în sfîrşit, am răuşit să-mi dezinfectez casa şi de autorul ăsta.

MIHNEA: Şi de ce atîta ură pe Willy?

ELENA: Fiindcă seamănă cu tipurile din romanele lui.

ROBOIU: Ba nu... fiindcă seamănă cu tipurile pe care autorii dumitale n-au destul talent să le descrie...

MIHNEA: Dar tu, Roboiule, ce-ai cetit din Willy?

ROBOIU: Tot... Dar trebuie să ştiți că eu romanele astea le citesc aşa, în felul *dejeuner-uriloi ă la fourchette...* A, da... Mă uit mai întîi cum îl cheamă pe el, cum o cheamă pe ea şi cam ce fel de oameni sunt. Lucrurile astea, bineînțeles, le găseşti în capitolul I. Mijlocul romanului nu-1 citesc niciodată, fiindcă mijlocul nu interesează decît cel mult pe cei care îi fac darea de seamă. De la capitolul I sar la cel din urmă, şi în felul acesta reuşesc să economisesc o mulțime de timp. înțelegeți bine că acțiunea romanului nu mai are nici o importanță o dată ce-i cunoşti deznodămîntul.

MIHNEA: Sistemul e foarte practic.

IRENA: Şi-1 întrebuințați la fel cu toți autorii?

ROBOIU: Depinde... Pe autori eu îi clasific ca şi pe prieteni. Trebuie să ştiți că eu sunt prieten cu toată lumea... De la prefectul județului pînă la comandantul sergenților de oraş, îi stimez pe toți deopotrivă, oricît de inteligenți sau de proşti mi-ar părea şi oricît de cinstiți sau de pungaşi i-aş şti... Un singur lucru insă nu le pot ierta. De îndată ce simt pe vreunul că face curte femeilor măritate... s-a sfîrşit. *(Irena şi Mihnea schimbă priviri.)* Da, da... Nu vreau să dau lecție de morală nimănui şi nici să lupt contra acestei distracții sentimentale care face parte din datinele popoarelor. Admit să

faci curte tuturor fetelor din lume... ba la nevoie chiar cocoanelor văduve, dar celor măritate... asta nu, nu... nu...

ELENA: Bravo!...

IRENA: Are perfectă dreptate.

ROBOIU *(lui Dornescu)* : Nu? Spune şi tu!

MIHNEA: EU sunt exact de aceeaşi părere.

ROBOIU: Şi, cu toate acestea, nu eşti însurat.

MIHNEA: NU.

ROBOIU: Nici n-ai fost vreodată?

MIHNEA: Niciodată.

ROBOIU: Păcat... Păcat, fiindcă dacă te-ai însura, mă prind că ţi-ai schimba ideile.

MIHNEA: Mi se pare însă că le avem la fel...

ROBOIU: NU tocmai... în ceea ce priveşte prietenii, suntem de perfect acord. E drept. în ceea ce priveşte autoiii însă mi se pare că nu ne potrivim deloc.

MIHNEA: De unde ştii?

ROBOIU: Fiindcă după cîte văd, îţi cam place şi ţie Willy... Şi după mine, autorul ăsta face parte din categoria prietenilor care fac curte femeilor măritate. *(Mihnea rîde. Doamnele, care au vorbit împreună, se retrag.)*

IRENA: NU vă supăraţi dacă vă lăsăm singuri. Ne ducem să consultăm nişte autori dintr-o categorie cu totul alta...

ROBOIU: Vreo toaletă nouă, desigur...

ELENA: Pentru serata de la^generalul.

ROBOIU: Vă rog, vă rog... în chestii de toalete n-am nici o pretenţie...

SCENA III

MIHNEA DORNESCU, JEAN ROBOIU

ROBOIU *(care s-a uitat cu oarecare admiraţie după Irena)* : Ei ce zici?

MIHNEA: Ce să zic?

ROBOIU *(cu două înţelesuri)*: Nostimă femeie nevasta lui Majoreanu!

MIHNEA *(cu oarecare ezitare)*: Hm, da... Luată în trăsături generale... *Cest une belle jemme...*

ROBOIU: Ia ascultă, *mon cher,* lasă, te rog, deoparte aprecierile astea convenţionale. Trebuie să ştii că eu n-am decît două calităţi... dar pe astea două le am. *(Dornescu devine atent.)* întîia este aceea de a vedea lucruri pe care alţii nu le văd... Eu percep ultravioletul...

MIHNEA: Prin urmare, eşti un fel de om-furnică.

ROBOIU: Exact.,

MIHNEA: Şi a doua?...

ROBOIU: A, vrei s-o ştii şi pe cea de-a doua? ... Ei bine, aceea de a-1 păstra pentru mine.

MIHNEA *(zîmbind)*: Ultravioletul?

ROBOIU: Absolut...

MIHNEA: Şi cam cu ce aduce coloarea asta?

ROBOIU: Cam cu cei care fac curte femeilor măritate.

MIHNEA: Ai memorie bună?

ROBOIU: Potrivită...

MIHNEA: Fiindcă vreau să ştiu cît ţi-este colecţia de bogată.

ROBOIU: Aşa şi aşa... Pe tine însă ştii că te apreciez ca eşantilionul cel mai de preţ din colecţia mea.

MIHNEA: Pe mine?

ROBOIU: Bine, *mon cher,* n-ai priceput că toată clasificarea autorilor nu era făcută decît pentru tine?

MIHNEA *(voind să pară vesel)*: De unde vreai să-mi treacă prin gînd aşa ceva?... Te credeam mai serios.

ROBOIU *(bătîndu-l amical pe umăr)*: Ia, ascultă-mă... Nu te supăra de cele ce am să-ţi spun. Dacă i-ai face curte nevestei mele, ţi-aş spune pur şi simplu, astîmpără-te. Dar fiindcă faci curte nevestei lui Majoreanu... nevestei unui prieten comun...

MIHNEA *(apărîndu-se)*: Dar nu-i adevărat...

ROBOIU: Lasă, lasă...

MIHNEA: îţi dau cuvîntul meu de onoare că nu-i adevărat...

ROBOIU: Ţine-1 pentru ocazii mai solemne.

MIHNEA: CU toate acestea, nu te pot lăsa nici măcar să bănuieşti lucrul ăsta.

ROBOIU: Eu nu vorbesc decît atunci cînd sunt absolut sigur de ceva.

MIHNEA: Ei bine, de data asta te înşeli... Te asigur eu... Şi te rog să mă crezi...

ROBOIU: Dacă te superi, îţi promit că n-am să-ţi mai vorbesc niciodată de el... Numai... bagă de seamă... Majoreanu este foarte gelos.

MIHNEA: Are tot dreptul... Orice om, în locul lui, ar fi la fel... Cînd ai aşa nevastă...

ROBOIU *(expansiv):* A!... Va să zică ştii...

MIHNEA *(încurcat):* Ce să ştiu?...

ROBOIU: Ai zis: cînd ai aşa nevastă. Ce fel de nevastă ?...

MIHNEA: O nevastă frumoasă, inteligentă... tandră... Ce vrei mai mult?...

ROBOIU *(coborînd tonul):* Am înţeles... Va să zică nu ştii nimic...

MIHNEA: Dar ce anume?...

ROBOIU *(nehotărît):* Nu ştiu dacă se cade să-ţi spun...

MIHNEA *(grăbit):* Haide, haide... vorbeşte... Nu cumva te jenezi?... De cine? De mine? De un prieten comun, cum ziceai adineaori?

ROBOIU *(hotărît):* Ştii că doamna Majoreanu, înainte de a se mărita, a avut un amant?

MIHNEA *(lovit ca de trăsnet, cu vocea pe jumătate) :* Un amant ?

ROBOIU *(cu răutate):* Un amant... Chiar aşa... Ce vrei?... Cînd toată ziua nu faci decît să citeşti romanele lui Willy... Eterna poveste a fetelor prea romantice!

MIHNEA *(reculegîndu-se) :* Ei bine, eu ştiu ceva mai mult ca tine.

ROBOIU: Anume?

MIHNEA *(cu convingere şi hotărîre):* Că nu este nimic adevărat...

ROBOIU *(uimit):* Nimic adevărat?...

MIHNEA: Nimic din tot ce mi-ai spus.

ROBOIU: Dar lucrurile se ştiu...

MIHNEA: Cine altul le ştie în afară de tine?...

ROBOIU: Bărbatu-său..'. Da, da... Majoreanu le ştie tot atît de bine ca şi mine.

MIHNEA: Nu-i adevărat... Şi de data asta te rog să mă crezi pe mine.

ROBOIU *(împăciuitor):* Fiindcă mă rogi, te cred... Dar să ştii că mă las convins ca să-ţi fac plăcere... Dealtfel, n-am nici un interes să controlez trecutul doamnei Majoreanu... Ascultă-mă pe mine însă... Pe bărbatu-său n-ai să-l poţi niciodată convinge aşa de uşor ca pe mine.

MIHNEA *(cu autoritate):* Am sfîrşit.

ROBOIU *(după o pauză):* Dragul'meu, iartă-mă dacă te-am jignit... Nu-mi închipuiam ca dintr-un lucru de nimic să ajungem la ceartă. Nu-i vina mea însă... Credeam că-i faci curte numai... Ştii, aşa cum se face în societate... Nu mi-aş fi putut închipui însă niciodată că ai fi capabil să iubeşti cu adevărat.

MIHNEA *(bătînd cu pumnul în masă):* Domnule...

SCENA IV

ACEIAŞI, O SERVITOARE

SERVITOAREA *(intră, dînd o telegramă lui Roboiu):* O telegramă pentru dumneavoastră.

ROBOIU *(luînd-o şi desfăcînd-o):* îmi dai voie... Poftim... Trebuie să ne ducem acasă... Soacră-mea îmi telegrafiază că soseşte noaptea asta... *(Către servitoare.)* Cheamă, te rog, pe nevastă-mea!

(Servitoarea iese.)

MIHNEA *(calmat):* Iartă-mă dacă am fost poate cam violent adineaori... Recunoaşte însă că vina este numai a ta... Nu se spun unui om astfel de lucruri despre o femeie...

ROBOIU: Pe care o iubeşte. Nu?...

MIHNEA *(ezitînd, apoi hotărît):* Pe care o iubesc... Da... Acum eşti mulţumit?

ROBOIU *(cu degetul la buze):* Totul rămîne între noi.

SCENA V

ACEIAŞI, IRENA MAJOREANU, ELENA ROBOIU

ELENA *(intrînd cu Irena)* : Ce noutate ?

ROBOIU *(îi întinde telegrama)* : Bucurie mare ... Soseşte coana Filina.

ELENA: A mama... *(Ia telegrama.)* Cum aşa? Chiar astă-seară?...

ROBOIU: Cu trenul de 10 şi 20...

IRENA: Cu cel care trebuie să vină şi Radu.

ROBOIU: Tocmai ... Vin împreună de la Medgidia ...

ELENA: Dacă le-am ieşi cu toţii la gară?

IRENA: Ar fi o idee ! *(Ezitînd.)* Numai... Nu ştiu ce am astă-seară ... Nu mă simt bine deloc ... N-o să vă supăraţi dacă nu vă întovărăşim.

ELENA: Dar deloc ... Cum îţi închipui.

ROBOIU: Lăsaţi, că ne însărcinăm noi cu primirea oficială. Dealtfel, nici nu prea ţine coana Filina la aşa ceremonii.

ELENA *(îşi ia rămas bun):* Bună seara, domnule Dornescu. Mîine vă aşteptăm la noi.

ROBOIU *(îşi ia rămas bun):* Mîine sunteţi invitaţii noştri. O partidă de maus la 2 lei miza. Patima coanei Filina. Noi dăm pişcoturile şi Dornescu aduce şampania. *(Ies însoţiţi de Irena.)*

SCENA VI

MIHNEA DORNESCU, apoi IRENA MAJOREANU

(Mihnea, singur, priveşte în urma Irenei, care iese cea din urmă. Extrem de turburat, îşi roteşte ochii prin casă, fără să ştie propriu-zis ce vrea. Aprinde o ţigară şi se lasă greoi într-un fotoliu, cu faţa spre sală şi spatele spre uşa pe unde are să intre Irena.)

IRENA *(vine spre el, se apleacă şi-l sărută. Văzînd însă că nu-i dă nici o atenţie, trece speriată în faţa lui şi îl întreabă aproape răstit):* Mihneo... Ce s-a întîmplat? Spune, ce ai?

MIHNEA *(leneş, fără să se mişte din scaun şi cu ochii aiurea):* Ştiu eu?... Nimic. O tristeţe inexplicabilă... Aşa ceva... *(Face prin aer un semn cu mîna, imitînd fumul care se împrăştie.)*

IRENA: Cum aşa ceva?... Vorbeşte. Ce ai?

MIHNEA: Nimic.

IRENA: Nimic? Nu-i adevărat... Ce s-a întîmplat?

MIHNEA *(cu ochii aiurea):* Nimic, am zis... Nimic...

IRENA: Nu se poate. Mă minţi... Pentru ce nu te uiţi la mine?...

MIHNEA *(întorcîndu-şi capul spre ea):* Iată...

IRENA: Pentru ce nu mă săruţi?

MIHNEA: Ştiu eu dacă este bine să te mai sărut?

IRENA: Aşadar, s-a întîmplat ceva... Pentru ce-mi ascunzi ? Spune...

MIHNEA: Da... S-a întîmplat ceva... Dar ce anume... Vezi? Nici eu nu-ţi pot spune. Iartă-mă şi cruţă-mi alte explicaţii ridicole.

IRENA *(după o clipă de nedumerire):* Da, da... înţeleg... înţeleg totul... A venit toamna... A venit toamna şi păsările călătoare au început să plece... Mai rămăseseră berzele... De cîteva zile însă parcă au plecat şi ele... Cînd pleci şi tu, dragul meu?

MIHNEA: Ştiu eu!... Peste cîteva zile, mîine... la noapte poate.

IRENA *(zîmbind cu amărăciune, se îndreaptă spre uşă):* Cale bună, Mihneo... Cale bună, dragul meu... Poate vrei să pleci chiar acum... Să sun? *(Pune degetul pe sonerie.)*

MIHNEA *(întorcîndu-se brusc şi ridicîndu-se din fotoliu):* Ireno!...

IRENA *(oprindu-se)* : Ce vrei? *(Mihnea o ia de amîndouă mîinile şi o aduce în mijlocul scenei.)* Ce mai ai de spus înaintea plecării ?

MIHNEA *(cu emoţie):* Eu nu mai am nimic de spus. *(Scandînd frazele.)* Aş voi, totuşi, să te întreb pe tine ceva... Te rog să-mi spui tot... Dar o să vrei? O să vrei să-mi spui tot?... Tot adevărul... aşa cum îl ştii numai tu. Fii aşa de bună... Te rog... E ultima rugăciune pe care ţi-o mai fac... Nu-mi

ascunde nimic... Nici chiar ce ai ascuns lui bărbatu-tău.

IRENA: Bărbatu-meu ştie tot.

MIHNEA: Tot, tot?

IRENA: Tot.

MIHNEA: Ştie că sunt amantul tău?

IRENA: NU ştiu.

MIHNEA: Atunci?

IRENA: Poate să bănuiască.

MIHNEA: Şi tu îl laşi să bănuiască?

IRENA: Te iubesc prea mult ca să mă pot preface.

MIHNEA *(enervat):* IrenoL, *(După o pauză.)* Minţi..

IRENA *(demnă):* Sunt femei cărora amanţii le iartă mai repede o minciună decît un adevăr, şi cu toate acestea, aceleaşi femei iartă amanţilor tot... chiar şi insultele... Eu sunt femeia căreia nu mi se va ierta niciodată crima de a fi iubit pe cineva, de a-1 fi iubit mereu... de a-1 iubi şi astăzi chiar.

MIHNEA *(izbucnind):* A!... Va să zică...

IRENA *(liniştită) :* Da!... De-al iubi şi a-1 ierta cînd mă insultă.

MIHNEA: Cum? Ce vrei să zici?

IRENA: Că mă insulţi cînd îţi spun adevărul...

MIHNEA: Dar care este adevărul?

IRENA: Că te iubesc.

MIHNEA: Că mă iubeşti pe mine?

IRENA: Şi că te-am iubit...

MIHNEA *(furios):* Că m-ai iubit... Ha, ha... Ireno... Ia seama... Vorbeşti cu mine... cu Mihnea Dornescu... Ei bine, nu este aşa? Numeşte aşa că te înşeli? *(Irena face semn cu capul că nu se înşeală.)* După cît văd atunci, eşti bine dispusă astă-seară. Crezi că ai găsit în mine un amant naiv... amantul visat, căutat poate... amantul proaspăt scos din cutiuţa de catifea, gata să se îmbete de parfumul ademenitor al primului jupon de mătase! Ori poate faci pe femeia poetă, care toată viaţa nu visează decît cavaleri medievali şi feţi-frumoşi din lacrimă, A!... dacă s-a întîmplat să mă iei drept vreunul din aceştia, te-ai înşelat, te-ai înşelat, doamnă... O... cît despre asta, te asigur eu... Nu uita, te rog, că vorbeşti amantului pe care pretinzi că-l iubeşti, confundîndu-1 însă cu celălalt... cu cel pe care l-ai iubit înainte de nuntă...

IRENA *(cu scepticism):* A!... Va să zică ai aflat!... A trebuit s-o afli şi p-asta...

MIHNEA: îţi dau cuvîntul de onoare că n-am căutat să aflu nimic... S-a căutat însă cu tot dinadinsul să mi se spună... Şi am aflat, fără să vreau, că înainte de nuntă ai avut un amant...

IRENA: Mihneo!

MIHNEA: Da, da... am zis înainte de nuntă ai avut un amant... un amant pe care l-ai iubit, pe care l-ai iubit mult, mult de tot... atît de mult, că pe mine mă dezgustă...

IRENA: Mihneo, te opresc să-mi vorbeşti pe tonul acesta.

MIHNEA: A... Mă opreşti?... Foarte'bine... Ai putea să-mi spui, însă, pentru ce pe acela l-ai schimbat cu Radu şi pentru ce pe Radu l-ai schimbat cu mine?

IRENA: Fiindcă pe acela l-am iubit totdeauna şi tot pe acela îl iubesc şi azi...

MIHNEA *(izbucnind din nou):* Aşadar, pe un altul îl iubeşti azi?...

IRENA: Pe un altul? Lucrul ăsta numai tu mi-1 poţi spune...

MIHNEA *(surprins, după o pauză):* Eu?... Mă rog, doamnă, sunteţi atît de bună să-mi spuneţi care este rolul meu în această afacere?

IRENA: Acelaşi ca şi ieri...

MIHNEA *(fără să pricepă):* Continuaţi... Continuaţi vă rog... Ceea ce-mi spuneţi este foarte frumos... foarte interesant... în vorbirea de toate zilele, cuvintele dumneavoastră se cheamă aiurări. Nu cred însă să fi ajuns pînă acolo... Nebunii au aiurări pline de farmec... E drept... Cum însă de la a fi amorezat pînă la a fi nebun nu-i decît o foarte mică diferenţă de nuanţe, daţi-mi voie, doamnă, să vă cred mai repede o femeie amorezată... De cine însă? Nu pricep.

IRENA *(liniştită):* De cel de-atunci...

MIHNEA *(ironic):* A!... Sunt foarte încîntat de onoarea pe care mi-o faceți... îmi place să cred că primul dumneavoastră amant avea toate calitățile din lume, că era frumos, inteligent, cult, manierat, tot ce vreți... Merg pînă acolo, chiar, dacă vă face plăcere, să mi-l închipui un ideal de bărbat... Iertați-mă însă dacă nu mă pot preta fantaziilor dumneavoastră, doamnă... în dragoste, ca și în orice altă afacere, substituirea de persoane se numește... O găsiți în codul penal, doamnă...

IRENA *(izbucnind):* Mihnea!

MIHNEA *(calm):* Or, eu sunt, înainte de toate, un om corect, doamnă...

IRENA: Mihneo, te iubesc!

MIHNEA: Și, cu toate acestea, rolul pe care mi l-ai impus să-l joc fără să bănuiesc mă face să roșesc... dar nu de greșeala mea, ci de monstruozitatea fanteziilor dumneavoastră.

IRENA: Mihneo, taci, taci, te rog... Dacă ai ști cît l-am iubit... Dacă ai ști cît te iubesc, m-ai ierta.

MIHNEA: Vai, doamnă,... Este așa de ușor să ierți pe cineva care nu greșește decît pentru plăcerea de a fi iertat! Cel care are însă nevoie să fie iertat sunt eu, doamnă... Și iertarea o voi cere primului dumneavoastră amant, pe care de mîine mă duc să-l caut.

IRENA: Mihneo, taci... N-ai să-l găsești niciodată...

MIHNEA: Niciodată? Vă închipuiți pămîntul așa de mare?...

IRENA: NU pămîntul... Dar viața ne este așa de scurtă de-acum încolo...

MIHNEA: Ei bine, atunci o voi prelungi-o... O voi prelungi-o atît timp cît va fi nevoie... Simt clocotind în mine... o, să nu credeți că este gelozia sau ura... Nu mai pot urî pe nimeni, fiindcă prea mult mă urăsc pe mine în momentul acesta... Vroi să-l găsesc însă... Vroi să-l cunosc... Vroi să știu dacă mai trăiește, dacă este plecat sau dacă se mai gîndește la dumneata și dacă mai are de gînd să se mai întoarcă vreodată. Și afară de aceasta, vreau să știu dacă într-o zi cînd ne vom cunoaște poate fără să vrem, omul ăsta n-ar avea tot dreptul să-mi rînjească în față și să-mi strige: Nu pe dumneata, ci pe mine m-a iubit întîi...

IRENA *(repede):* Nu!... Ție nu-ți va putea spune niciodată lucrul acesta... Niciodată...

MIHNEA *(ușurat):* Așadar, este mort...

IRENA: NU.

MIHNEA *(aprinzîndu-se din nou):* Trăiește?...

IRENA: Trăiește.

MIHNEA: Și dacă s-ar întoarce?...

IRENA: S-a întors...

MIHNEA: S-a întors?...

IRENA: Da... S-a întors odată cu tine... l-am văzut... l-am iertat... Și astăzi ne iubim din nou...

MIHNEA: Și eu?...

IRENA: TU, Mihneo?... Dar tu ești pasărea Phonix, care ai înviat din propria ta cenușe, căci pentru mine, pînă mai ieri, tu n-ai fost decît cenușe. Tu ești amantul pe care, de azi înainte, vreau să-l păstrez lîngă mine viața întreagă... Tu ești singurul om pe care l-am iubit totdeauna și față de care nu m-am făcut vinovată decît cu atît poate că l-am iubit prea mult... Dar tu nu mă mai cunoști... O, tu nu mă mai cunoști, Mihneo... Nu este'așa că nu mă mai cunoști ?... Eu însă te-am recunoscut, și în nebunia mea am vrut să mă răzbun făcîndu-te din nou să mă iubești, dar să mă iubești într-altfel decît atunci cînd mințeai poate că mă iubești... Am vrut să mă răzbun și am greșit... Iartă-mă că am greșit și am uitat că trebuia mai întîi să mă răzbun... Dar te iubeam prea mult pentru a-ți spune cine sunt și te iubeam prea mult a te fi lăsat să pleci din nou...

MIHNEA *(nedumerit):* Irena?...

IRENA: Da, da... Irena... Dar tu n-o mai cunoști pe Irena... Nu este așa?... Pe Irena pe care ai mai mințit-o odată că o iubești și pe care astăzi, poate, o minți din nou... Spune-mi, Mihneo... Spune-mi ce-ai de gînd să faci cu femeia care te-a iubit totdeauna, cu femeia care a uitat că trebuia să se răzbune, fiindcă tu singur avuseși grijă s-o răzbuni

iubind-o din nou, ca pe o femeie nouă, cu o dragoste nouă, cu o inimă nouă poate...

MIHNEA: Irena? Nu înțeleg nimic... îmi pare că visez...

IRENA: Vezi cum sunteți voi, care pretindenți că ne iubiți, pentru a ne învăța ce este suferința?... Vai, dragul meu, daca ai şti cît am suferit... cît am suferit iubindu-te şi ştiindu-te departe, plecat pentru totdeauna, dispărut, mort aproape...

MIHNEA *(din ce în ce mai slab)*: I-re-na?...

IRENA: Spune-mi că nu mai pleci, dragul meu... Lasă berzele să plece singure... Spune-mi că nu mai pleci şi rămîi cu Irena... cu Irena, pe care n-o mai cunoşti... Aşa este că n-o mai cunoşti pe Irena de altădată, pe mititica Irena Văleanu?

MIHNEA *(amintindu-şi de ea, rămîne o clipă aiurit, apoi, schițînd un dezgust, îşi falsifică vocea, pentru a-şî ascunde sentimentele)*: Irena... Irena mea, Irena mea... Iartă-mă! *(O sărută pe frunte cu oarecare plictiseală.)*

* SCENA VIII

ACEIAŞI, RADU MAJOREANU

(La auzul soneriei electrice, Irena şi Mihnea tresar şi părăsesc poziția în care se află. în momentul acela, se aude afară şi vocea lui Radu. Amîndoi se reped atunci la mescioara cu jocul de şah, prefăcîndu-se că joacă cu figurile aranjate întîmplător.)

RADU *(intrînd): Bonsoir,* copii. *(La mişcarea lor, el îi opreşte.)* Stați... Stați pe loc... Nu stricați jocul... Ia să examinăm situația... *(După ce observă piesele.)* A... dar bine, *mon cher,* eşti mat... mat inevitabil... Din trei mişcări eşti gata... Bravo, Ireno... Bagă de seamă că nu mai poate scăpa... *(Lui Dornescu.)*^ Ascultă-mă pe mine, nu mai e nimic de făcut... îmi dai voie? Ireno, vino cu tura sub calul lui. *(Irena face mişcarea.)* Aşaaa. Calul nu mai poate mişca. Hop, hop... degeaba... Nu pune mîna, că te muşcă. Eşti condamnat, Calul stă pe loc. La grajd cu el. *(Dornescu face o mişcare.)* Aaaa... a mişcat pionul... atît mai bine... adică, atît mai rău pentru pion... Săracul pion... S-a dus dracului şi ultimul care-ți mai rămăsese. Mută regina, Ireno, coboar-o lîngă tură. Aşa... Şi acum cu a doua mişcare estimat. *(Vesel.)* Mat, mat... Unde te duci cu regele?

MIHNEA *(renunțînd la partidă)* : Sunt mat...

IRENA *(arătîndpe Radu):* Mulțumită lui...

RADU: Da' de unde... Era mat inevitabil. *(Lui Dornescu.)* I-ai dat ceva înainte?

MIHNEA: La egal.

RADU *(cu entuziasm):* Cum? La egal?... Te-a bătut la egal?... Brava, Ireno... Ai cîştigat o partidă care trebuie recompensată... Vino să te sărut... *(Se apleacă spre dînsa. în momentul acesta se adresează lui Mihnea.)* îmi dai voie să-mi sărut nevasta? *(în timp ce o îmbrățişează, Mihnea face un pronunțat gest de dezgust.)*

CORTINA

ACTUL III

Scena reprezintă o cameră la „Hotel Carol" pe marginea mării. în fund şi în dreapta, cîte o uşe. în stînga o fereastră. în mijlocul odăii, o masă rotundă cu scaune de hotel şi o canapea lipită de perete. în odaie, mai multe geamantane. Pe masă, o geantă de voiaj desfăcută. Pe un scaun, o caschetă şi un pardesiu de voiaj. Vîntul suflă cu putere, zgîlţîind geamurile. Se aude zgomotul mării şi valurile care se sparg sub terasa hotelului. Din cînd în cînd, geamandura de la intrarea portului răsună cu glas de cobe.

SCENA I

MIHNEA DORNESCU, JEAN ROBOIU

(Roboiu se plimbă prin odaie eu paşi largi, Mihnea, pe un scaun la gura sobei, citeşte nişte scrisori pe care apoi le rupe şi le aruncă în foc.)

MIHNEA: Pleacă berzele.. Tu ştii că pleacă berzele, Roboiule?

ROBOIU: Ba eu ştiu că berzele au plecat de mult...

MIHNEA: Una însă tot a mai rămas...

ROBOIU: Să-ţi spun drept, eu nu te mai înţeleg... Nu prea te-am înţeles eu nici altădată. De' data asta, însă, îmi faci impresia că eşti curat nebun...

MIHNEA: Poate să ai tu dreptate... Dar din seara în care mi-a spus că pleacă berzele, nu mă mai pot gîndi la altceva decît la ele... Le văd ducîndu-se stoluri după stoluri, una după alta... Le văd ducîndu-se tăcute, inconştiente şi enervante ca şi norii... Ceea ce mă nelinişteşte însă mai mult este obsesia asta funebră că în fiecare din ele mă văd pe mine. Tu te-ai uitat după ele cum se duc? Parcă toate s-ar duce să nu se mai întoarcă. Nici una nu-şi mai întoarce capul înapoi. Nici una parcă nu vrea să ştie de ce lasă în urma ei. Şi parcă toate pornesc cu 'gîndul să uite că au trecut pe aci, pe aci pe unde am trecut şi eu. Ah, dacă aş pleca mai curînd! *(Se uită la ceas.)* Pînă la miezul nopţii îmi pare un veac... O să mă duc şi eu după ele... *(Vîntul zgîlţîie fereastra. Mihnea se scoală şi se duce la geam, prin care priveşte în noapte o clipă.)*

ROBOIU: Dar bine, bre omule, tu nu vezi ce furtună este afară?

MIHNEA *(cu capiii lipit de geam):* Oare pentru cine se pregăteşte furtuna asta? Pînă mai ieri, ce liniştită era marea! *(Vine spre mijlocul odăii.)* O să mă duc şi eu... da, da... O să mă duc şi poate n-am să mă mai întorc... Ia ascultă, Roboiule, tu, care n-ai călătorit niciodată aşa departe, ţi-ai putea închipui cum ar fi să pleci aşa deodată şi să nu te mai întorci?

ROBOIU: EU mă întorc întotdeauna.

MIHNEA: Chiar cînd este furtună?

ROBOIU: Cînd este furtună amîn plecarea.

MIHNEA: Ei, vezi... Eu trebuie să plec în noaptea asta chiar. *(Se îndreaptă spre bagaje, pe care le parcurge cu ochii.)* Nu-mi mai rămîne nimic de făcut decît să plec... Bărbatu-său, care nu bănuieşte nimic, cu timpul are să mă uite... Şi fiindcă n-am să mă mai întorc niciodată, o să mă uite şi ea... Tu ce zici?

ROBOIU *(cu compătimire):* Astea-s vorbe de om ţicnit.

MIHNEA: *Partir cest mourir un peu...* Aşa este cînd pleci... Nu?... Este ceva fatal ca unii să plece şi alţii să rămînă. Cei care rămîn uită mai greu,

este drept... Dar azi, mîine, peste un an sau poate zece, uitarea este aceeaşi... Uitarea creşte, se întinde, coprinde, cucereşte, îngroapă... şi mai ales îngroapă... îngroapă adînc... Cei care intră în umbră, intră să nu se mai vadă. *(Se duce din nou la fereastră.)*

ROBOIU: Lucrurile astea sunt frumoase cînd le citeşti în romane. Cînd le auzi spuse de un om care pretinde că este în toate minţile, sunt dezgustătoare.

MIHNEA: Aşa este că am început să vă dezgust pe toţi? D-aia şi plec... Ah, dacă aş putea evita scena despărţirii !... Oare de ce ţine cu tot dinadinsul să mă vadă înaintea plecării?

ROBOIU: Desigur, să-şi ia rămas bun...

MIHNEA: Hm... Presimt că n-are să-mi ureze nimeni bun voiaj. *(în momentul acela, un urlet de cîine taie sfîşietor tăcerea de o clipă. Mihnea tresare. Se duce la sonerie şi apasă.)* Ah... Cîinele, cîinele... de trei nopţi de cînd îmi urlă în cap, la aceeaşi oră...

SCENA II

ACEIAŞI, UN SERVITOR

(Se aude o bătaie în uşe.)

MIHNEA: Intră! *(servitorului, care apare în uşe)* Bine, măi Irimio, ce înseamnă asta?... îl auzi?... îl auzi cum urlă? Nu ţi-am dat bani să cumperi otravă?

SERVITORUL: Nu vrea să mănînce, conaşule.

MIHNEA *(enervat)*'. Bagă-i-o pe gît, cu de-a sila... De capul cui urlă jigodia asta?

SERVITORUL: Apoi tot de-al lui, fir-ar al necuratului să fie, era să-1 împuşcăm, dar ne-am gîndit că tot plecaţi dumneavoastră astă-seară... Se mai joacă copiii madamei cu el.

MIHNEA: Copiii madamei? Hm, bine, bine... *(Revenind.)* Pe vaporul de astă-seară sunt cîini, mă Irimio?

SERVITORUL: Cîini?... Ce să facă pe vapor cîinii, conaşule?... Este numai o maimuţă... Maimuţa domnului căpitan... dar aia stă închisă în cabină. Nu-i dă drumul afară, că îngheaţă de frig...

MIHNEA *(fără să dea atenţie la cele spuse)*'. Ascultă, du-te şi spune portarului că aştept o cocoană care o să întrebe de mine. Să o duci în odaia mea de alături şi să vii să mă anunţi...

SERVITORUL: Am înţeles. *(Vrea să plece.)*

MIHNEA *(oprindu-l):* Stai. Dacă mai vine cineva, să spui că nu sunt acasă... Să spui că am plecat în oraş...

SERVITORUL: Am înţeles, conaşule!

(în momentul cînd servitorul iese, Majoreanu intră. Acesta a auzit ultimele cuvinte ale lui Mihnea şi, crezînd că nu mai pleacă, devine exuberant de veselie.)

SCENA III

MIHNEA DORNESCU, RADU MAJOREANU, JEAN ROBOIU

RADU *(intrînd):* Ei, bravo... Va să zică, nu mai pleci...

MIHNEA: Cine ţi-a spus?

RADU: Cum cine?... Ori pleci în oraş, ori pleci din oraş...

MIHNEA' *(rîzînd): A* fost o vorbă pentru vizitele... indezirabile...

RADU: Poate chiar şi pentru mine? Nu?

MIHNEA: Pentru toţi care încearcă să mă oprească... *(arătîndu-i bagajele)* Priveşte... Totu-i gata...

RADU: Bine, bine, dar tu ştii ce furtună e pe mare?

ROBOIU: NU mai insista, că nu e chip să-1 convingi. Au mai încercat-o şi alţii.

MIHNEA: Parcă numai pe vreme frumoasă se poate călători. Lucrul ăsta nu-1 face decît Roboiu.

RADU: Şi nu-i chip să amîi plecarea pînă duminică barim?

MIHNEA: Imposibil. *(Scoate din buzunare un carnet.)* Dealtfel, fă şi tu socoteala. Astăzi avem în 15... Nu?...

RADU: Da, 15...

MIHNEA: Mîine, 16, sunt la Constantinopol... Adică vineri...

ROBOIU: Taman bine... Te duci la Selamlîk...

MIHNEA: Sîmbătă 17 sunt la Smirna. Asta n-are însă nici o importanța... Luni dimineața însă trebuie să fiu la Alexandria...

RADU: Luni, adică 19...

MIHNEA: Exact, luni 19, fiindcă, marți 20 noiembrie, comisia pleacă din Cairo... Iată itinerarul,

ROBOIU: NU cumva itinerarul ăsta este fabricat de tine?...

RADU *(privind carnetul):* Mă rog... în definitiv, ce este cu comisia asta?

MIHNEA: NU ți-am spus?... O comisie de geologi şi geografi străini... Explorăm izvoarele Nilului...

RADU: Bine, frate, dar tu ce rost ai printre ei?

MIHNEA *(plictisit):* Ce-are a face... Legăturile mele cu diferitele societăți geografice din lume... M-am înscris... Am trimis taxa... Trebuie să mă duc...

RADU: Şi o să vă duceți pînă în centrul Africii?

MIHNEA: Pînă la izvoarele Nilului.

RADU: Şi dacă nu le găsiți?

ROBOIU: Ei, asta e... Se întorc oamenii înapoi.

RADU: Am înțeles... Va să zică, nimica toată... O simplă excursie de plăcere.

ROBOIU: Pe furtună...

MIHNEA: Şi pe 45 grade de căldura...

RADU: Ce are a face... Cu băuturi răcoritoare te poți duce pînă în iad.

ROBOIU: Singura localitate unde n-a fost pînă azi.

MIHNEA: NU rîdeți, fiindcă timpul nu e încă pierdut.

RADU: Foarte frumos... O să auzim şi noi vorbindu-se despre tine, cu siguranță... O să-ți vedem portretul şi notițele biografice prin revistele ştiințifice...

MIHNEA: Mai ales dacă n-am să mă mai întorc.

RADU: Cum aşa?

MIHNEA: Foarte bine. Poți şti mai dinainte ce ți se poate întîmpla!

RADU: Apoi dă-mi voie atunci să-ți spun că eşti nebun,

ROBOIU: Asta i-am spus-o şi eu...

RADU: Curat nebun... Păi bine, frate, cînd ai venit acum două luni, ne era frică că n-o să ne mai scăpăm de tine... Şi-acum imposibil să te mai reținem trei zile... *(începe să se dezbrace de palton.)*

MIHNEA: Stai, ce faci?

RADU *(glumeț):* Fiindcă ai de gînd să nu te mai întorci... Să mai stăm puțin de vorbă.

MIHNEA: NU te dezbrăca...

RADU: Va să zică, indezirabil... Am înțeles... Mă dai afară...

ROBOIU *(îmbrăcîndu-se şi el) :* După cum vezi... Ne dă afară...

MIHNEA: Fără voia mea.

RADU: Eşti un caraghios...

MIHNEA: Iertati-mă... Dar în locul meu, şi voi ați face la fel.

RADU: Devii caraghios... Un caraghios sinistru...

MIHNEA: Ascultați-mă... Față de voi n-ar trebui să am nici un secret.

RADU: A, ha... Acum începe diplomația...

MIHNEA: Ei bine, iată de ce este vorba... Simfonia în purpură şi aur...

RADU *(expansiv):* Ai găsit-o...

MIHNEA: Am găsit-o...

RADU: Frumos!... Şi ți-a trebuit două luni de zile ca să-mi spui şi mie isprava asta... Este de-aici,, din Constanța?

MIHNEA: Da... şi nu...

RADU: Ia ascultă, ştii că cu mine nu merge... Cine este?

MIHNEA: îmi ceri prea mult... O femeie măritata...

RADU: A, ha... înțeleg. Ei bine, *mon cher,* eşti extraordinar. Nu rn-am înşelat deloc asupra ta. Ai rămas acelaşi tip... Colosal... Ce zici, mă Roboiule?

ROBOIU: EU zic să plecăm, că nu mai avem ce căuta aci.

RADU: Ba eu rămîn... Tare mult aş vrea s-o văd şi. eu... barim aşa puțin, prin gaura uşei...

MIHNEA: Vrei să ştii cine este? O să afli. Nu ți-o spun decît în momentul plecării vaporului...

RADU: *Merci.,.*

MIHNEA *(lui Roboiu)*: Şi ţie tot atunci.

ROBOIU: Ba eu nu ţin deloc.

RADU: Eşti un *farceur...*

MIHNEA: Atunci, nu ţii să afli cine este?

RADU: Ba da, ba da...

MIHNEA: Am încredere în voi... Nu?... Totul să rămînă între noi trei.

RADU: îţi dau cuvîntul.

MIHNEA: Vă mulţumesc. Acum însă faceţi-mi plăcerea şi aşteptaţi-mă la club. Trec eu să vă iau.

RADU: Am priceput. Vine la hotel.

ROBOIU: Inevitabila scenă a despărţirii...

RADU: Cu lacrimi...

MIHNEA: Ştiu eu!... Poate chiar cu leşinuri...

RADU: Eşti extraordinar!... Credeam că te-ai schimbat. Văd însă că ai rămas acelaşi de la „Tabarin". Ah!... Odetta de la „Tabarin"... Roboiule... Ce păcat că n-ai fost şi tu la Paris pe vremea noastră!

ROBOIU: E, he... Eu mi-am făcut viaţa la „Tabarinul" de la Cernavodă...

RADU: Atunci rămîne hotărît. Te aşteptăm la club.

MIHNEA: La club.

RADU: Dar...

MIHNEA: Ce ţi-am promis?... Fii sigur.

RADU *(ieşind cu Roboiu)*: La revedere.

MIHNEA: Peste o jumătate de oră...

RADU: Extraordinar.;. Ce tip... *(Iese)*

SCENA IV

MIHNEA singur, apoi UN SERVITOR şi IRENA

MIHNEA *(cu dezgust, privind după el)*: Hm. Vrea s-o cunoască? Idiotul... *(Se aude o bătaie în uşe.)* Intră...

SERVITORUL *(bagă capul pe uşe şi arată în direcţia uşii din dreapta, apoi iese.)*

MIHNEA: Bine... Nu mai sunt acasă pentru nimeni... *(închide uşa din fund cu cheia şi se îndreaptă spre uşa din dreapta, pe care o deschide.)*

IRENA *(intrînd)*: Mihneo!... *(Se îndreaptă spre el şi-l sărută.)*

MIHNEA *(mustrînd-o)*: De ce nu eşti cuminte?... Iar ai plîns... De ce ai plîns?

IRENA: Nu mă mai întreba...

MIHNEA: De ce ai plîns?

IRENA: Fiindcă nu vreau să te las să pleci.

MIHNEA *(plictisit)*: Pentru asta ai venit?

IRENA *(cu tristeţe)*: Mă goneşti?

MIHNEA *(mîngîind-o)*: Eşti copilă... O copilă nebună, pe care n-o poţi nici pedepsi, nici ierta...

IRENA: Mihnea dragă... De ce nu vrei să mă asculţi? Spune-mi, care este vina mea? Pentru ce am nevoie să fiu iertată? Ce am făcut mai mult decît ceea ce trebuia să fac?

MIHNEA: N-ai făcut nimic rău... Nimic... şi cu toate acestea, vezi... ce-ai făcut, n-ai făcut bine...

IRENA: De ce-mi vorbeşti aşa, dragul meu?...

MIHNEA *(după o sforţare sufletească)*: De ce m-ai iubit?... Cînd ştiai cine sunt, de ce nu mi-ai spus cine eşti?... Tu nu presimţeai că între noi totul trebuia să fie sfîrşit înainte de a fi reînceput ceea ce nu mai era cu putinţă?

IRENA: Dar dacă te iubeam...

MIHNEA: Ah... Dacă mă iubeai... dacă mă iubeai... Dar bine, Ireno, tu nu te-ai gîndit niciodată unde ne-ar fi putut duce iubirea noastră? De ce ai încercat să repari ceea ce cînd se strică, se strică pentru totdeauna? Uite, vezi, acum, cînd îmi dau bine seama de ce ai făcut, îmi pare că am avut o cravată... o cravată frumoasă, pe care o dădusem însă servitorului meu s-o poarte... Eram mulţumit... mulţumit însă nu de gestul meu mărinimos, ci de plăcerea pe care i-o procurasem... Era o cravată scumpă, şi servitorul meu o purta cu dragostea cu care orice servitor poartă cîte un lucru de-al stăpînului său... Ei bine, tu ai venit şi m-ai învăţat să fac ceva de care mi-este ruşine. M-ai învăţat să-mi uit gestul... să uit că eu fusesem cel care îi dădusem cravata şi tot eu, eu, stăpînul lui, să-i

smulg servitorului cravata de la gît, ca s-o înnod din nou la gîtul meu...

IRENA: Mihneo...

MIHNEA: Ei bine, nu... Pentru mine, aceasta nu mai este o cravată... Nodul ei mă strînge... mă sufocă... Cravata asta este un ştreang... Şi ştreangul ăsta tu mi l-ai încolăcit de gît, tu... tu... numai tu...

IRENA: Mihneo, taci... Nu te-am iubit niciodată mai mult ca în clipa cînd te-am regăsit...

MIHNEA: Nu mai îmi vorbi de iubire, fiindcă tu nu m-ai iubit şi nici nu puteai să mă iubeşti... Tu m-ai urît şi aveai tot dreptul să mă urăşti... Tu n-ai căutat decît să te răzbuni, făcîndu-mă pe mine să te iubesc din nou... Şi dintre noi, cel care a iubit cu adevărat de data asta, am fost... eu, nu tu... mă-nţelegi?...

iRENf: Dar dacă mă iubeşti, de ce nu rămîi?

MIHNEA *(patetic):* De ce nu rămîi?... Dar de cîte ori nu ţi-am spus de ce nu mai pot rămîne?... Tu nu înţelegi că este ceva fatal în iubirea noastră?..» Nu? Spune... Oare n-a fost ceva fatal să ne cunoaştem aproape copii şi să ne iubim la început aşa în glumă, ca şi cum am fi mers împreună la un bal sau am fi citit un roman... De ce n-am rămas acolo?... Fiindcă a fost iarăşi ceva fatal să mergem mai departe şi în urmă să ne despărţim şi să te fac să plîngi, să suferi poate... Tu nu crezi că eu am fost atît de rău şi am căutat anume să te fac să suferi?...

IRENA: De ce-mi spui lucrurile astea?...

MIHNEA: Fiindcă trebuie să înţelegi o dată pentru totdeauna că aceeaşi fatalitate ne urmăreşte vecinie de 18 ani... Pentru ce ne-am întîlnit din nou?... Cine m-a adus la Constanţa? ... Cine te-a scos din nou în calea mea?... Cine a hotărît să te iubesc iar?... Şi să te iubesc, cum?... Vai, Ireno, dacă aţi putea voi, femeile, iubi pe cineva aşa cum te-am iubit eu în ziua aceea! De ce a trebuit însă să te regăsesc măritată... nevasta unui prieten de demult... a unui om care, dacă vrei, îmi este indiferent...

IRENA: Cu atît mai mult... Poţi merge pînă la capăt fără să ai vreo remuşcare...

MIHNEA: Nu... Fiindcă nu era vorba de el, ci de tine ... Cine te-a învăţat să te răzbuni în felul acesta, cînd răzbunarea ta ar fi fost să-mi închizi uşa şi să-mi spui: Nu te mai cunosc!...

IRENA: Trecutul... Trecutul nostru, care nu voia să moară...

MIHNEA: Trecutul?... Nu... Nu trecutul, ci ambiţia ta de femeie, care te crezuseşi o dată învinsă, şi care de data asta urmăreai revanşa unei victorii uşoare, fiindcă înţeleseseşi că te iubesc din nou... De ce nu mi-ai spus de la început cine erai?... Ce răzbunare mai deplină ai fi putut găsi decît să-mi dezvăluieşti la timp secretul dramei pe care o jucam fără să bănuiesc?... De ce nu mi-ai spus atunci, în prima zi chiar, că nepreţuita comoară, pe care-am căutat s-o fur noului stăpîn, fusese a mea într-o vreme, a mea toată... şi că eu nu eram decît imbecilul care nu ştiuse s-o preţuiască?... Nu înţelegi tu, Ireno, că a fost ceva fatal ca tu să mă iubeşti mereu?... Tu nu simţeai că nu mai ai dreptul ăsta?... De ce nu mi-ai ascuns cît mai mult timp ceea ce nu trebuia să ştiu niciodată?... Tu nu simţeai golul prăpastiei pe care adevărul îl deschidea între noi?... Spune-mi, Ireno, de ce n-ai ştiut să mă goneşti din prima zi, sau dacă mă iubeai... o, dacă mă iubeai cu adevărat, de ce n-ai ştiut să mă opreşti pentru totdeauna?

IRENA: Dar astăzi cine te goneşte?... De ce pleci?...

MIHNEA: De ce plec?... De ce plec? ... Tu crezi că plec fiindcă nu te mai iubesc?... Tu crezi că plec aşa după cum am mai plecat şi altădată, cînd nu-mi dam seama îndeajuns de ce înseamnă a pleca... a pleca şi a nu te mai întoarce poate! Vai, Ireno, tu, care mi-ai spus de atîtea ori că pleacă berzele, ştii tu, te-ai întrebat tu vreodată de ce pleacă berzele?... De ce pleacă berzele, Ireno?... De ce trebuie să plec şi eu?

IRENA: De ce n-am pleca atunci împreună?

MIHNEA: împreună?

IRENA: Da, împreună... Uite, să plecăm şi să nu ne mai întoarcem. Să mă iei cu tine, dragul meu, şi să mă duci unde vrei tu, unde crezi tu că este mai bine... acolo unde nimeni n-are să te mai întrebe nici cine suntem, nici de unde venim, nici ce voim... De ce n-am pleca împreună dacă mă iubeşti? Spune, Mihneo: Cine te opreşte să mă iei cu tine, şi pe mine cine mă poate opri să plec cu acela pe care îl iubesc?

MIHNEA: Dar bine, Ireno, te-ai gîndit ce înseamnă a pleca împreună !... O femeie măritată care pleacă... care fuge cu amantul ei... Ce-o să zică lumea de tine ?

IRENA: Nu-mi pasă de lume...

MIHNEA: Dar de mine?... Ce-au să scrie jurnalele?... Cîte legende n-au să se creeze în urma noastră!

IRENA *(transportată):* Dar ce ne pasă nouă dacă fantezia anonimilor va binevoi să facă din noi eroii unui roman de dragoste! Şi, la urma urmelor, cîţi vor fi aceştia? Cîţi ne-au cunoscut? O sută? Două sute? Un oraş întreg? Fie!... Cînd pleci pentru totdeauna, pleci să uiţi pe unii şi să cunoşti pe alţii...

MIHNEA: Pentru totdeauna?...

IRENA: Da... Pentru totdeauna... Cuvîntul este al tău... Tu mi l-ai sugerat... Adu-ţi aminte.

MIHNEA: Dar cînd?

IRENA: Cînd mă iubeai după cum pretinzi că mă iubeşti şi azi... Iată, dacă vrei să ştii adevărul... Cînd am plecat de acasă, am jurat să nu mă mai întorc pentru nimic în lume. Aveam o presimţire că n-am să pot să te opresc şi m-am hotărît să plec cu tine... *(Arătîndu-i geanta de mînă.)* Mi-am strîns aci toate bijuteriile, tot ce-am avut mai de preţ... Nu vreau să mă duci în spinare, ca pe o femeie culeasă de pe drumuri... *(Mihnea o respinge cu palma deschisă.)* O, nu mă goni, dragul meu... Ia-mă cu tine... Dacă ţi-e milă de femeia pe care spui c-o iubeşti, n-o lăsa să moară în braţele unui străin pe care nu 1-a iubit niciodată... Nu te întreb nici unde te duci, nici cînd ai de gînd să te opreşti... Şi dacă nu vrei să-ţi mai fiu amantă... o, crede-mă că nu-mi va fi ruşine să-ţi fiu o simplă tovarăşe de drum... O sclavă chiar... Nu mai am nici o mîndrie... Şi în faţa morţii pe care o simt că se apropie din ce în ce mai mult de mine, nu mai am altă temere decît aceea să mor aici... Ia-mă cu tine, dragul meu... Să plecăm împreună... Să călătorim ca doi inşi care pînă ieri nu se cunoscuseră încă... ca doi inşi care s-au întîlnit întîmplător într-un vagon de drum-de-fier, pe bordul unui vapor sau aiurea... unde vrei... ca doi inşi pe care i-a împrietenit numai setea comună de a merge mai departe... tot mai departe... Atît, şi nimic mai mult. Nu-i frumos?... Spune!... N-am făcut bine cînd am plecat de acasă hotărîtă să nu mă mai întorc?...

MIHNEA: Ireno, Ireno!... Dar tu nu pricepi că cele ce-mi spui mă cutremură?... Dar, pentru numele lui Dumnezeu, unde vrei să ajungem?...

IRENA: Unde ne-o duce întîmplarea... Numai nu mă goni, dragul meu... Ia-mă cu tine.

MIHNEA *(ridicînd tonul) :* Dar nu vezi că aiurezi? Deşteaptă-te... Uită-te bine în jurul tău... Stii unde te afli?

IRENA *(demnă):* Acolo unde trebuie să se afle orice amantă în ajunul plecării amantului ei...

MIHNEA: NU, nu... Te înşeli... Tu nu eşti o femeie de capul tău... Tu eşti o femeie măritată şi datoria ta este să rămîi acasă... Dacă vrei, priveşte de la fereastră cum pleacă păsările călătoare... Dar priveşte-le numai şi nu pleca cu ele...

IRENA: Mihnea!... Trebuie... Trebuie să plec cu tine... Te-am privit o dată şi mi-a fost de ajuns... dedata asta nu mai pot... De data asta viaţa mi-este legată de pasul tău... Uite, simt otgonul puternic cu care vapoarele îşi apropie pîntecele negre de chei... îl simt cum se scurtează din ce în ce mai mult şi cum, pe clipă ce trece, mă apropie tot mai mult de tine.

MIHNEA: Ireno... Esti nebună...

IRENA: NU... Nebun este cel care stîrneşte furtuna între noi... De astăzi înainte, însă, nu-mi mai pasă de furtună... Otgonul este tare, Mihneo... i-aşa de tare, că ar smulge cu el, în largul mării, întregul port... Rămîn cu tine, plec cu tine, dispar cu tine odată...

MIHNEA *(brutal):* Nu, nu, nu... *(0pauză.)* Du-teacasă, Ireno... E ultima dorinţă pe care ţi-o mai cer să-mi îndeplineşti... întoarce-te cît mai este timp... Vino să te sărut pentru ultima dată şi pentru prima dată să ne iertăm unul altuia... *(Se uită la ceas.)* Iată, peste cîteva minute trebuie să plec... Radu poate să vină la hotel... Dacă te găseşte aici?...

IRENA: Să plecăm, atunci, înainte de sosirea lui.

MIHNEA: Ireno...

IRENA: Da, da, să plecăm cît mai curînd.

MIHNEA *(răstit):* Ireno!

IRENA *(hotărîtă şi tot atît de răstită):* Nu, nu... Ţi-am spus o dată... De cîte ori vrei să ţi-o repet? Nu plec decît cu tine împreună...

MIHNEA: Dar unde?... încotro?...

IRENA: încotro ne-o duce vaporul...

MIHNEA: Şi pe urmă...

IRENA: Ce-o să fie pe urmă nu mă interesează... Deocamdată vreau să ştiu însă ce este acum...

MIHNEA *(izbucnind) :* Dar bine, nenorocito, nu înţelegi că dacă te-am iubit, este tocmai fiindcă te ştiam a altuia... Cînd vei fi a mea însă cine-mi poate spune c-am să te mai iubesc!...

IRENA: Ah!... *(Cu vocea stinsă.)* Mihneo... Ce mi-ai spus, Mihneo?...

MIHNEA *(revenind, pe un ton mai blînd):* Ei bine, vezi!... Mă forţezi să-ţi spun lucruri pe care ar fi trebuit să le ghiceşti singură...

IRENA: Ai dreptate... Da, da, ai dreptate... Trebuia să ghicesc singură că nu mă mai iubeşti, că nu m-ai iubit niciodată... Că n-ai fost decît bestia flămîndă de carne...

MIHNEA: Ireno... De ce-mi vorbeşti aşa, Ireno?

IRENA: Vorbesc aşa fiindcă de acum înainte vorbesc cum trebuie... Trebuia să ghicesc că poveştile, oricît de felurite ar fi ele, se sfîrşesc la fel... şi că

povestea noastră se sfîrşise pentru totdeauna încă de acum 18 ani...

(în momentul acela, un şuierat prelung de sirenă.)

MIHNEA *(grăbit):* Ascultă... Primul semnal de plecare... Du-te, Ireno, du-te cît mai este timp...

IRENA *(calmă) :* Nu... Acum e prea tîrziu. Nu mai pot...

MIHNEA: Nu-i niciodată prea tîrziu cînd vrei să fii cuminte...

IRENA: De prisos orice capitol nou... Romanul nostru s-a sfîrşit, aci, în camera asta...

(Un zgomot de trăsură în curte. Mihnea aruncă o privire pe fereastră.)

MIHNEA: Ireno, e Radu cu Roboiu... Fugi, fugi pe aci... Intră în camera de alături... *(îi arată uşa din dreapta.)*

IRENA *(rămînîndpe loc) :* Nu e nevoie să mă ascunzi... Destăinuirile le voi face în faţa tuturor...

MIHNEA *(căutînd s-o ia de mîini) :* Eşti nebună ?... Tocmai acum?... Pentru numele lui Dumnezeu, treci alături...

IRENA *(calmă):* Nebună?... De ce?... Fiindcă vreau să le prezint şi lor pe primul meu amant ? ... Ha, ha, ha... Ce surpriză, pe Radu mai ales, care te credea mort... închipuieşte-ţi că-1 minţisem, şi el mă crezuse, săracu...

MIHNEA *(desperat):* Ireno... Dar înţelege-mă odată... Gîndeşte-te la urmările scandalului...

IRENA: Ce-ţi pasă, dacă pleci!... Rămîn eu să le suport...

MIHNEA *(după o pauză, hotărît):* Ireno!... Fie... Mergi cu mine, întîmplă-se orice s-ar întîmpla ...

IRENA: Minţi...

MIHNEA: îţi jur...

IRENA: NU mai cred...

MIHNEA *(întinzîndu-i ambele braţe):* Ce altă probă vrei ?...

IRENA: Nu-mi trebuie ghearele lui Cain...

MIHNEA: Irena, scumpa mea Irenă... *(Vrea s-o sărute.)*

IRENA: Nici buzele lui Iuda...

MIHNEA *(după o clipă de nedumerire, îşi bagă mîna în buzunar şi scoate un revolver pe care i-l întinde) :* în judecata plumbului ai mai multă încredere?...

IRENA *(luînd revolverul)*: îmi place să cred că este încărcat...

MIHNEA: Dacă vrei, încearcă-1...

IRENA: NU, acum... Cînd va fi nevoie... *(Păşind spre odaia din dreapta, în timp ce pe coridor răsună vocile lui Radu şi Roboiu.)* Expediază-i mai repede şi du-mă la vapor fără să-i mai întîinesc... *(Iese.)*

SCENA V

MIHNEA DORNESCU, RADU MAJOREANU, JEAN ROBOIU, apoi UN SERVITOR

RADU *(de afară):* O să piardă vaporul... *(Intrînd.)* Ei, ce faci?... Rămîi ori pleci?...

MIHNEA *(grăbit):* Plec, plec... Sunt gata... *(îmbrăcîndu-şi paltonul, strigă.)* Irimio... *(Servitorul intră.)* Ia-le repede... Mi-ai adus trăsură?...

SERVITORUL: Aşteaptă la scară...

RADU: Nu mergi cu a noastră?...

MIHNEA: Avem loc?... Cît e ceasul?...

ROBOIU *(se uită la ceas):* Mai sunt 20 de minute...

RADU: N-ai auzit primul semnal de plecare?...

MIHNEA: Ba da... Avem timp... Să mergem... *(îi împinge pînă la uşă. Servitorul iese cu bagajele. Roboiu iese şi el rămînînd Mihnea cu Radu.)* A... Un moment numai! *(Se întoarce din uşe.)* Am uitat ceva... duceţi-vă voi înainte...

RADU *(căutînd să-l oprească):* Ce faci?... Nu te mai întoarce din drum, că nu e bine... *Mauvais augure...*

MIHNEA *(împingîndu-l afară):* Lasă prostiile, că pe urmă mă înfurii... Un moment numai... Pînă în curte vă ajung şi eu...

(Radu iese, în timp ce Mihnea, rămas singur, oftează din greu, îşi trece mîna prin păr şi pe frunte, ca şi cum s-ar fi şters de năduşeală, şi face cîţiva paşi în direcţia uşii din dreapta, în camera unde îl aştepta Irena. în momentul cînd ajunge în faţa uşii şi vrea s-o deschidă, sirena vaporului şuieră pentru a doua oară. Mihnea tresare şi rămîne pironit locului o clipă, apoi, după o hotă-

Ion Minulcscu în anul 1928
(colecţia „Ion Minulcscu")

Ion Miniilescu, Liviu Rebreanu şi Caton Theodorian la Roma in 1940
(colecţia „*Ion Minulescu")

rîre brusca, porneşte în vîrful degetelor spre uşa din fund, căreia îi scoate cheia şi iese, închizînd-o pe dinafară, după ce exclamă: Să plece şi ultima barză!)

SCENA vi

IRENA MAJOREANU, singură

IRENA *(după cîteva clipe de aşteptare, uşa din dreapta se deschide uşor şi Irena apare uitîndu-se speriată în camera goală)* : Mihneo !... *(Mai tare.)* Mihneo... Unde eşti?... *(Se duce repede la uşa din fund, pe unde vrea să iasă. Uşa însă este încuiată. Furioasă, se repede atunci la fereastră şi priveşte în curte.)* Pleacă singur... *(Ridică pumnii, ca şi cum ar vrea să spargă geamurile. Se opreşte însă deodată, se duce la bidonul electric, pe care îl întoarce, făcînd întuneric în odaie, şi deschide uşor fereastra. Lumina electrică de afară pătrunde în odaie. îşi scoate revolverul din geantă şi, ascunzîndu-se după perdea, trage... în tumultul făcut de armă, vocea lui Mihnea, rănit de moarte, se aude în curte, afară)*

MIHNEA: AaaaL.

IRENA *(aruncînd revolverul)*: A vrut să plece singur... şi a plecat după cum a vrut...

CORTINA

LULU POPPESCU

UN ACT ÎN PROZĂ

Lui Alecu Mavrodi
în amintirea celor care nu se uită

PERSOANELE

LULU POPPESCU
ADRIAN, poet
ORNESCU, ziarist si cronicar artistic
PAPINO, pictor
ZADĂRNICEANU, student în filozofie
JENICĂ POPPESCU, mare proprietar
UN BĂIAT DE PRĂVĂLIE

ACTUL I

în noaptea Anului nou, la Adrian acasă.

Scena reprezintă o cameră de mansardă modestă, dar mobilată artistic, cu gust şi preţiozitate.

în fund, o uşe care se deschide, lăsînd să se vadă pălimarul scării. în dreapta, altă uşe care dă în camera de culcare a lui Adrian. Lipit de peretele din fund, în dreapta uşei, un dulap-bibliotecă. Lipită de peretele din stînga, o sofa. în mijlocul odăii un birou. Peste tot covoare, icoane, estampe japoneze, caricaturi moderne etc. etc, scaune şi foteluri.

SCENA I

ADRIAN, UN BĂIAT DE PRĂVĂLIE

(La ridicarea cortinei. Adrian tocmai introduce în odaie băiatul de prăvălie, care aduce un coş încărcat cu diferite pachete. Pe măsură ce i le dă din mînă şi le trece pe dulap, discuţia continuă după cum urmează)

ADRIAN: E, ia să vedem... Le-ai adus pe toate?

BĂIAT *(scoţînd primul pachet) :* Asta e şunca... Un kilo.

ADRIAN: Şunca, da...

BĂIAT *(repetînd jocul):* O jumătate curcan fript...

ADRIAN: Aşa...

BĂIAT: Jumate kilo icre negre.

ADRIAN: Foarte bine.

BĂIAT: Trei lămîi.
ADRIAN: Şi astea-s bune ...
BĂIAT: Un sfert kilo unt.
ADRIAN: Dar untu-i proaspăt, mă?
BĂIAT: Azi-dimineață ni l-au adus de la fermă...
ADRIAN: Hai să te cred pe cuvînt.
BĂIAT: Douăzeci de chifle pentru sandviciuri.
ADRIAN: Da, da... Pe astea le uitasem.
BĂIAT: O sticlă de şampanie.
ADRIAN: Una!
BĂIAT: Şi cinci Bordo.
ADRIAN: Bordo veritabil?
BĂIAT: D-ăl de care servim şi în legația nemțească...
ADRIAN: Nu mai spune!
BĂIAT: Să mă bată Dumnezeu dacă vă mint.
ADRIAN: Ei!... La urma urmelor, ce-o să fie dacă o să luăm astă-seară luleaua neamțului?
BĂIAT: Să fiți sănătoşi.
ADRIAN *(dîndu-i bacşiş)* : Na şi ție... Să ai cu ce îngropa anul vechi.
BĂIAT: Să trăiți şi la mulți ani!...
ADRIAN: Să trăieşti şi tu şi la mai mare... La anu, mă, să te văd proprietar la bodegă în Piața Teatrului... *(Băiatul iese. Rămas singur, Adrian fredonează o romanță la modă, aranjind sticlele pe scînduri, lîngă dulap, în urmă se îndreaptă spre birou, ridică o icoană pe care o priveşte o clipă, apoi o prinde într-un cui, pe covorul din dosul sofalei. Aprinde o țigare şi îndepărtîndu-se cîțiva paşi în mijlocul odăii, dar cu spatele spre uşe, ramine cîteva clipe în admirația icoanei.)*

SCENA II

ADRIAN, LULU

(La un moment dat se deschide uşa şi Lulu îşi bagă capul în odaie, cercetind cu oarecare discreție cuprinsul. Văzînd că n-a fost observată, intră înăuntru şi plasîndu-se la spatele lui Adrian, în aceeaşi poză de admirație. Apoi, cu voce tare, imitînd cîntecul cucului:)
LULU: LU... IU...
ADRIAN *(întorcîndu-se brusc, surprins):* A... Lulu!... Ce-i cu tine, iconiță vagabondă? Nu te-am mai văzut de un veac *(o sărută)*. Ia spune, pe unde ai fost?
LULU: îți pare bine că mă vezi?
ADRIAN: Mizerabilo! Mă mai întrebi?
LULU: Atunci, pot rămîne la tine astă-seară?
ADRIAN *(cu bucurie):* Numai astă-seară? Dacă vrei, şi mîine, şi poimîine... Şi toată săptămîna.
LULU *(cu mustrare)* : Credeam c-ai să zici, toată viața!...
ADRIAN *(oftînd):* Eh!... A fost o vreme cînd îți propusesem şi prostia asta! Ți-aduci aminte?
LULU: Ei, bravo... Parcă lucrurile astea se uită aşa curînd? Eu ți-am spus de atunci că nu era nici o afacere. Voi poeții nu trebuie să iubiți decît bunul altora...
ADRIAN: Noroc că de data asta, suntem perfect de acord.
LULU *(schimbînd vorba):* Mă duc atunci să-mi aduc bagajul.
ADRIAN *(surprins)* : Cum? Care bagaj? Ai venit cu bagaj?
LULU: Dar ce? Vrei să umblu goală?
ADRIAN: N-am zis asta, dar ce bagaj e ăsta? Ai mult bagaj?
LULU: A, nimica tot... două geamantane şi o cutie cu pălării... Le-am lăsat în trăsură. *(Se îndreaptă spre uşe.)*
ADRIAN *(oprind-o):* Stai tu aci. Mă duc eu să ți le aduc. *(Vrea să iasă cu capul gol.)*
LULU: Ia-ți pălăria şi ceva pe tine, să nu capeți vreun guturai.
ADRIAN: Ai dreptate. *(Luîndu-şi pălăria.)* Trebuie să fie frig al dracului.
LULU *(tremurînd):* Brr... Ca la ecuator...
ADRIAN *(cu amărăciune, revenind din uşe):* Ca la poli, mămicule... nu ca la ecuator...
LULU *(fără să facă atenție)* : Bine, bine, fie şi ca tine... *(Singură.)* Uf! Poeții ăştia sunt extraordinar de pretențioşi... Dacă nu le vorbeşti ca în versurile lor, nu eşti inteligentă... Poftim... *(Aducîndu-şi*

aminte ceva.) Aoleu!... o avea bani de trăsură? ... *(Ieşind după Adrian.)* Stai să-ţi dau bani pentru birjar...

ADRIAN *(de afară de pe scară):* Las' că-i plătesc eu...

LULU *(aplecata pe pălimarul scării) :* Ascultă, dă-i cinci lei... Sau nu... dă-i mai bine zece... Spune-i că-i bacşiş de Anul nou... *(Se întoarce în cameră şi începe să-şi dezbrace blana, pălăria şi şoşonii. îşi face buzele în oglindă. După cîteva clipe, Adrian apare, aducînd cu el două geamantane şi o cutie mare, rotundă, cu pălării.)* încet, încet, să nu-mi turteşti pălăriile...

ADRIAN: Fii pe pace... Dar cîte pălării ai înăuntru, de-i aşa de grea ?

LULU: Cinci!

ADRIAN: Numai cinci?... Cum se poate?...

LULU: A, nu... Am eu mai multe... P-alelalte însă le-am lăsat la ţară.

ADRIAN *(mirat):* La ţară?... Dar ce-ai căutat tu la ţară?

LULU: Cum ce-am căutat la ţară ? Dar pînă acum unde am stat? Nu ştiai c-am fost la ţară?

ADRIAN: N-am ştiut nimic. E pentru prima dată cînd te aud vorbind de ţară.

LULU *(rîzînd cu hohot zgomotos):* Ha, ha, ha. Va să zică nu ştiţi nimic. Aoleo!... Aşa sunteţi voi ăştia, poeţii moderni? Nu vă interesaţi nici unde v-a dispărut muza?

ADRIAN: Dar eu te credeam în oraş.

LULU: Cum în oraş? De cît timp nu m-ai mai văzut?

ADRIAN: De cînd? *(Căutînd să-şi aducă aminte.)* Stai să-ţi spun... De la Sfîntu Niculae.

LULU: Nu-i adevărat.

ADRIAN: Ei asta e... Nu ştiu eu?... Era o zi de sărbătoare.

LULU: Era o zi de sărbătoare dar nu era Sfîntu Niculae... Era Sfîntu Dumitru...

ADRIAN: A, da... Sfîntu Dumitru, ai dreptate.

LULU: Prin urmare, acum două luni şi mai bine.

ADRIAN: Exact!

LULU: Ei, şi în tot timpul ăsta?... Nu te-ai întrebat niciodată ce fac?... N-ai simţit niciodată nevoia să mă vezi?... Nu ţi-a fost niciodată dor să mă săruţi?

ADRIAN: Dar dacă te credeam la Bucureşti... Te puteam săruta oricînd.

LULU: Ba nu puteai, fiindcă eram la ţară.

ADRIAN: Bine, bine... la ţară, fie... Dar ce-ai căutat la ţară?

LULU: Uf!... Nu mă mai întreba că-mi vine să înnebunesc...

ADRIAN: De ce te-ai dus atunci, soro?

LULU *(izbucnind):* Fiindcă trebuia să mă duc... Nu ştii că m-am măritat ?

ADRIAN *(stupefiat):* Ce?... Te-ai măritat... *Pas possiblef*

LULU: Ei, vezi?... Aşa e că nu-ţi vine să crezi?

ADRIAN: Lulu, uită-te în ochii mei. Tu glumeşti... Nu?

LULU: Deloc... Cînd îţi spun odată!... M-am măritat şi am stat cu bărbatu-meu la ţară, pînă în ajunul Crăciunului...

ADRIAN: Cum, soro?... Te-ai măritat cu adevărat?... Adică, vreau să zic... nu este numai aşa un colaj?

LULU: A, nu... Măritată după toate regulele, la ofiţerul stării civile. Altminteri ce crezi, că eram eu proastă să mă înfund la ţară?...

ADRIAN *(reverentios):* în cazul acesta doamnă... *(Schimbînd tonul.)* Cum te cheamă pe tine acuma?...

LULU: Poppescu...

ADRIAN: Aoleo!... *(Revenind.)* Doamnă Poppescu, daţi-mi voie să vă prezint omagiile mele. *(Sărutîndu-i mîna.)* Cam tîrziu, nu-i vorba, dar... *(Aducîndu-şi aminte ceva şi schimbînd tonul.)* Ia ascultă, Lulu... Ce-mi tot cînţi tu cai verzi pe pereţi. Dacă eşti măritată ce cauţi la mine?...

LULU: Ce, nu cumva vrei acum să mă dai afară?

ADRIAN: NU, nu... Nu schimba vorba ... dar dacă eşti măritată, spune-mi ce cauţi cu bagajele la mine?...

LULU: Fiindcă vreau să divorțez.

ADRIAN: AL. Felicitările mele, madam Poppescu... Ei,"de data asta, mi se pare că te felicit la timp...

LULU: Uite, vezi... Ție trebuie să-ți povestesc totul... Judecă şi tu dacă n-am dreptate...

ADRIAN *(oprind-o cu un gest):* Perfectă dreptate. De prisos să te mai dezvinovățeşti. Eu îți dau dreptate mai înainte să ştiu ce s-a întîmplat.

LULU: Stai să vezi...

ADRIAN: Ce să mai văd, soro? O fată ca tine, tînără, frumoasă, deşteaptă, trăită într-un mediu artistic... în fine o fată cu calitățile tale, nu putea fi nevasta unui mitocan...

LULU *(vexată):* Pardon... Nu e mitocan deloc... Se vede că nu-1 cunoşti... E dintr-o familie foarte *MîlL FmiliâMmrâților PoppestL Poppescu* cu doi p...

ADRIAN *(ironic):* Cu doi?

LULU: P.P.

ADRIAN *(uimit):* Ei vezi, asta n-am ştiut-o... iartă-mă... cu toate că, familia n-are nimic de-a face cu tipul dacă e rău crescut.

LULU: Din contră...

ADRIAN: Adică, vreau să zic, un caracter violent, brutal...

LULU: E blînd ca o mieluşea...

ADRIAN: Poate e bătrîn...

LULU *(tot mai vexată):* Ei aşi! 32 de ani...

ADRIAN: Atunci e sărac...

LULU *(plină de mîndrie răutăcioasă)* : Mi-li-o-nar!

ADRIAN *(după o pauză):* Atunci ştii ce... Dă-mi voie să-mi anulez sentința... Bine dragă, dacă nu e nici bătrîn, nici sărac, nici mitocan, de ce vrei să divorțezi?

LULU *(cu amărăciune)* : Ah! Aceeaşi întrebare veşnic!... De ce dracu voi bărbații nu sunteți niciodată destul de inteligenți să pricepeți de ce divorțează o femeie...

ADRIAN: Foarte simplu... fiindcă noi nu suntem femei.

LULU: Vrei să-ți spun de ce îl las? îl las fiindcă trebuie să-1 las. Nu mai pot trăi cu el. Mă-nțelegi? *(Adrian dă din cap:* Nu^. Prea este... Nu ştiu cum să-ți spun... Prea este crampon... Da, da.!, crampon, mă plictiseşte cu dragostea lui...

(în momentul acesta uşa se deschide şi apare Ornescu.)

SCENA III

ACEIAŞI, ORNESCU

ORNESCU: A, uite pe Lulu... Bună seara, Lulu... La mulți ani, mămicule... *(Declamînd.) în* cinstea ta, cea mai frumoasă dm toate ***fetele ce*** mint, am ars miresme otrăvitoare, în trepieduri de argint... *(o sărută).*

ADRIAN: Şi tu i-ai ars miresme otrăvitoare?...

ORNESCU:'Dacă nu mă costă nimic!... Ard dintr-ale tale...

ADRIAN: Iată pentru cine scriu eu versuri geniale...

ORNESCU: Lasă dragă că dacă nu te lansam eu, cu toată genialitatea ta, puteai aştepta mult şi bine...

LULU: CU ce ocazie, Ornescule?...

ORNESCU: Cum, cu ce ocazie?... Nu cumva vrei să rămîi singură cu Adrian? Cu ocazia revelionului...

ADRIAN: Apropo... Am uitat să-ți spun că facem reve-Honul împreună... Vine şi Papino cu Zădărniceanu...

LULU *(bătînd din palme):* A, ce bine îmi pare. O să petrecem de minune...

ORNESCU: Şi ca de obicei o să te sărbătorim tot pe tine...

LULU: Cum nu!... Cu capuținere...

ADRIAN: Ba cu icre negre, curcan fript, şuncă de Praga, şampanie etc, etc. *(Arâtîndu-i bufetul.)* Priveşte colo, ingrato... O să te sardanapalizăm, nu altceva. O să-ți arătăm că la urma urmelor, putem şi noi boemii să te îndopăm cu bunătăți ca pe moşia lui bărbatu-tău...

ORNESCU *(surprins):* Ce-ai zis? Bărbatu-său? Care bărbat?

ADRIAN: Aşa e că n-ai ştiut nici tu nimic?... Bărbatu-său Poppescu... şi încă Poppescu cu doi p... tînăr de 32 de ani... milionar... familie nobilă... maniere elegante etc. şi care o iubeşte domnule... o iubeşte pînă la cramponament...

ORNESCU: Aoleo ... Ce-or să zică nebunii cînd or afla! ... *(Se aude zgomot pe scară.)* Auzi-i că tocmai vin! ... Lulu, dragă ... Cum se poate să ne faci de rîs ... Mai mare ruşinea ... *(Uşa se deschide şi apar Papino şi Zădărniceanu.)*

SCENA IV

ACEIAŞI, PAPINO, ZĂDĂRNICEANU

ZĂDĂRNICEANU: A!... Lume nouă, lume nouă!...

PAPINO: Ba bine că nu! Se putea revelion fără Lulu?...

LULU *(mergînd spre ei):* Bună seara, băieţi! Ce mai faceţi voi? *(Papino care-i trimite bezele vrea s-o sărute.)*

ORNESCU *(intervenind, îl ia de umăr pe Papino şi-l îndepărtează în piruetă) :* Ei, ei... Ce-nseamnă obrăznicia asta? Ce sunteţi dumneavoastră? Vagabonzi sau gentilomi?...

PAPINO *(luîndu-şi o poză teatrală):* La dracu, conte... Sunt Don Juan Mateo, Gutuerez de Castro, duce d'Almondovar del Rio... Cavaler d'Alcantara, Calatrava y San Iacob de Compostela... Grand d'Espana. *(îşi pune pălăria pe cap şi se drapează cu pelerina punîndu-şi o mînăîn şold ca pe minerul unei spade.)*

ORNESCU: Senor Cabaleros... dă-mi voie atunci să-ţi prezint pe Dona Lulu... Mercedes... Estrella... Pachita de... Matrimoniata y Poppescu... Poppescu este numele bărbatului acestei nobile doamne. *(Papino şi Zădărniceanu fac ochii mari.)*

LULU: Da, da... Ce vă miraţi... M-am măritat şi eu cu un Poppescu oarecare... Dacă-1 chema Aldobrandini sau Francavila era să vă placă?...

PAPINO: Ei, nu, că asta-i curată lovitură de teatru... Lulu măritată! *(Schimbînd tonul.)* Nobilă doamnă! *(Se pleacă reverenţios să-i sărute mîna.)*

ORNESCU: Ei, aşa da... *(Lui Zădărniceanu.)* Poftim... E rîndul dumitale acum...

ZĂDĂRNICEANU *(făcînd un gest de dispreţ) :* Mulţumesc... Principiile mele îmi interzic formal orice comerţ agreabil cu femeile măritate... Eu nu ţin să cunosc decît femeia liberă...

ORNESCU *(către Lulu):* Ei, vezi, unde te-a dus măritişul?

ZĂDĂRNICEANU *('continuînd) :* Femeia singură...

PAPINO *(aparte):* Dar şi pe ăsta săracul unde 1-a dus filozofia...

ZĂDĂRNICEANU *(continuînd)*: Femeia nopţei şi-a necunoscutului... Femeia fără nume, sau dacă vreţi, femeia cu numele tuturor...

ADRIAN: Mai aşteptaţi atunci încă două, trei luni de zile... şi doamna o să fie din nou liberă şi fără nume...

LULU: Divorţez... *(Senzaţie în rîndul celor trei.)*

PAPINO *(plin de expansiune):* Divorţezi? Bravo Lulu. Lasă-mă să-mi anticipez fericirea!... *(Se repede şi o sărută.)*

ORNESCU: Asta este a doua surpriză. Tocmai cînd mă obişnuisem cu numele tău... Lulu Poppescu ... Parcă-i un ciocănit de ghionoaie...

ZĂDĂRNICEANU *(apropiindu-se de Lulu):* Ia ascultă, Lulu. Divorţezi cu adevărat, ori numai aşa...

LULU: Am zis un cuvînt... E sfînt...

ADRIAN: Chiar dacă bărbatu-tău ţi-ar constitui cîteva zeci de mii... *(Face semn caracteristic numărătoarei de bani.)* Zestre?

LULU: Nu-mi trebuie banii nimănui...

PAPINO: Bravo, fată... Vorbeşte ca din Biblie...

ZĂDĂRNICEANU: Atunci eu sunt de părere s-o divorţăm chiar astă-seară...

PAPINO: Ideea este genială! Eu am şi divorţat-o...

ORNESCU: Staţi, staţi, că divorţul se face şi el cu regulă... Mai întîi cine pronunţă sentinţa?

ZĂDĂRNICEANU *(oferindu-se repede):* Eu...

ADRIAN: A, nu... Dacă nu te superi, cel mai indicat sunt eu...

ZĂDĂRNICEANU *(resemnîndu-se)* : Bine, fie, tu...

ORNESCU: Dar unde este soțul? Avem nevoie de consimțămîntul soțului...

LULU: Soțul?... Săracul... Trebuie să fi turbat căutîndu-mă prin tot orașul...

ZĂDĂRNICEANU: Ce? Nu cumva vrei să-ți iei vorba înapoi?

LULU: Ba deloc... V-am spus că divorțez... Divorțez.

ADRIAN *(grav)*: Ei bine, fie. *(Apropiindu-se de ea îi scoate alianța din deget și după ce privește numele.)* Jenică Poppescu... Nene Jenică, de data asta te-ai șters pe bot de Lulu *(Aruncă inelul.)*

PAPINO *(cu mîinile întinse spre Lulu ca un sacerdot)*: Și-acuma femeie, fii liberă după uzul popoarelor din Siracuza, Citera, Lesbos și Corint...

ORNESCU: Trăiască Lulu rediviva!

ZĂDĂRNICEANU: Trăiască femeia liberă!

ADRIAN: De data asta te-am iertat... Ia seama însă... Altă dată să nu mai faci pasul ăsta pînă nu ne consulți și pe noi mai întîi... *(O sărută.)*

ORNESCU: Fie asta ultima ta prostie în viață. *(O sărută.)*

PAPINO: Să știi că-n amintirea divorțului am să-ți fac portretul nud, mărime naturală. *(O sărută.)*

ZĂDĂRNICEANU: Apropie-te fecioară rătăcită... Fiindcă te-am regăsit, vino să te sărut și eu. *(O sărută.)* Dar să știi că măritată sau liberă, tu rămîi aceeași, fiindcă tu ești fiica nopții... Pe tine nu te putem întîlni cu adevărat decît în întuneric și-n întuneric nu rătăcesc decît femeile pierdute... Or, pe femeia pierdută n-o regăsim decît pentru a o pierde din nou...

LULU *(cu voce prefăcut blinda)*: Mă, filozofule, tu care știi atîtea lucruri, ai putea să-mi spui și mie cît îți trebuie să te duci pe jos de la Universitate pînă la Mărcuța?...

ZĂDĂRNICEANU: De o sută de ori mai mult decît o să-ți trebuie ție mîine dimineață să te cobori din nou pe trotuar...

PAPINO: Nu te întrista Lulu, că exagerează... El face drumul ăsta de cîteva ori pe zi și tot nu obosește.

ZĂDĂRNICEANU: Voi n-o să-1 faceți decît o singură dată. în schimb însă o să rămîneți acolo...

ORNESCU: Mare filozofie spuseși... Parcă nu știm c-o să sfîrșim cu toții la Mărcuța... Ce vreți?... E fatal... E reversul medaliei pe care toți oamenii mari o purtăm lipită în frunte ca pe un stigmat al superiorității... Pînă atunci însă îmi bat joc de perspectiva Mărcuței tale. Ba ceva mai mult, astă-seară, e lucru hotărît... mutăm Mărcuța la mansardă...

ADRIAN *(uitîndu-se la ceas)*: Știți că nu mai avem decît cinci minute?

ORNESCU: Hai, Lulu... Ia-ți catrafusele și șterge-o alături.

ADRIAN: Papino... Gata masa?... Golește biuroul... *(Papino începe operația pe biurou. Adrian și Ornescu transportă pachetele pe care le desfac.)*

LULU *(luînd cutia cu pălării)*: Hai să ne-mpăcăm, filozof ule. *(îi face semn să-i ajute.)*

ZĂDĂRNICEANU *(luîndu-i geamantanul)*: Treci înainte, apă curgătoare... *(Lulu îi dă cu tifla. Amîndoi ies prin dreapta.)*

ADRIAN, ORNESCU, PAPINO *(în timp ce aranjează masa, scandează ca copiii)* : Anul nou cu fericire, să vă dea tot ce doriți, și-n plăcuta mulțumire, ani mulți veseli să trăiți...

ZĂDĂRNICEANU *(intrînd, ține pe Lulu de talie)*: Și de la fereastra mansardei mele deschisă spre cer n-ai să mai poți privi întunericul de pe trotuar, și numai stelele care și ele ca și tine, tot niște fiice ale nopței sunt...

PAPINO: Ia mai lasă-ne, nene, cu autorii dumitale... Ei, Lulu... nobilă doamnă... De ce-ai rămas pe gînduri?...

LULU: Fiindcă ce spune el, e foarte adevărat...

ADRIAN: O să fie, peste 30, 40 de ani...

ORNESCU: E, hei... Pînă atunci ne curățim cu toții...

LULU *(pe gînduri)*: Ce mare lucru să știi muri la timp!...

ADRIAN *(către filozof)* : Mizerabile... Iată ce-ai făcut din cea mai perfectă creație a lui Dumnezeu pe pămînt, A început să filozofeze și ea, nenorocita!

ORNESCU: Ia mai bine destupă sticlele că vine...

PAPINO *(destupînd o sticlă de vin):* Și tînăr... Vreau să vină tînăr... Tînăr ca și noi...

ZĂDĂRNICEANU: Uite, vezi... Aicea iar greșești... Să știi de la mine că și ăl care se duce și ăl care vine, sunt la fel... Absolut la fel... Numai poeții își închipuie pe decembrie cu barba albă și pe ianuarie cu biberonul la gură... *(în timpul acesta s-a început să se mănînce d-a-n picioarele. Papino a umplut paharele cu vin.)*

ORNESCU *(care taie curcanul):* Lulu, tu ce vrei? Aripă sau piept?

LULU: Aripă.

ZĂDĂRNICEANU: Nu-i dați aripă, că iar vă zboară!...

ORNESCU: Nu, atunci o bucată de piept să devii sedentară...

ADRIAN *(ridicînd paharul):* Ei băieți... Paharul ăsta pentru ăl care se duce *(Ciocnesc cu toții.)*

LULU: Să fie de sufletul mortului...

ORNESCU: Dumnezeu să-1 ierte...

PAPINO: Să-i fie țărîna ușoară...

ADRIAN: Și amintirea vecinică...

ZĂDĂRNICEANU: Iar viața lui închinată binelui obștesc, pildă generațiilor viitoare...

ADRIAN *(destupînd șampania) :* Și-acum asta, pentru ăl care vine...

PAPINO: Dar cupe de șampanie n-avem?

ORNESCU: Dar din pahare de vin nu poate bea măria-voastră?

LULU: Dacă știam v-aduceam eu de la țară... Știți ce bufet aveam de la conac?...

PAPINO: Ce, iar începi să ne plictisești cu averea lui domnu Jenică Poppescu?...

ORNESCU: Ia lăsați prostiile că n-avem timp... Strîngeți-vă cu toții în jurul mesei... Lulu, vino lîngă mine...

PAPINO: Ba s-avem iertare *(trăgînd-o de mînecă).* Lulu trebuie să stea lîngă mine astă-seară că eu îi fac portretul...

ZĂDĂRNICEANU: A nu, nu se poate. *(Căutîndfiecare s-o smulgă de la vecin.)*

ORNESCU: Ei ași! Mai vezi de altul... Lulu lîngă mine.

PAPINO: Ba lîngă mine...

ADRIAN: Stați că am găsit eu altă soluție... Lulu urcă-te pe masă... colea... în mijlocul nostru...

TOȚI *(mulțumiți):* Foarte bine... Așa pe masă... In mijlocul nostru...

(Se reped cu toții s-o ajute să se urce pe masă.)

LULU: Ai, ai... Stați să-mi lepăd centura...

ADRIAN: NU se poate... N-avem timp...

ORNESCU: Las' c-o lapezi în anul viitor...

LULU *(pe masă):* Aoleo... m-ați omorît...

ADRIAN: Cine bate miezul nopții din clopotul de aramă?

ORNESCU: Filozoful...

PAPINO: Sigur... El e clopotul vieții...

(Zădărniceanu ia din cui un platou de ar ama și un toc.)

ADRIAN *(uitîndu-se la ceas) :* Gata... Stingeți lumina...

(Papino întoarce butonul electric de lîngă sofa și se face-întuneric. Zădărniceanu, bate rar miezul nopții, în timp ce restul întoană un marș funebru. Marșul se sfîrșeștt înainte de a suna a 12-a bătaie.)

LULU *(strigă):* Hai, domnule, mai repede. *(O bătaie.)* Și încă una.

(Altă bătaie și odată cu ea, ciocnete de pahar eși strigăte.)

TOȚI: Ura! Trăiască noul an... Trăiască tinerețea.... Trăiască Lulu... Trăiască femeia liberă...

LULU: Lumină!... Faceți lumină să vedem cu cît am îmbătrînit...

(Papino întoarce din nou butomil electric și se face-lumină.)

SCENA V

ACEIAȘI, POPPESCU

(într-o atitudine de statuie, Poppescu lîngă ușă, privește cu oarecare jenă pe veselii convivi. Zgomotul încetează ca prin farmec, la vederea noului venit. Ochii tuturor se-

îndreaptă întrebători spre Poppescu. Singură Lulu care este urcată pe masă, își întoarce capul spre sală și se preface că nu vede nimic. După o pauză de nedumerire, Poppescu salută cu stîngăcie și plin de emoție.)

ADRIAN *(făcînd doi pași spre Poppescu)* : Domnul este Anul nou?...

POPPESCU *(jenat cu frazele întretăiate):* Din fericire, nu domnul meu... Deși vă sunt tot atît de necunoscut ca și Anul nou, întîmplarea singură a voit să intru în casa dumneavoastră, odată cu el... Eu sunt mai repede anul vechi... Iertați-mă însă dacă am sosit de-a-ndoaselea, adică tocmai cînd era mai nimerit să plec decît să vin...

ZĂDĂRNICEANU: Necunoscutule, știi că-mi place cum vorbești? Nu cumva ai urmat cursurile la filozofie?

POPPESCU : N-am urmat decît cursul fatalității care m-a adus aici.

PAPINO: Ați venit expres, sau ați greșit adresa?

POPPESCU: Dacă nu mă înșel mă găsesc în casa d-lui Adrian... Poetul Adrian...

LULU *(care în timpul acesta se dăduse jos de pe masă, își face loc vijelioasă printre boemi și se plasează în fața lui Poppescu):* Ia ascultă, domnule... Asta este curată neobrăzare... Cum îți permiți să mă urmărești într-o casă străină? Nu ți-am spus că între noi totul s-a sfîrșit ? *(Către ceilalți.)* Uitați-vă la el... Dumnealui este... da, da... Domnul cu care am făcut prostia să mă mărit... *(Mare senzație printre boemi.)*

ADRIAN *(împăciuitor):* Lulu... Nu-i frumos ce faci...

ORNESCU: Fiți rezonabilă, doamnă Poppescu...

ZĂDĂRNICEANU: Femeia datorează bărbatului respect.,. Mai ales într-o casă străină...

LULU *(enervată):* Ia lăsați-mă în pace că știu eu ce fac. *(Către Poppescu.)* Ce? Așa gros de obraz ești? Nu înțelegi că n-ai ce căta aci?

POPPESCU *(care a prins curaj):* Dar eu sunt în casa d-lui Adrian... Să-mi spună gazda să plec... și plec...

ADRIAN: Dar deloc... Cum se poate așa ceva... Fiți binevenit în casa mea, scumpe domnule Poppescu... Lulu... adică doamna, soția dumneavoastră ne-a vorbit în termeni foarte elogioși...

ORNESCU : Regretam chiar că nu vă puteam avea printre noi astă-seară...

ZĂDĂRNICEANU: Simțeam tocmai că ne lipsește ceva ... Știți... acel *„spiritus rector'...*

PAPINO: Ba eu, era să vin chiar, mîine să vă fac cunoștința... Promisesem lui Lulu... adică doamnei Poppescu să vă fac portretele în mărime naturală. Ia închipuiți-vă... pe Lulu, nud... adică vreau să zic, îmbrăcată într-o rochie vaporoasă. Știți... ceva așa ca o viziune de poet... iar pe dumneavoastră în picioare într-o atitudine majestuoasă... ă la școala spaniolă, în mijlocul unui lan de grîu, privind abondența țărei și fericirea familiei. îmi dați voie, *(îi întinde mîna și se recomandă)* pictorul Papino, laureat al Școalei de Belle-Arte, medalie de argint la Expoziția din Veneția și Bene Merenti clasa I.

POPPESCU *(confuz):* Mă iertați... dar cuvintele dumneavoastră... Va să zică prezența mea nu vă incomodează...

ORNESCU: Dar deloc... Cum v-ați putut închipui așa ceva? Bărbatul prietenei noastre... surorei noastre. *(Ducîndu-se spre el și recomandîndu-se.)* Ornescu... prim redactor la *Voința poporului.*

PAPINO: Lepădați-vă blana, domnule Jenică...

POPPESCU: Cum?... îmi cunoașteți numele de botez?...

PAPINO: Păi, dacă aveam de gînd să vă fac portretul chiar mîine. Nu v-am spus? *(Oferindu-i un scaun.)* Luați loc, vă rog...

ZĂDĂRNICEANU *(prezentîndu-se):* Zădărniceanu, student în filozofie... anul al treilea. *(Oferindu-i un pahar cu șampanie.)* Cred că n-ai să refuzi plăcerea de a goli cu noi un păhărel cu șampanie... Boemii au așa rar ocazia să petreacă cu adevărații oameni de lume...

PAPINO : Și să ne iertați că paharele noastre nu sunt la înălțimea cupelor dumneavoastră de la conac...

POPPESCU *(luînd paharul)*: Mulțumesc... Cu plăcere... Vă spun drept că la atîta bunăvoință nu mă așteptam...

LULU *(care se desprinde din nou dintre Ornescu și Adrian)*: Ia sfîrșiți odată că am început să mă plictisesc. Dacă nu pleacă domnul să știți că plec eu.

POPPESCU *(rugător)*: Lulu dragă...

LULU: Ce Lulu, domnule? Ce Lulu? Pentru dumneata nu mai sunt nici o Lulu...

POPPESCU: Cu ce ți-am greșit de te porți cu mine așa?

LULU: Ei nu, c-asta-mi place... Omul ăsta trebuie să fie inconștient...

POPPESCU: Fiindcă te iubesc... ca un inconștient...

LULU: Fugi, domnule, de-acolo. Dumneata nici nu știi ce e aia iubire. Ia ascultați, măi băieți, cum înțelege domnul să iubească... Mai întîi ce să mai vorbesc că mă ține închisă cu dumnealui la țară... Dimineața, țop-țop... și pe urmă ia-o la cîmp... la dejun iar țop-țop... și pe urmă, bineînțeles socoteli cu vătășeii și cu tot felul de oameni cari ne murdăresc casa de noroi... Pogoanele de la Nucu-trăsnit... Șapte lei și cincizeci de bani de la prășit ... doi lei și douăzeci și cinci de bani ai babei Sevastița... Porcu lui Niță Toader;.. mînzata popei Răgălie... și dracu mai știe ce... pînă seara, cînd, iar...

PAPINO: Țop-țop!...

LULU: Exact!... Și pe urmă hai la culcare... Nici o distracție... dar absolut nici una. Nu mă vede nimeni, nu văd pe nimeni... Nici teatru... nici cinematograf... nici cafenea... și nici barim lumină electrică. Mi-am stricat ochii la lămpile dumnealui cu gaz...

POPPESCU: Dar acum, n-am venit la București?

LULU: Am venit... Dar pe mine nu mă mai prinzi... Dacă-ți place... du-te singur... Eu m-am plictisit cu atîta miorlăiala... Am zis o vorbă, s-a sfîrșit... Uite, băieții ăștia mă cunosc mai de mult... întreabă-i pe ei, ce le-am spus... *(Către ei.)* V-am spus că divorțez sau nu?...

ADRIAN *(intervenind)*: Poate să fie o hotărîre cam pripită...

ORNESCU: Nu s-ar putea schimba... oarecum... lucrurile?

LULU: Ei, asta e... Mai bună schimbare ca divorțul nu se poate... S-a sfîrșit... *(Lui Poppescu.)* Hai,, pleacă... pleacă repede, că pe urmă plec eu...

PAPINO *(cu degetul la tîmplă)* : Dragă Lulu... Pardon... Madam Poppescu... am o idee genială... O simplă. tranzacție... dacă domnul Poppescu consimte, suntem salvați...

LULU: Degeaba... Nu admit nici o tranzacție...

PAPINO: Stai să vezi de ce e vorba. Dacă domnul Poppescu ar consimți bunăoară să clădească la moșia d-sale un atelier de pictură... O! un foarte mic atelier...

POPPESCU: Dar cine vă împiedică să pictați la mine la țară? Am 18 odăi... Vi le pun pe toate la dispoziție... *(Senzație mare. Boemii schimbă priviri semnificative.)*

LULU: 18 odăi pline de șoareci și tot felul de gîngănii.

ADRIAN: Ce-are a face? Le putem amenaja.

PAPINO: Desigur... Cea cu ferestrele spre nord, o iau eu pentru atelier... Să știți că e lucru aranjat! Ah, ce mai portrete... Ce mai portrete mărime naturală!

ZĂDĂRNICEANU: Pe-a mea aș vrea-o cu ferestrele spre grajduri... Tocmai lucrez la un studiu asupra psihologiei animalelor domestice în contact cu omul...

ORNESCU: Ba eu mă mulțumesc cu oricare din ele... numai să fie bine încălzită. Lemne aveți la moșie? Nu?

POPPESCU: Din belșug.

ORNESCU: Ei, păi atunci afacerea este ca și tranșată. Mergem la moșie.

TOȚI: Mergem, mergem... la moșie.

LULU *(exasperată)*: Mai rău să vă văd.

POPPESCU: Dragii mei prieteni. Dați-mi voie să vă consider de astă-seară prietenii mei... Hotărîți ce vreți... Ce credeți dumneavoastră că e mai bine... Dar, pentru numele lui Dumnezeu... Hotărîți și

pe Lulu să renunțe la prostia ce i-a trecut prin cap...

LULU *(înțepată):* Niciodată... *(Boemii îi fac semne să tacă din gură.)*

POPPESCU *(continuînd):* Vă rog... Vă implor... Ah! Dacă ați putea să mă înțelegeți!

ADRIAN: Nu te mai zbuciuma degeaba că te înțelegem. Am trecut și noi pe-acolo.

PAPINO: Exact!'

ORNESCU: Ce? Crezi că noi n-am iubit-o? Uite, vezi cîți suntem aici? Unu, doi, trei, patru. Ei bine, cîteşipatru am iubit-o la fel.

PAPINO:' Exact!

ZĂDĂRNICEANU: Şi tot la fel am suferit din cauza ei.

PAPINO: Şi mai exact!

ADRIAN: Rezultatul însă știți care a fost? Am iertat-o... Cunoşti celebra mea poezie, închinată celei care minte? E făcută pentru ea...

POPPESCU: Mă iartă... dar ocupațiunile mele... știți... nu mi-au dat răgaz să mă pun la curent şi cu literatura mai nouă...

ADRIAN: Nu face nimic... Ai tot timpul să o înveți pe dinafară şi într-o bună dimineață să-i spui şi d-ta ca şi mine. *(Declamă.)* „Eu ştiu c-ai să mă-nşeli chiar mîine, dar fiindcă azi mi te dai toată, am să te iert. E vechi păcatul şi nu eşti prima vinovată..."

ORNESCU *(continuînd):* „în cinstea ta, cea mai frumoasă din toate fetele ce mint, am ars miresme otrăvitoare în trepieduri de argint..."

PAPINO *(continuînd):* „în pat ți-am presărat garoafe şi maci, tot flori însîngerate şi cu parfum de brad pătat-am dantela pernelor curate..."

ZĂDĂRNICEANU *(continuînd):* „Iar în covorul din părete, ca şi într-o glastră am înfipt, trei ramuri verzi de lămîiță şi-un ram uscat de-Eucalipt."

LULU *(apelpisită):* Uf!... Rău am nimerit astă-seară.

POPPESCU *(lui Adrian):* Cum? D-ta ai făcut poezia asta?

ORNESCU: El a scris-o numai. A cugetat-o însă în colaborare cu noi.

POPPESCU: Ce rău îmi pare...

ZĂDĂRNICEANU: De ce-ți pare rău? Că ai venit prea tîrziu? Eşti copil. Ascultă, dragă Jenică. Pe Lulu poți s-o iubeşti oricînd. Prea tîrziu n-o să fie niciodată. Indiferent dacă mîine vei mai fi sau nu bărbatul ei, să-ți aduci aminte că Lulu este ceva mai puțin decît o femeie măritată şi ceva mai mult decît o amantă obişnuită.

PAPINO *(lui Poppescu):* Exact! Ascultă-1 pe ista că filozoful vorbeşte din cărți, nu din impresii ca noi.

LULU: Ați început să mă obosiți. Să știți că plec. Vă las cu domnul. *(Boemii sar s-o oprească.)*

ADRIAN: Ia ascultă, Lulu. E timpul să vorbim serios. Văd că eşti hotărîtă să divorțezi cu orice preț. Foarte bine... Te-ai gîndit însă ce-o să faci după divorț?

LULU *(cu demnitate):* Vreau să fiu liberă.

PAPINO: Ei nu, că e bine şi ea! *(Cîntă din ,,Marseilleza".) Liberte, liberte cherie...*

ADRIAN *(lui Papino):* Taci din gură, mă... *(Către Lulu.)* Vorbeşti prostii. Cît timp ai fost liberă, de ce n-ai ştiut să-ți prețuieşti libertatea?

LULU: Ce-are a face... Am vrut şi eu să văd cum e cînd eşti măritată.

ORNESCU: Ei. Şi n-a fost bine?

LULU *(enervată):* Ce? Ați înnebunit? Adineaori mi-ați dat dreptate mie, şi-acum îi luați apărarea domnului?

ADRIAN: Stai, stai... nu te aprinde... Mai întîi să recapitulăm convorbirea asupra divorțului...

ZĂDĂRNICEANU: Dragă Lulu, Auguste Comte a spus că: Totul este relativ... Acesta este singurul principiu absolut...

LULU: Bine că spune el aşa. Eu însă divorțez, orice s-ar întîmpla.

ADRIAN: Şi noi spunem la fel... Ce-ai să faci însă după divorț?...

LULU *(în bătaie de joc):* Ei asta e! O să vă întreb pe voi... Nu? Parcă eu tot măritată am trăit...

ADRIAN: Ai răbdare să sfîrşesc eu mai întîi... Nimic mai uşor decît să divorțezi de dl. Poppescu... Nu

uita însă că de astă-seară dl. Poppescu face parte din banda noastră şi că faţă de fosta lui nevastă noi nu mai ne putem permite luxul vechii noastre prietenii...

PAPINO: Una era Lulu... şi alta e fosta madam Poppescu...

LULU *(revoltată):* Vă mulţumesc. Asta înseamnă că acum îl preferaţi pe dumnealui.

ADRIAN *(exasperat):* Uf, dragă. Nu te-am văzut niciodată aşa de grea de cap. Cine ţi-a spus că-1 preferăm pe Poppescu? Nimeni!

LULU: Atunci eu m-am tîmpit. Nu mai pricep nimic.

ADRIAN: Şi cu toate astea e foarte simplu. Uite ce trebuie să pricepi. Fiindcă ai apucat o dată să faci pasul ăsta, trebuie să continui să-ţi păstrezi noul tău rang în societate... Trebuie să te măriţi din nou.

LULU: Ei aş!... Şi dacă nu găsesc cu cine?

ADRIAN: A! Păi nici nu trebuie cu oricine. Dacă-1 laşi pe Poppescu trebuie să iei de bărbat pe unul din noi.

POPPESCU *(timid):* Şi eu?

ADRIAN *(mîngîindu-l):* Dumneata rămîi... fratele nostru...

POPPESCU *(zăpăcit) :* Bine... Cum hotărîţi...

LULU: Şi voi cu ce-o să mă întreţineţi?

PAPINO: CU numele nostru. Cu celebritatea noastră.

ZĂDĂRNICEANU: Poate o să-ţi priască mai bine gloria decît averea.

LULU *(glumeaţă) :* Fie şi ca voi... Primesc... Hai să văd cine o să mă cîştige ... *(Boemii schimbă priviri semnificative.)*

ADRIAN: Vorbim serios, nu?...

LULU: Foarte serios.

ADRIAN: Vei fi nevasta celui care va ieşi la sorţ.

LULU: Iată-mă pusă şi la loterie!

PAPINO *(aparte):* Al dracului să fiu, dacă oi ieşi eu!

ORNESCU *(aparte):* Eu i-o las tot lui Poppescu/

ADRIAN: Filozofule. Ce stai? Prepară cinci bilete!...

LULU *(numărînd):* De ce cinci? Numai patru...

ADRIAN: Ba de ce patru? Cinci.

LULU *(numărînd din nou):* Unu, doi, trei, patru...

ADRIAN: Noi patru şi cu d-1 Poppescu, cinci...

LULU: Cum şi d-1 Poppescu... Dumnealui ce rost are?

ADRIAN: Domnul Poppescu e fratele nostru.

ORNESCU: Sigur, Adrian are dreptate...

PAPINO: TU n-auzişi că ne-am mărit familia de astăseară ?

LULU: A, nu... Asta n-o admit.

ZĂDĂRNICEANU: Apoi, dragă, tu l-ai admis ca bărbat şi nouă nu ne dai voie să-1 admitem ca frate?

POPPESCU: Aveţi dreptate... Asta o face numai din răutate...

LULU: Ia nu te mai amesteca în vorbă... Nu vezi că nu te prinde?

ADRIAN *(în timp ce fiecare a scris cîte un nume pe biletel, către Poppescu):* Dragă Poppescule... *Sursum cor da...*

ORNESCU: Sau vorba românului: „Mai ştii de unde sare iepurele ?"

PAPINO *(cu o pălărie în mînă):* Domnii deputaţi sînt rugaţi să poftească la vot. *(Toţi aruncă biletele în pălărie.)*

ADRIAN *(luînd pălăria şi prezentînd-o lui Lulu) :* Dragă Lulu, ridică mîna spre pălărie şi inima spre Sfînta Vineri...

PAPINO *(explicativ şi cu insistenţă,):* Ia seama că în pălăria asta se plămădeşte fericirea noastră, a tuturor.

ORNESCU: Hai să vedem ce-o să ne aducă Anul nou...

ZĂDĂRNICEANU: Să fie într-un ceas bun.

LULU *(bagă mîna în pălărie şi scoate un bilet, pe care-l desface şi-l citeşte. în timpul acesta, Adrian rupe celelalte 'bilete.)* A, nu... Asta nu se poate... Nu se prinde... nu se prinde *(mototoleşte biletul şi-l aruncă).*

TOŢI *(curioşi):* Ce este?... Cine a ieşit?...

LULU: NU se prinde, nu se prinde...

ZĂDĂRNICEANU *(culege biletul şi-l citeşte):* Poppescu...

TOŢI: Ura, trăiască Poppescu... Trăiască soţul oficial...

LULU *(exasperată):* Nu, nu... Nu se prinde... înţelegeţi odată că nu se prinde!...

POPPESCU *(rugător):* Dar dacă norocul a vrut cu_ mine?...

LULU: La urma urmelor ce sunt eu, tablou, să mă, puneți la loterie ?

ORNESCU: Ascultă Lulu, ți-ai luat angajamentul să fii nevasta aceluia care o ieşi din pălărie?

PAPINO: Care-ar fi fost avantajul tău, dacă ieşeam eu,, bunăoară?

ADRIAN: Sau eu?

ORNESCU: Sau eu?

ZĂDĂRNICEANU: Sau eu?

POPPESCU: NU suntem cu toții frați?...

TOȚI: Sigur, Poppescu are dreptate.

LULU: Degeaba. Pe mine nu mă încîntați cu migdale amare...

ADRIAN: Fii rezonabilă şi nu da cu piciorul fericirei. *(Lui Zădărniceanu.)* Ia explică-i tu ce este fericirea,, că asta habar n-are de aşa ceva...

ZĂDĂRNICEANU *(grav):* Fericirea, spune Chamfort, nu este lucru uşor... E greu s-o găseşti în tine însuți şi aproape imposibil s-o găseşti aiurea...

ADRIAN: Ei?... Ai priceput?

LULU *(supărată):* N-am priceput nimic...

ZĂDĂRNICEANU: Asta înseamnă că norocul cel mare nu 1-a avut Poppescu, care te-a cîştigat, ci tot tu, care vreai să te scapi de el... Cu alte cuvinte, divorțînd, vreai să-ți goneşti fericirea pe uşe. Păstrîndu-ți bărbatul, fericirea îți intră pe fereastră. De unde concluzia că tu eşti singura excepție la maxima lui Chamfort.

PAPINO: Ei, las-o, c-acuma a priceput cu siguranță...

ADRIAN: Dragă Poppescule, te felicit... Nu duce nici o grijă. Sora noastră mai mică n-o să treacă peste sfaturile fraților ei mai mari... Vezi numai ce facem cu odăile alea de la țară...

POPPESCU: Cînd vreți, fraților... Eu sunt la dispoziția voastră... Dacă vreți, mă duc să le aranjez de mîine chiar...

LULU: Ai să te duci singur... Eu rămîn la Bucureşti...

PAPINO: N-O crede, că exagerează... Eu o cunosc mai bine decît dumneata...

ADRIAN: Lasă, bre omule, că ți-o aducem noi peste două, trei zile.

POPPESCU *(neîncrezător):* Şi dacă n-o vrea să vină?

ADRIAN *(cu autoritate):* Lulu... Hai... Răspunde că vii cu noi...

PAPINO *(căzîndu-i în genunchi):* Ai milă de viitorul meu... Nu-mi periclita capodoperele în perspectivă...

ORNESCU *(explicativ):* Gîndeşte-te că o să fim iarăşi împreună, ca-n vremurile bune...

ZĂDĂRNICEANU: Şi că fiica nopții de ieri va deveni steaua noastră polară de mîine...

LULU *(hotărîtă pe jumătate):* Bine... fie... *(Toți răsuflă uşurați. Poppescu se repede să-i sărute mîna.)* Cu o condiție însă... Ba nu... cu două...

POPPESCU: Spune-le...

LULU *(sentențios):* Mai întîi să nu mă mai ții închisă tot timpul la țară...

POPPESCU: S-a sfîrşit... Ți-o jur!...

PAPINO *(trimițîndu-i o bezea):* Nene Jenică... Eşti un adevărat gentleman...

LULU: Şi al doilea... Ca să nu ne plictisim singuri, să vină şi băieții cu noi la conac...

ORNESCU *(intervenind):* Sau mai bine zis, fiindcă ocupațiile noastre n-o să ne permită să venim cu toții odată, să facem cu schimbul.

POPPESCU: Admis şi asta.

PAPINO *(în culmea fericirii):* Ei... nu, că eşti un adevărat Medicis. Eu mă mut la țară... Ce mai vorbă...

ADRIAN: Poppescule, sărută-ți nevasta...

ZĂDĂRNICEANU *(în timp ce Poppescu o sărută) :* Trăiască soții Pop...

PAPINO *(întrerupîndu-l):* Pardon... Trăiască Medicisii României...

ADRIAN *(trăgînd pe Jenică deoparte):* Dragă Jenică... am o poezie inedită... îi zice *Romanță policromă,* o nebunie nu altceva... opt strofe... 32 de versuri şi 24 repetiții... Dă-mi voie să ți-o dedic ție, în amintirea frăției cu care ne-am legat astă-seară...

POPPESCU *(mişcat):* îți mulțumesc... dar cum o să mă plătesc eu de atîta atenție din partea voastră?...

ADRIAN: Lasă, bre, că mare lucru n-o să fie... Ascultă, am proiectat o revistă literară... Ştii, ceva serios... Cu două, trei mii de lei, o punem pe picioare... în fruntea primului număr, vreau să apară poezia dedicată ţie...

POPPESCU: Crezi că face?

ADRIAN: Păi dacă-ţi spun eu... Vorba însă, cînd putem conta şi^ pe concursul tău?...

POPPESCU: în ce mă priveşte pe mine, eu sunt gata oricînd. *(Bagă mîna în haină şi scoate portofelul. Boemii se ridică în vîrful degetelor, ca să vadă mai bine.)* Trei mii, zici?...

ADRIAN: Trei, trei... *(Luînd banii.)* Bravo... Aşa te vreau... Se cunoaşte că ai călcat cu piciorul drept în casa mea...

PAPINO *(cu dulceaţă în glas)* : Eh, ce să-ţi mai spun?... V-am promis la amîndoi portretele mărime naturală... Ei bine, vi le fac... O să aveţi două bucăţi de pinacotecă, nu altceva... Să-mi cumperi însă tu cîţiva metri de pînză şi o serie de culori *Block's** Mărcile alelalte sunt proaste... Aoleu ce proaste sunt... infecte... Cu timpul se înnegresc de nu se mai cunoaşte roşu pe albastru... De verniu să nu te îngrijeşti, că-1 prepar eu... Am reţeta mea specială cu spirt şi cu albuş de ou... Dă o strălucire tabloului... Să juri că-i gata să coboare din ramă...

POPPESCU: Ne-am înţeles... îmi faci o notiţă de tot ce-ţi trebuie...

ORNESCU *(care aşteaptă nerăbdător, ia pe Papino de mînecă şi-l dă deoparte)* : Ia ascultă, nene, ce-ai zice de-un *interview* în *Voinţa poporului* asupra culturii raţionale a unei plante oarecare? Un articol pe pagina I, cu titlu pe trei coloane. *Interview cu dl. Jenică Poppescu, mare proprietar...*

POPPESCU: Mulţumesc... Eşti prea drăguţ... dar ştiţi... Eu nu ţin deloc la reclamă...

ZĂDĂRNICEANU: Ce-are a face?... Reclama e una şi cultura raţională e alta.

ORNESCU: Trebuie, *mon cher,* să instruim poporul, să-1 învăţăm cum să-şi cultive hrana în mod raţional...

POPPESCU: Lăsaţi mai întîi să veniţi la ţară... Şi pe urmă vom vedea noi ce mai rămîne de făcut...

LULU: Dar pînă atunci, noi ce bem astă-seară?...

POPPESCU: Ce doreşti, tu, scumpo!

LULU: Şampanie... Ce să doresc?...

POPPESCU: Să vie!

ADRIAN: De unde să vie?

POPPESCU: Cum de unde?... Nu mai e şampanie?

PAPINO: Este... dar s-a isprăvit...

ZĂDĂRNICEANU : Nene Jenică, nu uita că noi nu suntem mari proprietari.

POPPESCU: Dar bine, fraţilor, de ce nu mi-aţi spus pînă acum?... *(îşi ia blana şi căciula.)* Daţi-mi voie cinci minute şi sunt înapoi *(Se îndreaptă spre uşă.)*

ADRIAN: Ascultă, Jenică... Vezi c-ai să găseşti chiar la băcănia din colţ... imediat, la dreapta... Intri pe din dos, că prin faţă... a închis...

POPPESCU *(ieşind):* Cinci minute numai şi sunt al vostru.

LULU *(strigînd după el):* Extra sec... nu uita...

ORNESCU: La rigoare ia-o şi demi... că mai extra ce-o făcurăm noi!...

SCENA VI

ACEIAŞI, fără POPPESCU

PAPINO: Brava băiat... *(Către Lulu.)* Să-ţi trăiască!... Să ştii de la mine că ăsta e sînge din sîngele lui Mecena... Mecena, protectorul lui Virgiliu. *(Lulu nu pricepe.)* Un confrate de-al lui Adrian...

ADRIAN *(care căutase alianţa aruncată jos, o dă lui Lulu)* : Ţine-ţi alianţa şi păstrează-ţi bărbatul, caraghioaso...

ORNESCU: Mulţumeşte lui Dumnezeu că a dat norocul peste tine...

LULU: Ba mai bine, mulţumiţi-mi voi mie că v-am scăpat de sărăcie.

ZĂDĂRNICEANU: NU exagera, Lulu, că sărăcia nu-i lucru dezonorant... Aristotel în tratatul lui...

LULU *(oprindu-l)*: Stai... Stai, nițel... Așteaptă să-mi lepăd centura, că mă jenează, și pe urmă o să continui și cu Aristotel *(trece în odaia de alături).*

SCENA VII

ACEIAȘI, fără LULU

ORNESCU *(după o pauză, în care boemii s-au privii semnificativ)* Ei, ce ziceți de norocul lui Jenică Poppescu?... L-a bătut pe Schroder?...

PAPINO: Vorba cîntecului: „Fă-mă mamă cu noroc și m-aruncă apoi și-n foc."

ADRIAN: Sau mai bine vorba poetului: „Decît multă minte, știu că e mai bine să ai întotdeauna un dram de noroc".

ZĂDĂRNICEANU: Numai că de data asta, tot mintea *(își bate tîmpla cu degetul)* a lucrat mai mult ca norocul.

ADRIAN: Adică cum? Ce vrei să zici?...

ZĂDĂRNICEANU: Că eu personal i-am mărit șansele de la 20 la 40 la sută.

ORNESCU: Deștept ai fost, dar nici eu nu m-am lăsat mai pe jos... i le-am adăugat și pe ale mele 20 adică 60 la sută...

PAPINO: Și cu ale mele 20, fac exact 80 la sută...

ADRIAN: Va să zică și aici am fost pastișat...

ORNESCU: Fugi, domnule, că dumneata ești maniac... îți închipui că toată lumea te copiază... Parcă cine știe ce mare invenție să fi scris cu toții numele lui Poppescu pe bilet...

ADRIAN: Pssst!... Să nu ne-audă Lulu, că am pățit-o...

SCENA VIII

ACEIAȘI, POPPESCU

(Poppescu intră cu mai multe sticle de șampanie în brațe și prin buzunare.)

PAPINO *(cu expansiune):* Uite-1! Uite adevăratul An nou... Stai, nu te mișca... Stai așa în cadrul ușei...

Uitați-vă la el, băieți... Parcă e un portret de Velâzquez... Să juri că sîntem la Prado...

ORNESCU *(înaintînd și luîndu-i sticlele din brațe):* Portretele Poppescule, oricît de magistral ar fi zugrăvite, tot mute rămîn... Ceea ce aduci tu însă aici, vorbește, mă... vorbește pe înțelesul tuturor... și întrece în elocvență pînă și pe Beaconsfield. Ești grandios, *mon cher,* grandios și definitiv...

ADRIAN: O adevărată strofă de Baudelaire.

POPPESCU *(lepădîndu-și blana, observă lipsa lui Lulu, pe care o caută cu ochii):* Dar... Lulu...

PAPINO: NU te speria că n-a plecat... E alături. își leapădă...

ADRIAN: Da, da... poți intra... nu te jena de noi. *(Poppescu trece alături.)*

ZĂDĂRNICEANU *(privind la fiecare în parte) :* Velâzquez, Beaconsfield... Baudelaire... Mari lichele sunteți... *(Uitîndu-se spre ușa pe care a dispărut Poppescu.)* Poppescule, Poppescule. ești pur și simplu un dobitoc!

CORTINA

Lulu Poppescu, Editura „Viața românească“, 1921, coperta de I. Iser

CIRACUL LUI HEGESIAS
SAU
OMUL CARE TREBUIA SĂ MOARĂ

COMEDIE TRAGICĂ ÎN TREI ACTE

PERSOANELE:

PIERROT SĂLCEANU . . . . 40 ani
MATEI PENESCU . . . . 40 ani
TUDORACHE, servitor . . . . 60 ani
DOCTORUL . . . . 50 ani
AGENTUL DE POMPE FUNEBRE . . . . 40 ani
DAMIANA SĂLCEANU . . . . 30 ani
ZUZU PERSILEANU . . . . 25 ani
FLORICA, servitoare . . . . 20 ani
UN DOMN BĂTRÎN . . . . 60 ani
ALT DOMN TÎNĂR . . . . 30 ani
CINCI CIOCLI . . . . diferite vîrste

Cele trei acte se petrec în acelaşi decor — un fel de hol-birou, mobilat cu gust şi rafinament după cum dovedesc bibelourile şi cele cîteva nuduri de femei, printre care predomină un bust al lui Epicur. Trei uşi, dintre care, cea principală din fundul încăperii dă în antret, iar celelalte două secundare conduc la încăperile din dreapta şi din stînga clădirii. Printre ele, o fereastră dublă şi un chemineu cu o oglindă mare deasupra, iar mai aproape de rampă, un birou cu fotoliul lui, şi alte foteluri şi scaune stil, de o parte şi alta a încăperei. Restul rămîne la aprecierea directorului de scenă.

ACTUL I

SCENA I

FLORICA, TUDORACHE

TUDORACHE *(pe braţ cu pardesiul şi în mîini cu jobenul, mănuşile şi bastonul stăpînului pe care le aşază cu îngrijire pe speteaza unui fotei)*: Mare noroc mai are şi boierul nostru, fa Florico.

FLORICA *(distrată, scuturînd praful de pe mobilă):* Păi d-aia e el boier să aibă noroc.

TUDORACHE *(şiret):* Te faci că nu pricepi... Ai? Dar să mă fi nimerit tu şi pe mine acum 20 de ani! Tiii! Ce mai concurenţă i-aş fi tras! Nu că mă laud... Dar aşa, cît e el de boier, nu m-aş fi dat bătut în ruptul capului...

FLORICA *(ruşinată):* Să ştii, nene Tudorache, că dacă mai vorbeşti aşa de boierul nostru, mă supăr.

TUDORACHE: Eh!... Lasă, lasă, c-astea rămîn între noi... *(Sună telefonul. Florica se îndreaptă spre aparat, dar Tudorache o opreşte cu un gest de mînă.)* Nu te mai osteni degeaba, că trebuie să fie tot ăla cu numărul de telefon greşit. Nu ştii ce-am păţit ieri, cînd erai tu la soru-ta... Iată că sună tot aşa, cam pe la zece şi jumătate. „Allo... Allo..." Era unul care cerea balamucul Mărcuţa. „V-a dat greşit, domnule... Aici e casa domnului Sălceanu... Pierrot Sălceanu." închid telefonul şi-mi văd de treabă. Peste un sfert de oră însă... iar: „Brrr... Allo... Allo..." Cerea tot balamucul. „Domnule, aici e casa domnului Pierrot Sălceanu, strada

Umbrei 49." El însă îmi răspunde răstit... ^ „Am cerut şapte pe nouăzeci şi opt." Vezi tu potriveala dracului? Noi avem şapte pe douăzeci şi opt... îi explic greşeala şi închid telefonul din nou. N-apuc însă s-ajung pînă la uşă, că telefonul iar: „Brrr..." Aoleo, îmi zic eu, dacă o fi tot ăla care cerea Mărcuţa, să ştii că i-o fac... „Allo... Allo... Mărcuţa?" TiiiL. L-am prins... „Da, da, Mărcuţa. Aici Mărcuţa... Ce doriţi vă rog?" Era un maior care cerea informaţii despre un colonel... Georgescu... Popescu... nu-mi mai aduc bine aminte. „Cum se află?... Foarte bine... Straşnic de bine... A fost chiar înaintat la gradul de general... Dacă vreţi, grăbiţi-vă, domnule maior, să-i ocupaţi dumneavoastră locul, că pe urmă vă ia altul înainte şi pierdeţi avansarea..." *(Florica rîde.)* Şi uite aşa l-am vindecat. N-a mai sunat telefonul toată ziua. *(Telefonul sună din nou. Tudorache tresare nervos.)* Lasă-mă pe mine, că dacă o fi tot maiorul de ieri, s-auzi şi tu, ce-am să-i trag ... *(Ia receptorul în mînă.)'JS\\o...* Allo... Da!... Da, da... Casa domnului Pierrot Sălceanu. *(Cu spaimă.)* Cum, cum? Cine a murit la noi în casă? N-a murit nimeni, domnule... trebuie să fie o greşeală... Sigur. Foarte sigur. Păi dacă vă spun euj Eu sunt Tudorache, cameristul boierului. *(După o pauză.)* Cum, cum?... Acolo biroul de pompe funebre? Aţi trimis şi agentul? *(Revoltat.)* Ia ascultă, domnule... Dă-ne pace că de nu, te trimitem şi pe dumneata la Mărcuţa. *(închide revoltat telefonul.)* Eh, nu!... C-asta-i bună!... Cică s-ar fi anunţat la un birou de pompe funebre, că ar fi murit cineva la noi în casă.

FLORICA *(făcîndu-şi cruce):* Doamne, Doamne!... Ce-o mai fi şi asta? Cîte bazaconii sunt pe lume, toate în casa asta le vezi. Am început să tremur de frică.

TUDORACHE: Fugi d-acolo! Nu fi proastă... c-asta-i păcăleală de 1 aprilie... Trebuie să i-o fi făcut-o vreuna din amorezele conaşului...

FLORICA: Fir-ar ale dracului de mizerabile!

TUDORACHE: Oleo!

FLORICA: Parcă am avea croitorie de dame!... Atîtea muieri ca în casa asta, n-am văzut de cînd mama m-a făcut...

TUDORACHE: Eh, lasă... lasă... că nici conaşul nu prea face cine ştie ce tîrg cu ele... Le dă paşaportul numaidecît... *(După o pauză.)* Asta cu pcmpele funebre, să ştii că e blonda de alaltăieri... Aia cu părul vopsit...

FLORICA: Care din ele? ... A de dimineaţă, sau a de după-amiază?

TUDORACHE *(mirat):* Păi ce, două au fost, Florico?...

FLORICA: Două! Nu ştiai? Şi amîndouă cu părul vopsit la fel.

TUDORACHE *(fluierînd a pagubă) :* Fiuuu!... Trăsni-l-ar Dumnezeu, că prea îşi bate joc de viaţă...

FLORICA: Păcat de el, c-altminteri ar fi om bun...

TUDORACHE: Buuun... Buuun... Cine zice altfel?... Bunăoară... Ţie ce-ţi spunea aseară?

FLORICA *(ruşinată):* Aseară?... Cînd?...

TUDORACHE:'A dracului fată! Se face că nu ştie. *(Precizînd.)* Aseară cînd îţi sta cu degetele-nfipte în guşe. *(O apucă de bărbie.)*

FLORICA *(dîndu-i peste mînă):* Nu ţi-e ruşine, nene Tudorache, că doar eşti om bătrîn...

TUDORACHE: Dar tu aşa proastă eşti, să te ruşinezi de mine? Nu vezi că eu ţi-aş putea fi tată. Adică cum? La vîrsta mea, n-aş putea avea şi eu o fată ca tine?

FLORICA: Nu mai vorbi aşa, nene Tudorache, că zău, mi-e ruşine!

TUDORACHE: Ba vorbesc... De ce să nu vorbesc? Vorbesc fiindcă eu vreau să te-nvăţ de bine. Brava ţie! Să nu fi proastă să pierzi ocazia... Adică, de ce alta, şi nu tu? Tu nu eşti. tînără şi frumoasă? Ia să te îmbraci şi tu, ca alea care vin pe-aici... şi să mai poftească pe urmă, domnii de. la. Capsa, să spună care este Florica servitoarea, şi care este... *(cu dezgust) Zuzu* Persileanu? Crezi că Zuzu asta, care ne tot sîcîie aproape zilnic, a fost ceva mai pricopsită ca tine? Nu mi-a spus mie conu Matei? E fata unei spălătorese din dosul cimitirului de la

Pătrunjel... Păi tu nu vezi, că d-aia îşi şi zice Persileanu... Cică în franţuzeşte la pătrunjel, se zicepersileanu... Poftim!... Zinca de la Pătrunjel... Zuzu Persileanu...

(Sună la intrarea principală. Tudorache se duce să deschidă în timp ce Florica oftează şi dă din cap deznădăjduită.)

SCENA II

ACEIAŞI, AGENTUL

TUDORACHE *(care se aude vorbind zgomotos în antret, intră urmat de agentul de la pompele funebre):* Ce, domnule! Dumneata nu înţelegi de cuvînt? Eh, nu! C-asta-i bună! Dumneata eşti mai rău ca ăla care caută cearta cu lumînarea. De ce nu te duci la morgă, domnule? Acolo, slavă Domnului, găseşti tot felul de morţi... Pe alese...

AGENTUL *(după ce l-a lăsat să sfîrşească):* Daţi-mi voie să mă explic, mai întîi . . . .

TUDORACHE: Ce să te mai explici, domnule, că tot acolo ai să ajungi... Nu există nici un mort în casa noastră.

AGENTUL: Păi dacă nu-mi daţi voie să vă explic, chiar că n-am făcut nimic...

TUDORACHE: Că doar n-ai vrea să te las, să ne omori cu sila!

AGENTUL: A, nu!... Vreau să spun însă, că branşa noastră... Adică...

TUDORACHE *(tăindu-i vorba):* Eh! Lasă, lasă... că lucrurile astea le-am mai auzit noi... Cunoaştem sistemul...

AGENTUL: Ştiu că nu suntem simpatici... Ştiu că prezenţa noastră nu înveseleşte pe nimeni... Dar nici fără noi, nu se poate.

TUDORACHE *(enervat):* Măăă!... Da' cum îţi mai umblă gura! Parcă ar fi morişcă...

AGENTUL: Păi nu-i aşa? Omului cît trăieşte nu-i ajung toate bunătăţile de pe lume. După ce-a închis ochii însă, un singur dricar şi nimic mai mult. D-aia, şi noi, de cîte ori simţim că cineva e gata să dea ortul popii... Protos la poartă! Ce vreţi! Asta ne este specialitatea. Fiecare trăieşte cum poate şi cu cine poate... Parcă odată şi odată, n-o să murim şi noi?

TUDORACHE *(foarte hotărît):* Ia ascultă, domnule... Pe dumneavoastră nu v-a călcat niciodată poliţia?

AGENTUL *(revenind):* Poate nu voiţi să lucraţi'cu biroul nostru. înţeleg. Mai sunt şi altele. Nu zic ba. Numai că... luaţi seama să nu vă păcălească. La noi, e casă de încredere. Avem tot clienţi unul şi unul. Dealtfel, dacă nu eram avizaţi, nici nu ne-am fi prezentat...

TUDORACHE *(exasperat):* Aaa!... Păi dumneavoastră, sunteţi escroci în regulă. Nu altceva!...

AGENTUL *(scoţînd scrisoarea):* Dar asta ce e? Ia te uită... Şi încă urgentă. Azi-dimineaţă am primit-o. *(Către Tudorache.)* Ştii să citeşti sau să v-o citesc eu?

TUDORACHE *(cu un gest de mîndrie, ia scrisoarea din mîna agentului şi după ce-şi pune ochelarii, citeşte răspicat) :* „O-nor bi-ro-u-lui de pom-pe fu-ne-bre... Visa-rion Ne-bres-cu et comp... Binevoiţi a vă pre-zen-ta de urgenţă în strada Umbrei nr. 49, cu cele necesare pentru înmormîntarea persoanei decedată în apartamentul domnului Petre Sălceanu." *(Vorbeşte.)* Cine iscăleşte, domnule, scrisoarea asta?

AGENTUL: Iscălitura n-are nici o importanţă.

TUDORACHE: Zău!... Aşa crezi dumneata?

AGENTUL: Pe noi nu ne interesează decît mortul şi preţul înmormîntării. Adică, vreau să zic, clasa... clasa întîi... a doua, sau a treia. Dacă doriţi însă ceva mai ales, vă putem angaja pentru slujba religioasă chiar un arhiereu.

TUDORACHE: Ia lasă arhiereii în pace, domnule. Eu te întreb, cine iscăleşte scrisoarea asta? Dumneata nu vezi că iscălitura asta nu se poate ceti? Asta e păcăleală de întîi april, domnule. Şi-a rîs cineva de dumneavoastră.

AGENTUL *(aproape convins):* în cazul acesta, nu-mi rămîne decît să mă retrag şi să vă cer scuze pentru

deranj. Am să raportez şi eu la birou, ce-am constatat personal... că-n apartamentul domnului Sălceanu, nu se găseşte nici un mort... deocamdată, bineînţeles!

TUDORACHE *(radios):* Păi cine să fi murit, bre omule, dacă în apartamentul ăsta, noi nu suntem decît trei inşi, cu toţii? Poftim! Uite-te şi dumneata la noi! Cum suntem noi? Morţi sau vii?

AGENTUL *(după o scurtă privire):* S-avem iertare... Dar eu nu văd de faţă, decît doi...

TUDORACHE: Care doi, domnule? Trei! N-auzişi ce-ţi spusei. Eu sunt Tudorache cameristul...

AGENTUL: Unul!

TUDORACHE: Asta e Florica, jupîneasa...

AGENTUL: Doi!

TUDORACHE: Şi-al treilea... boierul, bineînţeles...

AGENTUL: Care boier?

TUDORACHE: Stăpînul nostru... Domnul Pierrot Sălceanu.

AGENTUL: Dar stăpînul dumneavoastră, unde se găseşte acum?

TUDORACHE: Unde vrei să se găsească? în odaia de culcare. Doarme!

AGENTUL *(mirat):* La ora asta?

TUDORACHE *(spiritual):* E, he!... Dumneata se vede că nu eşti la curent cu specialitatea boierului nostru.

AGENTUL: S-avem iertare... dar stăpînul dumneavoastră, e gardist de noapte?

FLORICA *(revoltată) :* Domnule... te rog să nu fi obraznic!...

TUDORACHE *(la fel în acelaşi timp):* Ce, ce, ce?... Gardist de noapte?

AGENTUL *(scuzîndu-se încurcat)* : Nu vă supăraţi... Dar eu ştiam că numai gardiştii de noapte dorm ziua pînă la ora douăsprezece...

TUDORACHE *(autoritar):* Ia ascultă, domnule... Hai s-o sfîrşim mai repede, să nu se scoale boierul, că pe urmă nu e bine de dumneata. Şi dacă s-o mai scula şi cu... ştii... ca omul cînd vine de la petrecere... *(Explicativ.)* Domnul e „crai"... Ştii ce înseamnă aia „crai"? Om care petrece cu femeile tinere şi frumoase. Ehei... Ăsta nu moare aşa, cu una cu două... Şi la urma urmelor, cînd o fi să moară, să ştii că nu-1 îngropaţi dumneavoastră... Mai repede, vă îngroapă el, cu biroul vostru, cu tot.

AGENTUL: Am înţeles. Mă retrag. Scuzaţi, vă rog. *(După o ezitare.)* Totuşi... Dacă v-aţi duce să-ncercaţi? Poate s-o fi sculat... Aş vrea să-1 întreb, dacă nu cumva are domnia-sa vreo cunoştinţă de scrisoarea primită de noi azi dimineaţă.

FLORICA *(cu oarecare teamă) :* Ia du-te dumneata, nene Tudorache, de vezi ce-o face conaşul... *(Aparte.)* Parcă am început să tremur...

TUDORACHE *(curajos):* Eh!... Ştii c-asta-mi place! Ce? Aşa proastă eşti să te iei după balivernele dricarilor? Dumnealui îşi face datoria. Umblă cu scrisori false, după potcoave de cai morţi. *(Agentului.)* Urîtă meserie ţi-ai ales, domnule... S-o ştii de la mine! *(Iese pe uşa din stînga.)*

AGENTUL *(rămas singur cu Florica, după ce-a privit-o cu de-amănuntul):* Sunteţi plătită cu luna sau cu ziua?

FLORICA: Ba cu luna...

AGENTUL: Două mii de lei pe lună?

FLORICA: Ba numai cinci sute.

AGENTUL *(şiret):* Cum se poate? Zgîrcit trebuie să fie stăpînul dumitale. Eu, bunăoară, deşi nu sunt decît un simplu agent de pompe funebre, dacă ai vrea dumneata... Eu sunt singur, să ştii... ţi-aş putea da pînă la 800 de lei ... bineînţeles numai luna întîi... şi pe urmă, dacă o fi să ne-nţelegem...

FLORICA *(cu scîrbă):* Ba să mă ferească Dumnezeu... La dricar nu mă bag servitoare, să ştiu că rămîn neîngropată...

TUDORACHE *(care intră speriat):* Florico! Florico! Ştii că uşa e-ncuiată? Şi nu răspunde nimeni!

FLORICA *(la fel de speriată):* Nu mai spune! Ce s-o fi întîmplat? Hai să mai batem odată, nene Tudorache...

TUDORACHE: Ce să mai batem dragă, c-am bătut eu destul... Mort să fi fost, şi încă se scula!

AGENTUL *(triumfător şi insinuant)*: Va să zică scrisoarea mea n-a minţit!

FLORICA: Ce să facem, domnule? învaţă-ne ce să facem.

TUDORACHE: Hai, domnule... Dă-ne şi dumneata o idee.

AGENTUL *(calm):* Eu sunt de părere să spargeţi uşa.

TUDORACHE *(speriat) :* Să spargem uşa? Nu se poate...

FLORICA: Ce-o să zică domnul, cînd o afla c-am spart uşa?

AGENTUL: Păi dacă e mort, ce-o să mai zică? Doar n-aţi vrea să-1 ţineţi încuiat în odaie pînă să se-mpută...

FLORICA: Hai s-anunţăm poliţia, nene Tudorache...

TUDORACHE: Poliţia la noi în casă? Asta nu se poate.

FLORICA: Nene Tudorache... Eu am început să tremur de-a binelea.

TUDORACHE: Ci taci dracului din gură, c-ai început să bagi frica şi-n mine.

AGENTUL *(binevoitor):* Ascultaţi-mă pe mine, oameni buni... Spargeţi uşa, că altă soluţie nu este. Dacă o fi mort, telefonez la birou şi pînă-ntr-o oră, cel mult, totul e gata... Dacă nu, ce să-i faci? Rămîne cu altă ocazie...

TUDORACHE *(hotărît) :* Dă fuga, Florico,-n odaie la mine, şi adu-mi toporişca aia de spart lemne.

(Florica iese.)

AGENTUL: Ce zici? Stăpînul dumitale e om bogat?

TUDORACHE: Ce te interesează pe dumneata?

AGENTUL: Păi nu ţi-am spus? Pentru înmormîntare... trebuie să ştim ce clasă îi pregătim... întîia? A doua? Că de a treia nici nu mai vorbesc... Nu face... Clasa a treia e pentru oamenii săraci... Ştii... pentru nevoiaşi ca dumneata... ca altul...

TUDORACHE: Ce tot cobeşti, domnule? Nu ţi-e ruşine, că te văd om în toată firea! Uooo! Fir-aţi ai dracului de ciocli... Nu mai pot oamenii trăi de urîtul vostru. Le luaţi sufletul de pe buze.

FLORICA *(vine cu toporişca):* Hai, nene Tudorache. Acum, ce-o fi să fie! *(Ies amîndoipeuşa din dreapta.)*

AGENTUL *(rămas singur face doi paşi după ei):* Grăbiţi-vă să nu scăpaţi trenul... *(Se îndreaptă apoi spre telefon şi apucă receptorul.)* Allo... Allo... Domnişoară, te rog... opt pe treizeci şi trei... *(Pauză.)* Biroul? Aici eu, Mitică agentul. Da, da... Sper c-o să iasă bine. Constatăm tocmai acum moartea individului. Peste cinci minute vă telefonez din nou. Pînă atunci fiţi gata să nu ne ia alţii înainte. Pregătiţi cele necesare. Ştiţi adresa. Strada Umbrei nr. 49.

FLORICA *(intră grăbită ţipînd) :* Domnule... domnule... S-a omorît conaşul...

TUDORACHE *(imediat după Florica):* S-a sfîrşit şi cu bietul conaşul. E mort... Mort de-a binelea...

AGENTUL *(triumfător):* Păi nu vă spuneam eu că trebuie să fie adevărat. *(Arătîndu-i din nou scrisoarea.)* Uite dovada! Negru pe alb! Strada Umbrei 49. Apartamentul d-lui Petre Sălceanu. *(Misterios.)* Semnătura trebuie să fie chiar a mortului. S-a gîndit omul din vreme, că de pe urma dumneavoastră, slabă nădejde. Săracul! Putea să putrezească nengropat.

FLORICA: Ce-ncurcătură, Doamne... Doamne! Asta ne mai lipsea acum.

TUDORACHE: Şi te pomeneşti că... Doamne fereşte... Să nu ne bănuiască pe noi.

FLORICA: Mai ştii? Se prea poate şi una ca asta. *(Resemnată.)* îmivăzuşinorocul nene Tudorache? Cînd să zic şi eu Doamne ajută!

TUDORACHE: Dacă nu vrea Dumnezeu. Nu vrea şi pace. Da vorba aia... ce ne facem noi acum?

AGENTUL *(care pînă atunci i-a privit cu compătimire cînd pe Tudorache, cînd pe Florica):* Nu vă fie teamă, că ne îngrijim noi de ce va fi nevoie. Am şi telefonat la birou. Pînă deseară gata tot... *(După o pauză.)* Rămîne însă, aşa cum am stabilit... Clasa întîia... Nu?...

FLORICA *(tresărind de o idee nouă):* Ia să mă duc eu la doctorul de peste drum.

TUDORACHE *(aprobind-o cu entuziasm):* Bravo ție, Florico! Straşnică idee! Dă fuga... şi spune-i să vină şi cu ceva amoniac...

(Florica iese pe uşa principală.)

AGENTUL: Nu vă mai osteniți degeaba, că tot acolo o să ajungeți. Ascultați-mă pe mine... Că de bine, de rău, în chestii de-astea, tot eu mă pricep mai bine decît dumneavoastră... Ba nu, zău... doctor îi trebuie mortului... sau dricar să-1 ducă la groapă?

TUDORACHE *(furios):* Ia mai tacă-ți gura, domnule, că te dau afară. Cobea dracului!

AGENTUL *(schimbînd tonul):* în definitiv... ce ți-am făcut eu dumitale să mă persecuți aşa, nene Tudorache? Adică cum? Noi trebuie să murim de foame? Ia mai bine, hai să stăm oleacă de vorbă, ca doi oameni cuminți.

TUDORACHE: Dă-mi pace, domnule. Dă-mi pace că se-nvîrteşte pămîntul sub mine.

AGENTUL *(apăsat şi insinuant):* Ştii că noi dăm şi comision?

TUDORACHE *(ca trezit din somn):* Ce?

AGENTUL *(convingător):* Comision de cinci la sută pentru orice înmormîntare. Dacă vrei? Ba nu, zău, nene Tudorache... de ce să-1 ia altul şi să nu-1 iei dumneata? *(Tudorache îl priveşte cu ochii aiuriți.)* Eh! Haide, haide! Nu te uita aşa de urît la mine, că eu doar nu-ți vreau răul. *(Accentuînd.)* Cinci la sută? Nu? Dumneata ce zici? Eu zic s-o facem de clasa întîi. Adică de la douăzeci de mii de lei, dumitale îți revine o mie de lei. Şi-asta aşa cît ai clipi din ochi... fără să faci nimic.

TUDORACHE *(după o pauză de gîndire matură, dă din cap negativ):* Cinci la sută? Numai cinci la sută, e prea puțin.

AGENTUL *(cu glas rugător):* Nene Tudorache...

TUDORACHE *(insistînd cu încăpățînare):* Nu, nu... Prea puțin... Puțin de tot! *(Apoi sentențios.)* Nu-mi murdăresc eu bătrînetile numai pentru o mie de lei.

AGENTUL *(împăciuitor):* Hai să zicem atunci şase la sută.

TUDORACHE *(tăindu-i brusc):* Dacă dați zece la sută bine. Dacă nu... regret... ne adresăm la alt birou de pompe funebre...

AGENTUL *(speriat):* Stai nene, nu te grăbi, că la urma urmelor, ne-om înțelege noi. Ce dracu? Doar suntem oameni de omenie.

TUDORACHE: Păi înțelegerea e ca şi făcută... Zece la sută!

AGENTUL *(insistînd):* Aoleo! Da repede mă mai iei! Hai să fie atunci şapte la sută. *(Tudorache dă din cap negativ.)* Fie chiar şi şapte şi jumătate. Treacă de la mine şi suplimentul ăsta. Fiindcă trebuie să ştii că pe astea două şi jumătate, le rup din comisionul meu... Să crap eu în momentul ăsta... Să n-am parte să-mi văd nevasta şi copiii, dacă te mint... Uite, asta mi-e crucea. *(Se închină.)* Hai, zău. Dă mîna şi să fie într-un ceas bun. Să mai facem împreună şi alte afaceri.

TUDORACHE *(lăsîndu-se convins):* Fie cum zici... şapte şi jumătate... Da, eu cînd iau banii?

AGENTUL: Cînd ni s-o plăti şi nouă. Îți plătim şi noi dumitale. Dacă n-ai încredere, putem da şi chitanță. Noi suntem negustori cinstiți... nu ne place gîlceava.

TUDORACHE *(precaut):* Adică plătiți după înmormîntare.

AGENTUL *(şiret):* A!... Nu chiar aşa. Dacă luăm banii înainte, îi iei şi dumneata. Dar vorba este, cine plăteşte înmormîntarea? Mortul ăsta are ceva rude?

TUDORACHE *(încurcat):* Rude? Nu prea. Are el o vară, dar aia e în străinătate.

AGENTUL *(îngrijorat):* Păi atunci... dacă nu sunt rude... ce ne facem?

TUDORACHE *(revenind):* Eh, eh. Plătesc ei... prietenii boierului. De asta să nu-ți fie teamă, că parale sunt destule, de unde să vă despăgubească. *(în momentul acela Florica intră cu doctorul, pe care Tudorache văzîndu-l schimbă vorba.)* Domnule doctor... Domnule doctor!... Ce nenorocire! Bietul conaşul... *(Doctorul şi Florica traversează încăperea grăbiți*

şi dispar pe uşa din dreapta în timp ce Tudorache se întoarce brusc către telefon.) Tiii!... Ce zăpăcit mai sunt şi eu... Am uitat să-i telefonez lui conu Matei, prietenul boierului... Aoleo! Dacă l-ai cunoaste şi p-ăsta! Ce mai pramatie de om! Operau împreună...

AGENTUL: Erau doctori?

TUDORACHE: Ce doctori, bre? Operau la dame.

AGENTUL: Ha, ha!... Că bine zici. Va să zică, şi-ăstalalt, tot crai!

TUDORACHE: Mare! Crai mare! *(Luînd receptorul.)* Allo, allo... Domnişoară, te rog patruzeci şi cinci pe nouă... Da, da! *(Pauză.)* Casa domnului Penescu? Cine-i la telefon? Vasile. Tu eşti? Ascultă, frate Vasile, boierul tău e acasă? Spune-i atunci să vină numaidecît la noi. Nenorocire mare, Vasile. S-a omorît boierul nostru. Păi ştim şi noi cum? L-am găsit mort adineaori în odaia lui. Aşa, frate Vasile. Să vină cît mai urgent, că trebuie să aranjăm pentru înmormîntare. Uite, aşteaptă aici agentul de la biroul de pompe funebre. *(în momentul acela, Florica apare traversînd încăperea grăbită spre uşa principală.)* Ce e, Florico? Unde alergi aşa?

FLORICA *(în fugă):* Mă duc la farmacie.

TUDORACHE *(surprins):* Cum? N-a murit?

FLORICA *(aferată):* Nu ştiu. Nu mă-ntreba nimic, că nu ştiu ce să-ți spun. *(Iese.)*

TUDORACHE *(căzînd pe gînduri) :* Nu cumva ?... Hm ?...

AGENTUL *(convingător):* Fugi de-acolo! Se poate să te gîndeşti la aşa baliverne? Doar te văd om serios.

TUDORACHE *(bănuitor):* De ce-o fi trimis-o doctorul la farmacie ?

AGENTUL *(autoritar)* : De ce? Să se afle şi el în treabă. Dumneata nu ştii cum sunt doctorii? Ai nevoie, n-ai nevoie, du-te repede la farmacie cu rețeta semnată. Şi la sfîrşitul lunii, ştii... ca oamenii şi el... zece la sută de la „Esculap"... Zece la sută de la „Speranța"... Zece de la „Ochiul lui Dumnezeu"... pînă ce-şi face suma!... Doctorii cu ce vrei să trăiască ? Nu vezi că nu mai are nimeni încredere în ei? E mai mulțumit omul să moară, decît să cheme doctorul. Te costă astăzi, mai ieftin, o înmormîntare de clasa întîi, decît o doctorie de bătături.

TUDORACHE *(neîncrezător):* Ia mai bine să mă duc şi eu să trag nițel cu coada ochiului.

AGENTUL: Du-te, nene Tudorache. De ce mi te-ai duce? *(Tudorache iese pe uşa din dreapta lăsînd pe agent singur.)* Al dracului moşneag! îi e frică să nu piardă comisionul. Mulțumescu-ți ție, Doamne, că ce bine o mai izbii şi astăzi. Ştii, colea în plin. Zece la sută, comisionul meu, şi cu cei încă doi şi jumătate ciupiți de la onorabilul, fac două mii cinci sute de lei. Va să zică, pentru două săptămîni, cel puțin, suntem asigurați. *(îndreptîndu-se spre telefon.)* Ia să nu pierdem noi timpul degeaba. *(Apucă receptorul)* Allo, allo... Domnişoară, te rog... Opt pe treizeci şi trei... Dar mai repede, domnişoară dragă, că e caz grav... e caz de deces. *(Pauză.)* Biroul? Da, da... Aci, eu Mitică. Eh! Ce să fie? Bine, foarte bine. S-a aranjat. Clasa I. Patru sfeşnice de argint, opt hîrdaie cu palmieri, şi la poartă inițialele P. şi S. P. că-1 cheamă Petre şi S. că-1 chiamă Sălceanu. Cum? arvună? A, nu. De arvună nu e rost, dar banii sunt siguri. Lăsați pe mine. Am pipăit eu bine averea onorabilului. Client serios. N-aveți teamă. *(Apare Tudorache.)* Eh? Văzuşi ceva?

TUDORACHE *(plouat):* Nu se vede nimic... Căci mă uitai doar pe gaura cheii.

AGENTUL *(plictisit):* Păi, nu intraşi înăuntru, bre omule ?

TUDORACHE *(grav) :* Nu, că-mi tremură mîna cînd vrusei să o pun pe clanță...

AGENTUL: Aoleo! D-ăştia-mi eşti, nene Tudorache?

TUDORACHE *(explicativ):* Da' ştii ce spaimă trăsei?

AGENTUL: Şi zi... nu văzuşi nimic, de frică... nu de altceva.

TUDORACHE: Ba de văzut, văzui şi eu ceva. Adică văzui picioarele mortului care atîrnau pe canapea... şi-l mai văzui şi pe doctor... dar numai din spate. Nu ştiu ce-1 tot surchidea pe bietul conaşu, la piept.

AGENTUL *(agresiv):* Lasă, bre omule... nu-ți mai face sînge rău, că doar n-o fi Cristos să-1 învie ca pe Lazăr.

(în momentul acela Florica intră grăbită pe ușa principală cu două baloane de oxigen în brațe și traversează încăperea spre ușa din dreapta în timp ce Tudorache și agentul o privesc tăcuți-dar animați de sentimente diferite.)

TUDORACHE *(făcînd cu ochiul):* E aferată rău! Știi că boierul... adică mortul... dec!... *(Face un semn demonstrativ.)*

AGENTUL: Da, da... înțeleg... Păi e și frumoasă, a dracului. Nu e de lepădat.

TUDORACHE: Eh! Printre picături, ce nu face omul cu bani!

AGENTUL: Va să zică, a fost crai, nu glumă.

TUDORACHE *(un alt gest semnificativ):* Acum însă, 1-a liniștit Dumnezeu și pe el!

AGENTUL: Ce să-i faci? Fiecare la rîndul lui. *(încercînd să plece.)* Apoi cu bine, nene Tudorache. Eu mă duc să iau ultimele dispoziții. Ce zici? Catafalcul să i-1 facem aici, în odaia asta, că e locul mai larg. Nu?

TUDORACHE *(după o pauză de gîndire) :* Dar dacă l-am duce direct la cimitir? Să-1 slujim în capela de la Bellu. Un deranj mai puțin.

AGENTUL *(cu autoritate):* Ce vorbești copilării, nene Tudorache? Păi dacă-1 ducem la cimitir, nu mai e înmormîntare de clasa întîi.

TUDORACHE: Parcă mortul o să știe cu ce clasă l-am îngropat.

AGENTUL: Mortul ca mortul... dar noi ce facem? Nu-nțelegi că se duce dracului comisionul?

TUDORACHE *(lăsîndu-se convins) :* Apoi, dacă e vorba de comision, ai dreptate. Așa e!

AGENTUL: Se poate clasa întîi, fără doliu la poartă?

TUDORACHE: Că bine mai vorbești! La poartă și la balcon!

AGENTUL: Și pe urmă, se poate mort fără catafalc... cu patru sfeșnice mari de argint și hîrdaiele cu palmieri. Și cîte și mai cîte. Dumneata n-ai de unde ști, ce este aia... o înmormîntare de clasa întîi.

TUDORACHE *(umilit):* Nu știu. De unde vrei să știu?

AGENTUL: Este așa ceva, mai abitir, ca o paradă de 10 mai!

TUDORACHE: Nu mai zic nimic. Unde ai dreptate, ai. Rămîne atunci cum ai aranjat dumneata. Boierului o-nmormîntare de clasa -ntîi, și mie șapte și jumătate comision.

AGENTUL *(precizînd):* Adică o mie cinci sute de lei? Mă duc să trimit băieții înainte cu furniturile. Peste o jumătate de oră, pic și eu. Pînă atunci, ține-i pe loc, să nu greșească ceva.

TUDORACHE: Las' pe mine. N-avea nici o grijă!

AGENTUL: Cu bine, nene Tudorache.

TUDORACHE *(conducîndu-l):* Umblă sănătos. *(După ce agentul iese pe ușa principală, Tudorache stă a clipă locului apoi se întoarce singur și după ce oftează din greu, inspectînd încăperea cu ochii holbați, începe să-și bage prin buzunare diferite bibelouri de preț. Auzind însă soneria la ușa principală, se duce să deschidă dar fără să se grăbească și rotindu-și mereu ochii în jurul său ca și cum s-ar fi temut să nu fie spionat de cineva și descoperit de a fi dosit bibelourile.)*

SCENA III

TUDORACHE, MATEI

MATEI *(care a început să vorbească din antret) :* Ce e? Ce s-a întîmplat? Ai înnebunit, moș Tudorache?

TUDORACHE: Că mai bine înnebuneam eu decît să moară conașul.

MATEI: Cum? E adevărat? S-a omorît?

TUDORACHE: L-am găsit mort adineaori.

MATEI *(curios) :* S-a împușcat?

TUDORACHE: Nu cred. Am fi auzit pocnitura revolverului.

MATEI: Atunci, s-a otrăvit?

TUDORACHE: Se prea poate. De unde vreți să știu?

MATEI: Atunci ce știi? Ce-ai zgîit ochii la mine? Spune-mi și mie, cum s-a petrecut?

TUDORACHE *(încurcat):* Ce vreți să vă spun, conaşule, că parcă mi-a luat Dumnezeu graiul...

MATEI: Cînd a venit acasă, aseară?

TUDORACHE: Ştiu şi eu? Parcă am ştiut noi vreodată, cînd venea acasă ! Venea spre ziuă. Noi nu-1 vedeam decît pe la douăsprezece cînd se scula. Parcă dumneavoastră, nu ştiți ce viață ducea boierul nostru?

MATEI: Ei? Şi-acum, ce-i de făcut?

TUDORACHE: Am adus doctorul să-1 constate. E cu Florica în odaie. Nu poftiți şi dumneavoastră să-1 vedeți ?

MATEI: A, nu... că mie îmi fac rău morții. Dar doctorul ce spune?

TUDORACHE: Ce să spună şi el? Ce spun şi eu. Ce spuneți şi dumneavoastră. Ce spune toată lumea. Ceasul ăl rău! Cînd îşi face omul seama singur, ce poți spune decît că aşa i-a fost scris.

MATEI: Ascultă, moş Tudorache. Trebuie s-anunțăm pe vară-sa numaidecît.

TUDORACHE: S-o anunțăm coane Matei. De ce n-am anunța-o?

MATEI: Să-i dăm o telegramă.

TUDORACHE: Dacă ziceți dumneavoastră. Numai să aibă timp să vină.

MATEI: O avea, n-o avea. Noi să ne facem datoria.

TUDORACHE: Aşa ziceam şi eu.

MATEI: Dar afară de vară-sa, mai avea el pe cineva?

TUDORACHE *(încurcat):* Adică, de avut... Dumnezeu să-1 ierte... avea el destule. Dar ca rubedenii, e drept că n-o are decît pe domnişoara... Vreau să zic pe maica Damiana călugărița.

MATEI *(care s-a aşezat la birou) :* Unde ținea el carnetul cu adrese?

TUDORACHE *(arătînd cu degetul):* Aci la stînga.

MATEI *(găsindu-l):* Ăsta e?

TUDORACHE: Ăsta, ăsta!

MATEI *(răsfoind carnetul cu un zîmbet răutăcios ca şi cum s-ar fi distrat cu varietatea adreselor):* Uite-o, în fine, şi p-a care o căutăm noi. *(Recitind-o.)* Va să zică: *Soeur Damiana ... Couvent des Soeurs de la Providence ... Bruges ... Belgique.*

TUDORACHE: Unde vine asta, conaşule?

MATEI: în Belgia.

TUDORACHE: Şi mult o fi pînă acolo?

MATEI: Trei zile şi trei nopți...

TUDORACHE: Aoleo, coane Matei, s-o dăm urgentă, dacă-i aşa.

MATEI *(completîndu-l):* Tot odată ajunge, chiar dacă ar fi extra urgentă. *(Scrie pe filă telegrama.)* Aşa... Cine o semnează însă ? Eu sau dumneata ?

TUDORACHE *(cu mîndrie):* Eu... de!... Zic să mă semnați pe mine, că sunt mai cunoscut în familie.

MATEI: Foarte bine. *(După ce reciteşte.)* Vrei s-o auzi cum sună ?

TUDORACHE *(curios):* Cum să nu vreau, coane Matei,, doar e vorba de verişoara conaşului meu.

MATEI *(recitind-o cu glas tare):* Ascultă: *„Monsieur Pierrot, mort ce matin. Votre presence obligatoire. Tudorache!'* Auzişi?

TUDORACHE *(încurcat):* Auzii doar, c-am semnat-o eu, dar ce Dumnezeu am semnat, numai dumneavoastră, ştiți, că eu nu pricep limba franțuzească.

MATEI *(repetînd-o în limba românească) :* „Domnul Pierrot, încetat din viață azi-dimineață. Prezența dumneavoastră obligatorie. Tudorache." Ce zici?

TUDORACHE *(emoționat):* Ce să zic?... La fel aş fi scris-o şi eu, dacă aş fi fost boier ca dumneavoastră sau ca... Dumnezeu să-1 ierte!

MATEI *(dîndu-i fila cu telegrama):* Şi-acum, dă fuga cu ea la poştă. *(Dîndu-i apoi şi o hîrtie de o sută de lei.)* Şi vezi ce-ți mai rămîne din suta asta, că telegramele pentru străinătate costă mai scump.

(în momentul acela, auzind soneria de la uşa principală, Tudorache se duce mai întîi să deschidă. Zuzu apare grăbită îmbrîncindu-l.)*

SCENA IV

ACEIAŞI, ZUZU

Zuzu (oprindu-se în fața lui Matei) : Ia ascultă! Glumele astea să le faci cu amantele dumitale... Na cu mine...

MATEI: Ce glumă, dragă Zuzu?

Zuzu: Cum ce glumă? Nu ți-e ruşine să mă mai întrebi? M-ai sculat cu telefonul din somn. „Vino imediat că s-a omorît Pierrot." Ştii că sunt nervoasă şi nu-mi place să aud vorbindu-se de morți. Eşti un tîmpit.

MATEI: De ce tîmpit? Fiindcă ți-am spus adevărul^

Zuzu: Cum? Ce vrei să spui? Care adevăr? Hai, spune... Spune mai repede că-ncep să tip.

MATEI *(mustrind-o):* Ba să nu țipi că nu-i frumos! Dacă l-ai iubit însă cu adevărat, poți plînge zece, douăzeci de minute pînă ce-ți trec nervii... Şi gata!

Zuzu: Ce? Eşti nebun? Spune ce s-a întîmplat...

MATEI *(grav):* A murit Pierrot, caraghioaso... S-a sinucis. Spune-i şi dumneata, moş Tudorache, că pe mine nu mă crede.

TUDORACHE *(cu un aer de circumstanța):* Nenorocire mare, coniță... *(Apoi lui Matei.)* Eu mă duc să dau telegrama că-i urgentă. *(Iese pe uşa din stînga.)*

Zuzu (interzisă): Cum aşa... Va să zică-i adevărat? A murit? Cum a murit, domnule?

MATEI *(scurt):* Sinucis!

Zuzu *(furioasă):* Cine 1-a sinucis?

MATEI *(plictisit):* Cine vrei să-1 fi sinucis? El singur!

Zuzu (bănuitoare): El singur? Nu se poate. Ce femeie a fost aseară aici?

MATEI *(ironic):* Moartea! Care altă femeie bănuieşti c-ar mai fi putut fi?

Zuzu *(insinuantă):* A, nu!... P-asta n-o înghit nici moartă... Aşa chiul n-am mîncat de cînd sunt. Mizerabilul..'. Să vezi ce muzică am să-i fac.

MATEI *(convingător):* Dar nu-i vorba de nici un chiul, dragă Zuzu! Bietul Pierrot s-a sinucis, pur şi simplu. Şi-acum e mort... mort de-a binele... Nu pricepi?

Zuzu *(fără a se lăsa convinsă):* Taci din gură că eu ştiu ce vorbesc. înțeleg să moară de moarte naturală. Nu zic... sau dintr-un accident... Hai, treacă, meargă... Dar să se sinucidă singur... asta nu... nu, nu, nu!

MATEI: Păi şi-aşa şi altminteri, nu-i totuna?

Zuzu: Nu e. Nu. Nu! Pentru ce tocmai azi şi nu-n altă zi? Mîine, poimîine... peste un an, sau peste zece! Mă rog... Ai putea să-mi spui dumneata, pentru ce s-a sinucis tocmai azi cînd trebuia să-mi dea cei zece mii de lei promişi acum o săptămînă? Cine-mi plăteşte mie rochia de *jersey Jete de negre*[a] *?*

MATEI: Vai de mine, dragă Zuzu... Pentru o simplă rochie. Pentru o meschină sumă de zece mii de lei, să pui tu la îndoială buna-credință a unui sinucis?

Zuzu: Ia te rog... te rog. Cu mine să nu vorbeşti peste cîmp. Ştii bine că eu nu te-am luat niciodată în serios. D-aia nici nu m-ai avut pînă azi. Şi nici n-ai să mă ai vreodată... Să ştii!

MATEI *(cinic):* Bine, bine... încăpățînarea asta te priveşte. Dealtfel, nici n-am insistat...

Zuzu *(jignită) :* Zău!... Şi de ce n-ai insistat, mă rog...

MATEI *(profetic):* Fiindcă eu nu mă grăbesc niciodată. Mai am timp destul...

Zuzu *(jubilînd):* A, ha!... Te-am prins... Va să zică asta a fost prietenia dumitale pentru răposatul.

MATEI *(plictisit):* Vorbeşti prostii.

Zuzu *(insistînd):* Umbli să-i necinsteşti amanta.

MATEI *(enervat):* O, o, o!... Ia ascultă, Zuzu... Ia-o mai domol că mă faci să roşesc eu de cinstea ta! Adineauri erai în stare să-1 mai omori odată, fiindcă şi-a permis să moară fără să-ți plătească rochia de *jersey...* Şi acum? Ți-e teamă să nu-i necinstesc eu amanta. Eu?... Fii pe pace... Eu am să i-o respect atîta timp cît va şti să se respecte ea singură. De cinstea lui însă... de cinstea nefericitului meu prieten Pierrot, nu voi permite nimănui să se atingă. înțelegi tu? Nimănui. Nici chiar propriei lui amante.

Zuzu *(încurcată):* Dar bine mai stii să-nvîrtesti şurubul...

MATEI *(cu oarecare seriozitate):* Chestia celor zece mii de lei avem s-o regulăm împreună.

Zuzu *(grăbită):* Foarte bine... S-o regulăm cît mai repede... Chiar acum!

MATEI: Zici că Pierrot îți promisese zece mii de lei?

ZUZU (apăsat): Zece!

MATEI: Eşti sigură?

ZUZU: Ce? Faci pe prostul?

MATEI (calm): Ei, bine... Ți-i dau eu!

ZUZU (tresărind de bucurie): Cum? ... Mi-i dai tu?... Chiar zece mii în cap?

MATEI (diplomat): Dacă afirmi că Pierrot îți promisese zece mii, eu nu-ți pot da mai puțin... Asta este o datorie de onoare postumă, pe care i-o plătesc eu, fostului meu prieten... Astă-seară, ai banii!

ZUZU (încîntată): Ah, dragă Matei... Dac-ai şti tu, de ce mare ruşine mă scapi! Ia închipuieşte-ți... ce m-aş fi făcut dacă n-aş fi avut banii la timp? De o săptămînă de cînd tot mi-amîn croitoreasa...

MATEI: S-a făcut!... Ai scăpat şi de grija asta... *(Zuzu după ce oftează fals, se întristează din nou.)* Ei!... Ce mai e? Nu eşti mulțumită? îți mai promisese şi altceva?

ZUZU (plîngăreață): Nu... Dar... Vezi că... Ce mă fac eu fără rochie de doliu?

MATEI (plictisit): Eh, poftim!... Doar n-ai vrea să te-mbraci în doliu după el!

ZUZU (protestînd): Şi de ce nu? Barim la înmormîntare ... Nu pot merge după dric aşa ca orice femeie de pe stradă. Ce-o să zică lumea? Doar i-am fost amantă legitimă! N-am dreptate? Spune!

MATEI (încurcat): Da... şi nu!... Adică, depinde de sumă... Vreau să zic... de calitatea rochiei...

ZUZU: A, nu... N-o să fie prea scumpă. Parcă de lux îi arde unei femei îndurerate, cînd se îmbracă în doliu.

MATEI: Ei, bine. Hai, spune... Cît? Două... trei mii de lei?

ZUZU (repede): Cinci mii!

MATEI (generos): Fie şi cinci... Astă-seară o să ai suma întreagă.

ZUZU: Adică cincisprezece mii?

MATEI: Da, cincisprezece!

ZUZU (izbucnind în plîns): Ah, dragă Matei l Ce nenorocire! Bietul Pierrot! Dragul meu Pierrot!

MATEI (mîngîind-o): Haide... Haide... Lasă muzica... Fii curajoasă şi nu-1 mai plînge... Nu-ți mai strica ochii degeaba. *(Matei o sărută prieteneşte pe obraz, după care gest Zuzu îi cade în brațe.)* Tu n-auzi ce-ți spun eu?... Pentru ce plîngi? L-ai omorît tu? S-a omorît el singur. Omul e liber să-şi aranjeze viața după cum crede de cuviință. Pesemne că i se urîse cu noi... *(Apoi cu insistență.)* Dar mai ales cu tine... O, ho!... De asta sunt sigur... Maximum, o lună, două, dac-ați mai fi dus-o împreună ...

ZUZU (revoltată): Canalia!

MATEI (moralist): PssL. Respectă amintirea omului pe care l-ai iubit!

ZUZU (protestînd violent): Nu-i adevărat! El m-a iubit pe mine... Eu nu l-am iubit niciodată...

MATEI (cinic): Ba să fim drepți, nici tu, nici el. *(Sentențios.)* Dar în fața majestății morții, patimele trebuiesc să se potolească... Aşa se scrie în gazetele politice cînd moare cîte un ministru.

ZUZU (tresărind): Apropo! Pierrot a fost vreodată ministru?

MATEI (plictisit): Da megalomană mai eşti şi tu dragă Zuzu! Acum umbli după titluri oficiale? Mai bine, spune-mi unde te pot vedea astă-seară să-ți dau banii...

ZUZU: Unde zici tu?

MATEI (după o pauză de gîndire): Vii la „Chateaubriand"? Luăm o *chambre separ ee* să nu ne vadă nimeni...

ZUZU (gravă): Ce canalie mai eşti şi tu? Dealtfel, toți sunteți la fel!

MATEI: Pardon... M-ai înțeles greşit... Dacă te temi de o *chambre separ ee* ți-i trimit acasă... La ora şase, îi ai cu siguranță.

SCENA V

ACEIAŞI, DOCTORUL, FLORICA

DOCTORUL *(intrînd vesel pe uşa din dreapta)* : Am făcut o adevărată minune!

FLORICA *(care-l urmează imediat):* A scăpat!... A scăpat conaşul! Trăi-te-ar Dumnezeu, domnule doctor, că ne-ai scăpat şi pe noi de belea. *(închinîndu-se.)* Dă-i, Doamne, sănătate şi noroc!

DOCTORUL *(continuînd explicaţiile):* Dar ştiţi ce frică mi-a tras amicul nostru Pierrot?... Ia ghiciţi... aşa de curiozitate... cam cîtă morfină credeţi că-şi vîrîse-n pulpă? *(Matei şi Zuzu privesc pe doctor, zăpăciţi fără să poată scoate un singur cuvînt.)* Un gram!... Un gram întreg, onorat auditoriu... O doză cu care poţi omorî un bou... A avut însă noroc cu inima. Altfel, ar fi fost gata...

MATEI *(revenindu-şi):* Vai, doctore!... Cum să-ţi mulţumim? Ce surpriză neaşteptată!... Ce fericire! *(îi strînge mîna.)* Dă-mi voie să-ţi strîng mîna în numele prietenilor lui, care te binecuvîntează...

DOCTORUL: Norocul lui!... A avut noroc... Şi atîta tot... Eu, cel puţin, vă spun drept... N-am mai văzut aşa minune... Are însă o inimă, de o preciziune... curat cronometru!

MATEI: Bravo, doctore! Să ne trăieşti!

DOCTORUL: Lăsaţi-1 acum să se liniştească... în maximum o oră, o oră şi jumătate, are să-şi vină în fire bine de tot. Pînă atunci să nu intre nimeni în odaia pacientului... Eu mă duc să-mi sfîrşesc dejunul şi mă-ntorc. *(Către Matei.)* Noi, ne mai vedem!... Nu?...

MATEI *(conducîndu-l pe uşa principală):* Da, da!... te aşteptăm, pînă ce-ţi vei sfîrşi dejunul...

(Doctorul iese însoţit de Florica.)

SCENA VI

MATEI, ZUZU

Zvzv (care pînă atunci ascultase mută de emoţie, izbucneşte brusc): Ce înseamnă farsa asta sinistră?

MATEI': Nimic mai simplu... A-ncercat să se sinucidă şi n-a reuşit...

Zuzu: Escrocul!

MATEI: Face omul ce poate...

Zuzu: Dar tu?... Tu ce faci cu promisia?

MATEI: Care promisie?

Zuzu: Cum, care promisie ?... Cei cincisprezece mii de lei...

MATEI *(încurcat):* A, da!... Dar nu vrei să scădem barim rochia de doliu?

Zuzu: Eh! Vezi cum eşti? Să ştii că mă supăr... *(Bate cu pumnul în birou.)*

MATEI *(potolind-o):* Bine, bine... Fie şi cincisprezece mii. O rochie de doliu tot o să-ţi trebuiască şi ţie odată... Cine ştie ce se mai poate întîmpla...

Zuzu: Şi cînd mi-i dai?

MATEI: NU ne-am înţeles? Astă-seară la ora şase...

Zuzu: Nu la şase... La opt şi jumătate...

MATEI: Aranjat!... Ţi-i trimit acasă...

Zuzu: Nu acasă...

MATEI: Unde atunci?-

Zuzu: Vin eu la „Chateaubriand"...

MATEI *(uluit):* Păi... ziceai parcă...

Zuzu: Eh!... Ziceam!... Ziceam fiindcă-1 credeam mort. Acum însă nu-nţeleg de ce-aş mai avea asemenea scrupule!...

MATEI *(ironic):* Aşa că tot eu aveam dreptate?...

Zuzu: Parcă după atîtea emoţii, mai ştie omul cine are dreptate!

(între timp se aud din antret cîteva zgomote pînă ce, la un moment dat, uşa principală se deschide şi cinci ciocli de la biroul de pompe funebre, dau buzna în hol. Unul poartă în braţe două sfeşnice mari de argint, alţi doi, aduc un hîrdău cu un palmier funebru, altul duce în spinare un balot de stofă neagră şi altul în fine aduce ecusoanele cu iniţialele P. şi S. După el imediat, Florica intră strigînd disperată.)

SCENA VII

ACEIAŞI, FLORICA, CIOCLII

FLORICA: Nu-nţelegeţi de cuvînt? N-a murit nimeni... Conaşul trăieşte! L-a scăpat doctorul... Afară cu voi... Afară!

UN CIOCLU: Ia ascultă, fetițe.. Ce? Dumneavoastră vă jucați de-a morții? Pînă ce n-o veni domnul Mitică agentul să ne spună ce trebuie să facem, nici goniți cu pietre nu plecăm de aici.

ZUZU *(țipă enervată)*: Ah!... Ce rău îmi face doliul!... Dați-1 afară... Dați-i afară că-mi vine să leşin... *(îşi acoperă ochii cu batista.)*

MATEI: Hai băieți... Luați-vă catrafusele şi ştergeți-o de-aci. A fost o greşeală...

SCENA VIII

ACEIAŞI, TUDORACHE

FLORICA *(către Tudorache care apare în uşa principală)* : Nene Tudorache. Am scăpat... A scăpat conaşul... Am scăpat şi noi!

TUDORACHE *(zăpăcit)*: Ce spui? N-a murit?...

FLORICA: N-a murit... A scăpat...

MATEI: L-a înviat doctorul...

ZUZU *(continuînd să țipe)*: Afară!... Dați-i afară că leşin...

TUDORACHE *(priveşte năucit în jurul lui, se bate de ciudă cu palma peste frunte, apoi schimbîndu-şi brusc atitudinea, țipă şi el, la ciocli)*: Afară cu voi, cucuvaele dracului... Afară că telefonez la poliție... *(Bătîndu-se cu palma peste frunte.)* Na!... că se duse dracului comisionul!

ACTUL II

SCENA I

PIERROT, MATEI

MATEI: După cum vezi, lucrul e foarte simplu...

PIERROT: După cum văd, lucrul e foarte complicat..

MATEI: Vrei să spui că n-am dreptate?

PIERROT: Vreau să spun că dreptatea pluteşte la suprafața apei, ca gunoaiele...

MATEI: Trebuie, adică, să se ducă la fund, ca bolovanii. Aşa cum era să te duci tu...

PIERROT *(plictisit şi leneş)*: Tu ai fost în Suedia? Cunoşti oraşul Stockholm?

MATEI: NU.

PIERROT: Cum vrei atunci să-ți explic diferența dintre Stockholm şi Veneția bunăoară?...

MATEI: De prisos. Eu mi-aleg Veneția, fie ce-o fi!

PIERROT: Pentru ce, fie ce-o fi?

MATEI: Pentru că Veneția e extraordinară.

PIERROT: Ca miros... da!... E extraordinară...

MATEI: Ce miros?

PIERROT *(cu dezgust)*: Hm!... Grozav mai miroase... Pute chiar...

MATEI *(vexat)*: Ia, te rog!... Cetatea Dogilor?...

PIERROT: Fosta!... Azi cetatea fabricanților de conserve de peşte.

MATEI: A, da... Te-am înțeles. Tu însă nu eşti încă o Veneție.

PIERROT: Am să devin poate mîine.

MATEI: Dă-mi voie să mă cam îndoiesc. O să-ți trebuiască un San Marco, un Palazzo Dogale, o Campanilă, o Ponte dei Sospiri...

PIERROT *(luîndu-i vorba)*: O gondolă, o mandolină, o aventură cu contesa Grimanelli... Şi a doua zi, vizita unui agent de la siguranță şi poate chiar arestarea ca complice al escroacei internaționale cu nume fals. Aşa că tu nu vezi Veneția decît cum o găseşti în Baedecker...

MATEI *(dezarmat)*: La urma urmelor, eşti liber să-ți aranjezi viața cum vrei. Era vorba de un simplu sfat prietenesc.

PIERROT: N-am întîJnit niciodată în viață un om, care să-ți dea sfaturi, pînă să nu pretindă mai întîi că ți-e prieten.

MATEI: Te-ndoieşti de mine?

PIERROT: De tine? Nu, dragul meu... Defel...

MATEI: Atunci?

PIERROT: Poate c-am început să mă-ndoiesc de mine.

MATEI: Asta înseamnă că de azi înainte, orice discuție între noi, e de prisos.

PIERROT: Pe tema asta, da!... Orice discuție e de prisos. *(Cu autoadmirație.)* Cum? Tu nu eşti convins încă de superioritatea mea?

MATEI *(ridicînd tonul)*: Ştii că începi să mă plictiseşti cu aerele tale de superioritate? Nu-ți recunosc nici o superioritate. Scurt şi cuprinzător. Nu-nțeleg de ce vrei cu tot dinadinsul să complici un lucru foarte simplu şi de ce în loc de roşu, să vezi galben şi în loc de albastru, verde.

PIERROT: Nimic mai simplu. Fiindcă eu nu mă judec pe din afară ca tine. Eu mă judec pe dinăuntru. Tu priveşti bunăoară interiorul camerei mele, pe fereastră,' din stradă. Interiorul ei este acelaşi... bineînțeles... Conformația ferestrei însă te împiedică să vezi tot ce se află înăuntru. Uită-te în colțul acela *(arată spre dreapta)* în colțul din dreapta ferestrei... Dacă în locul lui Epicur, s-ar găsi un om spînzurat... l-ai putea vedea din stradă, sau nu?

MATEI: De ce însă numaidecît, un om spînzurat?

PIERROT: Fiindcă un bust de bronz este un obiect de artă, banal, care nu adaugă aproape nimic la personalitatea unui interior ca al meu. Pe cîtă vreme, un om spînzurat... un cadavru... un cadavru care miroase, schimbă totul... Da, da! Uită-te din stradă pe fereastră. Ai să-1 vezi? Ai să-1 descoperi unde se află? Nu. Şi cu toate acestea, cadavrul ăsta, este aici. în camera asta miroase a cadavru! Nu?

MATEI *(ironic)*: Nu încă!... E drept, că era cît p-aci să miroasă. A avut însă doctorul grijă de tine.

PIERROT: Exact. Iată superioritatea mea, care pe tine te enervează. O voluptate nouă, pe care tu n-o cunoşti încă.

MATEI *(în bătaie de joc)*: Voluptatea morții! îți mulțumese.

PIERROT *(accentuînd)*: Voluptatea fericirii, care-mi convine numai mie!

MATEI: Asta e curată nebunie! Eşti primul om pe care-1 aud vorbind aşa.

PIERROT *(ironic)*: Al doilea, nu primul.

MATEI *(curios)*: Dar primul care a fost?...

PIERROT: Hegesias!

MATEI *(ironic)*: A, da! Uitasem că tu eşti ciracul lui Hegesias! Astăzi însă nu vrei să vorbim ca oamenii cuminți?

PIERROT: Cum nu! Să vorbim ca Zarathustra. Nu?

MATEI *(plictisit)*: Ba nu zău... Hai să vorbim de altceva.

PIERROT: Dragă Matei, orice am mai vorbi de azi înainte, noi nu ne mai putem înțelege. îmi dau perfect de bine seama, că pentru voi, prietenii mei, un om care a încercat să se sinucidă...

MATEI *(întrerupîndu-l)*: Eh! Sinucidere! Mofturi. Un simplu accident neprevăzut.

PIERROT: Şi p-asta, o ştii mai bine ca mine?

MATEI *(supărat sincer)*: Dar ce interes ai să bați toba? Lumea cunoaşte faptele din ziare. Presa şi-a spus cu vîntul.

PIERROT: A, da! Presa! Şi cît v-a costat informația asta falsă?

MATEI: Nimica totul... treizeci lei, rîndul...

PIERROT: Treizeci de lei? Frumoasă sumă! Şi cîte rînduri au fost? Două? Trei?

MATEI: Dar vreo cincisprezece, nu vrei? Slabă idee ai dumneata de „faptele diverse" din capitală, cînd trec pe la administraţia ziarelor!

PIERROT: E drept că n-am avut încă timp să citesc ce s-a scris despre mine. îmi închipui însă că un reporter inteligent ar fi putut broda o adevărată nuvelă cu subiectul sinuciderii mele.

MATEI: AŞ ! De unde nuvelă? A fost o simplă informaţie uniformă la toate ziarele. Am dictat-o chiar eu.

PIERROT: Şi în cîte ziare a apărut?

MATEI: în şapte.

PIERROT: Totul dar... Cîte mii de lei?

MATEI: Vreo trei mii. Exact, trei mii o sută cincizeci.

PIERROT: Şi cui datorez eu suma asta?

MATEI: Bucuriei că te-am putut scăpa de moarte!

PIERROT: Mulţumesc! Iată însă un lucru pe care nu-l pot pricepe. Scap de moarte cu trei mii de lei, şi de Zuzu nu pot scăpa nici cu treizeci de mii.

MATEI: Cred şi eu! în chestia asta să nu-ţi faci nici o iluzie. Mi-a spus că hotărîrea ei e definitivă. Din cincizeci de mii, nu lasă nici o centimă.

PIERROT: Ascultă, Matei. îi datorez eu cu adevărat suma asta?

MATEI: Dragul meu, acestea sunt lucruri care vă privesc pe voi personal. în orice caz, pe mine te rog să nu mă amesteci în intimităţile voastre băneşti... Mulţumeşte-te c-am reuşit să-ţi fac cu succes primul'comision. Mi-a dat'cuvîntul ei de onoare, că atîta timp cît vară-ta stă la tine acasă, nu vine să-ţi facă scandal.

PIERROT: Eh, nu! C-aş vrea s-o văd pe Zuzu acum, făcîndu-mi şi scandal!

MATEI: Dragă Pierrot, nu mai vorbi aşa, dacă nu ştii ce s-a întîmplat. Mai ales, în primele momente cînd te credea mort.

PIERROT *(curios):* S-a întîmplat ceva grav?

MATEI: A, nu! Dar era cît p-aci să se-ntîmple. Noroc însă c-am reuşit s-o-mpac la timp.

PIERROT: Mă faci curios. Ia spune-mi, te rog. De ce mi-ai ascuns pînă azi amănuntele astea?

MATEI *(jenat) :* Fiindcă eu am socotit că asemenea chestiuni delicate trebuiau tranşate mai tîrziu.

PIERROT: Foarte bine... Acum însă, cred că mi le poţi spune.

MATEI *(tot mai jenat) :* Dragul meu... *(Pauză.)* Nu ştiu însă dacă-i adevărat... Totuşi... Zuzu pretindea că în ajunul sinuciderii tale, îi promiseseşi zece mii de lei, pentru o rochie de *jersey, „tete de negre"*.

PIERROT *(forţîndu-şi memoria) :* Ştii că-i adevărat? Aşa e. Mi-aduc perfect de bine aminte. Dar... de ce zece mii de lei? Ea nu-mi ceruse decît cinci mii de lei...

MATEI: Te cred. Mie însă mi-a cerut zece mii de lei.

PIERROT: Cum ţie? Pentru ce, ţie?

MATEI: Pentru că nu voia să rămînă în pagubă. Afară de mine, cine altul ar mai fi putut s-o despăgubească?

PIERROT *(uimit):* Cum aşa? I-ai dat zece mii de lei, chiar tu?

MATEI: N-auzişi că venise pusă pe scandal?...

PIERROT: Te-a rulat ca pe un nătărău ce eşti?

MATEI: Să ştii că sunt... fiindcă am plătit datoriile de onoare ale sinucisului meu prieten.

PIERROT *(după o pauză):* Ai dreptate. îţi datorez zece mii de lei.

MATEI: Cincisprezece... nu zece...

PIERROT: Aşa mare dobîndă-mi iei?

MATEI: Dobîndă bănească, propriu-zis, nu. Dar fiindcă vorbirăm şi de dobîndă, hai să zicem o dobîndă pur sentimentală, transformată însă într-o rochie de doliu.

PIERROT: Rochie de doliu? Pentru cine?

MATEI: Cum? N-ai ghicit? Pentru Zuzu!

PIERROT *(mirat):* Zuzu în rochie de doliu? A, nu. Să fim serioşi!

MATEI: NU uita însă că scena asta s-a petrecut în primele momente, cînd toţi cei care ne găseam în casa ta te credeam mort.

PIERROT: Vorbeşti serios, Matei? Cum aşa? A avut Zuzu intenţia să se îmbrace în doliu pentru moartea mea?

MATEI: După toate posibilităţile, tu erai singurul mort din anturajul ei. Nu erai tu amantul ei *en titre?*

PIERROT: Extraordinar! Eh, bine! Ce-mi spui tu despre Zuzu, mă uimeşte... mă emoţionează... mă dezarmează... *(După o pauză.)* Şi totuşi... Sunt sigur că bestia asta mă rulează încă o dată mai mult... *(Redresîndu-se.)* Să sperăm, însă, că-i pentru cea din urmă oară... Iată ce înseamnă să nu poţi muri la timp *(însemnînd pe notes.)* Va să zică... să recapitulăm... Trei mii o sută cincizeci de lei, publicaţia sinuciderei în gazete...

MATEI *(întrerupîndn-l):* Pardon! Accident, nu sinucidere.

PIERROT: Ai dreptate. Sinuciderea nu m-ar fi costat nimic. *(Continuă.)* Cincisprezece mii de lei, ţie... şi cincizeci de mii... *(Către Matei.)* Ai înţeles cui... *(Matei aprobă din cap tăcut.)* Total: Şaizeci şi opt de mii, o sută cincizeci lei... Frumoasă sumă... Comunică-i că s-a tranşat şi ultimul ei conflict cu mine... Dealtfel, mîine o să aveţi banii, şi tu şi ea.

FLORICA *(apare pe uşa din dreapta)* : Măicuţa Damiana întreabă dacă poate vedea pe conaşul.

PIERROT *(Florichii):* Da, da... Spune-i să poftească *(Lui Matei.)* Iartă-mă că te concediez... *(Florica a ieşit pe aceeaşi uşă.)*

MATEI: NU vrei să-mi recomanzi şi mie pe vară-ta?

PIERROT: NU e momentul încă.

MATEI *(ironic):* Sigur. Ai scăpat de moarte. Acum iar eşti liber. îţi reiei postul de director al monopolului.

PIERROT: NU vorbi prostii. Vară-mea nu este genul nostru.

MATEI *(şiret) :* Nu se ştie. Poate să devină cu timpul.

PIERROT: Atunci, fii pe pace. Cînd are să se-ntîmple şi minunea asta, te anunţ eu... *(concediindu-l)* ştii drumul...

MATEI *(pornind spre uşa principală)*: Da, da... Nu te deranja.

PIERROT *(conducîndu-l):* Şi nu uita, te rog... Comunică-i maimuţei aia de Zuzu, că i-am admis suma cerută, completă... cincizeci de mii de lei...

MATEI *(glumeţ):* Graţie rochiei de doliu?...

PIERROT: CU care o să-şi îngroape, probabil, viitorii amanţi... *(Adresîndu-se insistent lui Matei.)* Ia seama, Matei! *(Matei iese.)*

SCENA II

PIERROT, DAMIANA

DAMIANA *(care a intrat aproape pe nesimţite pe uşa din dreapta):* Bună ziua, Pierrot...

PIERROT: Bună ziua, Damiana. *(îi sărută mîna.)* Ai dormit bine, măicuţă? Te-ai odihnit?

DAMIANA: Foarte bine. Dar tu? Cum te mai simţi azi?

PIERROT: Mai bine ca oricînd. Parcă aş veni de la baie ... O baie cu masaj electric...

DAMIANA *(răutăcioasă):* Morfina te-a renăscut?

PIERROT *(scurt) :* Pardon! Prezenţa ta... nu morfina... *(îi sărută din nou mîna.)* Ce bună eşti c-ai venit...

DAMIANA: Am venit, fiindcă trebuia să viu...

PIERROT: Şi te-ai gîndit mult, pînă să te hotărăşti?

DAMIANA: M-a hotărît brutalitatea telegramei care-mi anunţa moartea ta.

PIERROT: Şi n-ai stat la îndoială nici o clipă?

DAMIANA: Ea m-ar fi smuls din braţele Maicei Domnului, darmite din chilia mea de beghinetă.

PIERROT *(brusc):* Mă iubeşti?

DAMIANA *(după O pauză de gîndire) :* La fel ca pe toţi naufragiaţii.

PIERROT: îţi pare bine c-am scăpat?

DAMIANA: îmi pare rău c-ai să naufragiezi din nou!

PIERROT: Ajută-mă atunci să plutesc fără teamă de furtunile zilei de mîine.

DAMIANA *(cu regret şi amărăciune):* îmi ceri un lucru aproape imposibil! Barca ta e putredă, Pierrot dragă. E timpul s-o tragi la mal.Fixeaz-o undeva, într-un banc de nisip. Şi las-o acolo să se odihnească. Las-o să se prăjească la soare şi să se-mbete de otrava brizei marine. Dar nu mai porni cu ea pe apă. Tu nu mai poţi pluti. Ai să te duci la fund din nou, Pierrot.

PIERROT: Aşa mult te-nspăimîntă pe tine fundul mărei?

DAMIANA: Dar tu? Unde vrei s-ajungi? în fundul mărei?

PIERROT: în orice caz, nu pe nisipul plajei. Soarta bărcilor este să putrezească în fundul mărei, în braţele elementului care le-a dat viaţă, pentru care au fost create şi cu care s-au înfrăţit pînă la moarte. Tu vrei să-mi transformi barca într-o colibă de pescari? *(Patetic.)* Ce-au să zică valurile care mi-au purtat-o pînă azi? *(Crescendo.)* Nisipul nu i-a mîngîiat niciodată prora. Nisipul n-o cunoaşte. O barcă pe nisip este un animal hermafrodit ... o nedumerire a naturii... un obstacol al veşniciei.

DAMIANA: De dragul teoriilor astea, ai vrut să-ţi grăbeşti sfîrşitul vieţii?

PIERROT: Să-1 grăbesc? O, nu!... N-am vrut să-1 mai întîrzii doară. între a te grăbi şi a nu întîrzia, este o mare diferenţă.

DAMIANA: Pentru această diferenţă, ai încercat să te sinucizi? Sinuciderea este un mare păcat, Pierrot!

PIERROT: Păcat este să continui să trăieşti fără rost.

DAMIANA: De ce-ţi baţi joc de viaţă, Pierrot?

PIERROT: NU de viaţă, ci de spectrul bătrîneţii care începe să mă obsedeze din zi în zi, tot mai mult.

DAMIANA *(profetică)* : Bătrîneţea omului e ca focul din vatra căminului. Arde fără flacără, dar păstrează căldura pînă a doua zi dimineaţa.

PIERROT *(ironic):* Probabil dimineaţa de pe lumea cealaltă! Ascultă-mă, Damiana... Tu care eşti o femeie deşteaptă, n-am nevoie să-ţi repet de două ori aceeaşi spovedanie... Ţie pot să-ţi vorbesc altfel decît imbecililor care îndrăznesc să mă egalizeze cu ei... Tu cel puţin cunoşti diferenţa dintr-o rogojină şi un Beauvais sau un Aubusson...

DAMIANA *(CU aceeaşi ironie):* Pierrot dragă... Iartă-mă ... Dar tu ai rămas acelaşi corn strident de vînătoare...

PIERROT *(protestînd sincer):* A, nu... De cînd cu sinuciderea, m-am schimbat mult... Ai să vezi...

DAMIANA: De ce-ai vrut să te sinucizi?

PIERROT: Ei, vezi? Tocmai secretul ăsta vreau să ţi-1 explic şi eu... *(Pledînd.)* Fiindcă voiam să-mi pun de acord vitrina barăcii mele fizice, cu rafturile goale din interiorul ei sufletesc. M-am sinucis fiindcă voiam să-mi autentific actul adevăratei mele stări sufleteşti, printr-un gest, brutal dacă vrei, dar legal şi eroic! Nimic mai natural. Nu? Eu nu mai trăiam demult. Viaţa mea îşi încheiase partida ei dublă. Creditul şi debitul fuseseră socotite pînă la ultima centimă. Nu datoram nimic... Şi nu mai aveam nimic de încasat. Eul din mine trăise! Cel care părea că mai trăieşte încă, nu era decît parazitul propriei mele fiinţe.

DAMIANA: Ţi-ai jucat viaţa la masa verde, Pierrot.

PIERROT: Dar ce-i viaţa decît un sinistru joc de noroc? Ştii vreodată cum ai să te scoli de la masa verde? Nu! Mulţumeşte-te atunci cu ce-ai cîştigat. A trăi mai mult decît trebuie, înseamnă a-ţi pierde tot cîştigul. Şi, dacă pînă azi, n-am avut încă ocazia să mă plîng de noroc, de ce i-aş cere oare mai mult decît ştiu că-mi suportă punga?

DAMIANA: De ce nu ţi-ai cumpărat o pungă mai mare?

PIERROT: Fiindcă nu i-am simţit nevoia. Am trăit cît nu se poate mai comod. Destul atît. Nu? Cu timpul, confortul simţurilor începe şi el să cam lase de dorit. Şi la urma urmelor, ce-nseamnă a trăi? Cînd trăieşti mai mult sau mai puţin decît altul? Cînd ţi se scrie pe anunţul mortuar 80 de ani în loc de 45, sau cînd realizezi cu adevărat, maximum de fericire în viaţă?

DAMIANA: Şi care a fost adevărata ta fericire?

PIERROT: Secret profesional!

DAMIANA: Secret profesional? Nu cumva ţi-e ruşine să-ţi dai pe faţă fericirea cu care ţi-ai pălmuit tu singur rînduiala vieţii?

PIERROT *(patetic):* Eh, bine! Dacă vrei să afli care-i adevărata fericire, iat-o... Aceea pe care mi-a plăcut s-o intitulez eu singur „fericire". Adevărul... frumosul... sublimul imponderabil... voluptatea supremă... voluptatea morţii...

. DAMIANA: Epicur! Epicur!...

PIERROT *(glumeț)*: Bietul Epicur. Să nu te audă vreun dascăl de filozofie, că rîde de tine, Damiana! Adam şi Eva nu cetiseră pe Epicur.

DAMIANA: Vrei să-mi spui, poate, că te-a distrus voluptatea păcatului biblic.

PIERROT: NU te distruge... Păcatul te perpetuează... Păcatul nu este o rațiune... Este un sentiment imperativ.

DAMIANA: Sentimentul fructului oprit.

PIERROT: Sentimentul de-al culege. Şi l-am cules! Am cules toate fructele din pomul conştiinței binelui şi răului. Am început culesul dis-de-dimineață, cînd fructele erau încă verzi, şi nu m-am oprit decît în preajma nopții, cînd mi-am dat seama că pentru mine fructele începuseră să se treacă. Iată cît trebuie să trăiască un om, Damiana. Atît timp cît poate culege fructele coapte. Mai mult decît atît ar însemna să întîrzie în mod inutil. Cine moare la timp, trăieşte dublu, triplu, însutit mai mult decît cei care mor cu timpul.

DAMIANA: Bine de tine c-ai avut timp să-ți umpli hambarele.

PIERROT: Ăsta-i singurul tău compliment?

DAMIANA: Ba poate că-nainte de plecarea mea, să mai găsesc şi altele!

PIERROT: Te grăbeşti, Damiana?

DAMIANA: NU mă grăbesc, dar n-aş voi să-ntîrzii.

PIERROT: A! Va să zică... mă pastişezi!

DAMIANA: Din contră. Mă cultiv.

PIERROT: Nu-ți fie teamă. Tu n-ai să-ntîrzii niciodată, Damiana.

DAMIANA: Probabil, fiindcă noi umblăm pe cărări diferite, Pierrot. Eu merg cu soarele-n față şi umbra-n spate. Cum o fi umbra mea, nu ştiu. Nu mi-am întors niciodată ochii s-o văd. Şi-afară de asta, lumina soarelui m-a orbit aşa de mult că dacă i-aş întoarce chiar, tot n-aş putea să văd nimic. Tu însă mergi cu soarele-n spate şi cu umbra-nainte. Tu te ai veşnic în fața ochilor. Poate că e şi asta o voluptate... Să te găseşti totdeauna-n doi!

PIERROT *(cu tristețe)* : Pînă ce soarele apune şi umbra-ți dispare... Or, dacă nu mai poți face umbră, înseamnă că nu mai exişti.

DAMIANA: Sufletul nu moare niciodată... Moartea nu-i decît purificarea lui de păcatele trupeşti.

PIERROT: Damiana, Damiana... Nu-mi mai vorbi, te rog, din cărțile tale sfinte. Adu-ți aminte mai bine, cum îmi vorbeai odată, demult, cînd eram aproape copii. Ce frumos era parcul caselor bătrîneşti, de la Sălceni. Dar drumul de pe malul rîului? Ce zici? Nu mai pomenesc şi de podişca din fața circiumei... *(După o pauză.)* Oare cum îl chema pe cîrciumar?

DAMIANA *(după un gest semnificativ din cap):* Ieronim!...

PIERROT: Da, da... Ieronim... Ce bună memorie ai tu! Şi Ieronim ăsta avea un băiat de vîrsta noastră... mi se pare...

DAMIANA: Şi o fată...

PIERROT *(jenat):* Da? Nu-mi mai aduc aminte...

DAMIANA *(insistentă)* : O fată care s-a-necat, Pierrot...

PIERROT: S-a-necat?... Săraca!

DAMIANA: Adică s-a aruncat în apă singură... S-a sinucis!

PIERROT *(plictisit):* Cum îți aminteşti tu de toate fleacurile!

DAMIANA: îmi amintesc chiar şi de ce spunea lumea...

PIERROT: A, da... Desigur... Se poate lumea să nu spună şi ea ceva? Şi mai ales la țară...

DAMIANA: Spunea bunăoară... că şi tu ai fost amestecat cu ceva, în nenorocirea asta...

PIERROT *(protestînd)* : Eu?... Ce invenție!... Acuzarea asta o aud aducîndu-mi-se pentru întîia oară...

DAMIANA: Era vorba de un autor moral... Haide, Pier* rot ... Mărturiseşte măcar acum... Autorul ăsta moral, erai tu!...

PIERROT: Eşti nebună? Habar n-am de-aşa ceva. Un fapt divers petrecut la țară, acum doisprezece ani!

DAMIANA *(gravă)* : Şi totuşi... faptul ăsta divers, a fost prima mea prăbuşire sufletească. Descoperisem cine

eşti. Pe adevăratul Pierrot. Nu pe cel pe care-l visasem...

PIERROT *(apărîndu-se)* : Te lauzi... Pe vremea aceea, tu nu erai decît o copilă... Nu ştiai încă, ce-nseamnă dragostea... Tu n-ai ştiut niciodată, cît te iubeam... Cum era posibil sa te prefer unei fete de cîrciumar? Dar să lăsăm explicaţiile deoparte... Cine se explică, se micşorează.

DAMIANA: Ai dreptate... Trecutul nu se explică... Se recapitulează numai...

PIERROT: Poate... Dar pe mine, trecutul nu mă mai interesează. Amintirile parcă-ţi dublează anii. Eu nu vreau să par mai bătrîn decît sunt. Eu am renunţat la amintiri.

DAMIANA *(scurt):* Eu n-am renunţat încă.

PIERROT: Te priveşte...

DAMIANA: Şi pe tine, nu?

PIERROT: Ar fi o indiscreţie pe care, faţă de tine mai ales, nu mi-aş permite-o!

DAMIANA: Chiar cînd amintirile mele ar fi propriile tale amintiri?

PIERROT *(după o pauză):* Dacă ţii cu orice preţ să mă inventariezi... Bine, fie! te-ascult!

DAMIANA *(ca şi cum şi-ar forţa memoria):* Mai era la curte... îţi mai aduci aminte? O fată care mulgea vacile...

PIERROT *(oprind-o):* A, nu, nu... te rog... Destul, destul! Iartă-mă, Damiano... Dar tu, prea multe ştii...

DAMIANA: Te sperii de ce ştiu eu? Dar eu nu ştiu nimic, faţă de ceea ce trebuie să ştii tu. Bunăoară, fratele Vetei, ce mai face? A ieşit din puşcărie?

PIERROT: Fratele Vetei? Care mai e şi ăla?

DAMIANA *(precizînd):* Marin! care a-ncercat să te omoare. *(Pierrot tresare neplăcut.)* Nu, nu... Nu te speria, că nu te-ntreb pentru ce. Ştiu pentru ce a vrut să te omoare. Vreau să aflu numai dacă şi-a sfîrşit pedeapsa.

PIERROT *(jenat, căutînd să schimbe discuţia):* Damiana dragă... Eu... sunt ani, de cînd am renunţat să-mi mai cercetez trecutul... Hai să vorbim de altceva... Ceva mai la ordinea zilei...

DAMIANA: Altceva? Dar pentru noi doi, în momentul de faţă, ce altceva ar mai putea fi la ordinea zilei, decît propriul nostru trecut...

PIERROT *(hotărît):* Eh, bine! Dacă ţii cu tot dinadinsul să-mi dezgropi hoitul trecutului, fie! Am să te ajut chiar eu. Te previn, însă, că-i tot ce poate fi mai scandalos. Ar putea să te facă chiar să roşeşti, Ba ceva mai mult, îţi rezerv anume amănunte de care o să roşească pînă şi cărţile tale de rugăciune...

DAMIANA: De prisos toate ameninţările tale, fiindcă eu presimt tot ce mi-ai putea spune. încercarea ta de sinucidere este mai elocventă decît orice.

PIERROT *(izbucnind):* Eh, bine... dacă este aşa, ce mai aştepţi? Haide... Vorbeşte... Spune-mi că mi-ai ghicit ghidul... Este singurul lucru, poate, pe care mi-e ruşine să ţi-l spun. Haide, Damiana, fă gestul pe care îl aştept de aproape doisprezece ani. Elocvenţa sinucidere! mele, te pune de azi înainte la adăpostul oricărei alte noi neplăceri sentimentale.

DAMIANA *(oprindu-l):* Sfîrşeşte sau mă faci să cred că sinuciderea ta n-a fost decît o înscenare sinistră.

PIERROT: Mă crezi capabil de aşa ceva?

DAMIANA: Te cred capabil de orice. Şi dacă nu mi-ar fi fost milă de tine, m-aş fi rugat de-acolo doar, pentru odihna sufletului tău. Dar eu, după cum vezi, mi-am călcat pe suflet, şi-am venit.

PIERROT: Mărturiseşte atunci că mă iubeşti încă... Nu?

DAMIANA: Ar fi poate singura mea răzbunare justificată. Dar eu nu pot minţi... Nu pot... Nu pot...

PIERROT *(revenind):* Ba da... Ba da... Minte-mă, te rog... Minte-mă şi tu odată... Minte-mă cel puţin să-mi poţi da această supremă mîngîiere a iluziei că omul, care simte că trebuie să moară, ar putea fi salvat de o femeie care-i ordonă să trăiască...

DAMIANA *(speriată):* Pierrot dragă, te-a zăpăcit morfina. La vîrsta ta, atît lirism! Nu cumva ai început să crezi în purgatoriu?

PIERROT *(din ce în ce mai liric):* Am început să cred în tine, mai mult ca oricînd... Dacă ţi-aş spune că revederea ta mi-a schimbat nu numai gîndurile, dar şi planurile pentru viitor? Dacă ţi-aş spune că de data asta, vreau să trăiesc? Da, da... Ascultă-mă, înţelege-mă, crede-mă! Vreau să trăiesc. Pierrot, pe care l-ai cunoscut tu acum doisprezece ani, a murit... S-a sinucis fiindcă n-avea pentru cine să trăiască... fiindcă nu găsise nici un suflet care să-1 înţeleagă... nici o mînă care să-1 oprească să nu se prăvale în prăpastie...

DAMIANA *(tăindu-i vorba):* Prăpastia pe care şi-o săpase el singur.

PIERROT *(continuînd pe tonul liric):* Ai dreptate... Aşa este... Pierrot a fost un păcătos... Dar păcatul nu distruge. Păcatul te perpetuează... Moartea i-a purificat sufletul şi sufletul lui cel nou vine azi să se prosterneze la picioarele tale... Te iubesc, Damiana... Te iubesc... Te iubesc.

DAMIANA *(întrerupîndu-i elanul) :* Pierrot... Pierrot... taci, te rog. Nu profana sfinţenia propriei tale reînvieri!

PIERROT *(solemn):* Reînvierea mea eşti tu!

DAMIANA *(resemnată):* Eu nu-mi mai aparţin mie. Viaţa mea este închinată altuia... Celui care nu minte... Celui care nu înşeală... Celui care nu păcătuieşte şi nu are nevoie de purificarea morţii, pentru a fi iertat.

PIERROT: Dar care totuşi a murit şi el odată.

DAMIANA: Adevărat... Dar pentru iertarea păcatelor voastre, nu alor lui.

PIERROT: Ba alor voastre... Da, da... Alor voastre, tuturor călugăriţelor şi surorilor de caritate, care vă închideţi între zidurile chiliilor, pentru aceleaşi motive pentru care, eu am vrut să mă închid în cele patru scînduri de brad.

DAMIANA *(gravă):* Şi azi, în ce ai de gînd să te mai închizi?

PIERROT *(plin de siguranţă şi convingere)*: în nimic... Pînă ieri, e adevărat, am fost un ticălos... Mi-am dat însă seama la timp că nu merit să mai trăiesc şi ticălosul de ieri, astăzi poate sta cu fruntea sus, alături de nu importă ce sfînt din calendarul vostru bisericesc.

DAMIANA *(corijîndu-l):* Numai că sfinţii creştini din calendarul nostru bisericesc n-au murit sinucişi. E drept că unii au murit asasinaţi de către necredincioşi... Dar atîta tot.

PIERROT *(revenind)* : Dar tu ? Tu pentru ce te-ai retras într-o chilie de mînăstire? Pentru ce-ai fugit de ce e dat omului să se apropie? Pentru ce ţi-ai luat adio de la viaţa pe care Dumnezeu ţi-o dăduse s-o trăieşti altfel? Nu cumva postul şi rugăciunile tale, sunt fraţi de cruce cu fiolele mele de morfină? Vorbeai de autorul moral al sinuciderii fetei cîrciumărului Ieronim. Dar nu cumva mai cunoşti şi pe autorul moral al unei alte sinucideri... Sinuciderea lui Petre Sălceanu?

DAMIANA *(emoţionată):* Unde vrei s-ajungi, Pierrot?

PIERROT: De unde-am plecat... Viaţa omului este tot atît de rotundă ca şi aureola sfinţilor voştri... Omul după ce moare, devine exact ceea ce era înainte de a se naşte. Dacă rămîi cu mine, două fiinţe noi îşi vor recuceri, clipă cu clipă, viaţa pe care şi-o escamotaseră reciproc... Dar dacă te întorci iar la mînăstire, autorul moral al celei de a doua sinucideri, de data asta definitivă, a lui Petre Sălceanu, îşi va continua penitenţa.

DAMIANA *(îndurerată):* Taci... taci, te rog, Pierrot... Cuvintele tale mă-nspăimîntă. Cinismul tău mă tortură... mă crucifică!

PIERROT *(profetic)* : Ba te reînviază, ingenuă întîrziată ce eşti!... Tu nu înţelegi că de azi înainte, noi suntem două fiinţe noi? Tu nu-nţelegi că soarta noastră nu mai poate fi una şi aceeaşi ? Care a fost pînă azi deosebirea între mine şi tine? Dintre ticălosul de Pierrot şi preacuvioasa măicuţă Damiana? Eu nu mai eram decît un cadavru rămas încă neîngropat, iar tu, o biată îngropată de vie... *(Se aude bătînd în uşe.)* Intră!

SCENA III

ACEIAŞI, TUDORACHE

TUDORACHE *(care a intrat pe uşa din stînga, întinde jenat o filă de hîrtie lui Pierrot)*: O factură de plată...

PIERROT *(cetind factura)* : Ce-nseamnă asta ? Două mii de lei transportul furniturilor de înmormîntare.

TUDORACHE *(explicînd)*: De la biroul de pompe funebre, pe care-1 anunţaserăţi chiar dumneavoastră, conaşule. Nu vă supăraţi. Dar cum în primele momente vă crezuserăm mort, luasem dispoziţii pentru doliu. Puteţi întreba şi pe conu Matei...

PIERROT: Da, da... înţeleg...

TUDORACHE *(continuînd)* : Şi fiindcă pînă să vă salveze domnul doctor, sosise doliul... a trebuit să-1 contramandăm şi să-1 ducă înapoi.

PIERROT *(scoate lânii din portmoneu):* Iată două mii de lei... plăteşte şi cere să-ţi dea o factură timbrată. *(După ce Tudorache iese, Pierrot se adresează din nou Damianei.)* Vezi ce-nseamnă să nu ştii să mori la timp? Două mii de lei în plus la viitoarele cheltuieli de înmormîntare.

DAMIANA *(hotărîtă):* Eşti liber să faci cum vei crede de cuviinţă... Eu însă vreau să plec cît mai curînd posibil...

PIERROT: Pentru ce ?

DAMIANA: Ca să-mi regăsesc liniştea sufletească.

PIERROT *(insinuant):* Unde? La mînăstire? N-ai mai plecat odată? Mărturiseşte-ţi singură greşeala. De plecat, ai plecat chiar de-a binelea. Sufletul însă, ţi l-ai lăsat aici. Sufletul nu călătoreşte. Rămîne pe loc şi aşteaptă ceea ce numai el singur ştie. Nu-1 mai recunoşti? Răspunde. L-ai regăsit exact acolo unde l-ai lăsat acum doisprezece ani.

DAMIANA *(protestînd deprimată):* Nu, nu, nu!... Nu vreau să recunosc nimic. Trebuie să plec. Eu nu mai am ce căuta aici. Aici e casa păcatului... casa demonului... demonul vieţii mele, care continuă să-mi precupeţească sufletul. Ce vrei să faci cu sufletul meu, Pierrot?...

PIERROT *(solemn) :* Să ţi-1 asociez fericirii mele de mîine. Să ne trăim împreună viaţa de care ne-am bătut joc amîndoi. Sau... Tu între patru ziduri albe de mînăstire, şi eu, între patru scînduri albe de brad. *(în momentul acela se aud clopotele sunînd la o biserică, Damiana tresare, îşi împreună mîinile pe piept ca pentru rugăciune şi se îndreaptă spre fereastra deschisă prin care pătrunde glasul clopotelor.)*

DAMIANA *(emoţionată):* Parcă sunt clopotele noastre de la Bruges...

PIERROT *(sinistru):* Ale voastre şi ale noastre, clopotele de înmormîntare sună la fel.

DAMIANA *(evlavioasă):* Afară de clopotele din noaptea învierii, care sună altfel. *(Apoi cu mîinile împreunote şi cu ochii pierduţi în vag se roagă cadenţat şi rar.) Ave Măria... mater Dei... ora pro nobis peccatoribus... nune et in hora mortis nostrae... amen...*

PIERROT *(la spatele ei în aceiaşi atitudine de rugă, pronunţă tot aşa de cadenţat ca Damiana, următoarele fraze scurte pe care le încadrează parcă în pauzele din rugăciunea Damianei) :* Roagă-te, te rog, şi pentru mine... pentru mine, pentru care nu s-a rugat nimeni pînă azi... pentru cel care te iubeşte... Auzi tu, Damiana? Pentru cel care te iubeşte... pentru cel care te iartă că nu-1 mai iubeşti... *(Sfîrşind rugăciunea, Damiana izbucneşte în plîns şi se împleticeşte pe picioare, dar cade în braţele lui Pierrot care s-a repezit la timp spre dînsa, strigînd.)* Damiana... Damiana... îngerul meu păzitor!...

ACTUL III

SCENA I

PIERROT, FLORICA

PIERROT *(îmbrăcat în jachetă, mănuşi albe, joben şi baston se priveşte în oglinda de la chemineu, gata să iasă. Apare însă Florica cu două mari buchete de flori, înfăşurate în foiță albă)* : Ce sunt florile astea?

FLORICA: Pentru logodnă...

PIERROT: Ei şi? Du-le domnişoarei... Ce cauți cu ele la mine?

FLORICA *(înțepată):* Fiindcă pentru dumneavoastră sunt, nu pentru măicuța Damiana.

PIERROT: Pleacă cu ele de-aici... Ştii că mie nu-mi plac florile. *(Florica rămîne pe loc.)* N-auzi?... Du-le domnişoarei.

FLORICA *(timidă) :* Poate vreți să ştiți cine le-a trimis...

PIERROT *(curios):* Eh!... Cine le-a trimis? *(Se apropie de Florica.)*

FLORICA *(desfăcînd puțin foița de hîrtie):* Trandafirii ăştia albi sunt de la... *(îi întinde cartea de vizită înfiptă în foiță.)*

PIERROT *(desface plicul cetind cu voce tare) :* „Condoleanțele mele... De data asta, cred c-ai reuşit să te sinucizi cu adevărat, Zuzu." Am înțeles... Spiritul ăsta miroase a măgarul de Matei... *(Florichii.)* Ştii că maimuța de Zuzu trăieşte cu maimuțoiul de Matei?

FLORICA: Treaba lor...

PIERROT: Numai că treaba asta a lor, pe mine m-a costat vreo şaizeci de mii de lei... *(întrebînd-o din nou.)* Şi ăştialalți roşii? *(Scoate cartea de vizită din plic şi citeşte.)* „Viorica Podeanu, urează dulcei canalii..." *(Se opreşte brusc din cetit.)* Hm... Canalia aia, sunt eu!... Cel puțin sunt o canalie dulce... *(Florichii.)* Ia ascultă, fă Florico!... Tu crezi că un om care se hotărăşte să se-nsoare, e o canalie? *(Florica tace.)* De ce taci?... Hai!... Dă-ți drumul...

FLORICA *(supărată):* întrebați-o p-a care-1 ia de bărbat...

PIERROT: A, a!... Faci pe supărata... Doar n-ai fi vrut să te iau pe tine de nevastă! *(Florica îşi lasă capul în jos ca şi cum ar plînge.)* Ce? eşti nebună? Ai început să-mi faci scene? Poftim! Asta-mi mai lipsea mie acum... *(Florica vrea să plece.)* Stai aici! Unde pleci?

FLORICA: Să duc trandafirii domnişoarei.

PIERROT: Bine... du-i-le... Dar să nu-i spui de unde sunt.

FLORICA: Nu-i spun. Nu vă fie teamă. Deşi v-ați bătut joc de mine...

PIERROT *(oprind-o):* Ia, ia... ia mai stai puțin... Văd că azi nu prea eşti în toane bune. Ce-ai?... Te-a certat Damiana? *(Florica răspunde cu un gest negativ din cap.)* Te dă cineva afară? *(Florica repetă gestul negativ.)* Atunci? De ce eşti nemulțumită? Ai să rămîi pe loc. Nu chiar cum ai fost pînă azi. Dar tot în serviciul meu. Damiana este o femeie foarte cumsecade... are un suflet de sfîntă. A fost călugăriță. Să vezi ce bine o să se poarte cu servitorii! *(încearcă s-o ia de guşe ca s-o mîngîie dar Florica se fereşte brusc. Enervat de refuz Pierrot insistă, dar Florica se desprinde de el şi se refugiază cu florile în brațe în fața rampei. Pierrot îşi depune jobenul şi bastonul pe un fotei şi se îndreaptă spre Florica.)* Am renunțat eu la fiolele mele de morfină. Dar la tine, javră rustică ce eşti, n-am să renunț încă. *(în timp ce Florica se apără cu florile de Pierrot, Damiana care şi-a schimbat costumul de călugăriță într-o toaletă luxoasă de zile mari, apare în scenă fără să se facă simțită, vede ce se petrece, tresare o clipă, apoi după un gest de scîrbă, ridică*

jobenul lui Pierrot de pe fotoliu şi-l pune în capul statuii lui Epicur, ieşind apoi din scena tot fard să se facă simţită. Cînd Pierrot se întoarce însă spre fotoliu, tresare sugnimîndu-şi exclamaţia de rigoare.) Unde mi-e pălăria?

FLORICA *(supărată):* Care pălărie?...

PIERROT: Jotenul meu. N-am fost cu el în cap? L-am lăsat adineaori pe fotei. Uite colea lîngă baston. Cine mi 1-a luat? Cine oare a intrat aici?

FLORICA *(disperată):* Vai de mine... M-aţi nenorocit, conaşule...

PIERROT '*(plictisit):* M-am nenorocit pe mine, tîmpito, nu pe tine.

FLORICA: Mai bine plec. Daţi-mi drumul că eu nu mai stau în casa asta.

PIERROT *(zărindu-şi jobenul pe capul lui Epicur):* A! ... jobenul 'meu pe capul lui Epicur. Bravo ei! Numai Damiana putea să-mi facă gluma asta sinistră! La aşa cap, aşa pălărie. *(Căzînd pe gînduri.)* Mi se pare că s-a sfîrşit. Ce idiot am fost! *(Florichii.)* Ascultă... Vezi de află cine a dat peste noi. Şi dacă cumva... Să nu fi obraznică cu măicuţa Damiana, că-ţi mut fălcile... *(îşi pune jobenul pe cap.)* Dacă-ntreabă cineva de mine, mă întorc peste un sfert de oră. *(Iese pe uşa principală.)*

FLORICA *(după o clipă de reculegere) :* Doamne, Doamne ! Ce balamuc?.,. Cine m-a adus pe mine-n casa asta? *(Vrea să iasă cu buchetele de trandafiri pe uşa din dreapta, dar este întîmpinată de Damiana.)*

SCENA II

FLORICA, DAMIANA

DAMIANA: Frumoase flori... Pentru cine sunt trandafirii ăştia?

FLORICA: Pentru dumneavoastră, măicuţă Damiana..,

DAMIANA: Pentru mine? Credeam că ţi le-a dat ţie domnul Pierrot.

FLORICA *(ruşinată):* Mie? Vai, măicuţă! Sunt de la prietenii conaşului pentru logodnă.

DAMIANA: Da? ... Şi cine se logodeşte?...

FLORICA *(din ce în ce mai zăpăcită):* Cine?... Cum cine?... Dumneavoastră cu conaşul...

DAMIANA: Pentru mine şi Pierrot?

FLORICA: Pentru logodna dumneavoastră... Nu vă logodiţi astă-seară?

DAMIANA: Noi, Florica? A fost o glumă, fetiţo. Tu nu ştii că-i păcat să se ia văr cu vară?

FLORICA: Dar noi credeam că... N-aţi spus că mîine după logodnă plecaţi cu conaşul la Sinaia?

DAMIANA: Ai înţeles greşit, fetiţo. Mîine plec, e adevărat... dar plec singură, nu cu stăpînu-tău... Şi nu plec la Sinaia... Plec în Belgia...

FLORICA: Tot acolo?

DAMIANA: Tot acolo!

FLORICA: Şi tot la mînăstire?

DAMIANA: Da!... Tot la mînăstire...

FLORICA *(înţelegînd):* Poate plecaţi din cauza mea, măicuţă. Dar eu nu sunt vinovată... vă jur... Eu n-am vrut să vă fac nici un rău... Iertaţi-mă... *(îngenunche în faţa Damianei.)*

DAMIANA *(ridicînd-o):* Linişteşte-te, fetiţo, că eu n-am de ce să te iert. Mie nu mi-ai făcut nici un rău. Roagă-te însă lui Dumnezeu să-i ierte păcatele lui stăpînu-tău. Văd că tu îl cunoşti mai bine decît mine. *(Damiana sună. Florica aşază tristă buchetele de trandafiri pe birou. Tudorache intră pe uşa din stînga.)* Moş Tudorache, dă-mi, te rog, jos, din pod, cufărul cu care am venit.

TUDORACHE: îl luaţi la Sinaia?

DAMIANA: Ba ceva mai departe... mult mai departe... *(Florichii.)* Şi odată cu cufărul să vii şi dumneata să-mi ajuţi la bagaj. *(Iese pe uşa din dreapta.)*

SCENA III

TUDORACHE, FLORICA

TUDORACHE *(nedumerit) :* Ce-i cu asta?... A-nnebunit?

FLORICA *(distrată):* Pleacă...

TUDORACHE: Ştiu că pleacă... Da' ce face atîta bagaj?

FLORICA: Zice că pleacă pentru totdeauna.

TUDORACHE: Pentru totdeauna?

FLORICA: Auzi că se-ntoarce iar la mînăstire...

TUDORACHE: NU mai spune... Dar ce s-a întîmplat, Florico?

FLORICA: Ce se-ntîmplă în fiecare zi la noi... Ne prinse călugărița cînd încerca boierul să mă gîdile sub guşe.

TUDORACHE *(izbucnind):* Nenorocito! Ce-ai făcut?

FLORICA: EU n-am făcut nimic. Nu eu sunt de vină.

TUDORACHE: Vai de ea săraca! Să ştii că blestemul ăştia te-ajunge. Asta e sfîntă. Nu-i femeie ca voi.

FLORICA *(dă din cap cu dublu înțeles):* N-o mai plînge că şi ea are să fie tot ca noi. I-a cam trecut ei vremea... nu-i vorbă... Noroc însă că boierul nu prea alege... Muiere să fie, şi gata...

TUDORACHE: Adică... tu crezi... că... *

FLORICA: Ba bine că nu!... Nu-ți fie teamă, că ştie boierul cum s-o-nvîrtească şi p-asta. *(Soneria de la uşa principală. Florica se duce să deschidă, iar Tudorache iese pe uşa din stînga.)*

SCENA IV

FLORICA, PIERROT

PIERROT *(grăbit din antret):* Spune... Ce-ai aflat?

FLORICA: De ce ne era frică, n-am scăpat...

PIERROT: Damiana? *(Florica dă din cap afirmativ.)* Şi? Ce ți-a spus?

FLORICA: Mi-a spus că pleacă.

PIERROT: Unde pleacă?

FLORICA: Se-ntoarce de unde a venit...

PIERROT: Bine... Du-te şi spune-i că vreau să-i vorbesc. *(Florica iese pe uşa din dreapta. Rămas singur, Pierrot priveşte nervos în jurul lui, apoi zărind cele două buchete de trandafiri de pe birou, le aruncă pe scînduri. în momentul acela apare Damiana pe uşa din stînga.)*

SCENA v

PIERROT, DAMIANA

PIERROT: Ştiu!

DAMIANA: Ce ştii?

PIERROT: Ştiu că m-ai văzut.

DAMIANA: N-am văzut nimic.

PIERROT: Ba da... M-ai văzut... Mărturiseşte că m-aî văzut.

DAMIANA *(calmă) :* N-am văzut nimic.

PIERROT: Ba da... M-ai văzut... Lasă-ți ipocrizia mînăstirească deoparte. M-ai văzut. Mărturiseşte că m-ai văzut.

DAMIANA *(calmă) :* N-am văzut nimic.

PIERROT *(exasperat):* N-ai văzut nimic? Nimic?

DAMIANA: Nimic.

PIERROT: Damiana. Mă faci să-mi pierd mințile.

DAMIANA: Nu cumva pretinzi că le-ai fi avut vreodată!

PIERROT: Destul! Să vorbim serios. Pentru ce vrei să pleci?

DAMIANA: Fiindcă peste trei zile-mi expiră concediul.

PIERROT: Ce concediu? Ai plecat de la mînăstire în concediu?

DAMIANA: Tu crezi că mînăstirea e cafenea?

PIERROT: NU. Dar. Ce-are a face? Un concediu se mai poate prelungi.

DAMIANA: NU simt nevoia. Venisem pentru înmormîntarea lui văru-meu.

PIERROT: Dar văru-tău trăieşte. Nu mă crezi? N-a murit încă.

DAMIANA: Dă-mi voie să rămîn la textul telegramei de acum o lună. Pentru mine, Petre Sălceanu nu mai trăieşte.^

PIERROT: Cum? Ăsta-i ultimul tău cuvînt?

DAMIANA: Ultimul meu cuvînt, nu-i decît ecoul ultimei tale voluptăți... voluptatea morții...

PIERROT: Dar pentru numele lui Dumnezeu, trebuie să-ți explic odată şi ție, că nu sunt cel care par a fi. Te rog, ascultă-mă...

DAMIANA *(întrerupîndu-l):* Adu-ți aminte de propriile tale sentimente în viață... Cine se explică, se mic-

şorează... Rămîi aici, Pierrot, fiindcă mai mult decît atît nu te poţi micşora!

PIERROT: De ce mă umileşti, Damiana?

DAMIANA: Fiindcă trebuie să mă apăr...

PIERROT: Ai dreptate. Moartea mea o să te apere mai bine decît te-aş fi putut apăra eu, fiind încă în viaţă.

DAMIANA: Ţi-ai găsit singur, soluţia. Dealtfel, nu-i pentru prima oară. Nu m-aş mira chiar să mai greşeşti odată şi atunci pentru ultima oară.

PIERROT: Cum? Tu crezi că sinuciderea mea a fost o farsă?

DAMIANA: NU zic asta. Constat numai că tu ştii să profiţi pînă şi de pe urma propriilor tale greşeli.

PIERROT: Bănuieşti poate că te-am chemat eu?

DAMIANA: Bănuieşti poate că am venit nechemată?

PIERROT: A fost un gest de gentileţe familială.

DAMIANA: Şi la tine, un exces de minciună sufletească!

PIERROT: Te credeam dornică să cunoşti şi tu viaţa.

DAMIANA: Vrei să-mi vorbeşti de viaţa ta?

PIERROT: A, nu! ... Pe aceea văd că mi-o cunoşti foarte bine. Un „fapt divers" care şi-a pierdut actualitatea.

DAMIANA: Care este atunci, după tine, adevărata viaţă?

PIERROT *(după o pauză)* : Aceea pe care ştii s-o sfîrşeşti la timp.

DAMIANA: Ce mare adevăr ai spus, Pierrot!

PIERROT: Pentru tine însă, pînă mai ieri, era o minciună.

DAMIANA: Astăzi însă, m-ai convins. Ai avut dreptate. Iată al doilea compliment pe care ţi-1 fac.

PIERROT *(trist)*: Acum e prea tîrziu!

DAMIANA *(profetic):* Ascultă, Pierrot... N-o să ne mai vedem, probabil, niciodată. Să ne despărţim dar, cu sufletul împăcat, şi cuvîntul fiecăruia dintre noi să fie cuminecătura sfîntă, din care se împărtăşeşte celălalt. Tu eşti un om sfîrşit. Cangrena sufletului tău a ajuns'prea departe. Orice operaţie e de prisos. Zilele tale sunt numărate. Tu trebuie să mori, Pierrot. Tu eşti omul care trebuie să moară.

PIERROT *(umilit):* Sunt un ticălos.

DAMIANA: Eşti un om fericit.

PIERROT: Pentru ce trebuie atunci să mor?

DAMIANA: Pentru că ai trăit atît cît îi trebuie unui om să fie fericit!

PIERROT: Dar fericirea mea de mîine trebuie să fie alta.

DAMIANA: Te înşeli, Pierrot. Fericirea ta de mîine va fi o sinucidere reuşită. E singurul sfîrşit onorabil,, de care n-ai să roşeşti pe lumea cealaltă.

PIERROT *(abătut):* Sunt un păcătos.

DAMIANA *(solemnă):* Păcatul a fost pîinea ta cea de toate zilele!

PIERROT *(rugător):* Spune-mi, cel puţin, că m-ai iertat.

DAMIANA: Simţi nevoia acestei laşităţi?

PIERROT: Faţă de tine... Da!

DAMIANA *(împreunîndu-şi mîinile ca pentru rugăciune): Et dimitte nobis debita nostra sicut et nos demittimus debitoribus nostris et ne nos inducas in tentationem sed libera nos a malo... amen.*

PIERROT *(sărutîndu-i mîna) :* îţi mulţumesc, Damiana..- Cînd vrei să pleci?

DAMIANA: Poate chiar la noapte.

PIERROT: Foarte bine... Plecăm împreună.

DAMIANA *(uimită) :* Cu mine?

PIERROT *(liniştind-o):* Nu-ţi fie teamă. Plecăm împreună, dar nu în aceeaşi direcţie. *(Apare Tudorache pe uşa din stînga.)*

SCENA VI

ACEIAŞI, TUDORACHE

TUDORACHE: Am coborît cufărul, coniţă... Florica. v-aşteaptă în odaia dumneavoastră.

DAMIANA: Mă duc să-mi fac bagajele... Dacă ai nevoie tu de servitori, ţi-i trimit imediat.

PIERROT: A, nu... Nu te grăbi, că bagajul meu este ca şi gata. *(Damiana şi Tudorache ies împreună pe uşa din dreapta. Rămas singur, Pierrot priveşte aiurit în pirul lui, se duce apoi la birou, trage un*

sertar din care scoate mai multe fiole pe care le examinează la lumină, şi o siringă pe care o încearcă dacă merge bine. în momentul cînd vrea să pornească cu ele, se aude soneria de la uşa principală, Pierrot îşi ascunde fiolele şi siringa în buzunar şi rămîne pe loc, pînă ce Matei apare în antreiul care nu era încuiat.)

SCENA V I I

PIERROT, MATEI

MATEI *(intră îmbrăcat ca şi Pierrot în jachetă, cu joben, mănuşi albe şi un buchet de flori de liliac în mînă) :* Dragul meu, să fie într-un ceas bun...

PIERROT *(plictisit cu un aer funebru) :* Ah! Şi tu tot cu flori vii? Parcă ați veni la o înmormîntare.

MATEI: Ce? Eşti nebun? Doar n-ai vrea să-ți aduc bomboane, ca la copii? Şi la urma urmelor, nici nu ți le-am adus ție. Le-am adus logodnicei.

PIERROT: Care logodnică?

MATEI: Cum, care? Damiana!

PIERROT *(scurt şi apăsat):* S-a sfîrşit!

MATEI: Ce? Ați înnebunit?

PIERROT: Logodna s-a stricat.

MATEI: Vorbeşti serios?

PIERROT *(arătînd buchetele de trandafiri de pe jos):* Uite darurile pentru logodna noastră. Se duc la gunoi. Ăia albi sunt de la Zuzu... Apropo. Ştii că spiritul tău e foarte reuşit. E o adevărată profeție.

MATEI *(surprins):* Care spirit?

PIERROT: Felicitarea pe care mi-a trimis-o Zuzu. Nu i-a fost dictată de tine?

MATEI: Nu ştiu nimic.

PIERROT: NU se poate.

MATEI: îți dau cuvîntul meu de cinste.

PIERROT: Atunci regret. îți făcusem un compliment pe care nu-1 meritai. Va să zică tot Zuzu e mai deşteaptă ca tine.

MATEI: Dar nu înțeleg nimic. Ce s-a-ntîmplat?

PIERROT: Un lucru pe care nu 1-a prevăzut decît Zuzu.

MATEI *(enervat):* Dar spune-mi odată, bre omule, ce s-a-ntîmplat. Mă enervezi.

PIERROT *(luîndu-l prieteneşte de umăr):* Nu mă mai logodesc cu Damiana.

MATEI: Bine. Asta mi-o spuseseşi adineauri. Dar pentru ce? Ce s-a-ntîmplat în lipsa mea?

PIERROT: S-a-ntîmplat că Damiana m-a prins gîdilînd pe sub guşe pe Florica.

MATEI *(revoltat):* Cum se poate?

PIERROT *(explicativ):* Nimic mai natural... Tocmai discutam cu ea rîndurile trimise de Zuzu, împreună cu buchetul de trandafiri, *(căutînd să-şi aducă aminte)* „Condoleanțele mele... de data asta cred c-ai reuşit să te sinucizi cu adevărat../' Ce zici? *Pas bete du tout...* Eu te credeam pe tine autorul lor şi-i explicam Florichii pentru ce... adică îi spuneam că Zuzu trăieşte acum cu tine...

MATEI *(protestînd):* Ce? Ce?... Cum poți să bănuieşti aşa ceva?

PIERROT: Cum? Nu-i adevărat?

MATEI: îți jur!

PIERROT: Iar m-am înşelat. Regret.

MATEI: Dar binențeles'î

PIERROT: Iartă-mă... Te credeam amantul ei... Şi de necaz, am încercat să mă iau bine cu Florica.

MATEI: Dar bine, se poate să faci aşa gafă?

PIERROT: La drept vorbind, gafa a făcut-o Damiana, care a avut proasta inspirație să intre în odaie tocmai cînd nu trebuia.

MATEI: Şi-acum ce faci?

PIERROT: EU?

MATEI: TU. Ea. Amîndoi. Ce faceți acum?

PIERROT: Plecăm.

MATEI: Unde?

PIERROT: Ea se-ntoarce la mînăstire, iar eu... *(Termină fraza printr-un gest semnificativ.)*

MATEI: Şi tu?

PIERROT: EU, propriu-zis, rămîn în țară. Plec dar rămîn în Bucureşti. Schimb numai cartierul.

MATEI *(CU un ton de canalie):* Va să zică... Adio?

PIERROT: De ce adio? La revedere... Ți-e teamă că n-o să ne mai vedem? Ce puțină cunoştință aveți voi de valoarea cuvintelor. La drept vorbind, ce-nseamnă un „adio"? O despărțire pentru totdeauna? Nu... Dar bineînțeles nu tot aci pe pămînt.

MATEI *(nedumerit):* Vrei să zici poate... în cer!

PIERROT *(acru):* Nu-n cer, dragă Matei, fiindcă cerul nu există... Vreau să zic sub pămînt, unde odată şi odată, tot o să ne-ntîlnim. Mai curînd sau mai tîrziu... Nu e treaba noastră... Treaba Celui-de-sus...

MATEI: Aoleo! Dar astăzi, aiurezi rău de tot.

PIERROT: Fiindcă vreau să te conving că „adio" este un cuvînt de prisos? Decît ai face pe nedumeritul, mai bine ai ruga pe unchiul tău, care este membru al Academiei, să-1 scoată din vocabularul muritorilor limbii româneşti...

MATEI: Adio, adio! Te-ai curățat... Cu Damiana n-a mers!

PIERROT: La revedere, dragă Matei, nu adio... La revedere... *(Se îndreaptă spre uşa din dreapta, care duce în camera sa.)*

MATEI: întîrzii mult?

PIERROT: NU, fiindcă sînt foarte grăbit...

MATEI: Atunci te aştept... Vreau să dau ochii şi cu Damiana...

PIERROT *(ironic şi sinistru):* Imposibil... Natural ar fi să te aştept eu pe tine. Dar bineînțeles după ce vei da cu ochii de Damiana...

MATEI *(fără să priceapă):* Bine, bine... Am să vin îndată... *(După ce Pierrot iese, Matei rămas singur se îndreaptă spre uşa din fund unde găseşte pe Tudorache aranjînd hainele din cuierul din antret.)* PsssL. Tudorache! *(Tudorache intră.)* Ce e, moş Tudorache?... Ce fel de mistere se petrec pe-aci?

SCENA VIII

MATEI, TUDORACHE

TUDORACHE *(încurcat):* Parcă dumneata nu ştii tot aşa de bine ca şi mine?... Specialitatea casei... Una vine, alta pleacă... Şi la fel, şi pe soare şi pe ploaie ... şi pe noapte şi pe zi...

MATEI: Numai dumneata rămîi pe loc...

TUDORACHE: Fiindcă, pesemne, eu nu sunt femeie, coane Matei...

MATEI: Şi Florica, bineînțeles...

TUDORACHE: Ba, de data asta... cred c-o să plece şi ea!

MATEI: Dar măicuța Damiana ce face?

TUDORACHE: Deocamdată-şi face bagajele... Şi-a schimbat şi rochia... Zice că la noapte, pleacă şi ea... pleacă şi boierul... Pleacă toți... O să pun pe geamuri bilete de închiriat...

MATEI: Ia ascultă, moş Tudorache. N-am putea noi îndrepta oarecum situația asta nenorocită? Ce zici?

TUDORACHE *(CU filozofie):* Vedeți-vă de treabă, coane Matei, că nu se prinde. Casa asta e blestemată. Parcă dumneata nu ştii? Cînd vrei s-o dregi, mai rău o strici. *(Zărind pe Damiana.)* Uite-o şi pe logodnica lui Isus Hristos... *(Damiana intră, Tudorache iese.)*

SCENA IX

MATEI, DAMIANA

MATEI *(CU căldură şi emoție în voce) :* Scumpă prietenă, sunt dezolat de cele aflate... Dacă-ți pot fi de folos cu ceva, mă pun la dispoziție d-tale...

DAMIANA *(în rochia neagră din actul II):* îți mulțumesc... Nu văd însă cu ce m-ai putea ajuta...

MATEI *(schimbînd tonul):* Adevărat... Sunt chestiuni de ordin intim, în care intervenția unei terțe persoane, poate fi interpretată drept o grosolănie.

DAMIANA: M-a: înțeles greşit... N-am vrut să spun lucrul ăsta...

MATEI: Bănuiam că hotărîrea dumitale nu e definitivă... Credeam că... Doamne!... Mai ştiu şi eu ce să spun!... în lumea noastră, între un bărbat şi o femeie, incidentele astea nu se sfîrşesc niciodată aşa de tragic.

DAMIANA: Ce mă sfătuieşti să fac atunci?

MATEI: Ai nevoie de sfatul meu, măicuţă Damiana?

DAMIANA: Te ascult...

MATEI *(căutîndu-şi cuvintele):* Vezi, dumneata... E drept că purtarea lui Pierrot, a depăşit orice margine... Unui om care pretinde că iubeşte o femeie ca dumneata... un adevărat potir de cristal! o sfîntă... o nouă întrupare a Maicii Domnului, nu-i e permis să se coboare pînă la o servitoare... o fiinţă de rînd... o imitaţie de femeie...

DAMIANA *(CU dublu înţeles) :* în felul meu, şi eu am fost pînă mai ieri tot o servitoare ... Am servit altarul Domnului...

MATEI: A, da... înţeleg. Dumneata eşti foarte bună... foarte îngăduitoare... Dumneata creştinizezi nuanţele noastre sociale... Dumneata egalizezi pe servitoarea Domnului nostru Isus Cristos, cu servitoarea domnului Pierrot... Poate că dumneata l-ai şi iertat... Probabil că în sufletul dumitale nu mai păstrezi decît rugina unei amintiri neplăcute şi atîta tot... Pentru mine însă fapta lui este o curată inconştienţă... îmi dau chiar seama că de o murdărie ca asta, nu se mai poate spăla nici cu apa Iordanului.

DAMIANA: CU ce-mi poţi fi atunci de folos?

MATEI: Credeam că, avînd în vedere legăturile ce existau între dumneavoastră, mai de mult...

DAMIANA: Tatăl meu şi tatăl său au fost fraţi... Asta e singura legătură dintre noi...

MATEI: Da?... Vream să spun, că amintirea idilei dumneavoastră din tinereţe... adică vechea dumneavoastră idilă...

DAMIANA: NU corecta calificativul, fiindcă pe vremea aceea nu împlinisem încă optsprezece ani...

MATEI *(cu o revoltă falsă):* Poftim!... Ce inconştienţă... Să te piardă la optsprezece ani şi să nu fie în stare să te păstreze cînd avusese norocul să te regăsească în splendoarea de azi...

DAMIANA: îl crezi cu adevărat inconştient?

MATEI: A... Desigur... E un inconştient... E un om sfîrşit... un complet decrepit...

DAMIANA: Ce-mi rămîne de făcut atunci?

MATEI *(şiret):* Poate c-ar fi bine să mai rămîi...

DAMIANA: Şi crezi că l-aş mai putea salva?

MATEI: Pe Pierrot?... A, nu!... Imposibil... Ar fi păcat să-ţi pierzi timpul cu un cadavru ambulant...

DAMIANA: Atunci?

MATEI *(convingător):* Atunci... Măicuţă Damiana... Eşti frumoasă, măicuţă... Eşti tînără... încă... Priveşte-te-n oglindă, te rog, şi vezi-te cum eşti... Nu te mai întoarce la mînăstire... E păcat... Ascultă-mă pe mine... Pierrot este un ticălos... Ştiu... Dar parcă numai Pierrot şi Isus Cristos există pe lume?...

DAMIANA: Ai dreptate... Abia acum înţeleg ce trebuie să fac... îţi mulţumesc că m-ai oprit s-apuc pe calea greşită... Nu mai plec... Rămîn pe loc...

MATEI *(exuberant de bucurie):* Rămîi? Adevărat că rămîi?... Ce fericit sunt!... *(încearcă să se apropie de ea cu braţele întinse.)*

DAMIANA *(oprindu-i gestul)*: Rămîn să salvez pe Pierrot...

MATEI *(încurcat):* Pe Pierrot?... Cum? Şi eu...

DAMIANA *(cu un gest imperativ)*: Dumneata, comunică-i te rog, prietenului dumitale, că nu mai plec!...

MATEI *(priveşte o clipă aiurit, apoi dîndu-şi seama de realitate, dispare repede pe uşa din dreapta, strigînd):* Pierrot... Pierrot... Pie... *(ţipă)* A!... *(Apoi trece brusc, iar după o pauză reapare îngrozit, fără să mai poată articula un singur cuvînt. La gestul Damianei, abia şopteşte.)* Pierrot a plecat înaintea dumitale.

DAMIANA *(dînd un ţipăt):* Pierrot!...

MATEI *(cinic şi resemnat) :* Da, da!... Pierrot, ciracul lui Hegesias, a plecat fără să mai aştepte pe sora Damiana.

DAMIANA *(făcînd un pas spre uşa din dreapta, se opreşte o clipa pe loc, apoi ho tarîfă, dă buzna înăuntru):* Pierrot... Pierrot... Aşteaptă-mă şi pe mine...

SCENA X

MATEI, FLORICA

FLORICA *(apare pe uşa din stînga îngrozită de ţipetele auzite):* Dumnezeule, ce s-a întîmplat?

MATEI *(regăsindu-şi calmul) :* S-a întîmplat, fetiţo, c-ai întîrziat prea mult în casa lui Pierrot... O servitoare ca tine, după o lună de serviciu, trebuia să plece cu leafa pe un an întreg şi... basta!...

FLORICA *(înţelegînd):* Aşadar... s-a sfîrşit?...

MATEI: CU stăpînii tăi, da... Cu tine însă, depinde. Vrei să intri servitoare la mine? *(Florica nu răspunde, îşi astupă ochii în şorţ, adună cele două buchete de trandafiri de pe scînduri şi iese şi ea pe aceeaşi uşă ca Damiana. în urma ei se aude soneria de la uşa principală pe care Tudorache se duce s-o deschidă, după ce intrase în scenă pe uşa din stînga.)*

SCENA XI

MATEI, TUDORACHE, CEI DOI OAMENI

MATEI *(la apariţia celor doi domni îmbrăcaţi la fel cu jachete, jobene, mănuşi albe şi cîte un buchet de flori în mîna/)*: Bravo vouă ! Venirăţi la spartul tîrgului...

DOMNUL B: Cum aşa? Am întîrziat?

DOMNUL T: S-a făcut logodna?

MATEI: Gata!

DOMNUL B: NU se poate... Era anunţată pentru ora nouă.

DOMNUL T *(uitîndu-se la ceas) :* E abia opt şi jumătate.

MATEI: Ştiu... Dar a fost caz de forţă majoră... Logodnica lui cea nouă, n-a voit să' aştepte ora fixată de logodnica cea veche.

DOMNUL B : Ia lasă glumele, *mon cher.*

DOMNUL T: Ia mai bine spune-ne ce face Pierrot;

MATEI: Acum nu mai face nimic... Ce trebuia să facă, a făcut, acum un sfert de oră... S-a sinucis!

TUDORACHE: Vai de el, săracul! Dumnezeu să-1 ierte!

DOMNUL B: A L .

DOMNUL T: O!...

DOMNUL B: Cum aşa? Tocmai în seara logodnei?

DOMNUL T: Şi noi, care-i aduserăm flori!

MATEI: Dar, ce-aţi fi vrut să-i aduceţi mortului ? Bomboane ? Haideţi mai bine, să i le depunem la căpătîi... *(Cei doi domni desfac foiţa de hîrtie care acoperă florile.)* Controlaţi-vă mai întîi toaleta. Morţilor nu li se fac vizite cu mănuşi albe... *(Cei doi domni îşi scot mănuşile, le bagă în buzunare, apoi cu Matei în cap, care şi-a luat şi el buchetul de pe birou, păşesc în monom şi dispar pe uşa din dreapta pe care imediat apare Florica, îndreptîndu-se grăbită spre uşa principală.)*

TUDORACHE *(întîmpinînd-o cu o întrebare plină de curiozitate):* Ce-i, Florico? Unde dracu te mai duci şi tu?

FLORICA *(solemn):* La doctor...

TUDORACHE *(speriat):* La doctor? Eşti nebună?

FLORICA *(plină de încredere):* Păi nu 1-a mai scăpat odată, tot el?

TUDORACHE *(în bătaie de joc):* Vino-ţi în fire, fetiţă... Că de două ori, nici Domnul nostru Isus Cristos, n-a înviat... *(Florica iese pe uşa principală, în timp ce Tudorache rămînînd singur, oftează din greu, apoi se duce la telefon şi apucă receptorul.)* Allo... Allo... Domnişoară... opt pe treizeci şi trei... Da, da... *(Pauză.)* Biroul Visarion Negrescu?... Pompe funebre?... Chemaţi, vă rog, la aparat, pe agentul Mitică... *(Pauză.)* Dumneata eşti, domnule Mitică?... Aici sunt eu, Tudorache... Da, da, Tudorache din strada Umbrei nr. 49... *(Pauză.)* Păi vezi? Mi-era teamă că nu mă mai cunoşti!... *(Pauză.)* A!... Nu... Cade data asta nu mai e glumă... E adevărat... Da, da... Mort... Mort...

Mort de-a binelea... ***(Pauză.)*** Atunci, te-aşteptăm... Bravo! Nu uita însă comisionul ăla de şapte şi jumătate la sută... ***(După o pauză.)*** Nu mai spune!... Zi... s-a şi făcut?... Bravo, domnule Mitică... Bravo, bravo! ***(Revenind.)*** Grăbiţi-vă însă, să nu vă ia alţii înainte... ***(După ce închide telefonul, îşi mai face o cruce, şi exclamă evlavios.)*** Doamne, iartă-mă... ***(în timp ce cortina se coboară încet.)***

s FÎRşIT

MANECHINUL SENTIMENTAL

Marioarei Voiculescu

Scumpul meu manechin sentimental

MANECHINELE

RADU CARTIAN, autor dramatic . . . . 35 ani
SANDU RĂCEANU, critic dramatic . . . . 40 ani
BAZIL IONESCU-POTOPENI, milionar . .'______60 ani
JEANA IONESCU-POTOPENI, soţia sa .... 30 ani
MUCHI SANTORINO, artistă dramatică_________25 ani
FLORICA, servitoare . . . . 20 ani
Expuse în zilele noastre, în cele două mari vitrine sociale* din România.

Dorinţa autorului este ca piesa să fie montată în felul teatrului de păpuşi — adică:

La ridicarea cortinei, scena reprezintă faţada unui magazin luxos cu firma *„La derniere mode"* şi alte două inscripţii laterale; una: *„Confection, Opinions & Sentiment-s"* şi alta: *„Pour dames Scmessieurs"*. Vitrina mare în primul plan şi o uşe care se pierde în culisele din dreapta. Pe storul lăsat se citeşte cuvîntul *„Nouveautes"*.

După ridicarea cortinei, patronul şi doi-trei vînzători apar din culisele din stînga, traversează scena pe-trotuarul din faţa magazinului şi dispar pe uşa dirk dreapta, pe care o deschid în vederea publicului.

Cîteva clipe în urmă, storul se ridică şi el, făcînd să apară în vitrina magazinului decorul actului I, montat în paravane.

După terminarea actului, se lasă mai întîi storul vitrinei şi în urmă cortina.

La fel se petrece şi cu celelalte acte.

în caz cînd se aplaudă, actorii ies ca să mulţumească publicului nu în vitrina în care au jucat, ci pe trotuarul din faţa vitrinei cu storul lăsat.

Dacă această montare prezintă greutăţi tehnice şi necesită cheltuieli prea mari, piesa poate fi jucată în mod obişnuit în decorurile actelor intitulate în text „Vitrine".

Coperta la *Manechinul sentimental,* Editura «Cultura Națională", 1926

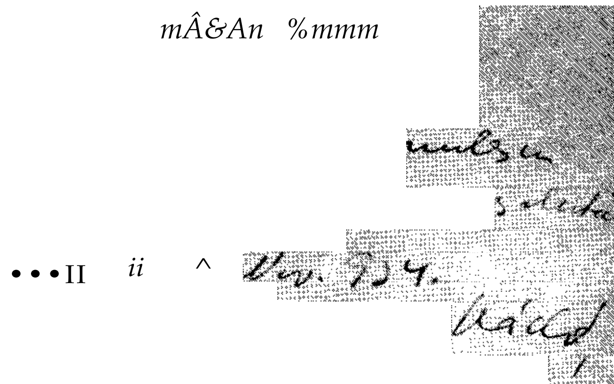
A SZERELMES PltdBAUAIiA

3

ION MiHiJifMcij

mÂ&An %mmm

•••II *ii* ^

A *Szerelmes probababa (Manechinul sentimental),* traducere de Kâdâr Imre — coperta interioară cu autograful traducătorului (colecția «Ion Minulescu")

PRIMA VITRINĂ

O cameră de mansardă, mobilată cu gust şi dezordine artistică. Predomină culorile violente. O sofa acoperită cu o scoarță oltenească, un fotoliu englezesc, un biurou, o bibliotecă simplă etc. Pe pereți afişe ilustrate şi desenuri încadrate simplu. Pe jos, cărți răvăşite şi ziare. Pe cele două laturi ale încăperei, o uşe şi o fereastră. La ridicarea cortinei, Radu, călare pe colțul biroului, vorbeşte. Sandu se ridică ursuz de pe sofaua unde pînă atunci se plictisise parcă de cele auzite.

SCENA I

RADU, SANDU

RADU *(curios şi nerăbdător):* Ei? Ce zici *i* *(Sandu strîmbă din nas.)* Nu-ți place?

SANDU *(acru la vorbă):* Deloc.

RADU *(impresionat):* Vorbeşti serios?

SANDU *(solemn):* Foarte serios. Asta nu-i piesa de teatru.

RADU *(enervat):* Şi de ce n-ar fi?

SANDU *(calm):* Fiindcă n-are acțiune. Dumneata eşti un romantic întîrziat. De cinci ani de zile de cînd îți spun lucrul ăsta. Bați apa-n piuă.

RADU *(agresiv)* : O fi! Dar publicul este de altă părere.

SANDU *(în bătaie de joc):* Ba nu, zău! Ai putea să-mi spui şi mie în ce an se petrece acțiunea piesei dumi-

tale? La o mie trei sute? Pe vremea trubadurilor şi a castelanelor cu centură de castitate? Haide, haide. Recunoaşte şi dumneata că ăsta nu e subiect de piesă românească. Nu e verosimil. O femeie din *high-life,* oricît ai vrea dumneata, nu poate să iubească un poet.

RADU *(consternat):* Niciodată?

SANDU: Niciodată.

RADU: Nici cînd încearcă să se sinucidă pentru ea?

SANDU *(CU compătimire):* Nu, domnule! Nici chiar atunci. Fiindcă o încercare de sinucidere neizbutită îl face şi mai ridicol. *(în bătaie de joc.)* Asta e melodramă!

RADU *(protestînd cu vehemenţă):* Melodramă? Habar n-ai de ce-nseamnă o piesă de conflict sufletesc.

SANDU *(preţios):* Nu se ştie... Eu am pus la punct multe piese mediocre.

RADU *(CU demnitate):* Mediocre, poate... A mea o să fie însă o capodoperă.

SANDU *(CU şiretenie):* S-ar putea să fie şi-aşa...^ Nu zic... Dar pentru asta poetul dumitale trebuie să stea în gazdă la o femeie bogată şi bătrînă.

RADU *(protestînd) :* Nu, nu. Asta nu se poate.

SANDU *(insinuant):* Nu cumva te jenează proprietăreasa bătrînă? Fă-o mai tînără dacă vrei.

RADU: A, nu!... Vîrsta n-ar avea nici o importanţă.

SANDU *(CU dublu înţeles):* Hm!... Cui i-o spui?

RADU: NU prea văd însă nevoia unui nou personaj feminin. Proprietăreasa asta îmi strică acţiunea piesei.

SANDU *(ex cathedra):* Apoi tocmai asta e piesă de acţiune, domnule!... Femei cît mai multe, şi-n fiecare act, dacă se poate, cîte două-trei toalete noi.

RADU: Ştiu, ştiu... Am avut eu în vedere şi lucrurile astea. Numai că... în locul proprietăresei, eu am pus... *(confidenţial)* o actriţă.

SANDU *(surprins):* O actriţă! Asta care mai e?

RADU: NU ţi-am spus? Amanta poetului... Se poate poet fără muză?

SANDU: A! va să zică, pe amanta poetului o faci actriţă?

RADU: Că doar n-ai vrea s-o fac spălătoreasă! Ce? E amantă de mareşal, ca madame Sans-Gene?

SANDU: Ei şi? Unde vezi tu dificultatea?

RADU *(explicativ):* Dacă poetul stă în gazdă la o femeie bogată şi bătrînă, unde se întîlneşte cu actriţa?

SANDU: La hotel...

RADU: Nu se poate... Prea costă mult hotelul... Dacă e poet, de unde atîţia bani să plătească odaia de cîte două-trei ori pe săptămînă?

SANDU: Atunci la ea acasă.

RADU: Nici asta nu se poate... Prea ar fi mare încurcătura ... *(Convingător.)* Tu nu pricepi? Actriţa, la rîndul ei, trebuie să mai aibă şi ea încă un amant.

SANDU *(CU entuziasm fals):* Ştii că ideea asta e admirabilă! Bravo ţie! Ei! Vezi, domnule, cum începe să mişte? Şi unde mai pui că avem şi un personaj în plus.

RADU *(protestînd grăbit) :* Nu, nu... Ăsta e un personaj absent. Nu-1 scot pe scenă fiindcă n-am nevoie de el. II fac să lucreze din umbră numai.

SANDU *(cu entuziasm scăzut): Da,...* da... Am înţeles... O să fie un fel de Pere Joseph al lui Richelieu...

RADU: Cam aşa ceva...

SANDU: *Une Eminence griseP...*

RADU *(distrat):* Eh! Mai mult, o eminenţă financiară. Un bancher bătrîn şi libidinos.

SANDU *(plictisit):* Da... da... Acum văd eu unde vrei s-ajungi... Bancherul iubeşte pe actriţă... Actriţa iubeşte pe poet... Şi poetul iubeşte pe femeia din *high-life/*

RADU *(vesel):* Exact!

SANDU *(acru la vorbă):* Ei, şi? Pe urmă? Unde vezi dumneata aici subiect de piesă de teatru? Parcă e fabula *Racul, broasca şi o ştiucăf*

RADU *(revoltat):* Cum fabulă, domnule? Dar conflictul sufletesc nu-1 pui la socoteală?

SANDU *(cu aerul calm şi protector) :* Ba daaa! Dar pînă la conflictul sufletesc, pe mine, spectator, în piesa dumitale mă interesează alt lucru. *(Cu tonul ridicat.)*

i

Cine plăteşte poetului casa, masa, luminatul, încălzitul şi spălatul? Actriţa sau femeia din *high-life?*

RADU *(nedumerit):* Nici una, nici alta...

SANDU *(CU revoltă aparentă):* Apoi, dacă e sărac, de unde vrei să scoată omul atîtea parale? Dumneata nu ştii că Dumnezeu n-are grijă decît de paserile cerului? *(Sfătuitor.)* Ia seama că iar o iei razna peste cîmp!

RADU *(după o pauză de matură gîndire):* Aici... mi se pare că ai tu dreptate. în privinţa asta, o să mă mai gîndesc eu...

SANDU *(explodînd):* Ce să te mai gîndeşti, că tot acolo ai s-ajungi! *(Cu autoritate.)* Fără o proprietăreasă bogată şi bătrînă nu se poate. Ascultă-mă pe mine ... Poetul dumitale trebuie să trăiască numaidecît şi cu una, şi cu alta!...

RADU *(zăpăcit):* Nu ţi se pare că-i prea mult?...

SANDU *(jovial):* Apoi dacă este aşa, să mă ierte înalt preasfinţia-ta... dar poetul ăsta o să-ţi îngroape piesa de la a treia reprezentaţie. *(Revenind.)* Şi cînd am zis trei reprezentaţii, am înţeles pe cele două din urmă, cu reţeta sub medie.

RADU *(timid şi cu neîncredere) :* Şi altminteri... crezi că o să am mai multe?

SANDU *(exuberant) :* Dar nici nu mai încape îndoială! Ce crezi dumneata că-1 interesează pe publicul nostru? Opera artistului sau cancanurile din viaţa lui? Aşa a fost de cînd lumea! Dumneata nu ştii ce-a păţit lord Byron de la contimporanii lui? Nişte caraghioşi! în loc să-i citească versurile, îi numărau amantele. Lord Byron a avut numai în Italia şapte amante! N-ai ştiut asta? Şi Cassanova a avut' şaptezeci şi şapte ! Nu mai vorbesc de Hafiz şi de Firdusi. Elie! Ăştia au avut cîte şapte sute şaptezeci şi şapte. Şi doar erau poeţi. Nu glumă. *(în bătaie de joc.)* Şi poetul dumitale n-are voie să aibă decît o singură amantă. O biată actriţă... că de femeia din *high-life* nu mai vorbesc. E-n stare s-o piardă, idiotul! *(Cudezgust.)* Ei? Nu vezi că eşti un caraghios?... Ia te rog să mă laşi în pace cu piesele dumitale de teatru!

RADU *(după o pauză, consternat şi convins pe jumătate):* Hai să fie atunci cum zici tu...

SANDU *(triumfător) :* Păi nici nu se poate să fie altfel...

RADU *(cu umilinţă) :* îl fac să stea în gazdă la o femeie bogată şi bătrînă.

SANDU *(completîndu-l):* Bogată, bătrînă... şi cu o servitoare tînără... *(Radu tresare.)* Să nu uiţi servitoarea, că asta e un personaj foarte important...

RADU *(bănuitor):* Nu cumva ai de gînd să mi-1 încurci şi cu servitoarea?...

SANDU: Auzi întrebare! Păi asta-i tot ce poate fi mai natural... *(Explicativ.)* Dar stai să vezi mai întîi ce fel de servitoare... Ia inventează tu una tînără, nostimă, durdulie... o unguroichiţă cu părul roşcat, cu buzele răsfrînte şi cu nasul în vînt *(face gestul).* Uite aşa... Ca un semnalizator de C.F.R.... Linia liberă... Trenul poate intra în gară... Ei? Ce zici? Un tip de femeie în genul Cleopatrei, regina Egiptului... Ceva aşa... să-1 scoale din mormînt si pe Marc Antoniu!

RADU *(nedumerit) :* Bine, bine... Dar în cazul acesta ce rost mai are femeia din *high-life ?*

SANDU: Apoi tocmai lucrul ăsta mă întreb şi eu. Nu vezi că n-are nici un rost? *(Sentenţios.)* Suprim-o, dragă... pur şi simplu!

RADU *(speriat):* Ce tot vorbeşti? Şi Muchi ce-o să joace la iarnă? Vrei să-mi găsesc beleaua cu ea?

SANDU: Ei, asta e! Parcă eşti obligat să-i dai cîte un rol nou pe fiecare stagiune.

RADU *(jenat):* Nu... dar... Tu nu ştii? Pe-o actriţă o păstrezi mai repede cu un rol de zece cuvinte decît cu o rochie de zece mii de lei...

SANDU *(şiret): Ştiu...* ştiu... Cum să nu ştiu!... Numai că... de... Rolul ăsta nu prea e pentru Muchi... Nu te supăra, zău, dar amanta dumitale prea e mitocancă. Pentru o femeie din *high-life* îţi trebuie alt gen de actriţă... Tu nu-ţi dai seama?

RADU *(cu teamă) :* Aş vrea să te aud vorbind aşa cînd o fi Muchi de faţă...

SANDU *(exagerînd):* Ba eu nu mă jenez defel. Eu spun omului totdeauna adevărul în faţă. *(Ridicînd tonul.)*

Cum o să joace Muchi, domnule, pe o femeie din *high-life ?* Tu ştii cum vorbesc femeile astea? *(Sentenţios.)* Numai franţuzeşte!

RADU *(CU vocea stinsă):* Ştiu... Ai dreptate...

SANDU *(CU tonul ridicat):* Apoi dacă am dreptate, ce mai discutăm degeaba?

RADU *(cu reticenţă în voce):* Dacă ar fi numai după mine, ştii ce-aş face eu?

SANDU *(tăindu-i vorba) :* O nouă prostie! ... D-asta sunt sigur... *(Raduprotestează.)* Dacă ar fisă m-asculţi pe mine însă, i-ai da rolul Movilencei! *(Radu tresare.)* Asta e singura noastră actriţă care ar putea juca aşa ceva!

RADU *(CU entuziasm):* Ştii că ideea e admirabilă!

SANDU *(insinuant):* Ideea e admirabilă. Nu ştiu însă cum are să fie rolul. Mie mi-e teamă că-ţi faci planuri degeaba. Să-ţi spun drept. Eu nu te văd pe tine scriind aşa ceva. Asta e rol greu, dragă. Pe o femeie din *high-life* trebuie să ştii cum s-o prezinţi pe scenă. Astea sunt altfel de femei. Cum să-ţi spun? Cu astea nu merge aşa, ca... cu Muchi... Pe astea trebuie să le cunoşti de aproape. Să fi dat şi tu, măcar, aşa, o raită prin lumea lor!

RADU *(tăindu-i vorba)* : A ! în privinţa asta să nu duci nici o grijă. Sunt hotărît s-o fac şi p-asta. Mi-am procurat cîteva adrese, tot una şi una. Imposibil să nu reuşesc.

SANDU *(uimit):* Ce? Eşti nebun?

RADU *(CU convingere):* Păi dacă n-aş fi nebun, cum aş putea, domnule, să scriu o capodoperă?

SANDU *(grav):* Vorbeşti serios?

RADU *(hotărît):* Foarte serios. Aş vrea să văd şi eu pe femeia din *high-life* care o să-mi respingă oferta. Dumneata crezi că numele meu nu prezintă nici o garanţie?

SANDU *(în bătaie de joc):* Numele dumitale?... Ei! Ştii că ai haz? Dar ce eşti dumneata? ministru? bancher? arhiereu? Nu eşti măcar membru într-un consiliu de administraţie. Nu-ţi mai face iluzii degeaba, că nu se prinde.

RADU *(hotărît):* Crezi? Hai să-ncercăm, şi-o să vedem. La urma urmelor, ce-o să mă coste? *(Ia cartea de telefon de pe birou.)* Uite... Adresele le am aici însemnate cu roşu. Ştii cîte sunt? Şapte? Număr fatidic. Reuşită la sigur. Să luăm una la-ntîmplare. Bunăoară p-asta. *(Ceteşte.)* Bazil Ionescu-Potopeni.

SANDU *(în bătaie de joc) :* Aoleo! Ăsta e un îmbogăţit de război.

RADU: El, da... Nevastă-sa însă e fata lui beizadea Scarlat. Tot ce poate fi mai *high-life.* Şi eu de nevastă-sa am nevoie, nu de el.

SANDU *(ironic):* Numai să poţi ajunge pînă la ea.

RADU: ĂL. Lucrul ăsta e foarte uşor. Mai întîi, să vedem adresa exactă... *(Ceteşte.)* Strada Grigore Alexandrescu, fostă Clopotarii-Noi, nr. 173.

SANDU *(în bătaie de joc) :* Da, da... Pe la „Roata lumii", cartier *high-life.*

RADU: Nu-ţi fie teamă, că dacă-o fi să iasă ceva, mă duc eu singur. Deocamdată, să văd însă dacă mă poate primi. *(Apucă receptorul telefonului.)*

SANDU *(nedumerit) :* Dar dacă nu te cunoaşte, cum vrei să te primească?

RADU *(calm):* Apoi tocmai pentru asta vreau să mă şi primească. Să facem cunoştinţă.

SANDU *(revoltat):* Cum? Aşa, prin telefon? D-aia crezi tu c-a inventat Edison telefonul?

RADU *(cu voluptate):* Ce vrei, dragă? Asta e singurul mijloc să iau şi eu contact cu lumea mare! Altminteri pot s-aştept mult şi bine, că de dragul pieselor mele de teatru n-are să mă invite nimeni niciodată. *(Vorbeşte în pîlnia telefonului.)* Allo... centrala... domnişoară, te rog...

SANDU *(după o pauză, cu perfidie):* Mi se pare că nevasta ăstuia trăieşte cu unul de la externe...

RADU *(fără să se turbure):* Nu văd nici un inconvenient... din contră. Unul de la externe mă aranjează mai bine ca un şofer sau altcineva.

SANDU: Ştiu... dar vreau să spun că asta e o femeie subţire... Trebuie să ştii cum să te prezinţi. Cum să-i vorbeşti. Să n-o plictiseşti numai cu literatura. Adică să nu-i vorbeşti numai de Baudelaire şi

Verlaine... din cînd în cînd, ține minte... mai dă-o şi prin Paul G6raldy...

RADU: N-avea nici o grijă, că n-am să te dau de ruşine. *(Vorbeşte în telefon.)* Allo, domnişoară... 53 pe 73, te rog...

SANDU *(după o pauză)* : Şi să nu crezi că ăsta de la externe e singurul. „ A L . îi pune nişte coarne lui bărbatu-său!... în privința asta, bate toate actrițele noastre...

RADU *(plictisit):* Nu mai insista, te rog, că pe mine n-ai de ce să mă faci gelos. *(Vorbeşte la telefon.)* Allo! Casa domnului Ionescu-Potopeni? Aş putea vorbi cu doamna Ionescu? *(Pauză.)* A! da? Chiar dumneavoastră sunteți la aparat? Vă sărut mîinile, doamnă. Aici e Radu Cartian. Da, da... Radu Cartian... *(Pauză.)* Cum?... Cum?... Nu mă cunoaşteți? N-ați avut încă onoarea? A! Nu face nimic, doamnă. Nu vă mai scuzați, că vă cred. E drept că numele meu nu prea circulă prin lumea dumneavoastră. îl găsiți numai pe afişele Teatrului Național, prin sumarul revistelor literare, prin vitrinele librăriilor. *(Pauză.)* Cum, cum?... dacă sunt nebun?... *(Sandu pufneşte de rîs.)* Vai de mine, doamnă! Dar aveți de-a face cu un om în toate mințile. *(Pauză.)* Chiar aşa... Radu Cartian... autor dramatic... autorul piesei *Porumbița de porțelan,* marele succes din stagiunea trecută. *(Pauză.)* A! Da? Foarte încîntat. Vă sărut mânuşițele, doamnă. Sărut mânuşițele. *(Pauză.)* V-a plăcut? Nu? Mult de tot? Eram sigur. O femeie superioară ca dumneavoastră. *(Pauză.)* A! Nu-i nimic grav. Voiam numai să vă comunic ceva personal. Cînd? Dacă-mi dați voie chiar acum. Da, da, într-o jumătate de oră, sunt la dumneavoastră. Vă mulțumesc. *Oui... c'est ga!... Â bientotl...^* Sărut mîinile, doamnă. *(închide telefonul, apoi triumfător.)* Gata! Văzuşi, domnule? Uite-aşa se scrie o piesă de teatru.

SANDU *(aiurit):* Asta e curată maimuțărie... Nu e teatru.

RADU *(CU autoritate):* A!... Dumneata să-ți spui părerile la premieră, nu acum... *(Se aude o bătaie puternică în uşă.)* Intră...

SCENA II

ACEIAŞI, MUCHI

MUCHI *(intră ca un vîrtej, trîntind uşa după ea):* Eu sunt!...

RADU *(drăguț):* Eram sigur... Cine putea fi alta decît porumbița mea de porțelan?

SANDU *(glumeț):* Cu ciocul de aur şi cu ghearele de oțel.

MUCHI *(rău dispusă):* Ia lăsați-mă-n pace, că vă ia dracu şi pe voi...

RADU *(intrigat):* Dar ce e, dragă? Ce s-a-ntîmplat?

MUCHI *(furioasă):* Ştii că m-a dublat în *Femeia cu ochii de smarald ?*

RADU *(surprins):* Nu mai spune! Cum se poate aşa ceva?

MUCHI: Cum se poate, cum nu se poate... iată că s-a putut! A! I-am spus directorului însă că-mi dau demisia.

RADU *(împăciuitor):* Ba cu demisia să nu te joci. Ascultă-mă pe mine. *(Lui Sandu.)* Ce stai, domnule, aşa nepăsător şi rece? Parcă ai fi *Luceafărul* lui Eminescu! N-auzi ce i-a făcut directorul? Omul dumitale de încredere! A dublat-o! Dumneata ce păzeşti acolo, în comitetul teatrului? N-ai nici un rol? Nu poți pune o vorbă bună?

SANDU *(scuzîndu-se):* Dar eu nu ştiu nimic. Habar n-am de aşa ceva.

RADU: Du-te, *mon cher,* şi-i spune să lase fata-n pace. Tocmai pe ea şi-a găsit s-o persecute? Asta e actriță mare, domnule! *(Lui Muchi.)* Şi cu cine te-a dublat, dragă?

MUCHI *(CU scîrbă):* Cu miorlăita aia de Movileanca.

RADU *(surprins):* Cum, cum? Cu Movileanca? Nu mai spune! Auzi, a dracului, cum s-a-nvîrtit!

SANDU *(împăciuitor, către Muchi):* Lasă, Muchi, nu-ți mai face sînge rău, că am eu grijă de tine... *Femeia cu ochii de smarald* ai s-o joci numai tu. Movilencii o să-i găsim noi alte roluri mai potrivite pentru ea. Știi... așa ceva... mai siropos!

RADU *(după un schimb de gesturi semnificative cu Sandu):* Da, da... Sandu are dreptate. Lasă, că aranjăm noi lucrurile să fie toată lumea mulțumită. Și tu... și Movileanca.

MUCHI *(CU neîncredere):* Și dacă n-o vrea directorul?

RADU: Auzi vorbă! Cum să nu vrea? Dacă intervine Sandu, s-a făcut. Să n-ai nici o grijă.

MUCHI: Ei! Și pe urmă? Ce vrei să fac numai cu un singur rol? Mie îmi trebuie cel puțin trei roluri noi pe stagiune ca să mă pot afirma.

RADU *(convingător):* Lasă, dragă, că ți le găsim noi și pe celelalte două.

MUCHI: De unul, nu-i vorbă... Sunt sigură.

RADU *(curios):* Da? Care-i ăla?

MUCHI: Cum care? Rolul din piesa ta cea nouă... *(Sandu face semne negative lui Radu.)*

RADU *(plictisit):* Ba mi se pare că te-nșeli!

MUCHI *(tresărind):* Ce-ai zis?...

RADU: Am zis că... cu piesa mea cea nouă e-ncurcătură mare, dragă. Mi se pare că nici n-are să fie gata pentru stagiunea asta...

MUCHI *(desperată):* Și eu? Ce joc atunci?

RADU: Joci în alte piese, dragă... Slavă Domnului! Avem destui autori dramatici români. *(Lui Sandu.)* Ce zici, Sandule?... Cam ce-ar putea juca Muchi afară de *Femeia cu ochii de smarald ?*

SANDU *(insinuant și perfid):* Ei, bravo! de jucat, Muchi poate juca orice. Tu nu-nțelegi însă? Fata ține cu orice preț să joace numai în piesele tale...

RADU: Adevărat, dragă? Așa mult mă iubești tu pe mine?

MUCHI *(plictisită):* Ia sfîrșește odată, că-ncepi să mă enervezi și tu! Nu mi-ai spus că-mi dai mie rolul principal? Acum îți iei vorba înapoi? *(Sandu face din nou semne negative lui Radu.)*

RADU *(încurcat):* Păi dacă nu e gata, cum vrei să ți-l dau? Nu-nțelegi? Și la urma urmelor, să-ți spun drept... nici nu cred să-ți convină... e un rol cam așa... Cum să-ți spun?... Nu prea e în genul tău...

MUCHI *(CU dispreț):* Am înțeles. Trebuie săfie oprostie...

RADU *(protestînd):* Ba te-nșeli. Are să fie o adevărată capodoperă... dar în alt gen... bineînțeles. Uite, Sandu cunoaște subiectul. I l-am povestit adineaori. Numai că piesa nu e gata... și poate n-are să fie niciodată...

MUCHI *(plictisită):* Ei, poftim!... Iată pentru cine mă sacrific eu!... *(Cu dispreț.)* D-aia n-are nimeni încredere în piesele românești...

RADU *(prețios):* Ce vrei, dragă? Asta e soarta capodoperelor! Merg greu... greu de tot... diamantele trebuie să le trimiți tocmai la Amsterdam ca să fie lustruite. Tu știi unde e Amsterdam? departe, departe... E, he, he!... Tocmai în Olanda...

MUCHI *(lui Sandu):* Ce-i cu piesa lui Radu, Sandule?

SANDU *(CU ironie fină):* Ce să fie, dragă? O capodoperă, în studiu... Mai rămîne s-o scrie, și... gata!

MUCHI *(lui Radu) :* Și cînd ai de gînd să-ncepi să scrii?

RADU *(luîndu-și pălăria):* Chiar acum... Pentru asta mă și duc unde mă duc...

MUCHI *(cu ironie simplă);* Te duci s-o scrii la Amsterdam ?

RADU: Ba la „Roata lumii"... Strada Grigore Alexandrescu, fostă Clopotarii-Noi, nr. 173... Te las cu Sandu, să-ți explice el cum stă afacerea. Eu sunt grăbit... *Au revoir,* porumbița mea de porțelan ... *(O sărută, apoi lui Sandu.)* Sandule, dragă... Explică-i tu porumbiței deosebirea dintre o actriță și o femeie din *high-life. (Iese.)*

SCENA III

SANDU, MUCHI

SANDU *(după o pauză, insinuantă):* Ai priceput ceva?

MUCHI *(intrigată):* E nebun sau se face?...

SANDU *(CU gravitate):* Ia ascultă, dragă Muchi... Fie vorba între noi... Dar tu crezi că Radu a fost vreodată în mințile lui?

MUCHI *(convingătoare):* Ei, nu... că... a scris el şi lucruri admirabile!

SANDU *(izbucnind):* Care, dragă? Spune-mi-le şi mie, că doar nu le-i cunoaşte tu mai bine ca mine...

MUCHI *(plictisită):* Lasă, lasă,... că şi voi... criticii...

SANDU: Cum, cum? Ce vrei să zici? Ai avut vreodată ocazia să te plîngi de mine? Slavă Domnului! N-aş fi lăudat nici pe Sarah Bernhardt cum te-am lăudat pe tine.

MUCHI *(scuzîndu-se):* Dar eu personal nu mă plîng deloc ... Din contră... îţi mulţumesc.

SANDU *(cu amărăciune prefăcută):* Ba de aşa mulţumire să aibă parte numai duşmanii mei...

MUCHI *(vexată):* Ei, vezi cum sunteţi voi criticii?... Voi nu puteţi pricepe o prietenie între un bărbat şi o femeie fără să nu vă gîndiţi la... prostii... Să ştii că lucrurile astea mă dezgustă...

SANDU *(ofensiv):* Ia mai spune o dată. Cine te dezgustă? Criticii sau autorii dramatici?

MUCHI *(hotărîtă):* Unde vrei să ajungi, Sandule?

SANDU *(calm):* Ştii tu mai bine ca mine.

MUCHI: Dar dacă-l iubesc pe Radu?... Tu nu admiţi ca o femeie să iubească sincer un bărbat?...

SANDU *(sentenţios):*... Fiindcă tu nu eşti femeie... Tu eşti actriţă...

MUCHI *(ameninţătoare):* Să ştii că te spun lui Radu.

SANDU *(ironic):* Grozavă ameninţare! Şi Radu ştii ce-are să-ţi răspundă? Ia mai lasă-mă-n pace, madam, c-ai început să mă plictiseşti!

MUCHI *(contrariată):* Dar ce-i cu voi astăzi? Aţi înnebunit cu toţii?

SANDU *(insistînd):* Ştii de ce nu vrea Radu să-ţi dea rolul din piesa cea nouă?

MUCHI *(naivă):* Fiindcă nu e gata încă.

SANDU: Şi cînd are să fie, crezi c-o să ţi-l dea?

MUCHI: Sigur. Nici nu mai încape discuţie.

SANDU: Ei bine, nu. Te-nşeli, dragă. Nu ţi-l dă ţie. îl dă alteia.

MUCHI *(izbucnind):* Vorbeşti serios? Ştii ceva sigur? Sandule!... dacă mă iubeşti cu adevărat, spune.

SANDU *(perfid şi patetic):* Dragă Muchi, ai căzut rău... să ştii... eu te plîng, dar n-am ce-ţi face... Hai să zic şi eu ca tine, că Radu ăsta n-ar fi tocmai lipsit de talent. Talentul este ceva, aşa, ce nu se prea poate defini... în schimb însă Radu este o lichea! Modul cum se poartă cu tine mă dezgustă.

MUCHI *(din ce în ce mai aprinsă):* Cui i-a dat rolul? Spune cui i-a dat rolul...

SANDU: Movilencei!

MUCHI *(izbucnind):* Canalia!

SANDU: Asta e calificativul just: ca-na-lia!

MUCHI: Ei bine, nu! Lucrul ăsta n-are să se-ntîmple niciodată. Am să le scot ochii la amîndoi.

SANDU: Ce? Eşti copilă? Fugi de-acolo!

MUCHI: Paparuda asta n-are să joace în piesa lui Radu.

SANDU *(cu perfidie):* Dar dacă vrea autorul? Autorul e suveran!

MUCHI: Aşteaptă numai pînă mîine, şi ai să vezi tu cine e suveran.

SANDU *(prefăcut):* Dă-le pace, dragă. Lasă-i să-şi facă de cap.

MUCHI: A, nu. Asta nu se poate...

SANDU *(insinuînd):* Ascultă-mă pe mine, că eu te-nvăţ de bine...

MUCHI *(furioasă):* Să-i dau Movilencei rolul meu?

SANDU: Care rol, dragă?

MUCHI: Succesul meu din iarna asta?

SANDU: Care succes, dragă? Tu cunoşti piesa? Cunoşti rolul? Asta e piesă? Asta e rol? Cataclism dragă, nu altceva.

MUCHI *(revenind):* Vorbeşti serios?

SANDU: Te-am minţit eu vreodată?

MUCHI *(nedumerită):* Ba nu... Dar... adineaori spuneai că e o capodoperă...

SANDU: Ce capodoperă, dragă? înmormîntare de clasa I-a. La sigur... Dar nebunului ce-i poţi spune? Dacă-i place lui să fie capodoperă, să-i fie de bine. El se curăţă... nu eu!

MUCHI *(schimbîndu-şi dispoziţia):* Va să zică, aşa stă chestia?

SANDU: Mai stai la-ndoială cînd îţi spun eu?

MUCHI *(după o pauză de gîndire)* : Apoi, dacă e aşa, să stii că i-o fac!

SANDU: Fă-i-o, dragă... Fă-i-o, că merită... Ba nu, zău... Mă mir ce-i fi găsit la el... nici scriitor de talent... nici om de caracter!

MUCHI *(după o nouă pauză)*: Ştii ce? Hai să dăm o notiță la ziare.

SANDU *(plictisit)*: Ce fel de notiță?

MUCHI: O notiță despre piesă.

SANDU *(codindu-se)*: De... Nu prea e momentul, chiar acum... Dar dacă vrei tu, o facem şi p-asta.

MUCHI *(continuîndu-şi ideea)*: Să spunem că piesa e o prostie... că-n cercurile literare unde s-a citit..

SANDU *(oprind-o)*: Stai, stai, că nu prea e tocmai cum zici tu...

MUCHI *(hotărîtă)*: Ba e aşa cum zic eu...

SANDU: Păi dacă n-a fost încă scrisă, cum poți spune că piesa e proastă?

MUCHI: Ei şi?... Parcă dacă ar scri-o, are să fie mai bună!...

SANDU *(dînd înapoi)* : E drept că subiectul nu este cine ştie ce mare lucru... Dar, de... Poți judeca o piesă numai după subiect?...

MUCHI: Ce-are a face!... Dacă subiectul e prost, cum o să fie piesa bună?...

SANDU *(încurcat)*: Nu, nu... Eu cred că eşti greşită...

MUCHI *(supărată)* : Va să zică, mă refuzi?...

SANDU: NU, dragă... N-am zis asta... Dar putem face notița altfel... Să anunțăm, bunăoară, că din cauza dificultăților de ordin etnic... etnic!... înțelegi tu ce-nseamnă asta?... *(Muchi dă din cap afirmativ.)* Radu a renunțat la noua lui piesă. Să reiasă, cum s-ar zice, că a feştelit-o şi de data asta...

MUCHI *(CU entuziasm)*: Bravo ție... Hai să facem notița. *(Se îndreaptă spre birou.)*

SANDU *(oprind-o)*: Lasă dragă, c-o fac eu singur astă-seară... N-ai încredere în mine?

MUCHI: Jură-mi că apare mîine.

SANDU *(încurcat)*: Chiar mîine n-are să se poată... Las-o mai bine pe poimîine, sau... într-una din zilele astea, cînd o fi loc la rubrica „Culisele teatrale", îți promit însă, că pînă duminică ai s-o citeşti în pagina întîia, cu litere cursive.

MUCHI *(neîncrezătoare)*: Contez pe tine ?

SANDU: îmi pare rău... Să n-ai nici o grije...

MUCHI *(preocupată de o idee fixă)*: Şi dacă se curăță, ştii ce am de gînd să fac ?

SANDU: Ia spune... Ce?...

MUCHI *(hotărîtă)*: îl trimit la plimbare...

SANDU: Foarte bine. Aşa şi merită.

MUCHI: Mie nu-mi trebuie amanți mediocri.

SANDU: Tocmai ce-ți spuneam şi eu...

MUCHI *(CU oarecare temere)* :Dar... vorba e... se curăță?

SANDU: La sigur.

MUCHI: Pe onoarea ta?

SANDU: Dacă nu l-oi curăța eu, să-mi zici „cuțu"!...

MUCHI *(în culmea fericirii)*: Sandule dragă... Simt că-ncep să te iubesc...

SANDU *(prefăcut)*: A, nu... Eu nu ți-am cerut lucrul ăsta... Stai să ne-nțelegem mai întîi... Tu ştii bine că eu nu sunt egoist. Eu nu umblu după reclamă, ca autorii dramatici. *(Oftînd.)* Eu n-am visat niciodată să fiu iubit de-o actriță mare ca tine. *(îi ia mîna şi i-o sărută.)* Lasă-mă numai să te iubesc eu pe tine... să te iubesc ca şi pînă acum... dar să ştiu că dragostea mea nu te supără...

MUCHI *(mişcată)*: Sandule dragă... Iartă-mă... N-am ştiut că mă iubeşti aşa de mult. *(în clipa asta sună telefonul.)*

SANDU *(grăbit)*: Ce zici? Să răspundem sau să creadă că nu-i nimeni acasă?

MUCHI: Vezi cine-o fi? *(Geloasă.)* Poate o fi Movileanca...

SANDU: Ai dreptate... *(Se duce la telefon şi desprinde receptorul.)* Da, da... casa Cartian. A! Tu eşti, Radule?... Aici sunt eu... Sandu... *(Cînd aude numele lui Radu, Muchi se urcă pe colțul biroului şi se lasă coprinsă de brațul liber al lui Sandu.)* Da, dragă, singur... Muchi?... A plecat, dragă, a plecat imediat după tine... *(Pauză.)* Cum, cum?... O fetişcană delicioasă?... Blondă şi rumenă ca o

bucățică de jimblă caldă?... Bravo ție!... Succes, dragă!... Să-ți dea Dumnezeu o adevărată capodoperă.

MUCHI *(nerăbdătoare):* De cine vorbește canalia?

SANDU *(astupînd cu palma pîlnia telefonului):* Psst... Nu ți-am spus eu. E la Movileanca...

MUCHI *(se repede la el, îi smulge telefonul din mînă și, după ce ascultă cîteva clipe, țipă în pîlnie furioasă) :* Huo!... Bestie!... Canalie!... *(Se aruncă apoi în brațele lui Sandu.)* Sandule!... Sandule dragă!... Numai pe tine te iubesc!... *(Se sărută lung.)*

CORTINA

A DOUA VITRINĂ

O încăpere luxoasă, cu mobile puține, dar de stil pur, în care parcă n-a intrat nimeni pînă atunci. Pe un gheridon, un telefon disimulat. Pe pereți, tablouri de preț. Ușă în fund și ușă laterală. La ridicarea cortinei, Florica introduce pe Radu prin ușa din fund. Florica este tînără, cu părul roșcat, cu buzele răsfrînte, cu nasul în vînt, cu șorț alb și cu pantofi de lac.

SCENA I

RADU, FLORICA

FLORICA: Luați loc, vă rog... Mă duc să anunț pe conița.

RADU: Dar conița dumitale unde este?

FLORICA: în odaia dumneaei... tocmai în fund. *(Vrea să plece.)*

RADU *(luîndu-se după ea, o oprește brusc) :* Ia mai stai nițel, fetițo... De ce te grăbești așa, că doar nu ne iau turcii la goană... *(Florica se oprește nedumerită.)* Dar odaia asta a cui e? A conașului sau a coniței?

FLORICA: Ba e a conașului.

RADU *(privind cu atenție încăperea) :* Eram sigur. D-aia parcă e o vitrină de magazin de mobile.

FLORICA *(naivă):* Mobila e din străinătate. Nu-i de la noi.

RADU *(mirat):* Da? Păi se vede. Dar tu? Tu tot din străinătate eşti? Ia spune.

FLORICA: Ba eu mi-s de dincolo, din Ardeal.

RADU *(cu entuziasm):* Dar frumoase fete mai sunt pe dincolo! Cum te cheamă pe tine, dragă?

FLORICA *(mişcată)* : Pe mine? Dar de ce vreţi dumneavoastră să ştiţi cum mă cheamă pe mine?

RADU: Fiindcă sameni cu o fată pe care o cunosc eu. Una, cam tot de pe dincolo nu de pe aici... o cheamă Cleopatra...

FLORICA: Cleopatra?... Nuuu... Pe mine mă cheamă Florica.

RADU: Frumos nume şi Florica. N-am ce zice. Eu însă aş fi jurat că te cheamă Cleopatra. Sameni cu regina Egiptului ca două picături de apă.

FLORICA *(emoţionată)* : Regină? Dumneavoastră vă bateţi joc de mine.

RADU: Dar dacă sameni cu ea? Uite... şi părul şi nasul şi buzele... mai ales buzele. Ia vino-ncoa, dragă. *(O ia de mină.)* Ce faci tu cu buzele astea, Florico? Tu ştii să săruţi? *(Florica lasă capul în jos, ruşinată.)* Ce?... ţi-e ruşine?

FLORICA: Păi dumneavoastră sunteţi boier.

RADU: Dar de unde boier! Sunt un biet scriitor de geniu, şi atîta tot. Boieria e lucru mare, dragă. Trebuie să ţi-o dea vodă. Geniul, însă... eh!... ţi-1 dă Dumnezeu cînd vrea să-şi bată joc de tine. *(O sărută pe furiş.)*

FLORICA *(speriată):* Vai de mine! Ce-o să zică coniţa?

RADU: Ce-are a face coniţa cu guriţa?

FLORICA: Păi dumneavoastră n-aţi venit pentru coniţa?

RADU: Ba pentru coniţa am venit. Dar n-am venit s-o sărut. Am venit pentru altceva.

FLORICA *(luminîndu-se):* Daaa? Mă duc atunci să-i spun c-aţi venit.

RADU *(oprind-o din nou):* Ba stai să te mai întreb ceva ... Ia ascultă, Florico, tu nu ieşi niciodată la plimbare?

FLORICA: Ba ies duminica, după-masă.

RADU: Duminica asta vii pe la mine?

FLORICA *(ruşinată, cu capul în jos şi vocea pe jumătate)* : Unde?

RADU *(scoţînd o carte de vizită):* în strada Caragiale nr. 10i. Uite adresa mea. Tu ştii să citeşti?

FLORICA *(mîndră):* Ştiu... Cum să nu ştiu?...

RADU: Brava ţie! Dacă n-o merge cu stăpînă-ta, să ştii că te iau pe tine de colaboratoare.

FLORICA: Ce e aia?

RADU: Lasă, c-ai să vezi tu cînd ai să vii la mine. Dar, vorba e... vii? Spune-mi, să ştiu.

FLORICA: Viu! De ce să nu viu? *(Pauză.)* Acum să mă duc să-i spun coniţei?

RADU: Da, da. Acum poţi să te duci.

(Florica iese pe uşa laterală.)

RADU *(îşi freacă mîinile mulţumit, îşi roteşte apoi ochii în jurul său şi zăreşte telefonul, se îndreaptă spre aparat şi apucă receptorul):* Allo, centrala, domnişoară, te rog, dă-mi 75 pe 55. *(Pauză.)* Casa Cartian?... A! Tu eşti, Sandule? Aici e Radu. Eşti singur? Muchi aplecat? *(Pauză.)* ^Li, bravo! Ştii că mi-ai dat o idee genială! S-a aranjat! Introduc în piesă şi o servitoare. Una exact genul Cleopatrei, regina Egiptului. *(Pauză.)* Păi am şi găsit-o, dragă. A! o fetişcană adorabilă... delicioasă... blondă şi rumenă ca o bucăţică de jimblă caldă. *(Pauză.)* Ce? Ce? Bestie? Canalie? *(Vorbeşte.)* Hait! Asta e Muchi.

SCENA II

RADU, JEANA

RADU *(la vederea Jeanei, care apare pe uşa laterală, în momentul cînd el pronunţă ultimele cuvinte, lasă telefonul să-i scape din mînă şi se înclină respectuos)* : îmi daţi voie, doamnă, Radu Cartian...

JEANA: îmi pare bine, domnule. Luaţi loc, vă rog.

RADU *(tulburat, fără să găsească firul vorbei)* : Eu sunt autorul dramatic pe care-1 credeaţi nebun...

JEANA *(scuzîndu-se):* A fost probabil *un mal entendu*. Mă iertaţi.

RADU *(cu mai mult curaj)*: Nu vă scuzați, doamnă, fiindcă orice s-ar spune, dar... parcă tot mai bine este să fii nebun decît bestie şi canalie.

JEANA *(jenată): Mon Dieuf* Cînd nu poți fi ce vrei, te mulțumeşti să fii numai ce poți.

RADU: înțeleg perfect răspunsul dumneavoastră de sibilă, doamnă. Pariez însă că nu bănuiți cine era aşa de drăguță cu mine la telefon...

JEANA *(discretă):* Ați vorbit la telefon în lipsa mea?

RADU: Da, doamnă! La fel ca şi cu dumneavoastră, acum o jumătate de ceas. Dar dumneavoastră cel puțin nu mă cunoşteați... Pe cîtă vreme, ea, eroina pieselor mele, doamnă, amanta mea oficială, o lăsasem acasă în compania celui mai bun prieten al meu...

JEANA: A!

RADU: Da, doamnă... A, E, I, O, U L . Puteți pronunța fără teamă toate vocalele din alfabetul limbei româneşti, fiindcă le merit. După toate probabilitățile, aveți în fața dumneavoastră... un încornorat! *(Se înclină respectuos.)*

JEANA *(jenată):* Dar amănuntele astea sunt de o intimitate...

RADU *(luîndu-i vorba):* Deplasată! Nu? Am ghicit. Aveți dreptate, doamnă. Dar ce vreți? Nu m-am putut stăpîni la timp. Am avut şi eu, ca orice om înşelat, un moment de revoltă...

JEANA *(consolîndu-l):* Ooo! Vă înțeleg perfect. E un lucru aşa de firesc...

RADU *(revenind):* Acum însă mi-a trecut... Vedeți? *(sentențios)* Mi-am dat seama, doamnă, că amanta mea nu merită cinstea unui regret profund şi etern. Nu era o femeie din *high-life,* doamnă. Nuuu... Era o biată actriță numai. A! O actriță de talent, dacă vreți... *(Amical.)* Sunt curios să ştiu, dumneavoastră cum o găsiți? Vă place cum joacă?

JEANA *(vădit plictisită) :* Iertați-mă... dar nu ştiu încă de cine-mi vorbiți...

RADU *(uimit):* Cum, de cine? De Muchi Santorino. A ! Ea se laudă că are în vine ceva sînge bourbon. Pretinde că se trage dintr-o veche familie napolitană. Ştiți... Regatul celor două Sicilii... dinastia Bourbonilor! Istoria Italiei e foarte încurcată, doamnă.

JEANA *(din ce în ce mai plictisită) :* Mă iertați, domnule, dar persoana de care îmi vorbiți îmi este complet necunoscută.

RADU *(mirat) :* Cum se poate? Dumneavoastră nu cunoaşteți pe Muchi Santorino?

JEANA: NU... Regret... Dar pînă azi n-am avut încă cinstea să cunosc nici o doamnă... sau... domnişoară din lumea teatrelor.

RADU *(nedumerit):* Nu se poate. E actrița care juca rolul principal din *Porumbița de porțelan,* piesa mea din stagiunea trecută.

JEANA *(căutînd să iasă din încurcătură): A,* da, da... Mi-aduc aminte. Mi se pare c-am auzit vorbindu-se undeva de piesa dumneavoastră. *(Cu grație prefăcută.)* Dacă nu mă-nşel, *ga na pas ete si mauvais...*

RADU *(uimit): Mais comment donc ?* Dumneavoastră nu mi-ați văzut piesa?

JEANA: Lipseam din țară pe vremea aceea. Eram la Paris.

RADU *(resemnat) :* A ! Atunci e foarte explicabil. N-aveți de unde s-o cunoaşteți nici pe Muchi Santorino. Păcat, doamnă, avea un rol extraordinar. Dealtfel, orice altă actriță l-ar fi jucat tot aşa de bine. Nu că vreau să-mi laud piesa; dar pînă şi critica dramatică, de data asta, mi-a fost unanim binevoitoare.

JEANA: îmi dați voie atunci să vă felicit şi eu. Regret că n-am putut face lucrul acesta la timp, dar... *mieux vaut tard que jamais.*

RADU: Vă mulțumesc, doamnă. Pe mine, însă critica mă lasă-absolut indiferent. Daaa... Eu sunt ca o stîncă de granit pe care orice trecător poate grava tot ce-i trece prin minte: un nume propriu, o dată istorică, o dragoste care-ncepe, alta care se sfîrşeşte, o laudă, o injurie în sfîrşit, orice se poate scrie într-una din limbile existente. Cu timpul, însă, inscripțiile dispar, şi nu mai rămîne decît stînca... granitul... eternitatea!... *(După o pauză.)* N-am dreptate, doamnă? Spuneți şi dumneavoastră...

JEANA *(distrată): Evidemment.* Gura lumei-i slobodă.

RADU *(naiv):* Mult trebuie să se mai vorbească şi-n lumea dumneavoastră, doamnă...

JEANA *(CU aerul plictisit):* Grozav de mult. Fiecare frază nu-i decît o critică deghizată.

RADU *(vesel):* Va să zică... şi-n lumea dumneavoastră, tot ca şi-n lumea noastră...

JEANA *(cu aerul înţepător) :* Vreţi să spuneţi: în lumea artelor?

RADU: O! dacă vreţi s-o numiţi aşa, desigur... lumea artelor. Dar să nu exagerăm, doamnă. Ce sunt aceste lumi altceva decît nişte simple magazine, plasate cînd pe Calea Victoriei, cînd pe Calea Văcăreşti. Intri în ele, după cum simţi nevoia. Şi cînd nu poţi intra, te mulţumeşti să le priveşti numai vitrina, de pe trotuar.

JEANA *(cu un început de admiraţie):* Dar dumneavoastră sunteţi un adevărat poet. Ce spuneţi, e foarte frumos. *Cest joliment tourne.*

RADU *(CU curaj şi lirism) :* Mai frumos ar fi însă dacă, am putea rămîne toată viaţa în lumea în care năzuim să trăim. Lumea artelor! Ce frumos sună, doamnă! Nu? Şi totuşi, cîţi ne găsim cu adevărat în această lume a artelor? Dar în lumea dumneavoastră? Cîţi n-am dori poate să intrăm? Ce ştim noi despre dumneavoastră? Nimic sau aproape nimic... Vă privim ca pe nişte manechine expuse în vitrinele unui muzeu de graţie şi rafinament feminin... şi atîta tot... Iată, doamnă, singura mîngîiere a celor din lumea noastră... Să ne îmbete parfumul şi să ne torture obsesia femeilor din lumea dumneavoastră...

JEANA *(CU mîndrie şi indiferenţă):* Vă plîng de milă, domnule... Dar vă previn că-i tot ce pot face. Spovedania necunoscuţilor mă lasă rece.

RADU: Fiindcă probabil ştiţi că suferinţa noastră n-are leac... Noi păcătuim numai cu fantezia, doamnă...

JEANA *(CU răutate):* Nimic mai simplu atunci... Suprimaţi fantezia... *et voilă.*

RADU *(CU mîndrie):* Imposibil, doamnă, ar însemna să renunţăm la singurul nostru blazon de nobleţe.

JEANA *(enervată):* Şi altceva... altceva nu mai aveţi nimic să-mi comunicaţi?

RADU *(umilit):* Ba poate-aş mai fi avut ceva... Mi-e teamă însă că v-am deranjat degeaba... îmi daţi voie să mă retrag? *(Se îndreaptă spre uşe.)*

JEANA *(nedumerită):* Dar nu vă mai înţeleg deloc... Mi se pare că dumneavoastră mi-aţi solicitat această întrevedere, nu eu...

RADU: E adevărat... îmi închipui însă că am găsit poarta închisă şi că stăpîna casei nu s-a întors încă de la Paris.

JEANA *(surprinsă): Mais ga cest du vrai theâtre...*

RADU *(convingător):* Şi de ce n-ar fi? Ce este teatrul altceva decît imaginea vieţii noastre de toate zilele ? Dar pe dumneavoastră nu vă interesează teatrul, doamnă... Mărturisiţi că-i aşa...

JEANA *(tot mai nedumerită) :* Dar nu văd ce legătură ar putea avea teatrul cu scopul vizitei dumneavoastră...

RADU: Enormă,,doamnă ! Aş putea spune chiar o legătură indisolubilă.

JEANA *(aiurită) :* Nu-nţeleg deloc...

RADU: îmi daţi voie să vă explic în două cuvinte? *(Jeana îi face semn: da. Radu pledează cu căldură.)* închipuiţi-vă, doamnă, o recoltă bogată... o recoltă care însă în ajun de a fi culeasă este distrusă de grindină. închipuiţi-vă un palat cu zidurile de marmoră albă şi porfir... un palat însă al cărui proprietar sărăceşte tocmai în momentul cînd trebuie să-1 acopere. Vine toamna şi plouă... Vine iarna şi ninge... Şi primăvara, cînd întreaga natură renaşte, din palatul acesta nu mai rămîne decît o ruină precoce... Aşa ceva, ca Arcul de Triumf de la Şosea. Iată scopul vizitei mele, doamnă ... Opriţi grindina să-mi distrugă recolta... Ajutaţi-mă să-mi acopăr palatul pînă nu-ncepe vremea rea...

JEANA *(captivată, dar tot nedumerită) :* Aveţi vreo moşie, domnule?

RADU *(jenat):* Dacă voiţi s-o numiţi aşa, n-am nimic de zis... Eu însă o numesc... *(se bate cu degetul pe frunte)* geniu !

JEANA *(cucerită)* : Aaa! Mi se pare că încep să vă-nţeleg.

RADU: Vă mulţumesc, doamnă... Sunteţi prea bună...

JEANA *(cu voie bună):* Probabil însă c-aveţi mai curînd nevoie de sprijinul bărbatului meu.

RADU *(protestînd cu vehemenţă):* Nu, nu... Vă-nşelaţi, doamnă... Iertaţi-mă, dar pe bărbatul dumneavoastră nici nu ţin să-1 cunosc... Domnul Ionescu-Potopeni nu-mi poate fi de nici un folos.

JEANA *(nedumerită):* Dar eu personal nu văd cu ce v-aş putea fi utilă... E vorba de vreo subscripţie de binefacere? De vreun ajutor bănesc?

RADU *(protestînd cu umor):* Vai, doamnă! drept cine m-aţi luat? Nu venisem să vă cer decît simpla dumneavoastră colaborare.

JEANA: Colaborare? Ce fel de colaborare?

RADU: Să-i zicem, dacă vreţi, o colaborare literară.

JEANA: Dar eu nu ştiu să scriu. Eu nu sunt artistă.

RADU *(galant):* Sunteţi ceva mai mult, doamnă...

JEANA: NU sunt decît o simplă femeie, domnul meu...

RADU: Pe care pînă acum n-a ştiut nimeni s-o aprecieze.

JEANA *(intrigată):* Vorbiţi ca un intelectual?

RADU: De ce numaidecît ca un intelectual? Dumneavoastră credeţi că nu putem fi şi noi sentimentali?

JEANA *(vexată)* : Ah, *non... je vous en prie... ga, non!...*

RADU: NU vă temeţi, doamnă... O să ne despărţim la fel ca şi cum nu ne-am fi cunoscut.

JEANA: NU vă mai înţeleg deloc... *(Cu ironie.)* Aşa sunt scrise şi piesele dumneavoastră, domnule?

RADU *(insinuant):* Depinde... Aceea însă pe care am de gînd să o scriu în colaborare cu dumneavoastră trebuie să fie o capodoperă... Vă asigur, doamnă...

JEANA: Sunteţi extraordinar. Nu ştiu dacă trebuie să vă mai ascult. Sunt sigură însă că-n locul meu o altă femeie v-ar fi concediat din primul moment.

RADU *(preţios):* N-ar fi fost poate un gest chibzuit, doamnă... Curiozitatea acelei femei m-ar fi chemat la telefon a doua zi chiar...

JEANA *(hotărîtă, după un suprem efort):* Ei bine, domnule, v-ascult... Vă previn însă că nu vă pot acorda decît zece minute. *(îşi priveşte ceasul de la mînă.)* La ora opt trebuie să luăm masa într-o familie.

RADU *(privindu-şi ceasul din vestă):* A! Pînă la ora opt putem sfîrşi cîteştrele actele... *(Pledînd cu căldură.)* Să nu credeţi, doamnă, că sunt un aventurier... Nu... N-am intrat în casa dumneavoastră cu nici un gînd ascuns. Nu vreau să vă fac nici curte, nici reclamă. Nici să vă compromit, nici să vă măgulesc. Am venit numai să vă cer un simplu serviciu... un serviciu, însă, pe care numai dumneavoastră mi l-aţi putea face. *(Sentenţios.)* Vreau, doamnă, să scriu o capodoperă.

JEANA *(precipitată):* Nu cumva bănuiţi că vă-mpiedic eu să faceţi lucrul acesta?

RADU: NU, doamnă. Dar pentru aşa ceva am nevoie de colaborarea unei femei din lumea dumneavoastră... din *high-life,* cum s-ar zice...

JEANA *(din ce în ce mai intrigată):* Şi-aţi hotărît ca acea femeie să fiu eu?

RADU: Da, doamnă! Chiar dumneavoastră!

JEANA *(plăcut impresionată): Ah! Oui... J'y suiş!... Je comprends...*

RADU: Acum m-aţi înţeles. Nu este aşa?

JEANA: *Oh!... Quelle idee, mon Dieu!*

RADU: NU vă cer nimic mai mult decît să m-ascultaţi şi să-mi răspundeţi. Vreau să-mi răspundeţi însă natural... aşa cum v-aş face curte cu adevărat şi cum, tot cu adevărat v-ar face plăcere şi dumneavoastră să vă ştiţi iubită de mine. *(Jeana devine tot mai atentă.)* Vreau să ne vorbim ca doi amanţi pătimaşi, aşa cum, bineînţeles, vor fi amanţii din piesa mea. Să ne spunem tot felul de cuvinte de dragoste şi, la nevoie, să ne şi sărutăm chiar.

JEANA *(tresărind) : Comment ?...*

RADU *(liric):* O! Nu vă temeţi, doamnă... din tot ce-are să se petreacă între noi nimic n-are să fie adevărat.

JEANA: *Ah! bien.*

RADU: O să-mi înlesniţi numai putinţa să ştiu şi eu cum iubeşte o femeie din lumea dumneavoastră!

JEANA *(CU O revoltă aparentă)'.* Dar curiozitatea dumneavoastră mă jigneşte...

RADU: Iertaţi-mi, doamnă, curiozitatea mea stupidă! Dar vreau să ştiu dacă şi dumneavoastră puteţi iubi cu adevărat... Vreau să ştiu ce creaţie de artă se poate face din eroina piesei mele, care va fi o femeie din *high-life.* Un simplu manechin de vitrină socială, sau... poate chiar... un manechin sentimental?

JEANA *(CU un aer de blinda mustrare):* Oh! oh! *Mais vous allez un peu trop loin, cher monsieur...*

RADU: Găsiţi, aşadar, imposibilă colaborarea noastră?

JEANA *(CU autoritate):* Găsesc, mai întîi, propunerile dumneavoastră absurde.

RADU *(mirat):* Cum, doamnă? Să fie adevărat? Dumneavoastră n-aţi iubit niciodată?

JEANA *(revoltată): Ah, non!... ga cest trop fort.*

RADU *(umilit):* V-a supărat întrebarea mea, doamnă?

JEANA: Dar mai întîi, ce poate fi această întrebare? O fantezie de autor dramatic sau o gafă de om rău crescut?...

RADU *(explicativ) :* Dacă aveţi de gînd să-mi răspundeţi „da", întrebarea mea este o fantezie de autor dramatic, fiindcă pentru piesa mea am nevoie de colaborarea unei femei care a iubit sau care iubeşte încă. Dacă însă aveţi de gînd să-mi răspundeţi „nu", de prisos orice altă explicaţie. îmi dau seama, doamnă, că în cazul acesta prezenţa mea în casa dumneavoastră devine inutilă. *(Pauză mai lungă, în care timp Jeana se frămîntă fără să poată răspunde, iar Radu se retrage încet spre uşa din fund, unde se opreşte o clipă, se înclină respectuos şi vorbeşte.)* Vă sărut mîinile, doamnă...

JEANA *(tresărind):* Cine v-a dat voie să-mi sărutaţi mîinile?

RADU *(naiv):* Atitudinea dumneavoastră, doamnă...

JEANA *(cu autoritate) :* Şi ce-aţi putut pricepe dumneavoastră din atitudinea mea? Spuneaţi că pînă azi n-aţi cunoscut încă nici o femeie din lumea noastră.

RADU *(umilit):* în lumea noastră, doamnă, tăcerea dumneavoastră înseamnă „pleacă"...

JEANA *(mîndră):* în lumea noastră, domnule, tăcerea mea înseamnă „rămîi"...

RADU *(revenind, cu lirism în glas) :* Iertaţi-mă, doamnă, dar judecaţi singură ce mare dreptate am avut cînd m-am adresat dumneavoastră... Cunosc aşa de puţin lumea asta în care intru astăzi pentru prima oară, că mi-ar fi fost imposibil să-mi închipui cum iubeşte o femeie din lumea mare... Dacă ar fi fost să mă bizui numai pe fantezia mea, ar fi însemnat poate să păcătuiesc din nou... Or, eu n-am vrut să jignesc sufletul celei mai frumoase podoabe a ţapi româneşti. *(Sentenţios.)* Fiindcă trebuie să ştiţi, doamnă, că tot noi, boemii de la cafenea, vă apreciem mai mult ca domnii de la externe...

JEANA *(tresărind):* Dar... domnule! Acesta este un adevărat *guet-apens.*

RADU *(calm):* Nu doamnă... E o simplă lovitură de teatru.

JEANA: Aţi uitat însă că vă găsiţi în casa mea?

RADU: N-aveţi idee ce mult îmi place casa dumneavoastră. Am de gînd chiar s-o iau ca model pentru decorurile din piesa mea.

JEANA *(exasperată):* Şi care trebuie să fie rolul meu în piesa dumneavoastră?

RADU *(naiv):* Să mă iubiţi pe mine, doamnă.

JEANA *(explodînd): Comment? Ah! Mais cest charmant... c'estparfait. (Apoi, după o pauză, cu cochetărie.)* Bine... Dar ce-o să zică amanta dumneavoastră?

RADU: A! O amantă, într-o piesă de teatru, este o simplă formalitate dramatică.

JEANA: Dar cealaltă? *(Cu răutate.)* Aceea pe care aţi lăsat-o acasă în compania celui mai bun prieten...

RADU*Jexplicativ):* Vai, doamnă! Ce confuzie faceţi! Cînd am zis „să mă iubiţi pe mine", m-am înţeles pe mine, ca erou al piesei.

JEANA: *Ah! bien...*

RADU: Şi într-o piesă de teatru, amanta veche este totdeauna sacrificată... în piesă, n-am să vă iubesc decît pe dumneavoastră. Vă jur. în viaţa

de toate zilele, însă... iertați-mă, doamnă... dar care om n-are măcar o singură amantă ?

JEANA *(după o pauză de gîndire):* O mică indiscreție, dacă-mi dați voie... între piesa asta și viața dumneavoastră există vreo asemănare?

RADU *(șiret):* Știu eu? Tot ce se poate... Dealtfel, o primă asemănare ați constatat-o chiar dumneavoastră... Singura mea amantă mi-a fost șterpelită de cel mai bun prieten. Aceasta înseamnă că din momentul de față, autorul piesei, ca și eroul ei, se găsește liber de orice angajament sentimental!

JEANA *(după o clipă de gîndire, hotărîtă și cu entuziasm) :* Primesc colaborarea... *(îi întinde mîna.)* Din clipa asta am început să te iubesc... *(explicativ)* în piesă numai... bineînțeles...

RADU *(cu emoție, luîndu-i mîinile amîndouă):* Vă mulțumesc, doamnă! Vă mulțumesc. Ce vă pot spune mai mult decît... *(Tace brusc și o privește drept în ochi, apoi.)* Eu însă vă pot spune „tu"?

JEANA *(amicală):* Desigur... Dacă ne iubim...

RADU: Ah! Ce bună ești! *(îi sărută mîinile amîndouă.)* Hm! Ce frumos miroși... Spune-mi, ce parfum e ăsta? Vreau să-1 pun în piesă.

JEANA *(cochetă):* Vai! Ce preludiu banal! *(își retrage mîinile.) Un homme du monde* nu se interesează niciodată de parfumul unei femei. *(Cu mîndrie.)* Acesta e parfumul meu natural. Parfumul trupului meu, domnule colaborator.

RADU *(cedînd):* Daaa? Atunci renunț la el. *(Rugător.)* în schimb însă lasă-mă să te sărut...

JEANA *(protestînd drept formă):* A, nu... Pentru așa ceva, trebuie să-mi spui mai întîi că mă iubești... Pînă acum n-ai început să-mi faci nici curte măcar...

RADU: Așa este. Ai dreptate. Numai că... vezi tu?.., în piesa mea, eu mă amorezez de tine cînd ești cu bărbatu-tău împreună. *(în clipa aceea se aude un claxon de automobil în curte.)*

JEANA: Auzi-1. Tocmai a sosit. E automobilul nostru.

RADU *(surprins):* Da? Atunci eu plec... Cînd ne mai putem vedea?

JEANA: Cum, cînd? Chiar acum. Trebuie să te prezint și lui bărbatu-meu.

RADU *(protestînd):* A, nu, nu... te rog. Nu te supăra, dar eu, îți spun drept... cu milionarii n-am ce să vorbesc.

JEANA: Ai să-i vorbești de piesa pe care o scrim împreună.

RADU: Ce? Ești copilă? Vrei să bănuiască omul cine știe ce prăpăstii.

JEANA: N-avea nici o teamă. Ai să-i explici cum se scrie o piesă de teatru, în colaborare cu o femeie din *high-life...*

RADU *(desperat):* Dar bine, dragă... Ești extraordinară... Asta nu mai e piesă de teatru... E curat flagrant delict.

SCENA III

ACEIAȘI, BAZIL

JEANA *(ieșind în întîmpinarea bărbatului):* Bonjour, Bazil f...

BAZIL: *Bonjour, cherie... (Zărind pe Radu, cu vocea stinsă.) Bonjour.*

JEANA: Dă-mi voie să-ți prezint pe domnul Radu Cartian, autor dramatic, om de teatru. Probabil c-ai auzit vorbindu-se de piesele dumnealui. *(Bazil face semn din cap „nu".)* Nu se poate... Adu-ți aminte... *(Jeana caută să-și aducă și ea aminte.)* Păsărică...

RADU *(corectînd-o):* Porumbița, nu păsărică...

JEANA: Da, da... *Porumbița de porțelan,* marele succes din stagiunea trecută.

BAZIL *(lăsîndu-se convins):* A, da... Cum nu! încîntat. *(îi strînge mîna.)* Pentru vreo comandă... Nu? Un teatru nou? Mi se pare c-ați dat lovitura...

RADU *(jenat):* Ba, deocamdată, pentru o simplă piesă de teatru. Cu timpul însă dacă mi-o ajuta Dumnezeu, sper să-mi clădesc și eu un teatru propriu.

JEANA: TU știi, Bazil, ce mare cinste ne-a făcut domnul Cartian? închipuiește-ți că a venit să-mi ceară colaborarea...

RADU (*completînd-o grăbit*) : Pentru piesa de care v-am vorbit.

BAZIL (*încîntat*): Admirabilă idee. Aveți cumva nevoie și de mine?

RADU: A... Nu... Vă rog să nu vă deranjați. Propriu-zis, n-are să fie cine știe ce mare lucru. Un simplu schimb de replici... și atîta tot.

BAZIL: Da, da... înțeleg... Și cînd'o să fie asta?

RADU: A... Nu e nici o grabă. Azi, mîine... Cînd o să aibă doamna cîteva minute de pierdut.

BAZIL: Aici, la noi acasă?

RADU: Desigur. E mult mai convenabil...

BAZIL: Eh, bravo! Atunci la lucru... Să vă văd...

RADU (*prevenitor*): Numai că... trebuie să știți... Conversația noastră o să fie ceva cu totul convențional. *(Bazil nu pricepe.)*

JEANA (*explicînd*): Adică din tot ce se spune și se face nu e nimic adevărat.

RADU (*accentuînd*): Nuuu! Doamne ferește!

BAZIL (*nedumerit*): Nu? Va să zică, nu mai aveți nevoie de nevastă-mea.

RADU: Ba da. Dar să vedeți cum au să se petreacă lucrurile... Cînd am să-i spun eu doamnei, bunioară: „te iubesc"... și cînd doamna are să-mi răspundă: „și eu te iubesc"... nu înseamnă că ne iubim cu adevărat, dar că așa trebuie să fie scris în piesă...

BAZIL (*convins*): Da, da... înțeleg... Cum să nu înțeleg? Un fel de joc de societate.

JEANA: Ca la teatru, Bazil... *Voyons... exactement comme au theâtre.* Parcă dacă omori pe cineva pe scenă, înseamnă că l-ai omorît cu adevărat?

BAZIL (*încîntat*): Admirabilă idee! Ei, vezi? Așa ceva nu mi-ar fi trecut prin gînd. *(Lui Radu.)* Mîncați cu noi astă-seară?

JEANA (*grăbita*): Da, da. L-am reținut eu la masă. Nu te mai îngriji de nimic.

BAZIL: Foarte bine. îmi dați voie, atunci... numai cinci minute. Mă duc să mă schimb. E un praf pe șoseaua Pantelimon. Am fost la o fabrică de cărămidă... O ocazie excelentă... *(Iese pe ușa laterala, urmat de privirile nedumerite ale lui Radu și de zîmbetul răutăcios al Jeanei.)*

SCENA IV

RADU, JEANA

RADU (*după o pauză*) : Ziceai că mîncați într-o familie?

JEANA (*cochetă*): Te supără că mîncăm acasă?

RADU (*încurcat*): Nu... dar... vream să zic... *(Schimbînd vorba.)* Ăsta e bărbatu-tău?

JEANA: Ce? Nu-ți place?

RADU (*și mai încurcat*): Ba, da... Foarte drăguț...

JEANA: Mi-ai spus că n-ai nevoie de el.

RADU: Așa și este. Am nevoie numai de nevastă-sa. *(Oprindu-se brusc în fața ei.)* Or, cum te cheamă pe tine, dragă? *(Explicativ.)* Numele cel mic de botez.

JEANA: Jeana.

RADU: Jeana? Adică Ioana. *(După o pauză.)* Dragă Jeano, lasă-mă să-ți zic Ioana, că-i mai frumos.

JEANA (*calmă*) : Dragă Radule, zi-mi cum vrei. Tu ești autorul piesei.

RADU (*plin de admirație*): Ioana! Ioana! Ce nume de teatru! Ce frumos sună! Ia ascultă... Ioana mea... Ioana mea!

JEANA: Dar pe tine cum are să te cheme în piesă?

RADU: TU cum vrei să mă cheme?

JEANA: Tot Radu.

RADU: Bine atunci. Fie cum zici tu. Eu Radu, și tu Ioana... *(Căutînd să-și aducă aminte.)* Ioana de Bourbon, nevasta lui Carol al cincilea... Ioana de Burgundia, nevasta lui Filip al cincilea... Ioana nebuna, mama lui Carol Quintul... Ioana d'Albert, mama lui Enric al patrulea... *Le vert galant...* știi!

JEANA (*plictisită*): Știu, știu... dar sfîrșește odată, că prea sunt multe. De unde Dumnezeu ai scos atîtea Ioane?

RADU *(naiv):* Din *Larousse*. *Larousse* cel mic, cu ilustrații. N-ai idee cum te poți instrui, așa, pe nesimțite. Decît să cetești un roman mediocru, deschizi dicționarul *Larousse* la numele proprii, și după ce sfîrșești seria Ioanelor celebre existente, adaugi cu cerneală sau chiar cu creion: Ioana Ionescu-Potopeni... colaboratoarea lui Radu Cartian.

JEANA *(mișcată):* Mă crezi tu demnă cu adevărat de atîta cinste?

RADU: Dar tu? Ai atîta încredere în mine? N-ai să regreți niciodată că ți-ai legat numele de aventura unui necunoscut, pe care, pînă mai adineaori, îl credeai nebun?

JEANA *(visătoare) :* Nu pot ști încă nimic... Ești primul om însă care îmi intri în felul acesta în casă.

RADU: Mi-era teamă să nu zici: în suflet.

JEANA: Și tu crezi că femeile n-au suflet?

RADU: Ba da... în piesele mele, dealtfel, toate femeile au foarte mult suflet. *(Schimbînd tonul.)* Nu prea au ele minte însă...

JEANA *(CU înflăcărare):* Fiindcă așa vi le închipuiți voi. Toți autorii sunteți la fel. Singura voastră voluptate este să creați numai femei fără minte, femei care să iubească și să sufere. Pentru voi, o femeie nu este decît un subiect de piesă de teatru... și atîta tot. *(Din ce în ce mai aprinsă.)* Vă umiliți numai pînă ce puneți stăpînire deplină pe ele, și pe urmă... Știi care este generozitatea învingătorului? Să le ofere ca un dar personal mulțimii anonime... Iată tot ce poate fi un autor dramatic.

RADU *(protestînd cu tristețe):* Nu, nu... Nu vorbi așa, Ioano, fiindcă n-ai dreptate... Tu nu știi cît sufăr eu de cîte ori sunt nevoit să fiu altul decît cel care sunt! Uite... vezi? Nu mai departe decît acum... în clipa asta chiar... în clipa asta frumoasă și unică poate în viața mea... eu nu mă pot bucura de otrava dulce a buzelor tale... Sunt sigur că în clipa asta ai să-mi spui „te iubesc, Radule"... ba poate chiar ai să mă și săruți... Ai să mă iubești pe mine, și Eu am să fiu altul... Ai să mă săruți pe mine, și Eu n-am să fiu Eu... Ai să-l omori pe

Scrisoare din Bratislava de la Jindra Huskova în care se vorbește despre reprezentarea piesei *Allegro ma non troppo* în Cehoslovacia

Ion Minulescu — caricatură de î. RosS

cel care există, şi cel care o să existe cu adevărat n-are să fie decît numele unui erou fictiv. *(Ioana se frămîntă în fața lui, plină de admirație.)* Iată fericirea celor care scriu piese de teatru, IoanoL. Iată ce-nseamnă să faci artă, pentru cei care pretind că nu-şi recunosc viața în opera ta...

JEANA *(cu admirație crescîndă):* Radule! Eşti adorabil...

RADU: Da, da... Uite aşa se scrie o piesă de teatru, Ioano... Autorul nu e decît un *ad-interim* al eroului care trăieşte fără să existe.

JEANA: Radule dragă...

RADU: Ce vrei cu Radu? Haide... spune-mi... spune-mi că sunt un caraghios... un pier de-vară... unfluierăvînt... un ratat...

JEANA *(CU vehementă):* Nu, nu... Nu-i adevărat. Nu-i adevărat...

RADU *(o priveşte o clipă, apoi cu nedumerire)* : De unde ştii tu că nu-i adevărat, Ioano?

JEANA *(izbucnind)* : Fiindcă simt... Fiindcă abia acum încep să te-nțeleg cu adevărat. Cum? Tu crezi că o femeie din lumea noastră nu poate fi decît un manechin de vitrină? De unde ai născocit lucrul acesta, Radule? Tu crezi că eu n-am ochi ca şi tine? N-am suflet? N-am creieri? Tu crezi că eu nu pot pricepe nimic din ce se petrece în jurul meu? A L . Poți crede despre mine orice, Radule... dar ofensa asta n-o primesc. Eu n-am nevoie să-mi şoptească nimeni nimic la ureche... Să ştii... Mie nu-mi trebuie sufleur.

RADU *(aplaudă entuziasmat):* Bravo, Ioano... Admirabil! Aşa te vreau! Vorbeşti cum nu se poate mai frumos pentru eroina unei piese de teatru. Numai că... nu te supăra, te rog... dar aşteaptă mai întîi să-ți dau replica.

JEANA *(mîndră):* N-am nevoie de replica nimănui... Mie îmi place să-mi trăiesc viața fără replici.

RADU *(împăciuitor):* Bine, bine. Viața ta te priveşte pe tine. N-am nimic de zis... dar în piesa mea nu te pot lăsa să vorbeşti numai tu singură. Asta e monolog, Ioano.

JEANA: Dar tu cu care Ioană crezi că vorbeşti? Cu Ioana din piesa ta, sau cu Ioana din fața ta?

RADU (*cu admirație*) : Ioano! Eşti divină! Ce vrei să-ți spun mai mult? Dar, crede-mă... prea ne depărtăm de subiect.

JEANA: Care subiect?

RADU: Subiectul piesei.

JEANA: Şi care-i subiectulj)iesei?

RADU: Vrei să ți-1 spun? îl am gata... colea. *(Se bate cu palma pe frunte.)*

JEANA (*CU autoritate):* Te înşeli, Radule... Subiectul adevărat e aici. *(Se bate cu palma pe inimă.)* Nu acolo... Cu creierii vrei tu să scrii o piesă de teatru? Vai de tine! Vai de tine!

RADU (*bănuitor):* Iartă-mă, Ioano! Dar pesemne tu ai uitat de ce-am venit eu aici.

JEANA (*răutăcioasă):* Da? Ia mai spune-mi o dată. *(Cu autoritate.)* De ce-ai venit? Cine te-a sfătuit să bați la uşa mea? De unde ştiai c-am să-ți deschid? Cine ți-a spus că te-aşteptam poate?

RADU (*zăpăcit):* Cine mi-a spus că m-aşteptți? Nimeni... Absolut nimeni. îți dau cuvîntul meu de cinste. Am venit aşa, întîmplător. Să vezi cum... Alesesem din cartea de telefon cîteva adrese. Nu bănuiam că n-o să am nevoie decît de una singură. Dar tu nu ştii? Un om, cînd vrea să cîştige la loterie, cumpără mai multe bilete odată.

JEANA (*ironică):* Şi s-a-ntîmplat ca biletul cîştigator să fie tocmai adresa mea.

RADU (*grăbit*) : Exact. *(Luîndu-şi seama.)* Adică... nu... Ce vrei să spui, Ioano?

JEANA (*sentențios*) : Că numai oamenii proşti au noroc.

RADU (*tresărind):* Ioano! *(Tace.)*

JEANA (*după o pauză):* De ce-ai tăcut? Haide... Dă-mi replica... Aştept...

RADU (*încurcat):* Nu, nu... Nu-ți mai dau nimic... Am sfîrşit.

JEANA (*CU Ironie):* Da? Iartă-mă. Nu ştiam c-ai venit numai pentru atît...

RADU (*revenind):* Dar nu vezi că nu mai ştiu ce vorbesc? Nu mai ştiu unde mă aflu...

JEANA (*cochetă*) : Dă-mi voie să-ți spun eu... în decorul piesei pe care vrei s-o scrii...

RADU (*din ce în ce mai încurcat):* Dar, pentru numele lui Dumnezeu, Ioano, spune-mi, unde vrei s-ajungi? Fă-mă cel puțin să ghicesc.

JEANA (*calmă şi mîndră):* Nu mi-ai spus că vrei să scrii o piesă de teatru?

RADU: Ba da...

JEANA: Ei bine... Unde vrei să se petreacă acțiunea piesei tale?

RADU: NU ți-am spus? aici... în casa ta.

JEANA (*scandînd cuvintele):* Şi nicăieri în altă. parte decît aici?

RADU (*CU vocea pe jumătate):* Aici şi... bineînțeles ... pe urmă, pe scenă.

JEANA: A!... nu aşa... Aici şi pe urmă tot aici. Aici şi totdeauna numai aici.

RADU (*izbucnind):* Ioano! Ce-ai spus, Ioano? Mi-e frică parcă să te mai întreb... E adevărat, Ioano? E adevărat ce ai spus? Spune-mi, Ioano, spune... Mă iubeşti?

JEANA (*cochetă*) : Dar nu mi-ai spus tu singur că acesta trebuie să fie rolul meu în piesa ta?

RADU (*mîhnit, coborînd tonul*) : Ba da... Ai dreptate... Uitasem că față de tine eu trebuie să fiu altul... Eu nu pot fi decît cel care nu există... Eu nu sunt decît eroul piesei mele.

JEANA: Pe care probabil n-ai s-o mai scrii.

RADU (*zdrobit):* Dar, Ioano... Tu uiți că eu trebuie să scriu piese de teatru ca să trăiesc?

JEANA (*lirică*) : Ai s-o scrii atunci cînd vei simți nevoia să trăieşti din amintiri... Mai tîrziu... Poate chiar foarte tîrziu... Da, da... Tîrziu de tot... La bătrînețe ... Cînd din tine n-are să mai rămînă decît un vechi subiect de piesă de teatru... Ecoul frazelor sonore... Obsesia sărutărilor calde... Parfumul trecutului defunct...

RADU (*entuziast):* Vai! Ce frumos vorbeşti tu, Ioano!

JEANA (*cochetă):* Vorbesc mai frumos ca eroinele pieselor tale de pînă acum?

RADU *(umilit):* Iartă-mă că te-am judecat greşit. Numai tu meriţi să fii iubită.

JEANA *(afectînd gesturi de manechin):* Crezi? Un biet manechin din vitrina unui magazin de mode!

RADU: De ce mă umileşti, Ioano? Nu vezi ce mic par în faţa ta?

JEANA: Dar cine te-mpiedică să pari mai mare? Haide, Radule, ridică-te cel puţin la înălţimea propriului tău erou...

RADU: Dar ce-aş putea face, oare, să-ţi par mai mult decît ce sunt?

JEANA *(CU căldură):* Ce n-a putut face încă nimeni din mine pînă azi. Presimt că tu eşti cel mai frumos accident din viaţa mea.

RADU *(protestînd) :* Nu, nu... Mi-e frică să mă ating de viaţa ta, Ioano.

JEANA *(izbucnind) :* Dar nu-nţelegi că nu mai vreau să fiu manechin de vitrină? Vreau să ies măcar o dată şi eu din închisoarea mea de sticlă. Haide, Radule, sparge-i geamurile... ia-mă cu tine... fură-mă... ascunde-mă... distruge-mă dacă vrei... dar scoate-mă din sicriul meu de sticlă aburită în care mă sufoc.

RADU *(în extaz) :* Scumpul meu manechin sentimental! Ce frumoasă piesă am să scriu!

JEANA: Prostuţul meu autor dramatic! Ce frumos subiect de piesă o să trăim!

RADU *(îmbrăţişînd-o):* Ioana mea...

JEANA *(acelaşi gest):* Radule... *(Se lasă, îmbrăţişaţi, să cadă în braţele unui fotei.)*

SCENA V

ACEIAŞI, FLORICA

FLORICA *(intră discret pe uşa din fund) :* A!...

JEANA *(ridică ochii în timp ce Radu îşi ascunde faţa):* Ce vrei?

FLORICA: E gata masa...

JEANA: Bine... Du-te şi anunţă pe conaşul...

FLORICA: Conaşul e la masă... V-aşteaptă...

JEANA: S-aştepte atunci... Venim şi noi...

(Florica iese, în timp ce Jeana şi Radu rămîn în aceeaşi poziţie critică.)

RADU *(jenat):* Ne-a văzut servitoarea...

JEANA *(calmă) :* Ei, şi? Servitoarea mea nu vede decît ce-i dau eu voie să vadă. *(Se sărută din nou.)*

RADU *(se ridică aranjindu-şipărul):* Vai!... Ce balamuc trebuie să fie în capul meu...

JEANA *(îl ia de mînă):* Hai în odaia mea să te faci frumos...

RADU *(se dă înapoi, speriat):* În odaia ta?... Mi-e frică...

JEANA *(calmă):* De cine?...

RADU: De bărbatu-tău...

JEANA *(mîngîindu4):* Ce copil eşti... *(Sentenţios.)* Bărbatul meu sunt eu. *(îl trage de mînă după ea şi dispar amîndoi pe uşa laterală.)*

SCENĂ MUTĂ

FLORICA *(intră din nou pe uşa din fund, priveşte o clipă spre uşa laterală, dă din cap semnificativ, oftează deznădăjduită, apoi zărind fotelul, scofălcit de corpurile celor doi amanţi, se repede şi-l netezeşte cu mîna ca să nu rămîie nici o urmă.)*

CORTINA

A TREIA VITRINĂ

Un salonaş. în fund, o uşă dublă, formată din geamuri cu brizbrizuri transparente. Prin geamuri se zăreşte un hol central. De cele două laturi ale încăperii, o uşă, o fereastră şi un chemineu cu oglindă. Mobilierul obişnuit. La ridicarea cortinei, în primul plan al scenei, Radu şi Jeana stau înlănţuiţi cu braţele pe după gît. Dincolo de uşa cu geamuri, Bazil priveşte în vîrful picioarelor, peste brizbrizuri, scena din salonaş. La un moment dat se hotărăşte să intre, deschizînd uşa cu multă precauţie şi discreţie.

SCENA I

RADU, JEANA, BAZIL

RADU: Dă-mi ochii...

JEANA: Dă-mi gura... Dă-mi plinea mea de toate zilele...

(în momentul acela, apare Bazil în scenă.)

RADU *(observîndu-l, schimbă repede vorba şi tonul):* A, nu! Nu e bine aşa...

JEANA *(desprinzîndu-se din braţele lui Radu, se adresează bărbatului):* Cauţi ceva, Bazil?

BAZIL *(jenat):* Nu cumva... ţigările mele de foi...

JEANA *(supărată):* Ah, dragul meu, eşti un om imposibil... Ai aerul că ne spionezi. Nu e chip să sfîrşim, şi pace. Nu putem pune la punct tocmai momentul culminant al piesei. Scena cea mare de dragoste din actul al treilea. De cîte ori o-ncercăm, trebuie să vină cineva să ne deranjeze.

BAZIL *(se scuză încurcat):* Nu vă supăraţi, că plec... Iertaţi-mă... Nu ştiam că sunteţi ocupaţi tot cu piesa. Parcă spuneaţi că e gata...' *(Lui Radu.)* Ori cînd zici că e premiera, dragă domnule Cartian?

RADU *(CU vocea pe jumătate):* De miercurea viitoare într-o săptămînă.

BAZIL *(socotind în gînd) :* Miercuri, frate? Păi miercuri e-n 13!... Nu eşti superstiţios?... Eu nu fac afaceri în zilele de 13 să mă omori...

RADU *(în glumă):* Te pomeneşti că-n zilele de 13 nici la teatru nu vii.

BAZIL: Ei, bravo! Aici îmi plăcuşi. Lasă, lasă, c-am zis eu aşa. O să ai succes mare. Am mirosit eu demult. Tot oraşul vorbeşte. Pentru premieră ne-am înţeles... Begnoara nr. 7 e rezervată pentru noi. *(Jeanei)* Ce zici, *cherie ?* Tu nu eşti superstiţioasă? *Au revoir... Au revoir... (Iese prin %işa din' fund.)*

SCENA II

RADU, JEANA

RADU *(extrem de jenat):* Ştii că bărbatu-tău începe să mă umilească?

JEANA *(în glumă):* Vrei să divorţez?

RADU *(rugător):* Ioano dragă! Eşti nebună. De ce nu vrei să fii rezonabilă? Cînd o să ne vină şi nouă mintea la cap?

JEANA *(calmă):* Probabi cînd n-o să ne mai iubim...

RADU *(disperat) :* Doamne! Doamne! Cum o să mai fie şi-atunci?

JEANA: O să fie aşa, ca-ntr-o icoană veche, înnegrită de vreme... o icoană cu doi sfinţi mucenici pe ea: mucenicul Radu şi muceniţa Ioana...

RADU: Dragă Ioano... Nu te supăra... dar să ştii că dragostea noastră într-acolo ne duce... spre martirologiu...

JEANA *(în glumă):* Ți-e frică să nu mori pe rug? Răstignit pe cruce? îngropat de viu? Spune...

RADU *(CU amărăciune):* Mi-e frică să nu mor prea devreme, Ioano. Simt că pe zi ce trece mă îndepărs tez tot mai mult de viața ce-mi fusese dată s-o trăiesc...

JEANA *(bănuitoare):* Te distrezi mai bine la cafenea decît la mine acasă?

RADU: NU fi rea, Ioano. Tu știi că n-am vrut să spun lucrul ăsta. M-am aruncat însă în apă fără să știu să înot. Și am pornit pe munți desculț și gol, ca vîntul, ca ploaia, ca zăpada... ca elementele naturii, care nu lasă în urma lor decît noroi și frînturi de crăngi uscate. Tu nu simți lucrul ăsta?

JEANA *(CU încăpățînare):* Nu... Eu nu simt nimic...

RADU: Nu simți că prea mult stăm împreună? Noi nu ne-am dat niciodată prilejul să ne dorim și cu sufletul...

JEANA *(CU autoritate):* Radule... Știi că dacă te-ai plictisit, poți pleca...

RADU: Ce vrei să spui, Ioano?

JEANA: Poate c-a venit timpul să sfîrșim și altceva mai important ca o piesă de teatru.

RADU *(rugător):* Ioana mea...

JEANA: Și poate chiar, foarte curînd, o să fii nevoit să-mi zici numai: doamnă!... Doamna Jeana Ionescu-Potopeni... *(Cu rîs forțat.)* Vai,Radule! Ce nume comun pentru eroina unui autor dramatic român...

RADU *(împăciuitor):* Te-au supărat cuvintele mele?

JEANA: M-a supărat numai gîndul c-ar putea să mă supere odată... Cine știe?

RADU *(cu căldură):* Nu, nu... Niciodată, Ioano!

JEANA: Ce-nseamnă acest niciodată? *Nevermore ?...*

RADU *(patetic):* Ioano! Dragostea mea unică! Visul meu curat de artă! De ce nu vrei să mă-nțelegi? *(Pauză.)* Lasă-mă să plec.

JEANA: Pînă cînd?

RADU: Pînă cînd vrei tu...

JEANA: Pînă la masă...

RADU *(surprins):* Astă-seară mănînc tot la voi?

JEANA: Aștepți să fii invitat în fiecare seară?

RADU: Atunci la opt și jumătate... La revedere, scumpul meu manechin sentimental...

JEANA: La revedere, bestie mică și fără suflet. *(Se sărută. Radu iese prin ușa din fund. Jeana, rămasă singură, sună.)*

SCENA III

JEANA, FLORICA

FLORICA *(intrînd) :* Conița a sunat?

JEANA: Să-mi scoți rochia cea nouă... rochia de mătasă verde, cu lame de aur... și să-i telefonezi croitoresei să vină numaidecît.

FLORICA *(mirată):* Nu vă vine bine, coniță?

JEANA: Ba da. Dar vreau s-o transform. Nu-i place lui conașu Radu. Zice că-i prea decoltată în spate.

FLORICA: Dar conașul nostru ce zice?

JEANA *(cu autoritate):* Du-te de-1 întreabă pe conașul vostru, nu pe mine. *(Florica vrea să plece, Jeana o oprește.)* Ascultă... Vezi c-au să vină niște ziariști...

FLORICA *(tresărind):* Ziariști?

JEANA: Da. Niște ziariști... Un domn și o doamnă... sau o domnișoară... Nu știu bine cine sunt. Mi-au telefonat azi-dimineață că vor să mă vadă. Să-i primești și să m-anunți.

FLORICA *(CU temere):* Coniță dragă, nu vă supărați... dar ce-o fi aia: Polikinele?... *(Citește cu „k" nu cu „ș".)*

JEANA: Nu-nțeleg.

FLORICA *(scoate un ziar din șorț):* Dumneavoastră ați cetit ce scrie aici?

JEANA *(ia ziarul și citește):* „în jurul premierei de miercurea viitoare, se șoptesc lucruri interesante, ba chiar picante. Se spune că domnul Radu Cartian...

FLORICA *(grăbită) :* Ăsta nu-i conașu Radu?

JEANA: Ba da... conașul Radu!... *(Cetește înainte.)* „și-a scris piesa în colaborarea unei doamne din

high-life al cărui nume nu este decît un secret de Polichinelle." *(Vorbeşte.)* Ăsta e un cuvînt străin... nu se poate explica...

FLORICA: Daa?

JEANA *(ceteşte)* : „Se pretinde chiar că relaţiunile dintre cei doi colaboratori..." *(Jeana micşorează vocea şi, după ce mormăie ceva neînţeles, vorbeşte tare.)* Prostii... *(Mototoleşte ziarul.)*

FLORICA: Şi cucoana ceea... cine-o fi, coniţă?

JEANA: Ce proastă eşti! N-ai ghicit? Aceea sunt eu...

FLORICA: Vai de mine! Ce-o să zică conaşul nostru cînd o ceti?

JEANA *(enervată):* Du-te de-l întreabă pe conaşul vostru, nu pe mine... Ţi-am mai spus o datăî *(Rupe ziarul şi-l aruncă jos, apoi iese pe uşa laterală.)*

SCENA IV

FLORICA, apoi SANDU şi MUCHI

FLORICA *(rămasă singură o clipă, oftează din greu» ridică ziaml de pe covor şi caută să-l refacă. în momentul acela, se aude soneria din hol. Florica iese prin uşa din fund şi, după câteva clipe, introduce pe Sandu şi Muchi):* Luaţi loc, vă rog. Coniţa tocmai v-aşteaptă. Mă duc s-o anunţ. *(Iese pe %işa laterală.)*

MUCHI *(care a privit uimită încăperea) :* Dar bine-a mai nemerit-o canalia! Casa asta este un adevărat palat...

SANDU *(insinuant):* Şi cînd te gîndeşti că palatul nu-i nimic pe lîngă stăpînă. Stai s-o vezi însă pe Ioneasca, şi pe urmă să vorbeşti...

MUCHI *(CU satisfacţie):* O fi... Dar eu tot mi-am făcut. gustul. Nu se poate să nu iasă ceva scandal din afacerea asta.

SANDU: Te cred. Dacă avem de partea noastră şapte ziare, cum să nu iasă ? S-au curăţat la sigur! Ă! Le-am pregătit o presă... ştii... pe cinste... *(Furios.)* Ei, nu... că treb- lia să i se înfunde odată şi domnului ăsta.

MUCHI *(mustrindu-l) :* Ia te rog... Ţi-am spus că nu-mi place să fii rău cu el. Mie îmi pare bine însă de ea. Să mai poftească şi altă dată să-şi vîre nasul în lumea intelectualilor!

SCENA V

ACEIAŞI, JEANA

SANDU *(la vederea Jcanei, care intră pe uşa laterală, se înclină):* Iertaţi-ne, doamnă... Poate vă deranjăm... Dar profesiunea noastră, de ziarişti, aşa este... Ne obligă să părem, cîteodată, oameni răucrescuţi. *(Glumeţ.)* E fatalul revers al oricărei medalii, doamnă... îmi daţi voie, *(se prezintă)* Sandu Răceanu, redactor literar la *România întregită,* şi domnişoara Muchi Santorino... artistă dramatică şi cronicară mondenă la *Femeia română.*

JEANA: încîntată de cunoştinţă. Luaţi loc, vă rog... domnişoară... domnule...

SANDU *(preţios)* : Mie să-mi daţi voie să stau în picioare, doamnă. Adevăratul ziarist nu trebuie să stea jos decît atunci cînd scrie...

JEANA: Dacă vă simţiţi mai bine aşa, n-am nimic de zis... Dealtfel... trebuie să ştiţi că de cîtva timp ciudăţeniile artiştilor nu mă mai sperie...

MUCHI *(repezindu-se la vorbă):* Probabil de cînd aţi avut ocazia să cunoaşteţi pe domnul Radu Cartian.

JEANA: *Mais, certainement... Cest un charmant garson...* şi un scriitor de mare talent.

SANDU *(intervenind repede):* A!... Talentul, doamnă, este un lucru foarte elastic... Depinde numai de curajul cu care-l întinzi ca să poată părea mai lung.

MUCHI *(înţepată):* Noi, mai ales, cunoaştem foarte bine talentul domnului Cartian. Eu, bunăoară, am avut nenorocirea să-i joc într-o piesă, *Porumbiţa de porţelan.* Vai, doamnă! Ce calvar! N-aveţi idee cît m-am zbătut să i-o pot ţine pe afiş câteva reprezentaţiuni.

JEANA: Mi se pare că s-a jucat de vreo treizeci de ori...

MUCHI: Graţie mie, doamnă. Altă actriţă i-o îngropa de la a treia reprezentaţie.

SANDU *(intervenind)* : Dealtfel, lucrul ăsta îl recunoaşte şi el acum. Reputaţia lui artistică n-a fost decît o băşică de săpun...' Toată speranţa lui de reabilitare e piesa cea nouă.

MUCHI *(completînd)*: Pe care a scris-o în colaborare cu dumneavoastră...

JEANA *(tresărind):* în colaborare cu mine? Cine a putut născoci aşa ceva!

SANDU: Iertaţi-mă, doamnă... dar e un zvon care circulă de trei luni de zile fără să fie dezminţit...

JEANA: Dar zvonurile se pot controla cel puţin.

SANDU *(filozofic):* Greu doamnă! Foarte greu! Ce-apucă să se prindă o dată de gura omului, nu se mai desprinde pînă la moarte.

MUCHI: Cum, doamnă? Dumneavoastră pretindeţi că nu-i adevărat?

JEANA: Adevărat? Dar ce anume?

SANDU: C-aţi colaborat cu domnul Cartian la noua lui piesă.

MUCHI *(completînd):* Pe care mi se pare chiar că i-aţi scris-o dumneavoastră în întregime.

JEANA *(uimită):* Curioasă lume! Exact acelaşi lucru ceteam azi-dimineaţă într-un ziar de teatru.

SANDU: NU vă spuneam eu? Au aflat pînă şi ziarele, doamnă! Acum chiar că nu mai este nimic de făcut.

JEANA *(CU prestanţă)* : Şi totuşi, eu vă rog să dezminţiţi lucrurile acestea. Nu ştiu cine are interesul să mă compromită. De cînd sunt, eu n-am scris un singur rînd. Vă mărturisesc fără ruşine... Sunt o incultă^.. Nu cunosc nici gramatica limbii româneşti... Cît priveşte cunoştinţele mele literare... Doamne! Nu-nţeleg de ce-aş face din ele un secret. Afară de piesa'domnului Cartian n-am cetit nimic altceva în limba strămoşilor mei.

SANDU *(deconcertat) :* Dar mărturisirile dumneavoastră doamnă, ne derutează, ca să zic aşa. Şi noi, care veniserăm tocmai să vă solicităm un *interview.* Aportul dumneavoastră literar în această colaborare...

JEANA *(cu autoritate) :* Nu există!

MUCHI: Adică în piesa pe care i-aţi scris-o dumneavoastră în întregime. El n-a făcut decît s-o semneze! Zău, doamnă! De ce nu mărturisiţi ?

JEANA: Dar, domnişoară, eu n-am nici un amestec în această piesă. N-am nici o afinitate intelectuală cu domnul Cartian... nici o legătură literară. Suntem doi prieteni, şi atîta tot.

MUCHI: E adevărat? Numai atît...

JEANA: Atît şi nimic mai mult. Dumneavoastră credeţi că doi prieteni n-au altceva mai bun de făcut decît să scrie o piesă de teatru?

SANDU: Mă iertaţi, doamnă... Dar cum se face atunci că opinia publică... vreau să zic... sau mai bine zis ... un vechi proverb românesc pretinde că nu există fum fără foc...

MUCHI: Pe noi, femeile, mai ales, ne-ar interesa foarte mult să ştim că o doamnă din *high-life* a binevoit să colaboreze cu un biet scriitoraş de mîna a treia.

JEANA: Ei bine, domnişoară, iată un lucru care pe mine, tot ca femeie, nu mă interesează cîtuşi de puţin.

SANDU *(insinuant):* în definitiv, ceva... ceva... trebuie să fie adevărat... Nu cred ca doamna să fie aşa de crudă cu noi. Cetitorii noştri aşteaptă cu nerăbdare declaraţiunile dumneavoastră.

JEANA *(discretă):* O!... Credeţi că pe cititorii dumneavoastră i-ar putea interesa spovedania mea?

SANDU: Dar nu mai încape îndoială... O femeie ca dumneavoastră!

MUCHI *(completînd):* O doamnă din adevăratul *high-life...* E un lucru aşa de rar în ţara românească...

JEANA *(hotărîtă):* Ei bine, atunci... dacă nu-i decît atît, vă stau la dispoziţie cu plăcere. *(Sandu şi Muchi scot repede stilourile şi carnetele de notiţe.)* O, o!... Dar n-am de gînd să vă dictez un discurs... Declaraţia mea nu-i decît o simplă frază.

SANDU *(preţios) :* Nu face nimic. Noi o mai amplificăm. Ii facem o introducere... o expunere... o încheiere... Fiecare profesiune cu secretele ei, doamnă...

JEANA *(sceptică)*: Nu cred să fie nevoie, domnul meu. Mi se pare însă că pe doamna o interesează mai mult decît pe dumneavoastră relațiunile mele cu domnul Cartian...

MUCHI: E foarte explicabil... Noi, femeile, suntem mai curioase.

JEANA *(CU autoritate):* Ei bine, dragă domnişoară... află atunci că eu sunt amanta domnului Cartian.

MUCHI
SANDU *(în acelaşi timp):* A!

JEANA: Da, da... amanta, şi nu colaboratoarea sa literară. Restul rămîne, bineînțeles, să-l amplificați dumneavoastră... Luați seama însă... Graba de a vă servi cetitorii să nu vă facă să greşiți drumul... Ați putea nemeri prin cabinetul vreunui judecător de Jnstrucție.

SANDU *(vexat):* în cazul acesta, doamnă, nu ne mai rămîne decît să ne retragem...

JEANA: Poate doriți să faceți cunoştință şi cu bărbatu-meu.

SANDU: Ne iertați, doamnă, dar misiunea noastră s-a terminat aici.

JEANA *(în bătaie de joc):* O!... Desigur că vă iert... Dealtfel, dumneavoastră singur m-ați prevenit adineauri... Profesiunea de ziarist vă obligă să păreți cîteodată nişte oameni rău crescuți.

SANDU *(demn) :* Vă sărut mîinile, doamnă...

MUCHI *(înțepată):* Cred c-o să avem plăcerea să ne mai vedem... cel puțin la teatru... peste două săptămîni joc în *Femeia cu ochii de smarald...* O piesă admirabilă !... Asta nu e de domnul Cartian...

JEANA *(mîndră): Oh!... Je vous demande pardon...,* dar eu nu mă duc la teatru decît la piesele amantului meu...

MUCHI *(în timp ce Sandii o trage de mînecă spre uşa din fund, se încăpățînează să ducă lupta înainte):* Transmiteți atunci domnului Cartian complimente din partea domnişoarei Muchi Santorino. Nu vă supărați...

JEANA: Dar deloc ... îmi face chiar plăcere să pot servi... dacă nu mă înşel... o rivală... *(Sandu a luat pe Muchi de mîneca rochiei şi au ieşit pe uşa din hol. Rămasă singură, Jeana exclamă cu dezgust.) Ah!... Quelle horreur!... Quelle horreur/...*

SCENA VI

JEANA, RADU

RADU *(intră grăbit şi enervat pe uşa laterală):* Ce s-a întîmplat ?

JEANA *(calmă):* Nimic...

RADU: I-am văzut intrînd şi m-am întors.

JEANA: NU era nevoie...

RADU: AU încercat vreun şantaj?

JEANA: Linişteşte-te... Veniseră să controleze numai dacă eşti amantul meu.

RADU: Şi tu... Ce-ai făcut?

JEANA: Le-am spus adevărul.

RADU *(enervat):* Cum? Care adevăr? Ce vrei să zici?

JEANA: Adevărul că-mi eşti amant. Ce? Nu-i adevărat?

RADU *(izbucnind):* Ioano! Am început să nu ne mai înțelegem.

JEANA *(exclamă):* De cînd ai observat lucrul ăsta?

RADU: Mai demult...

JEANA: Da?! Şi de ce nu mi l-ai spus pînă acum?

RADU: Fiindcă nu voiam să te întristez...

JEANA *(cu amărăciune prefăcută):* Vai, Radule! Ce mărinimie!

RADU *(precipitat):* Ascultă-mă, Ioano. De ce nu vrei să-nțelegi odată că atitudinea ta ne ucide pe amîndoi? O să murim sufocați unul în brațele altuia.

JEANA *(în bătaie de joc) :* Preferi glonțul sau otrava ?

RADU: Lasă glumele deoparte, Ioano. Tu nu vezi că de trei luni de zile ducem o viață absurdă? Ar trebui să ne obişnuim şi cu ideea unor despărțiri mai lungi. Bineînțeles că nu poate fi vorba de o ruptură definitivă... A!... Nu... La lucrul ăsta nici nu vreau să mă gîndesc... Ți-o jur... Te rog să mă crezi...

JEANA: De ce te aperi?

RADU: De teamă să nu bănuieşti cine ştie ce...

JEANA *(CU demnitate)* : Ce pot bănui mai mult decît că nu mă mai iubeşti?

RADU *(protestînd)* : Dar îţi jur că nu-i adevărat...

JEANA *(cu autoritate):* Te rog să nu mă-ntrerupi... Acum vorbesc eu... Tu ştii că mie nu-mi plac replicile... Nu admit decît o singură replică... Replica fatalităţii... Poţi să mi-o dai pe-asta? Dă-mi-o! P-asta ţi-o primesc... Haide... Ai curaj... Spune-mi că s-a sfîrşit... Şi ce-are să mai urmeze mă priveşte pe mine...

RADU *(CU mîhnire sinceră):* Ioano! Aşa vrei tu să se sfîrşească dragostea noastră?

JEANA: Dragostea noastră? Mi se pare că te-nşeli... Parcă venisesi să scrii o piesă de teatru numai... Nu?

RADU: Spune-mi un singur cuvînt, şi n-o mai reprezint. O distrug.

JEANA: Nu-ţi lua angajamente pe care ştii bine că nu le poţi ţine... Pentru tine, o piesă de teatru face mai mult ca existenţa şi onoarea unei femei...

RADU: De ce nu vrei să mă-nţelegi, Ioano?

JEANA *(calmă):* Fiindcă, probabil, sunt şi lucruri pe care eu nu le pot înţelege.

RADU *(convingător) :* Dar ce poate fi mai uşor de înţeles decît nevoia omului rătăcit de a se-ntoarce din nou acasă? Tu nu-nţelegi?... Eu nu pot trăi suspendat la infinit, ca o fructă viermănoasă, numai de ramura verde a lumii tale... Eu nu pot aştepta culesul recoltei, Ioano! Eu sunt condamnat să mă desprind înainte de vreme. Eu n-am nimic comun cu ramura verde de care atîrn. Cea mai uşoară adiere de vînt o să mă prăbuşească în iarbă. Şi n-are să aibă nici măcar cine să mă culeagă. O fructă viermănoasă pare numai o fructă coaptă. Tu n-ai putut să-mi dai decît aparenţa omului din lumea voastră. Dar atît, şi nimic mai mult. Din metalul sufletelor noastre noi n-am putut topi nici măcar aliajul unui inel de logodnă convenţională.

JEANA *(cu ironie amară):* Şi totuşi... inelul acesta este singurul lucru pe care n-ar fi trebuit să-1 doreşti niciodată... *(îşi scoate alianţa din deget şi ceteşte.)* Pe-al meu stă scris: „Bazil Ionescu-Potopeni... 15 iunie 1919". *(Vorbeşte.)* Poate ştii tu cine e domnul ăsta... Eu habar n-am...

RADU *(confuz):* Ce-nseamnă această paranteză spirituală, Ioano?

JEANA *(agresivă) :* Ceva ce tocmai lipseşte piesei tale...

RADU: Crezi că i-am mai putea adăuga ceva?

JEANA: NU tocmai... Cred numai că trebuie să-i corectăm ultimul act, care este fals.

RADU *(cu umor) :* Poftim! Dar tu-ţi dai seama unde-am ajunge dacă ar fi să punem pe scenă numai lucruri adevărate? *(Hotărît.)* Nu, nu, Ioano. Pentru mine, ce-am scris odată rămîne bine scris. Dacă ţii cu orice preţ însă, schimbă-1 tu singură.

JEANA: Imposibil, Radule. Tu ştii bine că eu nu ştiu să scriu.

RADU *(cu răutate):* Atunci te rog să nu mai vorbim de lucruri pe care nu le pricepi.

JEANA *(cu autoritate):* Radule! Nu uita că orice s-ar întîmpla, noi suntem şi rămînem doi colaboratori, care avem drepturi egale asupra operei noastre. Vreau să corectezi ultimul act, care este fals.

RADU *(protestînd):* A, nu... nu... Asta n-are să se-ntîmple niciodată...

JEANA *(ridicînd tonul):* Te-nşeli, Radule. Are să se-ntîmple foarte curînd...

RADU *(vehement):* Nu, nu... Niciodată...

JEANA *(CU aceeaşi vehemenţă) :* Ba foarte curînd, curînd de tot, imediat chiar... şi dacă vrei, tot aici... aici în casa mea... în casa în care ai intrat ca un bufon nechemat...

RADU *(impresionat):* Ioano!... Aşa-mi vorbeşti tu,. Ioano?

JEANA ***(CU** răutate şi ură):* Nu-ţi place?... Altădată parcă mă rugai să-ţi vorbesc mereu şi numai aşa.

RADU: Altădată erai alta, Ioano!

JEANA: Alta? Poate vrei să zici: altceva.

RADU *(CU căldură):* Dar nu-i exact acelaşi lucru şi azi?... Deosebirea e numai că, de data asta, cel care cere sunt eu, nu tu... Dar tu n-ai învățat încă să dai înapoi ce-ai luat de la altul. Adu-ți aminte, Ioano... Mi-ai cerut să te scot din sicriul tău de cristal, în care trăiai ca o mumie îmbălsămată... Şi te-am ascultat... Te-am scos la lumina soarelui şi te-am scăldat în apa vie a dragostei mele adevărate... Şi acum... Asta e răsplata ta, Ioano? Pentru ce m-ai închis pe mine în locul tău? Pentru ce nu vrei să mă scoți şi pe mine din vitrina de sticlă a manechinelor cu chip de om? Eu nu pot fi manechin, Ioano. Eu nu vreau să mă eternizez în sicriuri de cristal... Eu vreau să putrezesc în cele patru scînduri de brad ale lumii mele...

JEANA *(izbucnind, din ce în ce mai aprinsă):* Ei bine, fie! Ai să putrezeşti acolo unde vrei... în lumea femeilor pe care le-ai cunoscut înaintea mea... pe maidanele de mahala... ca o bestie... ca o canalie ce eşti.

RADU *(consternat) :* Ioano...

JEANA *(sentențios):* Nu fac decît să-ți repet titlurile cu care te-ai prezentat singur... Adu-ți aminte...

RADU *(zdrobit):* Atît e tot ce-am fost eu pentru tine, Ioano?

JEANA: Crezi c-ai fi putut fi ceva mai mult decît ce eşti?...

RADU *(resemnat):* îți mulțumesc, Ioano... De data asta, cel puțin, ştiu că pot pleca pentru totdeauna... Eu nu mai am ce căuta aici... *(Vrea să se-ndrepte spre uşa din fund.)*

JEANA *(tăindu-i calea, cu violență) :* Dar pînă acum ce-ai căutat? Ce? Credeai c-aici e hotel?! Ai avut nevoie de chelneriță pentru o noapte numai?

RADU: Ioano!

JEANA: NU mă mai chema Ioana, domnule... Eu nu sunt chelneriță... Eu sunt doamna Ionescu... Jeana Ionescu... soția domnului Bazil Ionescu-Potopeni... Eu sunt o femeie măritată... şi o femeie măritată n-are voie, după lege, să contracteze nimic fără autorizația soțului său! *(Se **repede** la uşa din fund, pe care o deschide strigînd.)* Bazil..» Bazil...

RADU *(spăimîntat, cu mîinile împreunate):* Ce faci, Ioano! Taci, te rog... Te implor...

JEANA *(cu scîrbă) :* Ce ți-ai împreunat mîinile ca-n fața unei icoane? Nu sunt o sfîntă, domnule... Sunt o femeie de rînd... Sunt fosta dumitale amantă... şi atîta tot... *(Strigă din nou, din ce în ce **mai** tare.)* Bazil... Bazil...

RADU *(aiurit) :* Ioano! Ce faci, Ioano?

JEANA: Bazil... Bazil...

SCENA VII

ACEIAŞI, BAZIL

BAZIL *(intră speriat şi gîfîind):* E... e... eL. Ce mai e?...

JEANA *(înecîndu-se cu vorbele):* Ce mai e, domnule? E că te-am înşelat! Da, da... eu, nevasta ta, Bazil, am fost amanta acestei canalii... Acesta e adevărul... Răzbună-te acum... Omoară-mă şi pe mine, dacă vrei... Dar împuşcă-1... strînge-1 de gît... pălmuieşte-1 cel puțin... omoară-1 pe el mai întîi... haide... loveşte-1, Bazil, loveşte-1... N-auzi?

BAZIL *(care tot timpul a ascultat, aprobînd m capul cînd către Jeana, cînd către Radu):* Ha, ha, ha!... Foarte frumos! Numai că... nu mai striga aşa, că se sperie vecinii. Ce Dumnezeu... sfîrşiți odată şi cu piesa asta de teatru, că au să prindă de veste servitorii. Şi ăştia cine ştie ce-şi pot închipui.

JEANA *(în culmea exasperării):* Bazil!... Dar nu e ce crezi tu... Ascultă-mă, Bazil...

BAZIL *(CU autoritate):* A, nu!... Destul atît... Nu mai vreau s-ascult nimic... Vă rog să mă lăsați în pace... Am eu destule pe capul meu... Nu mai îmi trebuie şi alt balamuc. Sfîrşiți-1 şi voi pe al vostru, şi... gata... *(jovial)* Parcă spuneați că n-aveți nevoie de mine!... *(lui Radu)* Va să zică... e lucru hotărît... Premiera e tot miercuri... la 13.

RADU *(abia îngînă)* : Da ... miercuri...

BAZIL: Atunci, rămîne stabilit... Begnoara nr. 7 e a noastră. *(Ieşind.)* Să nu uiţi... *(Iese.)*

SCENA VIII

RADU, JEANA

RADU *(după o pauză, revenindu-şi în fire, în timp ce Jeana zace zdrobită într-un fotei):* Ioano! Ce ai făcut, Ioano? Dacă se-ntîmpla altfel? Dacă... Doamne fereşte! Dar eu nu vreau să mor, Ioano... Şi nu vreau să mori nici tu, dragostea mea... Vreau să trăim amîndoi... Să ne trăim însă fiecare viaţa noastră, ca brazii la munte şi plopii la cîmp... *(Jeana priveşte aiurită în jurul ei.)* Da, da... Priveşte în jurul tău... Aici eşti în casa ta... în lumea ta... în mijlocul celor care te cunosc... te-ascultă... te-nţeleg. Nimic nu se mişcă aici fără voia ta... Nimic nu trăieşte decît prin tine... Un singur lucru doar nu-i la locul lui... Şi lucrul acela sunt eu. Nu mă-ntreba cine m-a adus, fiindcă nici eu nu te-ntreb cine m-a primit... Aşa a fost să fie, Ioano.

JEANA *(nervoasă):* Ce mai aştepţi atunci? De ce nu pleci?

RADU *(rugător):* Fiindcă vreau să te fac să pricepi că dragostea noastră nu poate să moară... nu trebuie să moară. Ca s-o păstrăm însă veşnic vie, trebuie să-i dăm spaţiu... să-i dăm libertate... să-i dăm puterea aducerii-aminte...

JEANA *(hotărîtă):* Nu mai e nevoie... Ţi-ai sfîrşit piesa...

RADU *(liric)* : Scumpul meu manechin sentimental!

JEANA *(CU dezgust):* Pleacă, domnule... Pleacă mai repede...

RADU *(se îndreaptă cu regret spre uşa din fund, stă o clipă pe gînduri, apoi se întoarce pe loc şi cu voce stinsă întreabă):* Astă-seară mănînc la'voi?

JEANA *(CU asprime în voce):* Nu... Astă-seară rnîncăm într-o familie...

RADU *(se îndreaptă din nou spre uşă, dar se opreşte din nou în prag şi cu aceeaşi voce stinsă):* Cînd crezi c-o să ne mai vedem, Ioana mea?

JEANA *(scurt) :* Nu ştiu.

RADU *(ezitînd):* îmi dai voie să-ţi telefonez?

JEANA *(plictisită):* De prisos...

RADU *(revenind):* Totuşi... Aş vrea să ştiu... Ai să-mi răspunzi...

JEANA: Dacă am să fiu acasă...

RADU: Şi-ai să mă primeşti?

JEANA: Dacă am să fiu singură...

RADU *(bănuitor) :* Şi cu cine crezi c-ai putea fi, Ioano ?...

JEANA *(distrată):* Nu ştiu... Nu-i cunosc încă numele...

RADU *(uimit):* Nu-i cunoşti încă numele?

JEANA *(aspră):* Nu... Dar dacă-ţi face plăcere, am să ţi-1 comunic de îndată ce-1 voi găsi...

RADU *(tresărind) :* Ce vrei să spui, Ioano ?...

JEANA *(stăpînă pe sine):* Ce n-ai să poţi înţelege niciodată.

RADU *(CU ochii umezi şi cu vocea aproape absentă):* Atunci... Adio, Ioano!...

JEANA *(calmă):* Adio... domnule Cartian... *(Radu iese prin uşa din fund, Jeana întoarce uşor capul după el, pînă ce dispare. Rămasă singură, se ridică renăscută parcă, se opreşte în faţa oglinzii, se priveşte cochetă, se pudrează, îşi dă cu roşu pe buze şi sună.)*

SCENA IX

JEANA, FLORICA

FLORICA *(intră pe uşa din fund):* Coniţa a sunat?

JEANA: Telefonează croitoresei să nu mai vină...

FLORICA *(uimită) :* Şi rochia verde?

JEANA: Rochia verde să mi-o pregăteşti pentru astă-seară...

FLORICA *(şi mai uimită) :* Pentru astă-seară?

JEANA *(cu autoritate):* Da... Pentru astă-seară... N-ai auzit? Mă duc cu ea la balul de la legaţia engleză. *(Se îndreaptă spre uşa laterală.)*

FLORICA *(din ce în ce mai nedumerita):* Şi... conaşul Radu?

JEANA *(se opreşte o clipă în uşă şi răspunde distrată):* Conaşu Radu? ... *(Sentenţios.)* Nu cunosc nici un conaşu Radu. *(Iese.)*

SCENA X

FLORICA *(rămasă singură, priveşte uimită după stăpî-nă-sa, apoi, înţelegînd ce s-a putut petrece, tresare deodată satisfăcută, bagă mîna în buzunarul rochiei, scoate o carte de vizită şi ceteşte silabisind tare) :* Ra-du... Car-ti-an... a-u-tor... dra-ma-iic... stra-da Ca-ra-gia-le... nr. 101. *(Aducîndu-şi aminte, exclamă fericită.)* Hi!... Şi mîine e duminică...

CORTINA

ALLEGRO MA NON TROPPO

COMEDIE ÎN TREI ACTE

PERSONAJELE

ION MARIAN, autor dramatic . . . . 35-40 ani
TITU MICŞOREANU, milionar 40 ani
DOMNUL CUŢUI, samsar . . . . 60 ani
ZAHARIA. servitor . . . . 50 ani
UN JANDARM RURAL . . . . 30 ani
COCUTA MICŞOREANU . . . . 30 ani
DOAMNA NOEMI . . . . 30 ani
FLORICA. servitoare . . . . 25 ani

ACTUL I

Scena reprezintă biblioteca unui om bogat. Rafturile pline de cărţi legate luxos se ridică pînă în tavan. O uşe şi o fereastră pe cele două laturi ale încăperei. Un birou masiv cu încrustaţiuni de bronz, iar pe birou o călimară monumentală şi un telefon. O canapea şi două foteluri englezeşti de piele roşie.

La ridicarea cortinei, Ion Marian stă răsturnat într-un fotei şi citeşte un ziar, care îi acopere aproape întreaga figură, iar Titu Micşoreanu, călare pe ultima treaptă a unei scări mobile, cercetează cu atenţie un volum gros, ale cărui file, abia atunci le taie.

SCENA I

ION şi TITU

TITU *(plictisit):* Nu e.
ION *(fără să-i dea prea multă atenţie)*: Ce să fie?
TITU: *Francisca de RiminL*
ION: Poate n-o ai.
TITU *(vexat):* Cum să n-o am? *(Grav.)* Tu nu vezi ce am eu aici? *(începe să numere volumele din raftul bibliotecii.)* Unu, două, trei, patru, cinci, şase, şapte *(numără apoi şi volumul de pe genunchi)* şi cu asta

opt... Shakespeare complet... Nu cunoşti ediţia asta?

ION *(ironic):* Ediţia? Parcă era vorba de *Francisca de Riminil*

TITU *(intrigat)* : Ce vrei să zici?

ION *(plictisit):* Daaa... pe vremea aceea, o piesă de teatru se putea sfîrşi foarte bine şi aşa...

TITU *(după o pauză mai lungă, în care timp a aşezat volumul de pe genunchi, în raft; se coboară de pe scară şi se apropie dx Ion şoptindu-i misterios la ureche):* Dacă i-am omorî şi noi pe amîndoi?

ION *(protestează plictisit) :* Nu, nu... Asta nu se poate.

TITU *(insistînd):* Ascultă-mă pe mine... Hai să-i omorîm pe amîndoi.

ION *(dezgustat) :* Fă-mi plăcerea şi nu mai insista.

TITU *(ridicînd tonul):* Ba dacă e aşa, insist... Şi-am să-ţi explic pentru ce.

ION *(din ce în ce mai plictisit):* Nu, nu... Te rog... Fără nici o explicaţie. Dacă ţii cu orice preţ, omoară-1 tu singur şi pe mine lasă-mă în pace.

TITU *(mîhnit):* Am înţeles... iar eşti rău dispus. Or, cum se zice? *genus irritabile?*

ION: Da, da... chiar aşa...

TITU ***(CU** aer de reproş):* Ei, vezi cum sunteţi voi scriitorii? încurcaţi lumea cu tot felul de năzbîtii, şi pe urmă, daţi bir cu fugiţii. Eu însă, nu pot admite aşa ceva. Eu nu mi-am părăsit niciodată asociaţii. Pentru mine, o tovărăşie, este un lucru sfînt. Dacă ai şti tu cîţi golani s-au pricopsit de pe urma mea ! *(Ion îl priveşte nedumerit.)* Da, da. Chiar aşa. Ai te rog, încredere în mine şi-ai să vezi ce bine are să fie!

ION *(ironic):* După cum văd, ţi-ai pus în gînd să mă pricopseşti şi pe mine.

TITU *(convingător):* Şi de ce nu? Nimic mai simplu. Dacă m-asculţi pe mine, într-un an, doi, te fac om de cîteva milioane.

ION ***(resemnat):*** Nu-ţi mai pierde vremea şi cu mine. Eu n-am nici o tragere de inimă, pentru aşa ceva...

TITU *(demonstrativ) :* Eh! Parcă afacerile, cu'inima se fac! Cu creierul, dragă, nu cu inima. Ce e creierul altceva decît tot un fel de negustorie? Un creier care nu rentează, este o afacere ratată. Trebuie să-l pui numaidecît la remorca altora. Tu nu vezi unde au ajuns astăzi societăţile anonime pe acţiuni?

ION *(ironic):* Cum nu! Consiliile de administraţie încasează şi acţionarii rabdă.

TITU *(vexat):* Ei vezi? De ce vorbeşti cu atîta uşurinţă de lucruri de care habar n-ai?

ION *(vehement) :* Dar tu? Tu de ce ţii cu tot dinadinsul să faci şi piese de teatru? N-ai făcut destule milioane? Ce mai vrei?

TITU *(pe acelaşi ton):* Apoi, dacă e vorba să discutăm serios, mi se pare că milioanele mele fac ceva mai mult ca piesele tale de teatru. Ba nu, zău! Ce mare lucru e să scrii? Toată lumea ştie să scrie azi. Nu vezi c-au început să scrie şi analfabeţii?

ION: Dacă e aşa, ce mai aştepţi? Bani ai destui. Slavă Domnului! Cumpără-ţi hîrtie, cerneală şi peniţe... şi scrie... scrie, domnule, dacă ştii să scrii, că doar, nu te-mpiedică nimeni... *(Sentenţios.)* Scrie singur însă... fără colaborator...

TITU *(schimbînd vorba) :* Ei, las* că lucrurile astea, o să le discutăm noi altă dată... într-o zi cînd o să fii mai bine dispus... Eu nu sunt grăbit. Pot să mai aştept. Pe mine, aşteptarea nu mă enervează. Dacă ai şti tu, cît am aşteptat eu pînă s-ajung ăl care sunt astăzi. *(Scoate portţigaretul.)* Vrei o ţigare? *(îi oferă o ţigare de foi.)* Uite! Asta e o havană veritabilă... *(Ion se codeşte s-o ia.)* Ia-o, ia-o, că e grozavă. E o „Corona dublă". Din astea, să ştii că nu fumez decît la zile mari. *(Ion ia ţigara.)* Mă costă o sută optzeci de lei bucata. Le aduc prin curier diplomatic. *(I-o aprinde.)* Ei! Ce zici? Aşa e că e bună? *(Ion face semn afirmativ cu capul.)* Mi-era teamă că n-o să-ţi placă. *(Ion tace.)* Ei, hai! Nu zici nimic? Fă-mi şi mie un compliment. Ce dracu!

ION: Eh! Dacă loviturile tale de teatru, ar fi ca ţigările astea de foi!...

TITU *(revenind la ideea sa fixă) :* Ba nu zău! De ce n-ai vrea să-i omorîm pe amîndoi?

ION *(CU autoritate):* Fiindcă e absurd! Tu nu-ți dai seama? în zilele noastre, un bărbat inteligent, cînd îşi prinde nevasta cu altul, n-o mai omoară... O iartă.

TITU *(nedumerit) :* O iartă?

ION: Bineînțeles. O iartă.

TITU *(reflectînd):* Hm! Da! Ar fi şi asta o soluție... Nu zic... dar în piesa noastră, o prinde cu cel mai bun prieten al lui.

ION: Cu atît mai bine. I-o trece lui ca o supremă dovadă de prietenie. Tu n-ai citit *De Amiciția* a lui Cicerone?

TITU *(holbînd ochii):* Cicerone? Aşa spune Cicerone? *(Pauză.)* Regret. Dar eu nu sunt de părerea lui. *(Revenind.)* Cu toate că... la drept vorbind... mie n-are de ce să-mi fie teamă... *(Confidențial.)* Ştii că Noemi e văduvă...

ION *(surprins):* Noemi? Asta care mai e? Una nouă?

TITU *(QU mîndrie):* Ei, da! Una nouă. Te supără? Iartă-mă. Credeam că, dacă nu altceva, prietenele unui milionar te-ar putea interesa ceva mai mult ca ideile lui despre teatru.

ION *(măgulitor):* A, nu! despre prietenele dumitale, n-am nimic de zis. E drept că, personal, n-am cunoscut încă, nici una din ele. Dar dacă sunt cu adevărat acelea pe care mi le-ai spus... *(plecîndu-se reverențios) „Â tout Seigneur, tout honneur..."*

TITU *(îngîmfat):* Chiar alea dragă! Exact alea pe care ți le-am spus. Vezi tu... mie nu mi-e ruşine să spun cu cine trăiesc, fiindcă eu stiu s-aleg/., da, da... în privința asta, să ştii că nu mă dau pe nimeni... nici chiar pe tine. Eu bunăoară nu te-am întrebat, fiindcă sunt om discret... dar dacă te-aş întreba, sunt sigur că te-ai jena să-mi spui cine este prietena ta. Aşa e c-am ghicit? Ba nu, zău... Cu ce fel de femei trăiți voi, scriitorii ăştia?

ION *(ironic şi jenat în acelaşi timp) :* Hm! De! Ştiu şi eu cum să-ți spun... Cu ce găsim şi noi, pe ici, pe colo... Mai bine zis, cu ce rămîne de pe la alții...

TITU *(CU compătimire):* Prost... Prost de tot, dacă e aşa...

ION: Eh! Ce vrei dragă? Noi nu ne putem permite nici un fel de lux sentimental. Nu putem monopoliza nici măcar femeia pe care o iubim. în cel mai fericit caz, ne mulțumim s-o facem pe din două cu altul.

TITU *(CU dezgust):* Şi ştii de ce-i aşa? Fiindcă majoritatea bărbaților din zilele noastre sunt lipsiți de orice amor propriu.

ION *(oprindu-l) :* Stai, stai! Nu te mai aprinde degeaba, că exact acelaşi lucru se poate spune şi de majoritatea încornoraților din zilele noastre.

TITU *(CU autoritate):* Tocmai fiindcă e aşa, eu vreau ca încornoratul din piesa noastră să salveze prestigiul tuturor bărbaților înşelați.

ION *(ironic şi autoritar) :* Imposibil! Asta este o soluție paşoptistă. Nu mai cadrează cu mentalitatea din zilele noastre. Nu simți că aşa ceva miroase a mucegai? *(Ridică tonul.)* Ce fel de autor dramatic vrei să fii d-ta? Din ce trebuie să se inspire artistul adevărat? Din ereziile trecutului, sau din realitățile prezentului?

TITU *(încolțit) :* Depinde... din ce crede că este mai bine.

ION: NU dragă. Te-nşeli. Adevăratul artist e produsul vremei în care trăieşte. Aşa a fost de cînd lumea.

TITU *(bănuitor):* Se prea poate. Eu însă, dacă-ar fi să-mi prind nevasta cu cel mai bun prieten al meu...

ION *(tresărind îi taie vorba brusc) :* Dă-mi voie! Nu uita însă că cel mai bun prieten al tău în momentul de față, sunt eu...

TITU *(foarte sigur):* A, nu... că nevastă-mea, nu e genul tău. Bănuiesc eu cam ce trebuie să-ți placă ție. Dar, fiindcă veni vorba, e bine să se ştie. Eu îi omor pe amîndoi. Scurt şi cuprinzător.

ION: Foarte bine. N-ai decît să-1 omori. Omoară-1 însă şi în piesă, tot singur... fără mine...

TITU *(în bătaie de joc):* Eh, poftim!... Parcă-ai fi adventist! Zău aşa. Ți-e frică să tragi cu revolverul. Ia te uită la'mine... *(Face gestul ca şi cum ar trage.)* Pac! Pac! Şi cad amîndoi... unul la dreapta şi altul la stînga.' Eu parcă-i şi văd întinşi pe podele...

ION *(insinuant):* Şi dacă nu ia foc revolverul?

TITU: Eh! Parcă trebuie numaidecît să-i omorîm cu revolverul? La nevoie îi putem omorî cu un pumnal.

ION: Sau tot aşa de bine, cu indiferenţa.

TITU: A, nu... că numai cu indiferenţa, nu putem precipita deznodămîntul. Cum vrei să lăsăm acţiunea piesei să lîncezească tocmai în punctul ei culminant? Asta e dramă, domnule! Dramă, nu comedie de salon, ca alea pe care le scrii d-ta singur. Nu simţi că subiectul ăsta trebuie să se sfîrşească cu moarte de om? Şi încă repede... repede'de tot... să fie, aşa ceva, cum zice italianul: *Allegro... Allegro porco Di ol...*

ION *(zîmbind ironic): Allegro,* da... *Allegro ma non troppo.*

TITU *(care nu pricepe)* : Adică, asta cum vine ?

ION: Vine cam aşa cum zici tu... Repede, repede.,. Dar nici prea repede de tot, că iar nu e bine.

TITU *(rîzînd cu poftă)* : Ei, nu ! C-aş vrea să văd şi eu, ce fel de repede o mai fi şi asta. *(în momentul acesta Florica apare pe uşă cu tava cu ceştile de cafea. La vederea ei Titu tresare iluminat de o idee nouă.)* Stai că mi-a venit o idee... Hai să vedem care din noi are dreptate. *(Floricăi.)* Ia ascultă, Florico, ce-ai face tu dacă-ai fi bărbat?

SCENA II

ACEIAŞI, FLORICA

FLORICA *(surprinsă de întrebarea bruscă a lui Titu se opreşte pe loc)* : De ! Ştiu şi eu ?

TITU *(aprinzîndu-se)* : Cum nu ştii? Uită-te la mine, Ce ţi-ai pironit ochii în ceştile de cafea? N-auzi ce te-ntreb eu? Ce-ai face dacă-ai fi bărbat?

FLORICA *(din ce în ce mai nedumerită):* Dacă-as fi bărbat? Eu?

TITU: Ei, da! Dacă-ai fi bărbat, nu te-ai însura? Nu ţi-ai lua nevastă?

FLORICA ***(CU** filozofia omului simplu):* Poate. Nu zic ba ! dacă aş găsi o femeie de ispravă cum sunt eu...

TITU *(nerăbdător):* Bine, bine... să zicem c-ai găsit una, aşa cum eşti tu... Vorba e, dacă ai fi bărbat, te-ai însura ! Nu ?

FLORICA: Apoi dacă aşa a lăsat Dumnezeu. Cum o să trăiască bărbatul fără muiere, conaşule?

TITU: Desigur. Aşa zic şi eu. Dar, dacă ai fi însurat şi ţi-ai prinde nevasta cu cel mai bun prieten al tău, ce-ai face? *(Florica priveşte nedumerită. Titu ţipă la ea.)* Ce-ai zgîit ochii la mine, fă? Uită-te-n fundul conştiinţei tale. N-auzi ce te-ntreb eu? Ce-ai face dacă ţi-ai prinde nevasta cu cel mai bun prieten al tău?

FLORICA *(zăpăcită):* Ce să fac?... Dacă aşa mi-a fost scris mie, să le fie de bine şi lor...

ION *(intervenind grăbit)* : Bravo, Florico!

TITU *(furios):* Cum, fă? Nu i-ai omorî pe amîndoi?

FLORICA *(cuprinsă de teamă)* : Ba să mă ferească Dumnezeu! Atît mi-ar mai trebui... să intru şi-n păcat...

ION: NU ţi-am spus eu? Asta e singura soluţie.

TITU *(din ce în ce mai furios)* : Ia taci, domnule, din gură, că acuma vorbesc eu... *(Florichii.)* Ia ascultă, Florico... Cum se poate să vorbeşti aşa ca o proastă? Gîndeşte-te bine. E vorba de nevastă-ta... fiindcă în cazul de faţă, tu nu mai eşti femeie... eşti bărbat: şi nevasta ta e o ticăloasă... te-nşeală cu altul..', cu cel mai bun prieten al tău... Şi tu nu le faci nimic? Nimic? Nimic? *(Floricatace.)* Răspunde, fă. N-auzi ce te-ntreb?

FLORICA *(bîlbîindu-se):* Apoi, conaşule... Să mă iertaţi... dar eu ca femeie ce sunt, pot să jur cu mîna pe cruce... că nevasta cînd îşi înşeală bărbatul... îl înşeală fiindcă are de ce...

TITU *(izbucnind):* Ieşi afară mai repede... Ieşi... *(Florica se întoarce spre uşă zăpăcită cu tava cu ceştile de cafea în mînă.)* Stai pe loc. Unde te duci cu cafelele? Lasă ceştile pe masă. *(Florica execută ordinul.)* Aşa... Acum şterge-o şi să nu te mai văd în ochi. *(Florica iese.)*

SCENA III

ION și TITU

ION *(vesel):* Va să zică... două contra unul...

TITU *(plictisit):* Ce e aia? Două contra unul?

ION: NU văzuşi? Rezultatul votului.

TITU: Ei, aş! Ăsta e vot? Pe voturile servitoarelor contezi d-ta?

ION: Şi de ce nu? Pretinzi doar că eşti democrat. Te ştiam partizan al votului universal.

TITU: Da, dar nu pînă aici. Să nu-ntindem prea mult coarda votului universal, că iar nu e bine. Servitorii, mai ales cînd sunt femei, să facă bine să-şi vadă de treaba lor.

FLORICA *(în momentul acela Florica apare cu capul pe uşa pe care abia a crăpat-o):* Conaşule.

TITU *(zărind-o, furios):* Ieşi afară! N-ai auzit?

FLORICA *(în aceeaşi poziție):* A venit domnul Cuțui...

TITU *(recăpătîndu-şi deodată buna dispoziție):* Da? A venit Cuțui? Foarte bine. Să poftească. Adu-1 încoace mai repede. *(Capul Florichii dispare. Titu lui Ion.)* Stai, domnule, că nu s-a-nchis urna. Mai sunt ceva votanți şi pe-afară. S-aşteptăm să se pronunțe şi ei. S-auzim ce spune şi Cuțui că doar ăsta... de!... Nu e servitor. E cetățean veritabil cu drept de vot. Are şi carte de alegător.

SCENA IV

ACEIAŞI, CUȚUI

TITU *(lui Cuțui care a intrat):* Bravo, Cuțui. Ai căzut cum nu se putea mai bine. Ia loc şi ascultă. *(Cuțui rămîne în picioare Ungă uşe.)* Ce mă? Nu vrei'să stai?

CUȚUI: Mulțumesc, coane Titule. Dar, vedeți... sunt cam grăbit...

TITU *(glumeț) :* Lasă, lasă, că asta e o meteahnă a ta... de cînd te ştiu, tot grăbit eşti. Nu te mai grăbi, Cuțui, că domnul de colo *(arată pe Ion)* spune că omul se grăbeşte şi greşeşte...

CUȚUI *(filozofic):* Apoi, cîteodată cam aşa e, coane Titule. Că d-acolo vine şi vorba aia, că graba strică treaba. Dar, vedeți că nu-i totdeauna chiar aşa...

TITU: Apoi, o fi, n-o fi aşa, tu să-mi spui mie acum altceva. Ascultă, mă Cuțui. Tu eşti om însurat. Nu? *(Cuțui holbează ochii la el şi nu răspunde.)* Ce te uiți aşa la mine, mă? Tu n-auzi ce te-ntreb?

CUȚUI:' Ba de auzit, aud, coane Titule... Dar nu prea înțeleg ce fel de întrebare e asta...

TITU: Cum, ce fel de întrebare? Eşti ori nu eşti însurat? Uite... Vrea să ştie şi dumnealui *(arată pe Ion)* domnul de colo...

CUȚUI *(se închină nedumerit):* Doamne, Maica Domnului! îmi pare rău, coane Titule... dar eu venisem pentru o afacere serioasă...

TITU: Bine, bine ... Afacerea aia s-o lăsăm mai pe urmă, c-avem timp destul.

CUȚUI: NU se poate, coane Titule. E ceva presant... zău, aşa... Credeți-mă...

TITU *(răstindu-se la el):* Ia ascultă-mă, Cuțui, presant entru mine în momentul de față, e altceva... nțelegi, ori nu? Ia te uită la domnul de cola *(arată pe Ion).* îl vezi? Ştii cine e dumnealui? *(Cuțui face semn din cap negativ.)* Ce? Nu-1 cunoşti? Deloc? Deloc? *(Lui Ion.)* Vezi, domnule? Nu te cunoaşte. Cine te cunoaşte pe dumneata la Bucureşti? 'Nimeni. *(Lui Cuțui.)* Tu n-ai auzit de unik Ion Marian? scriitor... autor dramatic... *(Cuțui repetă gestul.)* Unul care face piese de teatru. Tu n-ai fost niciodată la teatru?

CUȚUI: Apoi mie de teatru-mi arde, coane Titule?

TITU: Ei lasă, lasă, că la iarnă, am să-ți dau eu bilete să te duci gratis.

CUȚUI: Vă mulțumesc... Să trăiți...

TITU: Ei, vezi că-ncepi să-nțelegi de ce e vorba?

CUȚUI *(misterios):* Nu cumva, o avea şi dumnealui nevoie de...

TITU: NU mă, că nu e ce crezi tu ... dumnealui e un prieten al meu... Cel mai bun prieten al meu... Colaboratorul meu... adică asociatul meu într-o afacere nouă... O afacere însă, de altă natură...

Ou dumnealui nu fac afaceri ca cu tine... Nu discut nici bursă, nici grîne, nici petrol! Cu dumnealui discut lucruri înalte... combinații abstracte, afaceri care nu sunt de nasul tău. Cu dumnealui fac o piesă de teatru.

CUȚUI *(uşurat):* Despre partea mea, să fie într-un ceas bun.

TITU: Apoi aşa credeam şi eu că are să fie. Numai că... dumnealui, nu prea are încredere în mine.

CUȚUI *(CU ton sfătuitor lui Ion):* Vai de mine!... Se poate aşa ceva, domnule? Vă rog s-aveți toată încrederea în conu Titu, că ce spune dumnealui, parcă e literă de evanghelie.

TITU: Aşa e, mă Cuțui, că eu am întotdeauna dreptate? Spune-i şi tu, că pe mine nu mă crede. Spune-i bunăoară, ce-ai face tu, dacă ți-ai prinde nevasta cu cel mai bun prieten al tău?

CUȚUI *(se cutremură, apoi după o clipă răspunde bîlbîit):* Vai de mine, coane Titule... La aşa ceva nu m-aş fi aşteptat pentru nimic în lume...

TITU *(calmîndu-l):* Stai, mă Cuțui, c-asta fuse numai aşa, o vorbă.

CUȚUI: Ce vorbă, coane Titule!

TITU: Ține-ți firea, mă Cuțui. Nu te zăpăci aşa repede, că doar te ştiu om cu scaun la cap. Tu n-auzi ce te-ntreb eu? Eşti, ori nu eşti om însurat?

CUȚUI: Sunt, coane Titule. Cum să nu fiu?... Dumneavoastră nu ştiți? Ce mă mai întrebați? Om însurat, cu cununie.

TITU: Foarte bine. Asta am vrut să ştiu şi eu. *(Lui Ion.)* Auzişi, domnule? Cuțui este om însurat... Un om cum ar fi bunăoară personajul nostru din piesă...

CUȚUI *(intervenind brusc) :* Coane Titule... nu vă supărați... Dar personajul ăla, cine e?

TITU *(liniştindu-l) :* Nu e nimeni, mă. E numai cineva, care ar putea să fie... Un om, ca tine... ca mine... ca dumnealui de colo... *(luîndu-şi seama)* ba ca dumnealui nu... fiindcă dumnealui nu e însurat...

CUȚUI *(satisfăcut):* A, ha... Am înțeles... Va să zică, persoană serioasă... Familist cum s-ar zice...

TITU: Exact. Eh! Vezi că nu e ce-ți mchipuiseşi tu? Acum iată de ce e vorba. Dacă ai fi tu bunăoară persoana aceea... şi dacă, Doamne fereşte, s-ar întîmpla să-ți prinzi nevasta cu cel mai bun prieten al tău... Ce-ai face?

CUȚUI *(nedumerit) :* Eu?

TITU: D-apoi, cine?... Eu?

CUȚUI *(încurcat):'NU...* Dar... vreau să zic... *(se scarpină după ureche)* ştiu eu?... Depinde...

TITU: Cum, depinde, mă?... De ce depinde?

CUȚUI: De ce? Cum să spun... *(brusc)* Dumneavoastră ce-ați face?

TITU *(aprins) :* Cum, ce-aş face?... Mă mai întrebi ce-aş face? I-aş omorî pe amîndoi...

CUȚUI *(speriat):* Nu mai spuneți... Pe amîndoi deodată?

TITU: Sigur... Nu-ți sunt amîndoi duşmani? Nu lucrează amîndoi la fel contra intereselor tale familiale?

CUȚUI *(convins pe jumătate) :* Aşa e... Aveți dreptate...

TITU: Apoi dacă am dreptate, ce mai aştepți? Răspunde, ce-ai face?

CUȚUI *(hotărît) :* Ce-am făcut totdeauna coane Titule.... Ce ziceți dumneavoastră, aia fac şi eu...

TITU *(triumfător):* îi omori va să zică! *(Cuțui face semn din cap afirmativ.)* Pe amîndoi? Nu?...

CUȚUI: Pe amîndoi, coane Titule... Cînd vă dau cuvintul meu! Doar nu mă cunoaşteți de ieri, de alaltăieri...

TITU *(lui Ion cu satisfacție):* Auzişi, domnule? Paritate de voturi. *(Lui Cuțui.)* Bine Cuțui. Acum du-te că n-am timp de pierdut cu tine. Pentru afacerea aia, să treci mîine.

CUȚUI: NU se poate, coane Titule. Mîine e prea tîrziu.

TITU: Treci atunci, mai spre seară.

CUȚUI: Ce tot vorbiți, coane Titule? Dacă nu dăm arvuna pînă la ora şase, se duce dracului fabrica de macaroane.

TITU: Aşa e! De fabrica grecului era vorba? Las-o să se ducă, mă Cuțui, că nu-i cine ştie ce afacere; Nu ți-am spus că nu face patru milioane?

CUȚUI: Patru, nu zic nici eu... Dar mi se pare că trei face...

TITU: Ai vorbit cu grecu, tu?...

CUȚUI: D-apoi pe mine, cine mă trimise la dumneavoastră? I-au pus creditorii unghia-n beregată. Dacă nu i-o luăm noi, ne-o suflă altul pînă diseară. Toată chestia e jumătate de milion acum, şi restul, rate trimestriale. Un nimica toată, pentru dumneavoastră, coane Titule, zău, aşa...

TITU *(după o matură chibzuință, lui Ion):* Ce zici, domnule? S-o fac şi p-asta? Tu cunoşti fabrica lui Mavromatis? *(Ion face din cap semn negativ.)* Ei, asta e! Fabrica aia roşie de pe şoseaua Pantelimon. N-ai ieşit niciodată afară din Bucureşti? Aoleo! Ia te uită cu cine m-am pus eu să fac afaceri.

ION *(cu răutate) :* Nu cumva vrei să mă iei asociat şi la fabrica de macaroane?

TITU *(glumind)*: Zău? Aşa prost mă crezi tu pe mine? Asta e afacere serioasă, dragă. Nu-i de nasul tău. Pentru aşa ceva, am eu oamenii mei speciali. *(Lui Cuțui.)* Bine Cuțui. S-a făcut. Du-te şi ridică banii de la bancă. *(Se aşază la birou şi începe să scrie adresa către bancă.)*

CUȚUI *(care îl priveşte întinzîndu-şi gîtul fără să îndrăznească să vorbească, capătă curaj încetul cu încetul şi începe să şoptească):* Dar...

TITU *(care scrie fără să-i dea atenție):* Ei! Ce mai e? Hai spune-mi mai repede că n-am timp de pierdut...

CUȚUI *(oftînd din greu):* Of! Ce să fie coane Titule? Voarba noastră, aia veche... Dumneavoastră singur, spuneați mai adineaori. Sunt şi eu, om însurat... am nevastă... greutăți... Mîine, poimîine, te pomeneşti că-mi dă Dumnezeu şi copii...

TITU *(fără să-şi ridice capul de pe hîrtii):* Eh! Eh! La vîrsta ta exagerezi Cuțui...

CUȚUI: Ba nu exagerez deloc, coane Titule. Dar dacă aşa e viața, ce să-i faci? Gîndiți-vă' şi dumneavoastră ... Prea e puțin numai „unul" la sută...

TITU *(plictisit):* Ce tot spui, mă?

CUȚUI *(miorlăindu-şe):* Să fie barim „doi" zău, aşa...

TITU: Eh, eh! Prea ți-ai luat nasul la purtare...

CUȚUI: NU vă supărați, coane Titule... Dar dacă ați socoti numai pingelile pe care le rup eu pentru dumneavoastră.

TITU: Lasă, lasă, că nici tu n-ai avut pînă azi să te plîngi de mine...

CUȚUI: Să mă ferească Dumnezeu! N-am zis asta, coane Titule. Dar şi numai „unul" la sută, prea e comision de mahala... zău aşa... Pentru un om de condiția dumneavoastră...

TITU *(întinzîndu-i ordinul de plată):* Hai atunci să fie al doilea pe jumătate. Şi acum du-te repede să nu pierdem arvuna.

CUȚUI *(cerînd ordinul de plată) :* Să trăiți şi să fie într-un ceas bun. *(Lui Ion.)* Şi cu afacerea dumneavoastră la fel cucoane. Că eu aşa sunt... Mă cunoaşte conu Titu... îmi place să ştiu că are toată lumea ce mînca. Fiecare om cu bucățica lui de pîine. *(Iese ploconindu-se şi la unul şi la altul.)*

SCENA V

ION, TITU

TITU *(bine dispus):* Ei! Acum ce mai zici?

ION: Ce să zic? Dă-mi şi mie unu şi jumătate la sută, şi nu mai zic nimic.

TITU *(glumeț):* Ce? Eşti milog? Vrei să-ți dau pe de pomană? Nu-mpărțim tantiemele pe din două? Ce vrei mai mult?

ION: la ascultă... N-ai putea să scrii piesa cu domnul ăsta care pleacă, şi-n schimb să mă trimiți pe mine să-ți fac afacerea cu fabrica de macaroane?

TITU *(compătimindu-l):* Aoleo! Păi tu crezi c-aşa uşor e să scoți o fabrică de macaroane numai cu trei milioane? Asta, face încă odată pe atît, cu ochii-nchişi.

ION *(cu admirație falşă):* Mare om trebuie să fie şi Cuțui ăsta!

TITU: Aaa! Ți-e necaz că fuse de părerea mea.

ION: AŞ! De unde? Mi-e necaz numai că la iarnă„ o să-şi bată joc de noi, pînă şi domnul Cuțui...

TITU: Parcă Cuțui se pricepe la teatru! Tocmai el o să ne judece pe noi?

ION: El personal, nu... Dar cînd o ceti dările de seamă din ziare, o să se strîmbe de rîs... Piesa astă cade la sigur...

TITU *(protestînd cu gravitate)* : Ce tot vorbeşti, domnule? Cum o să cadă, dacă sunt eu la mijloc?

ION: Cade, cade! Ascultă-mă pe mine... Mai bine, hai să renunțăm la ea. Poate-om avea norocul să găsim alt subiect fără moarte de om.

TITU: Ei, ştii că-mi placi? Parcă pe noi, subiectul ne-ncurcă! Chestia e cum ştii să-nvîrteşti subiectul. *(Zărind tava cu cafele.)* Ia mai bine bea-ți cafeaua că s-a răcit... *(Ion soarbe din ceaşcă.)* Bună cafea! • Nu ? E mocca veritabilă. Mi-o prepară armeanul special pentru mine. Nu-i simți gustul?

ION *(sorbind încă o dată):* Ba, da... Cam amăruie...

TITU: Aşa e mocca veritabilă... Amară al dracului...

ION: Da... Ştiam şi eu lucrul ăsta.

TITU: Apoi dacă-1 ştii de ce nu vrei să recunoşti că tot eu am dreptate? De ce nu vrei să-i omorîm pe amîndoi?

ION: Fiindcă soluția ta e surogat... Nu e mocca veritabilă.

TITU *(exasperat):* Ei nu... că cu tine nu-i nimic de făcut. Acum m-am convins definitiv. Tu eşti maniac, dragă. Eşti un tip anormal. Păcat de tine. De ce nu te cauți?

ION: Prea tîrziu.

TITU: NU, nu. Să nu zici aşa, că-ntr-o vreme şi eu o luasem razna, tot ca tine. Acum însă, slavă Domnului, după cum vezi, sunt om în toată firea. Nu zici că m-apucasem şi de gazetărie.

ION: Da, da... Mi-aduc aminte. Probabil, d-aia ții cu orice preț să fii şi autor dramatic.

TITU: Şi de ce nu? La drept vorbind, pe mine, teatrul m-a interesat totdeauna. Cînd făceam gazetărie, aveam intrarea gratuită la toate spectacolele. Dacă n-am scris nimic pînă azi, e că n-am avut încă timp. Ba de cînd m-am încurcat cu afacerile astea de după război, nici pe la teatru n-am mai fost. Noroc însă că nevastă-mea mă ține în curent cu tot ce este mai interesant. Superioară femeie!! Nu-i aşa?

ION *(în admirație reținută):* A! de nevasta ta... e drept... N-am ce zice! . .

TITU: Ştii că nu-i scapă nimic din ce e la ordinea zilei? Pînă şi pe tine, te ştie pe dinafară! Şi, doar tu... de... nu eşti nici Shakespeare, nici Victor Hugo. Păi, cine crezi că mi-a bătut capul cu tine? Eu, să-ți spun drept... te şi uitasem. Habar n-aveam că mai exişti!

ION: NU te mai scuza, că la fel face toată lumea...

TITU: Eh! Ce vrei? Aşa e omul. De la o vreme încolo, începe să uite. Azi pe unul, mîine pe altul, pînă ce-şi uită şi prietenii din copilărie... mai ales cînd nici nu sunt de aceeaşi poziție socială cu el. Astă-iarnă însă cînd ți-am văzut piesa la Național^ mi-am zis: „Brava Titule... Să ştii că ți-ai găsit omul... Ăsta, nu poate să te refuze, că doar ăsta ți-a fost coleg de şcoală..."

ION *(CU amărăciune exagerată):* Ce folos! Unul „hăis"" şi altul „cea"...

TITU: Apoi, dacă eşti încăpățînat. A cui e vina?

ION: Probabil a fatalității...

TITU *(grandoman):* Ei, asta e! Parcă fatalitatea n-ar avea şi ea leac! Las' pe mine, domnule, şi-ai să vezi ce bine are să fie!

SCENA vi

ACEIAŞI, COCUȚA

COCUȚA *(intră pe neaşteptate):* Vă deranjez?

TITU *(iluminat de o idee nouă) :* A! Uite şi pe nevastă-mea! Bine ai venit, Cocuțo. Tocmai'de tine vorbeam adineaori. *(Lui Ion.)* Ce zici, domnule? Să-i cerem şi părerea ei? Că doar Cocuța ştie tot atîta literatură ca şi tine.

ION *(jenat):* Cum nu? Cu plăcere. Dacă doamna primeşte să joace rolul de arbitru.

TITU: Cum să nu primească, dacă sunt în joc interesele familiei?

ION: O, o! Exagerezi! Ce legătură poate avea familia ta, cu piesa noastră de teatru?

COCUȚA *(surprinsă):* A! De piesă era vorba?

TITU: De piesă, dragă... de piesă... De ce altceva crezi că mai poate fi vorba în casa noastră?

COCUȚA: Glumeşti. Mi se pare că nu prea merge.

TITU *(protestînd):* Ba lucrul ăsta să nu-1 spui nici măcar în glumă... Slavă Domnului, merge admirabil chiar... numai că... *(caută cuvîntul potrivit).*

ION *(luîndu-i vorba):* Merge ca o căruță cu boii dejugați, doamnă...

COCUȚA: A!...

TITU *(afectînd o supărare):* Ia ascultă! Glume de astea să nu mai faci cu nevastă-mea de față. Te rog... Să nu profiți de faptul că dumneata eşti holtei. Dacă-ți dă mîna, să stăm de vorbă cînd vei fi şi tu ca mine... om însurat... Atunci, da... O să-ți spun eu, care din doi purtăm coarne...

COCUȚA *(tresărind):* Titule!,.. Ce-nseamnă vorbele astea?

TITU: Ai răbdare, dragă, şi-ai să vezi... Tu cunoşti subiectul piesei noastre?

COCUȚA: Foarte vag.

TITU: Ei bine, vagul ăsta, se sfîrşeşte cu ceva foarte precis... Se sfîrşeşte cu o pereche de coarne, ca al boilor dumnealui...

COCUȚA: Vai, Titule..,

ION: NU vă alarmați, doamnă, fiindcă nu-i tocmai aşa, cum spune bărbatul dumneavoastră. Coarnele sunt numai la începutul piesei. Sfîrşitul este o pereche de gloanțe...

TITU *(Cocuței):* Aşa e! Aici are el dreptate... două gloanțe... Şi încă gloanțe mortale. Pac! Pac!

COCUȚA: Ah! Dar ceva mai vesel nu puteți găsi?

TITU: Apoi dacă aşa e piesa, cum vrei să fie altfel? Fii atentă însă. Judecă bine şi fă abstracție de mine, care-ți sunt bărbat...

COCUȚA *(uimită):* E vorba de tine?

TITU: Nu dragă. E vorba de cine are dreptate. Eu sau el?

ION: De prisos Titule. Gîndeşte-te că doamna, mai înainte de a fi nevasta ta, e femeie... şi că o femeie oricine ar fi ea, nu poate fi decît de părerea mea.

TITU *(revoltat):* Da? Aşa crezi dumneata? Ei bine, ai să vezi că te-nşeli. Ai să vezi că doamna mai înainte de a fi femeie, e nevasta mea. Şi ca atare nu poate fi decît de părerea bărbatului ei.

ION: A! dacă e aşa, de prisos orice discuție. Sunt gata să cedez.

TITU: Apoi tocmai aici vreau să te aduc şi eu... să cedezi...

ION: Poftim... ai cuvîntul.

TITU: Ascultă, Cocuțo. Ce-ai face tu, dacă ți-ai prinde nevasta cu cel mai bun prieten al tău?

COCUȚA *(surprinsă) :* Aaaa!...

TITU: Bine, bine... Asta e, cum s-ar zice, o exclamație prelungită... Noi îți cerem însă o soluție precisă. Spune-ne ce-ai face în cazul de față. Stai. Nu te grăbi. Gîndeşte-te bine. Nu uita că de data asta, tu eşti bărbatul... şi ca bărbat, ai o nevastă pe care o iubeşti şi un prieten în care ai toată încrederea, pînă în ziua, cînd —- bineînțeles — descoperi că javra este amantul nevestei tale.

COCUȚA *(plictisită):* Vai, Titule... Ce banalități!

TITU *(care începe să se enerveze):* Lasă dragă aprecierile literare deoparte. Toate subiectele pieselor sunt banale. Ăsta e meşteşugul autorilor să le facă interesante. Nu-ți fie teamă că nu te-ntreb cine e vinovatul. Vinovații sunt amîndoi. Te-ntreb numai, ce-ai face tu într-un asemenea caz... atunci însă... în momentul acela chiar...

COCUȚA *(cu hotărîre) :* I-aş omorî.

TITU *(cu satisfacție) :* Pe amîndoi? Nu?

COCUȚA *(coborînd tonul):* Fireşte... Pe amîndoi...

TITU *(răsuflînd victorios):* Brava! Aşa am zis şi eu. Aşa trebuie să zică toată lumea. Numai dumnealui, de colo, nu vrea să zică aşa! *(Revenind.)* Adică n-a vrut pînă adineaori! Acum însă cred că şi

dumnealui, tot de părerea noastră are să fie. *(Lui Ion.)* Aşa e domnule? Spune.

ION *(resemnat):* Sunt gata să mă execut!

***TITU** (vesel):* Adică să-i executăm pe amîndoi. Nu? *(Ion face semn afirmativ din cap.)* Brava! Aşa te vreau. *(îngîmfat.)* Ei, dragă... Ţi-am spus eu că tot ca mine are să fie? Am făcut eu miniştrii să semneze rezoluţii dictate de mine şi să mă împiedic tocmai cu tine? Să fim serioşi, dragă Ioane.

ION: Să ştii că dacă am cedat, nu e graţie ţie...

TITU: Doar fiindcă nevastă-mea şi cu mine avem aceeaşi părere?

ION: Aici nu e vorba de părere, ci de puterea de convingere.

TITU: A mea, nu a nevestei mele... fiindcă şi eu şi Cocuţa nu facem decît o singură fiinţă. Una şi aceaşi persoană.

ION: Tocmai pentru asta. M-am închinat în faţa superiorităţii numerice. De data asta e drept ... a triumfat fiinţa dublă. Păcat însă că-n piesa noastră, fiinţa dublă are să sucombe... fiindcă în piesă, nu bărbatul cu nevasta, ci nevasta cu amantul fac fiinţa dublă...

TITU** (jovial):* Lasă, lasă, c-are să fie bine şi aşa... Ai să vezi tu ce succes o să avem! Ascultă-mă pe mine. Eu cunosc publicul, mai bine ca tine. *(Sună telefonul.)* îmi daţi voie? Un moment. *(Apucă receptorul şi ascultă, apoi vorbeşte.)* Da, da... Casa Micşoreanu... *(Pauză.)* Chiar eu sunt la aparat... *(Pauză.)* Ce, ce? Ce tot vorbeşti, domnule? Cum se poate aşa ceva? *(Pauză.)* Bine, bine... Vin numaidecît. în cinci minute sunt la bancă. *(Lasă telefonul şi vorbeşte furios.)* Poftim! Ce mizerii îmi face banca „Providenţa". Nu vrea să livreze jumătate de milion, decît în mîna mea. închipuiţi-vă că-mi contestă semnătura. Trebuie să mă grăbesc, fiindcă altfel, se duce dracului fabrica de macaroane... *(Lui Ion.)* Să nu pleci că vin numaidecît. *(Cocuţei.) Au revoir,* Cocuţo dragă. *(O săruta, apoi se îndreaptă spre uşă. în prag însă se opreşte şi se adresează lui Ion.)* Vezi, domnule, cum poate fi pusă la îndoială semnătura unui om! Şi doar numele meu, în finanţele ţării, are ceva mai multă valoare ca numele d-tale în teatrul românesc. ***(Iese.)

SCENA VII

COCUŢA şi ION

ION *(rămas singur cu Cocuţa, face un gest desperat şi exclamă furios):* Cocuţo! Ce-ai făcut, Cocuţo? De ce-ai spus aşa?

COCUŢA *(cîntă):* 'Trebuia să spun altfel?

ION *(din ce în ce mai enervat):* Dar pentru numele lui Dumnezeu! Dacă ne prinde şi el pe noi? Dacă... Doamne fereşte! Tu te-ai'gîndit ce s-ar putea întîmpla, Cocuţo?

COCUŢA *(cu acelaşi aer calm):* Nu văd ce lucru extraordinar s-ar mai putea întîmpla.

ION *(în culmea enervării):* Dar bine, Cocuţo, bestia asta de bărbatu-tău e-n stare să ne omoare pe amîndoi.

COCUŢA *(mustrîndu-l cu blîndeţe):* Cum, Ioane? Tu n-ai vrea să murim împreună?

ION *(ca deşteptat dintr-un vis) :* împreună? Ce? Eşti nebună?

COCUŢA *(naivă):* Pentru că ne iubim... Nu-i adevărat? Nu ne-am jurat să murim împreună?

ION *(explodînd):* A, nu! Nu... Nu... Dacă e aşa, te rog să mă laşi în pace şi tu, Eu înţeleg dragostea cu totul altfel. Nu te supăra, Cocuţo, dar, dacă nu-i chip ^ să mă-nţeleg nici cu tine... „halte" pe toată linia... Cu-ncepere de azi, să ştii că nu mai e nimic între noi.

COCUŢA *(tresărind):* Ioane! Ce-nseamnă cuvintele astea?

ION *(plictisit):* Te faci că nu pricepi? Cunosc sistemul...

COCUŢA: Mai bine ai cunoaşte altceva.

ION: Vrei să zici sufletul femeii. Labirintul lui Minos?

COCUȚA: NU... Vream să zic, valoarea cuvintelor...

ION: Regret... dar eu vorbesc româneşte, aşa cum am învățat.

COCUȚA: Altădată parcă, vorbeai mai frumos... mai decent... mai artistic...

ION *(plictisit):* Ei, da. Şi rezultatul, care a fost? Ne-am obosit degeaba şi unii şi alții. Voi nu pricepeți lucrurile astea. Nu pricepeți nimic. Voi nu ştiți ce este Arta adevărată.

COCUȚA: Ştiu însă altceva. Ştiu ce-a fost între noi. Şi atîta cred că mi-e deajuns.

ION: Eh! Parcă cine ştie ce mare lucru a fost! Ia, un nimica totul. Bine că s-a sfîrşit.

COCUȚA: Şi cine-a hotărît să se sfîrşească aşa? Tu?

ION: EU, bineînțeles. N-am oare dreptul?

COCUȚA: TU singur, nu.

ION *(ironic):* Vorbeşti serios? Cum, adică... Eu nu mai pot face nimic, fără să nu vă consult întîi pe voi? *(Furios.)* Ia să fie odată cum zic şi eu, să vedem cum o să iasă.

COCUȚA *(insinuantă):* Fugi că te lauzi. Pentru aşa ceva, trebuie să ai curaj. Să fii bărbat adevărat ... om întreg.

ION *(enervat):* Dar eu ce sunt?

COCUȚA *(în bătaie de joc):* Tu? Cum? Tu nu ştii încă ce eşti? Un zăpăcit... un artist... un biet obiect de curiozitate feminină... un simplu amant... un fel de şlep menit să plutească la remorca altora...

ION *(revoltat):* Da? Ei bine cu începere^ de azi, să ştii că m-am hotărît să plutesc singur. în momentul acesta, am tăiat pînă şi ultimul otgon ce mă mai lega de tine. Şlepul „Ion Marian" s-a transformat în remorcher. Ai acum: „Partenza".

COCUȚA *(gravă):* Te-nşeli, Ioane. Remorcherul ăsta, n-o să poată pluti multă vreme singur. O să eşueze în primul banc de nisip.

ION *(în bătaie de joc):* Mulțumesc pentru grija ce-mi porți. Profeția dumitale însă nu mă intimidează deloc. Busola mea n-a dat greş niciodată.

COCUȚA *(insinuînd) :* Cu toate acestea, adineaori parcă, ți-era frică de ce s-ar mai putea întîmpla.

ION *(protestînd):* Nu, nu. De-acum înainte, nu trebuie să se mai întîmple nimic.

COCUȚA *(accentuînd cuvintele):* Afară de sfîrşit, bineînțeles... Ai uitat sfîrşitul piesei, Ioane...'

ION *(exasperat):* Sfîrşitul 'e să mă lăsați în pace, şi tu şi bărbatu-tău. Destul m-ați chinuit pînă azi. Parcă m-ați fi luat în arendă pe toată viața. Ei, ho! M-ați obosit. Nu mai pot. Am şi eu nevoie de puțină linişte.

COCUȚA: Nu-ți fie teamă, c-o vei avea. *(Scandînd cuvintele.)* O vei avea curînd... curînd de tot... şi poate chiar pentru totdeauna...

ION *(revenind):* Cocuțo! Ce-nseamnă atitudinea asta? Vino-ți în fire, te rog... *(Rugător.)* Să fim cuminți, Cocuțo dragă...

COCUȚA *(CU amărăciune şi autoritate în acelaşi timp):* Prea tîrziu! Lucrul ăsta trebuia să mi-1 spui cînd mi-am înşelat bărbatul...

ION *(tresărind, apoi furios):* Dar nu vezi că eşti nebună? Ce sunt eu vinovat că-ți înşeli tu bărbatul? De ce l-ai înşelat. N-ai decît să 'nu-1 mai înşeli. De ce continui să-1 înşeli?

COCUȚA *(sentențios):* Pentru că te iubesc... secătură genială ce eşti!

ION *(ca deşteptat dintr-un vis, măgulit şi plin de hotărîre):* Ei bine, dacă e aşa, fie ce-o fi! Hai să-1 înşelăm înainte. Sunt curios să văd şi eu cum o să se sfîrşească şi piesa asta! *(întinde brațele spre Cocuța.)* Aşa e... Ai dreptate, Cocuțo \' Sunt o secătură. O mare secătură... O secătură însă fără geniu... Iartă-mă! *(Cad unul în brațele altuia.)*

CORTINA

ACTUL II

Scena reprezintă cerdacul unui vechi conac boieresc, în fund peste balustrada de lemn înflorat, se văd copacii parcului şi petece de cer senin. O scară de cîteva trepte coboară lateral în parc. Uşe la dreapta, uşe la stînga. Pe una din laturi un divan pentru siestă, acoperit de o scoarţă ţărănească. La mijloc o masă rotundă, iar de jur împrejur, scaune şi foteluri de trestie, împodobite cu perne multicolore.

La ridicarea cortinei, vocea lui Titu, care apare pentru o clipă cu capul prin crăpătura uşei din dreapta, întrerupe discuţia dintre Cocuţa şi Noemi. Cocuţa este îmbrăcată într-o rochie de interior, iar Noemi, într-un costum de vînătoare de culoare gris-verde, cu fusta scurtă, ciorapi cadrilaţi şi pantofi galbeni cu tocul jos şi clape mexicane. Cocuţa este blondă, Noemi, brună. Amîndouă au părul tuns.

SCENA I

COCUŢA, NOEMI şi vocea lui TITU

TITU *(din crăpătura uşii)*: Un moment numai şi sunt al dumneavoastră.

NOEMI *(care s-a întors către* TituJ: Vai, vai, vai! Ce nevastă cuminte ai, coane Titule! Parcă-arfi o fetiţă de pension. *(Cocuţei.)* Cum se poate, dragă? Tu n-ai avut niciodată costum de vînătoare?

COCUŢA *(rău dispusă):* Dacă nu i-am simţit nevoia! Pentru mine e o toaletă de prisos.

NOEMI: Şi la vînătoare? Cum te duci îmbrăcată?

COCUŢA *(căutînd să sfîrşească discuţia) :* La vînătoare ? Nu mă duc niciodată.

NOEMI *(mirată):* Adevărat? Nu se poate!

COCUŢA: Ce te face să crezi c-ar fi altfel?

NOEMI: Fiindcă bărbatul tău mi-a spus că marea ta pasiune sunt sporturile.

COCUŢA *(leneşă):* Ca spectatoare... da... mă interesează...

NOEMI: Apropo... Tu călăreşti?

COCUŢA: Daaa... Din cînd în cînd... dar numai aici la ţară, cînd nu mă vede nimeni.

NOEMI *(insistînd):* Dar automobilul? Ştii să conduci?

COCUŢA: A, nu... Pentru asta, trebuie să fii stăpînă pe tine... să ai sînge rece.

NOEMI: A, desigur... Şi tu trebuie să fii o natură nervoasă... Nu?

COCUŢA: Doamne! Ai văzut tu femei fără nervi?

NOEMI: Aşa e... Ai dreptate... Dar vezi tu? Ce lucru ciudat... De cînd ne-am împrietenit aşa de bine, eu parcă mă văd cu voi alături mai mult pe cîmp, afară, în aer liber. îmi faceţi impresia că nici vouă nu vă plac saloanele. Un salon mai ales în care se dansează. Ah! Ce atmosferă sufocantă! Numai tineri imberbi, care caută să te treacă la carnet. Simţi că te-năbuşe atîtea declaraţii de dragoste. Ţie-ţi place dansul? Eu îl detest.

COCUŢA: Depinde cu cine dansezi. Bărbatul meu însă e foarte gelos. Om de modă veche. Cu cine aş dansa, pentru el e acelaşi lucru.

NOEMI: Am înţeles! Asta înseamnă că dansezi foarte rar...

COCUŢA: Aproape deloc...

NOEMI *(oftînd forţat):* Ce vrei, dragă? Aşa e cîndse-nsoară lumea din dragoste. Nu zic../ Bine e cînd eşti iubită... Eh! Dar dacă ţi-ar cere mai puţine sacrificii, parcă ar fi mai bine. Ia spune... Tu nu eşti de părerea mea?

COCUȚA: Depinde... Cînd e iubire adevărată, sacrificiul devine o voluptate.

NOEMI: Ei, da. Aşa e. Menajul vostru, dealtfel, este proverbial. Un om extrem de bogat şi o femeie foarte inteligentă... e tot ce poate fi mai nimerit în zilele noastre. Ba nu, zău... dacă nu v-ați iubi voi, nu ştiu cine-ar mai trebui să se iubească.

COCUȚA *(insinuantă):* Tu nu ți-ai iubit bărbatul?

NOEMI *(afectînd o tristețe falşă însoțită de un oftat prelung şi uşor):* Vai, dragă! Nu-mi mai aduce aminte de el! Dumnezeu să-1 ierte. Dar cînd mă gîndesc, m-apucă spaima şi acum. Dacă nu murea la timp, ar fi trebuit să mă sinucid eu. El n-ar fi consimțit niciodată să divorțeze.

COCUȚA *(care şi-a aruncat ochii pe costumul de vînătoare al Noemiei):* Foarte frumos.

NOEMI *(care nu pricepe la ce face aluzie):* Ba nu-i frumos deloc. Auzi vorbă. Să fii nevoită să trăieşti toată viața numai cu un singur bărbat.

COCUȚA: A, nu... Eu vorbeam de costumul tău de vînătoare...

NOEMI *(înveselindu-se brusc) :* Da?... îți place?... E nou... L-am făcut acum o săptămînă abia. E o coloare, care se poartă foarte mult, în momentul de față.

COCUȚA *(accentuînd):* Tocmai asta vream să spun şi eu. Seamănă cu stofa costumului de vînătoare al lui Titu.

NOEMI *(surprinsă şi jenată):* Crezi? Dacă nu mă-nşel l-am lucrat la acelaşi *tailleur.* Mi 1-a recomandat chiar bărbatu-tău. Ştii că-i foarte drăguț.

COCUȚA: Dar celălalt? Era la fel?

NOEMI *(fără să priceapă):* Aş... de unde? O nenorocire!... Bine că m-a scăpat Dumnezeu de el...

COCUȚA *(ironică):* De costum?

NOEMI *(mirată):* Care costum? Nu era vorba de bărbatu-meu?

COCUȚA: A, nu... Vorbeam tot de costum... de costumul tău de vînătoare... Ăsta e primul? N-ai mai avut şi altul înaintea ăstuia?

NOEMI *(regăsindu-şi firul):* Ba da. Cum nu? Ăsta e al treilea. Eu vînez de mult, dragă. De cînd eram • domnişoară.

COCUȚA *(CU dublu înțeles) :* Şi-ai avut totdeauna noroc?

NOEMI *(încurcată):* Noroc? Ce fel de noroc?

COCUȚA: Noroc la vînat... Ştii să tragi cu puşca bine?

NOEMI *(rîzînd forțat):* O!... Parcă o femeie trebuie să ştie numaidecît să tragă cu puşca! Ha, ha, ha! Dar bine, dragă... pentru mine vînătoarea este mai mult un prilej să respir puțin aer curat... să mai iau contact cu poezia naturii... să capăt senzații noi... şi să-ți spun drept... să mă mai pot masculiniza din cînd în cînd. Ah! N-ai idee, cum regret că nu m-a făcut mama şi pe mine bărbat. Aşa sunt eu. îmi place să domin ... să plutesc pe deasupra... să privesc totdeauna de sus în jos.

COCUȚA: Ce fericită trebuie să fii tu, care eşti aşa de puțin femeie!

NOEMI: Dar tu? Tu n-ai simțit niciodată nevoia voluptăților interzise sexului nostru?

COCUȚA: Ba da... *(Căutînd să-şi amintească.)* Bunăoară, cînd mi-am tăiat părul *ă la gargonne...*

NOEMI *(schimbînd vorba):* Apropo... Adevărat că lui bărbatu-tău nu-i plac decît femeile cu părul tuns?

COCUȚA: Adevărat... Dar, după cîte ştiu, numai cele blonde... Pe cele brune le preferă cu părul lung...

NOEMI *(consternată):* Extraordinar! Şi eu care credeam tocmai contrariul. Ştii că eu, pînă a nu vă cunoaşte pe voi, am purtat părul lung? *(Alarmată.)* Ce zici? Dacă l-aş lăsa să-mi crească iar?

COCUȚA *(zîmbind şireată):* Ca să-i placi lui bărbatu-meu?

NOEMI *(tresărind):* Vai, dragă! Ce glumă urîtă! Cum se poate să te gîndeşti la aşa ceva?

COCUȚA: Ar trebui s-aştepți prea mult pînă să-ți crească la loc. Eu însă, ți-aş da o lecție mai bună. De ce nu-1 vopseşti? Fă-te blondă.

NOEMI *(rîzînd cu poftă):* Ha, ha, ha! Blondă!... Crezi că mi-ar sta bine? Nu, nu... Aş fi oribilă... Un fel de monstru oxigenat...

COCUȚA: Ba deloc... Ai semăna cu mine...

NOEMI *(tresărind):* Ei, vezi ce răutăcioasă ești?

COCUȚA *(accentuînd):* Și unde mai pui, că bărbatu-meu te-ar putea confunda chiar...

NOEMI: Vrei să zici cu tine?

COCUȚA: Probabil... Tu te gîndeai la alta?

NOEMI *(apărîndu-se):* Eu? Nu. Vai de mine! Mai ales cînd te iubește așa de mult...

COCUȚA *(CU răutate):* Bărbatu-meu... Nu?

NOEMI: Desigur... Credeai că te-ntreb de altcineva?

COCUȚA: A, nu... Fiindcă altcineva nu există și nici nu cred să existe vreodată.

NOEMI: Eh, draga mea... Să nu vorbești niciodată cu dispreț de ceea ce nu există încă. Nimeni nu știe ce-i poate aduce ziua de mîine. întreabă-mă pe mine ce-aș fi pățit dacă nu-mi murea bărbatul. Dacă o femeie măritată, n-ar fi iubită toată viața ei decît de bărbatu-său... Slabă nădejde.

COCUȚA *(cu răutate):* Pe tine, cine te mai iubea cînd erai măritată?

NOEMI: Oh, Doamne, Doamne! Ce-ntrebare? Crezi că-mi mai pot aduce aminte de toți. Eh, he... dacă-ai ști tu de cîți inși am fost iubită eu!

SCENA II

ACEIAȘI, TITU

TITU *(care apare pe ușa din dreapta îmbrăcat într-un costum de vînătoare de aceeași culoare ca al Noemiei, și cu pușca în mînă, prinde ultimele cuvinte):* Apoi cred și eu! Așa cucoană frumoasă, n-ar fi păcat să fie monopolizată de un singur bărbat?

COCUȚA: Chiar cînd ar fi măritată?

TITU: Eh, asta e! Mai întîi, femeile frumoase nu trebuie să se mărite... Să trăiască libere, așa, ca paserile cerului, fiindcă o femeie frumoasă face parte din patrimoniul naturei, din care trebuie să ne înfruptăm cu toții...

NOEMI *(CU răutate):* Auzi, dragă Cocuțo?... Ce păcat că te-ai măritat...

TITU *(oprind-o):* A, nu... Te rog... Aici nu e vorba de Cocuța... E vorba de dumneata...

NOEMI *(schimbînd vorba):* Crezi că părul blond m-ar aranja mai bine? Cocuța mi-a dat o idee... Am să încerc să-1 vopsesc... Poate o să mă fac și eu tot așa de frumoasă ca ea...

TITU *(protestînd):* A, nu... Nu-i nevoie... Dumneata trebuie să rămîi brună... Brună așa cum te-a făcut Dumnezeu... Ce dracu... Dacă toate femeile ar fi blonde, n-ar mai avea nici un rost, simțul aprecierii. Ai rămîne cu impresia că toată viața n-ai cunoscut decît o singură femeie.

NOEMI *(cochetă) :* Dacă e-așa, iată, am să urmez sfatul dumitale, nu al Cocuței. Cu toate că... să-ți spun drept... îmi faci impresia că d-ta nu ești totdeauna sincer. Mi se pare că te cam schimbi, după cum bate vîntul...

TITU *(protestînd):* Ei, știi că-mi placi... *(Cocuței.)* Cocuțo, ia spune-i ce fel de om sunt eu... de cînd mă cunoști tu, m-am schimbat eu vreodată?

COCUȚA: O!... în privința asta, bărbatu-meu este chiar un personaj nesuferit...

TITU: Ei? Ai auzit?...

NOEMI: De!... Știu și eu ce trebuie să cred? O nevastă nu-și prea vede totdeauna bărbatul, așa cum este. îmi dai voie să controlez personal lucrul ăsta? Am să te pun să-mi repeți aceeași declarație în fiecare săptămînă.

TITU *(galant):* Ba dacă-ți face plăcere, chiar și-n fiecare zi...

NOEMI: A, nu... N-aș vrea să te obosesc prea mult... Și n-aș vrea să-i dai nici Cocuței de bănuit, cine știe ce...

SCENA III

ACEIAȘI, FLORICA

FLORICA *(intră pe ușa din dreapta):* A trimis vorbă conașu Fănică, să vă grăbiți c-au început să zboare rațele pe baltă.

NOEMI: Bine, bine... Să-i spună că venim numaidecît...

TITU *(care a stat tot timpul cu puşca în mîna, se pipăie instinctiv pe piept)*: Dacă nu te superi, ia-o dumneata cu Fănică înainte... Mie nu-mi sunt încă gata cartuşele... Pînă la fîntînă însă vă ajung şi eu...

NOEMI: Dar nu e nevoie să te grăbeşti aşa, c-avem timp destul. Dacă-ar fi să ne potrivim iui Fănică. El e totdeauna grăbit. *(Cocuței.)* Tu nu vii cu noi, Cocuțo?... *(Cocuța face semn negativ din cap.)* Nu vrei... Nu? *Au revoir,* drăguța mea... *(O sărută.)* Te aşteptăm, coane Titule!.. *(Iese* ***cdbo-*** *rînd în parc pe scara din cerdac.)*

SCENA IV

TITU, COCUȚA

TITU *(privind în urma ei cu admirație):* Straşnică femeie şi nepoata asta a lui Fănică! *(Rectificîndu-se.)* Păcat numai, că... nu prea face pentru un om serios... Prea umblă mult după vînat...

COCUȚA *(care a condus pe Noemi pînă la balustradă):* Eh!... Ce vrei să facă şi ea biata femeie? Văduvă tînără... zestrea păpată pe trei sferturi... moşia ipotecată... Pînă şi-o găsi şi ea pe vreunul să'se căpătuiască...

TITU *(bănuitor):* Crezi?

COCUȚA: O! D-asta să nu duci nici o grijă... Imposibil să nu-i cadă vînatul în palmă. Şi încă pe curînd de tot. *(Aruncă o privire spre parc.)* Eu parcă-1 şi văd...

TITU *(distrat):* Ce? Se vede ceva?

COCUȚA: NU... NU se vede nimic...

TITU: NU vine nimeni?

COCUȚA: Cine să vină?

TITU: Cum cine... Ion... Nu ştii?

COCUȚA: Ți-a promis că vine?'

TITU: Bineînțeles... Şi încă de acum trei zile... Trebuia să-mi aducă sfîrşitul piesei. N-a fost vorba s-o citim la moşie împreună cu toții? Ştiu eu că nu prea e pe placul lui, dar n-am ce-i face. Nu l-ai văzut ce aer plouat avea cînd am plecat la țară?

COCUȚA: Prea l-ai chinuit şi tu cu piesa asta de teatru.

TITU: Las* că tot eu am să-1 şi împac... Ştii ce m-am gîndit? I-am pregătit o surpriză, să rămîie paf... îi cedez lui şi tantiemele mele...

COCUȚA: De ce ții cu orice preț să-1 umileşti?

TITU:'Ca să-1 fac să-şi bage mințile-n cap... Iaca asta-i... Să mai poftescă şi altă dată, să mă terorizeze cu ideile lui. Auzi vorbă! Parcă eu de ideile lui am nevoie. Idee are toată lumea. Bani însă, mi se pare că n-avem decît noi, ăştia cîțiva, pe care ne numeri pe degete.

COCUȚA *(mustrîndu4) :* Titule...

TITU:' Lasă, lasă ... Nu-i mai plînge de milă, că banii n-au umilit niciodată pe omul care n-are ce mînca.

COCUȚA: Titule! Nu-mi place să te aud vorbind aşa... Nu-i frumos...

TITU: Ba ai vrea să m-auzi poate vorbind şi pe mine tot ca pe el.

COCUȚA: Dar bine, toată ziua nu faci altceva decît să vorbeşti de bani... de averea ta... de afacerile tale...

TITU: Dar de ce vrei să vorbesc dragă?

COCUȚA: Ştiu eu? Mai sunt atîtea lucruri interesante pe lume!

TITU: Ei lasă, că de cînd m-am înhămat cu el la piesa asta, am început să vorbesc şi de artă. Dealtfel, pentru asta l-am şi pripăşit pe la noi... De acum înainte, cel puțin, ştiu că n-are să mai spună lumea de mine că nu sunt decît un om bogat.

COCUȚA: De ce nu vrei atunci, să recunoşti că aveți nevoie la fel, unul de altul?

TITU *(protestînd zgomotos):* Fiindcă nu-i deloc aşa... Ba nu zău... Cine profită băneşte din afacerea asta? Eu sau el... La mine, nu-i decît o simplă chestie de ambiție... înclinații pentru artă, am şi eu, slavă Domnului, cîte pofteşti... Numai că. eu am luat-o în viață, mai întîi cu partea practică... Cînd eşti artist adevărat, n-ai de ce să te grăbeşti...

Mai curînd sau mai tîrziu, tot acolo ajungi... dacă ți-e dat să ajungi, bineînțeles...

COCUȚA *(cu oarecare răutate)*: Mai ales cînd ai şi bani!

TITU: Apoi, asta nici nu se mai discută... Cum vrei să ajungi „cineva" în țara asta, dacă n-ai parale?... Altminteri aş fi rămas şi eu tot un pîrlit ca el... Tu crezi că eu am fost totdeauna bogat? Nu dragă! Eu n-am fost ca alții, fecior de bani gata. Am muncit. Şi-am muncit singur şi din greu. Pe mine nu m-a luat nimeni în brațe, cum l-am luat eu pe el. Aş vrea să mai văd şi pe altul făcînd ca mine. Ia întreabă-l numai, în ce altă casă de milionar, a mai intrat pînă azi?

COCUȚA *(plictisită)*: Uf! Şi cînd mă gîndesc, că vinovată sunt numai eu! Eu ți l-am adus în casă...

TITU *(îngîmfat)*: Şi foarte bine ai făcut... Nu ți-am spus că asta a fost singura ta idee genială... *(Cu mîndrie.)* Bine, Cocuțo dragă... Uiți că la iarnă, bărbatu-tău o să fie şi autor dramatic?

SCENA V

ACEIAŞI, ZAHARIA

ZAHARIA *(intră pe uşa din dreapta, în mînă cu centura umplută cu cartuşe)*: Gata, conaşule... Le-am umplut...

TITU: Adu-le-ncoa... *(îşi încinge centura. Zaharia iese.)*

COCUȚA: Vă duceți departe?

TITU: AŞ! De unde?... Dăm o raită pe malul bălței şi atîta tot. Tu crezi că nepoatei lui Fănică de rațe sălbatice-i arde? Vorba ta... Astea sunt pretexte de văduvă tînără... Crede c-am să-i amîn rata la credit... Eh! Las-o să creadă... *(Observă o tresărire a Cocuței care parcă ar fi auzit ceva.)* S-aude ceva?

COCUȚA: NU... NU s-aude nimic...

TITU *(plictisit)*: Nu ți-am spus eu? Nu vine nici azi.

COCUȚA: Poate că n-o fi găsit cu ce să vină.

TITU: Mofturi! N-avea decît să ia un taximetru. Nu i-am spus că i-l plătesc eu? Ce vrea mai mult?

COCUȚA: O fi poate bolnav?

TITU: Bolnav? De ce? N-ai citit buletinul sanitar azi-dimineață? Nu mai avem nici o boală contagioasă în capitală. Nu vine însă fiindcă nu vrea ... fiindcă e-ncăpățînat ca un catîr. Pariez că iar şi-a luat seama! Să vezi că nu mai vrea să-i omorîm pe amîndoi.

COCUȚA *(schimbînd vorba)*: Ia mai bine grăbeşte-te, că s-o fi plictisit de cînd te aşteaptă.

TITU: Iată că sunt gata. *(îşi pune puşca pe umăr.)* Nu mă mai duc pe şosea. Cobor direct prin fundul parcului. La revedere, dragă. *(Coboară pe scara din cerdac şi odată ieşit din scenă, se aude strigînd afară.)* Zahario!... Mă Zahario!... Cheamă-mi cîinii, mă...

(Se aude fluieratul lui Zaharia care cheamă cîinii apoi tăcere de cîteva clipe, în timp ce Cocuța rămasă singură se sprijină gînditoare de cerdac pînă ce Florica apare pe uşa din dreapta.)

SCENA VI

COCUȚA, FLORICA şi ZAHARIA

FLORICA: Coniță... S-a oprit un automobil la poarta din şosea.

COCUȚA: I-ați spus conaşului?

FLORICA: NU, că tocmai plecase. A luat-o spre fundul gradinei, cu liota de cîini după dumnealui.

COCUȚA: Să se ducă atunci cineva, să vadă cine e.

FLORICA: Apoi s-a dus nenea Zaharia. Or fi niscaiva, mosafiri de la Bucureşti.

COCUȚA: N-au decît să poftească. Odăile sunt gata?

FLORICA: Să mai pun doar apă proaspătă-n ibrice. *(Se îndreaptă spre uşa din stînga.)*

COCUȚA: Şi după ce sfîrşeşti, s-aduci cheseaua cu. dulceață de piersici şi ce mai trebuie.

(Florica iese pe uşa din stînga în timp ce Zaharia:

apare din parc urcînd scara cerdacului, cu o valiză în mînă şi un pardesiu de voiaj pe braţ.)

ZAHARIA: A sosit conaşul Ion.

COCUŢA *(după o clipă de plăcută emoţie)*: Bine. Du-i bagajul în odăiţa de lîngă scară.

(Zaharia iese pe uşa din stînga în timp ce Ion apare şi el în cerdac pe acelaşi drum pe care venise Zaharia.)

SCENA VII

COCUŢA, ION

COCUŢA *(afectînd o surpriză neaşteptată)* : A! Dumneata erai?

ION *(mirat)*: Nu m-aşteptaţi pe mine?

COCUŢA *(cu oarecare răutate)*: Astăzi? Nu. Parcă era vorba să vii de acum trei zile.

ION *(cu vocea stinsă)*: Aşa e. Iar am întîrziat. Iertaţi-ma.

COCUŢA: Nu face nimic. Ai fost bolnav?

ION *(surprins)*: Eu? Nu...

COCUŢA: Poate n-ai avut cu ce să vii...

ION: Ba da... Am avut.

COCUŢA *(cu răutate)*: Şi totuşi, ai întîrziat trei zile ... Ciudat lucru.

ION *(îngînînd vorbele)* : Da, a, a... Aşa cum se întîmpla cîteodată, să-ntîrzii fără să-ţi dai seama de ce...

COCUŢA: Nu cumva, uitaseşi că trebuie să vii?

ION *(umilit)*: A, nu... Dar voi nu ştiţi cum sunt eu?... Mie nu mi-e dat să sosesc niciodată la timp...

COCUŢA: Nu face nimic... întîrzierile astea, nu ne mai supără... Ne-am obişnuit să te aşteptăm...

ION *(complectîndu-i fraza)*: Şi să mă bîrfiţi cînd nu sunt de faţă.

COCUŢA: A, nu... Nu-ţi fie teamă... Prea-ţi dai multă importanţă... Noi nu bîrfim... Iertăm...

ION: Mulţumesc... Sunteţi foarte generoşi...

COCUŢA: E singurul omagiu ce-l putem aduce unui om superior ca dumneata...

ION *(răsuflînd din greu)* : Cocuţa... Asta e ultima dată cînd mai vin la voi la ţară... M-am săturat de atîta protocol...

COCUŢA *(în bătaie de joc)* : Da?... Eram sigură că ai să-mi anunţi o nouă vizită de adio... Asta a cîtea e?

ION *(hotărît)*: Asta e ultima.

COCUŢA: Fii bun atunci şi aşteaptă pe Titu să i-o spui şi lui.

ION *(surprins)*: Ce? Titu nu-i acasă?

COCUŢA: Nu... e dus la vînătoare.

ION *(bănuitor)*: La vînătoare? Departe?!

COCUŢA: Nu... Pe-aici, prin împrejurimi... Se-ntoarce pe-nserate... E cu Noemi.

ION: Noemi?

COCUŢA: Cu văduva căpitanului aviator... Nepoata lui Fănică Rudeanu vecinul nostru.

ION *(aducîndu-şi aminte)*: A da!... Mi-aduc aminte. *(Cu şiretenie.)* Vrei să zici cu amanta-sa cea nouă. Cu buna dumitale prietenă, care de cîtva timp, a-nceput mi se pare să te tutuiască.

COCUŢA: Chiar aşa... Văd că eşti foarte bine informat... Numai că... nu mai era nevoie să mi-o spui.

ION: Iartă-mă. N-am vrut să te jignesc. Nu mi-am dat seama.

COCUŢA: O! N-are nici o importanţă... *(Cu cochetărie.)* Parcă eu aş fi altfel!...

ION *(curios)*: Altfel? Adică cum?

COCUŢA: Adică, nu sunt şi eu tot ca el? N-am şi eu un prieten?

ION *(glumind)*: Da?... Ai şi dumneata un prieten?

COCUŢA: Ce nu ştiai? *(Ion holbează ochii negativ.)*

ION: Mă mir...

COCUŢA: Ce te face să crezi că eu n-aş putea avea un prieten ?

ION: A, nu... N-am zis asta... Mai ales că o femeie fără amant e ca o cometă fără coadă. Vreau numai să te-ntreb cine e...

COCUŢA: Cineva care-şi permite faţă de Titu, aceeaşi necuviinţă ca şi Noemi faţă de mine... închipu-

ieşte-ţi că-mi tutuieşte bărbatul încă de pe băncile şcoalei.

ION '*(revenind):* A, da! P-ăsta-1 cunosc... îl cunosc foarte bine, chiar. Numai că... parcă vă despărţiserăţi... Nu?...

COCUŢA: De unde ştii?... Ţi-a spus el?

ION: NU. El nu mi-a spus nimic. Bănuisem însă c-ar putea fi altul.

COCUŢA: Nu-ţi fie teamă că-i tot acelaşi... Acelaşi pe* care-1 cunoşti... Aşa sunt eu... Mie-mi place să păstrez mereu, ce am.

ION *(exasperat):* Uf!... D-aia nu vreau eu să mai viu pe la voi.

SCENA vin

ACEIAŞI, FLORICA pentru o clipă

FLORICA *(intră pe uşa din stînga aducînd o tavă cu o chesea de dulceaţă şi farfurioare, pe care o aşază pe masa din mijloc):* Conaşule, poftiţi că v-am adus apă proaspătă de spălat pe ochi.

ION *(Cocuţei):* îmi dai voie? Cinci minute numai.

COCUŢA: Cunoşti drumul. Odăiţa de lîngă scară. *(Ion iese pe uşa din stînga.)*

FLORICA: Să facem şi cafele, coniţă?

COCUŢA: Nu-i nevoie. E destul de nervos şi aşa.

FLORICA *(confidenţial):* N-o fi amorezat, coniţă?

COCUŢA *(tresărind) :* Amorezat ? De cine ?

FLORICA: Apoi, ştiu şi eu? Parcă dumnealui numai pe noi ne cunoaşte? Eh, eh! Boierii ăştia umblă prin tot felul de lume... *(Vrea să iasă pe uşa din dreapta. în prag însă se opreşte.)* Aoleo, ce uitucă sunt... Mă duc să-1 întreb ce face cu şoferul. Vrea să ştie dacă-i dă drumul sau îl ţine la noapte aici. *(Se îndreaptă spre uşa din stînga.)*

COCUŢA *(oprind-o):* Dă-i pace că nu e nevoie. *(Scoate din poşeta de pe divan, o Mrtie de 1000 lei.)* Vezi cîte parale cere. Plăteşte-i şi să plece chiar acum. *(Florica iese prin uşa din dreapta, iar Cocuţa se duce de se reazimă la balustrada cerdacului privind în gol, pînă ce un pocnet de puşcă o face să tresară. Alte două, pocnituri mai slabe şi mai departe se aud la scurte intervaluri. în timpul acesta apare Ion în scenă. La vederea lui, Cocuţa se îndreaptă spre cheseaua de dulceaţă, întrebîndu-l:)* Vrei o dulceaţă?

ION *(glumeţ):* Mulţumesc. Asta-i tot ce-mi poţi oferi azi ?

COCUŢA: Ai nevoie de ceva mai mult ?

ION: Poate...

COCUŢA: Spune.

ION: NU ghiceşti? *(Cocuţa tace.)* Nu vrei să mă săruţi?

COCUŢA *(aspră):* A, nu...

ION *(nedumerit):* Nu ? *(Pauză.)* Pentru ce nu vrei să mă săruţi?

COCUŢA *(ironică):* Cum? Nu ştii?... Fiindcă mi-e teamă să nu-ţi periclitez existenţa — preţioasa dumitale entitate artistică. Gîndeşte-te ce' s-ar putea întîmpla, dacă ne-ar prinde Titu.

ION: Cum o să ne prindă dacă e dus la vînătoare? Mi-ai spus că nu se-ntoarce decît pe-nserate...

COCUŢA *(insinuantă):* Şi dacă s-ar putea întoarce mai devreme?

ION: Crezi că bănuieşte ceva?

COCUŢA: NU... dar dacă nu găseşte nici o raţă pe baltă... şi vine să-şi descarce necazul şi gloanţele acasă?

ION *(impresionat) :* Eşti extraordinară! Iar ai început ? Dar pentru numele lui Dumnezeu! Ce-nseamnă voluptatea asta macabră să-ţi aminteşti mereu de gloanţele lui bărbatu-tău ?'

COCUŢA: A cui e vina? Cine mi-a sugerat această posibilitate? Adu-ţi aminte...

ION: Ei, da... Aşa e... dar ce are a face? Am spus şi eu odată o prostie... N-ai să mă ierţi acum toată viaţa? Unde e scris să se-ntîmple tot ce-i trece omului prin gînd? *(Căutînd să pară bărbat.)* Dacă nu ne-a prins el pînă acum, să sperăm că n-are să ne prindă nici de-acum încolo.

COCUŢA *(ironică):* Ştii că nu te mai recunosc? De cînd ai căpătat atîta curaj ? Parcă-ai fi Napoleon Bonaparte pe puntea de la Arcole!

ION *(căutînd să se stăpînească):* Eşti o caraghioasă! Nu vezi c-a-nceput să te obsedeze eroismul problematic al lui bărbatu-tău?

COCUȚA: Ba mai bine zis, laşitatea ta flagrantă... Eşti mai fricos ca un iepure.

ION *(indignat):* Eu? *(Eroic.)* Ei bine, dacă e-aşa, am să te sărut eu pe tine. *(Se îndreaptă spre ea.)*

COCUȚA *(oprindu-l autoritară) :* Pentru asta ai venit?

ION: Dar tu? Pentru ce m-ai chemat?

COCUȚA *(protestînd):* Eu? Te-am chemat eu?

ION: M-ai chemat sau m-ai aşteptat... e acelaşi lucru... Nu mi-ai spus adineaori chiar, că de trei zile de cînd m-aştepți?...

COCUȚA: N-ai înțeles bine. Nu te-am aşteptat eu. Bărbatu-meu.,.

ION *(plictisit):* Eh! Bărbatu-tău, putea să m-aştepte mult şi bine. Tu ştii bine că eu n-am venit pentru el. Am venit pentru tine. *(Cocuța face pe augusta.)* Ce? Nu crezi? *(Devine grav.)* Ascultă, Cocuțo! Cineva în casa asta, trebuie să mă-nțeleagă şi pe mine... De ce nu vrei să mă-nțelegi barim tu? Tu cel puțin pretinzi că mă iubeşti.

COCUȚA: Eşti sigur?

ION: Apoi dacă nu eram sigur, nici nu veneam. Ți-o jur. De data asta însă am venit să vorbim serios. Ascultă, Cocuță... Vrei să-mi faci un serviciu? Un mare serviciu... Un serviciu cu care ți-ai putea răscumpăra toate păcatele. *(Cocuța îl priveşte nedumerită.)* Lasă, lasă, că păcate avem toată lumea... Nu-ți fie teamă că n-am să te duhovnicesc... Am venit numai să te rog ceva... Să-1 faci şi pe el să înțeleagă că sunt anume lucruri pe care eu, cel puțin, nu le pot face.

COCUȚA *(în ironie):* Adevărat? Sunt şi lucruri pe care tu nu le poți face?

ION: Apoi dacă mi se cer lucruri imposibile, cum vrei să le fac? Ba nu, zău... Cum vrei să-i omor pe amîndoi? Pot eu să fac aşa o prostie?

COCUȚA *(surprinsă):* A! Va să zică e adevărat. Iar te-ai răzgîndit?

ION: Dar dacă nu pot să-i omor? Nu pot, şi pace.

COCUȚA: Aşteaptă atunci pînă ce-ai să poți.

ION: Degeaba... N-am să pot niciodată.

COCUȚA: Dacă e-aşa, de ce-ai mai venit?

ION *(tresărind):* Nu ți-am spus? *(Mîndru.)* Am venit... Ei da... Am venit să te sărut...

COCUȚA *(cu răutate):* Şi ți-ai adus aminte tocmai azi! După trei zile... Prea tîrziu...

ION *(cu oarecare autoritate) :* Cocuțo!... De cît va timp, ai început să-mi vorbeşti în limba vrăbiilor. Numai că eu cunosc şi limba asta... Să ştii. Eu sunt un tip în genul lui Saint Frangois d'Assisi. Pe Titu-1 poți da peste cap, oricînd. Bărbatu-tău, recunosc, nu-i de talia ta. Nu-ți poate ține piept. Pe mine însă, crede-mă... oricît te-ai zbate tu, n-ai să mă poți clinti din loc niciodată... Eu sunt mai tare ca tine, Cocuțo...

COCUȚA *(în bătaie de joc):* Fiindcă eşti ceva mai înalt ca mine? Te lauzi...

ION: NU mă laud. Ți-o dovedesc. Ti-am dovedit-o dealtfel...

COCUȚA: Nu-i adevărat. Cu ce mi-ai dovedit-o? Spune.

ION *(după o pauză de jenă):* N-ai să te superi?

COCUȚA *(poruncitoare) :* Vorbeşte...

ION *(aproape pe şoptite):* Mai e nevoie să-ți amintesc c-ai fost a mea?

COCUȚA *(cu mîndrie plină de batjocură) :* Ce prost eşti! Dar cine a vrut să fie aşa? Tu? Nu. Eu am vrut să fii amantul meu. Mă judeci mai slabă decît tine fiindcă te iubesc? *(Cu dezgust.)* Laşule!

ION *(mustrînd-o cu drăgălăşenie):* Ei nu, că eşti adorabilă ! Şi te mai superi cînd îți spun că eşti inconştientă. *(Cu convingere.)* Dar bine, Cocuțo, aşa crezi tu că iubesc femeile? Ca tine? Dacă mă iubeşti cu adevărat pentru ce vrei să mă omori?

COCUȚA *(sentențios):* Fiindcă numai iubirea adevărată omoară.

ION *(ca şi cum n-ar fi înțeles):* Cum, cum?... Ce-ai zis?

COCUȚA: Fiindcă singură moartea poate păstra doi amanți, aceiaşi, pentru veşnicie...

ION *(persiflînd-o)* : Asta nu e iubire, Cocuțo! E literatură... Vezi dacă ți-am dat să citești pe Oscar Wilde!

COCUȚA: Pe Wilde și pe tine.

ION: Atît mai rău. Asta înseamnă că nu ne-ai înțeles, nici pe unul, nici pe altul. *(Cu regret.)* Credeam că tu ai să fii altfel. Dar și tu și bărbatul tău... la fel sunteți amîndoi. îmi pare rău c-am mai venit... Zău așa... Mai bine plec...

COCUȚA *(ironica):* Parcă dacă ai rămîne, n-ar fi același lucru?

ION: Dar, dacă nu vrea nimeni să mă priceapă! Ce vrei să mai fac aici?

COCUȚA: Ai dreptate... Numai că de data asta, ai să fii nevoit să mai rămîi.

ION: Asta, drept pedeapsă că n-am venit la timp?

COCUȚA: A, nu. Dar fiindcă acum e prea tîrziu. Nu se mai poate. Nu mai ai cu ce pleca.

ION *(curios):* De ce? S-a stricat ceva la automobil?

COCUȚA: NU. Dar automobilul a plecat.

ION *(surprins) :* Cum așa? Cine i-a dat ordin să plece?

COCUȚA *(mîndră):* Eu!

ION: Și șoferul? Cine a plătit șoferul?

COCUȚA *(majestuoasă):* Tot eu!

ION *(revoltat):* Cocuțo! De ce-ai făcut lucrul ăsta?

COCUȚA *(sentențioasă):* Ca să-ți dovedesc, că tot eu sunt mai tare ca tine.

ION *(izbucnind):* Dar pentru numele lui Dumnezeu! Ce-nseamnă preocuparea asta diabolică? Pentru ce căutați să mă umiliți mereu, și tu și bărbatu-tău ?

COCUȚA *(calmă):* Fiindcă probabil, așa ți-a fost scris.

ION: Dar pentru care vină trebuie să suport veșnic» această penitență morală? Ce rău v-am făcut eu vouă? Ce v-am cerut de mă scoateți mereu dator, numai pe mine? Spuneți-mi ce vă datorez. Vreau să m-achit odată pentru totdeauna.

COCUȚA: Imposibil. Nu uita că sunt anume datorii de care nu te poți achita niciodată.

ION: Or fi. Dar pentru mine. Eu nu recunosc nimic. Pînă mai ieri, nici nu știam cine sunteți. Nu bănuiam măcar existența voastră.

COCUȚA: Și de ieri pînă azi, nu s-a schimbat nimic?

ION: Ba da. Știu eu ce vrei să zici. Dar de cînd vă cunosc, îmi dau seama, că pe zi ce trece, voi nu sunteți pentru mine, decît un inutil semn de întrebare. Un fapt divers fără nici o importanță. Un mic accident neprevăzut.

COCUȚA *(complectindu-l)* Care totuși ar putea avea chiar și urmări fatale...

ION: Dacă e așa, voi lupta să le-nlătur la timp.

COCUȚA *(profetic):* Ia seama, Ioane. Accidentul ăsta, ți-ar putea periclita existența...

ION: Prostii! Amenințări grotești. Parcă existența mea, ar depinde de voi? O viață-ntreagă am trăit, slavă Domnului, fără să am nevoie de nici un exemplar din lumea voastră.

COCUȚA: NU cumva regreți că ne-ai cunoscut?

ION: A, nu. Asta n-am s-o spun niciodată. Regret numai că voi nu vreți să mă cunoașteți pe mine. îmi tolerați doar chipul și asemănarea mea cu voi. Și atîta tot. Pe voi vă interesează numai existențele plastice. Voi nu cunoașteți decît voluptatea trupului și a banului. Restul nu există ... Pentru voi, restul nu e decît visul unei nopți de vară...

COCUȚA *(tandră):* Și totuși... adu-ți aminte... Tot într-o noapte de vară ne-am cunoscut și noi...

ION *(amintindu-și cu o dulce tristețe):* Probabil că-n noaptea aceea, nu erai tu... era, alta...

COCUȚA: Dar tu? Nu cumva în noaptea aceea erai și tu, tot un altul?

ION: A, nu. Eu am rămas același...

COCUȚA *(cu ironie):* Ai dreptate.' Un amant, oricine ar putea fi el, nu este în realitate decît măgarul din *Visul unei nopți de vară...*

ION *(exasperat):* Ai! în casa asta, toată lumea știe pe Shakespeare pe dinafară.

COCUȚA: Nu-ți place *Visul unei nopți de vară?*

ION: Ba, da. Numai că e timpul să ne deșteptăm și noi odată... Nu vezi c-afară-i încă ziuă, și-am intrat în toamnă de-a binelea? Destule prostii ne-am spus în noaptea aceea. Eh, gata! Ajunge.

(Revenind.) Dealtfel, tu ești singura femeie care m-a făcut să spun prostii...

COCUȚA: Iartă-mă. A fost fără voia mea. Probabil însă că celor dinaintea mea, le-ai spus lucruri mai interesante.

ION *(dezvinovățindu-se cu gravitate în voce)*: Nu-ți fie teamă/ că celelalte nu erau propriu-zis femei. N-am stat cu nici una din ele prea mult la vorbă, fiindcă n-am simțit nevoia să le spun nimic. Dealtfel, nici ele nu cred să fi avut timp de pierdut... să m-asculte... *(Liric.)* Tu însă... tu ești altceva... tu ești prima femeie care mi-ai cerut să-ți vorbesc... să-ți' vorbesc mult... mult de tot... Și eu ți-am vorbit... Nu știu ce... Dar ți-am vorbit mereu... mereu... pînă ce mi-am dat seama că nu mai sunt al meu... *(Ridicînd tonul.)* Tu... Ești prima femeie care mi-a cerut să fiu al ei!

COCUȚA *(care l-a ascultat în extaz)*: Da, da... Așa e... Așa e!

ION: TU și cu bărbatu-tău... v-ați năpustit amîndoi asupra mea ca niște paseri de pradă.

COCUȚA *(izbucnește la rîndul ei, topindu-i vorba)*: Și te-am răpus. *(Răsuflînd ușurată.)* în sfîrșit. Iată că-ncepi să-ți recunoști singur slăbiciunea. Așa e! Dar n-a fost decît o singură pasăre de pradă. Una singură. Și aceea, am fost eu! Numai eu! Fiindcă eu te-am reconstituit în amintirea lui bărbatu-meu, ca să te pot avea mai ușor. Eu am fost uliul care te-am ochit de sus, din înălțimea văzduhului. Eu mi-am zis „vreau să-1 am"... și eu te-am avut.

ION *(protestînd)*: Nu-i adevărat... ți s-a părut numai...

COCUȚA *(insistînd)*: Ba te-am avut. Te-am avut *jn* ghearele mele ca pe un biet pui de găină. *(Lirică.)* Puișorul meu drag... Micul meu pui de găină.

ION *(din ce în ce mai aprins)*: Nu, nu... Nu-i adevărat lighioană apocaliptică ce ești. Ați încercat numai să puneți stăpînire pe mine, dar n-ați reușit. Degeaba m-ați parcelat ca pe un teren de cultură, că eu tot întreg am rămas.

COCUȚA: Ți se pare... Te-nșeli...

ION: Ba voi vă-nșelați. Uitați-vă bine la mine. Ce-mi lipsește? Nimic.

COCUȚA: Fiindcă poate, nici n-ai avut nimic.

ION *(ironic)*: Și cu toate acestea... cînd mă gîndesc pe ce puseserăți ochii! Ha, ha, ha... Tu-ți aleseseși partea sufletului. Bineînțeles. Femeile sunt romantice. Bărbatul tău însă, mai practic, își alesese creierul.

COCUȚA *(în bătaie de joc)*: Frumoasă perspectivă!

ION: Dar mai ales, frumoasă progresie geometrică. *(Cu dezgust.)* Astăzi, doamna binevoiește să-mi plătească automobilul, iar mîine, domnul va binevoi să-mi precupețească semnătura.

COCUȚA *(răstită)*: Ioane... Unde vrei s-ajungi?

ION *(calmîndu-se)*: în orice caz, nu acolo, unde vreți să mă-npingeți voi. Noroc însă că m-am oprit la timp.

COCUȚA: Ioane, nu uita că tu nu ești încă ce trebuie să fii...

ION: Dar tu de unde știi că eu aș vrea să fiu mai mult decît ce sunt?

COCUȚA *(CU răutate calmă)*: Tu nu ești decît tot un biet pui de găină.

ION *(enervîndu-se din nou)*: Ei, și? Chiar dacă ar fi să fie așa... te previn că puiul ăsta de găină, n-o să-1 mîncați voi. Nu, nu. N-am să vă procur voluptatea să șoptiți la urechea mosafirilor: „Sărăcuțul de el... ce golaș era cînd l-am cumpărat! Noi l-am îngrășat așa. Noi l-am îndopat cu boabe de porumb în fiecare zi..."

COCUȚA *(cu multă căldură)*: Nu-ți fie teamă, că puiului ăsta de găină i-am pregătit o soartă bună. Am eu grijă de el. O să-1 păstrez lîngă mine toată viața, fiindcă mi-e drag... și fiindcă vreau să-1 văd crescînd din zi în zi, tot mai mare... mare... mare de tot...

ION *(protestînd cu încăpățînare)*: Ei bine, nu, nu, nu! Eu vreau să mor, tot mic și slab. Așa cum îmi stă bine mie să mor. *(Ironic.)* E drept că-n lumea voastră, toți oamenii care mor sunt grași. Eu însă, nu am nimic de împărțit cu voi. *(Hotărît.)* De

azi înainte, s-a sfîrşit. Nu mai vreau să vă cunosc. Nu mai vreau să fiu aşa cum îmi porunciți voi să fiu. Vreau să rămîn aşa cum m-a făcut Dumnezeu... singurul milionar care ştie să ofere, fără să umilească.

COCUȚA *(vexată):* Ioane! *(Revenind ironică.)* Ha, ha, ha! Dacă stai aşa bine cu Dumnezeu, roagă-1 atunci să-ți mai ofere ceva... ceva cu ce-ai putea să te întorci la Bucureşti.

ION: NU e nevoie. Mi-a dat Dumnezeu picioare destul de bune. Am s-o pornesc pe jos.

COCUȚA: O să te apuce noaptea pe drum. Pînă la Bucureşti sunt 58 de kilometri.

ION: Şi tot atîtea cîrciumi. Nu-ți fie teamă. Am eu unde să poposesc pînă mîine dimineață.

COCUȚA *(CU aer misterios):* Mîine dimineață, o să fie poate prea tîrziu...

ION: Tîrziu? De ce? Nu sunt grăbit deloc.

COCUȚA *(insinuantă):* Atît mai bine... O să te apuce mai curînd.

ION: Cine? Bărbatu-tău? *(Rîde.)* Ha, ha, ha!

COCUȚA *(gravă):* Nu el... Gloanțele lui!

ION *(izbucnind din nou) :* Iar îmi vorbeşti de gloanțele lui bărbatu-tău? Cocuțo! Eşti un monstru! *(Rugător.)* Pentru ce vrei să mă omori, Cocuțo?

COCUȚA *(CU vocea caldă şi scandată.):* Pentru că te iubesc!

ION *(după un lung oftat de uşurare sufletească):* Ei bine. Fie! Facă-se voia ta, fiindcă văd că tot tu eşti mai tare ca mine. Haide... Pregăteşte-mi preludiul morții. Numai nu mă face s-aştept prea mult. Mi-e sete. întinde-mi mai repede buretele îmbibat în oțet şi fiere. Aştept...

COCUȚA *(care s-a-ndreptat spre masă, îi întinde o farfurioară cu dulceață):* Pînă atunci însă nu vrei o dulceață?

ION *(demontat, priveşte dulceața):* Cefei de dulceață e asta?

COCUȚA: Dulceață de piersici. Nu-ți place?

ION *(codindu-se):* Prea sunt roşii...

COCUȚA: Aşa sunt piersicile coapte, ca nişte răni proaspete...

ION *(se cutremură pentru o clipă, apoi răspunde glumeț):* Aş! De unde? Ca nişte buze de femeie... buze vopsite. *(Privind fix buzele Cocuței.)* Ce roşii sunt buzele tale astăzi, Cocuțo! *(Respinge farfurioara.)*

COCUȚA: N U vrei dulceață?'

ION: NU... Mulțumesc../

COCUȚA: Ce vrei atunci?

ION *(apropiindu-se agresiv de ea):* Nu ți-am spus? Oțet şi fiere, vreau. Vreau buzele tale. Dă-mi buzele tale, Cocuțo... *(Se îmbrățişează lung cîteva clipe, în care timp, Titu apare pe scara cerdacului din parc, cu puşca pe umăr.)*

SCENA IX

ACEIAŞI, TITU

TITU *(care a văzut scena, se opreşte o clipă, împietrit locului, apoi exclamă prelung ca o bestie rănită):* A, a, a, a...

COCUȚA *(într-un glas cu Ion, scurt):* A!

ION *(la fel) :* A!

TITU *(care şi-a desprins puşca de pe umăr, o încarcă grăbit, zbierînd):* Potaie lihnită de foame! Asta mi-ai fost? Aşteaptă să-ți arăt eu cine sunt.

COCUȚA *(care după o luptă scurtă cu Ion, s-a pus scut de apărare în fața lui):* Titule! Ce vrei să faci Titule? Să nu tragi... Să nu te atingi de el...

TITU *(țipă din ce în ce mai furios):* în lături cățea... în lături, că de nu, vă omor pe amîndoi.

COCUȚA *(care se zbate să-l poată acoperi pe Ion, care vrea să iasă el în fața armei):* Nu, nu... Nu pe amîndoi, fiindcă el nu are nici o vină. Vinovată sunt numai eu. împuşcă-mă pe mine, dacă vrei. Pe mine singură, fiindcă eu te-am înşelat. Eu sunt nevasta ta. El nu e pentru noi decît un strein. Respectă viața streinului pe care l-ai adăpostit de bunăvoie în casa noastră.

TITU *(continuă să vocifereze, ochindu-i din timp în timp):* Taci! Taci! Nu vreau să mai aud nimic. în lături... N-auzi? în lături că trag...

COCUȚA: NU, nu... Să nu tragi, Titule. Să nu tragi. Aşteaptă să-ţi explic mai întîi. Ascultă...

TITU *(ducînd puşca cu hotărîre la ochi):* în lături, sau te trimit şi pe tine cu el, pe lumea cealaltă...

COCUȚA *(întinzînd braţele încearcă ca să-l poată apăra mai bine pe Ion)* :'Nu, nu... Pe el, nu... Pe el nu! Trage, dacă vrei, numai în mine. Eu singură sunt vinovată. Ţi-am spus-o. lată-mă... Sunt gata să primesc pedeapsa meritată. Nu vezi ce liniştită stau în faţa ta? O ţintă mai sigură, nici că se poate. Imposibil să nu mă nemereşti,

TITU *(căruia începe să-i tremure vocea şi mîna pe puşcă):* Cocuţo! Cocuţo! Ce-ai făcut, Cocuţo?

ION *(care a reuşit să dea pe Cocuţa în lături, se pune el scut de apărare în faţa ei) :* Ce-a făcut, domnule? N-a făcut nimic. Vino-ţi în fire. Cel care bănuieşte că a putut face ceva, sunt eu. Eu sunt vinovatul, nu ea! Ea nu e decît victima dumitale... a unui bărbat cu ambiţii neroade.

TITU: Canalie, taci!

ION *(ţipă şi mai tare, acoperindu-i vocea obosită a lui Titu):* Ei bine, nu. N-am să tac, pînă ce nu-mi vei spune pentru ce m-ai adus în casa dumitale. Haide. Mărturiseşte singur. Ca să mă furi? Nu e aşa? Ei bine,' n-ai reuşit să-mi iei nimic. în schimb însă, ţi-am luat eu ce mi-a căzut în mînă. Iacă aşa. Acum suntem chit. Poţi să tragi. Haide, domnule! Trage mai repede, că sunt grăbit. Profită cît eşti mai tare ca mine. *(Cu scîrbă.)* Sfîrşeşte-ţi singur pedeapsa aia, pe care vreai s-o semnezi împreună cu mine!

TITU *(aiurit, se îndreaptă împleticindu-se spre masă, bîlbîind):* Nu... Nu... Nu... Nu pot... Nu pot... Nu pot să-i omor... *(Puşca îi cade din mînă.)* Ticăloşii! M-au omorît ei pe mine. *(Cade zdrobit pe fotei cu mîinile încrucişate pe masă şi cu capul greoi peste ele, în timp ce Cocuţa şi Ion, îl privesc înmărmuriţi, dar cu intuiţia clară că pericolul a trecut.)*

CORTINA

ACTUL III

Acelaşi decor ca în actul II. Acţiunea întreruptă la lăsarea cortinei, continuă cu aceleaşi personaje, care nu s-au mişcat din scenă.

S-a înserat bine. Printre copacii parcului, soarele însîngerează petecele de cer.

Puşca se află pe scînduri, lîngă fotelul în care stă Titu. Cocuţa şi Ion, cu atenţia încordată, urmăresc atitudinea lui Titu, care şi-a ridicat capul de pe masa şi se freacă morocănos la ochi, ca după un vis urît.

SCENA I

TITU, ION, COCUȚA

ION: Eh... A trecut. Nu? *(Titu îşi deschide forţat pleoapele ca să ia contact cu realitatea, priveşte mai întîi pe Cocuţa, apoi pe Ion şi face un semn negativ cu capul.)* Cum? Tot nu vrei să crezi c-a fost o glumă? *(Explicativ.)* O simpla lovitură de teatru... *(Vâzînd că Titu întîrzie răspunsul, Ion face pe supăratul.)* A!... dar bine, pe dumneata parcă te-ar chema Toma Necredinciosul, nu Titu Micşoreanu.

TITU *(după ce şi-a întors ochii din nou spre Cocuţa):* Cocuţa... Cocuţa... Spune tu Cocuţa... Aşa e?

COCUȚA *(afirmînd cu putere):* Nu ţi-am spus?Doar nu bănuieşti c-a putut fi altceva? N-a fost decît

o simplă înscenare... o înscenare brutală, dacă vrei... dar o idee genială... Trebuie să recunoşti.

TITU *(acceptînd explicaţia):* Şi... A cui a fost ideea asta?

COCUŢA: A cui putea să fie? A colaboratorului tău...

TITU '*(cu o vizibilă părere de rău):* Şi tu te-ai pretat la gluma asta sinistră?

COCUŢA *(naivă):* Şi de ce nu? Ce-am făcut mai mult decît să colaborez şi eu la piesa voastră? Fără concursul meu, n-aţi fi căzut niciodată de acord.

TITU *(convins):* Aşa e... *(Revenind.)* Dar asta nu e treabă de femeie cinstită.

COCUŢA: Te supără uşurinţa mea?

TITU**(încurcat):*** Nu... Dar, să vă fie ruşine. *(Oftînd din greu.)* Mi-aţi tras o spaimă... N-am s-o uit pînă la moarte.

ION *(jovial):* în schimb, la moartea ta, lumea o să zică: A murit un autor dramatic.

TITU *(lepădîndu-se):* Ba dacă ştiam c-o să am aşa emoţii mai bine renunţam.

ION: Ei, asta e! Dumneata vrei să faci artă fără emoţii?

TITU: Ba nu. Dar lucrul ăsta nu mi s-a mai întîmplat niciodată pînă azi. *(Confidenţial.)* Ştiţi că mi se-ncleştase degetul pe trăgaci? *(Pauză.) Ponte* fiind'că aveam presimţirea că nu-i adevărul...

ION: Ba fiindcă aveai intuiţia clară, că lucrul ăsta, nu trebuie să-1 faci... *(Accentuînd.)* Chiar dacă ar fi fost adevărat...

TITU *(bănuitor):* Şi tu crezi că dacă era adevărat, nu trăgeam?

ION *(**CU** autoritate)*: De ce n-ai tras atunci? Ce te-a-mpiedicat să fii consecvent cu principiile tale în materie de flagrant delict? *(Titu îl priveşte nedumerit.)* Nu-ţi prinseseşi nevasta cu cel mai bun prieten al tău? De ce'n-ai tras? De ce nu ne-ai omorît pe amîndoi?

TITU *(plictisit):* Ce? Vrei s-o iei acum, de-a capo?

ION *(insistînd):* Şi de ce nu? îmi faci impresia că nu eşti bine lămurit. Vrei să-ţi dau o nouă dovadă că tot eu am dreptate?

TITU: NU, nu... te rog... Simt că-nnebunesc de-a binelea.

ION: Nu-ţi fie teamă. Un om ca tine nu-nnebuneşte niciodată. Tu ai să mori de indigestie... de arteroscleroză... de senilitate precoce...

TITU *(cu răutate):* Tu însă, erai cît p-aci să mori împuşcat...

ION: C^ezi? Dacă e-aşa, hai să facem o contra probă... *(Cocuţei.)* Doamnă, vă rog... Mărturisiţi soţului dumneavoastră adevărul...

COCUŢA *(tresărind):* A, nu, nu, nu!... Te rog domnule Marian. Nu mă face să regret prietenia şi admiraţia ce am pentru dumneata. Dacă nu puteţi cădea de acord, nici de data asta, căutaţi-vă' un alt arbitru. Eu nu mă mai amestec. Lăs'aţi-mă să-mi văd în tihnă de menajul meu.

ION *(insistînd):* Dar dacă soţul dumneavoastră ţine cu orice preţ să facă moarte de om? *(Ridică puşca de pe scînduri şi i-o întinde lui Titu.)* Poftim, domnule... Trage...

TITU *(respingînd-o):* Degeaba... Acum nu se mai prinde...

ION *(examinîndpuşca):* Hm! Dar ce puşcă frumoasă!

TITU *(**CU** mîndrie):* Te cred. E un „Piper-Bayard" istoric. Cu puşca asta a vînat la Rambouillet, în 1912, ţarul Rusiei.

ION *(arătînd puşca Cocuţei):* Dumneavoastră o cunoaşteţi, doamnă? Iată cu ce armă de preţ era să fim omorîţinoi. *(Revenind.)* Dacă... bineînţeles, ar fi fost adevărat.

(Cocuţa ia puşca şi o pune pe masă.)

TITU *(ridicîndu-se din fotei):* Nu dragă... Nu-ţi fie teamă, că nu stricam eu bunătate de încărcături pe voi.

ION: Ei nu, c-acum începi să exagerezi.

TITU: Ba deloc... Dacă ar fi fost adevărat, ştii ce-aş fi făcut? V-aş fi dat pe uşă afară pe amîndoi'. Ti-aş fi oferit-o dumitale ca o supremă dovadă de prietenie. Aşa cum pretinzi că spunea Cicerone în ***De** Amiciţia.*

ION: Ha, ha, ha... *(Cocuței.)* Auziți, doamnă? Frumoasă soartă ne-ar fi așteptat!

COCUȚA *(tresărind):* Pe noi, domnule Marian?

ION *(explicativ):* Bineînțeles. Ce s-ar fi întîmplat cu noi, dacă am fi fost amanți veritabili? Am fi scăpat de gloanțele bărbatului mărinimos și în schimb, am fi murit amîndoi de foame și de dragoste, unul în brațele altuia.

COCUȚA *(revoltată):* Domnule Marian! îți interzic să mai continui pe tonul acesta. Nu-ți dai seama că-n-cepi să devii arogant? *(Lui Titu.)* Titule, ce-n-seamnă atitudinea asta? Dacă nu știi să-ți aperi nevasta, spune-mi cel puțin să mă apăr eu.

TITU *(împăciuitor):* Dar nu-ți face sînge rău degeaba, asta fuse o glumă! Nu-1 cunoști?

COCUȚA: Cum? Tu admiți asemenea glume cu nevastă-ta?

TITU: Dar tu admiți ce-mi facurați amîndoi adineaori? *(Lui Ion.)* Haide, domnule, cere-i scuze mai repede... N-auzi? Vrei să intri acum în conflict și cu nevastă-mea?

COCUȚA *(lui Ion):* Dacă aceasta e singura perspectivă de fericire, ce poți oferi femeii care te iubește, regret... dar eu n-am nevoie de astfel de prieteni.

TITU *(intervenind din nou):* Stai, dragă, că de data asta, are el dreptate. Ba nu, zău... Un om sărac, n-are altă treabă mai bună de făcut, decît să se-n-soare?

COCUȚA *(revoltată):* Cum, Titule? Tu crezi că dragostea e numai apanajul oamenilor bogați?

TITU *(cu filozofie):* Apoi dragostea e una și însurătoarea e alta.

COCUȚA: Asta înseamnă că și tu ai fi făcut la fel. Nu? Spune... Dacă ai fi fost sărac, tu nu m-ai fi luat de nevastă?

TITU: Eu, dragă, să-ți spun drept, nu știu ce-aș fi făcut... Tu însă, dacă eram sărac, cu siguranță eă nu m-ai fi luat pe mine de bărbat.

COCUȚA *(lui Ion):* Te felicit, domnule Marian. Ai făcut un lucru extraordinar. Ai reușit să faci din bărbatu-meu ce-ai vrut d-ta. Asta e cea mai grandioasă operă literară a d-tale.

ION: A, nu. Așteptați să vedeți mai întîi sfîrșitul piesei.

COCUȚA: Nu cred să mai fie nevoie... Ați putea chiar renunța la ea...

TITU *(speriat):* Ce-ai zis? Să renunțăm la piesă? Dar dacă suntem de perfect acord, de ce să renunțăm? *(Lui Ion.)* Nu-i așa domnule? Nu-i mai omorîm. îi pedepsim cu iertarea păcatului și cu moartea de foame inevitabilă. Asta e cea mai grozavă răzbunare. Ai dreptate. în asemenea cazuri nu trebuie să te grăbești. Să n-o iei prea repede că nu-i bine. S-o iei așa cum spunea italianul. Or, cum ziceai că spune italianul?

ION: A, da... *Allegro ma non troppo.*

TITU *(repetă încîntat):* Exact... *Allegro ma non troppo.* Asta e bună de trecut la carnet. *(Scoate carnetul din buzunarul vestei și începe să scrie.) Alegro...*

ION *(întrerupîndu-l):* îmi dai voie... *Allegro* cu doi/.

TITU: Da, da... *Allegro* cu doi / *ma non tropo.*

ION: Și *troppo* cu doi *p.*

TITU *(scriind):* Și *troppo* cu doi *p.*

(în clipa aceea se aude clacsonul unui automobil care-i face pe cîteșitrei să tresară brusc.)

COCUȚA: Un automobil...

TITU: Da, da... Chiar așa. Un automobil. Cine-o fi?

ION *(care crede că a fost mințit de Cocuța):* Trebuie să fie automobilul meu.

TITU *(glumeț):* MăăăL. Parcă-ai fi milionar! Ți-ai angajat automobil cu ziua? Ia fă bine și dă-i drumul că la noapte dormi la noi. Trebuie să sfîrșim odată și cu piesa asta. Nu vezi c-a ajuns mai rău ca basmul cu „Cocoșul roșu"?

ION: Nu-ți fie teamă că de acum încolo o să meargă strună... Pînă mîine o dau gata.

TITU *(neîncrezător):* Crezi?

ION: Dacă-ți spun eu? Ce era mai greu de făcut, s-a făcut azi. N-ai văzut?

TITU ***(vesel)*** : Şi la iarnă... ***(începe să aplaude.)*** Bravo! Autorii! Autorii!... ***(Aplauzele lui se amestecă cu zgomotul de afară.)*** Ce-o fi pe afară? Ce s-o fi întîmplat?

COCUŢA ***(îngrijorată):*** Ce s-o fi întîmplat?

TITU ***(îndreptînduse spre uşa din dreapta) :*** Cine strigă aşa?

(în clipa aceea uşa se deschide şi Cuţui năvăli înăuntru urmat de Florica şi Zaharia care încearcă să-l reţie.)

SCENA II

ACEIAŞI, CUŢUI, FLORICA, ZAHARIA

CUŢUI *(CU **figura descompusă de groază şi hainele în dezordine):*** Coane Titule... Scăpaţi-mă, coane Titule!

COCUŢA: A ! Cuţui...

TITU ***(în acelaşi timp, şters):*** Ce-i cu tine, mă Cuţui? Tot grăbit eşti? Ce ţi s-a întîmplat?

ION ***(în glumă):*** Probabil o nouă fabrică de macaroane.

CUŢUI ***(abia vorbind de spaimă):*** Coane Titule! Coane Titule! Scăpaţi-mă că sunt pierdut. Aveţi milă de mine. Nu mă lăsaţi, că m-arestează...

TITU ***(plictisit că nu pricepe nimic):*** Ce ţipi aşa, mă? Ai înnebunit? Spune ce-ai făcut. Cine vrea să^e aresteze ?

CUŢUI: Poliţia, coane Titule... Agenţii secreţi... Sunt dat în urmărire că i-am omorît...

TITU: Pe cine-ai omorît, mă caraghiosule?

CUŢUI : Pe amîndoi, coane Titule. Şi pe ea şi pe văru-său.

TITU ***(întorcîndu-se spre Cocuţa şi Ion care ascultau nedumeriţi):*** Nu-nţeleg nimic. Asta e nebun. Nu ştie ce vorbeşte?

COCUŢA: Pe cine-ai omorît Cuţui? Spune mai repede.

ION ***(care începe să priceapă):*** Nu cumva ţi-ai omorît nevasta ?

(Cuţui dă din cap afirmativ.)

TITU ***(furios):*** Nevasta, mă ticălosule?

CUŢUI ***(articulînd silabe cu vocea tremurată):*** Nevasta, coane Titule...

COCUTA, ION, TITU ***(dînd un ţipăt de groază, împreună):*** AL.

CUŢUI: Şi pe ea şi pe văru-său. Student la medicină în anul al treilea... I-am prins împreună... Şi cînd mă gîndesc că-1 ţineam pe degeaba... Ba-i plăteam şi taxele la facultate, tot eu...

TITU ***(afectat):*** Ce-ai făcut, mă bestie cornută ce eşti?

CUŢUI ***(holbînd ochii) :*** Dar ce era să fac, coane Titule? Nu mi-aţi spus chiar dumneavoastră că trebuie să-i omor pe amîndoi?

TITU ***(revoltat):*** Eu, mă? ***(Lui Ion şi Cocuţei.)*** L-aţi auzit? Ticălosul aruncă vina pe mine?

CUŢUI: Ceasul ăl rău, coane Titule... Ziceţi mai bine „Doamne fereşte" că lucrul ăsta se poate întîmpla oricărui om însurat. Eu pe dumneavoastră v-am ascultat...

TITU ***(lui Ion şi Cocuţei):*** Auziţi? Auziţi? Ce-ndrăzneală! Ce obrăznicie! Bine că vă am martori pe voi.

CUŢUI: NU vă supăraţi, coane Titule, dar învăţaţi-mă, cel puţin, ce trebuie să fac... Mi-e frică să nu-mi fi luat urma agenţii. Unde să mă duc eu acum?

TITU: La dracu să te duci, nu la mine la moşie. Ce cauţi aici?

CUŢUI ***(din ce în ce mai deprimat):*** Nu mă goniţi, coane Titule, că numai dumneavoastră mă mai puteţi scăpa! Ce nu puteţi face dumneavoastră... cînd vreţi? Ascundeţi-mă barim pentru cîteva zile, undeva...

TITU: Cum, cum? Să mă fac acum gazdă de asasini? La ocnă, păcătosule... nu în casa mea...

CUŢUI: Gîndiţi-vă că v-am servit cu credinţă, coane Titule. Cum aţi zis dumneavoastră, aşa am zis şi eu. Ce m-aţi învăţat dumneavoastră să fac, aia am făcut şi eu.

TITU ***(cu ton moralist):*** Rău ai făcut, Cuţui! Rău ai făcut, ce-ai făcut. De ce te-ai grăbit? Nu ştiai

că graba strică treaba? Trebuie s-aştepţi mai întîi, să vezi dacă e adevărat.

CUŢUI: Ce să mai aştept, coane Titule? Că doar i-am prins pe amîndoi dezbrăcaţi în pat.

TITU: Ei, şi? Ce dovedeşte asta, mă? Dacă erau veri, de ce s-ar fi jenat unul de altul? Puteau dormi şi dezbrăcaţi...

CUŢUI: Dar nu dormeau, coane Titule. Nu m-am uitat eu pe gaura uşei?

TITU: Ei, şi? Ce-ai văzut dacă te-ai uitat? îţi puneau coarne'. Nu? Foarte bine făceau. De ce ţi-ai luat nevastă tînără? Nu ştiai că lucrul ăsta l-au mai păţit şi alţii? Cine eşti tu, mă, să schimbi rînduiala lumei? Cu ce drept' ai omorît bieţii oameni?

CUŢUI: Dar bine, coane Titule... Aduceţi-vă aminte, ce mi-aţi spus chiar dumneavoastră.

TITU *(izbucnind):* Nu e adevărat! Eu nu ţi-am spus asta. Eu ţi-am spus că-n zilele noastre, un bărbat inteligent cînd îşi prinde nevasta cu altul, o iartă, sau dă divorţ de ea. *(Lui Ion.)* Aşa e, domnule? Spune-i şi dumneata. *(Lui Cuţui.)* Trebuia să i-o arunci în spinarea lui văru-său. Să-i fi lăsat să moară de foame ei singuri... nu să-i omori tu...

CUTU.I *(în prada deznădejdii):* Vai de mine, coane Titule!

TITU: Ce, coane Titule, mă asasinule! *(Lui Zaharia.)* Ia du-te repede după sergentul de jandarmi.

ZAHARIA; Apoi don sergent e la noi în curte.

TITU: Şă vină-ncoa, numaidecît. *(Zaharia iese.)*

CUŢUI *(cade obosit într-un fotei):* Doamne, Doamne, Doamne! S-a sfîrşit şi cu păcătosul de mine!

TITU *(CU un rinjet de satisfacţie):* Şi încă cum? Bine de tot... Te aranjaşi să trăieşti de azi înainte pe contul statului! Bravo ţie Cuţui...

COCUŢA: Titule, fie-ţi milă de el...

ION: Hai niai bine să-1 facem scăpat... Să se ducă unde l-o lumina Dumnezeu...

TITU *(revoltat):* Ce? Aţi înnebunit şi voi? Asta e-n stare mîine, poimîine să mă omoare şi pe mine.

CUŢUI *(Cocuţei):* Avqţi milă, de mine, coană Cocuţo, că numai conu Titu m-a băgat în ocnă.

TITU *(CU aer protector):* Ei, lasă, lasă... că la urma urmelor, tot eu am să intervin la juraţi să te achite. *(Intră Zaharia însoţit de sergentul de jandarmi.)*

SCENA III

ACEIAŞI, ZAHARIA, SERGENTUL

ZAHARIA: L-am adus, conaşule.

SERGENTUL: Trăiţi!

TITU: Ia-1 domnule sergent. Ia-1 repede. Dar vezi, să fii cu ochi-n patru, că bestia asta e-n stare să-ţi scape şi dumitale ca ălor de la Bucureşti.

SERGENTUL: NU vă fie teamă, boierule, că cu mine nu se joacă nimeni. Mai bine-i înghit de viu, decît să-mi scape din mînă. *(îl apucă de ceafă şi-l ridică de pe fotei.)* Hai, camarade... la-ţi rămas bun de la boieri... Nu vezi că aici nu-i de nasul d-taie?

TITU *(sergentului):* Şi pentru procesul verbal, să treci mîine dimineaţă pe aici... să-ţi explic eu cum stau lucrurile.

SERGENTUL: Am înţeles! Să trăiţi! *(Iese urmat de Cuţui, Zaharia şi Florica, care ridică tava cu cheseaua de dulceaţă.)*

SCENA IV

COCUŢA, TITU, ION

TITU *(după ce răsuflă satisfăcut):* Ei văzurăţi ce fuse-n stare să facă domnul Cuţui al nostru?

COCUŢA *(CU vocea stinsă de emoţie):* Bietul Cuţui!... Şi ce om de ispravă era!

TITU *(protestînd):* Eh, om de ispravă. Auzi vorbă? Un dobitoc. Să-1 înşele nevasta chiar cu văru-său şi el să nu bănuiască nimic! Dacă-şi deschidea ochii la timp, nu era să se-ntîmple moarte de om.

ION *(intervenind):* Iartă-mă dragă, dar eu îţi spun drept. Nu te mai înţeleg.

TITU *(plictisit):* Apoi dumneata aşa eşti. încăpăţînat. Dumneata nu vrei să-nţelegi niciodată ce trebuie. Noroc însă că mai sunt şi oameni cu scaun la cap.

ION: Şi care e omul ăla cu scaun la cap? Tu?

TITU: EU. Bineînţeles!

ION: Ei, brava! Tocmai tu care eşti marele vinovat? Nu-ţi dai seama că autorul moral eşti tu? Tu i-ai zăpăcit minţile... Tu i-ai sugerat crima asta!

TITU: Apoi dacă a fost prost şi s-a grăbit ce să-i fac? Cine 1-a pus să se uite pe gaura uşei tocmai atunci?

ION: Cine? Intîmplarea...

COCUŢA: Fatalitatea...

TITU *(plictisit):* Apoi dumneata aşa eşti... încăpăţînat... Cu cuvinte de astea mari! Ce este aia: „fatalitate"? Mie de ce nu mi se-ntîmplă niciodată nimic?

ION *(CU admiraţie ironică):* Fiindcă eşti un om excepţional. Nu poate toată lumea să aibă norocul tău.

COCUŢA: Dar pentru numele lui Dumnezeu, lăsaţi discuţiile astea inutile. Mai bine fie-vă milă de el, săracul. Daţi-i o mînă de ajutor.

TITU: Ba mai bine mă duc să văd dacă e pus la loc sigur. Mîine dimineaţă o să fie prea tîrziu. Procesul verbal trebuie încheiat chiar în noaptea asta. Vreau să fie menţionat expres, că periculosul criminal a fost capturat de domnul Titu Micşoreanu, la conacul proprietăţii sale de pe moşia Corneşti din judeţul Vlaşca. Mă-ntorc numaidecît. *(Iese coborînd în parc pe scara din cerdac.)*

SCENA V

ION, COCUŢA

COCUŢA *(cu o hotărîre spontană):* Acum e rîndul tău. Pleacă şi tu. Pleacă numaidecît.

ION *(surprins):* Eu? De ce să plec?

COCUŢA: Fiindcă trebuie. Tu nu mai ai ce căuta aici.

ION: Şi de cînd asta?

COCUŢA: De adineaori. Cum? Nu-ţi dai seama?

ION *(glumeţ):* Sigur... Maurul şi-a făcut datoria, maurul poate să plece...

COCUŢA *(din ce în ce mai neliniştită):* Tocmai... Fii şi tu maur măcar o singură dată-n viaţa ta. Dacă nu poţi sosi niciodată la timp, pleacă cel puţin cînd trebuie. *(Ion fluieră distrat, fără să răspundă.)* N-auzi? Ce mai aştepţi?

ION *(CU aerul supărat):* Ia lasă-mă în pace. Nu vezi că tu judeci totdeauna lucrurile anapoda? Tocmai acum vrei să plec? înţeleg să fi plecat adineaori cînd mă găseam în conflict şi cu tine şi cu bărbatu-tău. Acum însă, cînd suntem de perfect acord cîteşitrei. *J'y suis... J'y reste.*

COCUŢA *(poruncitoare):* Ioane! Pleacă, te rog. înţelege odată că trebuie să pleci. îţi ordon. Cine ştie ce se mai poate întîmpla, Doamne fereşte.

ION *(foarte sigur):* Nu-ţi fie teamă, că de acum încolo, nu se mai poate întîmpla nimic. Nu se mai prinde. Nu văzuşi? Doar făcui şi-o contra probă.

COCUŢA: Lasă glumele deoparte şi pleacă. Pleacă numaidecît.

ION *(codindu-se):* Bine, bine... Să plec... Dar cu ce să plec? Tu nu ştii că nu mai am cu ce pleca?

COCUŢA: CU automobilul lui Cuţui.

ION *(protestînd):* A, nu!... Cu automobilul asasinului? Niciodată... Mi s-ar părea că sunt cu duba la Văcăreşti.

COCUŢA: Mai bine la Văcăreşti decît la Morgă. Ioane, uită-te la mine cum tremur de groază. Mi-e teamă să nu se mai întîmple ceva. Presimt că bănuiala lui Titu n-a dispărut complet. Dacă-şi dă seama că adevărul e tot ce-a văzut el, nu ce i-am spus noi?

ION *(CU încăpăţînate):* Atît mai bine... Nu tot vrei tu să mă omori?

COCUŢA *(protestînd cu căldură):* Nu, nu... Acum nu mai vreau să te omor. Pînă mai adineaori, nu simţisem încă aripa morţii fluturînd deasupra noastră. Acum însă, cînd îmi dau seama, cît de uşor poate muri un om, vreau să te păstrez în viaţă chiar dacă ar fi să ne despărţim.

ION .(*înduioşat)* : Cocuţo!

COCUŢA: Taci... Taci te rog şi pleacă. Pleacă şi lasă-mă singură cu el.

ION *(tresărind)*'. Cu el! adică cu bărbatu-tău.

COCUŢA: Da. Fiindcă-n momentul de faţă, de el am nevoie, nu de tine. E însăşi dragostea noastră, care ne impune acest sacrificiu. Pînă nu te voi şti plecat, nu mă pot linişti. Câteva zile chiar, te rog să nu te mai arăţi deloc. Nu trebuie să mai dai ochii cu noi. înţelege odată. Ai încredere în mine şi pleacă. Pleacă numaidecît.

ION '*(cedînd):* Bine. Dacă e-aşa, plec. Spune-mi însă cînd o să ne mai^vedem.

COCUŢA: NU ştiu... în orice caz, nu la noi acasă... Să nu mai vii niciodată la noi...

ION *(CU tristeţe):* Am înţeles... Asta înseamnă că ne despărţim pentru totdeauna...

COCUŢA *(protestînd):* Nu, nu... Numai pentru atîta timp cît o să fie nevoie.

ION: Şi cît de lung are să fie timpul ăsta?

COCUŢA: NU ştiu. De unde vrei să ştiu? Ai răbdare şi aşteaptă. Am să-ţi telefonez eu. Am să viu la tine acasă.

ION *(tresărind, protestează jenat):* Nu, nu... La mine acasă, nu... Te rog să nu vii niciodată la mine acasă, Cocuţo dragă...

COCUŢA *(mirată)* : Niciodată ?!

ION: Niciodată. Fiindcă la mine acasă, nu-i frumos ca la voi...

COCUŢA *(mîngîindu-l cu dragoste):* Ce prost eşti tu, micul meu puişor de găină! N-ai nici măcar atîta imaginaţie să poţi schimba un coteţ într-un palat.

ION *(CU multă tristeţe):* Ah!... Dacă ar fi aşa de uşor, ce-mi spui'tu! Mi-e teamă însă, că n-o să ne mai vedem niciodată. Vezi tu, Cocuţo dragă. Am scăpat noi de gloanţele lui bărbatu-tău. Dar de ce va trebui să se-ntîmple cîndva, n-am scăpat încă. N-am murit nici unul, nici altul. E drept, în schimb însă ceva... ceva din noi înşine, a început să moară în amîndoi deopotrivă, chiar în clipa aceasta...

COCUŢA: Ioane, taci...

ION: Şi dacă am să tac, o să fie altfel? Nu. Hai să nu ne înşelăm... să nu ne mai minţim. Iubirea noastră n-a fost decît visul unei nopţi de vară. Tu n-ai să mă mai iubeşti, Cocuto, fiindcă tu nu poţi iubi decît aici, în casa ta, *(accentuînd)* în casa voastră... în casa asta frumoasă, în care însă, păcat că nu pot trăi împreună decît minciuna şi ridicolul...

COCUŢA *(oprindu-l):* Ioane, taci! Nu turbura visul primei noastre nopţi de toamnă...

ION: E prima noastră noapte, în care nu vom putea dormi, nici eu, nici tu, Cocuţo...

COCUŢA *(sentenţioasă)* : Atît mai bine, Ioane. O noapte întreagă de veghe înseamnă o zi de viaţă mai mult.

ION *(cu admiraţie, se apropie de ea):* Asasină mică şi dulce... *(O apucă de amîndouă mîinile.)* Zi... nu mai vrei să mă omori? *(Cocuţa face un semn negativ din cap.)* Nu? De ce?

COCUŢA: Pentru că te iubesc. *(Se îmbrăţişează repede şi pasionat apoi se desprind grăbiţi.)* Du-te acum ... Du-te...

ION: M-am dus!

(Iese pe uşa din stînga, în care timp Cocuţa priveşte în jurul ei şi văzînd că s-a înnoptat de-a binelea, aprinde luminările din candelabrul de pe masă.)

SCENA VI

COCUŢA, NOEMI, apoi ION

NOEMI *(intră grăbită pe scara din cerdac):* Bună seara, Cocuţo. Vă deranjez?

COCUŢA *(surprinsă):* Deloc. S-a întîmplat ceva?

NOEMI: A, nu. Nimic grav. Am aflat însă c-ar fi la voi un automobil. N-ar putea să mă ducă şi pe mine la Bucureşti?

COCUŢA: Cum nu! E chiar gata de plecare.

NOEMI: Adevărat? Vai! Ce noroc am avut.

COCUŢA: De ce te miri asa? Tu ai totdeauna noroc.

NOEMI: O, o! Exagerezi. Bunioară, azi la vînătoare...

COCUȚA: NU ți-a mers bine?

NOEMI: De unde? Prost de tot. Nu ți-a spus bărbatu-tău? Șapte focuri în vînt și unul într-o biată rață sălbatecă pe care o-mpușcase tot el înaintea mea.

COCUȚA: Și atîta tot?

NOEMI: Dacă-a fost zi cu ghinion. Nu vezi? în loc să mă odihnesc... acum trebuie s-o pornesc iar la drum. îmi telefona adineaori avocatul meu de la București, că mîine dimineață am înfățișare la Casație...

COCUȚA: Lasă c-ai destul timp să te și odihnești. Ce-ai să faci toată noaptea? într-un ceas și jumătate, sunteți la București.

NOEMI: Așa e. Dar cu hopurile de pe drumul nostru, nu știi niciodată cînd ajungi.

COCUȚA: Nu-ți fie teamă că-ți dau și un tovarăș de drum. Nici n-ai să simți cum o să treacă vremea.

NOEMI *(surprinsăplăcut)* : Da? Merge și bărbatu-tău?

COCUȚA: NU el. Un prieten al lui. Domnul Marian.

NOEMI *(și mai plăcut surprinsă):* A! Da? Am auzit eu vorbindu-se undeva de domnul ăsta. Eu însă nu-1 cunosc încă. E băiat amuzant?

COCUȚA: Foarte amuzant. în orice caz, mult mai amuzant ca Titu.

NOEMI: Ei vezi? Asta n-o cred.

COCUȚA: Dacă-ți spun eu! Știe tot felul de lucruri. Știe să vorbească și pe limba paserilor.

NOEMI *(veselă):* Admirabil. O să mă-nțeleg cu el de minune. Tu știi ce părere are bărbatu-tău de mine? Auzi că parcă-aș fi o ghionoaie.

(în momentul acela Ion intră pe ușa din stînga cu pardesiul de voiaj pe braț și geamantanul în mînă.)

COCUȚA: Iată-1 tocmai. Dă-mi voie să ți-1 prezint. *(Face prezentarea.)* Domnul Marian. Doamna Noemi Popescu. O să faceți împreună drumul pînă la București.

ION *(aplecîndu-se ceremonios):* încîntat, doamnă.

NOEMI *(zîmbindu-i):* Nu mai puțin domnul meu...

ION: La dispoziția dumneavoastră, doamnă. După cum vedeți, eu sunt gata.

NOEMI: Și eu la fel. Ah! De m-aș vedea mai curînd în patul meu de acasă!

ION: Aveți dreptate, doamnă. în automobil se doarme foarte prost. Hopurile drumului vă trezesc tocmai cînd vă este somnul mai drag. Vă privează pînă și de voluptatea visului. Visul unei nopți de toamnă ca asta, bunioară... *(Revenind.)* Sau, poate dumneavoastră nu visați decît în nopțile de vară?

NOEMI *(holMnd ochii spre Cocuța):* Mi se pare c-ai avut dreptate.

COCUȚA: NU ți-am spus eu!

ION *(fără să dea atenție):* Aveți bagaje, doamnă?

NOEMI: Numai un geamantan și o valiză de mînă. Trecem să le luăm de la conac. Aci alături... doi pași numai... *Au revoir,* Cocuțo dragă și *merci... (Se sărută.)*

ION *(după ce schimbă o privire pe furiș cu Cocuța):* Sărut-mîna, doamnă... *(îi sărută mîna)...* și dacă n-o să avem la noapte nici un accident, sper să ne mai vedem... Nu?

COCUȚA *(CU O nuanță de gelozie):* O... Desigur... Și încă, pe cît mai curînd posibil... *(Ion și Noemi coboară pe scara cerdacului în parc, în timp de Cocuța le luminează drumul cu candelabrul pînă ce dispar în noapte.)*

SCENA VII

COCUȚA, FLORICA

FLORICA *(intră pe ușa din dreapta cu tava cu tacîmuri pentru masă):* Unde-o fi plecat așa de grăbit, conașul Ion?

COCUȚA: La București.

FLORICA *(CU dublu înțeles):* Cu conița de alături?

COCUȚA: Da... O conduce dumnealui, fiindcă se teme să umble singură noaptea pe drum.

FLORICA *(zărind pușca pe masă):* Dar cu pușca asta ce faceți coniță? Vă mai trebuie?

COCUȚA: NU, nu... Ia-o de aici... Du-o la locul ei. *(Florica lasă pe masă tacîmurile şi iese cu puşca în mînă pe uşa din dreapta.)*

SCENA VIII

COCUTA, TITU

TITU *(intră furios pe scara cerdacului din parc):* Eh! Poftim... Dobitocul ăsta de Cuțui mi-a stricat toate combinațiile. închipuește-ți, dragă, ce ghinion! Sfîrşeam tocmai de semnat procesul verbal. Luasem şi-o copie, după el, că mă gîndeam să trimit o notă şi la ziarele din capitală... şi cînd colo... ce crezi că aflu?

COCUȚA *(nerăbdătoare):* Ei, ce? Spune mai repede.

TITU: NU era nimic adevărat.

COCUȚA *(surprinsă):* Nu?

TITU: NU, dragă. N-a omorît pe nimeni. Un caraghios.

COCUȚA *(veselă):* Eşti sigur? De unde-ai aflat?

TITU: De unde? De la şeful postului. Alt dobitoc şi ăsta. S-a grăbit să ceară relații prin telefon de la Bucureşti.

COCUȚA *(nerăbdătoare):* Şi, şi?... Ce i-a răspuns?

TITU: NU ghiceşti? O simplă tentativă neizbutită. Şi atîta tot. De tras, a tras el, nu-i vorbă. Dar n-a spart decît un ochi de geam de la fereastră. Mă miram şi eu! De unde să ştie să tragă cu puşca Cuțui? S-a făcut de rîs caraghiosul. Cînd a auzit bubuitura, s-a speriat pesemne, aşa de tare, că n-a mai aşteptat să vadă ce-a făcut şi-a luat-o la fugă spre noi.

COCUȚA *(răsuflînd satisfăcută):* Şi tu regreți că nu i-a omorît cu adevărat?

TITU: Ba nu, dar mă gîndesc că la proces... Ştii... ar fi vorbit ziarele ceva şi de mine. *(Uitîndu-se în jurul lui.)* Dar Ion unde e?

COCUȚA: A plecat?

TITU *(surprins):* Unde-a plecat?

COCUTA: La Bucureşti.

TITU: Cum aşa? Cine i-a spus să plece?

COCUȚA *(insinuantă):* Probabil persoana pentru care venise.

TITU *(nedumerit):* Dar pentru cine venise? Nu venise pentru noi?

COCUȚA *(misterioasă):* Pentru noi? Nuuu... Dealtfel au şi plecat împreună.

TITU: împreună? Cu cine?

COCUȚA: CU nepoata lui Rudeanu.

TITU '*(interzis):* Cu Noemi? *(Izbucnind.)* Unde-i puşca? *(Se repede spre masa unde era puşca.)*

COCUȚA: Dar ce mai vrei să faci cu ea?

TITU *(revenindu-şi):* Nimic. Adică, vreau să spun că... *(Exclamînd.)* Extraordinar! Va să zică, pentru Noemi venise canalia?

COCUȚA: NU cumva crezuşi c-a venit pentru mine?

TITU *(plictisit):* Ia nu mai vorbi prostii. *(Se bate cu palma pe frunte şi fluieră a pustiu.)* Bine că-mi deschiseşi ochii! Ei! Lasă-1 acum pe mine. Ştiu eu, ce trebuia să fac. Pe domnul ăsta mai ales, n-am să-1 iert nici mort. *(Cocuței.)* Ştii că-ți spusesem că i-am pregătit o surpriză... să-i cedez lui şi tantiemele mele. Eh! Fiindcă i le-am promis o să i le dau... Dar ia să vedem noi cît face. *(Se dă la o parte ca să nu fie văzut de Cocuța, scoate carnetul de note din buzunar şi începe să socotească cu vocea pe jumătate.)* Costumul de vînătoare, 12000 lei... pantofii' galbeni cu clape mexicane, 2500... mănuşile muşchetar 1500... şi geanta de *peau de Suede* 3500..! total 19500... Hai să pun 20000 de lei ca să fie țifra rotundă. *(Vorbeşte.)* P-ăştia îi scad cu siguranță. Cine-şi permite luxul să aibă amantă din lumea, mare, să. facă bine să şi-o îmbrace singur.

COCUȚA *(apropiindu-se) :* Dar ce tot bombăneşti acolo?

TITU *(ascunzînd carnetul):* Nimica... Ziceam... Să pună masa mai repede că mi-e foame. *(Vrea să iasă pe uşa. din stînga dar din clipa aceea Ion apare pe scara din cerdac, şi la exclamația speriată a Cocuței, Titu se întoarce.)*

SCENA IX

ACEIAŞI, ION

COCUŢA *(scurt)*: A!

TITU *(prelung):* Aaaa! Ce-i cu dumneata, domnule? Parcă plecaseşi?

COCUŢA *(îngrijorată):* Aţi avut vreun accident?

ION *(încurcat):* Nu... Nici un accident... Mi-am uitat manuscrisul pe măsuţa de noapte.

TITU *(apostrofîndu-l) :* Semn rău! Semn rău! Nu ştii c-odată plecat nu e bine să te mai întorci înapoi? *(în clipa asta Cocuţa dispare grăbită pe uşa din stînga ca să aducă manuscrisul. Titu profită de plecarea Cocuţei, şi se adresează agresiv lui Ion.)* Ascultă. Ştiu tot.

ION *(încurcat):* Nu-i adevărat. Nu ştii nimic. Spune ce ştii?

TITU *(mustrîndu-l cu bonomie):* Canalie! Aşa prieten mi-eşti tu mie?

ION *(prefăcîndu-se):* Eşti un caraghios... Ce-nseamnă ameninţările astea?

TITU *(conciliant):* Pssst! Vorbeşte încet să nu ne audă Cocuţa. Nu-ţi fie teamă că nu te ameninţ. Vreau numai să te rog şi eu ceva.

ION: Spune mai repede că sunt grăbit.

TITU: NU, nu... Să nu te grăbeşti c-ai timp destul. Dacă mi-eşti prietin cu adevărat însă, fă-mi plăcerea, te rog şi rămîi la noapte aici.

ION *(exclamă surprins):* Ce? Eşti nebun?

TITU: Da... Sunt nebun... Lasă-mă să conduc însă eu pe Noemi la Bucureşti.

ION *(făcînd pe dificilul):* Ţii aşa de mult?

TITU *(umilit):* Te faci că nu pricepi? Nu ţi-am spus că femeia asta mi-a zăpăcit minţile?

ION: Bine, bine. Dar ce-o să zică nevastă-ta?

TITU: Dar dumneata ce rost ai în casa mea? Zici că eşti scriitor. Dacă ai fantezie, inventează ceva la repezeală.

ION *(cedînd):* Dacă-ţi face plăcere... Poftim... N-ai decît s-o conduci tu.

TITU *(cu efuziune):* Adevărat? Nu te superi?...

ION: EU? Asta înseamnă că nu mă cunoşti de ajuns.

TITU *(în culmea fericirii):* Mai spune odată că e adevărat.

ION *(CU O resemnare falşă):* E mai mult fatal... decît adevărat. îmi dau seama că eu nu pot lupta cu tine.

TITU *(îngîmfat):* Ei, da... înţeleg... O femeie ca Noemi, costă mult... Nu face de tine. *(Iluminat de o idee.)* Ascultă... Dacă mi-ai vinde-o mie? Ţi-o cumpăr. Cît vrei să-ţi dau pe ea?

ION: Prietenia ta mi-e de-ajuns.

TITU: Ei brava! Asta înseamnă că ştii să apreciezi prietenia unui om de seamă ca mine. *(îi strînge mîna.)* Ai procedat ca un adevărat om de lume, şi lucrul ăsta n-am să-1 uit niciodată... Apropo... Să ştii că nu-ţi mai pun la socoteală costumul de vînătoare şi pantofii cu clape mexicane...

ION *(nedumerit):* Costumul de vînătoare? Care costum?

TITU: Lasă, lasă c-am să-ţi explic eu şi lucrurile astea, dar ceva mai tîrziu. Să ştii numai c-adineaori eram foarte supărat pe tine. Acum însă, mi-a trecut... totuşi... rămîne vorba-ntre noi... mare javră mai eşti... D-aia n-ai vrut tu să-mi spui niciodată cine e metresa ta.

COCUŢA *(se întoarce cu manuscrisul) :* Iată manuscrisul.

TITU '*(grăbit):* Nu, că nu mai e nevoie. Nu mai pleacă. Nu-1 vezi dragă ce palid e? E mai superstiţios ca o babă de 80 de ani! M-a rugat să-i conduc eu metresa la Bucureşti.

COCUŢA *(uimită):* Dumneata, domnule Marian?

ION *(încurcat):* Da... Eu... Adică... Vreau să zic... Dacă nu există nici o soluţie?

COCUŢA: Aşa de mult te-ncrezi dumneata în femei, domnule Marian?

TITU *(intervenind):* Ia nu-1 mai face să bănuiască cine ştie ce.

ION: Mă iertaţi doamnă, dar metresa mea e o femeie ideală. Pînă azi cel puţin, n-am avut nici un motiv să fiu gelos.

TITU: Şi n-o să ai nici de azi înainte. Foarte bine. Apoi dacă eu om însurat am atîta încredere în voi să vă las singuri o noapte-ntreagă... ba nu, zău... de ce n-ar avea şi el aceeaşi încredere în noi? *(Se duce la uşa din dreapta pe care o deschide strigînd.)* Florico adu-mi mai repede pardesiul de voiaj.

ION *(după ce schimbă o privire cu Cocuţa, la vederea lunei pline, care tocmai a apărut între copaci):* Şi unde mai pui că o să aveţi şi lună plină.

TITU: Ei, lasă, lasă... că luna plină nu e numai pentru noi... E pentru toată lumea.

COCUŢA *(cu îngrijorare):* Luaţi seama totuşi... Să nu goniţi prea repede...

TITU: Nu, nu. Nu-ţi fie teamă. Viteză potrivită. Ce zici, Ioane? *Allegro ma non troppo* nu? *(Florica aduce pardesiul.)* Du-te repede şi adu bagajul conaşului de la automobil. *(Florica iese prin cerdac.)* Mîine dimineaţă sunt înapoi... Dejunăm împreună... *(In pragul scării.)* Te rog însă... Fă tot posibilul, pînă mîine să fie gata...

ION: Nu duce nici o grijă... *(Revenind.)* Numai, roagă pe doamna să n-aibă insomnie la noapte.

TITU: Cocuţo, ia seama, să nu-1 ţii prea mult de vorbă după-masă. Culcă-te numaidecît, te rog. Eh! La revedere, dragii mei. *(Se coboară în parc pe scara din cerdac în timp ce Ion şi Cocuţa, rămaşi singuri, se privesc cu oarecare jenă, fără să scoată o singură vorbă. Tăcută, **Cocuţa** se îndreaptă spre uşa din stingă iar Ion spre masa pe care începe să aranjeze tacîmurile.)*

SCENA X

ION, COCUŢA

ION *(oprind-o cu gestul):* Unde te duci?

COCUŢA: N-ai auzit ce ordin mi s-a dat? N-am voie să te mai ţin de vorbă. Mă duc să mă culc.

ION: Dar noi, nu mîncăm astă-seară?

COCUŢA: Mie nu mi-e foame... Mănîncă singur...

ION *(cu amărăciune):* Singur? Bine. Am să mănînc singur atunci! Iată ce-nseamnă să vii la prieteni,., la ţară. Mai bine rămîneam la Bucureşti.

COCUŢA: Crezi c-ar fi fost mai bine? La Bucureşti, n-ai fi putut sfîrşi piesa chiar azi. Nu uita că pînă mîine dimineaţă trebuie să fie gata.

ION *(se uită la ceas):* Şi dacă-o fi gata pînă la miezul nopţei?

COCUŢA *(cochetă):* Atît mai bine... După miezul nopţei, vino cu ea la mine, s-o citim împreună.

ION *(vrînd să se-ndrepte spre ea)*: Cocuţo!

COCUŢA *(oprindu-l cu degetul pe buze):* Pssst.L. *(îi arată masa cu tacîmurile pe ea)* Poftă bună!...

ION *(întinzînd ambele braţe spre ea cu un salut antic):* Noapte bună...

CORTINA

AMANTUL ANONIM

PERSONAJELE

NECUNOSCUTUL
care se dă drept Don Juan . . . . 35 ani
ACTORUL care joacă pe Don Juan . . . . 50 ani
DIRECTORUL TEATRULUI . . . . 60 ani
UN BANCHER . . . . 60 ani
UN CRITIC DRAMATIC . . . . 35 ani
UN AUTOR DRAMATIC . . . . 35 ani
REGIZORUL . . . . 50 ani
UN CLIENT BĂTRÎN . . . . 60 ani
UN CLIENT TÎNĂR . . . . 25 ani
UN ACTOR TÎNĂR . . . . 25 ani
UN POMPIER . . . . 40 ani
UN PORTAR DE HOTEL . . . . 50 ani
UN CHELNER . . . . 30 ani
ACTRIŢA care joacă pe Dona Sol . . . . 30 ani
O DOAMNĂ ELEGANTĂ . . . . 30 ani
GARDEROBIERA . . . . 40 ani
O BONĂ . . . . ; . . . . 25 ani

ACTUL I

Decorul reprezintă cabina unei actriţe, într-un teatru oarecare. Toaletă cu oglindă triplă. O sofa acoperită de covoare şi stofe multicolore. Un fotei confortabil. în faţa toaletei, un scaun de stil din recuzita teatrului. Un cuier cu diferite toalete feminine, moderne şi de epocă. Un paravan, ceva mai înalt ca statura unui om, ascunde spălătorul. Pe ziduri, reclame teatrale şi fotografii de actori şi actriţe.

Cortina se ridică în aplauzele şi strigătele de „bravo" care vin din fundul scenei. În aceeaşi clipă, garderobiera intră în scenă, urmată de pompierul de serviciu, care insistă să fie ascultat.

SCENA I

GARDEROBIERA, POMPIERUL

GARDEROBIERA *(aferată):* Ia lasă-mă-n pace, c-astăseară nu-mi arde de fleacuri. D-ta n-auzi ce e-n sală? Se dărîmă lojile de atîtea aplauze.

POMPIERUL *(nedumerit):* Că parcă aseară n-a fost la fel?

GARDEROBIERA *(enervată):* Aseară? Aşa a fost aseară ? Aseară n-a aplaudat decît claca de la galerie.

POMPIERUL *(şi mai nedumerit):* Şi-astă-seară de ce aplaudă toată lumea?

GARDEROBIERA *(explicativ):* Auzi vorbă! Fiindcă-i place piesa. Asta-i piesă de succes.

POMPIERUL *(edificat):* Că bine zici! Astă-seară se joacă altă piesă.

GARDEROBIERA *(satisfăcută):* Şi-ncă ce piesă! Cu asta ştiu c-a dat lovitura domnul director. *(Deretecă prin cabină.)*

POMPIERUL: Brava lui! *(Apoi curios.)* Dar piesei de astă-seară cum i-o zice?

GARDEROBIERA *(plictisită):* Aoleo! Nici atîta lucru nu ştii?

POMPIERUL *(scuzîndu-se):* Nu, că venii tîrziu. N-avusei timp să-mi arunc nici ochii pe afiş.

GARDEROBIERA *(gravă):* *Don Juan.*

POMPIERUL *(holbînd ochii):* *Don Juan?*

GARDEROBIERA *(confirmînd):* *Don Juan...* Ce? Nu l-ai văzut?

POMPIERUL *(cu oarecare neîncredere) :* Care ? Ăla cu mustăţi şi barbişon?

GARDEROBIERA *(cu admiraţie):* Straşnic bărbat. Nu? Toate femeile mor după el.

POMPIERUL *(fără pic de entuziasm):* Ba să-ţi spun drept... mie nu mi-a plăcut deloc. Dar femeile aşa sunt... N-ai ce să le faci... Nu se uită niciodată la cine trebuie...

GARDEROBIERA *(în bătaie de joc):* Ba ai vrea să se uite la d-ta! Of! Că şi ar avea ce să vadă.

POMPIERUL *(mîhnit):* îmi pare rău că vorbeşti aşa. Eu te credeam altfel.

GARDEROBIERA *(plictisită):* Ia mai bine cară-te de-aici, că vin artiştii şi dau peste noi. Ce? Vrei să prindă de veste domnul director? Eu sunt femeie cinstită. De mine nu s-a auzit vorbindu-se ca de altele. *(Se aud paşi prin coridor.)* Psss. Auzi-i că tocmai vin. Pleacă. Pleacă mai repede. *(Pompierul vrea să iasă pe dreapta. Ea îl apucă de guler pe la spate şi-l împinge spre stînga.)* Nu p-acolo că te-ntîlneşti cu ei drept în faţă. Ia-o pe aici... *(Pompierul se face nevăzut, în timp ce de pe coridor apare din sens invers Actriţa îmbrăcată în costumul epocei Filip IV — Veldzquez — însoţită de autor şi critic, îmbrăcaţi în smoc şi de doi oameni de serviciu care aduc două coşuri mari de flori pe care le depun în cabină şi apoi ies.)*

SCENA II

GARDEROBIERA, ACTRIŢA, AUTORUL, CRITICUL

AUTORUL *(aplaudînd) :* Bravo ! Bravo, Marioaro ! Bravo!

GARDEROBIERA *(se repede şi-i sărută poalele rochiei):* Of, of, of! Mînca-te-ar, maica, dulceaţă de trandafiri... că bine-ai mai fost!

CRITICUL *(entuziast):* Ai fost divină... divină, nu altceva...

ACTRIŢA *(emoţionată, abia respiră):* Vă mulţumesc, dragii mei. Vă mulţumesc. Ah! dacă-aţi şti voi, ce fericită sunt astă-seară. în sfîrşit!... Iată-mă şi în rolul pe care-1 visez de-atîţia ani. Şi-asta numai graţie vouă. Hai, hai!... Veniţi să vă sărut. *(Sărută mai întîi pe Autor, apoi pe Critic.)*

CRITICUL *(după prima sărutare):* A, nu... Pe mine, te rog să mă săruţi de două ori, fiindcă semnalul aplauzelor, eu l-am dat.

AUTORUL *(intervine gelos):* Şi eu, nu? Numai tu?

ACTRIŢA *(împăciuitoare):* Ba şi tu şi el. Amîndoi la fel. Aveţi dreptate. Dacă nu eraţi voi să-mi daţi curaj, nu ştiu zău ce-aş fi făcut astă-seară?

AUTORUL *(graţios):* Ce-ai făcut şi pînă acum. Cînd ai talent... ai şi curaj!

CRITICUL *(completînd) :* Şi cînd ai curaj... ai şi noroc!

GARDEROBIERA *(intervenind):* Şi-ncă ce noroc!... De cîte ori îi dau în cărţi, nu-i cade decît vorbe bune la drum de seară. Ba astă-seară i-a căzut şi un crai de tobă cu temei.

CRITICUL *(grăbit) :* Brava! Ăla sunt eu!

AUTORUL *(protestînd)* Ei, aş! Tu eşti de pică. Crai de tobă sunt eu.

ACTRIŢA *(împăciuitoare):* Ia nu vă mai certaţi degeaba, că voi nu sunteţi nici unul cu temei. Voi sunteţi aşa... numai cu vorbe bune. Dealtfel,

pentru asta vă şi iubesc eu... fiindcă decîte-o vorbă bună ai totdeauna nevoie... chiar cînd ai talent...

CRITICUL *(prețios):* Eu cel puțin, ştiu că mi-am făcut datoria. Am spus-o de la repetiția generală. Asta o să fie cel mai mare succes al tău, cea mai formidabilă creație din stagiunea actuală.

ACTRIȚA *(încîntată):* Ce-ar fi să fie chiar aşa!

AUTORUL *(tăind efectul):* Păcat numai că piesa, nu este cine ştie ce mare lucru. Hm! O melodramă învechită.

ACTRIȚA *(impresionată):* Cum? Vorbeşti serios? Ție nu ți-a plăcut piesa?

AUTORUL *(dificil):* Mie? Deloc. Mie^mi-ai plăcut tu. Dar piesa... Ce? Asta e piesă? Asta-i Don Juan? Tot actul nu face decît să-şi mîngîie barbişonul.

ACTRIȚA *(încîntată de critică):* Asta cam aşa e! *(Către Critic.)* Are dreptate. Nu?

CRITICUL *(doctoral):* Fiindcă la drept vorbind, aşa şi trebuie să fie! Don Juan nu este un personaj propriu-zis. Prea ar fi ridicol să fie chiar aşa. E ceva fictiv. Nu există.

ACTRIȚA *(nedumerită):* Cine? Don Juan?

CRITICUL *(accentuînd):* Bineînțeles. Don Juan nu e decît o simplă obsesie. Marea voastră obsesie a sexului slab.

ACTRIȚA *(protestînd):* Dar nu e adevărat. Don Juan a existat! Ce? N-am citit eu? S-a născut la Sevilla.

CRITICUL *(ironic):* Eh! Că parcă i-ai văzut tu actul de naştere! Astea sunt poveşti, dragă Marioaro, invenții spaniole. Chestie de imaginație populară.

ACTRIȚA *(disperată):* Atunci nu există nici iubire.

CRITICUL *(doctoral):* Ce-are a face una cu alta? Ba nu, zău! Te credeam femeie inteligentă. înțeleg să iubeşti pe cineva, cînd ştii pentru ce-1 iubeşti. Dar să-1 iubeşti aşa ... numai fiindcă pretinde că e Don Juan. Nu vezi c-asta e curat caraghioslîc?

AUTORUL *(completînd):* Mai ales cînd ai ghinionul să cazi şi pe un Don Juan ca ăl de astă-seară. *(Cu milă.)* Bietul maestru! Aşa Don Juan, să-i plîngi de milă... nu altceva...

Amantul anonim, Editura „Ramuri", Craiova, 1928, coperta de I. Iser

Actul III din *Amantul anonim,* manuscris inedit (colecția „Ion Minulescu")

ACTRIȚA *(plăcut impresionată):* Aveți dreptate. Dar dacă nu există altul? Cu cine vrei să joci? Ăsta e singurul nostru Don Juan. Dați-mi voi un alt partener mai bun și vă mai sărut o dată.

AUTORUL *(persiflînd-o):* Las'că tu n-ai nevoie de parteneri de scenă! Ție-ți trebuie parteneri de stal, d-ăștia cu coșurile de flori *(arată florile).*

ACTRIȚA *(veselă):* Că bine zici! Ia vedeți cine or mai. fi și ăștia?

GARDEROBIERA *(grăbită și misterios):* Unul din ei, am mirosit eu... Trebuie să fie craiul de tobă cu temei. *(Garderobiera iese.)*

CRITICUL *(îndreptîndu-se spre coșuri):* Probabil. Tot vreun îmbogățit de război și ăsta! Tu nu vezi? Florile astea costă mii de lei.

AUTORUL *(confirmînd):* Ba bine că nu. Iată pe ce se duc banii-n țara românească... pe flori. Cu banii ăștia, în doi, trei ani de zile, s-ar mai construi în București un teatru nou pentru autorii originali.

ACTRIȚA *(protestînd):* Ia taci din gură că nouă nu ne trebuie teatre. Ne trebuie public. Teatre avem, slavă Domnului, destule. Dar ce folos? Toate-s goale. Voi nu vedeți? Publicul nu mai vine decît cu bilete de favoare.

(între timp, Criticul a scos fără să fie observat, cartea de vizită de pe un coş cu flori şi a înlocuit-o cu a lui.)

SCENA III

ACEIAȘI, DIRECTORUL

DIRECTORUL *(intră aferat, adresîndu-se direct Artistei) :* Eh! Așa e că m-am ținut de cuvînt? Ți-am spus eu să ai încredere în mine, că tot eu am să te fac celebră? încă un succes ca ăsta și treci frontiera fără pașaport. *(Către cei doi.)* Ce ziceți, domnilor? Ați văzut ce-am făcut din ea?

AUTORUL *(insinuant):* Norocul d-tale... că fără ea nu știu zău ce-ai fi făcut d-ta astă-seară?!

DIRECTORUL *(vexat):* Ei brava!... Că eu de patruzeci, de ani, de cînd fac teatru, tot pe ea am avut-o?

AUTORUL ***(ironic):*** Nu... dar nici piesele pe care le-ai jucat nu cred să fi fost toate ca asta!

DIRECTORUL ***(îngrijorat):*** Cum? Adică asta-i piesă proastă?

AUTORUL ***(cuscîrbă):*** Şi-ncă cum? Proastă... Proastă de tot.

DIRECTORUL ***(către Critic):*** Cum, domnule? ***Don Juan,*** o piesă celebră...

CRITICUL ***(dificil):*** Celebră! Vorba vine. Joac-o numai în alte condiţii şi-ai să vezi cît e de celebră. Cade cu siguranţă.

DIRECTORUL ***(plouat):*** Cade! Cade! Cum să nu cadă! Dacă aşa aţi hotărît dumneavoastră... Shakespeare să fie şi tot cade. Cade la sigur.

CRITICUL ***(autoritar):*** Ei, lasă, lasă pe Shakespeare. Nu-i mai plînge de milă, c-avem noi grijă de el. D-ta îngrijeşte-te mai bine de bieţii artişti.

ACTRIŢA ***(intervenind):*** Adevărat. Cu lefurile dumitale moare omul de foame.

DIRECTORUL ***(ironic):*** Mai ales tu. Nu vezi cum ai slăbit? Plesneşte costumul pe tine. ***(Actriţa face un gest de protestare.)***

AUTORUL ***(intervenind):*** Totuşi, o mică gratificaţie... Ştii, aşa ceva n-ar strica...

DIRECTORUL ***(amant):*** Cum se cunoaşte că nu e piesa dumitale! Ia să fi fost dumneata autorul, tot aşa ai fi vorbit? Gratificaţii pentru artişti mi-ai fi cerut... sau tantieme pentru dumneata?

AUTORUL ***(vexat):*** Eu, domnule? îmi pare rău. Se vede că nu mă cunoşti! Eu n-am să cer niciodată tantieme. Am să le cedez artiştilor.

ACTRIŢA ***(exclamînd):*** Brava! Aşa autor zic şi eu!

CRITICUL ***(cu răutate):*** Cum îţi vine să crezi aşa ceva? Ăsta e în stare să ceară tantieme şi pentru zilele de repetiţii.

(Humor general.)

SCENA IV

ACEIAŞI, ACTORUL

ACTORUL ***(intră furtunos îmbrăcat în costumul epocei Filip IV, negru şi cu „Una de aur" la gît legată de o panglică roşie; poartă mustăţi şi barbişon şi vorbeşte privind peste capetele celorlalţi):*** Eh! Aşa e c-am avut dreptate? Mai zi ceva dacă-ţi dă mîna.

ACTRIŢA ***(grăbită, cu admiraţie falşă):*** Admirabil, dragă maestre. Ai fost admirabil. Tocmai de dumneata vorbeam adineaori. Toată lumea e de acord.

ACTORUL ***(continuă pe ton teatral, adresîndu-se Actriţei):*** Ţi-am spus eu că tot efectul scenei finale este poziţia protagoniştilor în faţa publicului? ***(Către ceilalţi.)*** Ascultaţi, domnilor, miza în scenă, corectată de mine în ultimul moment. ***(Explică cu gesturi teatrale.)*** Eu, Don Juan cît mai aproape de rampă. Lucru dealtfel natural, fiindcă rolul titular, sunt eu... adică Don Juan... nu ea... Dona Sol. ***(Arată pe Actriţă.)*** Ea însă, ca rol secondar imediat după mine, se poate plasa unde crede de cuviinţă... La dreapta sau la stînga mea, n-are nici o importanţă... dar bineînţeles, ceva mai la spate. ***(Actriţei.)*** Dacă-ai fi venit pe aceeaşi linie cu mine ***(fluieră a pustiu)*** pfiu... Se ducea dracului tot efectul...

ACTRIŢA ***(aprobîndu-l falş):*** Parcă eu nu mi-am dat seama? Cum ai zis dumneata, aşa am făcut şi eu.

ACTORUL ***(îngîmfat):*** Ei, domnilor! Unde s-a mai văzut un asemenea Don Juan?

DIRECTORUL ***(intervenind grăbit şi admirativ):*** Nicăieri! Ai perfectă dreptate. Şi doar eu am văzut pe Keinz şi pe Mounet-Sully şi pe Moissi.

AUTORUL ***(care în timpul acesta repetase fără să fie observat gestul criticului cu cartea de vizită de pe celălalt coş cu flori):*** Degeaba! Degeaba! Dacă n-ai văzut pe Don Juan adevărat, n-ai văzut nimic.

ACTORUL ***(tresare vexat):*** Don Juan adevărat! Care-i ăla? Aţi putea să mi-1 arătaţi şi mie?

DIRECTORUL ***(intervenind)*** Ei brava! Tocmai dumitale vrei să ţi-1 arătăm? Parcă nu te-ai fi uitat în oglindă, astă-seară! Şi-ncă ce Don Juan! Fără nici un cusur... ***(Actorul îşi mîngîie barbişonul.)*** Adevărat Don Juan!...

ACTRIȚA ***(continuă zgomotos şi falşă):*** Aşa e! Domnul director are dreptate. ***(Către Actor.)*** Să ne trăieşti, dragă maestre. Să ne trăieşti...

(Criticul şi Autorul se strîmbă de rîs în surdină.)

ACTORUL ***(care i-a observat, vexat):*** Hm! da. Numai că domnii de colo... mi se pare că sunt de altă părere.

DIRECTORUL ***(grăbit):*** Aş! de unde. Toată lumea e de acord.

ACTRIȚA ***(completînd):*** Bineînțeles. Te mai îndoieşti? Aşa Don Juan n-au văzut ei de cînd sunt. Ce? Crezi că nu le-am spus-o. E, he! Mie nu mi-e frică de presă.

ACTORUL ***(acru şi cu răutate):*** Cred şi eu! De ce să-ți fie frică? Parcă presei noastre de jocul artiştilor îi arde... de jocul fustelor.

CRITICUL ***(revoltat):*** O, o, o! dragă maestre... Ia seama c-ai început să cam încurci rolurile. Ăsta nu mai e Don Juan. E Don Quijotte.

DIRECTORUL ***(intervenind împăciuitor):*** Dar pentru numele lui Dumnezeu! Ce-nseamnă discuția asta? Şi-ncă tocmai acum? în cursul spectacolului? Dar bine, domnilor, ați uitat că mai avem două acte?

ACTRIȚA ***(moralistă):*** Sigur. Să vă fie ruşine să-mi stricați dispoziția tocmai pentru actul al doilea. Ah! Scena de dragoste de pe malul Guadalquivirului. Doamne! Doamne! Dac-aş putea-o face cel puțin ca *IŞL* repetiția generală.

CRITICUL ***(asigurător):*** Nu-ți fie teamă, că dacă suntem noi în sală, succesul ți-e asigurat.

ACTORUL ***(revoltat):*** Şi-al meu nu? Cum adică?... Numai ea să aibă succes? Eu de ce să n-am? Eu nu sunt actor mare?

ACTRIȚA ***(potolindu-l):*** Dar cine-ți spune că nu eşti mare? Formidabil! Parcă ei nu te-au văzut la repetiția generală?

ACTORUL ***(maipotolit)***: E, he! domnii mei. Vă previu că Don Juan, nu şi-a spus încă ultimul cuvînt...

DIRECTORUL ***(împăciuitor):*** Dar binențeles. Ce-a fost pînă acum? Un singur act... Nimica tot... Să vedeți ce are să fie de-acum încolo! Zău aşa. Aminați critica după sfîrşitul spectacolului că timp aveți, slavă Domnului, destul... Ce o să faceți toată noaptea la cafenea? Şi afară de asta, cu ce-o să-mi umpleți ziarele toată săptămîna? Cu ***Don Juan...*** Nu?

ACTRIȚA ***(completînd):*** Sigur. Parcă-ar mai fi ceva nou la ordinea zilei? Nimic.

ACTORUL ***(acru):*** Nu-ți fie teamă, că dumnealor sunt în stare să mai inventeze ceva. D-aia sunt cafenele şi ziare. Astea da... cafenelele şi ziarele sunt ale dumneavoastră. N-am nimic de zis. Teatrul însă, pardon... teatrul este al nostru... numai al nostru... al artiştilor.

DIRECTORUL ***(împăciuitor):*** Eh! Al nostru... al dumnealor... parcă nu e totuna? Nu suntem cu toți artişti? A cui poate fi o victorie ca asta? Â noastră... a tuturor... dumneavoastră mă cunoaşteți... Nu că vreau să mă laud... Dar, de premiera lui ***Don Juan*** n-a veți ce zice... O să se vorbească de ea ca de victoria de la Austerlitz.

SCENA V

ACEIAŞI, BANCHERUL

BANCHERUL ***(intră prinzînd cu urechea ultima frază):*** Ai perfectă dreptate, domnule director. Aşa victorie nu s-a mai văzut de pe vremea lui Napoleon Bonaparte. Toată lumea se prosternă la picioarele învingătorului. ***(Se prosternă în fața Actriței.)***

ACTORUL ***(acru de gelozie):*** Numai 'dumneata te prosterni cu mîinile goale... Cogeamite bancherul...

BANCHERUL ***(scoate din buzunar o cutie de bijuterii):*** Parcă dumneata pricepi cînd e mîna bancherului goală şi cînd e plină! *(O oferă Actriței.)* Eh! Ce zici de-aşa ceva? Nu-ți place? S-o porți sănătoasă. Nu-ți place? Atîta pagubă să ai dumneata în viață. Exact cu cît am cumpărat-o eu, o poți vinde şi d-ta oricînd. ***(Actrița a scos din cutie o gurmetă care face admirația celor de față, bancherul***

continuă vesel.) E de aur şi de platină şi are douăsprezece rubine şi douăzeci şi patru de briliante. Dacă nu crezi, poţi să le numeri...

ACTRIŢA ***(în culmea fericirii):*** Vai, dragă Cahană... Eşti un înger ...

BANCHERUL ***(îngîmfat) :*** Ştiu. îngerul tău păzitor. Mi-ai mai spus-o şi altă dată. Dealtfel, toate actriţele mari, trebuie să aibă cîte un înger păzitor. Altminteri se curăţă...

DIRECTORUL ***(către actor) :*** Ce zici, maestre? Grozavă...

ACTORUL ***(acru):*** Bani aruncaţi pe, fereastră... Eu n-aş fi făcut prostia asta...

BANCHERUL ***(ironic):*** Cred şi eu! De unde să ai dumneata atîtea parale? Ce? Parcă dacă eşti Don Juan eşti bancher? Un lucru aşa de preţ, numai Cahană poate face cadou unei femei. Asta o ştie tot Bucureştiul.

SCENA vi

ACEIAŞI, GARDEROBIERA

GARDEROBIERA ***(intră misterios, întinzînd Actriţei o carte de vizită):*** Un domn! Zice că-1 cunoşti dumneata. Te roagă să-1 primeşti chiar acum.

ACTRIŢA ***(luînd cartea):*** Da? Aşa grăbit este? Şi cine e domnul ăsta?

GARDEROBIERA ***(pe şoptite):*** Eh! cine să fie? Craiul de tobă cu temei . Să mă bată Dumnezeu dacă n-o fi ăla.

ACTRIŢA ***(care a citit cartea):*** Şi asta-i cartea lui de vizită? Cum? Aşa-1 cheamă?

GARDEROBIERA *(CU **teamă):*** Apoi, nu e scris acolo cum îl cheamă?

ACTRIŢA ***(înţepată):*** Ia să mă lase-n pace. Nu vezi c-ăsta trebuie să fie nebun.

BANCHERUL: Tot ce se poate. Tu nu-ţi dai seama? Toţi bărbaţii din sală au înnebunit din cauza ta.

ACTRIŢA ***(plictisită):*** Să le fie de bine. Eu însă, am destule cunoştinţe. Nu mai vreau să fac şi altele. ***(Garderobierei.)*** Roagă-1 să mă ierte că nu-1 pot primi. N-am timp. Trebuie să-mi schimb costumul pentru actul al doilea... ***(Rupe cartea în două.)***

BANCHERUL ***(curios, o opreşte):*** Ce faci? Nu vrei să ştim şi noi cine e domnul ăsta?

ACTRIŢA ***(înţepată):*** Pardon! Nu ştiam că te interesează aşa de mult. ***(îi întinde cele două bucăţi din carte.)*** Poftim.

BANCHERUL ***(după ce apropie bucăţile şi citeşte):*** Ce-nseamnă asta? ***(Le arată Criticului şi Autorului.)*** Cine poate fi tipul ăsta?

CRITICUL ***(care a cetit):*** Eh! nu, c-asta-i bună! Vorbim de lup şi lupul la poartă...

BANCHERUL ***(furios:)*** Ce lup? Ăsta e lup? E măgar. Aşa obrăznicie n-am văzut de cînd sunt.

CRITICUL ***(liniştindu-l) :*** Dar, deloc. E o simplă glumă. Şi-ncă foarte reuşită. Cine-a făcut-o, trebuie să fie un om de spirit... un om foarte inteligent.

AUTORUL ***(care a citit şi el cartea):*** Bineînţeles. Ăsta nu poate fi un om de rînd. ***(Garderobierei.)*** Spune-i să intre. Să-1 vedem şi noi. Cine-o fi?

BANCHERUL ***(curios):*** Da, da, să poftească. Nu vă fie teamă, că eu dacă-1 văd vă spun numaidecît cine este.

ACTRIŢA ***(oprind garderobiera):*** Nu, nu... Să nu intre nimeni în cabina mea. Cine vrea să-1 cunoască n-are decît să iasă afară.

BANCHERUL ***(revenind):*** Fie atunci aşa cum zici tu. ***(Garderobierei.)*** Spune-i că regretăm, dar nu mai e nici un loc liber în cabină.

DIRECTORUL ***(cu autoritate):*** Spune-i că intrarea străinilor în cabinele artistelor este strict interzisă. Scurt şi cuprinzător.

ACTORUL ***(care nu citise încă cartea):*** Dar cine e domnul ăsta? N-aş putea să ştiu şi eu cine este?

AUTORUL ***(ostentativ):*** Omonimul d-tale...

ACTORUL ***(nedumerit):*** Cine?

CRITICUL ***(îi întinde cartea):*** Don Juan!

ACTORUL ***(tresare furios):*** Cum? Care Don Juan?

AUTORUL *(sentențios):* Probabil, cel adevărat!... *(în momentul acela ușa se deschide mai înainte ca garderobiera să pună mîna pe clanță și Necunoscutul apare în prag.)*

SCENA VII

ACEIAȘI, NECUNOSCUTUL

NECUNOSCUTUL *(îmbrăcat în frac cu o pelerină lungă dublată cu mătase violetă, pășește în scenă spre uimirea tuturor, producînd oarecare răceală în atmosfera de caldă intimitate de pînă atunci. Cît timp stă în scenă, Necunoscutul nu-și schimbă locul și vorbește ca o statuie mecanică):* Mă iertați că sunt nevoit să-mi deschid singur ușa. Nu sunt grăbit. Dar nici obișnuit să aștept, nu sunt. Probabil că nu bănuiați să fiu chiar eu. Altminteri, nu m-ați fi ținut atîta timp afară.

DIRECTORUL *(bîlbîie emoționat):* O, desigur. Vă rugăm să ne iertați. în primul moment însă, nu știam cu cine aveam onoarea.

NECUNOSCUTUL *(tăindu-i vorba):* Aveți dreptate. E vina mea. Nu trebuia să mă anunț numai printr-o simplă carte de vizită. Credeam însă că numele meu vă este destul de cunoscut.

ACTORUL *(agresiv):* Vreți să spuneți numele de pe cartea de vizită?

NECUNOSCUTUL *(grav):* Chiar acela.

ACTRIȚA *(care nu-și mai poate stăpîni emoția, exclamă adresîndu-se către Critic și Autor cu care face grup):* Vai! Ce tip de Don Juan! Ia uitați-vă bine la el...

NECUNOSCUTUL *(continuă calm):* E drept că ziarele n-au avut încă timp să vorbească de mine. N-am sosit însă în orașul dumnevoastră decît de trei sferturi de oră. Abia am avut timp să-mi schimb costumul de voiaj ca să pot lua parte la spectacol,

DIRECTORUL *(încîntat):* Foarte onorați de vizita dumneavoastră. Vă mulțumim pentru atenție.

NECUNOSCUTUL *(tăindu-i vorba):* Atenție ? Nu tocmai... mai mult, o fatalitate. Lucrul acesta însă n-o să-l pricepeți decît mai tîrziu, cînd o să fiți în măsură să știți mai bine ca azi, cine sunt. Deocamdată, vă rog să mă iertați dacă v-am deranjat. Nu știam însă că Dona Sol se găsește într-o companie așa de numeroasă. Trebuie să știți că n-am venit pentru dumnevoastră... Am venit pentru Dona Sol...

ACTRIȚA *(tresărind):* Pentru mine?

NECUNOSCUTUL *(scandînd fraza):* Pentru Dona Sol... Nu sunteți dumneavoastră Dona Sol?

ACTRIȚA *(emoționată)* Ba, da... Astă-seară, după cum vedeți, eu joc pe Dona Sol.

NECUNOSCUTUL *(completînd):* Asta înseamnă probabil, că-i perpetuați și existența... nu numai amintirea numelui...

ACTRIȚA *(încurajată):* Bineînțeles... Eu așa-mi joc toate rolurile. Le joc trăindu-le, cum' se spune în limbajul nostru teatral.

NECUNOSCUTUL *(încruntat):* Daaa?! Și asta de cîte ori? O dată? De zece ori? De-o sută de ori?

ACTRIȚA *(încurcată):* Știu eu?... Depinde...

NECUNOSCUTUL *(insistînd):* Depinde? de cine?

ACTRIȚA *(naiv):* De public... de succesul piesei...

NECUNOSCUTUL *(ironic):* Și de dumneavoastră nu? Păcat. E un rol care vă prinde de minune. L-ați putea anima toată viața dumneavoastră...

ACTRIȚA *(protestînd):* A, nu. Asta nu se poate. Cum? Toată viața mea, să nu joc decît pe Dona Sol? Dar care actriță din lume se mărginește la un singur rol? Ce contează în cariera unei actrițe? rolurile pe care le joacă... mulțimea și varietatea lor...

NECUNOSCUTUL *(galant):* Iertați-mă, dar eu nu văd nevoia să fie prea multe și variate, fiindcă toate la un loc, nu fac propriu-zis, decît același rol... Dealtfel singurul rol care convine cu adevărat unei femei, mai ales cînd este și actriță.

ACTRIȚA *(nedumerită):* Dar pentru ce-mi spuneți tocmai mie lucrurile astea?

NECUNOSCUTUL *(grav):* Fiindcă dumneavoastră sunteți singura femeie căreia le pot spune... mai ales astă-seară... E o fatalitate... Dumneavoastră nu simțiți? Identitatea numelor noastre ne apropie fără voie unul de altul…

ACTRIȚA *(încurcată şi emoționată):* Da… înțeleg... Ce spuneți dumneavoastră este foarte măgulitor pentru mine. Vă mulțumesc. Numai că... eu nu vă cunosc încă... Nici nu ştiu cine sunteți. Dacă nu mă-nşel, astă-seară, vă văd pentru prima oară în viață...

NECUNOSCUTUL *(sentențios):* Aveți dreptate Dona Sol. Aşa mă văd pe mine toate femeile... O singură dată în viața lor. O singură dată, numai... şi pentru prima şi pentru ultima oară... în urma. ori de cîte ori ar fi să mă vadă, li se pare că sunt un altul.

ACTRIȚA *(în culmea nedumeririi):* Dar cine sunteți dumneavoastră ?

NECUNOSCUTUL *(oarecum mirat) :* Cum ? Nu ştiți încă ?... Don Juan!...

(Actorul rîde zgomotos. Rumoare generală.)

ACTRIȚA *(plăcut impresionată)* : Don Juan ? Chiar Don Juan?...

NECUNOSCUTUL *(calm şi convingător):* Dacă-aşa mă cheamă! Şi aşa m-a chemat totdeauna... Eu nu mi-am schimbat numele ca alții... N-am avut niciodată nevoie să par altul decît cel care sunt...

ACTRIȚA *(nedumerită, către Critic şi Autor) :* Să fie oare adevărat?

CRITICUL *(după oarecare ezitare, mai m%ilt în glumă):* De! Ştiu şi eu? După chip... după vorbă... mai că-mi vine să cred jd eu în existența lui Don Juan.

AUTORUL *(categoric):* În orice caz... Aşa Don Juan, înțeleg şi eu... *(Artistei.)* Uite, îl vezi?... Aşa partener îți trebuie ție.

ACTORUL *(ofensat):* A ! dar asta e prea mult.Dumneavoastră faceți teatru-n teatru? Vă bateți joc de artiştii profesionişti ?

DIRECTORUL *(intervenind):* Psss! Maestre dragă, nu te enerva. Ai răbdare că-i punem noi cu botu pe labe... numaidecît... *(Către Necunoscut.)* îmi dați voie, domnul meu... Am putea cunoaşte şi noi părerea dumneavoastră despre Don Juan?

NECUNOSCUTUL *(calm):* Cea mai bună...

ACTORUL *(încîntat):* A, a, a! *(Salută pe Necunoscut cu pălăria şi apoi se adresează celorlalți.)* Luați notă, domnilor...

NECUNOSCUTUL *(continuînd):* Deşi mă judec foarte aspru, după fiecare act al vieții mele, nu mi-am permis totuşi niciodată ofensiva, să-mi găsesc cel mai mic cusur.

ACTORUL *(izbucneşte furios şi deziluzionat):* Dar nu e vorba de dumneata, domnule. E vorba de mine.

NECUNOSCUTUL *(CU indiferență):* Iertați-mă, dar persoana dumneavoastră îmi este complect necunoscută... Cine sunteți dumneavoastră?

ACTORUL *(din ce în ce mai furios):* Cum, cine sunt? Dumneata n-ai asistat la spectacol? Nu m-ai văzut jucînd? Ce-ai făcut tot timpul actului întîi? Ai dormit?

NECUNOSCUTUL *(calm):* Probabil. Dar numai cu un ochi. Ochiul cu care vă priveam pe dumneavoastră. *(Rumoare generală.)*

ACTORUL *(explodînd)* A L . Dar asta e curată necuviință.

DIRECTORUL *(intervenind):* Maestre dragă, te rog, fii calm... Nu te enerva... Menajează-ți vocea...

ACTORUL *(continuă să vocifereze):* A, nu. Pentru nimic în lume. Cînd e vorba de prestigiul meu artistic... mă iau de gît şi cu Dumnezeu. Mie nu mi-e ruşine să spun cine sunt, fiindcă eu sunt cineva. Nu sunt un necunoscut ca dumnealui...

DIRECTORUL *(împăciuitor):* Dar bineînțeles... Dumneata eşti Don Juanul nostru! Al nostru şi al publicului care te-a aplaudat...

ACTRIȚA *(completînd):* Sigur... Şapte chemări la rampă... Ce Dumnezeu! Nu-i destul?

ACTORUL *(potolit):* Ai auzit, domnule, cine sunt eu?

NECUNOSCUTUL *(calm):* Probabil... cineva trebuie să fiți şi dumneavoastră. Mă-ndoiesc însă, că ați putea fi vreodată acela care vă credeți.

ACTORUL *(îngîmfat):* în orice caz, mai mult ca dumneata, care n-o dovedeşti cu nimic.

NECUNOSCUTUL ***(ironic):*** Şi dumneavoastră cu ce-o dovediţi? Cu costumul pe care-l purtaţi? O iluzie! Dealtfel singura dumneavoastră mîngîiere... Da, da... Nu sunteţi decît un simplu manechin bărbătesc, îmbrăcat într-unui din vechile mele costume... Un costum demodat însă... Nu-l mai port de mult... de vreo patru sute de ani... ^

DIRECTORUL ***(intervenind):*** A, nu... Daţi-mi voie... Adevăratul costum al lui Don Juan acesta este. Vă pot dovedi chiar cu documente autentice.

NECUNOSCUTUL ***(calm):*** Documente autentice? Nu există decît unul singur ... Eu!

DIRECTORUL *(încurcat):* Iertaţi-mă, domnule... Dar dacă aşa este, de ce-aţi mai venit la teatru? Nu ştiţi că se joacă ***Don Juan?*** N-aţi citit afişul?

NECUNOSCUTUL ***(calm):*** Tocmai pentru asta am şi venit... Pentru că ştiam ce se joacă... Don Juan a venit să prezinte omagiile sale Donei Sol...

ACTRIŢA *(emoţionată):* Vă mulţumesc, Don Juan. Vă mulţumesc. Sunteţi foarte amabil cu mine. Vă spun drept. Nici nu m-aş fi aşteptat... mai ales din partea unui necunoscut... Dealtfel, oricine aţi fi, pentru mine, n-are nici o importanţă... Un om simpatic mi-e egal, oricine ar fi el... Vedeţi? Nu mă jenez să vă spun lucrul acesta de faţă cu toată lumea...

NECUNOSCUTUL ***(cu vocea caldă)***: Vă mulţumesc, Dona Sol. Aceasta este cea mai frumoasă replică pe care aţi dat-o lui Don Juan astă-seară... Probabil fiindcă e pornită numai din inima dumneavoastră. Nu face parte din textul după care aţi vorbit pînă mai adineaori...

AUTORUL ***(intervenind zgomotos):*** Apoi nu v-am spus eu? Ăsta e text? Asta e piesă? Pînă acum Don Juan nici n-a existat.

NECUNOSCUTUL ***(intervenind):*** Pentru asta am şi venit... Să vă dovedesc că exist. ***(Către grup.)*** Cred că de data asta, mă recunoaşteţi...

ACTORUL ***(cu prestanţă umflată):*** Şi-ncă cum! Bine de tot. Numai că debutul d-tale în cabina unei actriţe cam lasă de dorit. Aş fi vrut să te văd pe scenă, alături de mine... Da, da... Am ghicit eu cine trebue să fii dumneata. Vreun actor de provincie. Ai venit la Bucureşti să-ncerci marea cu degetul. Şi astă-seară, jucăm cum s-ar zice, amîndoi acelaşi rol... Ei, da... în cazul acesta, te-nţeleg. Eşti orbit de gelozie. Nimic mai firesc. Dar cel puţin mărturiseşte... Eşti actor?...

NECUNOSCUTUL *(CU* ***un surîs de ironie):*** De ce nu? Dacă vă face plăcere. Un diletant la fel cu toată lumea. în viaţă, orice om trebuie să fie cîteodată şi actor... mai ales Don Juan...

ACTORUL ***(fără să priceapă ironia):*** Ei, da... Te-nţeleg. Numai că Don Joan este un rol greu, domnule... foarte greu... Să crezi că nici eu nu m-aş fi încumetat să-l joc dacă n-aş fi avut experienţa scenei... şi mai ales, a vieţii...'

NECUNOSCUTUL ***(ironic):*** Păcat numai că nu le-aţi putut păstra pe^ amîndouă... Cînd aţi cîştigat-o pe cea dintîi, aţi pierdut-o pe cea de a 'doua...

ACTORUL *(înfumurat):* Degeaba, degeaba. D-ta nu pricepi lucrurile astea. Prea eşti tînăr. Nu cred să poţi duce pînă la capăt un rol titular ca ăsta. în figuraţie însă, nu zic... Se poate să fii foarte util.

CRITICUL ***(intervenind):*** Dar nu vezi, că nu e ce crezi dumneata, maestre dragă? Domnul nu e actor. Nu^ poate fi numai dublura rolului dumitale de astă-seară... E ceva mai mult. ***(Necunoscutului.)*** Probabil că dumneavoastră sunteţi publicist. Nu? Ziarist. Reporter de fapte senzaţionale.

NECUNOSCUTUL ***(cu aceeaşi ironie):*** Reporter? Nu tocmai, fiindcă n-aş avea ce să scriu. Pentru mine, nu există nimic senzaţional. Tot ce se petrece pe lume, se petrece în mod firesc. Nu cunosc decît o singură excepţie... Existenţa mea... Eu, recunosc, sunt şi rămîn vecinie singurul fapt cu adevărat senzaţional din omenire.

AUTORUL ***(intervenind):*** Eh! Atunci să ştiţi că tot eu am ghicit. ***(Către Necunoscut.)*** Pariez că noi

suntem confrați. Vreau să zic, autori dramatici. Mi se pare că amîndoi umblăm la fel, după lovituri de teatru... Nu e-așa?

NECUNOSCUTUL *(cu aceeași ironie):* Nu... Fiindcă eu le numesc altfel. Pentru mine, hotărîrile Celui-de-sus sunt ceva mai mult decît niște simple lovituri de teatru...

AUTORUL *(încurcat):* Ciudată concepție! Ăsta e un nou gen de teatru... Nu?

NECUNOSCUTUL *(firesc):* Nu... E chiar originea teatrului pe care-1 faceți dumneavoastră...

AUTORUL *(curios):* Sunt curios să știu ce ați mai scris pînă acum. Semnați cu numele dumneavoastră adevărat, sau cu pseudonim?

NECUNOSCUTUL *(firesc):* Cu nici unul, fiindcă eu nu știu să scriu. N-am scris niciodată.

AUTORUL *(mirat):* Cum se poate? E așa ușor! Toată lumea scrie azi.

NECUNOSCUTUL *(grav):* Tocmai fiindcă scrie toată lumea. Și mai ales fiindcă toată lumea scrie numai despre mine.

AUTORUL *(edificat):* A ! Vă înțeleg. Sunteți contra moderniștilor.

NECUNOSCUTUL *(sentențios):* Nu... Dar decît să zăpăcesc mintea femeilor cu existența atîtor eroi fictivi, prefer să le ofer realitatea propriei mele existențe... *(Rumoare generală.)*

BANCHERUL *(intervenind brusc):* Ce ziceți, domnilor? Să fie chiar Don Juan adevărat? *(Către Actor.)* Ce zici maestre dragă? Dumnealui nu seamănă deloc cu dumneata...

ACTORUL *(acru):* Probabil fiindcă dumnealui are mai mult tupeu decît talent...

BANCHERUL *(conciliant):* Ba eu, să vă spun drept... Ce-o avea dumnealui personal mi-e perfect egal... Aș vrea să știu însă, ce-o avea cu noi...

DIRECTORUL *(cu ton protocolar):* îmi dați voie, domnul meu... E drept că nu știm încă cine sunteți... Dar fiindcă ne-ați făcut cinstea să veniți în mijlocul nostru, fiți binevenit... Oricine ați fi, deocamdată n-are nici o importanță. Noi suntem

oameni de teatru. Suntem obișnuiți cu tot felul de eșantilioane umane... Nu vreți să ne spuneți cine sunteți? Treaba dumneavoastră. Păstrați-vă anonimatul cît o să credeți de cuviință. Un singur lucru însă, v-aș ruga și eu... Ca director al teatrului țin să am și eu părerea dumneavoastră asupra spectacolului de astă-seară... Cred că o victorie ca asta...

NECUNOSCUTUL *(tăindu-i vorba):* Regret, dar pe mine, victoriile dumneavoastră teatrale, nu mă interesează...

CRITICUL *(intervenind):* Și cu toate astea e o victorie cîștigată în numele dumneavoastră, Don Juan...

NECUNOSCUTUL *(grav):* Cu atît mai rău... N-am autorizat pe nimeni să mă reprezinte acolo unde pot fi de față eu însumn..

DIRECTORUL *(explicînd):* în viața de toate zilele aveți dreptate... așa este. în teatru însă, e altceva... în teatru se interpretează numai textul autorului și atîta tot... Treaba lui cum își prezintă eroii. Nu-i cere nimeni acte de identitate...

NECUNOSCUTUL *(grav):* Și dacă actele astea vi le-aș cere chiar eu, astă-seară?

DIRECTORUL *(încurcat):* Ba nu, zău... Pentru asta ați venit?

NECUNOSCUTUL *(sentențios):* Mai întîi, am venit să mă apăr.

DIRECTORUL *(plictisit):* Dar cine vă atacă, domnule? Cine a spus ceva rău despre dumneavoastră?

NECUNOSCUTUL *(calm):* Toți... Toată lumea... Pînă chiar și Dona Sol.

ACTRIȚA *(protestînd):* Eu? Dar nu e-adevărat. Eu n-am spus nimic... dar absolut nimic.

NECUNOSCUTUL *(insinuant):* Nici chiar pe scenă?

ACTRIȚA *(apărîndu-se):* Dar bine, dacă așa e textul? Eu n-am adăogat nimic de la mine.' Mă jur pe ce-am mai scump pe lume.

DIRECTORUL *(intervenind):* Dar ce-are a face persoana dumneavoastră cu piesa noastră?... Duceți-vă de cereți socoteală autorului... Ce-aveți cu noi?

NECUNOSCUTUL ***(sentențios):*** Cu dumneavoastră, nimic... V-am mai spus-o. Dealtfel v-am cerut iertare că v-am deranjat. Nu știam însă că Dona Sol, se găsește într-o companie așa de numeroasă. V-am spus că n-am venit pentru dumneavoastră... Am venit pentru Dona Sol.

ACTRIȚA ***(emoționată)***: Dar eu nu sunt Dona Sol, Don Juan... Eu sunt Marioara Voiculescu!...[1] Ce Dumnezeu... Se poate să nu mă cunoașteți? Nu m-ați văzut jucînd niciodată pînă azi?'

NECUNOSCUTUL ***(rece):*** Niciodată.

ACTRIȚA ***(deziluzionată):*** Dar bine, toate rolurile de mare cochetă numai eu le joc ...

NECUNOSCUTUL ***(jenat):*** Felicitările mele... Pe mine însă nu mă interesează ce jucați. Iertați-mă ... Dar pentru activitatea dumneavoastră artistică, nu pot avea nici un fel de admirație ... Nici măcar o simplă curiozitate.

ACTRIȚA ***(tristă):*** Vai, Don Juan! Și eu care credeam c-ați venit pentru mine!

NECUNOSCUTUL ***(explicativ):*** Pentru dumneavoastră bineînțeles. Pentru femeie însă, nu pentru artistă. Eu sunt un om... nu sunt un rol... Eu nu vreau să cunosc decît pe Dona Sol cea adevărată ... vreau să zic, pe amanta lui Don Juan ...

ACTRIȚA ***(rușinată):*** A, nu... Don Juan... mă faceți să roșesc.

DIRECTORUL ***(supărat):*** Dar bine, domnule, dumneavoastră ne insultați personalul artistic ...

BANCHERUL ***(revoltat):*** Vă dați seama de gravitatea cuvintelor ce-ați adresat doamnei?

NECUNOSCUTUL ***(grav și imperturbabil):*** Nu vă fie teamă. Cuvintele mele, n-au jignit niciodată o femeie. Cu atît mai mult o actriță care văd că-și cunoaște rolul admirabil. Dealtfei, nu este un rol pe care i l-am impus eu. Și 1-a ales singură. Eu nu-i spun decît ceea ce fatal, numai eu singur am dreptul să-i spun, astă-seară. ***(Actriței.)*** Fiindcă

[1] Pe scenă, în textul jucat, numele acesta se schimbă după numele actriței care interpretează pe Dona Sol. *(n.a.)*

toată viața, m-ai visat, m-ai căutat și m-ai chemat iată-mă! Am venit... Am venit să-ți dovedesc că exist... că nu sunt o ficțiune. E drept.„ sunt omul pe care nu-1 poți vedea decît o singură data în viață. Dar astă-seară cînd îl vezi cu adevărat pentru prima oară, ascultă-1 fiindcă ce-ți spune el e ceva rar... ceva aproape imposibil. Iți spune ca te iubește...

ACTRIȚA ***(emoționată):*** Pe mine? Cine mă iubește pe mine?...

NECUNOSCUTUL ***(grav):*** Don Juan...

ACTRIȚA ***(nedumerită):*** Nu, nu... Nu e adevărat... Nu cred... Dumneavoastră urmăriți probabil altceva. Ghicesc eu, ce. Dar, deocamdată nu vă pot spune.

NECUNOSCUTUL ***(ironic):*** Și de ce nu? De data asta vorbiți cu mine. N-aveți nevoie de sufleur.

ACTRIȚA ***(rușinată):*** Vai, Don Juan... De ce sunteți așa de rău cu mine?

NECUNOSCUTUL ***(grav):*** Fiindcă vreau să pun capăt falșei mele reputațiuni literare. Vreau să mă cunoașteți așa cum sunt cu adevărat.

AUTORUL ***(enervat):*** Dar dumneata n-ai de gînd să sfîrșești, domnule? Nu vezi că suntem ocupați? N-avem timp de caraghioslîcuri.

NECUNOSCUTUL ***(autoritar):*** Cu atît mai bine... Domnule director, dați ordin să înceteze caraghioslîcul... Suspendați spectacolul...

AUTORUL ***(izbucnind):*** Bravo! Are perfectă dreptate... Piesa asta e o prostie... Nu v-am spus eu?

DIRECTORUL ***(furios):*** Dar bine, domnule, dumneavoastră parcă nu sunteți în toate mințile! Cu ce drept vă amestecați în rosturile noastre? Cine v-a chemat aici? V-a adus cineva cu sila la teatru? Dacă nu vă place, n-aveți decît să plecați.

NECUNOSCUTUL ***(calm):*** Cum? Pentru asta credeți că am venit?

DIRECTORUL ***(revoltat):*** Dar la urma urmelor,^treaba dumneavoastră pentru ce ați venit. Pe noi nu ne interesează lucrul ăsta. Vedem însă că prezența

dumneavoastră în mijlocul nostru, devine insuportabilă.

NECUNOSCUTUL *(grav):* Nimic mai simplu. N-aveţi decît să vă retrageţi.

DIRECTORUL *(exasperat):* Cine? Noi? *(Cătregrup.)* Ei, nu, c-asta-i bună! Acum am înţeles. E nebun săracul... *(Garderobierei.)* Să vină medicul teatrului.

BANCHERUL *(completînd):* Ce medic? Să vină comisarul de serviciu. *(Către Necunoscut.)* Să vedem... Ăluia tot aşa o să-i spui că te cheamă? Comisarul îţi cere acte de identitate, domnule!...

NECUNOSCUTUL *(Către Garderobieră.):* Să nu vină nimeni... nici doctorul, nici comisarul de serviciu. Nu e nevoie să vină nimeni. E nevoie să plece cineva.

ACTORUL *(triumfător):* Probabil dumneata! Bine că ţi-ai dat seama.

NECUNOSCUTUL *(calm):* Probabil, eu... ca să rămîneţi probabil dumneavoastră. *(Vrea să plece.)*

ACTRIŢA *(oprindu-l cu vocea poruncitoare):* Nu, nu... Te rog să nu pleci, Don Juan ... Nu vreau să pleci... Te opresc eu... *(Rumoare generală.)*

BANCHERUL *(aiurit):* Cum, cum? îl opreşti tu? Şi pentru ce?

ACTRIŢA *(hotărîtă):* Pentru c-aşa-mi place. în cabina mea, eu sunt stăpînă. Fac ce vreau. Şi dacă aveţi de gînd să mă plictisiţi tot aşa, să ştiţi că pe voi vă dau afară, nu pe el. *(Emoţie generală. Necunoscutul surîde diabolic în timp ce bărbaţii se întreabă cu ochii şi-şi răspund cu umerii.)*

SCENA VIII

ACEIAŞI, REGIZORUL

REGIZORUL *(intră grăbit, bătînd cu bastonul în podele):* în scenă, pentru actul al doilea... *(Dînd cu ochii de actriţă.)* Ce-nseamnă asta? Nu ţi-ai schimbat nici ^costumul? Ce-ai făcut pînă acum, zăpăcito? O să-ntîrziem spectacolul din cauza ta.

ACTRIŢA *(dînd zor Garderobierei):* Gata, gata. Uiteacum. Numaidecît. Cît ai clipi din ochi, nu mai mult... *(Intră cu Garderobiera după paravan, de unde continuă să vorbească fără să fie văzută. Regizorul a ieşit.)* Don Juan, să nu pleci, te rog. M-aştepţi... Nu?... Un moment numai... pînă-mi schimb costumul.

BANCHERUL *(invitîndu-l cu ură):* Luaţi loc, vă rog, nu vă jenaţi...

NECUNOSCUTUL *(rece):* Mulţumesc... Nu e nevoie...

ACTRIŢA *(alarmată de după paravan):* Ce? Nu vrei să m-aştepţi? Nu cumva ţi-ai luat vorba-napoi? Parcă spuneai c-ai venit pentru mine...

NECUNOSCUTUL *(calm):* E-adevărat. Venisem pentru Dona Sol. Adineaori însă mi-aţi spus că vă cheamă altfel... nu ştiu cum...

TOŢI *(în cor, scandînd):* Ma-ri-oa-ra Voiculescu.

NECUNOSCUTUL: Mi se pare că de data asta m-am înşelat. Nu sunteţi femeia pentru care venisem. Nu sunteţi femeia pe care o iubesc. Nu sunteţi Dona Sol.

ACTRIŢA *(CU autoritate):* Dar ce-ţi pasă cine sunt? Nu ţi-e de-ajuns că sunt femeie? Ce vrei mai mult? Eu te-ntreb cine eşti? Mi-e perfect egal. Chiar dacă n-ai fi Don Juan. Ţi-am spus că-mi placi? îmi placi. îţi spun eu să rămîi? Trebuie să rămîi. Cînd ai să mă cunoşti mai bine, poate n-ai să regreţi că nu sunt chiar Dona Sol. Ba nu, zău... Crezi că spaniola aia era mai bine ca mine?

NECUNOSCUTUL *(insinuant):* Dona Sol n-ar fi stat o singură clipă la îndoială. Ar fi plecat cu mine imediat. *(Rumoare generală.)*

ACTRIŢA *(către cei din cabină):* Ei, ho! Ce urlaţi aşa? Parcă n-aţi mai văzut bărbaţi, plecînd împreună cu femei de la teatru.

BANCHERUL *(revoltat):* Ce? Eşti nebună? Cum ai să pleci cu un necunoscut? Un om pe care-1 vezi pentru prima oară?

ACTRIŢA *(încăpăţînată):* Foarte bine. Aşa se fac cunoştinţele noi. Aşa face toată lumea. Dumneata cum m-ai cunoscut pe mine?

BANCHERUL ***(CU autoritate):*** Dumneata însă n-ai să faci ca toată lumea. N-ai să pleci.

ACTRIȚA ***(în bătaie de joc):*** Ba dacă e-aşa, iată c-am să plec. Să vedem ce-are să fie. ***(Către Necunoscut.)*** Don Juan, auzi ce-ți spun? Aşteaptă să sfîrşim spectacolul şi mergem să mîncăm împreună. ***(Exclamație generală.)***

NECUNOSCUTUL ***(calm):*** După spectacol, va fi poate prea tîrziu. După spectacol, Don Juan n-are să mai existe. Din el n-are să mai rămînă decît un simplu spectator deziluzionat...

ACTRIȚA ***(insistînd):*** Dar bine, ce vrei să fac? Mai avem încă două acte. Nu se poate întrerupe spectacolul din cauza mea.

NECUNOSCUTUL ***(insinuant):*** Şi dacă-l vom continua numai noi doi, undeva, în altă parte?

ACTRIȚA ***(curioasă):*** în altă parte? Unde? Eu nu joc în teatre de periferie. Să ştii.

NECUNOSCUTUL ***(explicînd):*** Dar de ce numai decît într-un alt teatru? Nu ți-ar surîde mai repede, un decor natural? Ceva mai apropiat de noi înşine? Ceva fără public... fără text... fără sufleur.

ACTRIȚA ***(protestînd):*** A, nu... Fii, te rog, rezonabil. Aşteaptă să mă vezi şi în celelalte acte. N-ai idee ce bine sunt! Uite... întreabă băieții dacă nu mă crezi pe mine.

CRITICUL ***(aprobînd):*** Admirabil.

AUTORUL ***(completînd):*** Divină.

(Se aude soneria regizorului.)

ACTORUL ***(enervat) :*** Haide, haide. Lasă vorba şi schimbă-ți costumul mai repede. N-auzi că s-a sunat pentru actul al doilea? ***(Se aud în fundul scenei bătăi de picioare şi strigăte:*** Cortina, cortina.)

DIRECTORUL ***(grăbind-o):*** Hai, Marioaro, hai mai repede, dragă... că-ncepe publicul să se enerveze.

ACTRIȚA ***(nepăsătoare):*** Lasă-l să se enerveze... că n-o fi publicul mai enervat ca mine. ***(Către Necunoscut.)*** Don Juan, nu e aşa că m-aştepți ? ***(Tăcere.)*** Nu răspunzi? ***(Tăcere.)*** De ce nu răspunzi? Unde eşti? Nu cumva ai plecat?

BANCHERUL ***(CU răutate):*** Nu-ți fie teamă că n-a plecat. Aşteaptă pesemne să-l dăm noi afară.

ACTRIȚA ***(furioasă):*** Cum? Ce-ai zis? Să nu care cumva să se atingă cineva de el, că fac scandal. ***(Rumoare generală.)***

SCENA IX

ACEIAŞI, REGIZORUL

REGIZORUL ***(intră, din nou agitîndu-şi bastonul disperat) :*** în scenă, pentru actul al doilea. Toată lumea pe scenă. ***(Iese.)***

DIRECTORUL ***(grăbind-o):*** Hai, Marioaro, hai mai repede, dragă.

ACTRIȚA ***(de după paravan):*** Gata! Iată că sunt gata şi'eu. ***(Iese apoi de după paravan îmbrăcată în costum modern de stradă, cu mantou, pălărie şi sacoşă în mînă. La vederea Necunoscutului, exclamă fericită.)*** Uf... înghețasem de teamă să nu pleci! ***(Stupefacție generală.)***

DIRECTORUL ***(aiurit):*** Ce-nseamnă asta? Ce? Ai înnebunit şi tu?

ACTRIȚA ***(foarte serioasă):*** După cum vedeți... m-am hotărît să plec şi eu. Plec cu Don Juan. ***(Necunoscutul se pleacă salutînd-o cu un zîmbet semnificativ.)***

BANCHERUL ***(disperat):*** Nenorocito... Ce vrei să faci? Ştii tu cu cine vrei să pleci ?...

ACTRIȚA ***(bravîndu-l):*** Asta e treaba mea. Plec cu cine-mi place! Nu sunt liberă? Ai vreo^pretenție asupra mea? ***(îi aruncă gurmeta.)*** Ia-ți gurmeta înapoi. Nu-mi trebuie.

DIRECTORUL ***(implorînd-o):*** Bine, bine, dar spectacolul? Ce mă fac eu cu spectacolul?

ACTRIȚA ***(indiferentă):*** N-ai decît să-l schimbi. Nimic mai simplu.

DIRECTORUL ***(rugător):*** Marioaro, vino-ți în fire, dragă. Ce vrei să mă nenoroceşti? Vrei să mă vezi falit?

ACTRIȚA *(încăpățînată):* Lasă, lasă, nu mai face pe desperatul, că la mine nu se prinde. Nu e pentru prima oară cînd anunți un spectacol şi joci altul. Pune ***Cele două orfeline*** că şi ăsta place publicului.

DIRECTORUL ***(exasperat):*** Imposibil. Asta e o piesă răsuflată. O să-mi facă publicul scandal.

ACTRIȚA *(imperturbabilă):* Ei, şi? Cui nu-i place dă-i banii înapoi.

DIRECTORUL *(implorînd-o):* Dar pentru numele lui Dumnezeu... Gîndeste-te ce faci... Marioaro dragă...

ACTRIȚA *(mai hotărîtă ca oricînd):* Fac ce-mi place. Asta fac. Plec cu Don Juan.

DIRECTORUL ***(încercînd un ultim argument):*** Dar ăsta nu e Don Juan. Cine ți-a mai băgat în cap şi bazaconia asta?

BANCHERUL *(la fel):* Ăsta e un tip dubios. Nu vezi că nu-1 cunoaştem nimeni?

ACTRIȚA *(cinică):* Tocmai fiindcă nu-1 cunoaşteți nimeni. D-aia plec cu el. Destul de cînd vă cunosc pe voi. Mi-ajunge. Vreau să mai cunosc şi altă lume. Să mai schimb afişul cum s-ar zice.

DIRECTORUL ***(oprind-o):*** Dar asta nu se poate. Imposibil. Tocmai astă-seară? Gîndeşte-te la reputația ta artistică. Gîndeşte-te la propriul tău succes.

BANCHERUL *(complectînd):* Succes ca succes. Gîndeşte-te însă la viitorul tău ...

ACTRIȚA *(ca iluminată):* Viitorul meu? *(Aratăpe Necunoscut)* Iată-1...

BANCHERUL ***(disperat):*** Dar cine e domnul ăsta?

ARTISTA *(zîmbind) :* Don Juan ... Viitorul meu amant...

BANCHERUL ***(furios):*** Cum? Un necunoscut? Un anonim?

ACTRIȚA *(hotărîtă) :* Ce-are a face? Dacă-mi place mie? Ce vă interesează pe voi? E amantul meu anonim. *(Către Necunoscut.)* Don Juan... Sunt gata... Plecăm?

(Necunoscutul îi sărută mîna ceremonios, apoi Udă brațul şi ies împreună, în timp ce consternarea generală se lasă deopotrivă peste toți cei de față.)

TOTI ***(după primele momente de stupoare, cînd actnța ' şi necunoscutul ieşiseră din scenă)***: Marioaro î Marioaro!... Mariooaro!... ^

(Directorul şi Bancherul dau fuga dupa e% %n condor.)

SCENA x

ACEIAŞI, afară de DIRECTOR şi BANCHER

AUTORUL ***(fluieră a pustiu primele note din*** „Şapte gîşte potcovite",).

CRITICUL ***(către Actor):*** O văzuşi? Bine că fuseseşi de față, c-altfel tot noi am fi fabricat-o şi p-asta... la cafenea...

ACTORUL ***(acru şi furios):*** Cabotina! Cum a mirosit că e rost de ceva reclamă... gata...

AUTORUL ***(insinuant):*** Ba bine că nu! Să vezi însă ce-are să fie mîine! ***(Se ia cu mîna de cap.)*** Aoleo! Ce-or să mai urle ziarele!

CRITICUL ***(completînd):*** Adevărul e că aşa s-au lansat toți artiştii mari. Presa, dragă maestre... presa, nu scena...

SCENA XI

ACEIAŞI, DIRECTORUL, BANCHERUL

DIRECTORUL ***(intră plouat însoțit de Bancher) :*** A plecat.

BANCHERUL ***(la fel):*** Şi-ncă cum? Nici n-a vrut să se mai uite înapoi.

CRITICUL ***(glumeț):*** I-a fost frică să n-o pată şi ea ca nevasta lui Loth!

BANCHERUL ***(amărît):*** Ce ziceți dumneavoastră de aşa plecare?

AUTORUL ***(entuziasmat):*** Admirabil subiect pentru o piesă de teatru.

CRITICUL ***(luîndu-l peste picior):*** Ei, aş. Nu e deloc verosimil.

AUTORUL ***(convins) :*** N-o fi verosimil... dar e-adevărat. Exact ca-n viață. Vezi cu ochii şi parcă nu-ți vine să crezi ce vezi.

BANCHERUL ***(trist):*** Şi cînd te gîndeşti cine? Cine? O actriţă aşa de mare!

DIRECTORUL ***(revoltat):*** Ce artistă, domnule! Asta-i artistă? Femeie, dragă Cahană. Femeie ca toate femeile. Parcă dumneata nu le cunoşti? Le fug ochii după ce nu gîndeşti. Cum văd pe unul, mai nu ştiu cum... gata.

(în fundul scenei se aud bătăi din picioare şi vociferări.)

SCENA XII

ACEIAŞI, REGIZORUL

REGIZORUL ***(intră disperat):*** Ce ne facem, domnule director? A-nceput publicul să vocifereze...

DIRECTORUL ***(deprimat):*** Ce să facem? Schimbăm spectacolul. Parcă avem ceva mai bun de făcut? Ieşi la rampă şi anunţă ***Cele două orfeline. (Regizorul iese, iar directorul se adresează Actorului.)*** Hai, maestre dragă. N-auzi? Schimbă-ţi mai repede costumul pentru ***Cele două orfeline.***

ACTORUL ***(furios):*** Fir-ar a dracului de meserie! Cine-o mai juca pe Don Juan, ca mine să păţească. ***(îşi smulge mustăţile şi barbişonul, în timp ce cortina se lasă pe fluierăturile ce vin din fundul scenei.)***

ACTUL II

Decorul reprezintă o cameră de hotel. O fereastră mare şi două uşi dintre care, una dă pe coridor, iar alta în odaia de baie. Un pat în dezordine. O canapea. Un fotei. O masă şi scaune. într-un părete o oglindă mare. Pe toate aceste mobile, zac împrăştiate: un mantou, o pălărie şi o pereche de mănuşi de damă, apoi o pelerină bărbătească, un frac, un ţilindru, un baston şi altă pereche de mănuşi.

SCENA I

NECUNOSCUTUL, ACTRIŢA

NECUNOSCUTUL ***(deocamdată singur în scenă, îmbrăcat pe jumătate numai în cămaşă, cu bretele violete, îşi înnoadă cravata în faţa oglinzii, fredonînd mai întîi notele, apoi cuvintele următorului vals): Puisqu'il faut nous separer, o! ... mon amour! ... (Priveşte spre odaia de baie în care se găseşte Actriţa.)*** Ce zici de cîntecul ăsta? îţi place?

ACTRIŢA ***(din odaia de baie):*** Da. Pare a fi interesant. Ce cîntec e ăsta?

NECUNOSCUTUL ***(misterios):*** A! Un cîntec vechi. Nici eu nu ştiu cum îi zice. Probabil n-a fost niciodată de actualitate. Eu însă m-am obişnuit să-l cînt aproape în fiecare zi. îmi place mai ales, înce-

putui lui. Are ceva din gravitatea unui laitmotiv..» laitmotivul fatalității... Vrei să-1 mai auzi odată? *(CîntăJPuisqu'ilfautnous separer, o/... mon amour!.„ (în timp ce cîntă, actrița intră în scenă lustruindu-şi unghiile.)* Nu e aşa? E ceva obsedant... mai ales dimineața.

ACTRIȚA *(nedumerită):* De ce mai ales dimineața?

NECUNOSCUTUL *(explicativ):* Fiindcă de obicei/dimineața te desparți de o femeie. După ce-ai petrecut noaptea împreună, ce vrei să mai faci?

ACTRIȚA *(cu oarecare regret):* Ştii că lucrul ăsta mi se întîmplă pentru prima oară în viață?

NECUNOSCUTUL *(fără să priceapă) :* Ce?' S-auzi un om cîntînd dimineața?

ACTRIȚA *(corectînd):* Ba să petrec o noapte întreagă cu un om, fără să ştiu cine este.

NECUNOSCUTUL *(uimit):* Adevărat? Curios lucru. Mie, asta mi se întîmplă aproape în fiecare noapte.

ACTRIȚA *(jignită):* Eşti extraordinar. De aseară pînă acum, nu mi-ai spus decît grosolănii.

NECUNOSCUTUL *(nedumerit):* Eu? Cum se poate? De ce nu mi-ai atras atenția?

ACTRIȚA *(resemnată):* Fiindcă mi-am dat seama că e de prisos. Afectezi o naivitate de copil tîmpit, care în loc să mă revolte, mă înduioşează. Ba nu, zău... Ce eşti tu? Cinic sau inconştient?

NECUNOSCUTUL *(duios):* O biată victimă a fatalității. Ți-am mai spus-o. Eu nu pot fi decît aşa cum sunt...

ACTRIȚA *(din ce în ce mai enervată):* Dar bine, tu nu-ți dai seama că-ncepi să devii insuportabil? Şi doar eu nu sunt o femeie cu toane. Sunt foarte îngăduitoare.

NECUNOSCUTUL *(glumeț):* Dar de unde?... Nu te-am văzut eu azi-dimineață, cînd te-am deşteptat? Erai furioasă că nu te-am lăsat să dormi*pînă la ora douăsprezece.

ACTRIȚA *(scuzîndu-se):* Fiindcă eu aşa sunt obişnuită să dorm totdeauna. Mai ales cînd am seara spectacol.

NECUNOSCUTUL *(ironic):* Spectacol întreg. Aseară însă n-ai jucat decît un singur act.

ACTRIȚA *(plictisită):* Ce are a face? Parcă pe urmă, am stat degeaba? M-am odihnit? N-am închis ochii toată noaptea.

NECUNOSCUTUL */ironic):* Noroc că nopțile de vară sunt mai scurte.

ACTRIȚA *(supărată):* Să-ți fie ruşine. N-am să-ți iert asta niciodată.

NECUNOSCUTUL *(insinuant):* Nu cumva regreți ce-ai făcut?

ACTRIȚA *(remontîndu-se):* Ba din contră. N-ai idee, pe mine, cum m-a amuzat aventura asta. Nu ştiu de ce, dar a fost parcă ceva, de care aveam tocmai nevoie. A căzut la timp.

NECUNOSCUTUL *(ironic):* Mai ales pentru o actriță... Admirabilă reclamă...

ACTRIȚA *(protestînd):* Ba ca artistă, te rog să mă crezi, n'am nevoie de nici un fel de reclamă. Sunt destul de cunoscută şi aşa. în societate însă, e altceva, înțelegi... Cînd te afişezi cu cineva, trebuie să ştii măcar cine este.

NECUNOSCUTUL *(naiv):* Vorbeşti de mine?

ACTRIȚA *(firesc):* Bineînțeles. Cine te cunoaşte pe tine? Nu ştie nimeni cine eşti.

NECUNOSCUTUL *(insinuant):* Şi dacă m-ar cunoaşte toată lumea, care ar fi avantajul tău?

ACTRIȚA *(firesc) :T)dn TIU* e vorba de cine ştie ce avantaj... E vorba de satisfacția pe care o ai că trăieşti cu un om ta toți oamenii... Un om care în lipsă de altceva, are cel puțin un nume... o reputație...

NECUNOSCUTUL *(sentențios):* Două lucruri cu totul de prisos... Un amant adevărat nu trebuie să aibă un nume, nici reputațk. Cel care îşi trîmbițează numele, riscă să-şi comp-omită tocmai reputația de om ca toți oamenii. A^. e societatea noastră. Nu tolerează decît o singuii, reputație de amant oficial... reputația mea.

ACTRIȚA *(ironică):* Ei da... Reputata de Don Juan... Dealtfel, cu asta ai încercat să -nă captivi şi pe mine.

NECUNOSCUTUL ***(firesc):*** Fiindcă e singura armă, cu care se mai poate lupta azi, contra voastră. Jurămintele de dragoste de altădată, nu mai produc nici un efect. S-au învechit ca puştile cu cremenă. Nu mai are nimeni încredere în ele...

ACTRIŢA ***(naivă):*** Crezi?

NECUNOSCUTUL ***(firesc):*** Sigur... Pe voi nu vă mai interesează astăzi decît numele şi reputaţia amantului vostru.... dragostea lui pentru voi mai mult vă plictiseşte decît vă încîntă.

ACTRIŢA ***(oarecum convinsă):*** Şi dacă ar fi aşa, a cui e vina? A voastră. Voi, bărbaţii, ne-aţiînvăţat să fim aşa. Cînd nu vă ceream nimic mai mult decît să ne iubiţi, vi se părea că vă ceream prea mult.

NECUNOSCUTUL ***(ironic):*** Prea mult... nu.,. Dar şi-n fiecare zi, mereu... mereu... acekşi lucru...

ACTRIŢA ***(firesc):*** Tocmai... pentru asta am şi renunţat, în schimb, astăzi vă cerem altceva...

NECUNOSCUTUL *(CU* ***dublu înţeles):*** Depmde de femeia care cere...

ACTRIŢA ***(sigură):*** A, nu... Astăzi teate femeile cerem la fel. Şi ştii de ce? Fiindcă astăzi nu ne mai refuză nimeni... deşi cerem poate ceva mai mult ca altădată... Probabil înss c-aşa sunt bărbaţii din ziua de azi. Nu mai ***aA*** suflet.

NECUNOSCUTUL ***(ironic):*** Fiindcă poate nu mai e nevoie... Pe voi cea m^i mică declaraţie de dragoste vă zăpăceşte nutfiaidecît.

ACTRIŢA ***(protestînd):*** A, nu... Mie cel puţin, lucrul ăsta nu mi s-a întîtfiplat niciodată. Nu trebuie să mă judeci numai după ce s-a petrecut aseară. Cazul tău este œv-a cu totul excepţional.

NECUNOSCUTUL ***(co^ctînd):*** Vrei să zici: Eu, nu cazul meu...

ACTRIŢA ***(continuând):*** Ei, da... Norocul tău a fost c-ai căzut ***jfc*** un spectacol în care era vorba tocmai de tine... Dacă n-ai fi fost cine ai spus că eşti, probabil că nu ţi-aş fi dat nici o atenţie.

NECUNOSCUTUL ***(insistent)*** : Da, dar şi pînă ce-am reuşit să te dezbrac de rochia cea veche. Ce paparudă!

ACTRIŢA ***(firesc):*** Cred şi eu! Un om care se prezintă în felul acesta dă de bănuit. Nu inspiră nici o încredere nici măcar unei paparude...

NECUNOSCUTUL ***(liric):*** Şi cu toate astea, eu nu văd ce v-a putut face să credeţi că n-aş fi om ca toţi oamenii. N-am intrat pe coşul sobei. Am intrat pe uşe ca toată lumea. M-am prezentat ca orice om care poartă un nume de care nu roşeşte şi n-am descărcat nici un foc de revolver ca să te răpesc. Am spus numai ce aveam de spus şi am aşteptat. Am aşteptat cam mult însă... e drept. Eu nu sunt obişnuit să aştept. Aseară însă simţeam că te iubesc cu adevărat. Nu puteam pleca. Frumuseţea ta mă ţintuise pe loc. Trebuia să-ţi dovedesc cu orice preţ existenţa mea. Pentru asta am insistat, nu pentru altceva.

ACTRIŢA ***(insinuantă):*** Şi-atîta tot?

NECUNOSCUTUL ***(sigur):*** Exact ce trebuia să fie. Tu crezi c-a fost ceva mai mult?

ACTRIŢA *(CU* ***şiretenie):*** A! nu... Dar dacă te lăsam să pleci singur... aşa după cum veniseşi?

NECUNOSCUTUL ***(rece):*** Nimic mai simplu... N-aş mai fi fost Don Juan. Aş fi fost şi eu bărbat ca oricare altul... Cîţi bărbaţi nu pleacă singuri de la teatru?

ACTRIŢA *(CU* ***victorie):*** Bine, bine... Aseară să zicem ca aşa a fost... Astăzi însă, cred că nu mai e nevoie să fii tot Don Juan... Mai ales faţă de mine.

NECUNOSCUTUL ***(protestînd):*** A, nu... Te-nşeli... Pînă nu sfîrşim definitiv tot ce-am început aseară, eu nu pot fi pentru tine decît acelaşi om... omul pe care-1 iubeşti.

ACTRIŢA ***(cedînd):*** Ai dreptate. Eşti mîndru de victoria de aseară. Prea a fost uşoară. Nu? Recunoaşte că o femeie ca mine, nu se cucereşte aşa dintr-o dată... toată.

NECUNOSCUTUL ***(protestînd):*** Dar asta n-a fost propriu-zis o victorie. N-am de ce să fiu mîndru. Tu n-ai fost adversară a mea. Ai fost o colaboratoare. Eu nu sunt un erou. Sunt numai un colecţionar maniac de eroine sentimentale. Dar vezi că, voi sunteţi aşa de multe că aproape n-am ce

face cu atîtea trofee. De-aceea vă şi redau libertatea imediat.

ACTRIȚA *(ironică):* Ce mărinimie! Aseară însă, parcă vorbeai altfel. Mărturiseşte c-ai trecut şi prin momente oarecum critice.

NECUNOSCUTUL *(concedînd):* Probabil din cauza prea multor bărbați ce se găseau de față. Eu detest genul masculin. Afară de mine, nu admit nici un alt bărbat. Toată viața nu mi-am trăit-o decît în compania unei singure femei. Femeia pe care o iubeam în momentul acela.

ACTRIȚA *(ironică):* Şi în momentul cînd ai dat buzna în cabina mea...

NECUNOSCUTUL *(firesc):* Te iubeam pe tine. Te credeam însă singură. Nu bănuiam să am atîți adversari.

ACTRIȚA *(şireată):* N-aveai decît să te retragi. Puteai să-mi vorbeşti cu altă ocazie. De ce n-ai aşteptat măcar să se termine spectacolul?

NECUNOSCUTUL *(sentențios):* Nu ghiceşti? Fiindcă era un spectacol care nu se putea termina aşa după cum începuse. Era un spectacol cu personaje fictive. Personajele adevărate eram numai noi. Eu şi cu tine. Nu-nțelegi că aseară Don Juan trebuia să trăiască aievea, nu să se lase pastişat de un cabotin oarecare?

ACTRIȚA *(jignită):* ***Merci*** pentru calificativ. Uiți c-aseară tot o cabotină eram şi eu!

NECUNOSCUTUL *(galant):* Da... Dar din clipa cînd ai plecat cu mine, cabotina a devenit femeie.

ACTRIȚA *(insistînd):* Şi Dona Sol nu era tot femeie? Tu parcă veniseşi anume pentru Dona Sol... nu pentru o femeie oarecare.

NECUNOSCUTUL *(explicativ):* Adevărat... Dar amanta lui Don Juan trebuia să fie femeia pe care o vream eu, nu o actriță de care s-ar fi putut amoreza oricine.

ACTRIȚA *(nedumerită) :* Şi pentru atîta lucru, a trebuit să faci atît scandal?

NECUNOSCUTUL *(explicativ):* Bineînțeles. Cum m-aş fi putut apropia de tine, o actriță, eu care toată

viața mea, nu cunoscusem decît femei? Dacă ți-aş fi spus că sunt un spectator oarecare, înnebunit de frumusețea ta, ai fi strîmbat poate din nas. Artistelor nu le plac decît nume sonore. Trebuia dar, cu orice preț, să fiu cineva. Dar cine? în clipa aceea, femeia pe care o iubeam eu era Dona Sol. Ei bine! Pe cine altul ar fi putut iubi aseară Dona Sol, decît pe Don Juan?

ACTRIȚA *(şireată):* Dar eu nu te-ntreb cine ai fost aseară? Asta o ştiu. Te-ntreb cine eşti azi.

NECUNOSCUTUL *(sentențios):* Acelaşi de-aseară... fiindcă eu nu pot fi decît acelaşi totdeauna... Dealtfel, lucrul acesta mi l-ai dovedit chiar tu. Aseară însă cînd era nevoie cu adevărat să fiu cineva... Astăzi însă, oricine aş fi, n-are nici o importanță. Sunt amantul tău anonim. Parcă aşa m-ai botezat tu singură aseară? Nu?

ACTRIȚA *(amintindu-şi):* Adevărat!... Primul meu amant anonim... ***(SchimMnd tonul.)*** Să ştii însă că nu sunt deloc mulțumită de el. îl credeam mult mai gentil.

NECUNOSCUTUL *(plictisit):* Extraordinar! Acelaşi lucru mi-1 spun toate femeile... Şi cu toate acestea, nimeni dintre voi nu-şi dă osteneala să priceapă că eu nu pot fi altfel decît aşa cum sunt.

ACTRIȚA *(contrazicîndu4):* A, nu... Aseară bunăoară, ai fost cu totul altul. Şi-ncă aseară, nici nu ştiam cine eşti. Se vedea însă că trebuie să fii cineva... un om de lume ... un bărbat bine, care ar fi putut să placă nu importă cărei femei...

NECUNOSCUTUL *(mirat):* Şi-azi, nu mai sunt acelaşi?

ACTRIȚA *(supărată):* Azi? Deloc... Dealtfel, de aseară, chiar, n-ai mai fost acelaşi om... ***(SchimMnd vorba.)*** Să nu mai vorbim însă de ce-a fost... Destul că lucrul ăsta, n-are să se mai întîmple niciodată...

NECUNOSCUTUL *(cinic):* Nici nu mai e nevoie... Asta nu e piesă de teatru... Nu se repetă de cîte ori o cere publicul... Se joacă o singură dată numai în viața unei femei... Atunci cînd are norocul să fie iubită de Don Juan...

ACTRIȚA *(dezgustată):* Şi-ncă unde? La hotel! Mare noroc! Tu-ți dai seama ce-ai făcut? Parc-aş fi fost o femeie de stradă...

NECUNOSCUTUL *(naiv):* Cum? Tu nu umbli niciodată pe stradă?

ACTRIȚA *(cu reproş):* Ce-are a face? Un om de lume însă nu-şi aduce amanta la hotel. Iartă-mă dar te credeam mai binecrescut...

NECUNOSCUTUL *(cinic):* A cui e vina?... Mi-ai spus că-acasă la tine nu se poate.

ACTRIȚA *(firesc):* Vezi bine. Eu am familie. Ce-ar fi zis mama, dacă m-ar fi văzut intrînd noaptea-n odaie cu un necunoscut?

NECUNOSCUTUL *(ironic):* Ce era să zică? Te-ar fi întrebat cu cine eşti. Tu i-ai fi spus cine sunt..,. şi ei i-ar fi părut bine de cunoştință...

ACTRIȚA *(firesc):* Că parcă ea ar fi ştiut cine e Don Juan. Femeile astea bătrîne, aşa sunt. Nu admit să le intre în casă decît bărbați legitimi.

NECUNOSCUTUL *(glumeț):* Imposibil... Don Juan nu se-nsoară niciodată.

ACTRIȚA *(insistînd):* Da, dar cînd are o amantă aşa drăguță ca mine, n-o duce la hotel... o duce la el acasă.

NECUNOSCUTUL *(naiv):* Parcă eu n-aş fi vrut? Dar dacă e imposibil! Eu n-am casă. N-am domiciliu.

ACTRIȚA *(mirată):* Cum se poate? Dar tu unde stai?

NECUNOSCUTUL *(firesc):* Nu ți-am spus? Pe unde se nemereşte. Azi în inima ta... mîine în inima alteia... şi aşa mai departe... unde dă Dumnezeu!

ACTRIȚA *(supărată):* Eşti un caraghios... Cum o să mă faci să cred lucrul ăsta? Se poate om fără domiciliu? Numai dacă n-ai cumva vreun motiv să te ascunzi de lume... *(Amintindu-şi.)* Apropo! Aseară parcă spuneai că vii nu ştiu de unde?

NECUNOSCUTUL *(ironic):* Iată ce vă interesează pe voi femeile... de unde vin...

ACTRIȚA *(bănuitoare):* Nu cumva şi asta-i tot secret?

NECUNOSCUTUL *(cu dublu înțeles):* Nu... Dar i-aşa uşor de ghicit!... din țara mea...

Marioara Voicnlescu în rolul *Actriței* clin *Amantul anonim*

ACTRIȚA ***(firesc):*** Bine!... Asta o ştiam eu mai dinainte... din Spania.

NECUNOSCUTUL ***(ironic):*** Din Spania? De ce numaidecît din Spania?

ACTRIȚA ***(sigură)***: Fiindcă Spania e patria lui Don Juan. Nu te-ai născut la Sevilla?

NECUNOSCUTUL ***(ironic):*** Eu? Nu. M-am născut aici.

ACTRIȚA ***(mirată):*** în România! ***(Convinsă.)*** Foarte posibil. Dealtfel, vorbeşti aşa bine româneşte, că nici nu poți fi altceva decît român. Eşti român?

NECUNOSCUTUL ***(simplu):*** Sunt Don Juan/

ACTRIȚA ***(insistînd):*** Bine, bine. Dar tu n-ai tată? N-ai mamă?

NECUNOSCUTUL ***(firesc):*** Don Juan n-are familie. Te are numai pe tine.

ACTRIȚA ***(cedînd):*** Mulțumesc. Eşti foarte drăguț. Numai că eu înțeleg dragostea altfel. Să ştii. Amanții mei trebuie să fie oameni de familie. Să aibă domiciliu.

NECUNOSCUTUL ***(aprobînd-o):*** Aşa e. Ai dreptate. Dealtfel, nu e pentru prima oară cînd mi se reproşează lucrul acesta. Dar nu e vina mea. E vina voastră că eu nu pot avea nici familie nici, domiciliu. După ce toată viața nu faceți decît s-alergați după mine, cînd aveți norocul să mă găsiți, în loc să mă păstrați pentru totdeauna, vă cereți scuze că v-ați înşelat... că n-am fost eu acela. E o fatalitate! Eu nu pot fi niciodată bărbatul pe care-1 căutați voi.

ACTRIȚA ***(supărată):*** De prisos orice explicații. Orice mi-ai spune tu, hotelul e hotel. înțeleg un local de noapte... Ar fi fost mai preferabil.

NECUNOSCUTUL ***(scuzîndu-se):*** Regret... dar eu detest localurile de noapte. Simt că mă-năbuş unde e lume multă.

ACTRIȚA ***(insistînd):*** Dar eu n-am înțeles un local popular. Un local de lux, unde vine numai lume bună...

NECUNOSCUTUL ***(firesc):*** Cu atît mai rău. Pe mine lumea bună mă dezgustă. Nu vreau să dau ochii cu ciracii mei.

ACTRIȚA *(mirată):* Ciracii tăi? Dar cu ce te ocupi tu, de ai şi ciraci?

NECUNOSCUTUL *(cinic):* Cu nimic. Nimicul ăsta însă, rentează mai mult ca orice... De aceea şi majoritatea bărbaților din lumea bună nu face altceva decît să mă pastişeze.

ACTRIȚA *(în glumă):* Fugi că te lauzi.

NECUNOSCUTUL *(afirmativ):* Deloc. Ba unii din ei au ajuns la atîta perfecție chiar, că cele mai multe femei au început să-i confunde cu mine.

ACTRIȚA *(în glumă):* Şi tu crezi că eşti singurul om pe lume în felul acesta ?

NECUNOSCUTUL *(convins):* Bineînțeles. Eu singur. Don Juan.

ACTRIȚA *(în bătaie de joc):* Mare lucru! Orice bărbat poate fi Don Juan...

NECUNOSCUTUL *(grav):* Asta o credeți voi, femeile, care mă perpetuați în tot felul de indivizi. Eu nu exist însă, decît într-un singur exemplar. Ceilalți nu sunt decît paraziții numelui meu...

ACTRIȚA *(firesc):* Dar numele unui bărbat n-are nici o importanță.

NECUNOSCUTUL *(triumfător):* A, a, a! Vezi c-ai venit la vorba mea? Sigur! Şi cu atît mai mult cînd este Don Juan... Tu nu simți că numele meu face prea mult zgomot? Jenează pînă şi urechile cele mai puțin sensibile. Se pronunță aşa de rar, că aproape nimeni nu mai vrea să creadă în existența celui ce-l poartă ?

ACTRIȚA *(în gardă):* Şi tu vrei să mă faci să cred că eşti chiar Don Juan?

NECUNOSCUTUL *(sigur):* Adevărul este că m-ai crezut. Dacă n-ai fi fost sigură, n-ai fi venit cu mine. Ai fi rămas la teatru să-ți continui spectacolul cu celălalt Don Juan...

ACTRIȚA *(CU oarecare regret):* Şi să crezi c-ar fi fost poate mai bine. Iată un lucru pe care regret că nu l-am făcut. îți jur că e-aşa.

NECUNOSCUTUL *(plictisit):* Eram sigur că şi tu tot asa ai să sfîrsesti. La fel cu celelalte...

ACTRIȚA *(jignită):* A, nu... Pe mine, te rog să nu mă compari cu celelalte. Nu profita de prostia pe care am făcut-o, să mă iau după primul venit.

NECUNOSCUTUL *(jignit):* Primul venit? Nu tocmai... în felul meu însă, trebuie să recunoşti că sunt primul tău amant adevărat.

ACTRIȚA *(înțepată):* Primul meu amant adevărat? Nu ți se pare că-ți dai prea multă importanță? Aşa sunt amanții adevărați? Ca tine? Ba *mx,* zău!.. Mă-ntreb pentru ce mi-ai plăcut tu mie?

NECUNOSCUTUL *(sigur):* Probabil fiindcă nu ştiai cine sunt. Dealtfel, tu singură ai mărturisit-o.

ACTRIȚA *(enervată):* Şi tu crezi că dacă nu-mi plăceai ca bărbat, nu cercetam mai întîi să aflu cine eşti?

NECUNOSCUTUL *(sigur):* Nu... Nu!... Cînd îți place un bărbat... s-a sfîrşit... îl iubeşti aşa cum e. Nu mai vrei să ştii de nimic.

ACTRIȚA *(protestînd):* Nu e-adevărat. Eu pe cîți bărbați i-am iubit pînă azi, am ştiut pentru ce-i iubesc.

NECUNOSCUTUL *(combătînd-o):* Asta înseamnă că n-ai iubit pe nimeni cu adevărat.

ACTRIȚA *(insistînd):* A, nu... I-am iubit, şi încă foarte mult. E-adevărat însă nu i-am iubit pe toți la fel. I-am iubit pentru diferite motive. Pe unii, fiindcă erau bogați şi-mi dădeau bani... Pe alții, fiindcă erau drăguți şi-mi făceau diferite servicii, în teatru... în presă... în societate...

NECUNOSCUTUL *(tăindu-i vorba):* Şi pe mine?

ACTRIȚA *(interzisă):* Pe tine? Ştiu eu? Mai întîi, pe tine nu ştiu încă dacă te iubesc. E drept că-mi placi... Nu zic... îmi placi chiar foarte mult... Dar eu cînd plac pe cineva, nu înseamnă numaidecît că-1 şi iubesc. Pentru asta, trebuie să treacă multă vreme.

NECUNOSCUTUL *(diabolic):* Nu mai e nevoie. A trecut mai mult chiar decît trebuia.

ACTRIȚA *(exasperată)*: Aş! de unde? De-abia e la-nceput. Nu-ți fie teamă, că eu nu mă-nşel niciodată. Poți tu să-mi cînți mult şi bine; eu nu mă ambalez pînă nu ştiu cu cine am de-a face...

NECUNOSCUTUL ***(misterios)***: Mi se pare că de data asta te-ai ambalat fără să vrei.

ACTRIȚA *(enervată):* Ei, da!... Ştiu eu ce vrei să spui... Fiindcă am petrecut o noapte împreună, tu crezi că mor după tine.

NECUNOSCUTUL ***(diabolic):*** Bineînțeles... E o fatalitate ... E singura rațiune a vieții voastre. Voi nu trăiți decît să muriți după mine...

ACTRIȚA ***(izbucnind) :*** Monstrule! Pentru asta te porți aşa cu mine? Nu m-ai lăsat nici măcar să dorm. M-ai deşteptat tocmai cînd visam mai frumos.

NECUNOSCUTUL ***(ironic):*** Nu cumva te-nşeli? Ia pipăie-te bine. Mi se pare că tu continui să visezi şi acum. Ah!... Visele, visele... Cînd mă gîndesc că sunt femei, care toată viața lor nu fac decît să viseze...

ACTRIȚA *(încăpățînată):* Ei, da!... Aşa e... Aşa fac şi eu... Visez... Visez, fiindcă aşa-mi place. Cine mă poate împiedica? Dar tu ştii ce visam? Visam că-ți crescuse şi ție mustăți şi barbişon... Aşa cum e Don Juan adevărat.

NECUNOSCUTUL ***(ironic):*** De ce n-ai rămas atunci cu Don Juanul vostru de la teatru?

ACTRIȚA ***(cu regret):*** Fiindcă am fost proastă. Nu mi-am dat seama că la teatru, e mai bine ca la hotel. Acolo cel puțin nu rişti să ai neplăceri ca aici. Dacă cunoşti bine textul, ştii mai dinainte ce-are să se-ntîmple.

NECUNOSCUTUL ***(grav):*** N-ai decît să te-ntorci. Fă cum crezi că e mai bine. Mie mi-e perfect egal. N-am de gînd să-ți zdrobesc cariera. Dar nici altul nu pot să fiu. Ăsta sunt. ***(Se aude bătînd la uşe.)***

ACTRIȚA ***(speriată la bătaia în uşe):*** Psss! Bate cineva la uşe. Nu vreau să mă vadă nimeni. Nu deschide pînă nu trec alături. ***(Trece în odaia de baie.)***

SCENA II

NECUNOSCUTUL, PORTARUL HOTELULUI

PORTARUL ***(intră salutînd ceremonios):*** Mă iertați că vă deranjez. Aseară însă am scăpat din vedere... Numele dumneavoastră pentru lista pasagerilor...

NECUNOSCUTUL ***(plictisit): A,*** da... Tot vă mai țineți de formalitățile astea stupide?

PORTARUL *(scuzîndu-se):* Parcă e vina noastră ! Dacă n-am avea în fiecare dimineață controlul poliției...

NECUNOSCUTUL ***(în zefhmea):*** Ei şi? S-a găsit vreun pasager fără nume?

PORTARUL ***(sigur):*** Aş! De unde. Se poate pasager fără nume?

NECUNOSCUTUL ***(grav):*** Scrieți atunci... Don Juan.

PORTARUL ***(holbînd ochii):*** Don Juan?

NECUNOSCUTUL ***(cu autoritate):*** Da. Don Juan. Ce? N-ați auzit încă de mine? Nu ştiți ce s-a jucat aseară la teatru? Parcă am zărit un afiş, chiar în holul hotelului dumneavoastră.

PORTARUL ***(convins): A,*** da, da. Don Juan. Cum nu? Din reputație cine nu vă cunoaşte? ***(Pauză.)*** Şi doamna? Soția dumneavoastră?

NECUNOSCUTUL ***(ironic): A,*** nu! Eu nu sunt însurat. Doamna este amanta mea... Dona Sol.

PORTARUL ***(jenat):*** A ! da? N-am ştiut. Scuzați, vă rog.

NECUNOSCUTUL ***(calm):*** Nu face nimic. Scriți aşadar. Don Juan şi amanta sa, Dona Sol.

PORTARUL ***(scriind):*** Prea bine... după cum doriți. Mulțumesc. Mă iertați. ***(Iese.)***

SCENA III

NECUNOSCUTUL, ACTRIȚA

ACTRIȚA ***(intră furioasă în odaia de baie):*** Ce? eşti nebun? Ce-nseamnă atitudinea asta? Cum îți permiți să mă prezinți unui portar de hotel, ca amanta ta?

NECUNOSCUTUL *(calm):* Dar dacă e-aşa... cum puteam spune altfel?

ACTRIŢA *(furioasă) :* Dar lucrul ăsta ne priveşte numai pe noi. Nu trebuie să-1 ştie toată lumea...

NECUNOSCUTUL *(cinic):* Ba dacă-aşa e ordinul poliţiei. N-ai auzit? Cum puteam să mint? Vrei s-avem acum încurcături şi cu autorităţile?

ACTRIŢA *(izbucnind) :* Canalie!

NECUNOSCUTUL *(calm):* E-adevărat. Cîteodată mi se spune şi aşa. Un calificativ însă pe care nu-1 recunosc.

ACTRIŢA *(din ce în ce mai furioasă) :* Şi cu toate acestea, nu eşti decît o canalie. Meriţi să fii pălmuit.

NECUNOSCUTUL *(cinic):* Numai atît? Unele femei m-au şi omorît. Şi nu o dată. De mai multe ori. Şi totuşi... după cum vezi... eu sunt etern.

ACTRIŢA *(ameninţătoare):* Atît mai bine. O să ne mai întîlnim noi şi altă dată.

NECUNOSCUTUL *(grav):* Altă dată? Nu cred. Imposibil.

ACTRIŢA *(furioasă):* A! Va să zică ai de gînd să te faci iar nevăzut. Am înţeles. începi să-ţi dai seama de ce-ai făcut. Ai văzut cu cine ai de-a face. Ei, da! Eu nu sunt ca dumneata o anonimă. Nu sunt o femeie de stradă să mă pun la dispoziţia primului venit. Eu sunt cineva. Eu n-am avut amanţi decît bărbaţi de seamă. Oameni cu nume şi reputaţie... nu ca dumneata fără nici un act de identitate. Ai răbdare numai şi-ai să vezi cine sunt eu. Am să-ţi plătesc cu vîrf şi îndesat. *(îşi pune mantoul şi pălăria. Necunoscutul face un pas spre ea.)* Te rog să nu te apropii de mine. iPlec singură. Atît mi-ar mai trebui, ziua-nămiază mare, să mă vadă lumea coborînd scara hotelului la braţ cu dumneata.

NECUNOSCUTUL *(cinic):* Eram sigur c-are să se sfîrşească aşa. Pe mine femeile nu mă pot iubi decît o singură noapte.

ACTRIŢA *(protestînd)*: A, nu. Pe mine, te rog să nu mă treci la carnet. Eu nu te-am iubit deloc. N-am fost amanta dumitale. Cum poţi fi amanta unui om fără nume? Am încercat numai să-mi joc rolul cu alt partener. Atît şi nimic mai mult.

NECUNOSCUTUL *(completînd):* Cu partenerul autentic.

ACTRIŢA *(cu regret):* Ce folos. Dacă nu mă potrivesc cu el.

NECUNOSCUTUL *(cu milă):* Ai dreptate. Voi nu puteţi juca decît după text. Era fatal să mă pierzi. în schimb ai cîştigat un spectator mai mult. Să ştii că am să viu să te-aplaud mai des.

ACTRIŢA *(înţepată):* N-am nevoie de aplauzele dumitale. Am destui admiratori. Slavă Domnului. Nu duc lipsă.

NECUNOSCUTUL *(prevenitor):* N-are însă cine să te deştepte la timp.

ACTRIŢA *(potolită):* N-am nevoie. Eu mă deştept singură.

NECUNOSCUTUL *(insistînd):* Singură, dar totdeauna prea tîrziu. Şi-asta, numai din cauza viselor. Ascultă-mă pe mine... Fereşte-te de vise. Visele scurtează viaţa. Dragostea adevărată se trăieşte... Nu se visează.

ACTRIŢA *(emoţionată):* Cum? Dumneata vorbeşti de dragostea adevărată?

NECUNOSCUTUL *(firesc):* Dacă e singurul lucru de care ştiu să vorbesc!

ACTRIŢA *(ironică):* A, da!... Uitasem că dumneata eşti Don Juan.

NECUNOSCUTUL *(sentenţios):* Acela care există cu adevărat. Nu acela pe care-1 visaţi voi femeile.

ACTRIŢA *(cu indiferenţă):* Bine, bine. Am să văd eu, care din doi e de preferat. Acum plec. *(Se îndreaptă spre uşe.)*

NECUNOSCUTUL *(oprind-o):* Un moment încă, te rog. Fiindcă sunt sigur că n-o să ne mai întîlnim niciodată, aş vrea să ştiu şi eu un lucru... măcar atît. Cu ce pleci din hotelul ăsta, în care ai petrecut fără îndoială, cea mai frumoasă noapte din viaţa dumitale? Cu o amintire plăcută sau poate cu un regret?

ACTRIŢA *(ezitînd):* Să-ţi spun drept. Eu aproape am şi uitat ce s-a petrecut între noi. Dacă regret însă

ceva... şi să crezi că regret din tot sufletul, este că n-ai fost acela pe care l-am crezut.

NECUNOSCUTUL *(profetic):* Dar tu nu-nţelegi că acela nu există? Nu-l mai căuta degeaba, fiindcă n-ai să-l găseşti niciodată...

ACTRIŢA *(plină de speranţe):* Nu e-adevărat.' Sunt tînără încă. Am timp destul să-l caut. Nu se poate să nu-l găsesc...

NECUNOSCUTUL *(insistînd):* Deşteaptă-te însă... Deşteaptă-te bine şi după prima noapte, ai să-ţi dai seama că iar te-ai înşelat. E fatal. în el, ai să mă regăseşti tot pe mine.

ACTRIŢA *(emoţionată):* Atît mai bine. Voi şti cel puţin pe viitor, cum trebuie să mă port cu Don Juan. *(Pleacă.)*

NECUNOSCUTUL *(oprind-o din nou) :* Cum ? E-adevărat ? Pleci singură?

ACTRIŢA *(mîndră):* După cum vezi... Plec după cum am şi venit...

NECUNOSCUTUL *(insistînd):* Dar tu n-ai venit singură... Ai venit cu mine...

ACTRIŢA *(gravă):* Nu e-adevărat... Tu nu eşti nimeni... Nu exişti... N-ai fost decît visul meu de azi-noapte *(iese).*

NECUNOSCUTUL *(rămas singur, dă din umeri plictisit, îşi roteşte ochii prin odaie, îşi pune pelerina şi ţilindrul şi fredonează) ; Puisqu'il fautnous separer, ol... mon amourl ... (Sună şi-şi aprinde o ţigare stînd cu spatele spre uşe.)*

SCENA IV

NECUNOSCUTUL, BONA

BONA *(intră):* Conaşul a sunat?

NECUNOSCUTUL *(fără să se întoarcă):* Să-mi aducă un automobil închis.

BONA *(fără să se mişte):* Şi dacă nu găseşte unul închis, poate fi şi unul deschis?

NECUNOSCUTUL *(se-ntoarce să vadă cu cine vorbeşte. La vederea lui, Bona tresare emoţionată. El a prins gestul şi o întreabă curios):* De ce te uiţi aşa la mine? Mă cunoşti? M-ai mai văzut vreodată?

BONA *(emoţionată):* Nu. Acum vă văd pentru prima oară în viaţa mea.

NECUNOSCUTUL *(profetic) :* Ai dreptate, fetiţo. Aşa mă văd pe mine toate femeile. O dată... o singură dată, în toată viaţa lor. *(Pauză, apoi dă ordin Bonei.)* încuie uşa... cu cheia... *(Bona se execută, apoi.)* Şi trage şi perdelele, că prea e lumină.

(Bona trage perdelele făcînd obscur în odaie, în timp ce Necunoscutul îşi scoate pelerina, pălăria, şi cortina se lasă încet.)

ACTUL III

Decorul reprezintă faţada unei cafenele. în fund, uşa şi cele două vitrine laterale, apoi trotuarul cu cîte două rînduri de mese de o parte şi de-alta, şi strada. Deasupra trotuarului, se lasă pînă în primul plan, un parasol, în dungi colorate. Pe marginea lui e scris „Cafe Sevilla".

La ridicarea cortinei, la una din mesele din stînga, Actorul în costum de stradă soarbe leneş un mazagran, iar la altă masă pe dreapta, Clientul bătrîn şi cel tînăr citesc fiecare cîte un ziar. în uşa cafenelei un chelner cască de căldură în aşteptarea clienţilor.

SCENA I

ACTORUL, CLIENTUL BĂTRÎN, CLIENTUL TÎNĂR

CLIENTUL B. ***(un tip de** vieux marcheur, **corect îmbrăcat cu calţavete albe şi monoclu, exclamă fără a ridica ochii 'de pe ziar)***: Extraordinar! Ai auzit, ***mon cher,*** ce s-a întîmplat?

CLIENTUL T. ***(un tip oarecare de funcţionar)***: Unde, domnule? La noi?

CLIENTUL B. ***(privindu-l peste ziar)*** : D-apoi unde crezi că se mai poate petrece aşa ceva? La noi... la teatru, aseară în timpul spectacolului... un necunoscut mascat, a pătruns în cabina unei actriţe şi-a răpit-o, făcîndu-se nevăzut cu ea.

CLIENTUL T. ***(emoţionat):*** Auzi! Auzi! Un necunoscut mascat. Ce ţară, domnule! Ce ţară! Biata femeie. Te pomeneşti c-o fi omorît-o.

CLIENTUL B. ***(grav):*** Nu cred, fiindcă poliţia... auzi că s-a pus în mişcare numaidecît...

CLIENTUL T. ***(fără pic de entuziasm):*** Eh! Că poliţia noastră altă treabă n-are!

CLIENTUL B. ***(combătîndu-l):*** A! Nu vorbi aşa, ***mon cher...*** N-auzi că agenţii de siguranţă au şi dat de urmele lor?

CLIENTUL T. ***(convins):*** Eh! Dacă e-aşa să ştii că pun mîna pe ei.

CLIENTUL ***(bănuitor):*** Apoi asta vreau şi eu! Să vedem însă ce spune mai la vale. ***(Continuă să citească fără să mai vorbească.)***

SCENA II

ACEIAŞI, ACTORUL TÎNĂR

ACTORUL TÎNĂR ***(intră prin dreapta şi zărind pe Actor, se descopere de departe salutîndu-l zgomotos şi teatral):*** Bună ziua, maestre. ***(Clientul bătrîn şi cel tînăr, ridică capul şi-şi fac semn reciproc că ştiu cine sunt clienţii de la masa vecină. Actorul tînăr se apropie.)*** Singur?

ACTORUL ***(grav şi preocupat):*** După cum vezi. Ca de obicei. Tu nu ştii cum sunt artiştii adevăraţi? Ca piscurile munţilor. Trăiesc singuri fiindcă nu prea au de ce să stea alături...

ACTORUL TÎNĂR ***(adulativ):*** E drept. Dumneata nu prea te potriveşti cu ceilalţi. ***(Accentuînd.)*** Dumneata eşti o personalitate. îmi dai voie. ***(Se aşază pe scaunul liber.)*** Băiete, un ţap. ***(Reluînd vorba.)*** Să nu te superi, dar bine-i mai înţepi şi dumneata, maestre.

ACTORUL ***(îngîmfat):*** Eh! Din cînd în cînd. Cînd ai de-a face cu proştii. Ce să faci?

ACTORUL TÎNĂR ***(luîndu-şi avînt):*** Lasă, lasă, că cu oricine ai vorbi, dumneata la fel eşti. Nu te ştiu eu? îl repezi pînă şi pe domnul director...

ACTORUL *(grav şi măgulit):* Fiindcă eu îmi cunosc oamenii, mă băiete. Eu îi cunosc pe toţi. Eu nu sunt ca voi să cred că tot ce zboară se mănîncă. Nu trăiesc cu ochii numai în cuşca sufleurului. Mi-i mai arunc din cînd în cînd şi prin culise.

ACTORUL TÎNĂR *(plîngăreţ) :* Apoi dumitale îţi dă mîna, că dacă înveţi odată un rol, tot p-ăla-1 joci mereu. Dar cu noi e altfel. Vai de capul nostru. Parcă, dumneata nu ştii cum ne freacă domnul director. Ne schimbă rolurile aproape în fiecare seară.

ACTORUL *(dezgustat):* Dacă n-are personal suficient! Ce vrei să facă? Asta e trupă? Ăsta e teatru?

ACTORUL TÎNĂR *(misterios):* Oare o fi adevărat ce s-a zvonit?

ACTORUL *(şiret):* Spune-mi tu mai întîi ce s-a zvonit şi pe urmă ţi-oi spune eu dacă e adevărat.

ACTORUL TÎNĂR *(confidenţial):* Auzi c-ar fi vorba să desfacă trupa.

ACTORUL *(stâpînindu-şi emoţia):* Mare pagubă! Unde e norocul s-o văd şi p-asta!

ACTORUL TÎNĂR *(insinuînd):* între noi fie vorba... dar de-aseară de cînd a plecat Marioara, e ca şi desfăcută.

ACTORUL *(grav):* Facă ce-o vrea. Mie mi-e egal. Eu găsesc oricînd angajament nou. Propuneri am, slavă Domnului, destule. Chiar şi de la Teatrul Naţional. Deocamdată însă prefer să stau pe loc. Nu vreau să se spună că i-am dat lovitura măgarului. Eu sunt artist, mă băiete. Sunt om de caracter. Am suflet. Nu sunt femeie.

ACTORUL TÎNĂR *(confirmînd):* Adevărat. Cînd te gîndeşti ce lovitură i-a dat Marioara.

ACTORUL *(cu dispreţ):* Dacă e femeie! Tu crezi că femeia poate fi artistă? Aş! De unde? *(Demonstrînd.)* Uite, mă, grecii, grecii altădată însă... grecii lui Sofocle... ăia, da... erau oameni întregi... artişti adevăraţi. Ăia cunoşteau femeia... nu ca noi. Grecii n-aveau actriţe. La ei, rolurile de femei le jucau tot bărbaţii.

(Chelnerul a adus ţapul.)

ACTORUL TÎNĂR *(mirat):* Brava lor! *(Ridică ţapul.)* în sănătatea dumitale, maestre!

ACTORUL *(dînd numai din cap) :* Să-ţi dea Dumnezeu şi ţie noroc. *(Cad amîndoi în reverie cu ochii în fundul paharelor goale.)*

CLIENTUL B. *(ridică capul din ziar):* Ei, comedia dracului, ştii că nu e chiar aşa, după cum îţi spusei? Auzi, *mon cher,* că n-a răpit-o cu forţa.

CLIENTUL T. *(curios):* Nu?

CLIENTUL B. *(explicativ):* Nu. Au plecat amîndoi de bunăvoie.

CLIENTUL T. *(mirat):* Nu mai spune.

CLIENTUL B. *(plictisit) :* E drept c-asta n-aş fi crezut-o nici eu pentru nimic în lume. Cum se poate să fugă o femeie şi încă o actriţă cu un necunoscut?

CLIENTUL T. *(naiv) :* Ba, dacă o fi fost vreunul tînăr...

CLIENTUL B. *(ofensat):* Eh! Aş? Tînăr... bătrîn... necunoscutu-i tot necunoscut.

CLIENTUL T. *(curios) :* Dar artista aia cine-o fi ?

CLIENTUL B. *(firesc)*: Nu ştiu, că nu-i spune numele. Ai dracului ziarişti! O menajează.

(Actorul tînăr face un semn Actorului, care-i răspunde cu capul că a auzit.)

CLIENTUL T. *(insistînd):* D-ta parcă spuneai că le cunoşti pe toate.

CLIENTUL B. *(oftînd):* Eh! Le cunoşteam şi eu odată. De cîtva timp însă, nu mă mai duc pe la teatru. Nu ştiu de ce, dar la piesele astea noi, începe să mi se facă somn de pe la jumătatea spectacolului. *(Continuă să citească.)*

ACTORUL TÎNĂR *(care a privit spre dreapta) :* Maestre! Uite-o pe Marioara cu domnul director.

ACTORUL *(tresărind) :* Hm! Am înţeles! Ia şterge-o de aci şi lasă-mă singur cu ei.

ACTORUL TÎNĂR *(sculîndu-se):* Băiete, plata, mai repede.

ACTORUL *(grăbit):* Du-te, du-te. Las'că plătesc eu.

ACTORUL TÎNĂR *(încîntat):* Mulţumesc. Un ţap... şi dacă nu te superi mai iau şi o ţigare.

ACTORUL *(grăbit) :* Bine, bine, ia şi două, numai du-te ... du-te mai repede.

(Actorul tînăr dispare pe uşa cafenelei.)

CLIENTUL B. ***(sculîndu-se de la masă cu ziarul în mînă, îşi pune pălăria în cap):*** Nu vrei mai bine să intrăm înăuntru, c-aici e prea cald. Bate soarele drept în uşa cafenelei.

CLIENTUL T. ***(sculîndu-se):*** Ba dacă zici d-ta. De ce nu? Cu plăcere. ***(Cei doi clienţi intră şi ei în cafenea.)***

SCENA III

ACTORUL, DIRECTORUL, ACTRIŢA

DIRECTORUL ***(care apare în scenă pe dreapta, însoţit de Actriţă, se adresează Actorului de departe):*** O vezi?

ACTORUL ***(dificil):*** Eh! Şi dacă-o văd, ce mare pricopseală? P-asta, ori c-o vezi, ori că n-o vezi... vorba ăluia: „Uite popa, nu e popa../'

ACTRIŢA ***(care s-a apropiat de masa actorului):*** Ce? Eşti supărat pe mine?

ACTORUL ***(graţios):*** Eu? Supărat pe o femeie? îţi dai prea multă importanţă.

ACTRIŢA ***(amical):*** Că parcă dumneata n-ai scrîntit-o niciodată-n viaţă!

ACTORUL ***(grav):*** Ca tine? M-a ferit Dumnezeu. Niciodată.

ACTRIŢA ***(insistînd):*** Brava, dumitale! Dacă ai avut noroc să ieşi totdeauna basma curată! Cine ştie însă, cu ce fel de femei ai fi fost încurcat dumneata.

ACTORUL ***(preţios):*** Eh! Că parcă tu nu ştii cu cine-s încurcat eu! Şi-ncă bine de tot. Cu arta! Nu cu femeile. Arta însă e altceva... cu totul altceva...

ACTRIŢA ***(acră):*** Ei, da. Te-nţeleg. Vrei să spui că eu nu sunt artistă. N-am talent.

ACTORUL *(CU* ***oarecare concesie):*** Ba ceva talent, ai şi tu... dar ce folos? Dacă nu ştii ce să faci cu el. Mai bine-ţi da Dumnezeu ceva minte, c-asta trebuie femeilor... minte, nu talent.

DIRECTORUL ***(intervenind):*** Şi, dumneata crezi că eu nu i-am spus-o? I-am spus-o şi-ncă nu o dată... de atîtea ori. De cînd o am în trupa mea, nu fac decît să-i cînt mereu la ureche. Bagă-ţi minţile în cap, fetiţo, că arta se face pe scenă cu camarazii, nu pe la hoteluri cu haimanalele.

ACTRIŢA ***(înţepat):*** Ba pardon. Pe mine nu m-a văzut nimeni la hotel.

DIRECTORUL ***(corectînd) :*** Apoi chiar asta mai trebuia... să ne faci şi breasla de rîs.

ACTRIŢA ***(înţepată):*** Ba o să mă-ngrop de dragul dumneavoastră în magazia cu recuzită...

DIRECTORUL ***(disperat):*** Eh! poftim! Ăştia degeaba-i vorbeşti. Nu pricepe nimic. Nici cînd o-nveţi de bine. Ea tot aşa face. Ce ştie ea.

ACTORUL ***(intervenind):*** Şi-ncă ce-a făcut pînă acum, hai să zicem că n-a fost cine ştie ce. S-o vezi însă, ce-are să mai facă de-acum înainte. Asta e pornită pe lucruri mari. Ascultă-mă pe mine.

ACTRIŢA ***(explodînd) :*** Dar ce-am făcut eu, de v-aţi pus cu toţii pe capul meu? Ce face toată lumea, aia am făcut şi eu. Dacă e vorba să nu mai pot face nimic, mă duc mai bine la mînăstire... nu mai fac teatru. Ce-am făcut mai mult decît face toată lumea?

DIRECTORUL ***(liniştind-o):*** Ba nu zău, Marioaro, nu te supăra... dar tu-ţi dai seama ce-ai făcut? Parcă-ai fost vaca aia... ***(Actriţa holbează ochii.)*** Eh! Ştii tu care... aia care după ce-a fost mulsă a dat cu piciorul în strachină şi a vărsat tot laptele.

ACTRIŢA ***(filozofic):*** Foarte bine a făcut. Dacă-i beau alţii laptele.

DIRECTORUL ***(încurcat):*** E, asta e! Parcă vaca nu mînca iarbă?

ACTRIŢA ***(încăpăţînată):*** Mînca, dar vezi că iarba era gratis.

DIRECTORUL ***(plictisit):*** Degeaba... degeaba... că şi tu tot ca vaca ai făcut. S-a dus dracului şi spectacolul meu şi succesul tău şi reputaţia trupei şi prestigiul artei... tot, tot, tot.

(Actriţa oftează plictisită.)

ACTORUL *(insinuant)*: Noroc că mai sunt şi artişti d-ăştia mai mărunţi care stau în umbră. Nu-i prea vede soarele. E drept. Dar nici nu se topesc aşa de uşor ca alţii.

ACTRIŢA *(înţepată)*: Eh, lasă că de prea mult soare, nu s-a topit nimeni în trupa noastră...

ACTORUL *(insistent)*: Nu... dar nici prea bine nu le-a fost. I-a cam lovit insolaţia.

ACTRIŢA *(regăsindu-şi dispoziţia)* : Ba eu vă spun drept... mă simt foarte bine. Ce-a fost, a fost. Asta mă priveşte numai pe mine. în viaţa mea particulară, nu dau voie nimănui să se amestece.

ACTORUL *(moralist):* Dacă e-aşa de ce nu stai acasă? Ce cauţi la teatru?

ACTRIŢA *(înţepată):* Ce cauţi şi dumneata. Ca să joc. Să-mi pun în valoare aptitudinile mele artistice. Aveţi nevoie de mine? Bine. Stau. N-aveţi nevoie? Plec... şi gata.

DIRECTORUL *(intervenind speriat): Stai,* dragă. Unde vrei s-o ştergi iar, că de-abia te întorseşi.

ACTRIŢA *(cu autoritate):* Dumneavoastră n-aveţi decît să-mi faceţi propunerile pe care le credeţi de cuviinţă.

DIRECTORUL *(împăciuitor):* Apoi aşa am şi făcut. Ce alte propuneri mai vrei? Nu ne-am înţeles adineaori? Revii în trupă în aceleaşi condiţii şi reluăm pe *Don Juan...*

ACTORUL *(tresărind):* Pe *Don Juan?*

DIRECTORUL *(explicînd):* Pe *Don Juan.* Şi-ncă cum? îl reluăm în costume moderne, să creadă publicul că e altă piesă, dar tot cu subiectul ăla.

ACTORUL *(insistînd): Don Juan,* domnule? *Don Juan* în costume moderne?

DIRECTORUL *(hotărît)* : Sigur. Dumneata n-ai văzut cum joacă ruşii pe *Hamlet?* în costume moderne. Noi de ce să nu ne modernizăm? Trebuie să profităm cît mai e timp de vîlva numelui ăsta!

ACTORUL *(protestînd):* A, nu. Pe mine, poţi să mă-mbraci în aur de sus şi pînă jos... degeaba. Am jurat că rolul ăsta nu-1 mai joc toată viaţa mea. S-a sfîrşit.

DIRECTORUL *(disperat):* Vai de mine, maestre dragă, tocmai d-ta vorbeşti aşa?

ACTRIŢA *(plictisită):* Eh, poftim! Iată c-am rămas iar fără partener. Şi dumneavoastră vă plîngeţi că numai eu vă fac încurcături.

ACTORUL *(izbucnind):* Că tu de parteneri ca mine ai nevoie? Ţie-ţi arde de altele, nu de teatru. Parteneri d-ăia ocazionali... donjuani de azi pe mîine, cu care vă compromiteţi şi în teatru şi în societate...

ACTRIŢA *(furioasă)* : Ia, vă rog, să mă lăsaţi în pace cu atîta morală. Ce-are a face teatrul dumneavoastră cu cunoştinţele mele personale?

ACTORUL *(moralist blînd):* Ei, vezi că nu-ţi dai seama de ce vorbeşti? Cum să n-aibă a face? Are... şi încă mult... mult de tot... fiindcă o femeie ca tine nu poate face teatru, dacă n-are pe cineva s-o întreţie.

ACTRIŢA *(jignită):* Ei şi? V-am pretins eu vreodată să mă-ntreţineţi dumneavoastră?

ACTORUL *(ofensat):* Ba mie, nu, că eu sunt om serios. Dar de Cahană te-ai şters pe bot. S-o ştii de la mine. Cahană nu mai vrea s-audă nimic de tine.

ACTRIŢA *(înţepat):* Eh! că parcă numai Cahană are bani în ţara românească! Cînd ai talent ca mine, ai şi public. Şi cînd ai public, nu se poate din atîţi admiratori să nu se găsească unul mai bogat care să te-ntreţie.

DIRECTORUL *(confirmînd):* Aici are ea dreptate. Nu se poate. Trebuie să se găsească şi alţi bogătaşi afară de Cahană. Chestia asta însă, priveşte direcţia. Tu să nu duci nici o grije. Mă îngrijesc eu personal de ea.

ACTORUL *(acru):* Vedeţi numai să nu cădeţi iar, tot pe vreunul ca ăl de aseară. J£la cu care ai plecat de la teatru... Don Juan, de! *(în clipa cînd pronunţă numele Don Juan, Necunoscutul, îmbrăcat în haine de stradă, se aşază neobservat de nimeni, la o masă liberă pe partea dreaptă şi cheamă chelnerul cu mîna comandîndtt-i ceva la ureche.)*

ACTRIȚA *(enervată fără să bănuiască prezența Necunoscutului):* Ei, şi? Ce vrei să zici? Ce-a fost cu el? Ştii ceva?

ACTORUL *(CU dublu înțeles):* Ba eu nu ştiu nimic. Bănuiesc însă că ceva, ceva trebuie să fi fost. Un om ca ăsta.

ACTRIȚA *(tăindu-i vorba):* Ei, da... un om de seamă... un om superior...

ACTORUL *(ironic):* Ce om superior? Un fluieră-vînt. Nu l-ai văzut? Avea aerul că e mai actor decît mine şi mai bancher decît Cahană.

DIRECTORUL *(care şi-a aruncat ochii spre dreapta şi a zărit pe Necunoscut):* Ia nu mai vorbiți de el, că uite-1 tocmai la masa de alături... *(Cei trei îşi întorc capetele curioşi şi se face deodată tăcere.)*

SCENA IV

ACEIAŞI, NECUNOSCUTUL

ACTRIȚA *(emoționată) :* El e? *(Apoi tot timpul continuă să-l privească deşi Necunoscutul stă cu spatele spre masa lor.)*

ACTORUL *(ironic):* Sigur. Ce? Nu-1 mai cunoşti?

DIRECTORUL *(precaut) :* Ia mai bine să tăcem din gură, să nu-i vină cumva gustul să s-amestece iar în treburile noastre.

ACTORUL *(ca omul pățit):* Ba dacă e-aşa, eu mai bine plec. La noi, la teatru, mai merge. Aici însă e altceva. Nu sunt dispus să mă dau în spectacol la cafenea. *(Vrea să se ridice de la masă.)*

DIRECTORUL *(oprindu-l):* Stai pe loc, bre omule, că dacă-o fi vorba, plecăm cu toții. N-o să ne punem iar cu nebunul. *(Către Actriță care continuă să-l privească ostentativ.)* Lasă-1 în pace, dragă. Nu-i mai da nici o atenție.

ACTRIȚA *(fără s-asculte sfatul Directorului se adresează Necunoscutului brusc): Bonjour! (Necunoscutul tace fără vreo mişcare.) Bonjour!* N-auzi? *(Necunoscutul continuă să tacă.)*

ACTORUL *(care l-a privit cu de-amănuntul):* Nu vezi că nu-ți dă nici o atenție. Parcă nici nu v-ați cunoscut.

DIRECTORUL *(privindu-l şi el):* Adevărat. Parcă n-ar fi fost ăl de-aseară. Ăsta ^re aerul unui om foarte cumsecade.

ACTRIȚA *(care începe să se enerveze, strigă din nou):* Eh! *Bonjour,* Don Juan! *(Necunoscutul se întoarce ostentativ mai mult cu spatele la ea.)*

DIRECTORUL *(insistent):* Dă-i pace, soro. Nu-1 mai zgîndări, că te pomeneşti că iar l-apucă dracii.

ACTORUL *(intrigat):* Eh! O vezi? Şi d-ta mai umbli s-o aduci iar în trupă.

ACTRIȚA *(din ce în ce mai enervată):* Eh! N-auzi? Te faci că nu mă vezi? Nu ți-e ruşine să stai cu spatele la mine? *(îi aruncă poşeta în cap. Necunoscutul îşi întoarce capul şi priveşte peste umăr.)* Eh! Acum, aşa e că mă vezi? *(Necunoscutul se întoarce cu totul şi priveşte fără să răspundă.)* Ce te uiți aşa la mine? Nu mă mai cunoşti?

NECUNOSCUTUL *(afectînd oarecare nedumerire):* Pe mine mă-ntrebați, doamnă?

ACTRIȚA *(ofensivă):* Pe dumneata... bineînțeles. De ce te miri aşa?

NECUNOSCUTUL *(calm):* Fiindcă probabil mă confundați cu altcineva.

ACTRIȚA *(nedumerită la rîndul ei) :* Eh! Asta-mi place? Cu cine vrei să te confund? Dumneata doar eşti un tip unic. Nu te ştiu eu? Eşti Don Juan.

NECUNOSCUTUL *(cu aerul jenat):* Don Juan? Mă iertați, doamnă, dar Don Juan nu este un nume de om.

ACTRIȚA *(încurcată):* Da? Şi de cînd Don Juan nu mai este un nume de om?

NECUNOSCUTUL *(misterios):* Probabil de cînd femeile au început să-l confunde cu numele propriului lor amant.

ACTRIȚA *(insistînd):* Tocmai. Dumneata n-ai fost pînă acum amantul nimănui? N-ai fost niciodată Don Juan?

NECUNOSCUTUL *(sentențios):* Iertați-mă, doamnă, dar eu n-am fost niciodată decît cel care sunt. Şi după

cum vedeți, eu sunt cineva. Don Juan însă nu e nimeni... e o ficțiune... o obsesie...

ACTRIȚA *(insistînd):* Şi totuşi, nu mai departe decît aseară eu am cunoscut un bărbat cu numele acesta.

NECUNOSCUTUL *(nedumerit):* Curios lucru! Un om cu numele ăsta, nu poate fi decît un personaj teatral. Dacă nu mă-nşel tocmai se joacă o piesă cu numele *Don Juan.* Probabil c-ați fost la teatru... sau poate i-ați citit numele pe afiş.

ACTRIȚA *(insistînd):* Dar pe dumneata cum te cheamă ? Dumneata n-ai nume?

NECUNOSCUTUL *(derobîndu-se):* Ba, da. Dar numele meu n-are nici o sonoritate. Nu e un nume cunoscut. E un nume comun... aproape anonim.

ACTRIȚA *(insistînd cu încăpățînare) :* Fiindcă aşa poate vrei dumneata să fie. Vino însă, te rog, astă-seară la teatru şi-ai să vezi că nu eşti tocmai anonim. Eşti exact personajul principal din piesă.

NECUNOSCUTUL *(protestînd):* Vai, doamnă! Dar după cît ştiu eu, Don Juan ăsta este un tip caraghios, cu mustăți şi barbişon.

ACTORUL *(tresărind):* Obraznicul!

DIRECTORUL *(liniştindu-l):* Ps! Maestre dragă... Linişte absolută.

ACTRIȚA *(insinuantă):* După care însă, trebuie să ştii că mor toate femeile.

NECUNOSCUTUL *(indiferent):* Adevărat. Mi-am dat seama şi eu.

ACTRIȚA *(cu dublu înțeles):* Şi nu ştii de ce?

NECUNOSCUTUL *(firesc):* Probabil fiindcă aşa e obiceiul... tradiția... o moştenire fatală transmisă din mamă-n fiică...

ACTRIȚA *(revenind):* Cu atît mai mult dacă e aşa, de ce nu vrei să-mi spui cine eşti?

NECUNOSCUTUL *(dificil):* Fiindcă nu văd unde ne-ar putea duce plăcerea de a ne cunoaşte.

ACTRIȚA *(cu persistență):* Şi cu toate acestea, noi ne-am mai cunoscut odată. Gîndeşte-te bine. Adu-ți aminte... Aseară chiar...

NECUNOSCUTUL *(plictisit):* Vai, doamnă! Memoria mea e aşa de scurtă, că-i de prisos orice efort. Dar dacă dumneavoastră sunteți sigură, probabil c-aşa trebuie să fie. Ne-am cunoscut însă în ipostaza unei alte existențe. De. aceea nu ne putem recunoaşte.

ACTRIȚA *(sigură):* Şi dacă ți-aş dovedi că eu te recunosc ?

NECUNOSCUTUL *(cinic):* De prisos atunci, să vă mai spun cine sunt.

ACTRIȚA *(revenind): Ba.* da, fiindcă eu nu ştiu decît cine ai fost aseară. Astăzi însă, nu ştiu cine mai eşti.

NECUNOSCUTUL *(sentențios):* Acelaşi om, doamnă. Un om ca toți oamenii. Un necunoscut. Un anonim. Iertați-mă dar mie nu-mi este dat niciodată să spun cine sunt. Mă las să fiu ghicit numai de cei care au curiozitatea să ştie cine sunt.

ACTRIȚA *(insistînd):* Şi dacă ți-aş spune că eu te cunosc, că ştiu cine eşti?

NECUNOSCUTUL *(ironic):* Imposibil, doamnă. Eu nu exist cu adevărat decît pentru cei care nu ştiu încă cine sunt. *(Se scoală şi strigă chelnerul.)* Băiete, plata.

ACTRIȚA *(oprindu-l din nou):* Cum, pleci? Aşa curînd?

NECUNOSCUTUL *(calm):* Ca-ntotdeauna. E o fatalitate. Eu nu mă pot fixa niciodată, nicăieri.

ACTRIȚA *(insistînd):* Şi dacă te-aş ruga eu să mai rămîi ?

NECUNOSCUTUL *(cu oarecare milă):* Ar fi pentru dumneavoastră o deziluzie mai mult, doamnă. V-ați da seama că v-ați înşelat pentru a doua oară. Cel care va rămîne, va fi cu totul altul decît cel care trebuie să plece. *(La vederea chelnerului aruncă o hîrtie monedă şi strigă.).* Opreşte restul. *(Salută ceremonios.)* Sărut mîinile, doamnă. *(Iese prin dreapta.)*

SCENA V

ACEIAŞI fără NECUNOSCUT

ACTRIŢA *(bătînd furioasă cu pumnul în masă după plecarea Necunoscutului):* Dar cine poate fi tipul ăsta ?

DIRECTORUL *(care i-a ridicat şi i-a adus poşeta) :* Adevărat, dragă, să fi jurat că nu-i tot ăla de-aseară. *(Către Actor.)* L-ai văzut?

ACTORUL *(în bătaie de joc):* Pe mine mă-ntrebi? Eu nu-1 cunosc personal. Ea-1 cunoaşte.

ACTRIŢA *(plictisită)'.* Dar de unde ? Cum l-aţi cunoscut voi, aşa l-am cunoscut şi eu. Cum vrei să cunoşti un om pe care-1 vezi abia pentru prima oară-n viaţă ?

ACTORUL *(care a privit spre stînga)*: A ! Uite pe Cahană.

DIRECTORUL *(sărind de pe scaun)'.* Cahană! *(Face semne.)* Domnule Cahană... aici... aici suntem cu toţii. *(Către cei doi.)* Vă rog să mă lăsaţi să vorbesc numai eu.

ACTRIŢA *(se scoală plictisită):* Să vă fie de bine... că eu plec!

DIRECTORUL *(oprind-o):* Ba să faci bine, să stai pe loc. Eu am nevoie de actriţe luxoase. Dumneata joci rolurile de cochetă, nu de servitoare. *(îi ia poşeta de pe masă şi i-o ascunde la spate, apoi iese în întîmpinarea lui Cahană, care nu întîrzie să apară în scenă prin partea stingă.)* Ce ? Nu credeaţi că suntem aici?

SCENA VI

ACEIAŞI, BANCHERUL

BANCHERUL *(dînd cu ochii de actriţă salută ceremonios):* A, a, a! Sărut mîna. Bine-aţi venit. Aţi petrecut frumos pe unde-aţi fost?

ACTRIŢA *(înţepată):* Mulţumesc. Foarte frumos. Regret chiar că m-am întors. Dar... nu vă fie frică, am de gînd să plec iar.

DIRECTORUL *(protestînd):* Ei, aş! De unde? Pînă nu se sfîrşeşte seria lui *Don Juan,* nu se mai mişcă nimeni din trupă.

BANCHERUL *(vesel):* Ei bravo! Dacă aveţi de gînd să reluaţi pe *Don Juan,* mare lovitură. Ascultaţi-mă . pe mine. De mult nu s-a mai văzut o piesă aşa frumoasă. Păcat numai că nu s-a jucat decît un singur act.

DIRECTORUL *(explicativ):* Ce-are a face ? Acum o să se joace complet.

ACTORUL *(protestînd):* Da... dar fără mine. Eu nu mai joc.

DIRECTORUL *(intervenind):* Ce? îl crezi?

BANCHERUL *(şiret):* Eu? Cum o să cred aşa ceva? Aş vrea să văd şi eu omul care refuză să fie Don Juan. Puţin lucru e să zăpăceşti toate femeile? N-aţi văzut? îi spui numai că eşti Don Juan şi gata. Nu te mai întreabă nimic.

ACTRIŢA *(înţepată):* Degeaba faci aluzie la mine, că nu e chiar aşa.

BANCHERUL *(scuzîndu-se):* Dar eu nu fac deloc aluzii. Aluzia este un lucru rău. Eu fac numai lucruri bune.

DIRECTORUL *(intervenind):* Adevărat! Uite, vezi? Mai sunt şi alţi bancheri în Bucureşti... oameni tot aşa de bogaţi ca şi dumneata. Ce folps însă, dacă nu vine nici unul la teatru? Dumneata însă eşti altceva... Nu eşti un simplu bancher... Eşti îngerul păzitor al actriţelor de talent.

BANCHERUL *(jenat):* Da, da. Pe vremuri aşa am fost. Nu zic. Dar acum nu mai sunt. Asta e o meserie care nu rentează. Nu face pentru un om serios.

DIRECTORUL *(combătîndu-l):* Ba n-o face pentru alţii. Pentru ticnitul ăla care ne-a întrerupt spectacolul aseară... dar pentru dumneata face... Şi-ncă cum! *(La ureche.)* Ia dă-i numai gurmeta înapoi, şi-ai să vezi ce-are să fie.

BANCHERUL *(sceptic):* Parcă eu n-am văzut odată ce-a fost? Ce-o să facă ea cu gurmeta? Ei nu-i trebuie ceasornic cu briliante. îi trebuie busolă.

ACTRIȚA *(făcînd pe supărata)*: Ia nu mai face pe grozavul, c-am observat eu. Parcă-ți părea rău că mi-ai dat-o. Atît ai așteptat. Cum ai pus mîna pe ea, ai și dat-o înapoi giuvaergiului.

BANCHERUL *(protestînd)*: Ce? ești nebună? Hai cu mine la bancă și ai să vezi unde o păstrez. în casa de bani alăturea de fotografia ta.

DIRECTORUL *(prinzînd ocazia)*: Că bine zici. Tocmai vream să trec și eu pe la bancă. Nu e pentru cine știe ce sumă mare. Vrem să facem însă Marioarei o rochie nouă pentru *Don Juan*. Știi c-o reluăm în costume moderne. A ! . . . Da, a, a,... Costumele vechi, nu mai merg... Le cunoaște publicul de la premiera cu bucluc.

BANCHERUL *(CU dublu înțeles)*: *Și* maestrului nu-i trebuie nimic nou pentru *Don Juan ?*

DIRECTORUL *(intervenind)*: Eh! Ce să-i trebuie? Dumnealui n-are nevoie de nimic. *(La ureche.)* îi mai preschimbi odată polița aia veche de acum trei ani și cu asta l-ai dat gata. *(Către Actor.)* Nu e-așa, maestre că joci? Cum să nu joace, domnule? Rolul ăsta-i vine ca o mănușe.

ACTORUL *(dificil)*: Bine, bine. Las' c-om mai vorbi noi. Mai e timp. *(Se scoală.)* Băiete, plata. *(Vine chelnerul.)*

BANCHERUL *(oprindu-l)*: Dați-mi voie... Fiindcă toată lumea e de acord, plătesc eu. Și astă-seară, dacă nu sunteți angajați nicăieri, serbăm reluarea lui *Don Juan,* unde vreți dumneavoastră...

DIRECTORUL *(entuziasmat)*: Brava! Excelentă idee. Să invităm însă și presa. *(Accentuînd.)* Numaidecît.

SCENA VII

ACEIAȘI, ACTORUL TÎNĂR

ACTORUL TÎNĂR *(care pînă atunci urmărise scena ascuns după ușa cafenelei, intervine grăbit și zgomotos)*: Sigur! Domnul director are dreptate. Fără concursul presei nu se poate face nimic. Cădere la sigur.

ACTORUL *(înțepat)*: Ia ascultă, domnule, ce ești dumneata de vorbești așa? Actor sau gazetar?

ACTORUL TÎNĂR *(îndrăzneț)*: Ce-are a face? Parcă dacă ești actor, trebuie să te pui rău cu presa? Cine vrei să te laude? Camarazii? Aida, de! Gazetarii, dragă maestre. Gazetarii. D-aia îi și ținem numai în bilete de favoare. Să-i avem cum s-ar zice, la mînă. Adică să ne laude totdeauna și să nu ne-njure niciodată.

ACTORUL *(revoltat)*: Poftim. Iată mentalitatea generației de mîine.

DIRECTORUL *(rectificînd)* : Că parcă a de pînă azi a fost mai brează! *(Către Actorul tînăr.)* Bine, frate. De ce nu mi-ai spus pînă acum că stai așa de bine cu presa?

ACTORUL TÎNĂR *(șiret)*: Fiindcă deocamdată n-am avut nici un interes. Pe mine prietenii n-au avut de ce să mă laude. Ce-am jucat eu pînă acum? Nimica totul. Numai roluri de servitori. Astea sunt roluri pentru mine? Toți prietenii mei sunt revoltați. N-aveți idee. De-abia îi țin să nu izbucnească.

DIRECTORUL *(aprobîndu-l)*: Foarte bine... Foarte bine... *(îngrijorat.)* Și zici că ai mulți prieteni printre gazetari?

ACTORUL TÎNĂR *(obraznic)*: Mulți, foarte mulți... Eu sunt prieten cu toți gazetarii de seamă. N-am decît să le șoptesc o vorbă la ureche... și gata.

ACTRIȚA *(grăbit)*: Vezi să ai grije și de mine... Fii gentil.

ACTORUL TÎNĂR *(dificil)*: Cu plăcere. Dar de mine cine a avut grije pînă astăzi?...

ACTRIȚA *(scuzîndu-se)*: Dar dacă nici n-am știut că exiști! Nu știu nici măcar cum te cheamă. Abia acum aflu că ești actor. Ba nu zău. E adevărat! Cum se face că nu te-am remarcat încă pînă azi?

ACTORUL TÎNĂR *(rușinat)*: Fiindcă nu m-ați văzut decît pe scenă, grimat... în figurație...

ACTORUL *(agresiv)*: Doar n-oi fi vrut să te văd în Don Juan!

DIRECTORUL *(intervenind)*: Ce-are a face! Aşa îşi încep cariera toţi marii actori. Nu-ţi fie teamă, că dacă nu vedeam eu că are talent, nu-l angajam.

ACTRIŢA *(insistent)*: Şi ce rol spuneai că ţi-ar conveni?

ACTORUL TÎNĂR *(codindu-se)*: De! Ştiu şi eu!

DIRECTORUL *(grăbindu-se)*: Haide, bre omule! spune odată, că doar aici suntem între noi.

ACTORUL TÎNĂR *(jenat)*: *Ar* fi un rol, dar mi-e teamă să nu-l supăr pe maestrul.

ACTORUL *(grav şi despreţuitor)*: Pe mine? Ai cumva pretenţia la vreunul din rolurile mele?

ACTORUL TÎNĂR *(ironic)*: Ba chiar ale dumitale nu tocmai. Cred însă că rolul ăsta mi-ar conveni şi mie... dar bineînţeles... nu chiar acum... După ce nu-l vei mai juca dumneata...

ACTORUL *(îngrijorat)*: Rolul meu?... Care rol?...

ACTORUL TÎNĂR *(sigur)*: Don Juan!

ACTORUL *(tresărind)*: Don Juan? (izbucneşte) A, nu! Asta pentru nimic în lume... *(Agresiv în faţa Actorului tînăr.)* Piei numaidecît din ochii mei, imberbule, mucosule, anonimule. *(La cuvîntul anonim, Actriţa tresare şi urmăreşte cu ochii pe Actorul tînăr care se retrage oarecum jenat. Directorul însă de la spatele Actorului, îi face semn să nu plece. Actorul se adresează către grup.)* Văzurăţi neobrăzare... Nu sunt nici cinci minute de cînd mi-a cerut să-i plătesc un ţap şi două ţigări şi acum îmi cere să-i dau şi rolurile mele.

BANCHERUL *(liniştindu-l)*: Nu te supăra, dragă maestre, că ţapul şi ţigările i le-am plătit tot eu.

DIRECTORUL *(bătîndu-l amical cu palma pe umăr)*: Cît despre roluri să n-ai nici o grije. Rolurile le distribuie directorul, nu şi le aleg actorii. *(Aparte.)* Adevărul este însă că de 40 de ani de cînd fac teatru, n-am avut niciodată un actor potrivit pentru rolul ăsta. *(Confidenţial la urechea bancherului.)* Şi unde mai pui că de data asta am dat şi altă lovitură... şi încă una mare de tot. M-am aranjat cu presa.

BANCHERUL *(grăbit)*: Ai cumva nevoie şi de concursul meu?

DIRECTORUL *(dificil)*: Deocamdată, nu cred... mulţumesc... Dar dacă va fi nevoie... *(Arătîndu-i pe actriţa care vorbeşte cu Actorul tînăr.)* Ţi-am spus eu că asta tot pe scenă moare! Cum era să plece, domnule, cu un necunoscut? *(Către grup.)* Eh! Şi acum fiecare la datorie. Repede însă, că n-avem timp de pierdut... toată lumea la teatru...

ACTRIŢA *(acră)*: Da... dar mie să-mi daţi mai întîi gurmeta... Altmintrelea nu merg.

DIRECTORUL *(grăbit)*: S-a făcut? Cahană gurmeta şi eu o busolă. Asta e mai mult decît o gratificaţie. S-o ştii de la mine...

(După ce plătesc, ies cu toţii rămînînd pentru moment în scenă, mimai chelnerul.)

SCENA VIII

CHELNERUL, CLIENTUL BĂTRÎN, CLIENTUL
TÎNĂR

CLIENTUL B. *(intră în scenă din cafenea, însoţit de Clientul tînăr cu care continuă discuţia începută mai de mult şi se aşază la aceeaşi masă)*: Eh, văzuşi? Asta n-aş fi crezut-o pentru nimic în lume. Parcă mi-ar fi luat Dumnezeu ochii. Nici nu mai ştiu să citesc...

CLIENTUL T. *(nedumerit)*: În definitiv... Care e adevărul, domnule? Că eu nu mai pricep nimic.

CLIENTUL B. *(explicînd)*: Apoi nu-ţi spusei? N-a fost nimic. N-a fost nici un necunoscut. Chestia s-a petrecut la teatru... numai între artişti. Era darea de seamă de la premiera de aseară...

CLIENTUL T. *(mirat)*: Ah! Zi, aşa scrie acolo?

CLIENTUL B. *(continuînd să explice)*: Bineînţeles. Dar unde crezi că scrie. Tocmai la sfîrşit. După ce face pe om să creadă că a fost adevărat. Uite aşa se scrie azi... alandala. Mă miram şi eu. Care e actriţa aia să se lase învîrtită de un necunoscut. Nu le cunosc eu! *(Chelnerului care tot timpul a tras cu urechea.)* Băiete. Ia mai adu-ne nişte pahare cu apă rece.

(Chelnerul iese ca să se întoarcă imediat cu paharele.)

Ț

SCENA IX

ACEIAŞI, NECUNOSCUTUL, DOAMNA ELEGANTĂ

NECUNOSCUTUL ***(intră prin dreapta finind uşor de braț o doamnă extrem de elegantă şi frumoasă, cu capul aplecat spre obrazul ei şi încet, încet, păşesc spre masa din stînga unde pînă atunci stătuse Actrița cu ceilalți)***: Sunteți aşa de frumoasă, că aproape nu mai văd nimic. M-ați orbit. V-ați lipit pe ochii mei ca o marcă poştală pe un plic fără de adresă ***(Clientul bătrîn ridică capul şi priveşte curios.)***

DOAMNA ***(pe ton glumeț):*** Nimic mai simplu. Dați-mi adresa dumneavoastră şi vă trimit plicul imediat... dacă vă face plăcere!

NECUNOSCUTUL ***(liric):*** N-ați putea să mi-1 dați dumneavoastră personal, chiar acum!

DOAMNA ***(glumeață):*** Chiar acum? Aşa fără adresă? Nu se poate...

NECUNOSCUTUL ***(mărturisind):*** Şi dacă v-aş spune că eu n-am adresă? Eu nu sunt de pe-aici. Sunt numai în trecere.

(Bătrînul întreabă cu capul pe Clientul tînăr, cine este Necunoscutul. Acesta însă îi răspunde tot cu capul că nu ştie.)

DOAMNA ***(mirată):*** Şi plecați aşa curînd?

NECUNOSCUTUL ***(misterios) :*** Ştiu eu! Asta nu depinde de mine.

DOAMNA ***(curioasă):*** Dar de cine?

NECUNOSCUTUL ***(galant):*** N-ați ghicit? De dumneavoastră! ***(Emoție.)*** Ce ziceți? Să rămîn?

DOAMNA ***(emoționată) :*** Dar, vedeți că eu nu vă cunosc încă. Nu ştiu nici măcar cine sunteți. Dacă nu mă-nşel, astăzi vă văd pentru prima oară în viața mea.

NECUNOSCUTUL ***(sentențios):*** Aveți dreptate, frumoasă doamnă. Aşa mă văd pe mine toate femeile. O singură dată în viața lor.

DOAMNA ***(din ce în ce mai emoționată):*** Ciudat lucru. Cum e posibil aşa ceva?

NECUNOSCUTUL ***(invitînd-o la o masă):*** Nu vreți să luați loc? Un moment numai... ca să vă explic.

DOAMNA ***(ezitînd):*** A... nu! Mi-e teamă să nu mă vadă cineva.

NECUNOSCUTUL ***(misterios):*** O! Nu e nici un pericol. Pe mine nu mă cunoaşte nimeni. Nici chiar dumneavoastră... E ca şi'cum ați fi singură. Nu? Eu nu exist decît întîmplător în imaginația dumneavoastră, în visele dumneavoastră de toate zilele, în momentul de față, nu sunt decît un anonim... un vecin de masă, în localul în care v-ați oprit întîmplător ca să luați o consumație... doriți o înghețată de ***tutti frutti?*** Delicioasă. ***(Strigă.)*** Băiete! Două porții de ***tutti frutti*** sevilane.

(Ea a cedat fără să-şi dea seama. Amîndoi stau acum pe cîte un scaun apropiat, cu^ spatele spre cei doi clienți şi cu fața spre public. încet, încet ea se abandonează în brațele lui. Clientul bătrîn care i-a urmării cu ochii, i-a întrebat pe chelner care a răspuns tot negativ, apoi curios peste măsură^ s-a aplecat peste scaune observîndu-i discret pînă ce la un moment dat, Necunoscutul şi Doamna ele^ gantă se sărută. în clipa aceea figura bătrînului tresare de nedumerire, de admirație şi de regret, iar cortina se lasă uşor pe această scenă mută, dar elocventă.)

CORTINA

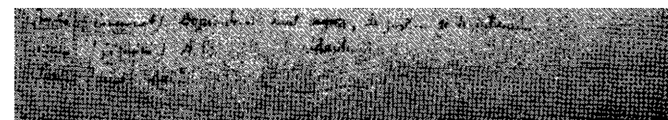
ADDENDA

FINITA LA COMMEDIA
SAU
DA CAPO AL FINE?

DIALOG SPIRITUAL ÎNTR-UN ACT

PERSOANELE:

IRENA DĂIANU	30 ani
ŞERBAN NICOARĂ	35 ani
6 BONĂ	25 ani

Prima pagină din manuscrisul piesei *Dragoste veche* (colecţia „Ion Minulescu")

Camera de lucru a lui I. Minulescn

Un salonaş într-o casă boierească, în fund cu o fereastră dublă, deschisă, prin care se văd pomii în floare din grădină şi două uşi laterale, una din dreapta care-comunică cu antretul, iar alta pe stînga, care comunică, cu restul încăperilor. Pe un părete, un tablou reprezentând „Canal Grande" din Veneţia, iar pe alt părete, o oglindă înaltă sprijinită pe o comodă pe care se află un, vas cu flori. In primul plan, de-a curmezişul salonaşului o sofa gen „Recamier" cu o mescioară scundă la căpătîi, pe care se odihnesc cîteva volume literare^ Foteluri largi şi covoare bogate, iar perdelele de la ferestre duble, de stofă multicoloră plină de o veselie primăvăratecă.

La ridicarea cortinei, Irena culcată pe „Recamier'* foiletează un volum de versuri. La auzul soneriei, tresare, lasă volumul pe mescioară şi se ridică, coborîndu-şi picioarele pe covor.

BONA ***(intră pe uşa din stînga, ca să dispară** pe uşa **din dreapta şi să apară din nou întrebîndu-şi** stăpîna)* Pentru domnul Şerban Nicoară, sunteţi acasă, coniţă? ***(îi întinde cartea de vizită de pe tăviţa din** mînă.}*

IRENA ***(stînd la îndoială):*** Pentru domnul Şerban? ***(Bonei.)*** Tu ce zici?... Cum e mai bine... Să fiu, sau să nu fiu acasă?

BONA ***(cu hotărîre în glas):*** De... coniță! Mai știu și eu?... ***(Pauză)*** Pentru domnul Șerban... eu aș crede că e mai bine să fiți acasă.

IRENA ***(acceptînd raționamentul Bonei) :*** Bine... Fie cum zici tu... să poftească... ***(Bona iese ca după o clipă să introducă pe Șerban Nicoară, care după ce-și lasă pe un fotoliu de lîngă ușe, bastonul, pălăria și mânușile și după ce Bona iese, se îndreaptă spre Irena, care-l primește în picioare.)***

ȘERBAN ***(cu voce vădit emoționată):*** Sărut mînușițele, scumpă doamnă Dăianu... ***(Se pleacă să i le sărute cu mîna-ntinsă spre Irena.)***

IRENA ***(ascunzîndu-și cu răutate mîinile la spate):*** A, nu! ... Vă rog să nu mi le mai atingeți... ***(După gestul de nedumerire și profund regret al lui Șerban.)*** Eh, bine!... Dacă țineți cu tot dinadinsul, sărutați-mi-le numai verbal...

ȘERBAN ***(cu voce voalată de o tristețe sinceră):*** Ciudată primire! N-am ce zice!

IRENA ***(cu voce aspră):*** Este tot ce merită o vizită suspectă ca a dumneavoastră.

ȘERBAN ***(resemnat):*** Trecînd totuși peste calificativul „suspect"... îmi dați voie să vă pun... cel puțin, o întrebare?

IRENA ***(cu mărinimie):*** De ce nu? Pentru o simpla întrebare... aveți cuvîntul.

ȘERBAN ***(ridicînd tonul):*** Va să zică... este adevărat...

IRENA ***(nedumerită):*** Adevărat? Ce anume?

ȘERBAN ***(cu oarecare ironie):*** Vă măritați cu... Vladimir Trepteanu.

IRENA ***(tresărind):*** Cum? Ați și aflat? ***(După un gest afirmativ al lui Șerban.)*** Bravo! Vă felicit!

ȘERBAN ***(ironic):*** N-aveți pentru ce. Vorbește tot orașul.

IRENA ***(plictisită):*** Nu cumva, orașul și cu dumneavoastră în cap mi-ați ridicat dreptul să fac ce-mi place?

ȘERBAN ***(șiret):*** A, nu!... N-am spus asta... Cu atît mai mult, cu cît plăcerile femeilor sunt adevărate drepturi.

IRENA ***(revenind):*** Nu mai sunt liberă?

ȘERBAN ***(cu aer umilit): Mai*** mult chiar... independentă!

IRENA ***(cu răutate):*** Atunci? De ce nu vă explicați? Găsiți poate mai moral pentru o femeie de 30 de ani, să rămînă văduvă toată viața, decît să se mărite din nou?

ȘERBAN ***(insinuant):*** Depinde... Chestie de gust... De interes...

IRENA ***(revenind):*** Nu cred totuși, că bănuiți vreun interes la mijloc.

ȘERBAN ***(ironic):*** Deloc... Și tocmai de aceea mă și mir... ***(Șiret.)*** Vorbesc de mine personal. ***(Cu un aer de compătimire.)*** Dacă aș vedea cel puțin cea mai mică urmă de gust, în afacerea asta!

IRENA ***(jignită):*** Hm! Sunteți sincer?

ȘERBAN ***(accentuînd):*** Mai mult decît oricînd!

IRENA ***(pe gînduri):*** Atunci... Nu știu ce să mai cred... Poate vreo nouă informație asupra viitorului meu soț?

ȘERBAN ***(ofensat):*** Vai, doamnă Dăianu! Nu cumva mă luați drept un detectiv?

IRENA ***(încîntată de întrebarea lui):*** Vai, domnule Nicoară! Credeți-mă că... sincer, nu știu drept cine să vă iau. Aveți aerul că ați venit să-mi faceți anume destăinuiri misterioase, de cari ar fi putut depinde viitorul amîndorura.

ȘERBAN ***(tăindu-i fraza):*** Amîndorura... Ați ghicit... E adevărat...

IRENA ***(revenind):*** Și totuși... De cinci minute, aștept zadarnic, fără să am plăcerea să v-aud începîndu-le.

ȘERBAN ***(insinuant):*** Țineți atît de mult?

IRENA ***(curioasă și ironică) :*** Și de ce nu? Destăinuirile dumneavoastră, m-au interesat totdeauna. De un timp încoace însă, văd c-ați cam pierdut din curajul de altădată.

ȘERBAN ***(oftînd din greu):*** Eh! Ce vreți!... Curajul, ca și norocul... te părăsește tocmai cînd ai mai multă nevoie de el... Altădată... E drept... Cînd aveam ceva de spus...

IRENA ***(tăindu-i vorba):*** Nu-ntîrziați așa mult. Nu?

ŞERBAN *(insinuant):* Adevărat. Astăzi însă... dacă întîrzii aşa mult... probabil că nu mai am nimic de spus...

IRENA *(mirată)* : Nimic ? chiar nimic ?

ŞERBAN *(afirmativ grav):* Nimic... absolut nimic!

IRENA *(enervată):* Pentru ce aţi mai venit atunci?

ŞERBAN *(calm):* Cum?... Nu ghiciţi?... *(ironic)* Ca să vă văd!...

IRENA *(explodînd cu autoritate):* Rău!.,. Foarte rău aţi făcut... Trebuia să ştiţi că dumneavoastră nu mai aveţi ce căuta în casa mea.

ŞERBAN *(CU duioşie):* Nici chiar aşa... pentru o simplă... bună ziua?...

IRENA *(poruncitoare):* Nici!... Şi-aş vrea să-mi promiteţi că vizita asta este ultima dumneavoastră îndrăzneală de a-mi intra în casă.

ŞERBAN *(nedumerit):* Adevărat? Aţi zis... ultima mea îndrăzneală...

IRENA *(gravă):* Chiar aşa! Pentru un burlac ca dumneavoastră şi pentru o femeie cum voi ficurînd... vreau să zic... măritată... vizite în felul celei de azi nu mai au nici un rost... N-am dreptate?

ŞERBAN *(muşcîndu-şi buzele de necaz):* Ba da! ... Da, da... *(După o pauză cu vocea stinsă.)* Asta înseamnă că pot pleca?

IRENA *(înţepată):* Ce întrebare!...

ŞERBAN *(repetînd întrebarea):* Să plec?...

IRENA *(enervată):* Nu mă forţaţi să regret că nu mai ghiciţi singur, ce trebuie să faceţi...

ŞERBAN *(se îndreaptă ezitînd spre fotoliul de Ungă uşe, ridicîndu-şi bastonul, pălăria şi mănuşile, apoi încordîndu-şi privirile spre Irena, exclamă pe un ton rugător) :* Irena!

IRENA *(mîndră):* A, nu!... Nu mă mai cheamă Irena... Pînă cînd voi avea dreptul să mă numesc doamna Trepteanu, vă rog să nu-mi mai spuneţi decît doamna Dăianu...

ŞERBAN *(privind-o drept în ochi):* Fie atunci... Adio, doamnă Dăianu.

IRENA *(CU răutate, fără să-i întindă mîna):* Adio, domnule Nicoară... *(Apoi se întoarce şi se lungeşte pe „Recamier", începînd să răsfoiască volumul de versuri.)*

ŞERBAN *(se îndreaptă nehotărît spre uşe, în faţa căreia se opreşte brusc, întorcîndu-şi încă o dată faţa spre Irena, care însă răsfoieşte pe Eminescu, fără să se mai intereseze dacă el a plecat sau nu. SchimMnd atitudinea îşi depune din nou pălăria, bastonul şi mănuşile pe fotoliul de Ungă uşe şi tiptil se îndreaptă spre Irena aplecîndu-se peste ea pe la spatele sofalei):* Dar cu trecutul?... *(şi după ce Irena se întoarce surprinsă de prezenţa lui aşa aproape de ea).,,* cum ramîne?...

IRENA *(furioasă):* Credeam c-aţi plecat...

ŞERBAN *(calm):* Nu încă...

IRENA *(plictisită):* Foarte rău... *(Revenind.)* Ce mai aşteptaţi?... Mai aveţi ceva de spus?...

ŞERBAN *(în doi peri):* Da... şi nu! Vă întrebai însă,, cum rămîne cu trecutul?

IRENA *(şireată):* Care trecut?

ŞERBAN *(glumeţ):* Care trecut?... Poftim întrebare!... Trecutul pe care obişnuim cu toţii să-l numim trecut...

IRENA *(încăpăţînată):* Nu pricep nimic.

ŞERBAN *(şiret):* Şi cu toate acestea, e-aşa uşor de priceput...

IRENA *(care răsfoieşte volumul lui Eminescu):* Vă. plac versurile?

ŞERBAN *(aruncîndu-si ochii pe volum):* Cîteodată... Da...

IRENA *(întinzîndu-i să citească):* E o poezie de Eminescu. Citiţi-o tare, vă rog...

ŞERBAN *(silabisind cu voce tare versurile, fără să punm mîna pe volum):* „Adio... de-acuma... nu te-oi mai vedea... Rămîi... Rămîi cu bine... Mă voi feri din calea mea... De tine... De astăzi dar, tu fă ce vrei... De astăzi nu-mi mai pasă... că cea mai...,,

IRENA *(închizîndu-i volumul brusc, continuă ea):...ce&* mai rea dintre femei... se duce şi te lasă... *(Apoi adresîndu-i-se lui.)* Mi-am permis să falsific poezia lui Eminescu, fiindcă aşa mi-a convenit mie..*

Dealtfel, nu e nevoie să citeşti o poezie întreagă, pentru un răspuns de două cuvinte...

ŞERBAN *(refăcîndu-şi moralul şi buna dispoziţie):* Vă mulţumesc... Cel puţin de data asta ne despărţim înţeleşi pentru totdeauna... *(După o pauză, exclamînd.)* Curios lucru!... Aproape nu-mi vine să cred... Venisem să vă spun că am de gînd să plec undeva... undeva departe... şi pentru foarte mult timp... Şi mai venisem ca înainte de plecare să vă mai rog ceva...

IRENA *(curioasă):* Hai, hai... Spuneţi-mi mai repede ... Deschideţi-vă sufletul, nu numai gura...

ŞERBAN *(continuînd insinuant):* Iată că mă execut... Fiindcă e pentru cea din urmă oară cînd ne mai găsim singuri, departe de orce bănuieli răutăcioase... Şi fiindcă la întoarcerea mea, voi găsi cu siguranţă pe cineva care va avea mai multe drepturi decît mine la mîna dumneavoastră, înainte de a vă numi doamna Irena Trepteanu... venisem să vă cer pentru cea din urmă oară, să mai sărut odată mîna celei care se mai numeşte încă, nu doamna Irena Dăianu, ci pur şi simplu Irena... numai Irena...

IRENA *(în bătaie de joc, ascunzîndu-şi satisfacţia):* Ce gusturi de escroc sentimental! *(îi întinde apoi mîna ca să i-o sărute, întorcîndu-şi însă capul spre fereastră, fără să se scoale de pe sofa.)*

.ŞERBAN *(îi apucă mîna pe care i-c ridică pînă la buzele lui, dar văzînd-o că nu-i dă nici o atenţie, ezită un moment, apoi îi lasă mîna să-i cadă greoaie pe sofa, fără să i-o sărute):* Vă cer iertare, doamnă, dacă sunt nevoit să mai rămîn deşi vă promisesem solemn că voi pleca... V-aţi pregătit însă rolul, aşa de superficial, că aproape mi-e frică să vă las să-l sfîrşiţi singură... Nu mai plec; doamnă Dăianu... Nu, nu... Nu mai plec fiindcă plecarea mea v-ar putea da de bănuit lucruri, pe care n-aş admite să le las nici măcar bănuite... N-aş vrea să rămîneţi cu ideea greşită, cum c-aş fi pierdut tot curajul de altădată, nici să vă dau cîndva prilejul să vă închipuiţi că m-aţi fi dat pe uşe afară ca pe cel din urmă cîine din ogradă... Nu mai plec fiindcă simt o datorie sfîntă să rămîn...

IRENA *(tăindu-i vorba furioasă): Espece de sale farceur!... Vă!...*

ŞERBAN *(continuînd fără să-şi piardă cumpătul):* E adevărat, doamnă... aveţi tot dreptul să vă concediaţi paznicul credincios, de care la un moment dat, vă daţi seama că nu-i decît un *sale farceur...* Nu-l veţi putea împiedica însă, niciodată... să vă păzească totuşi, de-afară... din faţa porţii, sau chiar din fundul curţii...

IRENA *(se scoală de pe sofa hotărîtă să-i ţină piept):* Aţi isprăvit?

ŞERBAN *(calm şi conştient de importanţa momentului):* Credeţi c-ar mai fi ceva de adăugat?

IRENA *(aspră):* Eu n-am avut decît două vorbe de spus... şi vi le-am spus... *(Se îndreaptă spre butonul soneriei.)* în schimb servitorii mei, dacă va fi nevoie, vor complecta restul... Vi-i pun la dispoziţie...

ŞERBAN *(oprind-o cu un gest semnificativ):* De prisos, doamnă... Fiindcă aceiaşi servitori care din ordinul dumneavoastră mă vor da afară din casă, astăzi... mîine, tot din ordinul dumneavoastră, vor veni să-mi ceară iertare şi să mă invite să revin în aceeaşi casă...

IRENA *(plină de mînie):* Extraordinar!... Cine v-a dat dreptul ăsta, de a-mi porunci în casa mea?

ŞERBAN *(explicativ):* Dacă mă credeţi eu singur nu ştiu cine mi l-a dat. Probabil că mi l-am însuşit eu personal... Recunosc că nu prea se face, ceea ce am făcut eu... Dar ce vreţi?... Voiam cu tot dinadinsul să rămînem o oră măcar singuri, ca să putem vorbi, fără a fi supăraţi de curiozitatea servitorilor, cari obişnuiesc să cam asculte pe la uşi...

IRENA *(gravă):* Pentru servitorii mei eu n-am nici un secret...

ŞERBAN *(continuînd cu încăpăţînare):* Ce-are a face?... Voiam să vă vorbesc foarte serios, fiindcă era

poate pentru cea din urmă oară, cînd mai puteam vorbi așa... și fiindcă...

IRENA *(tăindu-i vorba) :* Și fiindcă sunteți prea îndrăzneț...

ȘERBAN *(ironic):* Vedeți?... Mai adineaori găseați ca nu sunt îndeajuns...

IRENA *(cu aceeași mînie) :* Sunteți chiar ceva mai mult... Un om prost crescut...

ȘERBAN *(cu o umilință falsă):* Dacă lucrul ăsta vă face plăcere. Fie... îl accept pentru a nu vă contrazice... Promiteți-mi însă că mă veți asculta...

IRENA *(plictisită își frămîntă mîinile, așezîndu-se din nou pe sofa cu picioarele pe covor):* Eh, bine! Ce mai vreți?

ȘERBAN *(galant) :* Ce mai vreau? Curioasă întrebare! O femeie nu întreabă niciodată pe un bărbat, ce mai vrea... Dar fiindcă de data asta, mi-e teamă că n-o să vă puteți documenta singură, dați-mi voie să vă ajut eu... *(După o pauză reia cu autoritate.)* Aș vrea... *(Pauză.)* Curios lucru!... Ce-aș vrea eu, depinde tocmai de ce n-ați vrea poate dumneavoastră... Iată ce-aș vrea... Aș vrea să nu vă mai măritați...

IRENA *(uimită):* Să nu mă mai mărit?...

ȘERBAN *(galant scuzîndu-se):* Nu m-ați întrebat chiar dumneavoastră ce vreau?... V-am spus...

IRENA *(curioasă):* Și pentru care motiv?

ȘERBAN *(calm și misterios) :* Iertați-mă... dar... Secret profesional...

IRENA *(sculîndu-se de pe sofa hotărîtă să sfîrșească definitiv):* Nu credeți că-i timpul să sfîrșim odată pentru totdeauna și comedia asta?

ȘERBAN *(uimit):* Comedie?

IRENA *(cu autoritate):* Da, da!... Și încă, una din cele mai bufe!... E adevărat că pe cea dintîi ați jucat-o cît nu se putea mai bine... Dealtfel, eu v-am aplaudat din toată inima... deși inima mi-era complect zdrobită... îmi dăduserăți o lecție însă, care avea să-mi servească mai tîrziu... Da, da... Odată... E adevărat... Ați reușit... M-ați făcut să cred că, mă iubiți... Și ca atare... Am făcut prostia să vă iubesc și eu... Ne-am înșelat amîndoi însă... Nu mă iubeați nici dumneavoastră pe mine... nu vă iubeam nici eu pe dumneavoastră... Ce-ați vrea dar să fie mai mult azi, decît ce-a fost ieri? ... De data asta, regret... Dar nu vă mai pot da decît un sfat... Vremea e scumpă... să nu ne-o mai pierdem în zadar... *(Privindu-și gurmeta de la mînă.)* Peste un sfert de oră, voi primi vizita viitorului meu soț...

ȘERBAN *(contrariat):* Adevărat? Chiar vizita viitorului dumneavoastră soț? Vizita domnului Vladimir Trepteanu?

IRENA *(cu autoritate):* Exact! Peste un sfert de oră. Și cum nu vreau să vă expun la o întîlnire neplăcută...

ȘERBAN *(tăindu-i vorba) :* O întîlnire neplăcută? Din contră, doamnă... Un motiv mai mult să rămîn...

IRENA *(plictisită):* Nu vi se pare că mergeți prea departe?

ȘERBAN *(protestînd):* Deloc... Nu merg decît pînă unde cred că momentul e binevenit să pot cunoaște și eu personal, pe acest domn Vladimir Trepteanu... Și unde mai puneți că o să mi-1 prezentați chiar dumneavoastră...

IRENA *(în culmea plictiselii):* A, nu... nu... Vă rog... Ceea ce îmi cereți e prea mult... Motivele dumneavoastră încep să mă plictisească... Ba nu, zău... Aș vrea să știu de cînd oare nu mai sunt stăpînă în casă la mine... Cu ce drept dispuneți de servitorii mei, și mai ales... cu ce drept îndrăzniți să mai rămîneți în casa mea, cînd sunteți dat afară?

ȘERBAN *(cu autoritate):* Cu drepturile mele, doamnă... Cu drepturile mele Și dacă nu le cunoașteți încă... Ei bine!... învățați-le acum... în casa unei femei văduvă încă, vechiul ei amant are mai multe drepturi decît orice alt viitor bărbat...

IRENA *(îl privește o clipă aiurită, fără a putea pronunța un singur cuvînt, oftează adînc și se lasă greoaie pe sofa, cu capul între palme, în timp ce Șerban se îndreaptă distrat spre un fotei din mijlocul încăperii, în care se scufundă comod aprinzîndu-și*

o țigare. După cîteva clipe de tăcere reciprocă, Irena îşi ridică spre el capul, îl priveşte cu răutate, cîteva clipe, apoi schimbîndu-şi expresia figurii, îi strigă): Şerbane!... *(El întoarce capul spre ea, fără să-i răspundă.)* De ce atîta răutate? *(El dă din umeri nedumerit fără să-i răspundă.)* Spune... Ce-nseamnă toate aceste scene?

ŞERBAN *(ridicîndu-se din fotei se îndreaptă către ea):* Ireno! Iartă-mă! Te-am supărat... E drept... Țin însă foarte mult să nu-ți rămîn dator cu nimic. Regret numai că cine mi-a luat înainte este tocmai femeia pe care astăzi o iubesc mai mult decît oricînd...

IRENA *(împăciuitoare):* N-ai vrea să zici că femeia aceea sunt chiar eu!

ŞERBAN *(afirmativ):* Bineînțeles! Fiindcă afară de tine nimeni alta nu mai există astăzi pentru mine.

IRENA *(din ce în ce mai calmă):* Şi tu crezi că eu am fost cu adevărat aşa de rea?

ŞERBAN *(explicativ):* Şi-ncă cum? Ca niciodată pînă acum... *(Vine alături de ea, şi îi apucă mîinile într-ale lui, zîmbindu-i fericit cînd vede că şi ea îşi lasă mîinile în ale lui fără să mai protesteze.)* Uite... Acum suntem liniştiți la fel amîndoi... Hai să uităm mica noastră neînțelegere de adineaori şi să ne vorbim cuminți...

IRENA *(apăsînd pe cuvînt):* Ca doi copii... Nu?...

ŞERBAN *(protestînd galant):* A, nu. Copiii spun prostii cînd e vorba să-şi spună... ce avem în gînd să ne spunem noi... *(Se aşează pe sofa lingă^ ea.)* Hai să vorbim ca doi oameni maturi şi cuminți... ca doi inşi cari într-o vreme s-au iubit mult... mult de tot... şi cari astăzi nu se mai iubesc...

IRENA *(oprindu-l c%t un gest negativ):* Nu, nu... Eu n-am spus asta ...

ŞERBAN *(şiret):* Nu face nimic... Destul că odată şi odată, tot ai s-o spui... Va trebui... Mai curînd sau mai tîrziu, n-are importanță... Nu-ți fie teamă că nu-i nici o grabă...

IRENA *(protestînd):* Te-nşeli, Şerbane... N-am s-o spun niciodată... S-a sfîrşit...

ŞERBAN *(galant):* Eh, bine! Fie! Tocmai fiindcă s-a sfîrşit... să vorbim ca doi inşi cari într-o vreme s-au iubit mult... mult de tot... şi cari astăzi nu se mai iubesc deloc. *(Accentuînd.)* Dar, absolut deloc.

IRENA *(curioasă):* Şi ce vrei să spui cu asta?

ŞERBAN *(autoritar):* Mult... foarte mult... Ai puțină răbdare şi ai să afli... *(După o pauză.)* După doi ani de zile însă, amanții de altădată se întîlnesc din nou...

IRENA *(tâindu-i vorba):* Da... Dar cum? După ce el se purtase cu dînsa ca cel mai de pe urmă om din lume... după ce o mințise... o înşelase... şi o părăsise în modul cel mai neomenos.

ŞERBAN *(calm):* De ce mă-ntrerupi? Pentru un moment, nu ne interesează nici modul cum se purtase ea, nici cum o părăsise el...

IRENA *(s%ipărată):* De ce nu spui şi ce nu-ți convine?... De ce ascunzi tocmai adevărul?

ŞERBAN *(şiret):* Deloc... Dacă ai avea răbdare, ai vedea că nu ascund nimic... nici cel mai mic adevăr... Dar, toate, la rîndul lor...

IRENA *(calmată):* Să vedem...

ŞERBAN *(reluîndu-şi pledoaria):* Ziceam... E drept ca după doi ani de zile... cînd amanții se revăd... Şi lucrul ăsta e o chestie de bună creştere, dacă vrei... E drept să-şi strîngă mîinile ca doi prieteni buni şi pentru un moment să uite fiecare micile necazuri pe care şi le făcuseră poate, unul altuia?...

IRENA *(aprobînd):* Parcă noi n-am făcut la fel după ce ne-am revăzut?

ŞERBAN *(revenind):* Ai dreptate... Dar numai atît, nu-i de ajuns...

IRENA *(curioasă):* Şi ce ne-ar mai rămîne de făcut?...

ŞERBAN *(patetic):* Ne mai rămîne o datorie sfîntă de îndeplinit... Ne mai rămîne să închinăm măcar o clipă din viața, în cinstea dragostei noastre de altădată... o clipă de complectă uitare a tot ce-a fost în aceşti doi ani de zile, şi de deplină amintire a tot ce a fost înaintea acestor doi ani... o clipă din puținele, dacă nu chiar din singurele clipe ce

ne sunt date să le trăim cu adevărat... o clipă în care cer să-ți fiu iarăşi scumpul tău Şerban, iar tu să-mi fii iarăşi divina mea Irenă... o clipă, în fine, în care asurzitorul ăsta de Bucureşti să fie pentru noi tăcuta şi înțeleaptă Veneție, în care odaia asta de spital parcă, să fie pentru noi, mititica odăiță de la al treilea etaj, în care ne ascundeam aşa de bine şi în care, în loc de scaune noi şi albe, care pentru noi n-au nici o însemnătate, avea doar un fotoliu, dar un fotoliu enorm, înnegrit de vreme, un fotoliu care ştia să ne spună multe... multe... multe... Bunăoară cam cîți alți amanți înaintea noastră, se iubiseră ca şi noi între brațele lui!... *(După o pauză.)* Vezi tu, Ireno, ce ne mai rămîne de făcut în cinstea dragostei noastre de altădată?...

IRENA *(plină de deznădejde):* Ce folos!... „Nu-nvie morții... E-n zadar copile..."

ŞERBAN '*(mustrînd-o galant):* Nu, nu... Nu vorbi aşa fiindcă n-ai dreptate. De ce-am face pe placul unui poet foarte mare — e drept — dar care n-a ştiut să iubească niciodată în viața lui... Iată!... Vino-ncoa... *(îi ia mîinile într-ale lui, ridicînd-o de pe sofa în picioare.)* Dă-mi degetele-ți inelate, poeme-n pietre nestemate... Vreau să le-nvăț pe dinafară şi să le cînt... dă-mi mîna toată, că nu-i în lume nici o mînă mai albă decît mîna ta... Dă-mi mîinile pe cari alt dată mi le-ntindeai de bunăvoie să ți le acopăr de sărutări... Nu-ți fie frică de mine ... Dacă întîmplător se vor înnegri, buzele mele le vor înălbi din nou, dacă va fi nevoie... *(O atrage pînă sub tabloul care reprezintă „Canal Grande" din Veneția.)* Nu ți se pare că ne găsim tot acolo unde' ne-am iubit întîia oară? Hai să răscolim împreună mormîntul în care ne-am îngropat prea de timpuriu scumpul nostru mort. Hai să-l strigăm pe nume, să-i promitem iarăşi o viață lungă... lungă fără sfîrşit... şi vei vedea cum are să se deştepte la chemarea noastră şi cum iarăşi vom fi fericiți...

IRENA *(pe gînduri) :* Crezi tu ?

ŞERBAN *(convins):* Şi de ce n-aş crede ? Care ar fi farmecul vieții, dacă iubirile noastre n-ar dormi din cînd în cînd, ca să se deştepte iarăşi mai aprinse... mai nebune.

IRENA *(cu o tristețe profundă) :* Dar dacă pe a mea am îngropat-o pentru totdeauna? Dacă inimei mele, odată rănită, i-am zis: Suferă să-ți ispăşeşti greşeala, şi învață secretul vieții... să fii de* piatră altă dată...

ŞERBAN *(protestînd):* Să fie oare o greşeală cînd iubeşti ?

IRENA *(sigură):* De cele mai multe ori, da!

ŞERBAN *(revenind):* Dar atunci cînd nu-i greşeală... Ce e?

IRENA *(dezgustată):* Ştiu eu? Poate un joc de noroc... O loterie... Cine nu se mulțumeşte cu ce are, joacă... Cîştigă? Atît mai bine! Pierde? Atît mai rău!

ŞERBAN *(şiret):* De ce atunci nu vrei să-ți mai încerci din nou norocul la loteria pe care dealtfel, o cunoşti foarte bine... Loteria care altădată ți-a dat atîta fericire ?

IRENA *(lipsită de orice elan):* Şi care în urmă mi-a luat înapoi tot ce-mi dăduse. Care într-o singură zi... mi-a răpit tot ce agonisisem în suflet într-un an... toate speranțele viitorului. Nu? Mulțumesc... Loteria asta o cunosc îndeajuns... Nu mai am nevoie nici de asta, nici de alta...

ŞERBAN *(insistînd):* Bine. Să zicem că ai dreptate. De ce însă iei pe Trepteanu de bărbat?

IRENA *(tresărind):* Nu mă-ntreba lucruri la cari nu-ți pot răspunde.

ŞERBAN *(insistînd):* Cel puțin... îl iubeşti?

IRENA *(scurt):* Nu ştiu.

ŞERBAN *(insinuant):* Nu ştiu... înseamnă „da". E adevărat ?

IRENA *(plictisită):* Ți-am spus, nu ştiu... Şi nici nu vreau să ştiu.

ŞERBAN *(insistînd):* De ce nu vrei să ştii? îl cunoşti de mult?...

IRENA *(distrată):* N-are importanță... De cîteva luni...

ŞERBAN *(revenind curios)*: Şi... ţi-a bătut mult capul pînă să te hotărăşti?

IRENA *(plictisită):* Mult....mult... foarte mult.

ŞERBAN *(şiret):* Aşadar... te iubeşte... Nu?...

IRENA *(exasperată):* Dă-mi pace, te rog... Nu mai cred în nimic... Nici în vorbe... nici în jurăminte... nici în lacrimi...

ŞERBAN *(profitînd de moment):* Nu cumva, o fi şi plîns?

IRENA *(rîzînd şireată):* îl crezi aşa copil?

ŞERBAN *(explicativ):* Şi de ce nu? Dacă te iubeşte! Numai copiii iubesc cu adevărat şi fără nici un interes ...

IRENA *(şireată):* A!... Va să zică atunci cînd plîngeaî şi tu...

ŞERBAN *(grăbit):* Eram copil...

IRENA *(cinică):* Vrei să spui că mă iubeai cu adevărat?

ŞERBAN *(sigur):* După cum dealtfel te-am iubit totdeauna. După cum de atunci, n-am încetat nici măcar o singură clipă să te iubesc la fel.

IRENA *(ironică):* Mulţumesc... Declaraţiile astea ţi le-am învăţat pe dinafară. Mi le-ai repetat aidoma şi acum doi ani...

ŞERBAN *(uimit):* Pentru ce atunci, pari a le fi uitat aşa degrabă? De ce mă sileşti să ţi le mai amintesc şi astăzi?... Sau vrei s-o luăm ***da capo ?...***

IRENA *(oprindu-l):* A, nu, nu... Nu-mi mai aduce aminte de vremurile trăite cînd ne-am cunoscut la capătîiul unui mort...

ŞERBAN *(cu dublu înţeles):* Un mort, pe care dealtfel nu-l omorîserăm noi...

IRENA *(revoltată):* Şerbane! Te rog, sfîrşeşte odată... Te-ai purtat ca un bandit la drumul mare. M-ai ademenit cu vorbe de dragoste... cu promisiuni... cu jurăminte... cu tot ce găsiseşi la îndemînă ***(ascunzîndu-şi capul în palme de ruşine).*** Ah! Dumnezeule!... E oribil cînd mă gîndesc... *(Furioasă.)* Ţi-adtici aminte, monstrule?

ŞERBAN *(pocăit):* Sunt neplăceri fatale pe cari nu le putem uita...

IRENA *(cu scîrbă):* Şi mai ai curajul să mi le mai repeţi şi azi?

ŞERBAN *(cinic):* Fiindcă sunt convins că azi, sunt mai de actualitate ca oricînd... ***(Irena face ochii mari ca şi cum s-ar îngrozi mai dinainte de ceea ce avea să audă.)*** De ce nu m-ai dat pe uşe afară, atunci... cînd trebuia?

IRENA *(dezvinovăiindu-se):* Atunci?... *(Pauză.)* Uşor de zis... Atunci? ... Cînd atunci?... Cînd mă vedeam singură şi părăsită de toţi... pierdută într-o lume streină, care n-aştepta decît să mă sfîşie?... Cînd mă simţeam mai aproape de groapă, decît chiar mortul însuşi!... Cînd nu ştiam nici ce aveam să devin, nici ce trebuia să fac pentru a mă salva... Cînd n-aveam pe nimeni aproape de mine, nici rude... nici prieteni... pe nimeni care m-ar fi putut înţelege, sfătui sau încuraja...

ŞERBAN *(solemn):* Mă aveai pe mine!...

IRENA *(deprimată):* Adevărat... Deşi nu ştiam de unde-mi apăruseşi...

ŞERBAN *(explicativ):* De unde apar la timp, numai cei mult aşteptaţi...

IRENA *(uimită):* Nu cumva pretinzi că femeia care te-ar fi aşteptat, eram chiar eu?

ŞERBAN *(grav):* Nu erai tu femeia care mă iubea?

IRENA *(protestînd):* Nu e adevărat...

ŞERBAN *(calm):* Şi pe care o iubeam şi eu...

IRENA *(insistînd):* Minţi...

ŞERBAN *(şiret):* De ce-aş minţi, cînd ştii bine că ne iubeam reciproc?

IRENA *(furioasă):* Minţi... minţi... minţi...

ŞERBAN *(ridicînd tonul):* Mint?... Crezi oare cu adevărat că te-aş fi minţit vreodată? Cine atunci, timp de două luni de zile, cît ai fost bolnavă, ţi-a stat la căpătîi şi te-a-ngrijit zi şi noapte... ca pe o soră... ca pe fetiţa lui? Cine te-a sfătuit ce trebuia să faci... cum ai fi putut să te fereşti de cîinii care-ţi lătrau la poartă şi aşteptau să te sfîşie... să te despoaie de tot ce-aveai... şi să te arunce pe stradă să-ţi cîştigi viaţa pe trotuar?

Cine în fine, ți-a cîștigat procesul moștenirii periclitată de haita lupilor flămînzi?

IRENA *(înduioșată):* Procesul pe care ți l-am plătit cu dragostea mea...

ȘERBAN *(solemn)*: Ți-ai închipuit vreodată c-ai fi putut să mi-1 plătești cu bani?

IRENA *(protestînd):* Povești pentru adormit copiii...

ȘERBAN *(foarte serios) :* Povești pentru adormit copiii... Numai de atîta am fost eu capabil pînă azi? Cine atunci, s-a certat cu toată familia lui pentru tine? Cine s-a lepădat de ai lui, ca să te urmeze pe tine... femeia acuzată că și-ar fi omorît bărbatul? Și la urma urmelor, cu cine ai hoinărit un an de zile, prin țara primăverei? Cu cine te-ai dus la Veneția? Cu cine ai fost la Florența? Dar la Roma? Dar la Neapole? Dar la Palermo? Și de-acolo pe Mediterana, prin Dardanele, pe Marmara, prin Bosfor și pe Marea Neagră pînă la Constanța... Cu cine ai fost? Cu altul sau cu mine? Spune...

IRENA *(răspunzîndu-i pe același ton):* Și cine într-o bună dimineață a dispărut fără să-mi spună măcar un bun rămas? Cine s-a furișat ca hoțul și s-a ascuns de mine doi ani de zile și mai bine... Cine?... Hm!... Nu știi? Nu? ... Același care astăzi vine să-mi spună că vina este numai a mea, fiindcă așa a vrut el să fie ... *(Șerban își pleacă rușinat capul, fără să răspundă.)* Iată povestea dragostei noastre... Adevărata poveste așa cum a fost, fiindcă tu... numai tu ai vrut să fie așa... Și iată-i și autorul, pînă mai ieri mulțumit c-a trăit-o după placul lui, iar azi nemulțumit că nu și-o mai poate reîncepe la fel... *(Șerban se frămîntă fără să poată răspunde.)* Spune-mi, Șerbane... Spune-mi măcar acum, cine are dreptate?... Cine a lovit acum doi ani, primul... Și cine azi are dreptul să se apere ca să nu mai fie lovit?

ȘERBAN *(tremurîndu-și cuvintele de emoție):* Taci... Taci, te rog... Dacă știi ceva mai mult decît mine... ajunge... Eu nu mai vreau să aflu nimic... Destul, cîte-mi spuseși.

IRENA *(reluîndu-și acuzările):* Destul?... Nu... Destul pentru tine numai, care-ți închipui că știi totul... Și cînd mă gîndesc că pînă azi, eu n-am știut aproape nimic. De azi înainte însă, m-am schimbat. De azi înainte, vreau să știu și eu, ceea ce pretinzi a ști numai tu... Spune-mi, Șerbane, pentru ce ai vrut să fie așa? De ce m-ai făcut să plîng și atunci cînd te iubeam?... De ce-ai plecat? De ce n-ai mai dat nici un semn de viață? Nu te iubeam oare îndeajuns? Nu ne simțeam oare destul de fericiți,, departe de cei cari încercaseră să ne facă rău... acolo unde nimeni nu ne cunoștea și nimeni nu ne-ar fi întrebat nici cine suntem, nici cît ne iubim? Spune-mi, Șerbane... în doi ani de zile, ai fost cu adevărat mai fericit cu diferitele tale amante, decît ai fi putut fi cu o nevastă adevărată?

ȘERBAN *(enervat și încolțit din toate părțile):* Ireno!... Taci te rog... Taci și nu mă mai întreba nimic... De ce ți-aș mai răspunde la anumite întrebări,. pe cari tu, cea dintîi ar trebui să înțelegi că nu este timpul să ni le punem chiar acum. Crede-mă că-mi este așa de greu să ți le spun ție, cum tot așa de greu mi-este să mi le repet chiar mie însumL Sunt întrebări și răspunsuri, cari trebuiesc ghicite doar... și tăcute...

IRENA *(CU autoritate) :* Tăcute, da!... Dar nu ascunse....

ȘERBAN *(deprimat):* Cine ți le ascunde? Eu?... Te-nșeli!... Eu nu ți le pot spune doar, și atîta tot... *(Pauză.)* Dacă ții cu tot dinadinsul însă... cit este-le în toate romanele în cari amanții săraci... *(după o ezitare)* trăiesc cu amante bogate!...

IRENA *(privindu-l drept în ochi, ca și cum ar fi vrut sâ~l demaște):* Dar tu nu erai sărac!...

ȘERBAN *(umilit):* Nu... Dar alături de mine, tu erai prea bogată...

IRENA *(cinică):* Ce are a face?... Dacă ne iubeam!...

ȘERBAN *(oftînd adînc):* Dacă ne iubeam așa cum ne iubeam, trebuia să continuăm uniți pentru toată, lumea, nu numai pentru noi...

IRENA *(tresărind) :* De ce nu mi-ai spus lucrurile astea atunci?

ŞERBAN *(ocolind răspunsul):* Fiindcă atunci, nu-mi puteai fi nevastă...

IRENA *(curioasă):* Şi cine m-ar fi împiedicat?

ŞERBAN *(codindu-se):* Nimeni... E adevărat... Şi totuşi... Eh, binei... Ştii ce m-a împiedicat?... Mîndria mea de bărbat de a nu fi avut ca nevastă o femeie care nu-mi putuse rezista nici măcar o singură zi... Da, da... O nevastă care după nuntă, m-ar fi înşelat poate şi pe mine, cu aceeaşi uşurinţă cu care, pentru mine, înşelase pe altul care încă trăia...

IRENA *(oprindu4 brusc):* Şerbane!...

ŞERBAN *(reluînd explicaţia):* Da, da... Conştiinţa mea de om cinstit mă împiedica să fac ceea ce îmi dicta numai inima. Gîndeşte-te ce-ar fi zis cei cari ar fi aflat că mă însor cu tine... O femeie mult mai bogată ca mine... şi încă, imediat după moartea bărbatului său.

IRENA *(ironică):* Vorbe... Vorbe mari... Mari şi sonore... dar goale...

ŞERBAN *(protestînd):* Te-nşeli... Vorbe mari, dar mute deşi foarte elocvente, pentru cine vrea să le asculte ... Fiindcă mai presus de toate, era chiar dragostea mea pentru tine, care mă oprea... dragostea pe care voiam să ţi-o păstrez toată viaţa aceeaşi... fiindcă, vezi tu? Numai amanţii se pot iubi veşnic. Cei însuraţi se plictisesc cu timpul... Lumea se însoară nu pentru ca să se iubească... ci ca să poată iubi pe altcineva...

IRENA *(CU scîrbă):* Abjectule!...

ŞERBAN *(CU autoritate):* Abject?... Da!... Dar un abject cinstit... Iată pentru ce nu se putea să-mi fii nevastă, Ireno... Şi iată pentru ce astăzi, vin să te rog... să te implor... să nu comiţi o copilărie mai mult... De ce te-ai mărita cînd ştii bine că nu-ţi vei putea iubi bărbatul?

IRENA *(tresărind):* De unde ştii că nu-1 iubesc?

ŞERBAN *(şiret):* Fiindcă mi-ai spus-o mai adineaori chiar tu... Şi chiar dacă nu mi-ai fi spus-o încă pînă azi, eu tot aş fi ghicit-o. Ce vrei?... Sunt adevăruri cari fatal trebuie să se împlinească... Şi două din aceste adevăruri, ştii care sunt?... Primul, că niciodată n-ai să-1 poţi iubi pe Vladimir Trepteanu... iar secundul, că totdeauna mă vei iubi numai pe mine...

IRENA *(ironic):* Vai de tine, Şerbane... Vai de tine!...,

ŞERBAN *(profetic):* De ce, vai de mine?... De ce zîmbeşti ca şi cum mi-ai plînge de milă?... Nu-ţi dai seama, că eu nu-ţi spun decît adevărul şi nimic altceva decît adevărul? Nu? Spune. De ce te-ai mărita cu un bărbat, chiar care te-ar iubi, dacă mai tîrziu sau mai curînd, ai să-1 faci să sufere, înşelîndu-1 ca şi pe primul tău bărbat?

IRENA *(ironică):* Dar de cînd ai început să citeşti adevărul în ochii femeilor, nu numai în palme ca de obicei?

ŞERBAN *(mîndru):* De cînd îl văd scris în ochii tăi, ochi cum n-a mai avut nici o altă femeie din toate cîte am întîlnit pînă azi... Şi dacă nu mă crezi,, află că adevăratul adevăr acesta este... nu altul. Şi să mai ştii încă ceva, Ireno... Că tu, orice-ai spune şi orice-ai face, n-are să-ţi folosească la nimic altceva, decît să întîrzii cu o clipă mai mult, ceea ce este scris să se întîmple... Şi dacă nu-ţi vei înşela noul bărbat, pe domnul Vladimir Trepteanu, peste o lună, peste două, sau poate peste un an chiar, odată şi odată, tu tot îl vei înşela... Şi dacă nu ştii încă, cu cine... Ei bine!... Să ţi-1 spun tot eu... Cu mine!...

IRENA *(încercînd să fie serioasă):* Te înşeli, Şerbane! Te înşeli amarnic. Mă mărit ca să-i fiu nevastă credincioasă. Şi dacă-mi va fi scris să cunosc din nou urcuşul calvarului căsătoriei, voi continua să păşesc înainte... drept înainte cu demnitate şi alături cu drumul n-am să mă abat niciodată...

ŞERBAN *(cinicşi insinuant):* Ireno! Ireno! Astea sunt vorbele tale de adineaori... Vorbe sonore... dar goale...

IRENA *(insistînd):* Crede ce vrei!... Eu mă mărit însă cu Vladimir Trepteanu, fiindcă sunt sigură c-am să-1 iubesc... Şi-1 voi iubi, nu ca să-1 iubesc propriu-zis... ci ca să mă răzbun pe tine, cămătar

de dragoste şi să te fac să pricepi măcar acum, cît te-am iubit altădată... Şi cît te-aş fi iubit poate, mereu... mereu... toată viaţa...

ŞERBAN *(protestînd):* Nu, nu... N-ai să te măriţi.

IRENA *(încăpăţînata):* Nu, nu... N-am să mai rămîn văduvă...

ŞERBAN *(agresiv) :* Ireno!... *(se îndreaptă spre ea).*

IRENA *(oprindu-l cu un gest autoritar):* Şerbane!... *(Se aude soneria de la antret, care face pe Irena să tresară exclamînd.)* El!...

ŞERBAN *(curios):* Care el?...

IRENA *(gravă):* Vladimir Trepteanu...

ŞERBAN *(tresărind):* Ireno! Nu-1 primi, te rog...

IRENA *(şireată şi victorioasă):* Nu pot... E viitorul meu bărbat...

ŞERBAN *(insistînd agresiv):* Ireno! Te implor... nu-1 primi.

IRENA *(încăpăţînată):* Nu pot...

ŞERBAN *(exasperat) :* Ireno!... Ireno *i...*

IRENA *(din ce în ce mai satisfăcută):* Zadarnic, Şerbane!... *Finita la Commedia* nu *Da capo al fine,* cum sperai tu...

BONA *(care între timp a intrat pe uşa din stînga pentru a dispare pe una din dreapta, apare din nou în scenă cu o carte de vizită pe tăviţa după care Irena o ridică arătîndu-i-o apoi lui Şerban).*

ŞERBAN *(astupînd-o cu palmele amîndouă):* Nu, nu!... Mulţumesc. Nu mai vreau să cunosc pe nimeni... Nici pe Vladimir Trepteanu, nici chiar pe Şerban Nicoară... *(Se îndreaptă spre fotoliul de lîngă uşe, de pe care îşi ridică pălăria, mănuşile şi bastonul, exclamînd după ce sărută mîna Irenei.)* Adio, Ireno!

IRENA *(repetînd salută) :* Adio, Şerbane! *(Apoi oprindu-l cu un gest să iasă nu pe uşa din dreapta ci pe cea din stînga.)* Nu pe-acolo... Pe-aici... Doar n-ai vrea să te-ntîlneşti cu el, faţă în faţă... Parcă spuseşi că nu mai vrei să vă cunoaşteţi... *(După care Şerban iese; Irena se adresează Bonei, care rămăsese pe scenă aşteptînd răspunsul.)* Roagă pe domnul Trepteanu, să mă ierte că nu-1 pot primi astăzi... Spune-i că nu mă simt bine... că nici nu m-am coborît încă din pat...

BONA *(încîntată de răspunsul stăpînei):* Iertaţi-mă, coniţă... Dar tot aşa... exact i-aş fi spus şi eu domnului Trepteanu. *(După ce Bona iese, Irena îşi mai întoarce o dată capul spre uşa pe care a ieşit Şerban, apoi căzînd greoaie pe sofa, izbucneşte în lacrimi cu capul sprijinit între cele două palme.)*

ŞERBAN *(care nu ieşise decît s-aştepte plecarea lui Trepteanu pentru a pleca şi el pe aceeaşi uşe, cînd vede pe Irena plîngînd, îngenunche la picioarele ei exclamînd):* Ireno! Irena mea... scumpă şi nepreţuită comoară a vieţii mele... Iartă-mă!...

IRENA *(ridicîndu-şi capul dintre perne şi aplecîndu-l spre Şerban):* Ai să mai pleci vreodată, simpatica mea secătură *Da capo al fine ?*

ŞERBAN *(pocăit definitiv):* Nu, nu, nu! Niciodată... Otrăvitoarea mea floare de cucută. *Finita la commedia* noastră, abia acum începe cu adevărat! *(Irena îi apucă între palmele ei capul sărutîndu-l pe amîndoi ochii, în timp ce Bona se strecoară cu mîinile la ochi ca să nu vadă scena, de la uşa din dreapta spre uşa din stînga.)*

NOTE

Despre teatrul lui Ion Minulescu s-a scris prea puţin; în afara cronicilor dramatice, apărute în revistele vremii, lucrările de sinteză n-au consemnat activitatea de dramaturg a poetului. în *Istoria literaturii române contemporane* (1926—1929) a lui E. Lovinescu, în *Istoria literaturii române* a lui D. Murăraşu (1940), sau în *Istoria literaturii române de la origini pînă în prezent* (1941) a lui G. Călinescu dramaturgia sa este ignorată. Dealtfel situaţia dramaturgiei lui Minulescu se identifică, întru totul cu aceea a dramaturgiei noastre interbelice, rămasă ca recepţie critică, în stadiul de cronică teatrală. Lovinescu însuşi a renunţat la volumul programat şi dedicat „poeziei dramatice". Nu se poate spune că nu au existat şi articole de sinteză ca de exemplu cele semnate de Ion Marin Sadoveanu sau N. Davidescu, dar acestea sînt excepţii şi nu privesc ansamblul literaturii noastre.

Dar situaţia este şi mai simptomatică, în legătură cu Ion Minulescu: între 1921—1937 n-a putut fi sesizat caracterul simbolist al teatrului său; de-abia azi acest caracter ne pare evident. Se poate spune că, deşi numai o parte din piesele sale rezistă unui examen sever sau unei confruntări postume cu publicul, prin teatrul său poetul a contribuit la sincronizarea dramaturgiei noastre cu cea europeană.

Mai mult, Ion Minulescu a funcţionat ca director general al Artelor, din Departamentul Cultelor şi Artelor, din 24 noiembrie 1922 pînă în septembrie 1940 şi ca director delegat al Teatrului Naţional din Bucureşti din 1 aprilie 1926 pînă în 30 noiembrie 1928. Se găsea, cu alte cuvinte, implicat în viaţa teatrului românesc aprobînd repertoriile, scriind el însuşi piese de teatru, făcînd traduceri din teatrul simbolist (Maurice Maeterlinck, în special), publicînd articole teoretice asupra teatrului ca artă modernă,

semnînd săptămînal cronici dramatice. Insurgenţele lui Minulescu pentru inovarea repertoriului sînt comune cu ale altora ca de exemplu ale grupului „Poesis" animat de I. Marin Sadoveanu, ale grupului „Insula" susţinut de Ion Vinea şi de revista *Contimporanul* (1922) sau ca ale grupării „Atelierul" (1923) după Theâtre de *V*Atelier al lui Dullin.

Pentru cercetătorul (şi chiar pentru lectorul de azi) al operelor sale, cunoaşterea ideilor despre teatru ca artă şi ca divertisment superior devine o explicaţie a stilului său dramatic şi o posibilitate de a-i înţelege tentativa fundării unui teatru simbolist în România, într-o epocă de dilatare şi de difuziune a simbolismului în modernismul avangardist. Dacă în poezie Minulescu era un insurgent simbolist în 1908, dată la care nu apăruseră şcolile şi grupurile avangardiste cunoscute, insurecţia simbolistă din teatru, lansată între 1921 — 1928, după apariţia suprarealismului, a dadaismului şi mai ales după dizolvarea curentului simbolist, nu mai putea da naştere unei dramaturgii de şcoală.

Teatrul 1-a preocupat — ca text şi ca problemă teoretică — încă din studenţia pariziană cînd îşi anunţă în 1904 colaborarea la *Revista albă* din Geneva cu o comedie (semnînd M. Nirvan); în 1914 trimite Teatrului Naţional din Iaşi o traducere a *Mandragorei* lui Jean Lorrain (cf. *Versuri şi proză,* an. III, nr. 9, 1914, p. 287). Dealtfel despre Jean Lorrain scrie chiar un articol în 1906

în timpul războiului, refugiat la Iaşi, făcînd parte din redacţia ziarului de front *România,* dar şi mai tîrziu, scrie despre *Teatrul şi războiul* [2]. Dar primul articol teoretic consacrat teatrului apare sub formă de răspuns la ancheta revistei *Teatrul de mîine* (director Const. Rîuleţ) ce a apărut între 1918—1919 la Iaşi şi Bucureşti. Vorbind despre „teatrul de mîine" (an. I, nr. 12, 15. I. 1919) Minulescu răspunde răspicat şi la obiect, ca un specialist: „S-a prognosticat bunăoară teatrul lui Ibsen, teatrul lui Maeterlinck, teatrul lui Paul Claudel, teatrul lui Bernard Shaw, teatrul aşa-zis «bulevardier» francez, teatrul cu teză, teatrul cu foc bengal, teatrul cu lacrimi şi teatrul cu mai ştiu ce ingrediente de scenă. Fiecare şi-a etalat vastele sale cunoştinţe, nimeni însă n-a avut curajul să afirme că teatrul de mîine va fi *acesta* şi nu *celălalt.* Şi cu toate acestea teatrul de mîine există ..."

Ca să definească *teatrul de mîine,* Minulescu defineşte teatrul de totdeauna, deci teatrul ca artă, deşi ii neagă disimulat această apartenenţă categorială: „Teatrul nu este propriu-zis o artă. El nu este nici literatură, nici pictură decorativă, nici figură oratorică. El este pur şi simplu meşteşugul de a aco-

[1] *Moartea lui Jean Lorrain,* în *Viaţa literară,* nr. 26, 25. VI. 1906, p. 5, semnat I. Nirvan.

[2] *România literară,* an. I, nr. 30, 1939.

moda frumosul altor arte cu bunul-simţ al vieţii de toate zilele, de imaginea căreia teatrul n-ar trebui să se îndepărteze o singură clipă..." Teatrul ar fi „ceva mai puţin complicat", ceva „mai mult înrudit cu viaţa comună", ar fi „desfăşurarea fatală a vieţii cu întîmplările ei neprevăzute". Şi aici răspunsul devine concludent: „Teatrul de mîine nu poate fi decît acelaşi teatru de ieri, în care însă se poate recunoaşte viaţa noastră, fără nici o pregătire specială, fără nici o sforţare intelectuală şi aproape fără nici o îngrădire de subiect. Restul este teatru de sezon, teatru de modă, teatru de tranzacţie cu vremea sau mai bine-zis cu oamenii vremii."

Tema este reluată cu ocazia prezentării piesei sale *Manechinul sentimental:* „In teatru, mai ales, subiectele sînt foarte reduse. Ceea ce face varietatea pieselor este numai dioptria autorului. Un lucru banal se pretează la înfăţişări artistice infinite. Un lucru extraordinar însă este de cele mai multe ori, prin esenţa lui, teatru, astfel că nu merită să mai fie adus pe scenă. *Prea mult teatru deformează viaţa* (sublinierea noastră E.M.). Şi eu cred că teatrul trebuie să se suprapună pe viaţă ca o haină perfectă pe corpul unui om care ştie cum s-o poarte." [1]

Pe alt plan, teatrul lui Ion Minulescu este autobiografic, aşa cum mărturiseşte Claudiei Millian: „Pentru mine, a sta faţă în faţă cu eroii mei din diferitele mele opere dramatice, este cea mai plăcută distracţie din viaţa mea intimă[...] In varietatea lor nu mi-a plăcut să văd decît diferitele ipostaze ale propriei mele personalităţi umane." Autorul, cu un ton pirandellian, declară că nu şi-a lăsat personajele să-şi facă de cap, ţinîndu-le sub „controlul strict şi pedagogic" al propriei sale personalităţi artistice. Autorul nu s-a pus ia remorca eroilor săi. „De un singur lucru le-am permis să se bucure toţi deopotrivă. Un lux dealtfel nevinovat, care nu-mi şifona cu nimic amorul meu propriu de autor dramatic — luxul de a se da în spectacol după împrejurări, dar numai sub diferite măşti de carnaval. Numai aşa am reuşit să le procur impresia că adevărata raţiune a existenţei lor, nu este decît o simplă exibiţie de pieroţi şi arlequini la un bal mascat şi nu o jalnică eternizare a unor îngeri standardizaţi, cu care cioplitorii în piatră împodobesc monumentele funerare." [2]

Textul devine o pledoarie pentru un teatru simbolist, un teatru impresionist prin esenţă, un teatru-joc inteligent şi desigur, liric. Pledoarii pentru simbolism în teatru întîlnim şi în articolele sale publicate în special în ziarul *Viitorul* (în redacţia căruia lucra), înainte de primul război mondial.

[1] După Paul I. Prodan, *Teatrul românesc contemporan,* (1920—1927), Bucureşti, 1927, p. 165.

[2] Claudia Millian, *Cartea mea de aduceri aminte,* Editura Cartea romaneasca, 1974, p. 426-428.

Atrage atenţia articolul despre *Shakespeare şi Maeterlinck, de la „Hamlet" la „L'oiseau bleu"* [1], în care cei doi mari dramaturgi sînt caracterizaţi ca afini: „Deşi aproape trei sute de ani îi despart, între teatrul unuia şi a altuia există atîta afinitate, că astăzi, după ce parcurgem întreaga gamă de genuri dramatice pe care anii le perindă din autor în autor, Shakespeare şi Maeterlinck ne apar ca cei mai desăvîrşiţi reprezentanţi ai aşa-zisului *Theâtre de pensee"*.

După Minulescu singurul traducător care 1-a înţeles pe Shakespeare a fost simbolistul Maeterlinck, tîlmăcitor al lui *Macbeth.*

Ca să critice teatrul contemporan scrie despre „teatrul sub cerul liber" cerînd utilizarea Arenelor romane[2], ca să evidenţieze superficialitatea regizorilor scrie despre „teatrul antic", *Electra* la Naţional [3] sau despre *Teatrul în secolul al XlX-lea.* [4]

Conceptul de teatru simbolist e criticat de Ion Marin Sadoveanu ca fiind — deducem noi azi — un concept neviabil, ducînd la un fel de „teatru de citit".

Dar legăturile lui Ion Minulescu cu teatrul sînt înnăscute: şi-a jucat cu un răsunător succes, în regie proprie, poeziile. Mulţi comentatori ai operei sale poetice se întreabă dacă nu cumva seducţia minulesciană care a străbătut o întreagă epocă se datoreşte în primul rînd acestei prezentări dramatice. Lucrul este valabil numai pentru accelerarea debutului, pentru că poezia sa ar fi pătruns şi fără să fie jucată. Dar nu e mai puţin adevărat că „declamabilă în esenţa ei, poezia lui se adresa unei *mulţimi* de cititori. Sălile publice aşadar, nu interiorul particular o favorizau. Şi nimeni n-o recita ca autorul care era cel mai propriu actor al atitudinilor şi gesturilor ei. în Ion Minulescu sub costumaţia modernă, vestimentară ca şi poetică,[...] trăia unul din acei poeţi itineranţi ai Europei evului de mijloc, nu un trubadur sau un truver, ci un «juglar », cum i se zicea în Spania, sau «jongleur>\ în Franţa, care-şi căuta ascultătorii în piaţa oraşelor şi la domiciliu, uimindu-i deopotrivă în ceea ce ştiau pe dinafară şi improvizau, cu rostirea frumoasă şi evoluţia scenică, desfătîndu-i în sfîrşit, cu genul literar de epocă al poeziei şi prestidigitaţiei." [5]

Ion Minulescu îşi concepea ieşirile pe teren ca un turneu teatral: „Noi scriitorii care nu sîntem decît salariaţii propriei noastre imaginaţii, nu

[1] *Viitorul,* an. IV, nr. 304, 13. II. 1910, p. 1-2.
[2] *Viitorul,* an. IV, nr. 880, 3. V. 1910, p. 1-2.
[3] *Viitorul,* an. IV, nr. 820, 1. III. 1910, p. 1 — 2 şi în *Românul,* nr. 43, 13. VI. 1914, p. 1.
[4] *Teatrul de mîine,* an. I, nr. 12, 15. I. 1919, p. 94.
[5] Vladimir Streinu, *Ion Minulescu — 85 de ani de la naşterea poetului,* în *Gazeta literară,* XIII, 2, 13 I. 1966, p. 1, 6.

înţelegem să ne petrecem zilele de vacanţă altfel decît în acest *vagabondaj cultural,* recitind versurile noastre".[1] în aceste *turnee* literare poetul era centrul atenţiei, era actorul protagonist.

între 1920—1937 Ion Minulescu a făcut cronică dramatică săptămînală. Activitatea de *critic dramatic* este paradoxală faţă de concepţiile sale despre critică în genere, refuzînd să-şi exprime adesea opinii faţă de operele literare: „... N-am făcut critică de teamă să nu trec drept un scriitor ratat. Fiindcă ce sînt criticii altceva decît scriitori mai mult sau mai puţin inteligenţi, care dîndu-şi seama că Dumnezeu nu le-a dat harul de a fi creatori se răzbună cicălind pe adevăraţii scriitori ..." [2]

A publicat cronici dramatice în *Sburâtorul* (1922), *Flacăra* (1922), *Viitorul* (1910-1916), *Românul* (1914-1915), *România nouă* (1920-1921), *Dimineaţa* (1937), *România literară* (1939), *Teatrul de mîine* (1919). Cronicile lui Ion Minulescu comentează aproape toate piesele de teatru jucate în Bucureşti între 1910—1916 şi 1920—1922; cronicarul se ocupă de regie, de text, de jocul actorilor; în unele foiletoane face comentarii asupra deschiderii stagiunii, asupra premierelor, ia interviuri. Unele cronici au aspect de pamflet ca aceea dedicată lui Davila, altele sînt direct pledoarii pentru teatrul original (de reţinut cronicile la piesele autorilor simbolişti A. Bataille şi Mirbeau în primul rînd).

Ca autor dramatic Ion Minulescu debutează în stagiunea 1920/1921 a Teatrului Naţional din Bucureşti cu *Pleacă berzele* şi *Lulu Poppescu,* apărute în volum în acelaşi an. în 1924 se joacă *Omul care trebuia să moară* (Teatrul Companiei soţilor Bulandra) apărută în volum de-abia în 1939. Au urmat: *Manechinul sentimental* (1926), *Allegro ma non troppo* (1927), *Amantul anonim* (1928), *Porumbiţa fără aripi* (1931), *Nevasta lui Moş Zaharia* (1937). într-un interviu din 1921 anunţa comedia *Urmaşii lui Teofrast,* al cărei text s-a pierdut[3].

în reviste au rămas cîteva „proverbe dramatice" sau piese într-un act pe care autorul intenţiona să le publice în volum. *Cînd doi se ceartă, Propilee literare,* II, nr. 21, 15 ianuarie 1928, p. 5—13; *Finita la commedia sau Da capo al fine ?, Familia,* nr. 6 — 7 — 8, 1941, p. 33 — 49; *Rona del Rio, Familia,* nr. 3-4, 1943, p. 17-41.

Ca traducător, Ion Minulescu a abordat în special teatrul simbolist pentru care a şi militat prin articole; autorul preferat e Maurice Maeterlinck.

[1] *Convorbiri cu Ion Minulescu — între două trenuri,* în *Fapta,* an. I, nr. 10, I-VI, 1930, p. 2.
[2] Interviu în *Rampa* din 6 mai 1935.
[3] Cf. Programul de sală al Teatrului Naţional, stagiunea 19ZU—îyzi.

Sora Beatrice, miracol în trei acte de Maurice Maeterlinck, a apărut direct în volum, în „Biblioteca pentru toţi", nr. 862, Bucureşti, 1914. Ca spectacol a fost prezentat, în premieră, la Teatrul Naţional din Craiova, sub directoratul lui Emil Gârleanu, cu următoarea distribuţie:

Fecioara / Sora Beatrice	Fany Rebreanu
Stareţa	Mia Theodorescu
Sora Eglantina	Lucia Braborescu
Sora Clemenţa	Stela Poenaru
Sora Felicia	Elena Nebunelii
Sora Balbina	Ecaterina Dumitrescu
Sora Reghina	Alexandra Martinovici
Preotul Paraclisului	Romald Bulfinski
Prinţul Bellidor	Teodor Călin

Claudia Millian ne dă relaţii asupra montării piesei la Constanţa în regia de stil reinhardian a lui Ion Marin Sadoveanu cu Marietta Anca în rolul principal.[1]

Sora Beatrice s-a jucat şi în Bucureşti în regia lui Victor Bumbeşti, decorurile lui Traian Cornescu, muzica lui Marcel Botez, sculptura de Ion Jalea.

Minunea Sfîntului Anton de acelaşi autor, apare în buletinul lunar *Ceti-ţi-măt,* anul I, nr. 2, ianuarie 1922, p. 112—127; traducerea este semnată I.M. şi este efectuată după ediţia franceză din 1920. Ilustraţiile la text aparţin lui I. Teodorescu-Sion. în acelaşi an, Ion Minulescu depune traducerea şi la Teatrul Naţional din Bucureşti (cota 95, Biblioteca T.N., 52 pagini dactilografiate) spre a fi jucată; din arhiva teatrului nu reiese că a fost programată în acel an şi nici mai tîrziu.

Printre manuscrisele inedite conservate în arhiva „Ion Minulescu", am descoperit o traducere efectuată de poet în 1913, după originalul francez, La *Maison de danse* de Noziere şi Charles Muller, după un roman de Paul Roux. Caietul ce conţine manuscrisul este legat în creton vărgat, după moda simbolistă a legăturii de carte, moda impusă la noi de Minulescu.

Teatrul lui Ion Minulescu, cu excepţia a două titluri *Pleacă berzele* şi *Manechinul sentimental* apărute în volumul II, *Scrieri,* E.P.L., 1966, nu a fost publicat în ultimele decenii. Ediţia de faţă cuprinde o selecţie reprezentativă a dramaturgiei lui Minulescu, reţinînd tot ceea ce poate interesa istoria literară. Sumarul este astfel alcătuit: o secţiune mare ce cuprinde piesele publicate în volume, în afara a două titluri *(Porumbiţa fără aripi* şi *Nevasta lui Moş Zaharia)* şi o *Addenda* unde apare o piesă rămasă în periodice *Finita la commedia sau Da capo al fine ?* Celelalte lucrări cu un caracter facil, uneori chiar licenţios nu şi-ar găsi locul în ediţia noastră.

[1] Claudia Millian, *op. cit.,* p. 430.

Piesele de teatru sînt reproduse în ordine cronologică, luîndu-se în consideraţie data publicării în volume, cu o singură excepţie. Este vorba de *Ciracul lui Hegesias sau Omul care trebuia să moară,* jucată la Teatrul Naţional în 1924 şi publicată în volum în 1939. Am optat pentru plasarea ei în anul 1924 pentru a avea în felul acesta o imagine cît mai exactă a evoluţiei teatrului lui Minulescu.

Menţionăm că reproducerea textelor s-a făcut după textele publicate (neexistînd în toate cazurile manuscrise), respectîndu-se principiile de transcriere consemnate în *Nota asupra ediţiei* din volumul I.

p. 7 PLEACĂ BERZELE

Apare în volum, la Editura „Viaţa românească", librăria Alcalay, Bucureşti, 1921, 88 pagini, cu o copertă ilustrată de Iser. Piesa este scrisă în 1914 şi este dedicată lui Iancu Păucescu, directorul Domeniilor statului din Dobrogea, care angajase în 1906 pe Dimitrie Anghel şi pe Ion Minulescu ca funcţionari ai Domeniilor la Constanţa. Dealtfel, dedicaţia face aluzie la acest lucru iar acţiunea se petrece în Constanţa acelei epoci. Textul se integrează în tematica *Romanţelor pentru mai tîrziu* (1908).

Premiera a avut loc în seara zilei de 10 ianuarie 1921, pe scena Teatrului Naţional din Bucureşti, sub directoratul lui Victor Eftimiu, în regia lui Vasile Enescu, cu următoarea distribuţie:

Mihnea Dornescu	Aristide Demetriade
Radu Majoreanu	Victor Antonescu
Jean Roboiu	Ion Livescu
Doctorul	Ion Morţun
Irena Majoreanu	Ana Luca
Elena Roboiu	Elena Nicolaescu-Buda
O Doamnă	Charlotta Brodier
O servitoare	Manoliu
Un servitor	V. Romano

Piesa s-a mai jucat la Iaşi în august 1943.

•

Printre cronicile dramatice apărute sînt menţionabile cele semnate de Liviu Rebreanu, Paul Prodan, N. Davidescu.

în *Sburătorul,* an. II, nr. 37, 22ianuarie 1921, p. 175—176, Liviu Rebreanu face o comparaţie între poetul şi dramaturgul Minulescu: *„Pleacă berzele*

au descoperit un autor dramatic. Dintr-o anecdotă subţire d. Minulescu a ştiut să alcătuiască trei acte închegate, gradate, culminate [...]. Ceea ce poetul a adus din bagajul său literar în *Pleacă berzele* este o poezie parfumată, vibratoare, în care se învăluie toată piesa şi care-i dă o pecete deosebită..."

Paul Prodan discută piesa mai ales ca realizare scenică, subliniind originalitatea *dialogului* teatral: „Iată tema d-lui Minulescu. Temă discutabilă, fireşte. Verosimilă pentru mulţi. Acceptată, ori nu tema, piesa e scrisă de un literat fin şi cult şi ca atare e interesantă şi ca desfăşurare a acţiunii şi mai cu seamă ca frumuseţe de stil. Dialogul de teatru există, e viu, se încheagă, are înălţimi, poartă asupra spectatorului şi ceea ce e mai mare merit — scriu aceasta pentru potrivnicii temei d-lui Minulescu — e cîţ se poate de adevărat în situaţiuni neverosimile. D. Minulescu îşi dă toata silinţa să-şi motiveze subiectul; reuşeşte pe deplin să-şi creeze atmosfera lăsînd — mi se pare — neprecizat studiul amănunţit al caracterelor." [1]

N. Davidescu subliniază modernismul pozitiv al piesei în raport cu versurile: „... Nu sînt un admirator necondiţionat al poeziilor d-lui Ion Minulescu [...]. Nici una din aceste particularităţi discutabile nu micşorează impresia de artă înaltă pe care o culegi din drama modernă *Pleacă berzele,* izvorîtă dintr-o inspiraţie selectă, întreţesută de firele de aur ale unei cugetări originale şi limpezi, tratată cu îndemînarea de dialog a unui vechi cunoscător în tainele stilului de teatru şi cu grija literară a scriitorilor de rasă ..." [2]

în ziarul *România nouă,* Ulyse (probabil Alfred Moşoiu) scrie despre piesă în nr. 7 din 13 ianuarie 1921, p. 2; sub aceeaşi semnătură şi în aceeaşi publicaţie apare în nr. 10 din 17 ianuarie 1921 articolul *Minulescu — autor dramatic.*

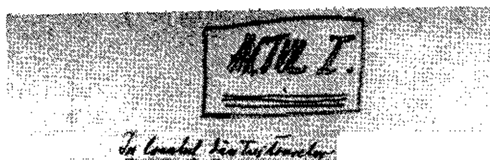
p. 67 LULU POPPESCU

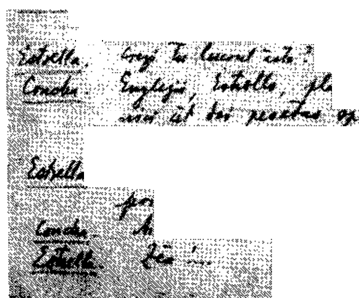
Apare direct în volum, în Editura „Viaţa românească", librăria Alcalay, Bucureşti, 1921, 48 pagini, cu o copertă semnată de Iser. Piesa este scrisă în refugiu, la Iaşi, după armistiţiul din 1917, şi este dedicată lui Alecu Mavrodi, ziarist şi om de teatru.

[1] Paul I. Prodan, *Teatrul românesc contemporan,* (1920—1927), Bucureşti, 1927, p. 155-158.
[2] *Flacăra,* nr. 22, 16 martie 1921.

Ion Minulescu la biroul său de la Ministerul Artelor, în 1937

Dănţuitoarea de Noziere (traducere de Ion Minulescu, manuscris inedit — colecţia „Ion Minulescu")

Premiera are loc în seara zilei de 10 ianuarie 1921, la Teatrul Naţional din Bucureşti, sub directoratul lui Victor Eftimiu, în regia lui Vasile Enescu, cu următoarea distribuţie:

Lulu Poppescu	Marioara Zimniceanu
Adrian, poet	Aurel Atanasescu
Ornescu, ziarist şi cronicar artistic	A. Critico
Zădărniceanu, student în filozofie	Gr. Mărculescu
Papino, pictor	Ion Mânu
Jenică Poppescu, mare proprietar	V. Duţulescu
Un băiat de prăvălie	V. Lascu

De reţinut cronicele lui Liviu Rebreanu şi Paul Prodan.

Liviu Rebreanu o consideră un badinaj literar: „*Lulu Poppescu* e o comedioară spirituală şi amuzantă, o fixare a boemei române, şarjată puţin, dar interesantă şi vie. [...] Momentul trăieşte în fiecare replică".[1]

Aproape aceeaşi caracterizare apare şi în cronica lui Paul Prodan: „*Lulu Poppescu* e o schiţă teatrală care reprezintă un crîmpei din viaţa boemilor noştri [...] Scrisă cu multă vervă, cu un humor sănătos şi jovial, a fost jucată într-un chip prea şarjat".[2]

în ziarul *România nouă* nr. 7 din 13 ianuarie 1921, sub semnătura Ulyse, ste evidenţiat modernismul piesei.

p. 97 CIRACUL LUI HEGESIAS SAU OMUL CARE TREBUIA SĂ MOARĂ

Apare direct în volum, în 1939, la „Imprimeriile Adevărul, S.A.", Bucureşti, 124 p.

S-a jucat pentru prima dată în februarie 1924 la Teatrul Companiei soţilor Bulandra avînd următoarea distribuţie:

Pierrot Sălceanu	Tony Bulandra
Matei Penescu	Enescu [?]
Tudorache, servitor	V. Maximilian
Doctorul	Delvechio [?]
Damiana Sălceanu	Lucia Bulandra
Zuzu Persileanu	Elwas [?]
Florica — servitoare	Liana Constantinescu

[1] *Sburătorul,* an. II, nr. 37, 22 ian. 1921, p. 176.
[2] Paul Prodan, *op. cit.,* p. 158.

Scarlat Froda analizează spectacolul cu severitate, vorbind de un fel de divorţ între public şi teatrul *sintetic* promovat experimental de Minulescu: „Nedumerirea publicului în ce priveşte tratarea piesei e foarte explicabilă. Pierrot nu apare în actul I. Ni-1 închipuim cum ar trebui să fie: senzual, cuceritor, cinic, brutal şi decisiv. In al doilea îl vedem îndrăgostit, sentimental şi romantic. O contrazicere ce ne derutează opinia ce singuri ne-am făcut-o [...] Jocul e interesant dar cere imaginaţie din partea spectatorului, ca să poată înlocui evoluţia sentimentală, peste care autorul a trecut intenţionat. Publicul care frecventează teatrul nu e obişnuit cu un proces de reconstrucţie aşa de delicat..."[1]

Paul Prodan consideră piesa o construcţie specific minulesciană, scrisă de un simbolist cu „suflet pătimaş de intelectual fin, de ironistul cinic, de observatorul just..." care are o concepţie anume despre teatru: „Pentru dînsul [Ion Minulescu] nu există un gen teatral: comedie, dramă, tragedie, fiecare cu legile lui. Minulescu răstoarnă hotarele care despart fiecare gen; amestecă drama cu comedia, tragedia cu drama, pentru a pune în dificultate pe acei care ar vrea să-i eticheteze opera. Unii au botezat-o tragicomedie ...[2]

p. 157 MANECHINUL SENTIMENTAL I

Apare direct în volum, Editura „Cultura Naţională'', Bucureşti, 1926, 141 pagini, dedicată Marioarei Voiculescu, actriţa care a deţinut rolul principal.

Premiera are loc în seara zilei de 8 ianuarie 1926, la Teatrul Naţional din Bucureşti, în regia lui Paul Gusty, sub directoratul lui Corneliu Moldovanu, cu decorurile lui Traian Cornescu, cu următoarea distribuţie:

Radu Cartian . . . . N. Bălţăţeanu
Sandu Răceanu . . . . C. Stăncescu
Bazil Ionescu-Potopeni . . . . I. Sîrbu
Jeana Ionescu-Potopeni . . . . Marioara Voiculescu
Muchi Santorino . . . . Aura Radovici
Florica . . . . Valentina Popovici

Piesa a fost tradusă în limba maghiară de Kâdâr Imre în 1931: *A Szerelmes Probdbaba*, Cluj, 72 pagini.

[1] Scarlat Froda, *însemnări teatrale*, în *Adevărul literar si artistic*, an. V, nr. 167, 17 febr. 1924, p. 8.
[2] Paul Prodan, *op. cit.*, p. 158—164.

într-o scrisoare trimisă autorului din Roma la 24 decembrie 1928 semnată de Th. Solacolu (păstrată în arhiva familiei) se vorbeşte de traducerea piesei în Italia de către Alfredo Grillo. Piesa nu s-a jucat deoarece Claudiu Isopescu, directorul Şcolii române din Roma, s-a opus, nefiind de acord cu transpunerea textului în versiunea italiană, recomandînd un alt traducător.

La Buenos Aires, Camelia Mancei traduce piesa în 1947 şi o publică în *El Mundo*, „diario ilustrado de la manana", numărul din 25 mai 1947, sub titlul *Comedias Romanos.* în această traducere comedia s-a jucat „en la Casa del Teatro" din Buenos Aires.

Cu ocazia reprezentării piesei la Teatrul Naţional din Bucureşti, Ion Marin Sadoveanu are prilejul să facă o analiză a stilului de teatru cultivat de Minulescu — stil pirandellian — (idee comună cu aceea a lui E. Lovinescu), în ciclul *Drama şi Teatrul*, din revista *Gîndirea;* concluzia teatrologului pledează pentru evidenţierea originalităţii lui Minulescu. Ion Marin Sadoveanu reţine în plus şi evoluţia mentalităţii dramatice a autorului de la teatrul simbolist la teatrul cu implicaţii sociale, de la teatrul de citit la teatrul de reprezentat:

„[...] S-a vorbit cu ocazia acestei drame de *factura* pirandelliană [...] Influenţa e de netăgăduit ca idee. Dar de aici pînă la faptul anume, că atît de personal construită piesa lui Minulescu este numai o reeditare a unui alt model, mai e o cale lungă ... A voi să vezi în acest material minulescian, pentru genurile obiective, epică şi dramă, liniile netede ale diferitelor tendinţe, cred că ar fi o cale greşită de interpretare, deoarece Minulescu nu e un poet social, după cum nu e nici un călător pasionat pentru ţinuturile pur sufleteşti. Pentru temele literaturii sale obiective, Minulescu e pur şi simplu un observator fantezist, alambicînd tot ce vine din afară într-o singură atitudine, construind apoi panouri decorative, în ale căror fisuri se ajută, de cîte ori nevoia o cere, de procedeele sclipitoare ale liricei sale. E O tehnică specială a personalităţii sale, în care e greu să drămuieşti şi mai ales să etichetezi. Poezia lui e socială, într-atît cît această observaţie socială îi serveşte de materie primă. în laborator însă ea se poate transforma la infinit, fiindcă ea nu poartă interesul autorului, care e aiurea [...]. Pe p idee pirandelliană — şi o idee poate fi folosită de oricine — Minulescu urzeşte o comedie care în caierul ei duce fire strălucitoare din toate posibilităţile sale. Ca tehnician, a izbutit să creeze o scenă pe cît de grea, pe atît de absolută: scena de convingere din actul al II-lea. De la meşteşugitul Curei-, care a făcut operă de virtuozitate în *La Danse devant le miroir*, nu mi-a fost dat să văd ceva mai abil, mai frumos şi mai ales, mai teatraliceşte scris."[1]

[1] *Gîndirea*, an. VI, nr. 1, 1926.

Şi Paul Prodan subliniază originalitatea piesei: „Există pare-se, o rivalitate între autorul dramatic Minulescu şi romancierul Minulescu. [...] Factura piesei *Manechinul sentimental* este cît se poate de originală, deşi — mărturiseşte dl. Minulescu — subiectul este de o banalitate exasperantă".[1]

p. 215 ALLEGRO MA NON TROPPO

A apărut direct în volum, în 1927, în Editura S.A.D.R. (a Societăţii autorilor dramatici români, la a cărei întemeiere Ion Minulescu a contribuit), 25 pagini.

S-a jucat în premieră în seara zilei de 30 martie 1927, la Teatrul Naţional din Bucureşti,, în regia lui Victor Bumbeşti cu următoarea distribuţie:

Ion Marian	A. Pop Marţian
Titu Micşoreanu	Ion Sîrbu
Domnul Cuţui	Ion Morţun
Zaharia	V. Romano
Un jandarm rural	Ene Miu
Cocuţa Micşoreanu	Marioara Zimniceanu
Doamna Noemi	Toto Ionescu
Florica, servitoare	Nelly Andreescu

în 1934, comedia s-a jucat la Bratislava, în traducerea Suzanei Dovalova, o iubitoare a literaturii române. (A tradus *Ion* de Liviu Rebreanu şi *Rusoaica* de Gib I. Mihăescu.) într-o scrisoare din 13 noiembrie 1934, păstrată în arhiva familiei, autorul este informat de traducătoare în legătură cu mersul repetiţiilor. Printr-o altă scrisoare, din 23 decembrie 1935, dr. Jindra Huscova, profesoară la Universitatea din Bratislava, elevă a lui Ovid Densusianu şi Nicolae Iorga, dă relaţii asupra premierei.

Ecouri în presă asupra premierei de la Bucureşti: B.C. [ecropide] în *Universul literar*, nr. 14, din 13 aprilie 1927, p. 223 şi Ion Marin Sadoveanu în *Gîndirea*, VII, nr. 4, aprilie 1927, p. 58. Cecropide subliniază tehnica dialogului minulescian iar Ion Marin Sadoveanu colaborarea dintre personajele odată create şi autor:

„în fiecare an ce trece Ion Minulescu deschide cu ritualul obişnuit încă un oblon din tripticul său dramatic anunţat: *Manechinul sentimental, Allegro ma non troppo* şi *Amantul anonim* (în manuscris). [...] Nu e povestea unui rege mare şi nici a unui şir de regi pe care istoria şi o dramă să nu-i

[1] Paul Prodan, *op. cit.*, p. 165—168.

poată cuprinde, nu e nici succesiunea unor idei mame care să se germineze una pe cealaltă. E mai de grabă o obsesie, e un laitmotiv anecdotic în care se toarnă o urzeală de suflete, motiv cu totul interesant pentru vitalitatea lui pe care o dovedeşte, atît din punct de vedere al autorului cît şi al publicului. De două ori pînă acuma principala îndeletnicire a personajelor minulesciene ni s-a arătat a fi construcţia unei piese de teatru. Trilogia aceasta, cînd va fi gata, va figura ca o cronică a colaborărilor."

Paul Prodan explică piesa printr-o raportare la trei predecesori: „Dl. Ion Minulescu ne-a apărut în *Allegro ma non troppo* ca avînd trei predecesori sau trei modele. Unul este Pirandello de la care a luat paradoxul vieţii, amestecul visului cu realitatea; celălalt este Bernard Shaw care i-a servit de model în felul umoristic cum priveşte viaţa şi-n acea bufonerie care este în fond o mare dramă: bufoneria ce se ascunde sub actele omeneşti cele mai grave. *Allegro ma non troppo* a avut şi un al treilea model: pe dl. Ion Minulescu însuşi..."[1]

283 AMANTUL ANONIM

Apare direct în volum, Editura „Ramuri" Craiova, 1928, 112 p. într-o ediţie de lux, cu textul în două culori, cu schiţa decorurilor şi cu o fotografie a Marioarei Voiculescu, în rolul actriţei care joacă pe Dona Sol.

Primul spectacol a avut loc în seara zilei de 18 ianuarie 1929, în regia lui Soare Z. Soare, sub directoratul lui Liviu Rebreanu, cu următoarea distribuţie:

Necunoscutul care se dă drept Don Juan	N. Bălţăţeanu
Actorul care joacă pe Don Juan	Gr. Mărculescu
Directorul teatrului	Victor Antonescu
Un bancher	Ion Morţun
Un critic dramatic	C. Stănescu
Un autor dramatic	Ion Finteşteanu
Regizorul	Ion Ulmeni
Un client bătrîn	A. Marius
Un client tînăr	I. Frumuşani
Un actor tînăr	Nicolae Brancomir
Un pompier	D. Grigoriu
Un portar de hotel	N. Săvulescu

[1] Paul Prodan, *op. cit.*, p. 169—171.

Un chelner	V. Romano
Actriţa care joacă pe Dona Sol	Marioara Voiculescu
O doamnă elegantă	Didi Teodorescu
Garderobiera	Gaby Danielopol
O bonă	Dorina Demetrescu

Piesa a avut succes, dar pentru că avea personaje din lumea teatrului şi se făcuseră, probabil trimiteri la actori, regizori, critici etc, pe care publicul i-ar fi recunoscut în substanţa pamfletară a comediei, a provocat discuţii şi interpretări extraliterare; în consecinţă Minulescu trimite lui Liviu Rebreanu, director al teatrului, un protest. Scrisoarea se află în colecţia de manuscrise a Bibliotecii Academiei, la cota ms. C 143819.

„Domnule Director,

în urma discuţiilor iscate de reprezentarea piesei mele, *Amantul anonim,* pe scena Teatrului Naţional din Bucureşti — discuţiuni care, deocamdată, nu pot duce la nici un rezultat, dat fiind reaua credinţă a celor ce le-au provocat, şi avînd în vedere că în situaţia mea de funcţionar al statului nu pot lua atitudinea pe care o socotesc nimerită faţă de aceia care mă dăunează în calitatea mea de autor dramatic, vă rog să binevoiţi a dispune scoaterea piesei mele de pe afiş, rămînînd ca timpul şi majoritatea opiniei publice să-şi spună cuvîntul atunci cînd spiritele se vor potoli şi piesa mea, *Amantul anonim,* va putea fi judecată numai din punct de vedere artistic,

Ion Minulescu."

Amantul anonim ca şi *Allegro ma non troppo* sau ca *Manechinul sentimental* foloseşte o tehnică pirandelliană, urmărind în primul rînd efecte comice. La Pirandello comicul este subsidiar, principală fiind viziunea gravă asupra vieţii, asupra lumii moderne, cu implicaţii existenţiale şi cu sentimentul că *artificialitatea* şi *convenţionalismul* din societatea burgheză sînt principalele coordonate prin care această societate poate fi definită. La Minulescu este scos în evidenţă acelaşi lucru dar cu alte scopuri; teatrul său, în ipostază pirandelliană, devine un motiv de divertisment maliţios.

E. Lovinescu, în *Istoria literaturii române contemporane (1937),* considera evidentă influenţa lui Pirandello în teatrul minulescian, darrămîneala o simplă afirmaţie. Autorul *Romanţelor pentru mai tîrziu* foloseşte în mod creator aici aşa-zisul *teatru uşor,* de mare succes în Franţa şi Italia, raportînd totul la confuzia viaţă-teatru, aşa cum apropiase şansoneta de meditaţia simbolistă.

Amantul anonim, cel puţin prin actul I, este o operă ce stă în picioare şi azi, contribuind la citadinizarea teatrului românesc. Personajele, numite generic (Necunoscutul, Actriţa, Bancherul etc) ne duc cu gîndul la teatrul expresionist; poezia galantă a primului act e un moment reuşit de teatru simbolist, de sorginte romantică.

Tehnica «confuziei între viaţă şi teatru, utilizată în trei comedii succesive, duce, din păcate, la repetarea unor scheme dramatice şi la stereotipizarea efectelor. Din punct de vedere tehnic, prin *Amantul anonim,* dramaturgul ajunge la virtuozitate. Conceptul de Don Juan, gîndit dramatic de Ion Minulescu, e un moment de emoţie specific feminină. Unii autori dramatici au făcut din existenţa lui Don Juan o problemă psihologică; Ion Minulescu a realizat un simplu rebus sentimental, un fel de *romanţă policromă.*

Printre manuscrisele rămase în arhiva „Ion Minulescu" se află o versiune autografă inedită a piesei, efectuată — se pare — în vederea retipăririi. Manuscrisul, în creion, cuprinde 81 de pagini, format caiet, pe hîrtie groasă de desen. Pe verso-ul unor pagini sînt desenate corpuri şi figuri geometrice şi sînt semnaţi elevi de liceu, ceea ce ne face să credem că hîrtiile au aparţinut Claudiei Millian-Minulescu, care era, pe atunci, profesoară de desen. Faptul că pe prima pagină a manuscrisului apare precizarea: „Reprezentată pentru prima oară pe scena Teatrului Naţional din Bucureşti, în seara de vineri 18 ianuarie 1929, cu următorii interpreţi" (urmează distribuţia), ne determină să afirmăm că versiunea este ulterioară publicării în volum şi reprezentării ei.

Textul manuscris diferă de cel publicat, mai ales în final, unde, în actul al III-lea, scena a IX-a este substanţial îmbogăţită şi se adaugă încă o scenă, a X-a. Modificările din final, unde avem de a face cu un *text nou,* cît şi micile variante stilistice ne duc la concluzia că noua versiune a fost elaborată — probabil — după 1936, în faza de autohtonizare a inspiraţiei lui Minulescu şi de căutare a unor efecte groteşti.

Autohtonizarea este evidentă prin lexic şi localizări: Don Juan este din Curtea-de-Argeş, Doamna din scena a IX-a este fiică de „cheristigiu", cu o tipologie postcaragialescă, cu un vocabular păstos şi distinct bucureştean.

O primă modificare este subtitlul piesei, „grotescă în trei acte" ; a doua modificare e ordinea personajelor, în distribuţie: după Directorul teatrului sînt prezentate, în textul nou, personajele din aceeaşi sferă profesională (un actor tînăr, un autor dramatic, un critic dramatic, regizorul) şi apoi personajele din afara teatrului (un bancher, un bătrîn client de cafenea etc). Schimbarea cea mai importantă din lista personajelor e eroina principală, *Actriţa,* care nu mai joacă pe Dona Sol ci pe Dona Elvira.

în textul nou sînt modificate unele replici, prin îngroşarea pastei verbale: *„Aoleo\"* în loc de *„Ah"*; „Ieri seară *nu fuse* la fel", în loc de „Nu *era* la fel"; „Nu este cine ştie ce *mare scofală"*, în loc de „cine ştie ce"; „Chiar dacă ai talent *cu carul"*, în loc de „Chiar dacă ai talent" etc.

Dar modificarea esenţială o constituie finalul, care devine mai dramatic, mai aplicat reprezentării. Modificările fac dintr-o comedie spumoasă şi ludică, sugestiv simbolistă, o comedie grotescă. Reproducerea finalului ilustrează cu prisosinţă acest caracter.

SCENA IX

Aceiaşi, Necunoscutul, Doamna elegantă

NECUNOSCUTUL *(intră prin dreapta ţinind uşor de braţ o doamnă extrem de elegantă şi frumoasă, păşind spre stingă, la masa unde pînă atunci stăteau teatraliştii)*: Sunteţi aşa de frumoasă, că aproape m-aţi orbit... Nu mai văd nimic. V-aţi lipit pe ochii mei ca o marcă poştală pe un plic fără adresă.

(Clientul priveşte peste jurnal pe clientul care vine din nou invitat de data asta de o femeie.)

DOAMNA *(pe ton glumeţ):* Nimic mai simplu... Dă-mi adresa d-tale şi-ţi trimit plicul imediat... dacă-ţi face plăcere...

NECUNOSCUTUL *(liric):* N-aţi putea să mi-1 înmînaţi dv. personal, chiar acum?

DOAMNA *(glumeaţă):* Chiar acum? Aşa, fără adresă? Nu se poate...

NECUNOSCUTUL *(mărturisind):* Şi dacă v-aş spune că eu n-am adresă? Eu nu sunt de pe aici... Sunt numai în trecere... *(Cei doi clienţi, bătrînul şi tînărul, îşi schimbă priviri reciproce cu care îşi satisfac anume curiozităţi.)*

DOAMNA *(mirată):* Şi pleci aşa curînd?

NECUNOSCUTUL *(misterios):* Ştiu eu?... Asta nu depinde de mine.

DOAMNA *(curioasă) :* De cine depinde atunci?

NECUNOSCUTUL *(galant):* Cum?... N-aţi ghicit?... De dv...

DOAMNA *(plictisită, oarecum):* Ce-mi tot baţi capul, la pluralul majestatic, cînd eu sunt sigură că pînă azi cel puţin, nici o picătură de sînge albastru nu mi-a pătat arterele... Te rog deci să-mi vorbeşti numai la singular, după cum observaşi, cred, că-ţi vorbii şi eu de cînd ne-ntîlnirăm.

NECUNOSCUTUL *(bătîndu-i în strună):* Nu-ţi fie teamă, că te-am înţeles. Iată că mă şi supun graţiosului d-tale ordin.

DOAMNA *(satisfăcută):* Atunci... Continuă ce începuseşi să-mi spui.

NECUNOSCUTUL *(răspunzînd cu oarecare teamă):* Te-ntrebam, ce-ar fi mai bine să fac?... Să rămîn, sau să plec?

DOAMNA *(cu o emoţie falsă):* Dar deocamdată, eu nu te cunosc încă... Nu ştiu nici măcar cine eşti... Dacă nu mă înşel, astăzi te văd pentru prima oară în viaţa mea.

NECUNOSCUTUL *(sentenţios):* Ai dreptate, frumoasă doamnă... Aşa mă văd pe mine toate femeile... O singură dată în viaţa lor...

DOAMNA *(din ce în ce mai emoţionată şi mai falsă):* Ciudată destăinuire. Cum e posibil aşa ceva?

NECUNOSCUTUL *(invitînd-o să stea pe un scaun la o masă):* Nu vrei să luăm loc... pentru cinci minute numai ca să-ţi pot explica, de ce stă barza numai într-un picior.

DOAMNA *(ezitînd):* A, nu... Mi-e teamă să nu mă vadă vreun cunoscut» Ar putea bănui că m-am agăţat de un bărzoi, care în mod excepţional, îmi povesteşte că stă în două picioare, fiindcă n-are patru ca măgarul.

NECUNOSCUTUL *(oarecum încurcat):* Lăsînd glumele la o parte, te pot asigura că nu riscăm nici un pericol. Pe mine nu mă cunoaşte nimeni. Şi pe d-ta la fel. Eu nu exist decît în imaginaţia d-tale sau a altor femei ca şi d-ta, sau dacă vrei o expresie mai *terre ă terre,* în visele cotidiane ca să nu zic în visele din toate nopţile... în momentul de faţă eu nu sunt decît un anonim... un simplu vecin de masă, care întîmplător s-a oprit şi el pe terasa acestei cafenele ca să consume ceva răcoritor. *(Adresîndu-i-se direct.)* Vrei o îngheţată de *tutti frutti?* Delicioasă!... *(Strigă.)* Băiete! două porţii de *tutti fruttî* sevilane...

DOAMNA *(intervenind):* Băiete! Serveşte-ne mai repede că suntem grăbiţi...

NECUNOSCUTUL *(nedumerit):* Grăbiţi?... Nu e frumos să te grăbeşti cînd stai la masă alături de... *(După o pauză calculată, adresîndu-i-se direct.)* Vrei să-ţi spun alături de cine ai norocul să stai la masă?

DOAMNA *(diabolică):* Doar n-ai vrea să mă minţi că am avut ghinionul să stau la masă alături de un pretins înfumurat Don Juan!

NECUNOSCUTUL *(tresărind ca muşcat de o viespe):* De unde ştii că sunt Don Juan?

DOAMNA *(calmă):* Chiar de la d-ta. Nu te-ai recomandat aşa actriţei de la teatru, cu care chiar aseară v-aţi grăbit să spălaţi putina împreună, întrerupînd chiar spectacolul? Să ştii că eu citesc ziarele în fiecare dimineaţă!

NECUNOSCUTUL *(avînd aerul că e mulţumit):* Atît mai bine. Mă scuteşti să mă mai prezint la fel şi unei alte noi femei, care probabil nu e tot o actriţă.

DOAMNA *(şireată):* Sigur. Mai ales că eu, chiar că nu sunt actriţă. Eu sunt „fată de cheristigiu"... Dar aşa ce sunt, te previn că eu mai sunt şi o femeie, cum se spune, „vampă"... Eu, să ştii, nu mă las trasă pe sfoară, nici de către un pretins Don Juan.

NECUNOSCUTUL *(şiret):* Nici cînd ai norocul, nu ghinionul, să cazi pe adevăratul Don Juan?

DOAMNA *(hotărîtă):* Nici!... Fiindcă adevăratul Don Juan a murit acum 300 de ani... D-ta nu eşti decît escrocul sentimental care profiţi cîteodată chiar cu un real succes, de nenorocirea aşa-ziselor femei... romantice, victimele d-tale.

NECUNOSCUTUL *(în glumă):* Nu cumva ţi-ai pus în gînd să mă omori şi pe mine, după cum acum 300 de ani, primul Don Juan a fost omorît de Statuia Comandorului, părintele nefericitei victime, Dona Elvira...

DOAMNA *(autoritară):* Exact! Dacă aş fi sigură că te pregăteşti să-mi joci şi mie aceeaşi festă, pe care ai mai jucat-o şi celor o mie de oficiale amante ale d-tale, să ştii că eu te omor cu adevărat.

NECUNOSCUTUL *(îngrozit):* Chiar cu adevărat?

DOAMNA *(ironică):* Ţi-e teamă de cuvîntul „adevărat", mincinosule?

NECUNOSCUTUL *(afirmativ):* Sigur! Cum să nu-mi fie teamă, cînd am de a face cu o femeie ca d-ta. Bine că aflai din vreme ca să mă pot pune în gardă la timp...

DOAMNA *(ameninţătoare):* Zadarnic!... Garda asta nu-ţi poate folosi la nimic. Armele fatalităţii sunt mai puternice decît cele mai perfecte armamente omeneşti.

NECUNOSCUTUL *(neîncrezător):* Aştept să văd şi eu rezultatul acestei lupte.

DOAMNA *(cinică):* Nu-1 mai aştepta, fiindcă eu te-am prevenit la timp. Sunt o femeie vampă. O vampă însă care omorîndu-te cu adevărat pe d-ta, nu face decît să răzbune nenorocitele victime ale adevăratului Don Juan.

NECUNOSCUTUL *(din ce în ce mai îngrozit):* Văd că d-ta eşti ceva mai mult decît o femeie vampă. Eşti un fenomen, fenomen unic în univers...

DOAMNA *(explicînd) :* Nu sunt unic decît în România... nu în tot universul... Dar mai sunt, după cum îţi spusei adineaori şi „fată de cheristigiu". Fereşte-te dar, să nu-ţi confecţionez chiar eu sicriul din scîndurile de nuc din depozitele tatălui meu.

NECUNOSCUTUL *(speriat):* Vai! Ce sinistră apariţie în faţa ochilor mei!

DOAMNA *(cinică) :* Nu atît de sinistră cît i-ar îngădui faptele d-tale care sunt şi mai sinistre. De data asta cel puţin vei avea norocul să putrezeşti cît mai tîrziu posibil, fiindcă scîndurile de nuc, nici nu putrezesc din cauza umidităţii pămîntului, nici nu se-ngăuresc de burghiile cariilor.

NECUNOSCUTUL *(căzut pe gînduri):* După cum văd, în locul luminosului hotel al unei nopţi de dragoste, d-ta îmi propui vecinicul întuneric din hotelul morţilor... Cimitirul?... Nu?...

DOAMNA *(şireată şi insinuantă):* Depinde. *Cest apprendre ou laisser.* Sau joci rolul Don Juanului adevărat şi aştepţi să-ţi sfîrşeşti cariera sub pumnul de bronz al statuiei unui alt eventual comandor? Sau nu eşti decît un simplu şiret escroc sentimental, care-ţi vei sfîrşi abjecta carieră, omorît chiar de ultima d-tale victimă... Fata unui negustor de sicriuri... Binenţeles că, excepţional, sicriul d-tale, deşi gratuit, va fi cel mai de preţ sicriu din tot cimitirul...

NECUNOSCUTUL *(deprimat):* Eu mărturisesc, că deocamdată, n-aş mai avea nimic de spus. Totuşi, aş vrea să afli şi d-ta, că eu, orice fel de Don Juan aş fi, prefer să fiu mai curînd omorît, decît umilit. Umilinţa o resping chiar cu preţul vieţei mele... Te rog dar, să-mi fixezi chiar d-ta unde ne-am putea să ne adăpostim pentru cîteva minute, ca să fim feriţi de ochii lumei... Am scăpa de inevitabila „Ultimă oră" din ziarele de după-amiază.

DOAMNA *(conciliantă) :* Eh, bine... Dorinţa mea, ca să nu zic, voinţa mea, este să mergem deocamdată tot la hotel. Ba chiar la hotelul d-tale. Dar nu pentru a ne feri de ochii lumei, ci pentru a-ţi da prilejui să-ţi faci cît mai repede bagajul, fiindcă eu mi l-am făcut pe al meu, chiar de azi-noapte...

NECUNOSCUTUL *(curios):* Şi odată, bagajele amîndorora gata, unde ţi-ai mai pus în cap să mai mergem?

DOAMNA. *(sentenţios) :* La Curtea-de-Argeş!...

NECUNOSCUTUL *(tresărind) :* De ce la Curtea-de-Argeş şi nu în altă staţiune climaterică ?

DOAMNA *(explicativ):* Fiindcă d-ta singur i-ai declarat actriţei, victima d-tale de azi-noapte că te-ai născut la Curtea-de-Argeş...

NECUNOSCUTUL *(recunoscînd):* Asta e adevărat! Nu e o nouă minciună... ca tot ce-am spus pînă azi...

DOAMNA *(încîntată de a fi biruit) :* Dacă recunoşti că ai fost mincinos toată viaţa, cu atît mai bine... Nu înţelegi că mie personal, mi-ar fi milă să te las să mori printre streini, cînd te-ai fi putut odihni pe veci, alături de defuncţii d-tale părinţi... *(Accetuînd.)* Nu eşti d-ta feciorul părintelui Nae de ia Biserica Maica Precista?

NECUNOSCUTUL *(tresărind ca înțepat de o viespe):* Ah! D-ta prea multe secrete îmi destăinuiești, ca să n-o sfîrșim odată cu bine!... Sau eu cu d-ta, sau d-ta cu mine!... *(Strigă chelnerul.)* Băiete.., plata că suntem grăbiți!...

DOAMNA *(cinică):* Ai bani să plătești ambele consumații, sau să-ți.plătesc tot eu și înghețata d-tale?

NECUNOSCUTUL *(revoltat):* A, nu! Asta niciodată... Și-ar bate joc de mine toate femeile spectatoare pînă la sfîrșitul piesei *Don Juan,* vecinicul lor amant anonim... *(Plătește chelnerului.)*

DOAMNA *(cinică):* Iată că ți-am procurat plăcerea de-a nu te fi umilit, chiar eu, o fată de cheristigiu... *(Aruncîndu-i o privire pătrunzătoare.)* Ce mai cauți prin buzunare?

NECUNOSCUTUL *(scoțînd un revolver) :* Jucăria asta pentru copii rău crescuți... Dă-mi voie să-mi sfîrșesc viața ca un adevărat Don Juan.

DOAMNA *(smulgîndu-i revolverul din mîna):* Faci pe nebunul, fiindcă n-ai reușit să-ți continui la infinit jocul de a fi Don Juan. Dă-mi voie să-ți păstrez eu deocamdată revolverul ăsta, care pariez că nu e încărcat... Ți-1 voi restitui încărcat însă, cînd voi fi încredințată că ai cu adevărat nevoie de el... *(Apoi poruncitoare.)* Hai mai repede să nu pierdem trenul pentru Curtea-de-Argeș.

NECUNOSCUTUL *(transfigurat complet):* Doamne, Doamne!... Fă ca ultimul tren al fostului Don Juan, să nu fie chiar primul lui cortegiu funerar spre cimitirul din Curtea-de-Argeș...

DOAMNA *(văzîndu-l că stă pe loc):* Ce? N-ai sfîrșit încă? Ce mai vrei?

NECUNOSCUTUL *(misterios) :* N-am sfîrșit încă, fiindcă abia de acum.încolo, încep cu adevărat ceea ce în viață am tot amînat din an. în an, de teama eternului semn de întrebare.

DOAMNA *(încîntată):* Atît mai bine și pentru tine... și pentru mine. De^abia din clipa asta, încep șă te înțeleg și eu..,

NECUNOSCUTUL *(prinzînd ocazia) :* Dacă-i așa, te rog și eu ceva. Ultima mea rugăminte.

DOAMNA *(grăbită):* Hai!... Spune-mi-o mai repede!...

NECUNOSCUTUL *(răspunde profetic) :* Să-mi sapi pe piatra mormîntului meu, doar această frază: *Dixi et salvavi animam meam...*

DOAMNA *(grăbită sâ-i răspundă):* Refuz categoric!... Fiindcă eu pe piatra mormîntului tău, nu-ți pot eterniza chiar ultima ta minciună. *(Apoi plină de compătimire.)* Sărmanul meu Don Juan... Tu n-ai avut inimă niciodată!... *(îl apucă de mîneca hainei și dispare ctC el la braț pe dreapta, în timp ce chelnerul cu cei doi clienți de la. mesele din stînga se întreabă reciproc și tăcuți, numai cu ochii holbați de o nedumerire neexplicabilă.)*

SCENA X

Actrița, Actorul tînăr

ACTRIȚA *(care împreună cu Actorul tînăr ascultaseră ascunși, apar ambii de braț pe stînga; exclamînd furioasă)* : Eh ! Văzuși cine fuse amantul meu anonim?...

ACTOR T. *(triumfător):* Sigur! Adevăratul tău Don Juan, eu am să-ți fiu f ...Nu anonimul ăsta... un simplu șmecher escroc sentimental!... *(Se sărută în văzul chelnerului și celor doi clienți, care manifestă o și mai mare nedumerire, în timp ce cortina se lasă ușor.)*

Cortina

Notă explicativă

Pe scenă — numele actriței Marioara Voiculescu, creatoarea rolului Dona Elvira din textul piesei *Amantul anonim* — cu prilejul altor reprezentații va fi schimbat după numele celorlalte actrițe interprete ale acestui rol.

p. 351 FINITA LA COMMEDIA SAU DA CAPO AL FINE?

Apare în *Familia* (Oradea), nr. 6 — 7 — 8, iunie, iulie, august 1941, p. 33 — 49, cu subtitlul „Dialog spiritual într-un act".

Textul din *Familia* este o variantă îmbunătățită a formei inițiale scrisă la Paris în 1904 și publicată în *Viața literară și artistică,* anul I, nr. 9, 10, 1906, cu titlul *O dragoste veche*, cu subtitlul „Un act în proză", text depus în același an și la Teatrul Național din București. Piesa, în varianta ei inițială, a fost anunțată și de *Revista albă* din Geneva, nr. II, 1905, sub titlul *Comedie* de I. M. Nirvan, dar din motive necunoscute n-a mai apărut.

TABLA ILUSTRAȚIILOR